

STADENS
ARKIVEXEMPLAR

1913

Stadsfullmäktige

Stadsfullmäktige var från 1863 till och med 1970 det högsta beslutande valda organet i en stad i Sverige. Vid kommunreformen 1971 ersattes stadsfullmäktige i likhet med motsvarande organ i tidigare landskommuner och köpingar, kommunalfullmäktige, av kommunfullmäktige.

Stadsfullmäktige huvudsakliga uppgift är att fatta beslut och fatta politiska beslut för kommunen. Stadsfullmäktige representerar medborgarna och väljs genom allmänna val vart fjärde år.

De viktigaste funktionerna och uppgifterna för stadsfullmäktige inkluderar:

1. Budget och ekonomi: Stadsfullmäktige ansvarar för att fastställa kommunens budget och besluta om kommunens ekonomi, inklusive skatter och avgifter.
2. Politiska beslut: Stadsfullmäktige fattar beslut om viktiga politiska frågor som påverkar kommunen och dess invånare. Det kan handla om allt från skolpolitik och hälso- och sjukvård till stadsplanering och miljöfrågor.
3. Tillsättning av nämnder och styrelser: Stadsfullmäktige tillsätter vanligtvis olika nämnder och styrelser som ansvarar för specifika områden som utbildning, socialtjänst, kultur och teknik. Dessa nämnder är ansvariga för att genomföra beslut och arbeta med att förvalta kommunens verksamheter inom deras respektive områden.
4. Kontroll och granskning: Stadsfullmäktige har en övervakande funktion och ska se till att kommunens förvaltning agerar i enlighet med de politiska beslut som har fattats och att kommunens verksamhet sköts på ett ändamålsenligt sätt.
5. Representation av medborgarna: Stadsfullmäktige fungerar som en plattform där medborgarna kan få sina röster hörda genom sina valda representanter. Fullmäktigeledamöterna är förtroendevalda som ska företräda medborgarnas intressen och agera på deras vägnar.

Det är viktigt att notera att exakta befogenheter och ansvarsområden för stadsfullmäktige kan variera något beroende på kommunens storlek och lokala regleringar. Men i allmänhet har stadsfullmäktige en central roll som den högsta beslutande församlingen i en kommun.

Publicering

Karlstads Kommunarkiv har beslutat (2023) att digitalisera och publicera en del av stadens fullmäktige- protokoll/handlingar. Publiceringen sker som sökbara pdf-filer.

Dessa görs tillgängliga i kommunarkivets album hos **wermlandsbilder.se**. Filerna är fritt tillgängliga och går att ladda ner.

Protokollen är en utmärkt lokalhistorisk källa. Långt in på 1900-talet beslutade fullmäktige i så pass "små" ärenden att dess protokoll är en ren guldgruva för lokalhistoriker.

REGISTER

till

Stadsfullmäktiges i Karlstad handlingar

år 1913.

	Ser. B.		Ser. A.	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
A.				
Allmänna läroverket, ang. lokaler samt bostad eller hyresersättning åt rektor vid	157	16/10	10	15
ang. underhållsskyldigheten av	157	16/10	10	15
» ändring av samma beslut	184	20/11	11	101
» ang. upprättande av ytterligare en lektors-tjänst vid	157	16/10	10	15
revisionsberättelse ang. byggnadsfonden	89	22/5	6	18
Amorteringslån, Kungl. Maj:ts brev ang. tillstånd till	71	17/4	5	2
Apotekskommitténs frågecirкуляр, ang. svar å	185	20/11	11	104
Apparater till omformarestationens instrumenttavla, ang.				
anslag till anskaffande av	237	30/12	13	130
Arbetsförmedlingsanstalten, revisionsberättelse ang. ...	135	17/9	9	10
val av ledamot och suppleant i styrelsen för ...	202	18/12	—	—
val av revisor för jämte suppleant	202	18/12	—	—
Arbetslösa, ang. beredande av arbetstillfällen åt	48	20/2	3	27
Arbetslöshet, se yttrande.				
Arbetsstugan, ang. anslag till	181	20/11	11	92
ang. tiden och sättet för ansökan om ytterligare				
anslag till	180	20/11	11	92
Avkortning av restutskylder	{223}	30/12	{13	98}
	{224}		{13	
Avloppsdike från Värmlands reg:tes övningsplats, ang.				
utgrävning av	207	18/12	12	13

	Ser. B.		Ser. A.	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
Avloppsledning över Östra och Västra Viken, ang. anordnande av spillvattensbrunn vid	107	19/6	7	10
Avskrivning & lös egendom:				
Hamnstyrelsens	208	18/12	12	14
Brandstyrelsens	209	18/12	12	15
Gasverkets.....	162	10/10	10	32
B.				
Badhustyrelsen, anmälan om val av ordförande och vice ordförande i	22	23/1	—	—
Barnhemmet, ang. anslag till	212	18/12	12	20
Barnavårdsnämnden, ang. återgåldande av statsbidrag till Bebyggande av tomter inom Klara, ang. fastställelse av förslag till bestämmelser för	210	18/12	12	16
Belysning, ang. förbättrad sådan å södra delen av Herrhagen.....	43	20/2	3	16
Belysningsverken, se vattenlednings- o. belysningsverken.				
Beredningsutskottet:				
anmälan om val av ordförande och vice ordf. i val av ledamot och suppleanter i	22	23/1	—	—
Bergerska donationsfonden, ang. fördelning av räntan å Bibliotek, kommunalt, ang. inrättande av, anslag till och upplåtande av lokal för	9	2/1	—	—
Bostadsuppgifter, ang. ersättning för granskning och komplettering av	225	30/12	13	101
Brandchef:				
ang. avlöning till	109	19/6	7	17
> ändrade bestämmelser för tillsättande av ..	42	20/2	3	14
> rätt för brandstyrelsen att tillsvidare förordna	114	19/6	7	71
Brandkåren, ang. löneförhöjning åt korpraler och manskap vid	114	19/6	7	71
Brandkårens kassaförvaltning, ang. överflyttning därav till stadskassan.....	229	30/12	13	111
Brandordningen, ang. ändring i.....	114	19/6	7	{71
Brandstyrelsen, anmälan om val av ordförande och vice ordförande i.....	214	18/12	12	{26
Brandväsendet, berättelse ang.	214	18/12	12	{26
	59	20/3	—	{27
	58	20/3	4 ¹ / ₂	1

	Ser. B.		Ser. A.	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
Brobyggnad, se Västra bron.				
Brockmans, E., sterbhus, ang. tackande av brist i ...	76	17/4	5	3
Brännvin:				
ang. ordnandet av detaljhandeln med	86	22/5	6	9
» övertagande av detaljhandeln med	155	16/10	10	8
Byggnader, stadens, ang. reparationsarbeten å	178	20/11	11	80
Byggnadsnämnden, anmälan om val av ordförande och vice ordförande i	22	23/1	—	—
Böter för förfallolös utevaro	119	30/8	—	—
D.				
Detaljhandel, se brännvin.				
Dispensärstyrelsen:				
avsägelse av ledamotskap i	70	17/4	—	—
ang. ändring i sammansättningen av	165	16/10	10	44
val av ledamot och suppleanter i	83	22/5	—	—
	202	18/12	—	—
Donationsjord, ang. uppgörelse med vissa innehavare av Donationsjordskommittén, redogörelse för verksamheten under 1912	28	23/1	2	16
Donatorernas gravar, ang. skötseln av	34	20/2	—	—
Donatorernas gravar, ang. skötseln av	76	17/4	5	3
Drätselkammaren, anmälan om val av ordförande och vice ordförande i	22	23/1	—	—
Dödsboet efter änkefru E. Brockman, ang. anslag för tackande av brist i	76	17/4	5	3
E.				
Egnahemskommittén, redogörelse för verksamheten under år 1912	34	20/2	—	—
Elektricitetsverket:				
ang. anskaffande av reservmaskineri	96	22/5	6	31
» » » transformator	143	18/9	9	38
» » » apparater för omformarestationens instrumenttavla ...	142	18/9	9	36
» » » oljeströmbrytare o. transformator	237	30/12	13	130
» » » oljeströmbrytare o. transformator	238	30/12	13	131
» anställande av en övermontör vid	236	30/12	13	129
» avskrivning & inventarier m. m.	162	16/10	10	32

	Ser. B.		Ser. A.	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
Elektrisk kraft till staden, tillägg till det därom med Dejeffors Kraft- och Fabriksaktiebolag upprättade kontrakt.....	26	23/1	2	1
Elementarläroverket för flickor:				
ang anslutning till de enskilda läroanstalternas vikariatkassa	187	20/11	11	108
» erläggande av pensionsavgifter för föreståndarinnan	187	20/11	11	108
Enhörningen, ang. reglering av äganderättsförhållandena inom detta kvarter	206	18/12	12	8
Epidemisjukhuset:				
ang. ytterligare anslag till	112	9/6	7	66
» avgifter för sjukvård å	226	30/12	13	102
» om- och tillbyggnad av, se Kommittén för.				
Examensvittnen vid realskoleexamen, val av jämte suppleanter	202	18/12	—	—
F.				
Fastighetsköp, ang. godkännande av inköp av viss del av ägofiguren n:o 219 & Herrhagen.....	132	13/9	9	3
Fattigvårdsstyrelsen, aysägelse av ordförandeskap i..	16	10/1	—	—
val av ordförande i.....	25	23/1	—	—
Femtioårsdagen av stadsfullmäktiges första sammanträde:				
ang. anslag för högtidlighållande av	17	10/1	1	1
» » i anledning av	17	10/1	1	1
» » till tryckning av stadsfullmäktiges ordförandes föredrag på femtioårsdagen ...	93	22/5	6	24
hyllningstelegram i anledning av	13	10/1	—	—
svar & telegram i anledning av	21	23/1	—	—
skrivelser i anledning av	14	0/1	—	—
Finansplanekommittén, redogörelse för verksamheten under år 1912	34	20/2	—	—
Flickskolan, se Elementarläroverket för flickor.				
Flickskolebyggnaden, bestämmelser ang. taktäckningen &	45	20/2	3	21
Folkkökets boksamling, ang. överlämnande till stadsbiblioteket av	186	20/11	11	106
Folkskoleinspektören, ang. anslag till skrivbiträde åt..	163	16/10	10	33
Folkskoleseminariet, se seminariet.				

	Ser. B.		Ser. A.	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
Folkskolestyrelsen, anmälan om val av ordförande och vice ordförande i	22	23/1	—	—
Frälsningsarméns slumstation, redogörelse för år 1912	73	17/4	—	—
Föreläsningssanstalten:				
anmälan om val av ordförande i styrelsen för ..	22	23/1	—	—
ang. anslag till	137	18/9	9	14
bestämmelser ang. tid och sätt för anslagets sökande	137	18/9	9	14
Försäljning av staden tillhöriga tomter och tomtdelar i Klara och inom kvarteret Udden	75	17/4	5	2
G.				
Gasledning, ang. framdragande av i Viken- och Kvarnbergsgatorna	233	30/12	13	124
ang. framdragande av i Sandbäcksgatan	161	16/10	10	30
Gasverket:				
ang. anskaffande av vattenrörkylare för	136	18/9	9	12
» » ny exhauster »	234	30/12	13	126
» » monoapparat »	235	30/12	13	128
» » avskrivning & inventarier vid	162	16/10	10	32
Gatuarbeten:				
ang. användning av viss del av 1913 års anslag för ..	46	20/3	3	22
» anslag för år 1914 till	204	18/12	12	1
Generalförslaget till utgifts- och inkomststat för år 1914	243	30/12	13	1
Grundskatt:				
kommitté för uppgörande av förslag till avskrivning av viss sådan skatt	182	20/11	11	96
val av ledamöter och suppleanter i samma kommitté	202	18/12	—	—
Grundskattemedlen, ang. bokföring och användning av	183	20/11	11	99
H.				
Hammarö färja, ang. förekommande av jordras vid ..	90	22/5	6	19
Hamnförmännens löneförmåner, ang. ökning av	228	30/12	13	109
Hamnstyrelsen, anmälan om val av ordförande och vice ordförande i	22	23/1	—	—
Hamnväsendet, berättelse ang.	57	20/3	4 ¹ / ₂	1
Herrhagen, se Fastighetsköp, Belysning, Vattenkastare.				
Herrhagsskolan, ang. täckande av kostnaderna för insättande av nya ångpannor i	230	30/12	13	113

	Ser. B.		Ser. A.	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
Husmodersskola:				
kommitté för utredning ang. inrättande av	50	20/2	3	32
val av ledamöter i samma kommitté	60	20/3	—	—
I.				
Idrottsföreningen Göta, ang. anslag för ordnande av en kälkbacke	92	22/5	6	22
Inkorporering av Sandbäcken och Sanna, Kungl. brev ang.	147	16/10	—	—
Inkorporeringskommittén, redogörelse för år 1912..	34	20/2	—	—
J.				
Järnväg, ang. befrielse för Karlstad från skyldighet att hålla sådan	80	22/5	—	—
Jordras vid Hammarö färja, ang. åtgärder till förekommande av	90	22/5	6	19
K.				
Karlstad—Munkfors järnvägsaktiebolag:				
ang. ombud vid bolagsstämmor med	97	22/5	—	—
» jordbyte mellan staden och järnvägen	133	13/9	9	4
» avförande ur räkenskaperna av belopp, varom tvist förevarit mellan staden och järnvägen	134	13/9	9	9
Klara, se Försäljning.				
Klapphuset, ang. inköp av elektromotorpump för.....	232	30/12	13	123
Kommittén för avgivande av förslag till sprithandelsordnande här i staden:				
redogörelse för verksamheten under år 1912....	34	20/2	—	—
avsägelse av ledamotskap i	103	19/6	—	—
val av ledamot och suppleant i	130	13/9	—	—
Kommittén för epidemisjukhusets om- och tillbyggnad, redogörelse för verksamheten.....	34	20/2	—	—
Kommittén för flickskolebyggnaden, redogörelse för verksamheten under år 1912	34			
Kommittén för främjande av frågan om ett tekniskt läroverks inrättande här i staden, redogörelse för verksamheten under år 1912	34	20/2	—	—

	Ser. B.		Ser. A.	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
Kommunalutskylder, ang. ändrad tid för uppbordestämmorna för	51	20/2	3	35
Kronouppborrdkontoret, angående anslag till aflönande av biträde å	222	30/12	13	97
Kvarteret Udden, ang. försäljning av tomter i	75	17/4	5	2
» Enhörningen, ang. reglering av äganderättsförhållandena i	206	18/12	12	8
» Kanonen, ang. framdragande av ledningar till Kvarnbergsgatan, se Gasledningar.	160	16/10	10	28
Kalkbacke, se Idrottsföreningen Göta.				
L.				
Lagerlöfska fonden, angående utbetalande av medel ur Landsvägar, stadens, ang. underhåll å	47	20/2	3	25
Levnadskostnadsundersökning, ang. anordnande av ..	205	18/12	12	6
Luffare, ang. åtgärder för omhändertagande av	85	22/5	6	4
Läroböcker, ang. kostnadsfritt tillhandahållande av åt eleverna vid stadens folk- och småskolor	98	22/5	6	17
Läroböcker, ang. kostnadsfritt tillhandahållande av åt eleverna vid stadens folk- och småskolor	166	16/10	10	45
M.				
Magistraten, ang. ändring i arbetsordningen för... ..	154	16/10	10	3
Mantalspenningar, ang. befrielse från	242	30/12	13	137
Mariebergsskogen, val av ledamot i styrelsen för	202	18/12	—	—
Materialgårdskommittén, redogörelse för verksamheten	34	20/2	—	—
Mellqvists slöjdstipendium:				
ang. uppskov med lyftande av	91	22/5	6	21
» utdelning av	144	18/9	9	39
Mellqvists studiestipendium, ang. utdelning av	74	17/4	5	1
Mudder, ang. ordnande av upplagsplats för	227	30/12	13	107
Muddringsarbeten, ang. utförande av	141	18/9	9	35
Möbler, ang. anskaffande av i vissa av Rådhusets lokaler	64	20/3	4	19
N.				
Nykterhetsanslaget, ang. fördelning av	140	18/9	9	20
Nykterhetsnämnden, val av ledamöter i	211	18/12	12	18
Nykterhetsnämnden, val av ledamöter i	202	18/12	—	—

	Ser. B.		Ser. A.	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
O.				
Oljeströmbrytare, ang. anskaffande av	238	30/12	13	131
P.				
Pension åt folkskollärarinnan H. S. Hamnqvist ang...	111	19/6	7	62
Pensioneringskommittén:				
redogörelse för verksamheten under år 1912	34	20/2	—	—
avsägelse av ledamotskap i	{131	18/9	—	—
beslut ang. utseende av suppleanter i	{200	18/12	—	—
val av ledamöter och suppleanter i	131	18/9	—	—
val av ledamöter och suppleanter i	153	16/10	—	—
Pensionsdistrikt:				
beslut ang. stadens uppdelning i	122	30/8	8	1
ang. fastställelse av samma beslut	148	16/10	—	—
Pensionsnämnderna:				
ang. antalet av ledamöter i	122	30/8	8	1
val av ledamöter och suppleanter i	{152	16/10	—	—
meddelande ang. förordnande av ordförande och	{202	18/12	—	—
deras suppleanter	{171	20/11	—	—
avsägelser av ledamotskap i	{173	18/12	—	—
anmälan om val av suppleanter i	{192	20/11	—	—
ang. bestämmande av ordningen mellan supplean-	219	8/12	—	—
terna	239	30/12	13	133
Polisreglemente, se Yttrande.				
Polisärenden, redogörelse för anslaget till oförutsedda				
utgifter i	41	20/2	3	13
R.				
Realskoleexamen, val av examensvittnen med supple-				
anter vid	202	18/12	—	—
Renhållningen:				
upprättande av nytt kontrakt ang.....	110	19/6	7	38

	Ser. B.		Ser. A.	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
Renhållningen, ang. tillsättande av en kommitté för uppgörande av förslag till ordnande av....	110	19/6	7	52
Restutskylder, ang. avkortning av	{223 224	30/12	13 13	98 99
Revisor av stadens styrelser och delegationers räkenskaper, avsägelse av uppdrag såsom	127	13/9	—	—
Revisionsberättelse ang. läroverkets byggnadsfonds räkenskaper	89	22/5	6	18
D:o ang. stadens delegationers räkenskaper	175	20/11	11	66
D:o » spritförsäljningsbolagets räkenskaper	164	16/10	10	38
Rådhuset, gamla, ang. inköp av för stadens räkning ..	158	16/10	10	25
Rådhuset, ang. ändringsarbeten å	94	22/5	6	25
Rådhusrätten:				
ang. extra biträde åt förste rådmannen	38	20/2	3	4
» ändring i arbetsordningen för	154	16/10	10	3
Röstning vid stadsfullmäktigeval, ang. skrivelse till Kungl. Maj:t om ändrade bestämmelser för.....	49	20/2	3	29
S.				
Saluhallen, ang. elektrisk värmeledning i.....	29	23/1	2	19
Sandbäcken, Sanna, se Inkorporering, Gasledningar.				
Seminariet, ang. framdragande av ledningar m. m. till den beslutade tomten och bebyggande av angränsande tomter.....	95	22/5	6	26
Skollovskolonier, ang. anslag till	180	20/11	11	92
ang. tid och sätt för ansökan om ytterligare anslag till.....	180	20/11	—	—
Skrivmaterialier, ang. kostnadsfritt tillhandahållande av till elever vid stadens folk- och småskolor	166	16/10	10	45
Slakthus, ang. uppförande inom staden av	176	20/11	11 1/2	1
Småskolan å Norrstrand, ang. beredande av ökat utrymme för.....	117	19/6	7 1/2	1
Småskollärarinneseminariet, ang. förläggandet av.....	139	18/9	9	16
Spritförsäljningsbolagets fond för allmännyttiga ändamål, revisionsberättelse ang.....	164	16/10	10	38
Spritförsäljningsbolaget, revisionsberättelse ang.	164	16/10	10	38
val av suppleant i styrelsen för	221	30/12	—	—
Sprithandelns ordnande, se Kommitté, Brännvin.				

	Ser. B.		Ser. A.	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
Spårvägskommittén, redogörelse för verksamheten under år 1912.....	34	20/2	—	—
Stadsbiblioteket och föreläsninganstalten, ang. överlämnande av folkkökets boksamling till	186	20/11	11	106
Stadens byggnader, ang. reparationsarbeten å.....	178	20/11	11	80
Stadsarkitekten, ang. instruktion för	105	19/6	7	4
ang. ändring i fråga om sättet för tillsättning av Stadsdelen Herrhagen ang. förbättring av belysning och inrättande av vattenkastare i.....	113	19/6	7	68
ang. godkännande av inköp av viss del därav.....	63	20/3	4	16
Stadsdelen Klara, ang. bestämmelser för bebyggande av tomter	132	18/9	9	3
ang. försäljning av tomter i	43	20/2	3	16
» Viken, ang. avloppsledning i	75	17/4	5	2
Stadsfullmäktige:	107	19/6	7	10
val av ordförande	4	2/1	—	—
» » vice ordförande	7	2/1	—	—
ang. tillsättande av sekreterare	8	2/1	—	—
» högtidlighållande av 50-årsdagen av första sammanträdet, se Femtioårsdag.				
avsägelse av ledamotskap i	193	3/12	—	—
anmälan ang. val av efterträdare i	197	18/12	—	—
ang. tiden för första sammanträdet under året.. ang. suppl. för, se Yttrande.	240	30/12	13	133
Stadsfullmäktigeval, se Röstning.				
Stadsläkare, ang. ålderstillägg åt förste stadsläkaren ..	62	20/3	4	8
ang. löneförhöjning åt andre stadsläkaren	{ 62	20/3	4	8
	168	16/10	10	21
Stadsplan:				
principuttalande ang. ifrågasatt ny sådan för visst område av Herrhagen.....	27	23/1	2	12
för kvarteret Uddeu och annat område å Sandgrund, ang. fastställelse å	44	20/2	3	18
för viss del av Herrhagen, yttrande över förslag till ändring i.....	106	19/6	7	8
för Viken och Berget, uttalande ang. ändring i Svinbäcken, ang. grusning av landsvägen utefter.....	179	20/11	11	84
	167	16/10	10	49

	Ser. B.		Ser. A.	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
T.				
Taxeringsnämnderna, ang. antalet av ledamöter och suppleanter i.....	201	31/12	—	—
Telegram till Konungen:				
i anledning av stadsfullmäktiges femtioårsdag ..	13	10/1	—	—
» » » änkedrottningens frånfälle.....	218	30/12	—	—
Teknisk fackskola för trämasse- m. fl. industrier, ang. förläggande till Karlstad av.....	37	20/2	3	1
Tekniska afton- och söndagsskolan:				
anmälan om val av funktionärer för.....	33	20/2	—	—
undanbedjande av återval i styrelsen för.....	128	13/9	—	—
ang. anslag till.....	138	13/9	9	15
Tillsyningslärare vid stadens folkskolor, ang. arvoden åt	163	16/10	10	33
Tomter och tomtdelar, stadens, se Försäljning.				
Tomter inom Klara, ang. bebyggande av.....	43	20/2	3	16
Transformator, ang. anskaffande av.....	238	30/12	13	131
Tryckfrihetsförordning, se Yttrande.				
Tullhuset, ang. ändringsarbeten m. m. å ..	87	22/5	6	10
U.				
Utgifts- och inkomststat för år 1914, generalförslag till Udden, se Försäljning.	243	30/12	13	1
Uppbördsstämmor, se kommunalutskylder.				
V.				
Val, allmänna	202	18/12	—	—
Vattenledningsrör, ang. utbyte av i kvarteren vid kyrkan	231	30/12	13	121
Vatten- och aflopsledningar:				
ang. framdragande av i Kvarnbergsgatan	116	19/6	7	78
» » » till kvarteret Kanonen...	160	16/10	10	28
» » » i Sandbäcksgatan	161	16/10	10	30
Vattenlednings- och belysningsstyrelsen, anmälan om val av ordförande och vice ordförande i	22	23/1	—	—
Vattenlednings- och belysningsverken:				
berättelse ang. verksamheten under år 1912	82	22/5	6 ¹ / ₂	1
bestämmelser ang. allmänna lyshållningen under nästa lysår	108	19/6	7	13
ang. avskrivning å inventarier m. m.	162	16/10	10	32

	Ser. B.		Ser. A.	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
Vattenkastare, ang. inrättande av å södra delen av Herrhagen	63	20/3	4	16
Verkstadsgatan, ang. jordschaktning och planering av Viken och Kvarnbergsgatan, ang. framdragande av gasledningar i	159	16/10	10	26
Värmlands läns tidning, ang. införande av annonser i Värmlands reg:tes övningsfält, ang. avloppsdike från..	233	30/12	13	124
Västra bron, ang. besvär över K. Bfhdes beslut i fråga om nybyggnad av	213	18/12	12	23
yttrande över de väghållningsskyldiges i Näs m. fl. härader besvär över samma beslut	207	18/12	12	13
ang. överenskommelse mellan staden och de väghållningsskyldige inom Näs m. fl. härader om byggnad och underhåll av.....	65	20/3	—	—
	104	19/6	7	1
	177	20/11	11	77
Y.				
Yttrande över kaptenen R. Huss besvär över K. Bfhdesresolution den 26 november 1912 ang. rätt för klaganden att utskänka öl	39	20/2	3	7
D:o över av Joseфина Johansson gjord ansökan om rätt till ölutskänkning	40	20/2	3	11
D:o över Riksdagens skrivelse till Konungen ang. ordnande av allmänna arbeten till undvikande av arbetslöshet.....	61	20/3	4	4
D:o över särskilda kommitterades förslag till tryckfrihetsförordning.....	84	22/5	6	1
D:o över Riksdagens skrivelse till Konungen i fråga om utseende av suppleanter för stadsfullmäktige....	123	30/8	8	6
D:o över förslag till polisreglemente för riket.....	241	30.12	13	136
D:o över av Hulda Larsson m. fl. gjorda ansökningar om rätt till ölutskänkning	156	16/10	10	13
Å.				
Ångpannor, ang. insättande av nya sådana i Herrhagskolan	230	30/12	13	113
Ö.				
Öl, ang. utskänkning av, se Yttrande.				
Östra bron, ang. anordnande av plankvandring å	167	16/10	10	49
Övermontör, ang. anställande av vid elektricitetsverket	236	30/12	13	129

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1913.

Den 2 Januari.

N:o 1.

Föredragningslista:

1:o) Val af ordförande för år 1913;	5:o) Val af en ledamot i Beredningsutskottet för tiden till den 1 januari 1914 (efter Herr Helleberg).
2:o) Val af vice ordförande för år 1913;	6:o) Val af tre suppleanter i Beredningsutskottet för tiden till den 1 januari 1915 (efter Herrar Huss, Regner och Stenström);
3:o) Tillsättning af sekreterare för år 1913;	7:o) Val af två suppleanter i Beredningsutskottet för tiden till den 1 januari 1914 (efter Herrar Kullgren och Severin).
4:o) Val af fyra ledamöter i Beredningsutskottet för tiden till den 1 januari 1915 (efter Herrar Ziegler, C. F. Berg, Clarholm och Swensén);	

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 2 januari 1913.

§ 1.

Det skulle här till en början antecknas, att enligt behörigen förrättade hade att under år 1913 såsom stadsfullmäktige tjänstgöra: Herrar Bokhandlaren Nerman, Rektorn A. Dahlman, vice Häradshövdingen Sven af Geijersstam, Kapten H. Ziegler, Gårdägaren K. J. Swensén, Lasarettsläkaren P. Clarholm, Tillsättningsläraren E. V. Gelin, Landsfiskalen J. Noréus, Buntmakaren J. E. Johansson, Handlanden W. Welin, Verkmästaren S. Florell, Andre Stadsläkaren Hugo Severin, Apotekaren S. Gullström, Lektorn V. Vendel, Byggmästaren C. J. Magnusson, Handlanden Karl Fr. Arne, Handlanden Alfr. Nyberg, Fabrikören Axel Svensson, Plåtslagaren O. W. Karlsson, Läroverksadjunkten A. Zachrisson, Boktryckaren En Ankers, Översänkläraren N. Fr. Lindh, Läroverksadjunkten Aug. Bergh, Grosshandlaren Josef Löfberg, Folkskollärarinnan Fröken Anna Ljungkvist, Herrar Smed A. R. Södergren, Överstelöjtnanten C. O. Ahlmark, Plåtslagaren Olof Eriksson, Förste Stadsläkaren H. Söderbaum, Bankdirektören T. Osterman, Byggmästaren Olof Wästlund, Fru Gerda Hellberg, Herrar Ingenjören A. Svanbom, Godsexpertören J. A. Håkansson, Fabrikören R. Ternqvist och Filaren V. E. Viktorin.

§ 2.

Sammanträdet öppnades av Stadsfullmäktiges äldste ledamot Herr Nerma som jämväl tillsvidare ledde dagens förhandlingar.

§ 3.

Vid förrättat upprop befanns Herr Clarholm, på grund av bortovaro från staden, från sammanträdet frånvarande, och godkändes förfallet av Stadsfullmäktige.

§ 4.

Häråfter företogs med slutna sedlar val av ordförande för Stadsfullmäktige för innevarande år; och utsågs härtill Herr Rektorn A. Dahlman.

§ 5.

Övertog Herr Dahlman ledningen av dagens förhandlingar.

§ 6.

Att jämte Herr Ordföranden lördagen den 4 innevarande januari klockan 2,30 e. m. å Drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Herrar Vendel och Magnusson.

§ 7.

Vid härpå med slutna sedlar förrättat val av vice ordförande för Stadsfullmäktige för innevarande år utsågs härtill Herr Kaptenen H. Ziegler.

§ 8.

Uppdrogo Stadsfullmäktige åt Herrar Ordföranden, vice Ordföranden och Ordföranden i Beredningsutskottet att utse och antaga sekreterare hos Stadsfullmäktige och Beredningsutskottet för innevarande år.

§ 9.

Vid härefter med slutna sedlar förrättade särskilda val utsågos:

1:o) till ledamöter i Beredningsutskottet för tiden till den 1 januari 1915 Herrar Ziegler, Ankers, Håkansson och Zachrisson;

2:o) till ledamot i Beredningsutskottet efter majoren Th. Helleberg för tiden till den 1 januari 1914 Herr Clarholm;

3:o) till suppleanter i Beredningsutskottet för tiden till den 1 januari 1915 Herrar Svensson, Arne och Karlsson, och

4:o) till suppleanter i Beredningsutskottet för tiden till den 1 januari 1914 Herrar Swensén och Lindh.

Och bestämde Stadsfullmäktige, att suppleanterna i Beredningsutskottet skulle tjänstgöra i följande ordning, nämligen Herrar Swensén, Svensson, Lindh, Arne och Karlsson.

Som ovan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Justerat den 4 januari 1913.

AXEL DAHLMAN.
VALDEMAR VENDEL. C. J. MAGNUSSON.

Offentligen uppläst den 4 januari 1913; betygar

På tjänstens vägnar
IVAN FR. REGNER.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1913.

Den 10 Januari.

N:o 2.

Föredragningslista:

- 1:o) Remiss af inkomna ärenden;
 - 2:o) Särskilda kommitterades framställning angående högtidlighållande af femtionde årsdagen af Karlstads stadsfullmäktiges första sammanträde.
-

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 10 januari 1913.

§ 10.

Herr ordföranden erinrade om, att femtio år denna dag förflutit från dagen för Karlstads Stadsfullmäktiges första sammanträde och framhöll den stora tacksamhetsskuld, hvori den nuvarande generationen stode till den gångna tidens stadsfullmäktige för det betydelsefulla och maktpåliggande arbete, som under de förflutna femtio åren utförts för stadens utveckling och förkofran. Det gällde också för såväl den nuvarande som den kommande generationen att under den nya femtioårsperiod, som nu begynte, med kraft och intresse fortsätta samma arbete till stadens gagn, så att jämväl denna periods stadsfullmäktige måtte komma att med tacksamhet bliva ihågkomna.

§ 11.

Vid härefter verkställt upprop befunnos Herrar Clarholm och Karlsson samt fru Hellberg, på grund av bortovaro från staden, samt Herr Swensén på grund av anmält förhinder, från sammanträdet frånvarande, och godkändes förfallen stadsfullmäktige.

§ 12.

Att jämte Herr Ordföranden tisdagen den 14 dennes kl. 2,45 e. m. å Drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Herrar Arne och Nyberg.

§ 13.

Beslöt Stadsfullmäktige att med anledning av dagens betydelse ett så lydande telegram skulle avlätas till Hans Majt Konungen:

»Hans Majt Konungen, Stockholm.

Karlstads stadsfullmäktige, samlade för att högtidlighålla den femtionde åren dagen av sitt första sammanträde betyga Eders Majt, landets högste styresman och Värmlands förutvarande härtig, sin undersåttliga vördnad».

Och uppdrogs åt Herr Ordföranden att å Stadsfullmäktiges vägnar under-teckna telegrammet.

§ 14.

Herr Ordföranden meddelade, att sedan han enligt stadsfullmäktiges uppdrag utfärdat inbjudning till nu levande förutvarande Ordförande för Stadsfullmäktige, nämligen Herrar vice Häradshövdingen F. F. Mæchel, Översten Helmer Falk, Rektorn T. Säve och Häradshövdingen V. Ryman, att närvara vid högtidligheterna för firande av 50-årsdagen av Karlstads Stadsfullmäktiges första sammanträde, från dem ankommit följande svarsskrivelse:

»Stadsfullmäktiges i Karlstad Ordförande Herr Rektorn och Riddaren Axel Dahlman.

Jag har haft äran emottaga Eder skrifvelse af den 5 innevarande månad med inbjudning å Stadsfullmäktiges vägnar att närvara vid de högtidligheter, som med anledning af femtionde årsdagen af stadsfullmäktiges första sammanträde komma att ega rum härstädes den 10:de innevarande månad.

Hög ålder och kroppslig svaghet hindra mig dock att vid ifrågavarande tillfälle personligen tillstädeskomma, och jag får därför anhålla, att Ni behagade till Stadsfullmäktige framföra min på detta sätt uttryckta värdsamma tacksägelse för den mig sålunda visade, högt värderade uppmärksamheten.

Med utmärkt högaktning har jag äran teckna ödmjukligen

F. F. MÆCHEL.

»Husqvarna den 7 jan. 1913.

Herr Rektor A. Dahlman, Carlstad.

Jag har haft äran mottaga den vänliga inbjudningen till Hrr Stadsfullmäktiges fest den 10 denna månad, och ber att därför få betyga min hjertliga tacksägelse. Det skulle visserligen för mig utgöra ett stort nöje att få begagna mig af inbjudningen, men af helsoskäl är jag förhindrad lemna mitt hem, och måste således försaka detta nöje. Jag ber emellertid Herr Rektorn att till Hrr Stadsfullmäktige framföra mitt tack för den visade uppmärksamheten och min lyckönskan med anledning af 50-årsjubileet.

Vördsammast och ödmjukast
HELMER FALK».

»Stockholm den 7 januari 1913.

Ordföranden för Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad, Herr Rektorn
m. m. A. Dahlman.

Jag har haft äran att få mottaga genom Eder Karlstads Stadsfullmäktiges inbjudan till mig att närvara vid de högtidligheter, med hvilka Fullmäktige ämna den 10 innevarande januari fira sin institutions halfsekelminne.

Huru gärna jag än skulle vilja vara närvarande vid detta för Karlstad så betydelsefulla tillfälle, så ställer sig en nyligen genomgången sjukdom, efter hvilken jag ännu är konvalescent, hindrande däremot. Jag anhåller emellertid, att Herr Rektorn ville till Herrar Stadsfullmäktige framföra min vördsamma tacksägelse för den inbjudan, med hvilken de behagat hedra och glädja mig, men af hvilken jag till min stora ledsnad af nyss angifna skäl ej kan få begagna mig.

Ödmjukligen
T. SÄVE.

»Skogstorp, Alster d. 7 jan. 1913.

Herr Rektorn och Riddaren Axel Dahlman, Karlstad.

B. Broder!

Mottag själf och framför till öfriga vederbörande mitt djupt kända vördsamma tack för den uppmärksamhet, som visats mig genom inbjudningen till Stadsfullmäktiges 50-årsfest om fredag. Tyvärr kan jag icke komma. Min ålder och mitt hälsotillstånd beröfva mig nöjet att bevista alla större fester. — — — —
Jag älskar Karlstad och huru skulle jag kunna göra annat med all den välvilje och allt det förtroende, som under min verksamhetstid där kommit mig till mötes från alla håll. Jag kan ju därför ej underlåta att i tankarna vara hos Eder vid festen med de bästa och varmaste önskingar att vår kära Wermländska hufvudstad måtte alltjämt stadigt tillväxa, blomstra och gå framåt till verkligt välstånd såväl andlig som lekamlig mätto.

Din tillgifne vän
V. RYMAN.»

Härjämte tillkännagaf Herr Ordföranden att från Herr Rektorn T. Säve denna dag ankommit ett så lydande telegram:

»Stadsfullmäktiges Ordförande, Rektor Dahlman. Karlstad.

Inför de betydelsefulla minnen dagens högtid frammana beder jag Eder till Stadsfullmäktige, under hvilkas hägn Karlstad så hastigt framgått i löftesrik utveckling, framföra mina vördsamma lyckönskingar till fortsatt fruktbringande arbete för stadens förkofran.

SÄVE.»

§ 15.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande:

Till Beredningsutskottet:

1:o) Magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges yttrande i anledning av Disponenten för Färjestads Bryggeri-Aktiebolag, Kaptenen Reinhold Huss' besvär över Konungens Befallningshavandes i länet resolution den 26 november 1912 angående tillstånd för klaganden att här i staden utskänka öl;

2:o) Magistratens skrivelse med redovisning för 1912 års anslag till oförutsedda utgifter i polisärenden;

3:o) Magistratens skrivelse rörande ordnandet av detaljhandeln med brännvin här i staden under tiden från och med den 1 januari 1914 till den 1 januari 1917.

§ 16.

Från Komministern Fr. Nordvall hade till Stadsfullmäktige inkommit en så lydande skrivelse:

Till Herr Ordföranden i Karlstads Stadsfullmäktige.

Med anledning af förestående afflyttning från staden får jag anhålla att från och med instundande mars månads utgång varda entledigad från ordförandeskapet i Karlstads fattigvårdsstyrelse.

Karlstad den 7 januari 1913.

Vördsamligen
FR. NORDVALL.

Stadsfullmäktige beslöto godkänna den gjorda avsägelsen och bestämde tillika, att val av ordförande i stadens fattigvårdsstyrelse efter Herr Nordvall skulle förättas vid Stadsfullmäktiges nästa sammanträde.

§ 17.

Angående högtidlighållande av femtionde årsdagen av Karlstads Stadsfullmäktiges första sammanträde hade särskilda kommitterade hos Stadsfullmäktige gjort följande framställning:

Se serien A N:o 1; sid. 1.

Häröfver hade Drätselkammaren och Beredningsutskottet avgivit utlåtanden, vilka lydde sålunda:

Se serien A N:o 1; sid. 1 och 3.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla, vad Beredningsutskottet sålunda hemställt.

Denna § förklarades genast justerad.

KARLSTAD 1913
KARLST. TIDN: S A.-B:s TRYCKERI.

Karlstads Stadsfullmäktiges verksamhet

och

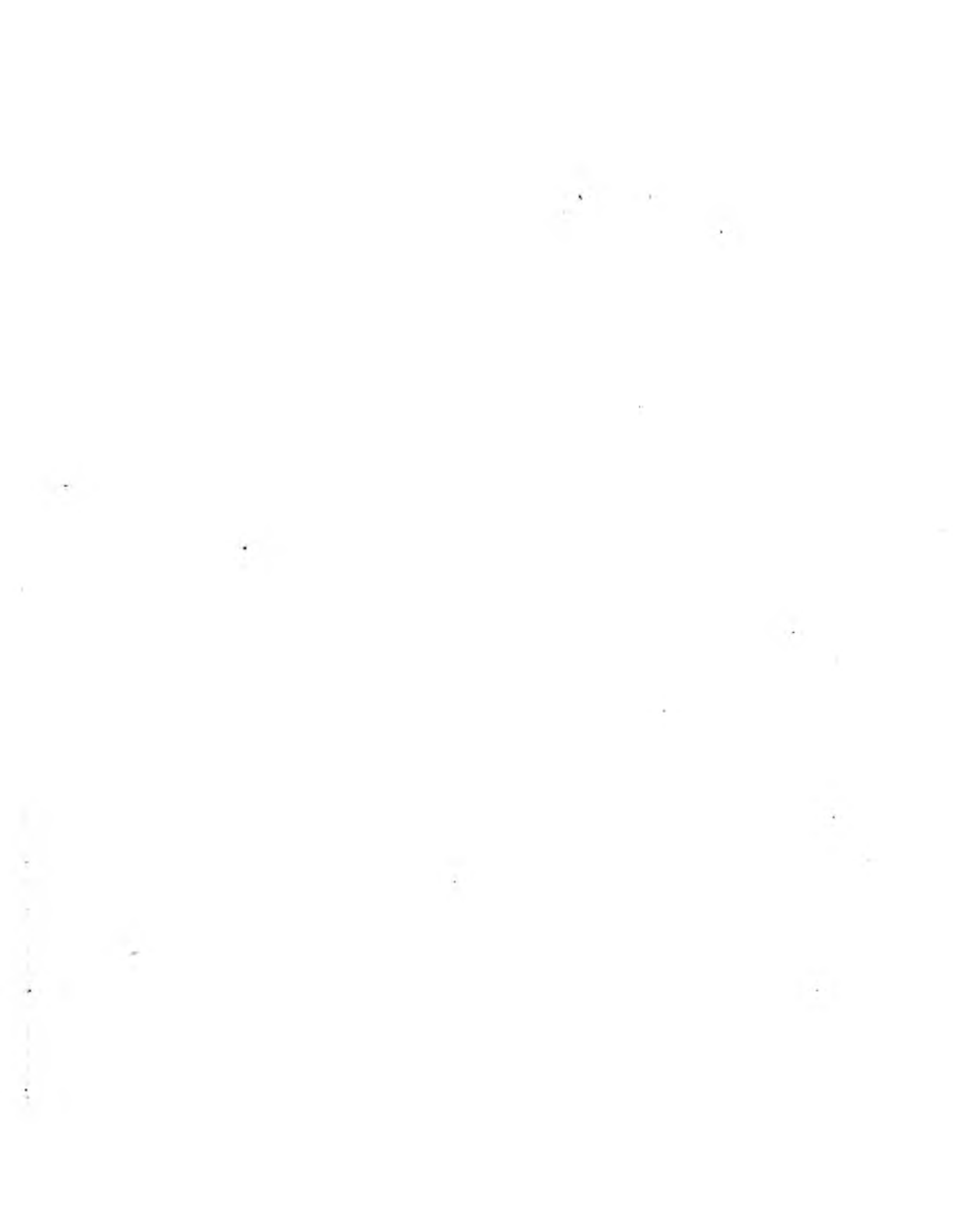
stadens utveckling

under de sista 50 åren

Föredrag den 10 januari 1913

af

Axel Dahlman

Den 10 januari 1863, d. v. s. på denna dag för 50 år sedan, sammanträdde Karlstads stadsfullmäktige till sitt första sammanträde. Dagen är alltså betydelsefull för stadsfullmäktige och därmed också för staden. 50 år äro visserligen ej någon synnerligen lång period för en stad, som firat 300-årsminnet af sin grundläggning den 5 mars 1884, och som således i detta ögonblick räknar en lifslängd af i det närmaste 329 år, men om man tager i betraktande den säregna karaktär, som utmärker just denna sista 50-årsperiod af staden Karlstads tillvaro, skall man otvifvelaktigt medgifva, att det är denna tid, som företrädesvis bildar en epok i stadens historia. Jag tänker härvid icke blott på införandet af stadsfullmäktigeinstitutionen och det mera ordnade, intresserade och mångsidiga handhafvandet af samhällets angelägenheter, som blef en följd häraf. Jag tänker alldeles särskildt på den förödande eldsvåda, som den 2 juli 1865, således strax i början af denna period gick öfver staden i dess helhet och så godt som förintade den, en brand af så ödeläggande natur, att knappast någon af våra svenska städer därtill torde kunna uppvisa något motstycke. Då vi, den närvarande generationen, vandra genom Karlstad och betänka, att denna snart sagdt ofantliga mängd af byggnader af olika slag, och af dessa många verkligt storartade, och dessutom en mängd andra anläggningar af skiftande

art och beskaffenhet, med ett ord, att allt detta med något undantag helt och hållet tillkommit under dessa 50 år, inser man, hvilken storartad utveckling på denna tid kommit staden till del. Men hela denna tillväxt i yttre hänseende förutsätter ett intensivt och målmedvetet arbete af människohand och människoande, det är stadens befolkning, som åstadkommit den, och detta till väsentlig del under ledning och hägn af den korporation, som nämnes stadsfullmäktige, och som först framträdde och kom till stånd ungefär samtidigt med att grundstenarna började läggas till det nya Karlstad. Denna dag kan således sägas hafva en dubbel betydelse: dels utgör den en minnesdag för stadsfullmäktigeinstitutionens begynnande verksamhet i vårt samhälle, dels återspeglar den, jag skulle vilja säga mera fullständigt än i någon annan svensk stad, huru denna institution verkat och hvad den åstadkommit, med ett ord, man torde bättre här än annorstädes skåda frukterna af dess arbete. Då jag alltså med anledning af dagens betydelse ämnar lämna en kortfattad skildring af Karlstads stadsfullmäktiges verksamhet efter denna institutions införaude, kommer detta äfven i själfva verket att blifva en skildring af stadens öden och utveckling under det hittills otvifvelaktigt märkligaste skedet af dess tillvaro. Visserligen kan ej stadsfullmäktiges verksamhetsområde sägas omfatta staden och dess lif i sin helhet. Det finnes delar och sidor af detta, som stå under ledning och inseende af andra myndigheter, såsom exempelvis de religiösa angelägenheterna under kyrkostämman och prästerskapet och de rättsliga angelägenheterna och ordningens upprätthållande under rådhusrätten och magistraten, men stadsfullmäktiges verksamhet är dock af så omfattande art och snart sagdt på alla områden på ett eller annat sätt ingripande, att en framställning i ett sammanhang af stadsfullmäktiges och stadens utveckling väl kan sägas vara på sin plats.

Sedan i enlighet med Kungl. Maj:ts nådiga förordning om kommunalstyrelse i stad, gifven den 21 mars 1862, stadsfullmäktige i december månad samma år utsetts i Karlstad, sammanträdde dessa, såsom ofvan sagts, den 10 januari 1863 till sitt första sammanträde. De utgjordes af följande 25 ledamöter:

Förste Landtmätaren L. Laurell,
Boktryckaren C. Forssell,
Kopparslagaren C. F. Lidberg,
Handlanden Fritz Clarholm,
Rektorn Fr. Wallin,
Handlanden P. F. Broman,
Fältläkaren J. J. Engholm,

Apotekaren C. E. Weijdling,
Garfvaren C. M. Wendt,
Räntmästaren C. M. Höök,
Handlanden O. F. Ahlmark,
Fabrikören C. E. Montan,
Handlanden F. L. Nygren,
Handlanden J. A. Kruckenberg,
Auditören C. W. Geijer,
Skomakaren G. Sandelin,
Skräddaremästaren J. Wennerlund,
Fabrikören G. Holmberg,
Målaremästaren E. Tideblad,
Handlanden N. Lundh,
Regementsauditören F. F. Mæchel,
Provinsialläkaren J. V. L. Lagerstedt,
Skoladjunkten Sven Hardin,
Slaktaren J. Johansson,
Lagmannen C. G. Weinberg.

Jag har velat erinra om dessas namn, dels därför att de utgöra en typisk grupp af personer från det gamla Karlstad, dels därför att åtskilliga af dessa namn, burna af afkomlingar till de förra, äfven i våra dagar spela en roll i vårt kommunala lif.

Stadsfullmäktiges första åtgärd var att utse ordförande, och valdes därtill Auditör Mæchel, d. v. s. den ännu hos oss lefvande vice häradshöfding F. F. Mæchel. Det torde vara ett enastående förhållande i våra svenska städer, att stadsfullmäktiges första ordförande ännu lefver och är bosatt i samma stad, där han fungerat såsom sådan.

Till vice ordförande utsågs vice auditör C. W. Geijer. Till arfvode åt en sekreterare anslogs ett belopp af 400 rdr. rmt., och antogs såsom sådan vid följande sammanträde häradsskrifvare Fr. Ekelund, som likaledes ännu lefver, men är bosatt i Stockholm.

En för staden viktig fråga upptogs redan vid det första sammanträdet af handlanden Clarholm, som väckte förslag om att en petition skulle ingifvas till Kungl. Maj:t angående nordvästra stambanans dragning åt Karlstad, och utsågs för detta ändamål en förberedande kommitté.

Under första året höllos icke mindre än 21 sammanträden. Bland åtgärder, som vidtogos, må anföras, att det tillsattes styrelse för det nybyggda gasverket, att det beslöts tillsättandet af en kommitté för uppförande af ett arbets-

hus, samt att ett förslag godkändes om Tyggårdsvikens utpumpning och afdikning. På grund af svårigheten att erhålla godt och rent dricksvatten och kokvatten, anslogs 700 rdr. rmt. för uppförande af en järnpump med vattenuppfodring. Bland beslut, som förefalla oss litet egendomliga i jämförelse med hvad som beslutes i våra dagar, må nämnas, att magistraten fortfarande skulle ombestyras kunglig salut, då sådan erfordrades, att på hemställan af magistraten en belöning af en rdr. rmt. tillerkändes hvardera af två fältjägare och en arbetare, som biträdt polisen vid fasttagande af en person, som rymt från polisvaktkontoret, samt att en sådan utgiftspost som 5 rdr. 92 öre rmt. vid ett sammanträde utanordnades för bläck, pennor m. m.

Svårigheter tyckas hafva visat sig att få ledamöterna att inställa sig till sammanträdena i rätt tid samt att bevista dessa till slut. Därför beslöts, att upprop skulle hållas både i början och slutet af hvarje session. Vid ett sammanträde bötfälldes en ledamot, oaktadt han infann sig en kort stund efter uppropet. Vid det följande sammanträdet anhöll han att få slippa blifva bötfälld, men detta vägrades obönhörligen.

Såsom bevis på, huru sparsamma den tidens fullmäktige voro med stadens medel, må anföras, att då magistraten föreslagit, att kartan öfver stadens tomter och allmänna platser skulle kopieras, »enär den vore af ålder och begagnande utnött och försliten», beslöto fullmäktige, att den skulle klistras och lagas, men att med kopieringen finge tills vidare anstå.

Under år 1864, då det hölls 20 sammanträden, behandlades af en 9-mannakommitté och antogs den 21 november det viktiga förslaget om likställighet mellan alla stadens medlemmar i kommunala rättigheter och skyldigheter. Detta förslag, som framkommit med anledning af Kungl. Cirkuläret af den 10 juli 1863 i fråga om åvägabringande af likställighet i kommunala rättigheter och skyldigheter mellan stadskommunernas samtliga medlemmar, afsåg som bekant öfverflyttande på staden af en hel del utgifter, såsom bland annat underhållet af stadens vägar, broar och gator, hvilka förut hvilat såsom realonera på jorden.

Den 20 oktober beslöto stadsfullmäktige med anledning af den förestående femtioårsdagen af unionen mellan Sverige och Norge anslå 500 Rdr såsom en grundplåt till den s. k. Föreningsdagens stipendiefond, hvaraf afkastningen skulle användas till premier i folkskolan. Namnet på denna fond har numera blifvit förändradt till Flitpremiefonden.

Vid sammanträde den 21 november beslöts ingå till Kungl. Maj:t med underdånig framställning om nordvästra stambanans sträckning öfver Karlstad. Vid ett sammanträde detta år beslöts indragning af den i staden ledigblifna svinfogde- och profossbefattningen, vid ett annat beviljades först genom

votering 4 rdr:s ersättning åt vaktmästaren L. E. Axberg för biträde vid illumination af gymnasiehuset med anledning af konungens genomresa.

Redan på denna tid förekom frågan om införlifvande med staden af landsförsamlingen. Så utsågos den 28 Juni kommitterade för att förbereda ett yttrande öfver Konungens Befallningshafvandes utslag i fråga om läggande under staden af $\frac{3}{4}$ mantal Stora Våxnäs, som begärts af landsförsamlingen. Man kom sedermera under fund med att landsförsamlingens yrkande gick ut på att området endast i fattigvårdshänseende skulle skiljas från landsförsamlingen.

Under förra delen af 1865 beslöts på motion af vice häradshöfding Mæchel upprättandet af en söndagsskola och anslogs 150 rdr. till lön åt läraren. Detta torde vara första upprinnelsen till nuvarande Tekniska afton- och söndagsskolan. Vid ett sammanträde förekom en framställning från styrelsen för Stadsträdgården om uppförande af en schweizeribyggnad i denna, då anskaffandet af en sådan, såsom det hette, »på samma gång som det bereder trädgården en väl behöflig inkomst äfven lämnar besökande tillfälle att där intaga förfriskningar, hvilka, säga hvad man vill, äro för trefnaden nödvändiga och understundom nyttiga». Under samma år beslöts inköp af Tingvallska trädgården.

Den 2 Juli 1865 inträffade den stora branden, och redan den 4 hade stadsfullmäktige sammanträde, vid hvilket meddelades telegram från konungen, som uttryckte hans deltagande i olyckan, och från regeringen af innehåll, att den anslagit 4,000 rdr. rmt. för afhjälpande af den närmaste nöden. Utan att nedslås af olyckan grepo sig stadsfullmäktige omedelbart an med att återupprätta staden, och den energi och omtänksamhet, som de härvid lade i dagen, är helt enkelt beundransvärd. Under sista hälften af 1865 höllos icke mindre än 16 sammanträden, och redan på det första af dessa tillsattes en kommitté för att ombesörja uppgörande af planritning och tomtreglering af den nya staden samt utsattes pris för inlämnade förslag. Genom denna kommittés arbete, som snart nog fullbordades, har den nuvarande stadsplanen för den egentliga staden erhållits med dess stora torg och breda, till en del trädplanterade gator. Denna anordning, som naturligtvis vidtogs för att förebygga ett uppreparande af eldsolyckan, har visserligen föranlett stora utgifter för staden med hänsyn till gatuarbeten, men den förlänar åt staden ett ståtligt utseende, och den lämnar friska vindar fritt spelrum mellan boninghusen, något, som nog bidragit till att epidemier i allmänhet ej tyckas vinna någon vidare utbredning inom samhället.

Vid 1866 års första sammanträde meddelades, att den nya planregleringen för staden blifvit gillad. Vid samma sammanträde beslöts, att tre

personer skulle resa till Stockholm med 100 rdr. i rescersättning och 10 rdr. i dagtraktamente för att verka för järnvägen. Vid sammanträde den 11 maj meddelades det glädjande budskapet, att Rikets Ständer beslutit nordvästra stambanans sträckning öfver Karlstad, och beslöts firandet af detta med en enkel tillställning. Ett annat för staden betydelsefullt beslut fattades äfven under året af Rikets Ständer, i det att de beviljade för ny reglering af staden 50,000 rdr. rmt. utan återbetalningsskyldighet samt ett lån å enahanda belopp. Landshöfding Ekström infann sig personligen hos stadsfullmäktige och lämnade meddelande härom. Under året vidtogos åtgärder för uppförande af rådhusbyggnad och beslöts anskaffa tomter för att bereda plats för ny läroverksbyggnad. Genom nådigt bref af den 27 Sept. beviljades nederlagsrätt för Karlstad. Under samma år härjades staden svårt af en kolerafarsot, och stadsfullmäktige måste upprepade gånger behandla ärenden, som föranleddes däraf, såsom beviljande af anslag, förstärkande af sundhetsnämnden o. s. v.

Under 1867 beslöts upptagande af ett lån å 600,000 rdr. och slutbehandlades förslaget om den nya gaturegleringen. Förslaget slutade på en summa af 158,900 rdr. Åtgärder vidtogos med anledning af de höga spannmålsprisen och minskade tillfällen till arbetsförtjänst för stadens arbetare. Motion om uppförande af ett stadshotell väcktes af grosshandlare Clarholm. Då vid ett tillfälle en gratifikation å 15 rdr. beviljades åt en järndragare, reserverade sig en ledamot mot beslutet. Det är för öfrigt anmärkningsvärdt, huru ofta vid den tiden och under en lång följd af år framåt ledamöter i fullmäktige plögade reservera sig mot beslut, som gingo dem emot, än en och en och än hela grupper. En ledamot tyckes haft för sed, såsom protokollen angifva, att oupphörligen i tid och otid anmäla sin reservation.

Under det följande året beslöts uppförandet af ett stadshotell och uppläts plats för en teater å Salttorget. En strid uppstod inom fullmäktige om namnet på det nya rådhuset. Med 10 röster mot 10 bestämdes, att det skulle kallas »Stadshus». Detta beslut öfverklagades och upphäfdes, emedan det ej varit vederbörligen förberedt. Slutligen enade man sig om att namnet skulle blifva »Rådhus». En längre diskussion uppstod, om några vid bergsprängning å gata utslagna rutor i Sparbankens hus skulle ersättas med begärda 6 rdr. 75 öre. Detta beslöts först genom votering. Ett förslag att höja poliskonstaplarnas löner från 500 till 700 rdr. afslogs, och erhöles de i stället ett tillfälligt bidrag för en gång å 50 rdr.

Under 1869 beviljades staden transitoupplagsrätt, hvarom begäran framställdes. Stadshotellets uppförande utlämnades på entreprenad för 87,000 rdr. Den 1 okt. detta år firades järnvägens öppnande till Karlstad under stora högtidligheter, som anordnades af en af Stadsfullmäktige tillsatt kommitté.

På förslag af apotekare L. Kaijser beslöts, att ett provisionellt tvångsarbetshus i förening med ett fattighus skulle inredas å Klaraborg.

År 1870 beslöts upprättande af ny jordebok för staden och beslöts antagande af en stadsläkare med 1,500 rdr. i lön. Nykterhetsfrågor förekommo redan på den tiden i stadsfullmäktige. En begäran af värdshusidkarna, att förbudet mot utskänkning af spirituösa drycker under sön- och helgdagar skulle upphävas, afslogs med 17 röster mot 5. Under dessa år förekommer för första gången utseende af en valnämnd hos stadsfullmäktige. Att fullmäktige voro måna om sin värdighet, kan man se däraf, att vid årets slut nedsattes arfvodet till ordinarie poliskonstaplar för uppässning hos fullmäktige från 80 till 60 rdr. med hänsyn därtill, att »uppässningen vid flera tillfällen varit världsösad.»

Under 1871 beslöts på motion af landtränmästare Hultman, att ärendena hos stadsfullmäktige skulle beredas af ett beredningsutskott, bestående af ordföranden, vice ordföranden och 5 ledamöter. En kommitté tillsattes för anordnande af festligheter den 16 juni, då nordvästra stambanan skulle öppnas mellan Karlstad och Arvika, och anslogs därtill 400 rdr. En liflig diskussion förekom i stadsfullmäktige om namnet på det nya stadshotellet. Drätselkammaren ville kalla det »Hotell Prins Gustaf», en ledamot »Stads-huset». Slutligen bestämdes det, att det skulle heta »Karlstads Stadshotell». Såsom ett kuriöst beslut må nämnas, att 30 rdr. skulle tillhandahållas magistraten för anskaffande af en poliskappa i stället för en, som anmälts vara af mott och mal förstörd, och skulle drätselkammaren gå i författning om försäljning af den odugliga kappan.

Vid 1872 års första sammanträde blef en ledamot, som anmält sig hindrad af sjukdom, pliktfälld, »enär han ej ansågs lida af svårare sjukdom än att han ansågs ha kunnat iufinna sig». Samma år uppläts plats för ett varmbadhus mot en årlig afgäld af 4 rdr. 50 öre och afslogs framställning om anordnande af en kägelbana i stadsträdgården. Under detta år afgjordes ett ärende genom votering med 13 röster mot 1, och detta är icke enda gången, då en votering af sådan beskaffenhet förekommit.

Under 1873 höjdes anslaget till söndagsskolan till 300 rdr. och föreslogs, att religionsundervisning borde ingå bland dess ämnen, men detta förslag förkastades. Af regementsläkare Haak väcktes motion om ett årligt anslag till »badhus för mänuer», och anslogs i följd häraf 150 rdr. årligen till en badanstalt för stadens manliga befolkning. Det beslöts nu tillstyrka bifall till ansökningar om öppethållande af schweizeri- och värdshuslokalerne om sön- och helgdagar. Då de kungliga skulle besöka staden, beslötos anordningar för deras värdiga mottagande, och bestämdes bland annat, att

om någon önskade likvid för därvid använd belysning, »skulle han erhålla det ur stadskassan efter räkning och aflämnande af öfverblifna ljusstumpar». Under detta år höllos en dag tvenne stadsfullmäktigesammanträden på olika tider.

Under år 1874 anmäldes en donation till staden å 10,000 rdr. från f. d. komminister S. D. Mellquist. Plats uppläts afgiftsfritt för herrbadhus i Klara. På förekommen anledning beslöto stadsfullmäktige ingå till magistraten med begäran, att den ville tillse, att tillstånd icke meddelades åt sådana musiksällskap att uppträda offentligen, som uppträdde på ett för sedlighetskänslan sårande sätt.

Under år 1875 diskuterades en motion om ändring i arbetsordningen för beredningsutskottet, och bestämdes, att detta skulle i likhet med förut behandla *alla* de frågor, som förekommo till afgörande hos stadsfullmäktige. Ordförandens och vice ordförandens själfskrifvenhet i utskottet skulle däremot upphöra. En motion af handlanden Brattberg behandlades om upplåtande af plats i stadsträdgården till en byggnad, afsedd för större tillställningar, konserter, sällskapsspektakler och cirkus. Detta förslag förkastades. För ett folkskoleseminarium, som skulle förläggas till staden, upplätos kostnadsfritt tomterna 147 och 152, och med 20 röster mot 1 beslöts uppförande af ett epidemisjukhus å Herrhagen. På motion af landtränmästare Hultman beslöts anskaffande af ett antal trädgårdssoffor att utsättas i stadens planteringar. Mot detta beslut reserverade sig två ledamöter. Vid ett sammanträde företogs räfst med 10 ledamöter, som uteblifvit från ett sammanträde, som utlysts 2 dagar förut, men måst inställas, emedan de tillstädeskomna ej voro beslutsmässiga. En hel del pliktfälldes. Då på ett sammanträde beslöts anskaffa en blecklåda för förvarande af beredningsutskottets handlingar, reserverade sig en ledamot mot beslutet, enär han ansåg, att skriftlig motion bort göras och remitteras till vederhörande utskott.

Under år 1876 beslöts för seminariet upplåta äfven tomterna 146 och 153 emot en ersättning af 15 öre kv.-foten samt beslöts upplåta 14,000 kv.-fot mark i och för lasarettstomtens utvidgning, dock blott med nyttjanderätt för 50 år och mot erläggande af 50 kr. årligen. Under året förekom fråga om inköp af Vidön för anläggande af en fattiggård, hvilket förslag dock afslogs. Åt drättselkammaren uppdrogs att inkomma med förslag om Garfwareådrans igenfyllning. Anskaffandet af dricksvatten låg stadsfullmäktige om hjärtat, och en kommitté tillsattes för inrättandet af en reningsapparat för detta ändamål i det så kallade Stenmagasinet. Med anledning af kommitténs afstyrkande yttrande förföll förslaget. Den viktigaste frågan för året var ifrågasatt förändring i de gällande grunderna för den kommunala beskatt-

ningen i staden. Den år 1864 antagna s. k. likställighetsakten ansågs innebära orättvisa mot en stor del af stadens skattskyldiga befolkning, och efter flera års förberedande behandling kommo stadsfullmäktige den 19 dec. detta år till ett afgörande, som innebar en förändring härutinnan. Härigenom infördes den s. k. grundskatten å fast egendom, med hvilken fastighetsägarne numera äro missnöjda och hvilken de genom en för en tid sedan till stadsfullmäktige inlämnad motion söka få från sina fastigheter aflyttad.

Under år 1877 beslöts tillsätta en kommitté för att utreda, om stadsplanen borde utvidgas. Till understöd vid uppförandet af ett flickskolehus lämnades ett räntefritt lån å 10,000 kr. Plats erbjöds kostnadsfritt för uppförande af ett centralhospital för sinnessjuka. Detta erbjudande ledde dock ej till något resultat, enär detta hospital såsom bekant förlades till Kristinehamn. Genom bestämmelse af pastor S. D. Mellquist mottogs från honom ytterligare en stipendiefond å 10,000 kr., afsedd för studier i slöjd.

Under år 1878 beslöts uppförande af ett tullpackhus med tillhörande nederlags- och transitomagasin. En kommitté tillsattes för utredning om inrättande af en teknisk afton- och söndagsskola. Till erhållande af gångbro öfver järnvägen lämnade stadsfullmäktige ett bidrag af 2,000 kr., de öfriga erforderliga 8,000 kr. skulle utgifvas af staten. På förfrågan från landstinget beslöts, att tomterna 149 och 150 skulle kostnadsfritt upplåtas för en teknisk läroverksbyggnad.

Från år 1879 är intet anmärkningsvärdt att anteckna.

Under år 1880 beslöts försäljning till lasarettsdirektionen af dels den mark, hvarå byggnaderna voro uppförda, för 1,000 kr., dels det på 50 år upplåtna området för 10 öre kv.-foten. Väckt motion om inköp af Cervinska jorden på Herrhagen afslogs med 9 röster mot 9. En kommitté beslöts tillsättas för att uppgöra förslag till anordningar för bortforslande från staden af afträdesämnen och annan orenlighet.

Under år 1881 beslöts upptaga ett lån å 650,000 kr. till konvertering af äldre lån. På förslag af grosshandlare Clarholm och lektor Elowson beslöts, att en kommitté skulle tillsättas för att utreda den viktiga vattenledningsfrågan. Tillika beslöts tillsättande af en stadsveterinär och inrättande af en byrå för besiktning af födoämnen samt om inlösen af trikinhaltigt fläsk. Stadsfullmäktige förklarade sig utan ersättning afstå dispositionsrätten till biskopstomten, så länge denna användes för sitt ändamål. På framställning af stadsfiskalen beslöts anskaffande af 7 fårskinnspålsar för de extra poliskonstaplarna »emedan ett par förkyllt sig och kommo med ersättningsanspråk.»

Under år 1882 tillsattes en festkommitté för att vidtaga anordningar

för kronprinsens och kronprinsessans mottagande, och ställdes till kommitténs disposition »alla stadens tillhörigheter under drätselkammarens och andra styrelserns vård i och för fullgörandet af det kommittén lämnade uppdraget». Vid ett kommande sammanträde antecknades till protokollet stadsfullmäktiges erkännande för det nitiska, omsorgsfulla och lyckade sätt, hvarpå festkommittéer fullgjort sitt uppdrag. På förslag af handlanden Ödmann beslöts inköp af en ångspruta. Under detta år förekommer för första gången i stadsfullmäktiges protokoll fråga om telefons anskaffande, i det att telefonledning beslöts från domkyrkans torn till polisvaktkontoret och därifrån till brandchefens bostad.

Under år 1883 uppläts för 1,200 kr. plats för ett ridhus väster om Hamngatans västra ända. En af stadsbyggmästare Högström utarbetad karta öfver staden inköptes för 200 kr. Däremot blef magistratens framställning om telefonledning från rådhusrättens lokal till polisvaktkontoret afslagen. Först nu beslöts på motion af bokhandlare Nerman, att stadsfullmäktiges sammanträden skulle annonseras i stadens tidningar och tryckta kallelselistor utdelas. En stor del af årets förhandlingar upptogs af en i gasverkets räkenskaper upptäckt balans, som föranledts af en vid detta verk anställd bokhållare. En genomgående utredning af de invecklade räkenskaperna måste på grund häraf företagas.

Under år 1884 inträffade, såsom förut är angifvet, 300-års-dagen af stadens grundläggning, och utsågs af stadsfullmäktige en 9-mannakommitté för att träffa anstalter för denna dags värdiga firande. På ett sammanträde efter festen öfverlämnades till stadsfullmäktige kr. 2,263: 43, som insamlats till en Karl IX:s staty. Insamlingen hade dock påbörjats redan 1880. Under detta år fattades beslut om reglering af stadsdelen Klara. Ett nytt sjukhus beslöts uppföras vid Klaraborg för kr. 10,085: 60, hvilka medel skulle tagas ur Stagnellska fonden. För uppförande af tingshus för Mellansysslet beslöts kostnadsfritt upplåta tomten 149. Med anledning af svårigheter med gasverkets ekonomi tillsattes en kommitté för att utreda lämpligheten af dess utarrenderande. Senare under året beslöt man dock afstå från tanken därpå.

Under år 1885 beslöto stadsfullmäktige göra hemställen, att hälsovårdsstadgan skulle tillämpas inom stadsdelarna Viken, Kvarnberget, Herrhagen, Haga och Tormestad. En af landtränmästare Hultman väckt motion om tillsättande af en kommitté för undersökning om åstadkommande af en vattenledning från källor å Kroppkärns egendom afslogs. Ett framställt förslag om rådhusens upplåtande till föreläsningar afslogs likaledes. Däremot anslogs till en föreläsningsförening 300 kr. För den påtänkta järnvägen från Mora till Deje och Karlstad beviljades såsom bidrag till undersökning

4,000 kr. För ett kallvattenbadhus för kvinnor anvisades plats i västra älfgrenen. Under detta år uttalade sig stadsfullmäktige för stängning af schweizerierna kl. 11 e. m.

Under det följande året beslöto stadsfullmäktige bidraga till den ifrågasatta järnvägen Mora—Karlstad med 500,000 kr. Alla stadsfullmäktiges ansträngningar att få denna järnväg ledd till Karlstad blefvo dock fruktlösa. Framställningar om vattenledning till Kvarnberget och Klaraborg afslogos, men beviljades 2,040 kr. till en vattenledning från Klarälven till järnvägsöfvergången vid lokomotivstallet och aubringande af en pumpinrättning där.

Under år 1887 inkom och remitterades kommitterades förslag till en vattenledning i staden. Motion härom hade väckts redan 1881. Ett af fabriker Lindgren väckt förslag om stadsplanens utsträckning till Tormestad, Herrhagen och Viken afslogs.

Under det följande året beslöts anläggning af vattenledning i staden enligt ingenjör K. O. G. Appelbergs förslag samt att för detta ändamål upptaga ett amorteringslån å 125,000 kr. För arbetets utförande tillsattes en arbetsstyrelse af 5 personer. Åtskilliga vanprydande byggnader på Salttorget beslöt man skulle rifvas, men med 13 röster mot 11 bestämdes, att det s. k. Stenmagasinet fortfarande skulle vara kvar. Under detta år nedsattes gaspriset till 20 öre kbm. för gas använd till belysning och 15 öre för gas använd till kokning. Det första priset har ännu bibehållit sig.

Under år 1889 blef stadens vattenledning fullbordad och vederbörligen afprofvad och beslöts, att vattenverket skulle ställas under samma styrelse som gasverket. En kommitté tillsattes för ett bättre ordnande af stadens polisväsende. Till plats för en af kyrkostämman beslutad ny folkskolebyggnad upplätos tomterna N:o 148 och 151 i kvarteret Tjädern.

Under år 1890 beslöts auställa en tekniskt bildad föreståndare för vatten- och gasverken. Då ett förslag om anskaffande af en ny gasklocka diskuterades, ifrågasattes af en ledamot, om det icke vore lämpligare att på elektrisk väg ombesörja den allmänna lyshållningen i stället för att utvidga gasverket. Emellertid beslöts anvisa 24,000 kr. för anskaffandet af en gasklocka, och förslaget om införande af elektrisk belysning förkastades med 19 röster mot 4.

Under år 1891 beslöts tillsätta en kommitté för beredande af billiga byggnadsplatser. Åt Karlstads Teater-aktiebolag uppläts tomt å Salttorget för uppförande af en teater mot en köpesumma af 7,000 kr., som erlades i aktier i företaget. Till åvägbringande af en desinfektionsanstalt i epidemiska sjukhuset anvisades kr. 2,084:49. Årets märkligaste händelse är beslutet om inrättande af en fast kasererad brandkår, förenad med poliskåren. Beslutet

därom fattades med 18 röster mot 4. Till lokal förhyrdes våningen 1 tr. upp i gården N:o 50.

Under år 1892 beslöts rifning af Stenmagasinet. Värmlands Naturhistoriska och Fornminnesförening hade dock anhållit om dess bevarande för att användas till museum för föreningens samlingar. På framställning af hälsovårdsnämnden beslöts uppförande af ett allmänt slakthus väster om Ö. Hyttan i stadsdelen Haga. Beslutet fattades med 13 röster mot 8, och var i sitt slag det första i Sverige, men ledde till ingen påföljd, enär det såsom stridande mot då gällande lag af högre myndigheter upphäfdes. Under året beslöts vidare, att föreståndarebefattningen vid vatten- och gasverken och hamningeniörsbefattningen skulle beklädas af samma person, att register skulle upprättas till stadsfullmäktiges och drätselkammarens protokoll samt att ett magasin för tullnederlag skulle uppföras för 11,980 kr.

Under år 1893 bestämdes, att sekreteraretjänsterna hos stadsfullmäktige och beredningsutskottet hädanefter skulle vara förenade. På motion af lektor Dahlman beslöts, att gatuskyltar skulle uppsättas på hörnhusen i staden och efter gatorna fortlöpande numrering af husen anordnas. Från Karlstads Spritförsäljningsbolag anmäldes gåfva af en vattenkonst i Stadsträdgården. Beslut fattades om indelning till tomter af västra delen af Salttorget och kvarteret Viken. Däremot beslöts, att arbetet tillsvidare skulle hvila för kommittén för beredande af billiga byggnadsplatser i afvaktan på Kungl. Maj:ts utredning om städernas donationsjord. Som missnöje rådde med anledning af den ringa vinst, som gasverket lämnade, beslöts tillsätta en kommitté för granskning af vatten- och gasverkens skötsel och förvaltning. Då i början af följande år af fullmäktige bestämdes, att denna granskning skulle afse en tid af 10 år tillbaka, afsade sig de i kommittén invalde ledamöterna uppdraget. Med anledning häraf föranstaltades om nytt val, och härvid inträffade det egenomliga förhållandet, att då upprop anställdes, ingen enda ledamot framträdde för att lägga sin röstsedel i urnan. Ordföranden förklarade då, att han fattade detta, som om stadsfullmäktige ansåge kommittén öfverflödig.

Under år 1895 öfverlämnades till stadsfullmäktige fröken Catharina Lovisa Bergmans donation å kr. 5,039:19. En af utsedde kommitterade gjord utredning beträffande donationsjorden behandlades, och biträdades i allmänhet kommitténs förslag. Från magistraten inkom en framställning om stadsplanens utläggande och inköp af jord, och tillsattes för detta ändamål en kommitté. På erbjudande beslöts inköp af fruntimmersbadhuset för en summa af högst 1,000 kr.

Under år 1896 beslöts upptaga ett lån å 526,000 kr. till konvertering af 1881 års lån å 625,000 kr. Af utsedde kommitterade hade utarbetats

ett förslag till ny arbetsordning och lönestat för magistraten. Oaktadt detta enhälligt tillstyrkts af beredningsutskottet, blef det hos stadsfullmäktige afslaget utan diskussion med 18 röster mot 4. Beslutet hade till följd, att 7 ledamöter reserverade sig och 2 afgingo ur stadsfullmäktige. Under året beslöts vidare inköp af Engholmska villan med jord & Herrhagen för 6,500 kr., beviljades anslag för Kanikenäsholmens ordnande och tillsattes en kommitté för hamnens utvidgning. Såsom donation mottogs efter doktor C. Höök den för stadens befolkning värdefulla Mariebergsskogen.

Under år 1897 beslöts inköpa ingenjör A. Svanbom och fabrikör J. W. Sandberg tillhörig jord på Herrhagen för resp. 71,500 och 22,000 kr. Tillika beslöts inköpa landet Marieberg för 20,000 kr. På motion af rektor Dahlman, bankdirektör Tjerneld och handlanden Ågren beslöts tillsättande af en kommitté för åstadkommande af en järnväg från Karlstad till Munkfors. Kommittéer tillsattes äfven för behandling af frågan om ett allmänt slakthus och för främjande af frågan om ett tekniskt läroverks inrättande i staden. Genom testamentariskt förordnande af boktryckaren C. A. Fahlgren fick staden mottaga en donation å 25,000 kr., hvaraf afkastningen dock i följd af särskilda bestämmelser först i dessa dagar kommer staden till godo.

Under år 1898 beslöts inköpa säteriet Våxnäs för 100,000 kr. samt ägofigurerna 213 och 260 å Herrhagen. För stadsfullmäktige framlades af kommittén för stadsplanens utvidgning förslag till stadsplan för Östra Haga, Tormestad, Kullen och Herrhagen, och blef förslaget godkändt. Nu antogs ny arbetsordning och lönestat för magistraten, hvarom förslag väckts af tre ledamöter. Genom testamentariskt förordnande af doktor P. A. Eneström öfverlämnades en donation till staden å 50,000 kr. Afslagna blefvo under året dels lasarettsdirektionens begäran, upptagen af fördelningsläkare Haak såsom motion, att Tingvallska trädgården skulle öfverlämnas såsom gåfva till lasarettet, dels ett förslag, att fullmäktige skulle i princip medgifva vattenledningens utsträckande utöfver stadsplanen.

Under år 1899 beslöto stadsfullmäktige för stadens räkning öfvertaga Karlstads Högre Elementarläroverk för flickor genom erläggande af 100 kr. för stycket af 78 outlottade aktier. En ångvält beslöts inköpas för 10,750 kr. och beslöts utbyte af rullbron öfver pråmkanalen mot en svängbro. Drätselkammaren fick bemyndigande att till afflyttning uppsäga och anhängiggöra rättegång mot tredskande donationsjordsinnehafvare. På förslag af doktor Lundberg beslöts inrättande af en valnämnd hos stadsfullmäktige och på förslag af bankdirektör Norberg, att de större och viktigare ärendena hos fullmäktige skulle utdelas i tryck före sammanträdena.

Under år 1900 beslöts för landstingets räkning erlægga köpeskillingen

20,300 kr. för landeriet Kristinedal, om landstinget beslöte uppbyggandet där af ett nytt länslasarett. Till påbyggnad af Stadshotellet anvisades 25,600 kr., till ett nytt filter för vattenledningen 37,536 kr. och till inköp af en vattenvagn 1,600 kr. Beslut fattades om stadsdelen Klaras utvidgning med partiet öster om Våxnäsparken och norr om Våxnäsvägen samt beslöts begära införlifning med staden af säteriet Våxnäs och inom detta liggande områden. På förslag af kommittén för inköp af jord beslöts uppdraga åt drätselkammaren att åt staden söka förvärfva områden å Herrhagen, Tormestad, Djäknefältet, Lambergsslätten, landerierna Rosenborg och Herrgården m. m. I nykterhetsfrågan gjordes ett uttalande afseende inskränkningar i utskänkningen vid marknader och torgdagar, och anhölls hos magistraten om vidtagande af åtgärder i detta syfte. Af förste provinsialläkaren Alvinzi väcktes motion om att ett andra apotek skulle inrättas i staden, men beslöts med 22 röster mot 12, att förslaget icke för närvarande skulle leda till någon åtgärd.

Under år 1901 beslöts teckna aktier i Karlstad—Munkfors Järnvägs A.-B. för 500,000 kr., eller, om Uddeholms bolag tecknade för högre belopp, till lika belopp med detta, dock högst för 600,000 kr. Åt hamnstyrelsen beslöts anvisa 150,000 kr. för anskaffande af ett mudderverk med arbetsförmåga af 75 kbm. i timmen, en mudderelevator och 4 pråmar; vidare beslöts ombygga gasverket för 62,000 kr. och för hamnområdets utvidgning inköpa holmen Röskär för 8,000 kr. Till utgifters bestridande beslöts att ett amorteringslån skulle upptagas å 200,000 kr. På Herrhagen upplåtos 7 tomter för en ny folkskolebyggnad. Stadsplan godkändes för Viken, Kvarnberget och Sjötullsägorna, och antogs »Hälsovårdsordning att gälla för området norr om Klarälven öster om Färjestadsvägen». Enligt testamente af f. handlanden C. F. Gùthberg öfverlämnades till staden en donation af 50 aktier i Uddeholms bolag, som skulle utgöra en premiefond för folkskolan.

Under år 1902 tillsattes en kommitté för saluhallsfrågan och en för att taga i öfvervägande frågan om förläggning af Kungl. Värmlands Regemente till staden. Beslut fattades om antagande af en andre stadsläkare samt af en polisintendent. För anläggning af den nya hamnen anvisades 135,694 kr. En ytterligare minuthandel med spritdrycker förklarades obehöflig med 15 röster mot 14. Genom ordförandens utslagsröst upplåts plats på Sandgrund för en fiskodlingsanstalt. Året är framför allt märkligt genom de stora donationer, som staden därunder fick mottaga, nämligen 100,000 kr. af ingenjör W. Eneström och en lika stor summa af godsägare Hj. Lagerlöf.

Under år 1903 beslöto stadsfullmäktige ingå med framställning om afskaffande af marknaderna i februari och november samt om torgdagar i deras ställe, äfvensom att å stadens salutorg endast skulle upplåtas plats

för handel med landtmannaprodukter och alster af hemslöjd; dessutom beslöts hos Kungl. Maj:t begära fastställelse å hamnområdet. På motion af härads-höfding Ryman beslöts inredande af ett arkiv för stadens handlingar. Åtskil- liga kommittéer tillsattes såsom *en* på motion af redaktör Hellberg för att föreslå åtgärder till förbättrande af arbetarnes i staden lefnadsvillkor och *en* för att utreda fattigvårdsinrättningens och gasverkets behof af ökad utrymme. Till utvidgning af gasverket anslogs 146,100 kr., däraf 61,100 kr. för anskaffande af en ny gasklocka, samt lämnades i uppdrag åt häradshöfding Arrhenius, bankdirektör Tjerneld och disponent Wallberg att träda i underhandling om förvärfvande eller förhyrande för stadens räkning af elektrisk kraft. Till hamnens utvidgning beviljades ytterligare 100,000 kr. I rådhuset inreddes ett rum till bakteriologiskt laboratorium för 1,100 kr. Staden fick under detta år mottaga en donation af vice häradshöfding och fru Mæchel å 2,000 kr.

Under år 1904 beslöts högtidlighållande af konungens 75-årsdag och öfver- lämnades 1,000 kr. till konung Oscar II:s jubileumsfond. Fideikommisset Sandbäcken inköptes för 156,000 kr. och Hushållningssällskapets utställnings- byggnad för 13,500 kr. Däremot försålde Stadshotellet för en summa af 200,000 kr. Detta beslut fattades med 16 röster mot 12. Till en ny väg från Karlstad till Hammarön öfver Orrholmen beviljades 10,000 kr., men detta vägförslag har ännu ej realiserats. Beslut fattades att utlägga och ombygga kajen från Västra Bron till Herrgårdsgatans förlängning. Åtskil- liga restriktiva bestämmelser förordades i fråga om utskänkning af vin och maltdrycker. En styrelse tillsattes för Mariebergsskogens vård, och på motion af rektor Dahlman, handlande Huzell och disponent Wallberg tillsattes en kommitté af fem ledamöter för anskaffande af ett varmbadhus. Under detta år förekommer för första gången ersättning för fullgörande af kom- munal uppdrag på platsen, i det att dagarfvode å 5 kr. beviljades till leda- möterna i bevillningsberedningen.

Under år 1905 beslöts anläggning af ett elektricitetsverk samt uppdrogs åt drätselkammaren att avsluta kontrakt med Brattfors A.-B. om arrenderande af elektrisk kraft för stadens räkning. Kostnaderna för elektricitetsverket uppgingo till kr. 264,552:95. Inköp beslöts af egendomen Tallåsen för 50,000 kr. Beslut fattades om att öfverflytta vatten- och gasverkens uppbörd, utbetalningar och bokföring på drätselkammaren. På förslag af kommittén för förbättrande af arbetarnes lefnadsvillkor beslöts inrättande af en kommunal arbetsförmedlingsanstalt. Vidare beslöts, att årligen 5 % af de inkomna vinstmedlen från Karlstads Spritförsäljningsbolag skulle afsättas till en fond för nykterhetssakens främjande, och att en nämnd af 5 personer skulle utses

för att afgifva förslag till dessa medels utdelande. Följande kommittéer tillsattes: *en* för utarbetande af förslag till ny arbetsordning och lönestat för magistraten, *en* på motion af rektor Dahlman för behandling af frågan om pensionering af stadens tjänstemän, betjänte och arbetare och *en* för uppgörande af ritningar och kostnadsförslag till en ny brandstation. Följande donationer öfverlämnades till staden: från afidne fördelningsläkare C. A. Haak 50 lottbref i Wermlands Enskilda Bank att användas för ett varmbadhus och 3,000 kr. efter afidna fru A. M. Strid, hvaraf bildades den s. k. Bergerska fonden. Tillika öfverlämnades 993 kr. till en fond för åstadkommande af konstutställningar i Karlstad. Under året beslöts upptagandet af ett 40-årigt amorteringslån å 1,450,000 kr. Bland under året f. ö. fattade beslut må nämnas, att det bestämdes, att äfven kvinna skulle kunna väljas såsom ledamot i flickskolestyrelsen. Den 16 Juni 1905 beslöto stadsfullmäktige under intryck af de nyss inträffade händelserna i Norge aflåta följande telegram till Konungen:

H. Maj:t Konungen, Stockholm.

»I dessa allvarsfyllda dagar bringa Karlstads Stadsfullmäktige Eders Maj:t sin varma och innerliga hyllning. Mätte det förunnas vår konung att med bevarande af freden, men till Sveriges ära och gagn styra stats-skeppet genom bränningarna. Gud bevara Konungen och fosterlandet!»

Under år 1906 uttalade sig stadsfullmäktige för önskvärdheten af Kungl. Värmlands regementes förläggande till staden och förklarade sig villiga upplåta mark därför. Gamla lasaretsområdet med byggnader inköptes af landstinget för 275,000 kr. Ett anslag å 183,000 kr. beviljades för att fullborda hamnanläggningen vid Kanikenäset och 40,000 kr. till ett nytt filter för vattenverket. I enlighet med kommitterades förslag beslöts uppförandet af ett varmbadhus. I stadsdelen Klara upplätos två tomter med full äganderätt till ett hem för Pauvres Honteux. Åt polisskären beviljades löneförhöjning. Kommittéer tillsattes för flickskolebyggnadsfrågan och på motion af doktor Lundberg för stadsområdets indelning i delar och benämning af dessa. Bidrag lämnades för okulär besiktning af en järnväg Karlstad—Byälven. På motion af kapten Ziegler bestämdes, att stadsfullmäktiges samtliga handlingar skulle tryckas.

Under år 1907 inkom underrättelse, att Kungl. Värmlands regemente skulle förläggas till staden. Till utvidgande af försörjningsinrättningen å Klaraborg beviljades 236,000 kr., till en saluhall i Tingvallaträdgården 141,000 kr. och till anordnande af en brandstation i gamla lasaretsbyggnaden 67,000 kr. Tillika anslogs 25,000 kr. till utsträckning af det elektriska kabelnätet å

Herrhagen och 16,000 kr. till apterande af gamla skolbaracken å Herrhagen till bostadshus för lungsiktiga. Dessutom beviljades bidrag till en fullständig undersökning för en järnväg Karlstad—Byälven och för en kanal Vänersborg—Uddevalla. Till bestridande af beslutade utgifter beslöts, att ett amorteringslån å 900,000 kr. skulle upptagas. Kommittéer tillsattes: *en* på motion af ingenjör Svanbom och kapten Ziegler för utredande af frågan om anläggande af spårvägar i staden, *en* på motion af häradshöfding Arrhenius, major Helleberg och disponent Wallberg för omorganisation af den tekniska ledningen af stadens arbeten, *en* på motion af lasaretsläkare Clarholm för anordnandet af ett sjukhus för lungsotspatienter, ett bostadshus för lungsiktiga arbetarefamiljer och en hjälpanstalt för lungsiktiga, *en* för främjande af egnahemsrörelsen, hvarjämte utsågs en del af ledamöterna i en kommitté för Karl IX-stodens åstadkommande. På förslag af hälsovårdsnämnden beslöts införande af köttbesiktningstvång i staden och på motion af bokhandlare Nerman upplåtande afgiftsfritt af Engholmska villan å Herrhagen till ett barnhem. En motion af rektor Dahlman angående anordnande af en lämplig idrottsplats för stadens ungdom afslogs med 14 röster mot 10. Stadsfullmäktige beslöto under detta år vidare att göra framställning om införlifvande med staden af hemmanen Sandbäcken, Sanna och Våxnäs i landsförsamlingen, en fråga, som ännu väntar på sin lösning. Dessutom beslöts på vissa villkor lämna elektrisk ström till Hagaborg och därintill liggande områden.

Under år 1908 beslöts stadsområdets indelning i vissa områden och benämning af dessa. Bostadsinspektion infördes och beslöts anordnande af kvarteret Kilen å Herrhagen för enfamiljshus för arbetare. Beslut fattades, att staden skulle ingå såsom medlem i det nybildade Svenska stadsförbundet. På motion af gårdsägare Svensén fattades nu beslut angående ett nytt apoteks inrättande i staden, och skulle framställning därom göras ett år före regementets inflyttning. Ett tilläggsanslag å 64,000 kr. beviljades för byggnadsarbetena för försörjningsinrättningen vid Klaraborg; hela kostnaden för dessa blef alltså 300,000 kr. För vattenledningens utdragande till Norr Strand beviljades 18,900 kr. och beslöts, att gatubelysning med elektriska lampor skulle på stadens bekostnad anordnas där, hvarjämte uppdrogs åt drätselkammaren att genom sammanträde med jordägarna söka få ett uppgjort torrlägningsförslag för denna del af staden genomfördt. Årets viktigaste beslut är åtskiljandet af polis- och brandkårerna, som varit förenade sedan 1891. Under året gjordes den uppseendeväckande upptäckten, att styrelsen för vatten- och gasverken öfverskridit beviljade anslag med kr. 174,521: 34, och utfärdades med anledning däraf åtskilliga nya föreskrifter beträffande delegationernas räkenskapsföring samt bestämdes ändringar för revisionen af stadens räk-

skaper och förvaltning i syfte att erhålla en mera effektiv kontroll. Staden iklädde sig i förening med Uddeholms Bolag under detta år borgen för ett Karlstad-Munkfors Järnvägsaktiebolags obligationslån å 2,500,000 kr. En donation mottogs, nämligen å 20,000 kr. efter affidne handlanden Rudolf Palmgren.

Under år 1909 beslöts tillsätta en kommitté för utredning och förslag om åtgärder från stadens sida rörande donationsjorden med anledning af Kungl. Maj:s dom, som utfallit till stadens förmån. Bestämmelser antogos för det nya varmbadhusets administration, och meddelades, att detta med uppsättning af inventarier kostat kr. 210,925:78, hvaraf dock staden behöft utgifva endast kr. 54,422:68. De öfriga medlen hade inkommit genom donationer. Till en tillbyggnad för Karlstads Högre allmänna läroverk anslogs 100,000 kr. Härtill hade Värmlands läns landsting förut anvisat 50,000 kr., hvarjämte från stiftets byggnadskassa erhöles 20,000 kr. För byggnadens uppförande tillsattes af stadsfullmäktige och läroverkskollegiet gemensamt en kommitté. Med anledning af den rådande arbetslösheten ställdes 10,000 kr. till drätselkammarens förfogande för att bereda arbete åt arbetslösa och till fattigvårdsstyrelsens 500 kr. för utdelning af matkuponger åt behöfvande arbetslösa. Kr. 1,124:50 anvisades för att anordna en samlings-, läs- och lektionssal för polispersonalen. En upplysnings- och understödsbyrå för lungotspatienter upprättades. På motion af 9 stadsfullmäktige beslöts ingå till Kungl. Maj:t med begäran, att folkskoleväsendet måtte läggas under stadsfullmäktige. På motion af garfvaren Florell beslöts att stadsdelen Norr Strand skulle erhålla fri och regelbunden sotning. Tillika beslöts göra hemställen, att hälsovårdsstadgan skulle gälla för Väster Strand. Af kapten Huss väcktes en motion om Garfvereådrans igenfyllande, men denna afslogs med 16 röster mot 15.

Under år 1910 beviljades 300,000 kr. till utvidgning af vattenverket och 37,000 kr. till utvidgning af elektricitetsverket. 90,000 kr. anslogs till ombyggnad och utvidgning af epidemisjukhuset, och tillsattes en kommitté för detta ändamål. Löneförbättring beslöts åt poliskåren. På förslag af donationsjordskommittén antogos vissa grunder för träffande af uppgörelse mellan staden och donationsjordsinnehafvarne, och beslöts på förslag af egnahemskommittén att uppföra ett s. k. dubbelhus å Herrhagen att upplåtas till egna hem, äfvensom att upplåta tvenne tomter för nämnda ändamål. Kommittéer tillsattes: *en* för afgifvande af yttrande angående omarbetning af kommunalförordningen för stad och för uppgörande af en finansplan för staden och *en* för utredande af frågan om en gemensam materialgård för stadens delegationer. Under året beslöto stadsfullmäktige, att staden skulle öfvertaga underhållet af Östra bron, och beslöts göra framställningar om åläg-

gande för de byggnadsskyldiga häradena att ersätta Västra bron med en ny bro och om erhållande af föreskrifter med afseende å byggnadsverksamheten å området utom stadsplanen. Beslut fattades om stadens uppdelande i två valkretsar för val af stadsfullmäktige samt om bestämda dagar för stadsfullmäktiges sammanträden. Efter aflidna fröken Anna Wenström mottogs en donation å 18,000 kr. Slutligen fattades bestämmelse, att styrelsen för vatten- och gasverken icke skulle hafva rätt att utan fullmäktiges tillstånd utsträcka elektriska ledningar eller leverera elektrisk kraft utom stadens område.

Under år 1911 inköptes 6 ägofigurer i Sundstad för 35,000 kr. och beviljades bl. a. följande anslag: kr. 3,878:59 ytterligare för saluhallen, 16,500 kr. till anläggning af en upphalningsbädd vid hamnen, 12,700 kr. för framdragande af vatten- och aflopsledningar i stadsdelen Viken, 7,000 kr. för framdragande af gasledning till Värmlands regementes kasernetablissemang och 6,300 kr. till elektrisk gatubelysning i Viken och Berget. Central tändning och släckning af stadens gatulyktor infördes. Anslag lämnades å 5,000 kr. för undersökning af en järnväg Edebäck—Slättne. Medel anvisades för högtidlighållande af 300-årsdagen af Karl IX:s död, som inträffade den 30 oktober detta år. På motion af 19 ledamöter beslöts tillsätta en kommitté för att med anledning af de s. k. Brattska förslagen uppgöra förslag till ordningsföreskrifter för detaljhandeln med brännvin och andra spirituösa drycker. På motion af redaktör Hellberg, tillsyningslärare Gelin och doktor Severin beslöts tillsättande af en kommitté för att utreda, om det s. k. vårdaresystemet kunde införas vid fattigvården. På motiou af boktryckare Forssell beslöts, att villatomter skulle anordnas invid Klarälflven i kvarteret Udden och norr om detta.

Slutligen under det sistförflutna året hafva stadsfullmäktige beslutat hemställa hos stadsfullmäktige i Kristinehamn, Filipstad och Arvika samt kommunalfullmäktige i Seffle att utse kommittéer för ett samarbete med den i Karlstad tillsatta nykterhetskommittén. Beslut har fattats, att räkenskaps- och uppbördsväsendet för vatten- och gasverksstyrelsens verk skulle återflyttas till denna. Sedan Karlstads landsförsamling afslagit erbjudandet om tillsättande af en gemensam kommitté för att behandla frågan om landsförsamlingens införlifvande med staden, hafva stadsfullmäktige på motion af doktor Clarholm beslutat för egen del tillsätta en kommitté för denna frågas utredande. På motion af lektor Vendel och apotekare Gullström har beslutits ett för staden billigare ordnande af den tekniska ledningen af stadens arbeten, än som varit ifrågasatt af den för ändamålet tillsatta kommittén, och skulle dennas förslag tills vidare förklaras hvilande. Af drätselkammaren har framlagts en uppgjord plan för gatubyggnader och anläggandet af ledningar under

15 år framåt. På förslag af lektor Vendel har ny värdering af stadens fastigheter beslutits. Följande anslag hafva under år 1912 beviljats: 175,800 kr. för en om- och tillbyggnad af den s. k. nya lasarettbyggnaden å gamla lasarettområdet till erhållande af en tidsenlig flickskolebyggnad, kr. 54,756: 38 till framdragande af vatten- och aflöpsledningar till Viken-, Kvarnbergs- och Färnebogatorna m. fl., 52,130 kr. till ändringsarbeten i Rådhuset, 35,000 kr. för inlösen af Karin Larssons fastighet i Haga, 15,000 kr. för utsträckningen af vattenledningen inom Norr Strand, 5,050 kr. till inköp af 101 aktier i Karlstad—Munkfors Järnvägsaktiebolag. Staden har därigenom erhållit aktiemajoriteten i bolaget.

Till betäckande af dessa och en mängd andra kostnader, för hvilka tillfälliga lån upptagits, hafva stadsfullmäktige slutligen på sista sammanträdet under år 1912 beslutit ingå med framställning att få upptaga ett 40-årigt amorteringslån å 2,700,000 kr.

Härmed har jag lämnat en skildring af stadsfullmäktiges verksamhet under de gångna 50 åren. Jag har dock endast upptagit de beslut, som i ett eller annat afseende äro mera anmärkningsvärda och dessutom från den äldre tiden inflickat några, som äro tämligen betydelselösa, men bidraga till att karaktärisera sin tids förhållanden. Allt detta innesluter dock endast en del af stadsfullmäktiges verksamhet. Härtill komma en ofantlig mängd mindre viktiga beslut, beviljandet af obetydligare anslag, yttranden i en mängd frågor och dessutom en stor massa af löpande ärenden. En sida af stadsfullmäktiges verksamhet har jag hittills lämnat obeaktad. Detta är det stora antal reglementen, instruktioner, stadgar och taxor, som beslutats af stadsfullmäktige, och hvilkas utarbetande och granskande ofta kräft ett betydligt arbete för vederbörande delegationer. Omnämmandet af blotta rubrikerna af dessa torde i sin mån åskådliggöra, huru vidtomfattande stadsfullmäktiges verksamhet i själfva verket är.

Följande reglementen, instruktioner m. m. hafva på angifna tider blifvit antagna:

1864.

¹⁸/₂ Reglemente för gasverksstyrelsen.

¹⁸/₄ Hamnordning.

1866.

²⁴/₄ Byggnadsordning för staden.

¹⁶/₁₁ Brandordning för staden Karlstad.

1867.

¹⁴/₂ Reglemente för auktionskammaren.

1870.

¹³/₆ Reglemente för Karlstads arbetsinrättning.

⁶/₁₂ Instruktion för stadsläkaren.

1872.

²⁶/₁ Instruktion för styrelsen och tjänstemännen vid Karlstads gasverk.

¹³/₂ Reglemente för Karlstads stadsförsamlings fattigvårdsstyrelse.

1874.

²¹/₈ Taxa å afgifter för begagnande af Karlstads hamnar och kanaler.

1875.

¹⁹/₁₀ (Ny) brandordning.

» Taxa för stadsbyggmästaren.

¹⁰/₁₁ Taxa för begagnande af Karlstads järn- och metallväg.

⁸/₁₂ (Ny) byggnadsordning.

1878.

²⁹/₄ Arbetsordning och lönestat för magistraten och rådstufvurätten.

1879.

⁸/₇ Reglemente för tekniska söndags- och aftonskolan.

¹⁹/₁₂ (Ny) hamntaxa.

1880.

¹⁶/₆ Instruktion för trädgårdsstyrelsen.

1882.

²³/₁₁ Stadgar för besiktning af till människoföda afsedt hästkött, som hålles till salu.

1884.

¹²/₉ (Ny) hamntaxa.

1889.

¹⁸/₆ (Ny) hamntaxa.

⁹/₁₃ Stadgar för handeln med födoämnen i staden Karlstad.

1890.

¹⁷/₂ Instruktion för styrelse och föreståndare för Karlstads vatten- och gasverk.

1891.

²/₆ Brandordning för staden Karlstad med instruktion för brandchef, vice brandchef samt fasta och allmänna kåren.

1892.

²¹/₅ Stadgar för handel med födoämnen i Karlstad.

⁴/₁₁ Instruktion för hamningeniören i Karlstad.

1894.

⁵/₆ (Ny) hamntaxa.

¹/₁₁ Stadgar för matvaruhandel och yrkesmässig tillredning af köttvaror i Karlstad.

1895.

¹⁷/₆ Instruktion för trädgårdsstyrelsen under stadsträdgårdens utarrendering.
• Stadgar för försäljning af fläsk och hästkött samt däraf tillredda matvaror i Karlstad.

1898.

⁵/₁₁ (Ny) arbetsordning och lönestat för magistraten.

⁶/₁₂ (Nytt) reglemente för Karlstads drätselkammare.

1899.

¹⁹/₆ (Ny) hamntaxa.

1900.

²²/₂ (Omredigerade) stadgar för stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott.

⁷/₆ Föreskrifter för sjuksköterska, som anställes i staden Karlstad.

1901.

²¹/₃ Stadgar för renhållningen inom gårdar i Karlstad.

Stadgar rörande afträden i Karlstad.

Stadgar rörande fähus och stall i Karlstad.

1902.

¹⁹/₅ Instruktion för stadsläkarne.

³⁰/₁₂ Instruktion för polisintendenten.

1903.

¹⁹/₃ Stadgar för bagerier och konditorier samt handel med hithörande varor i Karlstad.

1904.

¹⁶/₆ (Ny) hamntaxa.

1905.

²⁹/₅ Stadgar för slakterier.

²¹/₁₂ (Ny) arbetsordning och lönestat för magistraten.

1906.

²³/₂ Taxa å elektrisk ström för belysning och kraft från Karlstads Electricitetsverk.

(Nytt) reglemente för hamnstyrelsen.

(Ny) hamnordning.

(Nya) instruktioner för tjänstemännen vid hamnförvaltningen.

²⁹/₃ Taxa för begagnande vintertiden af hamnens upplagsplatser.
Stadgar för mjölkhandel i Karlstad.

¹⁰/₆ (Ny) byggnadsordning för Karlstad.

¹/₁₁ Reglemente för begagnande af gas.

1907.

⁷/₁₁ Ordningsstadgar för Karlstads stad.

1909.

¹²/₂ Hamnordning för staden och klareringsordning för Karlstads hamn.

³⁰/₄ Reglemente för Karlstads saluhallsstyrelse.

Instruktion för Karlstads saluhalls hallmästare.

Ordningsföreskrifter för torghandeln.

1910.

²⁵/₃ Vissa föreskrifter med afseende på torghandeln.

²¹/₄ (Ny) hamntaxa.

1911.

¹⁶/₂ (Ny) brandordning och taxa för skorstensfejären.

¹⁵/₆ Stadgar för Karlstads Högre elementarläroverk för flickor.

1912.

²¹/₃ Reglemente för förbrukning af elektrisk energi från Karlstads elektricitetsverk.

²³/₅ Instruktioner för stadskamreraren och stadskassören.

Reglemente för vattenlednings- och belysningsverken.

Instruktioner för kamreraren och bokhållaren hos styrelsen för vattenlednings- och belysningsverken.

²⁰/₆ Instruktioner för stadsingenjören och belysningsingenjören.

²¹/₁₁ Instruktioner för stadsarkitekten.

Stadsfullmäktiges antal har under åren 1863—1868 utgjort 25, 1869—1898 27 och 1899 intill närvarande tid 36. Säsom ordförande hafva fungerat:

1863—1870 vice häradshöfdingen F. F. Mæchel,

1871—1874 öfverstelöjnanten J. H. Lemke,

1875—1882 bankdirektören Fr. Clarholm,

1883—1890 lektorn G. Elowson,
1891—¹/₁₀ samma år öfversten C. H. Falk,
¹/₁₀ 1891—³⁰/₆ 1896 rektorn T. A. Säve,
³⁰/₆ 1896—1898 bankdirektören L. Tjerneld,
1899—1903 häradshöfdingen F. V. A. Ryman,
1904—intill denna dag rektorn A. E. Dahlman.

Vice ordförande hafva varit:

1863 vice auditören C. C. W. Geijer,
1864 rektorn F. Wallin,
1865—1868 vice häradshöfdingen C. E. Lundbom,
1869 grosshandlaren Fr. Clarholm,
1870—1874 landtränmästaren C. Hultman,
1875—1877 lektorn J. G. M. Gegerfelt,
1878—1882 lektorn G. Elowson,
1883 till ³⁰/₇ s. å. handlanden J. F. Ödmann,
³⁰/₇ 1883—²⁹/₄ 1884 fältläkaren C. A. Haak,
1884—1886 apotekaren L. Kaijser,
1887—1891 fältläkaren C. A. Haak,
1892 häradshöfdingen V. Ryman,
1893—³⁰/₆ 1896 bankdirektören L. Tjerneld,
³⁰/₆ 1896—1900 rektorn A. E. Dahlman,
1901—1902 lektorn P. Åström,
1903—¹⁵/₉ 1910 öfversten C. O. Nordensvan,
²⁰/₁₀ 1910—intill denna dag kaptenen H. A. J. Ziegler.

Ordförandeposten i beredningsutskottet har beklädts af:

Öfverstelöjtnanten J. H. Lemke: 1871—1873.
Ränmästaren C. Hultman: 1874, 1876—1880.
Bankdirektören Fr. Clarholm: 1875.
Länsnotarien C. Moberg: 1881, 1882.
Lektorn G. Elowson: 1883—1890.
Länsnotarien K. J. Lindholm: 1891.
Häradshöfdingen V. Ryman: 1892.
Lektorn, sedermera rektorn A. E. Dahlman: 1893—1898.
 P. Åström: 1899—1901.
Vice häradshöfdingen S. af Geijerstam 1902 - intill denna dag.

Drätselkammarens ordförande hafva varit:

Länsbokhållaren C. Hultman: 1863.

Handlanden J. A. Nygren: vikarie för Hultman under riksdagen 1863.

» Fr. Clarholm: 1864—1867.

Lektorn J. G. M. von Gegerfelt: 1868—1874.

Fängelsedirektören, kaptenen A. von Mentzer: 1875.

Bruksägaren K. W. Geijer: 1876—1878 (afgick i maj 1878).

Bokhandlaren A. Nerman: 1878 (från maj).

Lektorn G. Elowson: 1879—1881.

Fältläkaren C. A. Haak: 1882—1893.

Bankdirektören L. Tjerneld: 1894, 1895.

» R. Norberg: 1896, 1897.

Räntmästaren A. Palmgren: 1898.

Kamreraren R. Nyström: 1899.

Rektorn A. E. Dahlman: 1900, 1901 (afgick i febr. 1901).

Häradshöfdingen K. Arrhenius: fr. febr. 1901—1908.

Ingenjören A. Svanbom: 1909, 1910.

Lektorn A. V. Vendel: 1911—intill denna dag.

Af den lämnade skildringen af stadsfullmäktiges verksamhet under de 50 åren torde äfven framgå stadens utveckling under samma period. Vi finna af denna, på hvad sätt nästan alla de allmänna byggnader, inrättningar och anordningar af olika slag, som utgöra och bilda den afsevärdaste delen af det nuvarande Karlstad, tillkommit. Tillika erhålles genom skildringen en öfversikt af de mångahanda åtgärder, som af stadsfullmäktige vidtagits för att befrämja stadens framåtskridande och af densamma skapa en i allo väl utrustad, hälsosam och angenäm vistelseort för dess invånare. Om *ett* kan icke vara mera än en mening: staden har under de ifrågavarande 50 åren undergått en högst betydande utveckling. Detta visar sig på ett iögonenfallande sätt särskildt genom det planlagda området utvidgning. Från ett litet centrum — den så kallade egentliga eller Tingvallastaden — har det ena omkringliggande området efter det andra efter hand börjat bebyggas och dragits inom stadsplanen, till dess den bebyggda staden nått sitt nuvarande ansevärd omfång. För att en öfverblick öfver denna gradvis skeende utvidgning må erhållas, skall jag enligt uppgifter från stadsarkitekten C. Crispin anföra tiderna, då för stadens olika delar stadsplanen faststälts:

Stadsdelen Tingvalla fick den nuvarande stadsplanen fastställd den 29 december 1865.

För stadsdelen Västra Haga ägde fastställandet rum samma dag och år.

Ändringar beträffande planen för Västra Haga fastställdes den 19 februari 1869.

Stadsdelen Klara (östra delen) fick stadsplan fastställd den 14 augusti 1885.

För kvarteret Ugglan fastställdes stadsplan den 23 februari 1894.

För stadsdelarna Östra Haga och Herrhagen fastställdes stadsplan den 26 maj 1899.

För stadsdelarna Viken och Berget fastställdes stadsplan den 18 oktober 1901.

För området kring Östra stationen fastställdes stadsplan den 26 augusti 1904.

För kvarteren Viken, Enhörningen, Knifven och Bilan fastställdes stadsplan den 21 oktober 1904.

Ändringar beträffande planen för Västra Haga samt för Klaraborgs- och Fredsgatorna fastställdes den 14 september 1909.

Ändringar beträffande planen för kvarteren Falken och Oden fastställdes den 11 november 1910.

Stadsdelen Klara (västra delen) fick stadsplan fastställd den 8 mars 1912.

En annan mätare af stadens framåtskridande utgöra siffror. Jag har här såsom bilagor till detta föredrag en, så vidt möjligt är, fullständig folknängds- och skattestatistik för staden Karlstad, afseende de 50 åren, utarbetad af öfversåglärore N. Fr. Lindh, en öfversikt öfver stadens tillgångar, skulder och utgifter för gatuarbeten beträffande samma tid, upprättad af stadskamrer G. Enander, en uppgift å stadens anslag till fattigvården, lämnad af syssloman A. W. Adde, en redogörelse för hamnens förhållanden, utarbetad af hamnkassör I. Olsson, äfvensom en redogörelse för folkskoleförhållandena, sammanställd af folkskoleinspektör B. Larson. Af de föreliggande sifferuppgifterna framgår otvetydigt stadens betydliga framåtskridande, särskildt snabbt under de senare åren. Dess folkmängd har på 20 år mera än fördubblats, hvilket torde vara förhållandet med högst få svenska städer. Om flertalet af de lämnade sifferuppgifterna äro af glädjande art, finnas dock äfven sådana, som väcka en viss betänksamhet. Hit höra bland annat uppgifterna på stadens under senare åren hastigt växande skuldsomma. Denna skuldsättning, som dock torde vara ett utmärkande drag för alla framåtgående städer i vårt land, har betingats af mångahanda orsaker. Ett skäl därtill, som förklarar mycket i detta afseende, kan sägas varit det, att staden Karlstad städse velat stå i främsta ledet, då det gällt att lägga sig till med nya, tidsenliga institutioner. Å andra sidan må beaktas, att stadens tillgångar betydligt öfverstiga dess tillgångar, samt att skatterna till kommunen

icke få anses vara allt för höga, allra helst då de nu ett par år varit i nedgående. Om stadsfullmäktige under de närmaste åren iakttaga nödig sparsamhet samt administrera staden med en förutseende finanspolitik och ett klokt utnyttjande af stadens resurser, skall denna helt visst i ekonomiskt såsom i andra afseenden gå en lugn och lycklig framtid till mötes.

Man talar om »det gamla Karlstad» före branden och »det nya Karlstad», sådant det nu ter sig för våra ögon. Vi här närvarande tillhöra det nya Karlstad, och blott få af oss ha något minne af det gamla. Dock är det en och samma stad, som föryngrad, förskönad och förstorad rest sig ur askan. Denna stad, som utgjort och utgör föremålet för vår omvårdnad, på hvars förkofran vi arbetat och i hvilken vi framlefva våra öden, älska vi. Måtte den alltid vara solbelyst! För dess framtida lycka, för samtliga dess invånares trefnad och välgång uttala vi i denna för staden i visst afseende betydelsefulla stund de varmaste önsknigar och böner.

Till sist utbringar jag ett lefve för vår kära stad:

lefve Karlstad!

Folkmängds- och Skattestatistik

för staden Karlstad

under åren 1863—1912

upprättad af N. Fr. Lindh.

År	Folkmängd ^{31/12}			Taxeringsvärde			Bevilling efter 2:dra art.		
	Män	Kvinnor	Summa	Å fast egend. som ej utgör bevilling till staten	Å jordbruksfastighet	Å annan fastighet	för fast egendom	för inkomst af kapital och arbete	Summa bevilling
1863	2.152	2.676	4.828	379.100	563.615	2.690.780	1.483 97	7.869 60	9.353 57
1864	2.237	2.781	5.018	202.500	559.700	2.802.800	1.560 03	7.819 81	9.379 89
1865	2.185	2.591	4.776	246.710	567.220	2.858.411	1.490 56	8.308 39	9.798 95
1866	2.148	2.611	4.759	465.613	588.625	1.122.861	736 61	8.734 74	9.471 35
1867	2.223	2.896	5.219	487.613	602.625	2.626.025	1.493 04	8.892 60	10.385 64
1868	2.422	3.011	5.433	490.613	587.500	3.569.400	1.960 95	8.413 84	10.374 79
1869	2.487	3.006	5.493	618.113	562.200	3.915.200	2.126 26	8.478 28	10.604 54
1870	2.504	3.104	5.608	763.713	515.100	3.924.700	2.116 83	7.860 02	9.977 10
1871	2.540	3.164	5.704	934.713	656 635	3.976.100	2.185 03	8.016 52	10.201 55
1872	2.644	3.348	5.992	873.700	508.845	3.998.700	2.151 79	8.373 78	10.525 57
1873	2.747	3.450	6.197	924.400	444.500	4.058.600	2.162 65	9.820 09	11.982 74
1874	2.798	3.555	6.353	933.100	436.900	4.282.900	2.272 52	12.114 34	14.386 86
1875	2.891	3.650	6.541	963.400	435.300	4.539.200	2.400 19	12.259 63	14.659 82
1876	2.896	3.726	6.622	1.008.100	509.500	5.371.400	2.837 55	13.841 38	16.678 90
1877	3.030	3.911	6.941	1.200.900	501.500	5.754.900	3.027 90	15.390 50	18.418 40
1878	3.162	4.056	7.218	1.290.700	502.900	6.029.100	3.165 42	14.736 51	17.901 93
1879	3.418	4.351	7.769	1.328.500	546.500	6.462.300	3.395 10	14.356 64	17.751 74
1880	3.402	4.367	7.769	1.041.000	545.700	6.685.100	3.506 26	13.257 36	16.763 62
1881	3.371	4.349	7.720	777.000	545.000	6.945.800	3.636 55	13.837 39	17.473 94
1882	3.382	4.416	7.798	753.000	542.200	6.994.000	3.659 66	13.330 30	16.989 96
1883	3.386	4.351	7.737	773.000	542.800	7.115.500	3.720 59	14.015 94	17.736 53
1884	3.423	4.450	7.873	786.400	545.100	7.198.400	3.762 73	13.715 42	17.478 15
1885	3.479	4.491	7.970	796.400	543.900	7.272.200	3.799 27	14.241 97	18.041 24
1886	3.559	4.595	8.154	801.400	544.400	7.317.200	3.821 92	13.614 20	17.436 12
1887	3.616	4.673	8.289	814.400	538.700	7.319.900	3.821 56	13.958 37	17.809 93
1888	3.646	4.759	8.405	833.400	539.100	7.440.900	3.882 18	13.955 89	17.838 07
1889	3.749	4.852	8.601	833.400	540.300	7.613.000	3.968 59	15.553 99	19.522 58
1890	3.822	4.894	8.716	833.400	543.300	7.751.300	4.038 89	17.559 06	21.597 95
1891	3.879	4.915	8.794	833.400	544.700	7.993.000	4.159 91	18.552 47	22.712 38
1892	3.908	4.962	8.870	850.000	545.600	8.195.200	4.261 28	18.631 34	22.892 62
1893	4.061	5.109	9.170	1.041.800	497.200	8.383.700	4.490 17	18.464 —	22 954 17
1894	4.233	5.319	9.552	1.045.600	491.500	8.633.300	4.611 55	18.942 18	23.553 73
1895	4.382	5.499	9.881	1.079.800	490.600	8.748.200	4.668 46	20.731 05	25 399 51
1896	4.463	5.635	10.098	1.124.600	518.100	8.975.100	4.798 41	23.342 99	28.141 40
1897	4.691	5.820	10.511	1.185.800	520.000	9.375.300	4.999 65	22.461 72	27.461 37
1898	4.975	6.040	11.015	1.194.300	634.200	10.036.900	5.393 97	24.970 86	30.369 83
1899	5.170	6.263	11.433	1.198.700	655.200	10.581.300	5.683 77	28.573 55	34.257 32
1900	5.400	6.466	11.866	1.206.600	659.600	11.445.600	6.123 56	30.336 58	36.460 14
1901	5.577	6.673	12.250	1.257.100	662.800	11.936.600	6.365 98	37.415 61	43.781 59
1902	5.836	6.971	12.807	1.271.100	681.500	12.766.400	6.792 10	39.261 78	46.053 88
1903	6.214	7.358	13.572	1.617.600	723.900	17.999.500	9.434 09	40.747 16	50.181 25
1904	6.630	7.747	14.377	2.029.900	782.800	19.015.400	9.977 38	42.028 28	52.005 66
1905	6.837	7.997	14.834	2.506.200	803.200	20.169.400	10.566 62	42.460 92	53.027 54
1906	7.090	8.253	15 343	2.508.000	766.900	22.150.300	11.535 29	46.354 35	57.889 64
1907	7.444	8.633	16.077	2.286.100	760.100	24.100.100	12.506 11	73.720 72	86.226 83
1908	7.576	8 823	16.399	3.311.300	1.139.000	28.671.500	7 509 60	32 446 71	39.956 31
1909	7.687	9.075	16,762	3.554 300	1.132.000	30.707.500	16.032 95	63.701 09	79.734 04
1910	7.914	9.279	17,193	3.502.800	1.146.900	31.599.901	16.438 09	59.552 49	76.040 58
1911	8.128	9.601	17,729	3.500.300	1.152,900	32.195.600	16.789 54	64.731 36	81.520 90
1912	8.203	9,700	17.903	3.387.900	1.141.400	33.190.500	17.280 09	68.710 41	86.990 50

1) Se Kungl. Förordn. af den 31 september 1907 angående utgörande af utskyld i förhållande till bevillingen på grund af taxeringen 1908.

2) Enligt Nådiga Brevet den 7 april 1865 — »likställighetsakten» — utgjordes kommunalutskylderna i staden Karlstad enligt följande grunder:

1:o) Mantalsafgifter: a) 1: 50 för mans- och 1: — för kvinnsmantal, som erlägger bevilling efter 2:dra art. eller är tjänstefolk; b) 3: — för hvarje mans- och 1: 75 för hvarje kvinnsmantal, som icke erlägger bevilling efter 2:dra art.; c) 50 öre för man och 25 öre för kvinna i fattigskatt.

2:o) Personella afgifter till fattievården enl. fattievårdarelementet.

Grundskatt			Bevilln.-kronans storlek			Summa ut-taxerade kom-munalut-skylder	Anmärkningar.
för fast egen-dom, som ej utgör bevill-ning, med 2 kr. pr 1,000 kr. af tax.	för Jord-bruksfastig-het med 4: 50 pr 1,000 kr. af tax.	för annan fastighet med 2: 25 pr 1,000 kr. af tax.	för jord-bruksfastig-het	för annan fastighet	för allmän bevilning		
Real-onera med cirka 50 proc. mot ann. fastigh.	2.200: — ungefär	5.203: 11) ungefär	Utgjordes in natura utom pastorallönden o. afgiften för brandväsendet=934:50 + 2.403: 11.			33.270:26 33.350:29	
Härifrån tillämpas »likställighetsakten» eller Nåd. Brefvet den 7 april 1865 angående utgörande af kommunalutskylderna i staden Karlstad, hvilken öfverenskommelse fortfar att gälla till 1877 års utgång. Om fördelningsgrunden se anm. 2).						*)33.862:69 37.120:03 47.461:16 47.634:04 52.552:04 60.579:07 68.567:95 69.012:— 77.229:59 81.275:19 83.798:01 85.195:59 85.199:75 85.198:68	Staden ödelägges af eldsvådan ² / ₇ 1865.
2.029:80	2.269:05	13.566:35	12.200:5	7.700:5	3.200:5	85.198:68	
2.088:—	2.459:25	14.540:74	13.070:7	8.670:7	4.070:7	100.191:90	Stor inflytt. af ju-dar.
2.082:—	2.455:65	15.042:16	13.240:5	8.740:5	4.240:5	100.292:31	Utvand. till Amerika.
1.554:—	2.454:75	15.628:96	13.047:08	8.647:08	4.047:08	100.171:82	1000 kvinnor mer än män.
1.506:—	2.439:90	15.736:79	12.831:9	8.331:9	3.831:9	95.172:25	
1.546:—	2.442:60	16.009:98	13.130:7	8.030:7	4.130:7	104.175:86	
1.572:80	2.452:95	16.196:56	12.72:—	8.22:—	3.72:—	95.409:68	
1.592:80	2.447:55	16.362:47	12.85:—	8.25:—	3.85:—	100.117:01	
1.602:82	2.449:80	16.463:73	12.851:—	8.251:—	3.851:—	97.857:93	
1.628:80	2.424:15	16.469:79	12.00:—	8.40:—	3.00:—	100.095:42	
1.666:80	2.425:95	16.742:84	13.00:—	9.00:—	4.00:—	112.224:24	
1.666:80	2.431:35	17.129:25	13.00:—	9.00:—	4.00:—	119.288:61	
1.666:80	2.444:85	17.441:52	13.75:—	9.25:—	4.75:—	134.769:03	
1.686:—	2.451:15	17.984:17	13.75:—	9.25:—	4.75:—	140.953:27	
1.700:—	2.455:20	18.439:23	13.75:—	9.25:—	4.75:—	141.810:83	
2.083:60	2.237:40	18.863:33	13.75:—	9.25:—	4.75:—	142.570:58	
2.091:20	2.211:75	19.424:92	13.75:—	9.25:—	4.75:—	146.151:89	
2.159:60	2.207:70	19.683:45	13.75:—	9.25:—	4.75:—	135.879:26	
2.249:20	2.331:45	20.193:98	13.75:—	9.25:—	4.75:—	169.935:63	
2.371:60	2.340:—	21.094:43	13.75:—	9.25:—	4.75:—	167.746:94	
2.388:60	2.353:90	22.583:02	13.00:—	8.50:—	4.00:—	161.331:28	
2.397:40	2.948:40	23.807:93	13.00:—	8.50:—	4.00:—	178.654:04	
2.413:20	2.968:20	25.752:60	13.75:—	9.25:—	4.75:—	218.376:03	
2.514:20	2.982:60	26.857:35	14.00:—	9.50:—	5.00:—	264.752:80	
2.542:20	3.066:75	28.724:40	14.00:—	9.50:—	5.00:—	278.525:68	
3.235:20	3.257:55	40.498:88	14.00:—	9.50:—	5.00:—	512.189:16	
4.039:80	3.522:60	42.784:65	14.00:—	9.50:—	5.00:—	326.000:82	
5.012:40	3.614:40	45.381:15	14.00:—	9.50:—	5.00:—	334.971:30	
5.016:—	3.451:05	49.838:17	14.80:—	10.30:—	5.80:—	410.724:73	
4.572:20	3.420:45	54.225:23	14.75:—	10.25:—	5.75:—	574.964:20	
6.622:60	5.125:50	64.510:87	16.00:—	11.00:—	7.00:—	653.362:36	
7.108:60	5.094:—	69.091:87	16.20:—	11.20:—	7.20:—	671.026:39	
7.005:60	5.161:05	71.099:—	16.00:—	11.00:—	7.00:—	669.766:87	
7.000:60	5.188:05	72.440:11	16.85:—	11.35:—	6.85:—	661.453:77	
5.944:60	5.136:30	74.678:63	15.00:—	11.00:—	6.00:—	666.313:65	

4:o) af jordbruksfastighet med 12 proc.

5:o) » annan » » 33 »

6:o) » ämbete eller tjänst » 14 »

7:o) » öfrigt arbete eller kapital 41 » = 100 proc. —

dessas skatteprocenter under förutsättning likväl, att det inbördes förhållandet mellan storleken af de fyra sistnämnda klassernas bevilning icke ändrades.

*) Uppgifterna om summa uttaxerade kommunalutskylder äro hämtade ur stadens upp-börds- och debiteringslängder utom för år 1864. För det året är summan beräknad.

Uppgift

å Karlstads stads tillgångar och skulder samt kostnader för gatuarbeten under
åren 1863—1912,
upprättad af G. Enander.

År	Tillgångar		Skulder		Tillgångar öfver skulder		Gatuarbeten	
	31/12		31/12		31/12			
1863	239.800	59	194.438	18	120.362	41		
1864	389.120	93	234.534	32	194.586	61		
1865	653.009	08	486.534	07	166.475	01		
1866	680.781	44	520.778	35	159.953	09		
1867	1.412.898	32	1.180.344	95	232.553	37	6.658	33
1868	1.437.666	92	1.084.346	59	353.320	33	53.822	50
1869	1.278.230	28	1.111.805	64	166.424	64	33.300	—
1870	1.195.461	80	1.100.070	64	95.391	16	8.700	—
1871	1.199.297	85	1.089.393	23	109.904	62	8.700	—
1872	1.205.564	08	1.073.453	93	132.110	15	5.500	—
1873	1.209.324	72	1.045.017	81	164.306	91	5.300	—
1874	1.205.221	38	1.024.832	92	180.388	46	3.900	—
1875	1.228.361	89	1.012.937	89	215.424	—	6.600	—
1876	1.266.329	47	1.010.347	92	255.981	55	7.000	—
1877	1.312.502	87	1.014.192	16	298.310	71	6.500	—
1878	1.316.367	71	1.014.096	17	302.271	54	6.250	—
1879	1.315.535	14	924.526	90	391.008	24	3.800	—
1880	1.322.250	28	869.148	01	453.102	27	3.517	—
1881	1.422.082	87	834.214	64	487.868	23	4.390	—
1882	1.400.656	38	984.382	43	506.273	95	8.800	—
1883	1.491.676	65	934.681	61	516.955	04	3.100	—
1884	1.507.076	30	986.593	96	520.482	34	6.000	—
1885	1.491.227	35	957.456	03	533.771	32	5.100	—
1886	1.472.562	33	945.545	39	533.016	94	5.470	90
1887	1.513.635	35	965.637	34	547.998	01	2.686	04
1888	1.626.660	77	963.657	44	663.003	33	3.000	—
1889	1.672.176	59	875.272	20	796.904	39	2.853	07
1890	1.657.085	79	855.280	62	801.805	17	6.165	70
1891	1.693.227	91	881.518	97	811.708	94	3.580	20
1892	1.692.871	39	862.186	75	830.684	64	11.581	53
1893	1.651.432	02	841.356	39	810.075	63	7.434	66
1894	1.672.183	45	838.182	11	834.001	34	5.697	42
1895	1.682.927	47	854.268	13	828.659	34	8.232	06
1896	1.749.938	85	872.152	91	877.785	94	13.357	27
1897	1.797.256	45	868.426	03	928.830	42	13.222	45
1898	1.955.465	60	954.205	18	1.001.260	42	8.345	87
1899	2.096.992	94	1.046.681	67	1.050.311	27	21.182	60
1900	2.186.003	80	926.490	92	1.259.512	88	11.561	19
1901	2.964.352	97	1.638.870	01	1.325.482	96	14.855	50
1902	3.617.147	72	2.275.888	98	1.341.258	74	30.989	17
1903	4.064.975	01	2.638.582	21	1.426.392	80	39.376	51
1904	4.264.825	84	2.664.880	11	1.599.945	73	49.235	38
1905	4.770.433	38	3.096.687	61	1.673.745	77	57.002	29
1906	5.816.666	98	3.930.438	40	1.886.228	58	47.495	20
1907	7.151.152	95	5.241.816	65	1.909.336	30	78.171	37
1908	6.926.143	43	5.026.271	89	1.899.871	54	67.451	45
1909	7.220.568	49	5.259.473	81	1.961.094	68	61.636	53
1910	7.403.814	86	5.263.149	73	2.140.665	13	22.277	13
1911	7.964.794	62	5.536.571	49	2.428.222	83	25.490	80
1912	8.658.646	01	5.820.625	92	2.838.020	09	33.119	96

Uppgift

å Karlstads stads anslag till fattigvården
under åren 1863—1912,
upprättad af A. W. A d d e.

År	Kronor	År	Kronor		
1863	13.427	—	1888	29.569	—
1864	15.609	—	1889	31.569	—
1865	14.068	—	1890	30.966	—
1866	14.203	—	1891	30.971	—
1867	17.036	—	1892	31.341	—
1868	23.524	—	1893	33.483	—
1869	24.019	—	1894	34.328	—
1870	27.145	—	1895	35.800	—
1871	20.903	—	1896	35.787	—
1872	22.905	—	1897	30.693	—
1873	23.255	—	1898	37.155	—
1874	25.935	—	1899	36.405	—
1875	23.445	—	1900	38.939	—
1876	23.310	—	1901	45.059	—
1877	24.195	—	1902	47.959	—
1878	24.480	—	1903	46.683	—
1879	28.495	—	1904	48.377	—
1880	27.220	—	1905	55.776	—
1881	29.755	—	1906	66.162	—
1882	30.625	—	1907	75.142	—
1883	28.423	—	1908	82.412	—
1884	30.706	—	1909	87.312	—
1885	28.737	—	1910	108.032	—
1886	28.992	—	1911	125.540	—
1887	28.676	—	1912	135.430	—

Några anteckningar
angående Karlstads hamn, dess uppkomst och utveckling
af Iwar Olsson.

Början till hamnirättning i Karlstad gjordes år 1835 med anläggning af prämkanalen samt hamnen vid Kanikenäset (nuvarande inseglingrännan mellan Kanikenäset och Kanikenäsholmen). Anläggningen var fullbordad år 1839 och kostade i det närmaste 200,000 Rdr R:mt, hvaraf 41,000 Rdr R:mt voro statsanslag. Denna första hamnanläggning tillhörde ett enskildt bolag, benämndt Carlstads hamn- och kanalbolag, i hvilket staden ingick som delägare.

Mot slutet af 1850-talet uppstod fråga om anläggande af en ny hamn längre in åt staden, den nuvarande inre hamnen. I sammanhang med beslut härom beslöts äfven, att staden skulle inköpa hamn- och kanalbolagets tillhörigheter. Denna anläggning utfördes under åren 1858--1864 och drog en kostnad af i rundt tal 250,000 kronor, hvaraf 100,000 kronor utgjorde af Rikens Ständer beviljade lånemedel.

År 1896 tillsattes en kommitté för behandling af fråga om utvidgning af hamnen, och den 12 december 1902 beslöto stadsfullmäktige anlägga den nuvarande yttre hamnen vid Kanikenäset. Denna hamnanläggning, som i det närmaste var färdig år 1906, och i sammanhang hvarmed Kalfholms-åran igendämdes och Suttersälfvens utlopp förändrades, kostade, inberäknadt lyftkranar, järnvägsspår, elektriska kraft- och belysningsledningar samt för arbetets utförande erforderlig muddringsmateriel, närmare 800,000 kronor.

Under tiden mellan inre och yttre hamnens anläggning hafva ock en del smärre utvidgningar och förbättringar utförts, hvaraf må nämnas: en kajsträcka i inre hamnen om 67 meter, en 6½ tons lyftkran, varuskjul samt lastbryggor utmed Tyggårdsviken.

Med innevarande års slut fullbordas en slipanläggning på Kanikenäsholmen, till hvilken stadsfullmäktige anvisat 25,500 kr.

För närvarande har hamnen en kajsträcka af i det närmaste 1,000 meter samt 3 fasta lyftkranar och en flyttbar.

En af 5 personer bestående hamnbyggnadsdirektion förvaltade hamnen under den första anläggningen åren 1858--1864 och därefter en hamnstyrelse, för hvilken länsstyrelsen fastställde reglemente den 6 april 1865. Nytt reglemente fastställdes den 7 april 1906.

Under nedanstående år har hamnen besökts af följande antal fartyg:

År	Antal	Hvaraf från utrikes ort ankommo:	Och till utrikes ort afgingo:
1880	568	—	—
1881	520	—	—
1882	485	26	26
1883	506	28	41
1884	490	—	81
1885	524	—	41
1886	682	—	20
1887	485	—	21
1888	525	—	23
1889	735	1	35
1890	817	—	43
1891	588	—	39
1892	573	—	56
1893	910	—	51
1894	853	1	54
1895	831	1	53
1896	1000	—	34
1897	1434	3	43
1898	1348	1	53
1899	1632	2	43
1900	1871	5	77
1901	1803	2	38
1902	1591	9	90
1903	1979	12	101
1904	1760	16	131
1905	2129	37	179
1906	2443	34	256
1907	2737	34	274
1908	2528	35	225
1909	1799	58	193
1910	2332	53	230
1911	2474	60	184
1912	1893	70	151

Inkomster.

År	Hamnuppörd		Utaxerade medel.		Anslag af tolagsmedel		Öfriga inkomster		Summa	
1865	36.938	56	—	—	—	—	165	—	37.098	56
1866	39.372	55	—	—	—	—	9.039	93	48.412	48
1867	36.832	79	—	—	—	—	10.487	46	47.320	25
1868	35.758	17	—	—	—	—	375	—	36.133	17
1869	41.252	50	—	—	—	—	181	20	41.433	70
1870	28.138	91	—	—	—	—	183	90	28.317	81
1871	25.395	96	—	—	—	—	209	—	25.604	96
1872	25.296	23	—	—	—	—	402	49	25.698	72
1873	28.848	79	—	—	—	—	298	94	29.147	73
1874	33.852	12	—	—	—	—	175	21	34.027	33
1875	39.079	37	—	—	—	—	179	—	39.258	37
1876	33.997	45	—	—	—	—	371	05	34.368	50
1877	31.551	72	6.033	11	—	—	354	—	40.938	83
1878	28.063	21	1.673	42	—	—	183	97	29.920	60
1879	20.453	44	—	—	—	—	218	—	20.671	44
1880	19.265	05	3.717	42	—	—	253	05	23.235	52
1881	20.075	98	2.689	46	—	—	199	85	22.965	29
1882	18.221	21	—	—	5.075	46	370	31	23.666	98
1883	20.173	42	—	—	6.193	83	511	48	26.908	73
1884	20.617	85	—	—	4.760	—	423	87	25.801	72
1885	19.593	75	—	—	5.176	96	441	64	25.212	35
1886	20.017	38	—	—	3.133	43	524	14	23.674	95
1887	16.497	42	—	—	3.449	06	629	68	20.576	16
1888	18.010	36	—	—	—	—	571	25	18.581	61
1889	24.877	76	—	—	2.238	78	743	73	27.860	27
1890	24.693	61	—	—	—	—	791	63	25.485	24
1891	18.370	70	—	—	—	—	1.158	16	19.528	86
1892	18.579	54	—	—	—	—	600	72	19.180	26
1893	19.544	20	—	—	—	—	547	60	20.091	80
1894	19.773	18	—	—	—	—	539	30	20.312	48
1895	21.518	05	—	—	—	—	849	63	22.367	68
1896	21.561	41	—	—	—	—	1.381	98	22.943	39
1897	24.825	88	—	—	—	—	2.337	37	27.163	35
1898	27.655	80	—	—	—	—	1.879	50	29.535	20
1899	32.947	66	—	—	—	—	1.994	85	34.942	51
1900	34.449	13	—	—	—	—	2.129	08	36.578	21
1901	30.424	46	—	—	—	—	1.154	15	31.578	61
1902	30.800	29	—	—	—	—	994	45	31.794	74
1903	38.301	49	—	—	—	—	1.228	43	39.529	92
1904	43.986	49	—	—	—	—	1.136	07	45.122	56
1905	49.039	48	13.268	71	—	—	2.626	92	64.935	11
1906	60.156	37	—	—	—	—	4.655	93	64.812	30
1907	65.773	79	—	—	—	—	33.297	75	99.071	54
1908	62.132	38	—	—	—	—	5.535	69	67.668	07
1909	56.708	47	—	—	—	—	5.379	34	62.087	81
1910	68.854	12	—	—	—	—	6.786	06	75.640	18
1911	70.943	47	—	—	—	—	54.693	79	125.637	26
1912	64.537	58	—	—	—	—	9.827	34	74.364	92
	1.590.749	50	27.382	12	30.027	52	169.048	89	1.817.208	03

(Nedgången i trafiken i slutet af 1870-talet torde hafva orsakats af Bergslagens Järnvägar, som i hela sin sträckning öppnades för trafik den 1 dec. 1879).

Utgifter.

År	Räntor		Stadsandel		Administration		Underhåll		Afskrifningar		Öfriga		Summa	
1865	11.908	40	6.144	92	2.635	23	949	84	20	20	8.864	93	30.523	52
1866	11.262	12	7.835	12	2.655	29	4.020	14	—	—	—	—	25.772	67
1867	10.611	99	6.890	66	2.874	90	8.804	96	1.200	—	—	—	30.412	51
1868	10.806	34	6.512	56	2.762	71	4.150	45	—	—	—	—	24.232	06
1869	10.384	45	7.250	22	2.531	12	1.148	47	—	—	—	—	21.314	26
1870	9.265	25	5.026	61	2.583	89	3.867	07	—	—	—	—	20.742	82
1871	7.867	57	4.700	—	3.362	—	1.916	19	—	—	2	08	17.847	84
1872	7.527	17	5.188	81	2.427	34	4.675	89	1.645	71	—	—	21.464	92
1873	8.087	60	6.274	17	2.970	37	2.433	96	—	—	—	—	19.766	10
1874	6.985	47	7.616	21	2.858	12	4.103	69	—	—	—	—	21.563	49
1875	6.473	97	7.815	87	2.818	34	7.694	96	—	—	46	55	24.849	69
1876	5.843	30	6.799	49	2.846	28	3.864	69	—	—	—	—	19.353	76
1877	5.102	48	6.910	31	3.115	73	7.928	75	1.089	85	—	—	24.147	15
1878	4.407	86	5.612	64	3.713	38	13.331	65	—	—	—	—	27.065	53
1879	4.445	95	4.090	69	3.773	24	5.645	39	—	—	—	—	17.955	27
1880	4.115	47	3.853	01	3.490	56	4.873	65	—	—	0	70	16.333	39
1881	3.898	13	4.015	20	3.172	40	3.457	61	—	—	3	43	14.546	77
1882	3.475	48	3.644	21	3.335	25	1.666	28	11.545	73	—	—	23.666	98
1883	2.636	90	4.031	68	3.279	17	3.528	65	12.560	77	403	79	26.443	96
1884	2.026	34	4.123	57	3.128	79	3.292	62	8.470	39	—	—	21.041	71
1885	1.502	63	3.918	75	3.096	97	1.710	41	9.806	58	—	—	20.035	39
1886	769	06	4.003	48	3.025	56	3.020	99	9.722	43	—	—	20.541	52
1887	262	09	3.299	48	2.915	03	3.195	97	7.454	53	—	—	17.127	10
1888	44	51	3.602	07	2.921	96	2.991	37	9.021	70	—	—	18.581	61
1889	673	48	4.975	55	3.554	90	2.558	20	13.763	60	19.617	82	45.143	55
1890	284	64	4.938	72	3.886	96	4.405	47	11.960	23	9	22	25.485	24
1891	—	—	3.674	14	4.068	21	9.162	90	2.623	61	—	—	19.528	86
1892	0	04	3.715	91	3.739	15	10.053	10	1.672	06	—	—	19.180	26
1893	189	41	3.908	84	4.818	42	3.687	24	7.464	63	8	27	20.076	81
1894	—	—	3.954	64	4.702	26	3.090	58	8.102	44	462	56	20.312	48
1895	—	—	4.303	61	4.808	45	2.239	69	10.284	23	731	70	22.367	68
1896	—	—	4.407	86	5.219	45	2.339	73	10.198	70	727	65	22.943	39
1897	—	—	4.869	60	5.305	99	6.549	35	9.737	12	701	19	27.163	25
1898	—	—	5.667	10	6.053	97	4.066	77	12.437	54	1.309	92	29.535	30
1899	—	—	6.589	53	6.480	97	6.227	44	14.719	88	1.937	19	35.955	01
1900	—	—	6.519	91	7.461	18	11.477	05	7.880	01	3.240	06	36.578	21
1901	—	—	6.359	15	9.161	69	15.375	98	2.411	94	1.338	10	34.646	86
1902	4.907	58	5.994	17	10.059	50	18.947	32	1.412	22	2.943	91	44.264	70
1903	2.350	81	7.698	43	9.704	13	9.158	83	2.270	93	1.369	11	32.552	24
1904	2.095	84	8.860	81	9.740	84	6.733	33	1.188	79	1.412	88	30.032	49
1905	3.779	33	9.902	59	10.070	23	20.282	40	1.902	71	1.395	56	47.332	82
1906	1.250	25	11.739	55	13.856	24	12.977	63	1.436	07	1.676	47	42.936	21
1907	35.874	89	12.558	33	16.151	05	15.325	47	5.220	20	2.794	52	87.924	46
1908	34.598	27	13.001	32	16.546	72	24.389	95	9.303	36	4.562	89	102.402	51
1909	35.518	73	11.321	94	17.694	89	7.460	04	5.335	79	6.874	19	84.205	58
1910	35.142	74	13.853	15	18.953	96	7.583	04	5.426	52	6.207	35	87.166	76
1911	35.649	81	14.287	92	19.028	54	5.357	75	6.122	11	4.336	05	84.782	18
1912	36.140	37	12.828	77	18.127	04	7.036	83	4.196	59	5.617	61	83.947	21
368.196 77 315.094 33 301.488 37 318.809 74 229.609 17 78.595 70 1.611.794 08														

(Ränteminskningen i början på 1900 talet är endast skenbar, i det att nya hamnbyggnaden påfördes räntor för de för densamma upplånta medlen).

Affärstablå för tiden 1865—1912.

Tillgångar vid tidsperiodens början:

Hamnanläggning	330,117: 29	
Fastigheter	19,250: 44	
Löseendom	6,185: 60	
Fordringar	5,109: 65	
Kassa	638: 17	361.301: 15

Inkomster:

Hamnafgifter	1,590,749: 50	
Arrenden	14,579: 06	
Hushyror	17,746: 11	
Platshyror	18,647: 07	
Varuskjulshyror	1,162: 09	
Kranhyror	13,856: 35	
Diverse	103,058: 21	
Tolagsmedel	30,027: 52	
Uttaxerade medel	27,382: 12	57,409: 64
		1,817,208: 03
<i>Skulder vid periodens slut:</i>		913,425: 17

Kronor 3,091,934: 35

Skulder vid periodens början: 258,407: 36

Utgifter:

Räntor	368,196: 77	
Stadsandel	315,094: 33	
Administration	301,488: 37	
Lyshållning	25,460: 94	
Underhåll	318,809: 74	
Afskrifningar	229,609: 17	
Diverse	53,134: 76	1,611,794: 08

Tillgångar vid periodens slut:

Hamnanläggning	1,014,587: 52	
Fastigheter	60,776: 54	
Löseendom	72,590: 25	
Fordringar (Reparationsfonden 72,509: 46)	73,701: 69	
Kassa	76: 91	1,221,732: 91

Kronor 3,091,934: 35

Tillgångar öfver skulder vid periodens början Kr. 102,893: 79
 „ „ „ „ „ „ slut „ 308,307: 74

Uppgifter
om staden Karlstads folkskoleväsen
under åren 1870--1912,
sammanställda af Bror A. Larson.

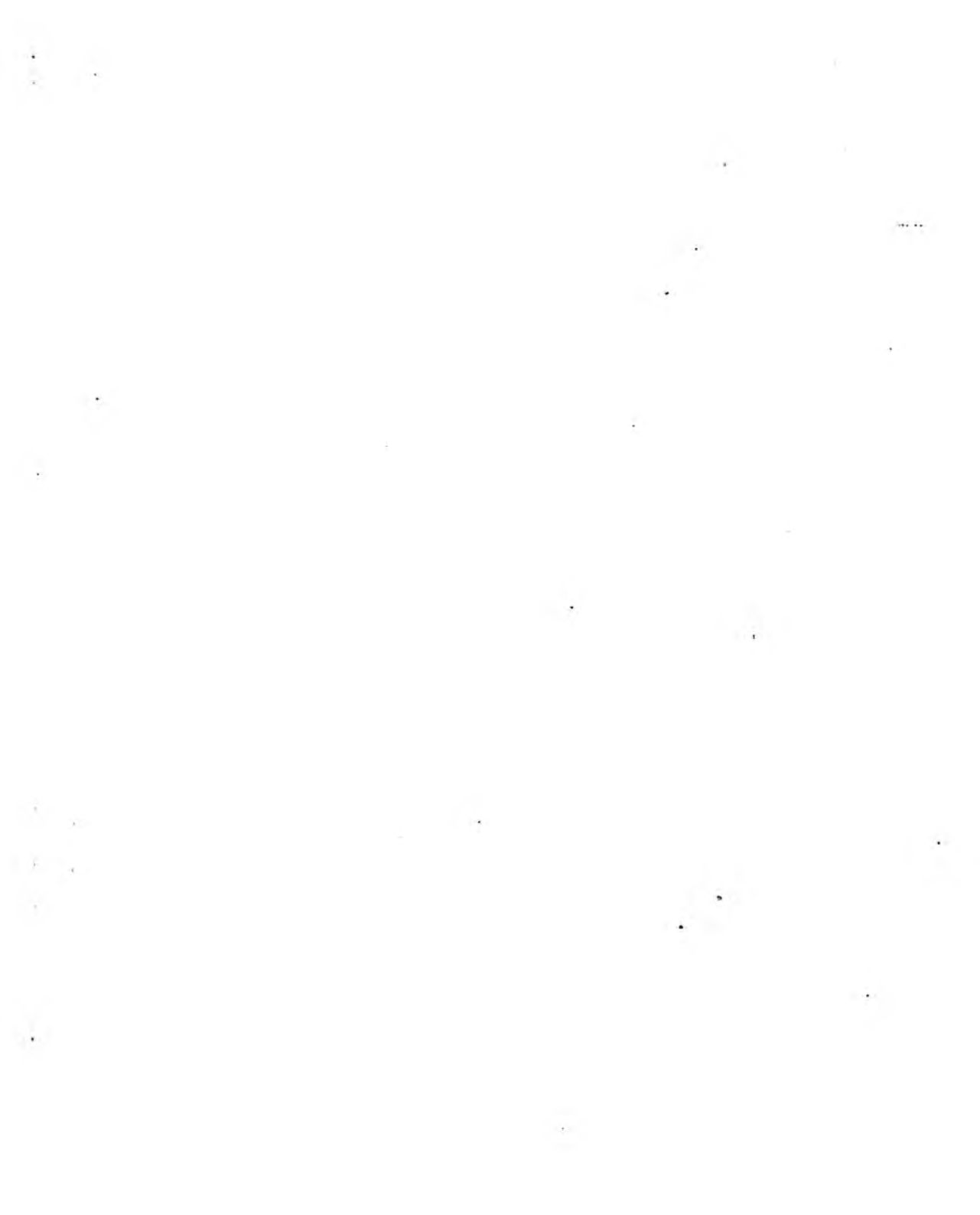
År, som uppgiften afser	Lärare-antal					Antal vid årets slut staden tillhörande barn, som under året på något sätt åtnjutit undervisning i		Lägsta och högsta årsinkom		
	Folkskollärare	Folkskollärarinnor	Småskollärare	Småskollärarinnor	Särskilda dytningsskollärarinnor			Småskolan	Folkskolan	Folkskollärare
						Uppg. sakn.	Uppg. sakn.			
1870	3	1	6	—		Uppg. sakn.	Uppg. sakn.	750—1.200	650	300—400
1875	3	1	8	—		»	»	1.000—1.275	700	350—400
1880	4	4	8	2	270	392		1.000—1.500	900	350—400
1885	4	4	8	3	302	393		1.200—1.600	900—1.000	450
1890	5	5	10	3	304	524		1.200—1.600	900—1.100	475—500
1895	6	5	10	2	301	578		1.200—1.900	1.000—1.450	574: 25—650
1900	8	9	11	5	410	792		1.541—2.600	1.200—1.600	675—800
1905	11	13	17	7	563	1.063		1 837—2.900	1.265—1.675	730—880
1906	12	14	19	7	577	1.117	1.749: 74—2.900		1.142: 75—1 675	730—880
1907	13	17	19	8	575	1,188	1.907: 74—3.321		1.200—1.963	800—1.176: 5
1908	14	18	23	9	612	1.343	1.475—3.396: 75	1.224: 50—2.073: 75		800—1.270: 5
1909	14	18	24	9	652	1.345	1.400—3.300	1.391: 50—2.031: 25		923: 34—1.542: 5
1910	15	17	24	9	645	1.424	1.800—3.337	1.336: 50—2.038: 25		1.000—1.550
1911	15	17	24	9	676	1.407	1.800—3.342: 50	1.554: 60—2.022: 50		1.000—1.556: 5
1912	16	17	25	10	703	1.415	1.800—3.310: 75	1.452: 25—2.024: 25		1.000—1.500

Vid beräkning af antalet lärare och lärarinnor hafva endast sådana medtagits, hvilkas anställning var af mera stadigvarande natur, således icke tillfälliga vikarier.

Vid beräkning af lärares och lärarinnors lägsta och högsta inkomster hafva endast så anställda tjänst innehafvares medräknats.

Vid beräkning af lärares och lärarinnors lägsta och högsta årsinkomster hafva icke blott de fastställda lönerna — enär därom understundom ej exakta uppgifter kunnat erhållas — utan äfven extra ersättning för timläsning, undervisning i fortsättningskolan m. m. medräknats, så att uttrycket årsinkomst betecknar deras inkomst vid skolan.

f ö r	Utgifter för skolväsendet		Statens bidrag i utgifterna	Skoldistriktets (stadens) bidrag i utgifterna	Anmärkingar
	Lärare eller lärarinna i öfningssämnen	Löner till lärare- personalen			
—	5.250: —	1.852: 15	1.563: 27	5.538. 88	
—	6.650: —	2.481: —	1.962: 50	7.168: 50	
156—600	11.806: —	6.970: 35	4.389: —	14.387: 35	
350—900	15.360: —	5.853: 19	4.850: —	16.363: 19	
350 900	19.559: 83	21.627: 32	7.225: 03	33 962: 12	Nytt skolhus bygges.
700—837	23.127: 68	13.503: 82	7.629: 19	28.939: 31	
700—1.051	41.205: 55	22.592: 96	11.986: 06	51.812: 45	
667—1.314	67.813: 45	148.011: 48	21 220: 01	194.604 92	Nytt skolhus bygges.
835—1.287	72.351: 89	197.954: 69	22.368: 82	247.937: 76	d:o
900—1.410	88.788: 40	127.651: 67	30.361: 12	186.078: 95	d:o
935: 11—1.438	99.913 55	102.655: 46	32.232: 10	170.336: 91	
761: 75—1.400	107.479: 52	73.401: 39	35.647: 98	145.232: 93	Fr. o. m. detta år har staden egen folkskoleinspektör.
759—1.303: 33	110.456: 31	85.928: 58	39.165: 23	157.219: 66	
767—1.400	112.609: 36	67.179: 13	38.026: 99	141.761: 50	Fr. o. m. detta år är folkskolevä- sendet och barnavården ställda under stadsfullmäktige.
500—1.300	116.138: 22	68.750: 75	39.488: 07	131.595: 20	

Förteckning

å stadsfullmäktige i Karlstad under åren 1863—1913.

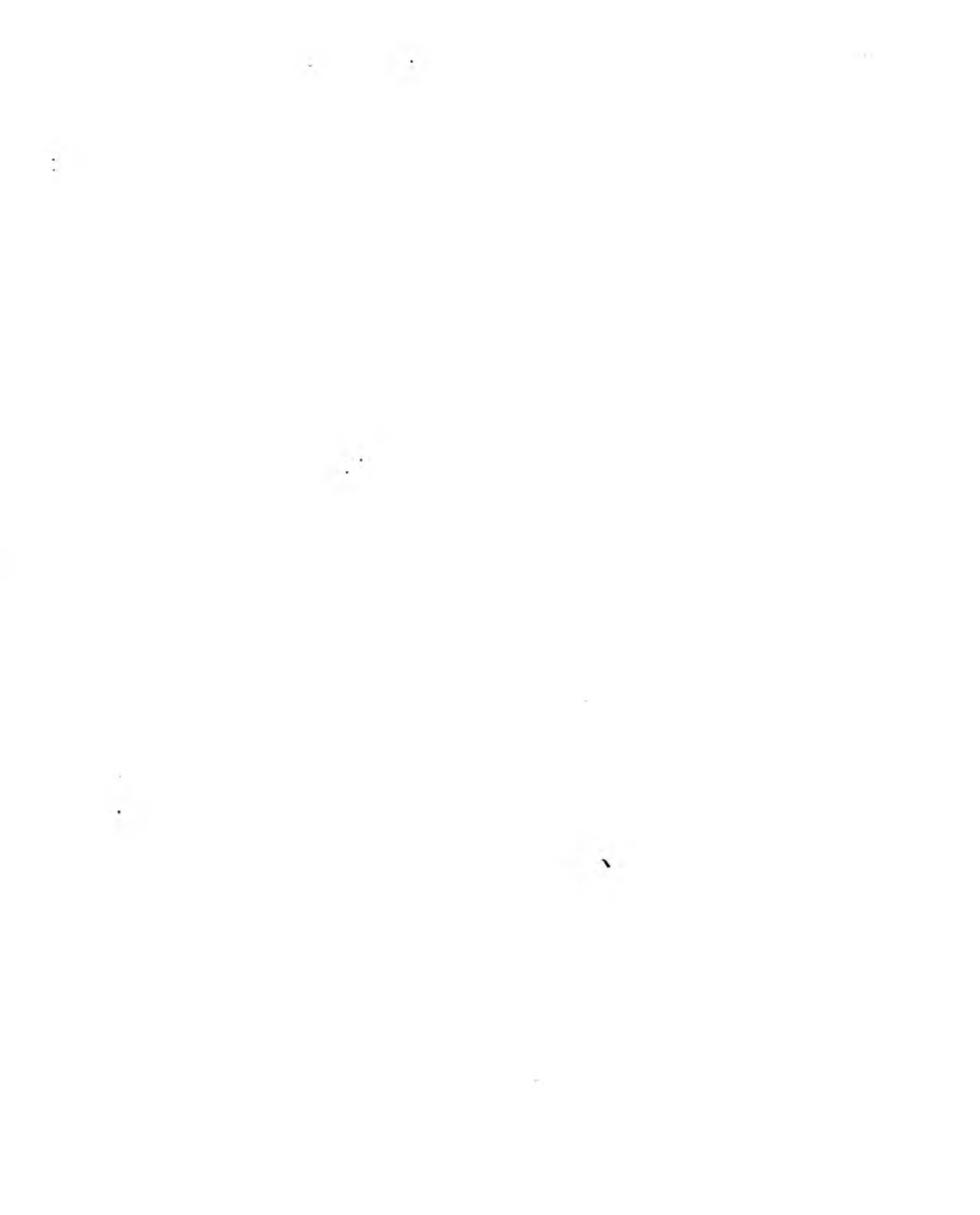
Förste landtmätaren L. Laurell: 1863, 1864.
 Boktryckaren C. Forssell: 1863—1873 (afsägning i jan. 1873).
 Kopparslagaren C. F. Lidberg: 1863—1870.
 Handlanden, sedermera bankdirektören F. Clarholm: 1863—1870; 1875—1882.
 Rektorn, fil. d:rn F. Wallin: 1863, 1864.
 Handlanden P. F. Broman: 1863—1881.
 Fältläkaren, med. d:rn J. J. Engholm: 1863—1867 (död 1867).
 Apotekaren C. E. Wejdling: 1863—1865 (afflyttad fr. orten 1865).
 Garfvaren C. M. Wendt: 1863, 1864.
 Råntmästaren C. M. Höök: 1863, 1864 (död 1864).
 Handlanden O. F. Ahlmark: 1863—1873.
 Fabrikören E. C. Montan: 1863—1868.
 Handlanden F. L. Nygren: 1863—1865 (död 1865).
 „ J. A. Kruckenberg: 1863—1882.
 Vice auditören C. W. Geijer: 1863—1865 (död 1865).
 Skomakaren G. Sandelin: 1863—1866.
 Skräddaremästaren J. Wennerlund: 1863—1870.
 Fabrikören G. Holmberg: 1863—1872.
 Målaremästaren E. Tideblad: 1863—1865.
 Handlanden N. Lundh: 1863.
 Regementsauditören vice häradshöfdingen F. F. Mæchel: 1863—1870.
 Provinsialläkaren, med. d:rn J. V. L. Lagerstedt: 1863 (död 1863).
 Skoladjunkten, fil. d:rn S. Hardin: 1863—1866.
 Slaktaren J. Johansson: 1863—1866.
 Lagmannen C. G. Weinberg: 1863, 1864.
 Handlanden J. A. Nygren: 1863—1872.
 Kontraktsposten, fil. d:rn L. M. Groth: 1864—1876.
 Skomakaremästaren F. O. Kihlström: 1864—1871.
 Länsbokhållaren, sedermera landtränmästaren C. G. Hultman: 1865—1889.
 Vice pastorn J. P. Höjer: 1865—1871 (afgick i maj 1871).
 Kaptenen O. E. Belfrage: 1865.
 Länsnotarien C. E. Lundbom: 1865—1869 (afgick i jan. 1869).
 Handlanden C. Holmberg: 1865, 1866.

Provinsialläkaren, med. d:rn A. F. Ramström: 1865—1876.
 Lektorn, fil. d:rn J. G. M. von Gegerfelt: 1865—1879.
 Handlanden J. F. Ödmann: 1866—1890.
 Majoren U. Troili: 1866—1869.
 Apotekaren L. Kaijser: 1867—1886.
 Förre rådmannen A. F. Bergman: 1867—1874.
 Rektorn, fil. d:rn J. Wallinder: 1867, 1885, 1886.
 Bruksförvaltaren, sedermera disponenten J. P. Cervin: 1867—1877.
 Regements-, sedermera fördelningsläkaren, med. lic:n C. A. Haak: 1867—1901.
 Skoladjunkten, fil. d:rn E. A. Pallin: 1867.
 Smeden K. Bergman: 1867—1880.
 Handlanden O. Wennerberg: 1868—1880.
 Fabrikören A. Lindgren: 1868—1898.
 Öfverstelöjtnanten J. A. Lemke: 1869—1874.
 Majoren, sedermera öfverstelöjtnanten A. A. A. Blüm: 1869—1880.
 Handlanden P. M. Ågren: 1869—1876; 1881—1904.
 A. T. Brattberg: 1870—1880.
 Bankiren E. Hafström: 1871—1874.
 Handlanden A. W. Wallerstedt: 1871—1882.
 Fabrikören G. A. Andersson: 1871—1884.
 Löjtnanten, sedermera öfverstelöjtnanten C. H. Nisbeth: 1871—1882; 1887—1896.
 Lasarettsläkaren, med. lic:n P. A. Eneström: 1872—1876.
 Komministern, fil. d:rn L. A. Sjöholm: 1873—1884.
 Lektorn, fil. d:rn G. Elowson: 1873—1892.
 Handlanden J. H. Lindberg: 1873—1876.
 Seminarieriktorn, fil. kand. C. W. Kastman: 1874; 1881—1883.
 Guldsmeden Chr. Brockmann: 1875—1887.
 Fabrikören J. P. Falk: 1875—1878.
 Bokhandlaren Hjalmar Petersson: 1875—1883.
 Majoren C. G. Oxehufvud: 1877, 1878.
 Bruksägaren K. W. Geijer: 1877—1883.
 Handlanden O. F. Nygren: 1877—1880; 1884—1900.
 Lektorn, fil. d:rn A. G. Klingberg: 1877—1881.
 Länsnotarien C. O. Moberg: 1877—1884.
 Fabrikören F. Olsén (1877—1886).
 Kaptenen B. G. Carlmark: 1879—1884.
 Ingeniören A. W. Lundgren: 1879—1890.
 Fabrikören J. F. Lundin: 1880—1882. . . .

Förste landtmätaren G. S. Lindmark: 1881—1904.
 Handlanden H. Svensson: 1881—1895.
 Grosshandlaren A. W. Moberg: 1881—1885.
 Öfverstelöjtnanten, sedermera öfversten C. H. Falk: 1881—1884; 1891.
 Grosshandlaren C. H. Collvin: 1882.
 Konsistorienotarien P. L. Ekström: 1883—1893.
 Fabrikören J. Wennergren: 1883—1893.
 Kaptenen E. Poignant: 1883—1886.
 Bokhandlaren A. Nerman: 1883--
 Byggnadsförmannen A. Resare: 1883—1886.
 Landskamreraren A. Westrin: 1883 (tjänstgjorde ej på grund af afflyttning från orten).
 Stationsinspektoren H. Åstrand: 1883—1890.
 Disponenten, sedermera kamreraren C. Gripenberg: 1883—1892; 1897—1900.
 Häradshöfdingen F. V. A. Ryman: 1884—1892; 1899—1904.
 Handlanden E. Christman: 1885, 1886.
 J. A. Nygren j:or: 1885—1899.
 Bleckslagaren G. A. Falk: 1885—1904.
 Läroverksadjunkten, fil. d:r:n G. M. Ydén: 1885—1892; 1898—1900.
 Fabrikören A. J. Brattström: 1886--1900.
 Boktryckaren C. A. Fahlgren: 1887—1893.
 Bruksförvaltaren E. J. Svensson: 1887—1890.
 Rektorn, fil. d:r:n T. A. Säve: 1887—1897.
 Bruksägaren E. Holmberg: 1887.
 Häradsskrifvaren G. Wibelius: 1887—1890.
 Bankdirektören L. Tjerneld: 1888—1904.
 Konditorn P. F. Yhnell: 1888—1894.
 Auditören, sedermera länsnotarien, vice häradshöfdingen K. J. Lindholm: 1889—1891.
 Öfverstelöjtnanten A. F. Lilliehöök: 1890—1893.
 Lektorn, sedermera rektorn, fil. d:r:n A. E. Dahlman: 1891—
 Handlanden A. Braathen: 1891—1893.
 Skomakaremästaren F. Norén: 1891—1899.
 Stadsläkaren, sedermera regementsläkaren, med. lic:n K. N. K. Lundberg: 1891—1910.
 Länsveterinären C. E. Lindström-Hülphers: 1892—1904.
 Kaptenen, friherre Chr. Fleetwood: 1892, 1893.
 Handlanden C. F. Berg: 1893—1912.
 Lektorn, fil. d:r:n K. B. J. Forssell: 1893—1896.

Kamreraren R. A. Nyström: 1893—1912.
 Bankdirektören R. E. Norberg: 1893—1901.
 Regementsintendenten, kaptenen A. Låftman: 1894—1896.
 Handlanden L. Klein: 1894—1904.
 Vice häradshöfdingen R. S. E. S. af Geijersstam: 1894—
 Disponenten I. F. Wallberg: 1894—1910.
 Löjtnanten, sedermera kaptenen J. D. A. Kuylenstjerna: 1894—1904.
 Lektorn, fil. d:rn P. Åström: 1895—1902.
 Landtränkmästaren A. Palmgren: 1895, 1896.
 Kamreraren A. G. Olsson: 1897—1899.
 Kommissionslandtmätaren E. W. Fjellman: 1897.
 Järnhandlanden F. A. Huzell: 1897—1910.
 Fabrikören F. O. Kullgren: 1897—1912.
 Kaptenen, sedermera majoren A. I. R. Svanström: 1898—1908.
 Gjutmästaren K. O. Michaëlsson: 1899—1907.
 Förste provinsialläkaren, med lic:n J. S. Alvinzi: 1899—1901.
 Handlanden S. Andersson: 1899—1902.
 Stationsskrifvaren, sedermera stationsinspektoren V. af Segerström: 1899
 —1910.
 Ingenjören A. A. Svanbom: 1899—1810; 1913—
 Kaptenen H. A. J. Ziegler: 1899—
 Postmästaren C. G. Wigren: 1899—1901.
 Gårdsägaren K. J. Svensén: 1899—
 Sjökaptenen G. Lauhrén: 1899—1903.
 Handlanden A. Svensson: 1900—1904.
 Redaktören, fil. kand:n K. M. B. Hellberg: 1900—1912.
 Häradshöfdingen K. G. Arrhenius: 1901—1910.
 Bankkamreraren A. F. Sandwall: 1901—1904.
 Fabrikören K. P. Larsson: 1901—1903.
 Extra läraren, sedermera läroverksadjunkten, fil. d:rn C. R. Nordin: 1901—1904.
 Läroverksadjunkten, sedermera lektorn, fil. d:rn A. V. Vendel: 1902, 1911—
 Grosshandlaren A. G. Moberg: 1902—1910.
 Boktryckaren A. Forssell: 1902—1910.
 Öfversten C. O. Nordensvan: 1902—1910.
 Läroverksadjunkten, fil. lic:n K. E. Bergenström: 1903—1906.
 Kaptenen, sedermera öfverstelöjtnanten C. O. Ahlmark: 1903—1910; 1912—
 Lasarettsläkaren, med lic:n P. O. Clarholm: 1903—
 Folkskolläraren, sedermera tillsyningsläraren E. W. Gelin: 1904—
 Handlanden O. E. Rune: 1904—1910.

Landsfiskalen J. Noréus: 1904—
 Handlanden Th. Byttner: 1905—1910.
 Gjutaren A. Aurell: 1905—1908
 Bundtnakaren J. E. Johansson: 1905—
 Handlanden W. G. Welin: 1905—
 Majoren Th. Helleberg: 1905—1912.
 Kronofogden, vice häradshöfdingen J. F. T. Stenström: 1905—1912.
 Kaptenen R. Huss: 1905—1912.
 Lektorn, fil. d:ru J. C. A. Fristedt: 1905—1912.
 Länsbokhållaren I. F. Regner: 1905—1912.
 Ingeniören G. A. Nygren: 1905—1910.
 Fabrikören J. H. Brattström: 1905—1910.
 Arbetsförmannen, sedermera godsexpeditören J. A. Håkansson 1908—1910;
 1913—
 Andre stadsläkaren, med. lic:n H. Severin: 1909 —
 Garfvaregesällen, sedermera verkmästaren S. Florell: 1909—
 Apotekaren S. J. Gullström: 1911—
 Byggmästaren C. J. Magnusson: 1911—
 Handlanden K. F. Arne: 1911—
 A. Nyberg: 1911—
 Fabrikören A. Svensson: 1911—
 Plåtslagaren O. W. Karlsson: 1911—
 Läroverksadjunkten, fil. kand:n G. A. Zachrison: 1911—
 Länsjägmästaren A. Nilsson: 1911, 1912.
 Boktryckaren O. E. Ankers: 1911—
 Öfversångsläraren N. F. Lindh: 1911—
 Läroverksadjunkten, fil. kand:n A. Bergh: 1911—
 Grosshandlaren J. Löfberg: 1911—
 Folkskollärarinnan Anna Ljungkvist: 1911—
 Smeden A. R. Södergren: 1911—
 Plåtslagaren O. Eriksson: 1913—
 Förste stadsläkaren, med. lic:n J. H. Söderbaum: 1913—
 Bankdirektören T. J. L. Osterman: 1913—
 Byggmästaren O. Wästlund: 1913—
 Fru Gerda Hellberg: 1913—
 Fabrikören R. Ternqvist: 1913—
 Filaren V. E. Viktorin: 1913—

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1913.

Den 23 Januari.

N:o 2^{1/2}.

Föredragningslista:

1:o) Remiss av inkomna ärenden; 2:o) Val av ordförande i Fattigvårdsstyrelsen för tiden till den 1 januari 1915 (äfter komministern Fr. Nordvall); 3:o) Styrelsens för Vattenlednings- och Belysningsvärken framställning angående tillägg till det mällan staden och Dejefors Kraft- och Fabriksaktiebolag upprättade kontrakt om leverans av elektrisk ström; 4:o) Byggnadsnämndens framställning i anledning av utav tjänstgörande	arkitekten hos Kungl. Överintendentsämbetet Bror Almqvist framställda erinringar beträffande förslaget till ny stadsplan för visst område av stadsdelen Herrhagen här i staden; 5:o) Drätselkammarens framställning angående uppgörelse med vissa donationsjordsinnehavare; 6:o) Saluballsstyrelsens framställning om ytterligare anslag för införande av elektrisk värmeledning i saluhallen.

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 23 Januari 1913.

§ 19.

Vid upprop befunnos Herrar vice Ordföranden och Nerman på grund a sjukdom, Herr Swensén i anledning av inträffat dödsfall inom familjen samt Herrar Clarholm, Noréus, Svensson och Karlsson på grund av bortovaro från staden från sammanträdet frånvarande; och godkändes förfallen av stadsfullmäktige

§ 20.

Att jämte Herr Ordföranden lördagen den 25 dennes kl. 2,30 e. m. å Drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Herrar Zachrisson och Ankers.

§ 21.

Herr Ordföranden anmälde, att från Hans Maj:t Konungen anlant ett slydande telegram, utgörande svar på det av Stadsfullmäktige den 10 dennes avlämnade telegrammet.

“Stadsfullmäktiges Ordförande Karlstad.

Drottningholm 1913 ¹¹/₁ kl. 8,45.

Med hjärtligt tack för det vänliga hälsningstelegrammet sänder jag Karlstad Stadsfullmäktige mina bästa välönskningar på 50-årsdagen.

GUSTAF.”

§ 22.

Föredrogos och lades till handlingarna följande till Stadsfullmäktige expedierade protokollsutdrag rörande val av funktionärer inom nedannämnda styrelser och delegationer, nämligen:

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8 januari 1913.*

§ 3.

Vid härpå företagna val af ordförande och vice ordförande inom Utskottet för innevarande år utsågos, till ordförande Herr vice Häradshöfdingen Sven af Geijersstam och till vice ordförande Herr Kaptenen H. Ziegler.

Som ovan.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

*Utdrag af protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 4 januari 1913.*

§ 3.

Vid härefter med slutna sedlar företagna särskilda val utsågos till ordförande för drätselkammaren för innevarande år herr lektorn V. Vendel samt till vice ordförande för samma tid herr ingenjören A. Svanbom.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos hamnstyrelsen i
Karlstad den 16 januari 1913.*

§ 2.

Vid härefter med slutna sedlar förrättade val utsågos:

Till ordförande Överstelöjtnanten C. O. Ahlmark och till vice ordförande Handlanden C. F. Berg.

In fidem:

IWAR OLSSON.

*Utdrag ur protokoll hos Karlstads Vattenled-
nings- och Belysningsstyrelse den 3 januari 1913.*

§ 1.

Sammanträdet öppnades av Herr Gullström, varefter företogs val av ordförande och vice ordförande för året.

Till ordförande valdes Herr Apotekaren S. Gullström och till vice ordförande Herr Fabrikören K. A. Falk, vardera med fem röster.

Ur protokollet
JOHN RUNDGREN.

Utdrag af protokoll, hållet hos Byggnadsnämnden i Karlstad den 8 januari 1913.

§ 2.

Företogos val af ordförande och vice ordförande i Nämnden för innevarande år; och utsågs därvid:

till ordförande: Herr Rådmanen R. Rhodin; samt

till vice ordförande: Herr Sysslomannen A. W. Adde; därom magistrater och Stadsfullmäktige skulle meddelas underrättelse genom utdrag af protokollet

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

Utdrag av protokoll hållet vid konstituerande sammanträde hos Karlstads folkskolestyrelse den 8 januari 1913.

§ 1.

Till Folkskolestyrelsens ordförande för år 1913 utsågs genom omröstning med slutna sedlar herr Rådmanen Erik Lundblad med tio röster.

Herr Läroverksadjunkten A. Bergh erhöi en röst.

§ 2.

Till Folkskolestyrelsens vice ordförande för år 1913 utsågs genom omröstning med slutna sedlar herr Läroverksadjunkten A. Bergh med tio röster. Herlektorn N. Bure erhöi en röst och folkskoleinspektören Bror Larson likaledes en röst.

In fidem;

BROR LARSON.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Badhusstyrelsen får härmed anmäla, att för år 1913 inom styrelsen utsetts
Rektorn Axel Dahlman till Ordförande och Boktryckaren Albin Forssell till vice
Ordförande. Karlstad den 14 januari 1913.

Enligt uppdrag
ERIK LUNDBLAD.

*Utdrag ur protokoll, hållet vid sammanträde
med Karlstads föreläsningsanstalt den 20 jan. 1913.*

§ 1.

Herr Läroverksadjunkten Aug. Bergh hade jämlikt beslut af den 30 dec.
1912 sammankallat styrelsen och valdes hr Bergh till ordförande och förestån-
dare för Karlstads föreläsningsanstalt för innevarande år. — — — — —

Beslutet om ordförandevalet skulle genom protokollsutdrag meddelas Stads-
fullmäktiges Ordförande. — — — — —

Som ovan
G. A. GUSTAFSON.

Rätt utdraget betygar
G. A. GUSTAFSON,
sekreterare.

§ 23.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande:

A) Till *Beredningsutskottet*:

1:o) Magistratens resolution med infordrande av Stadsfullmäktiges yttrande i
anledning av Josefina Johanssons till Konungens Befallningshavande i länet ingivna
ansökan om tillstånd att i huset N:o 10 Östra Torggatan här i staden få till
spisande gäster utskänka öl och porter under tiden till innevarande års slut;

2:o) Drätselkammarens framställning angående täckande av taket å nya flick-
skolebyggnaden med eternit;

3:o) Byggnadsnämndens efter återremiss uppgjorda förslag till ny stadsplan
och tomtindelning för beredande av villatomter å de utefter Klarälven belägna

fyra tomterna i kvarteret Udden ävensom det område, som vore beläget mellan kvarteret Udden och klapphuset å Sandgrund, samt till särskilda byggnadsbestämmelser för nämnda områden;

4:o) Byggnadsnämndens efter återremiss uppgjorda förslag till bestämmelser för bebyggandet av tomter inom stadsdelen Klara här i staden.

B) *Till Drätselkammaren:*

Vederbörande kommitterades förslag till nya ordningsföreskrifter för detaljhandeln med brännvin och andra spirituösa drycker här i staden.

§ 24.

Väcktes av Herr Håkansson motion därom, att det av Stadsfullmäktiges Herr Ordförande vid Fullmäktiges minnesfest den 10 dennes å allmänna läroverkets högtidssal hållna föredraget måtte varda intaget i Stadsfullmäktiges tryckta handlingar samt utgå i större upplaga än den för Stadsfullmäktiges handlingar eljest bestämda; Och beslöto Stadsfullmäktige remittera motionen för yttrandens avgivande till Drätselkammaren och Beredningsutskottet.

§ 25.

Vid härefter med slutna sedlar förrättat val utsågs till Ordförande för Fattigvårdsstyrelsen för tiden från och med den 1 nästa april till och med den 1 januari 1915 Herr Grosshandlaren Josef Löfberg.

§ 26.

Angående tillägg till det mellan Karlstads stad och Dejefors Kraft- och Fabriksaktiebolag upprättade kontrakt om leverans av elektrisk ström hade Styrelser för Vattenlednings- och Belysningsverken hos Stadsfullmäktige gjort följande framställning:

Se serien A N:o 2; sid. 1

Häröver hade Drätselkammaren och Beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, och beslöto Stadsfullmäktige i enlighet härmed att bifalla Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken förevarande framställning.

§ 27.

I anledning av utav tjänstgörande arkitekten hos Kungl. Överintendentsäm betet Bror Almqvist framställda erinringar beträffande förslaget till ny stadsplan för visst område av stadsdelen Herrhagen här i staden hade Byggnadsnämnden

uti följande hos Stadsfullmäktige gjorda framställning hemställt om Fullmäktiges principuttalande rörande de ifrågasatta förändringarna i stadsplaneförslaget:

Se serien A N:o 2; sid. 12.

Uppå remiss hade Drätselkammaren och Beredningsutskottet häröver avgivit utlåtanden; och beslöto nu Stadsfullmäktige, i enlighet med vad nämnda delegationer sammanstående hemställt, att rörande de ifrågasatta förändringarna i det föreliggande stadsplaneförslaget i princip uttala sig i enlighet med Byggnadsnärn-
dens förslag.

§ 28.

Angående uppgörelser med vissa donationsjordsinnehavare hade Drätselkam-
maren hos Stadsfullmäktige gjort en så lydande framställning:

Se serien A. N:o 2; sid. 16.

Häröver hade Beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtande, och be-
slöto Stadsfullmäktige i överensstämmelse härmed bifalla Drätselkammarens före-
varande framställning.

§ 29.

Hos Stadsfullmäktige hade Saluhallsstyrelsen gjort följande framställning an-
gående ytterligare anslag för införande av elektrisk värmeledning i Saluhallen:

Se serien A N:o 2; sid. 19.

Uppå remiss hade Drätselkammaren och Beredningsutskottet häröver avgivit
tillstyrkande utlåtanden, varande Utskottets så lydande:

Se serien A N:o 2; sid. 20.

Vad Utskottet sålunda hemställt blef nu av Stadsfullmäktige bifallet.

§ 30.

Det antecknades, att Herr Borgmästaren K. J. Lindholm övervarit samman-
trädet.

Som ovan.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

Justerat den 25 Januari 1913.

AXEL DAHLMAN.

EMIL ANKERS. ALBIN ZACHRISON.

Offentligen uppläst den 25 januari 1913; betygar

På tjänstens vägnar:

IVAN FR. REGNER.

Karlstad 1913.
Karlstads-Tidningens A.-B:s tryckeri.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1913.

Den 20 Februari.

N:o 3.

Föredragningslista:

- 1:o) Remiss av inkomna ärenden;
- 2:o) Beredningsutskottets utlåtande i anledning av Konungens Befallningshavandes resolution med infordrande av Stadsfullmäktiges yttrande över av Kommittén för den lägre tekniska undervisningens ordnande afgivet utlåtande och förslag;
- 3:o) D:o D:o över Magistratens framställning om anslag för avlöning av en extra tjänsteman vid rådhusrätten härstädes;
- 4:o) D:o D:o i anledning av Magistratens resolution med infordrande av Stadsfullmäktiges yttrande över Disponenten för Färjestads Bryggeriaktiebolag, kaptenen R. Huss' besvär över Konungens Befallningshavandes i länet resolution den 26 november 1912 angående tillstånd för klaganden att här i staden utskänka öl;
- 5:o) D:o D:o i anledning av Magistratens resolution med infordrande av Stadsfullmäktiges yttrande över Josefina Johanssons ansökan om tillstånd att under innevarande år i huset N:o 10 vid Östra Torggatan här i staden till spisande gäster utskänka öl och porter;
- 6:o) D:o D:o i anledning av Magistratens skrivelse med redovisning för 1912 års anslag till oförutsedda utgifter i polisärenden;
- 7:o) D:o D:o över Magistratens framställning om anslag till beredande av ersättning för granskning och komplettering av bostadsuppgifter;
- 8:o) D:o D:o i återremitterade ärendet angående förslag till bestämmelser för bebyggandet av tomter inom stadsdelen Klara här i staden;
- 9:o) D:o D:o i återremitterade ärendet angående förslag till ny stadsplan och tomtindelning för beredande av villatomter å viss del av kvarteret Udden jämte vad därmed stode i samband;

- 10:o) D:o D:o över Drätselkammarens framställning angående täckande av taket å nya flickskolebyggnaden med eternit;
- 11:o) D:o D:o över Drätselkammarens framställning i återremitterade ärendet rörande användningen av viss del av anslaget till gatuarbeten under år 1913;
- 12:o) D:o D:o över Drätselkammarens framställning angående utbetalning av medel ur Lagerlöfska fonden;
- 13:o) D:o D:o över Fattigvårdsstyrelsens framställning angående beredande av arbetstillfällen åt arbetslösa personer;
- 14:o) D:o D:o över Herr S. Gullströms motion angående skrivelse till
- Kungl. Maj:t med förslag till ändring i gällande bestämmelser i fråga om röstning med fullmakt vid stadsfullmäktigeval;
- 15:o) D:o D:o över Fröken Anna Ljungkvists motion om tillsättande av en kommité för behandling av frågan om inrättande av en husmoderskola här i staden;
- 16:o) D:o D:o över Karlstads Arbetsrekommuns av Herr O. W. Karlsson som motion upptagna framställning om ändring i tiden för uppborädsstämmorna för kommunalutskylder här i staden.

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 20 Februari 1913.

§ 31.

Vid upprop befunnos Herrar Ahlmark och Clarholm på grund av bortovaro från staden, samt Herr Karlsson, på grund av sjukdom, från sammanträdet frånvarande, och godkändes de anmälda förfallen av Stadsfullmäktige.

§ 32.

Att jämte Herr Ordföranden Tisdagen den 25 dennes kl. 2,45 e. m. å Drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Herrar Lindh och Bergh.

§ 33.

Föredrogs följande till Stadsfullmäktige inkomna anmälan om val av funktionärer i Styrelsen för Tekniska Afton- och Söndagsskolan:

Utdrag av protokoll hållet vid sammanträde med styrelsen för Tekniska Afton- och Söndagsskolan i Karlstad den 25 januari 1913.

§ 2.

Företogs följande val:

Till Ordförande för innevarande år Folkskoleinspektören Herr Bror Larson,

Till v. Ordförande Majoren Herr Th. Helleberg.

Till Sekreterare och Skattemästare Herr Fabrikör Karl Ad. Falk.

In fidem:
KARL AD. FALK.

§ 34.

Anmäldes, att följande berättelser inkommit från av Stadsfullmäktige tillsatta kommittéer angående deras verksamhet under nästlidna år, nämligen:

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Inkorporeringskommittén har under 1912 sammanträdtt och beslutit till en början införskaffa en hel del statistiskt material. Arbetet härmed pågår genom för ändamålet särskildt antagen person.

Karlstad den 4 januari 1913.

Å kommitténs vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Den kommitté, som den 14 juni 1906 utsågs att förberedande behandla en väckt fråga om ny flickskolebyggnad i Karlstad och särskilt låta verkställa undersökning angående lämplig plats för skolan, har även år 1912 å åtskilliga sammanträden haft överläggningar, vilka resulterade i ett till Stadsfullmäktige inlämnat, av ritningar åtföljt förslag att aptera nya lasaretsbyggnaden å gamla lasaretsstomten till flickskolebyggnad. Detta förslag blev av Stadsfullmäktige nämnda år antaget och åt Drätselkammaren överlämnat med uppdrag att låta utföra byggnadsarbetet. På grund härav anser sig kommittén hava fullgjort sitt uppdrag och vara befriad från vidare befattning med frågan.

Karlstad den 29 januari 1913.

AXEL DAHLMAN.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Kommittén för främjande av frågan om ett tekniskt läroverks inrättande i Karlstad får härmed anmäla, att kommittén under år 1912 haft ett sammanträde, nämligen den 13 December, och att kommittén därvid avgav utlåtande över Kungl. kommitténs för den lägre tekniska undervisningens ordnande avgivna utlåtande och förslag, samt tillstyrkte Stadsfullmäktige uttala sig för inrättande i Karlstad av en teknisk fackskola för trämasse-, cellulosa- och pappersindustri.

Karlstad den 20 Januari 1913.

AXEL DAHLMAN,

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Den af Stadsfullmäktige tillsatta kommittén för behandling af frågan om pensionering af stadens tjänstemän, betjante och arbetare får härmed angående kommittéarbetet under år 1912 meddela följande.

Kommittén har under nämnda år af Stadsfullmäktige anmodats att afgifva yttraude i frågan om Karlstads stads anslutning till Svenska städers Pensionskassa.

Som denna fråga kräft en längre förberedande utredning, har densamma ej kunnat före 1912 års utgång slutbehandlas. Kommittén har emellertid från vederbörande myndigheter och delegationer infordrat uppgifter rörande samtliga de befattningshafvare, hvilka skulle ifrågakomma till pensionering med särskildt angifvande af alla de förhållanden i fråga om ålder, löneförmåner m. m., som vore af betydelse för pensioneringen. Dylika uppgifter hafva ock i slutet af året till kommittén inkommit.

Det sålunda åstadkomna materialet skall under det ingångna året blifva föremål för kommitténs fortsatta verksamhet för denna frågas afgörande inom kommittéu.

Karlstad den 31 Januari 1913.

AXEL DAHLMAN.

Kommitténs ordförande.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Jämte meddelande att den af Hrr Stadsfullmäktige år 1907 tillsatta spårvägs-komitén under de gångna årens förlopp haft åtskilliga sammanträden samt hos Elektriska Pröfningsanstalten i Stockholm låtit verkställa ekonomisk och teknisk utredning rörande den hos Fullmäktige föreliggande motionen om spårvägsanläggning i staden, får jag, med befogande af protokolls-afskrift af det under år 1912 hållna enda sammanträdet med komitén, vördsamt anmäla, att, sedan det ekonomiska resultatet för 1912 vid de öfriga stads-spårvägsanläggningarna inom landet blifvit känt, nytt sammanträde kommer att hållas för att eventuellt kunna framlägga det begärda komitéutlåtandet.

Karlstad den 3 februari 1913.

HUGO ZIEGLER.

Ordförande.

*Afskrift af protokoll, hållet vid sammanträde med
Spårvägskomitén i Karlstad den 14 maj 1912.*

Närvarande: Herrar Ingeniör Svanbom, Kamrer R. Nyström, Öfverstelöjtn. C. O. Ahlmark, Disponent O. Kullgren och undertecknad.

§ 1.

Protokollet för den 30 januari 1909 upplästes och justerades.

§ 2.

Redogjorde undertecknad med ledning af inkomna förvaltningsberättelser för resultatet af spårvägsdriften under de senaste 3 à 4 åren i Uppsala, Jönköping m. fl. städer, hvarutaf framgår, att de uppnådda trafikresultaten på det hela taget varit ekonomiskt tillfredsställande.

§ 3.

Föredrogs en från Karlstads Elektricitetsverk genom Ingeniör J. Thalén på begäran erhållen utredning om den verket tillfallande vinsten, därest spårvägstrafik härstädes komme till stånd i öfverensstämmelse med motion och enligt i densamma beräknadt pris af 8 öre pr kilowattimme. Enligt denna utredning skulle verkets nettobehållning sålunda blifva 15,725 kronor eller, under förutsättning att trafikinkomsten åtminstone skulle betala driftkostnaden, fullt 3 % på anläggningskostnaden. Att det ekonomiska utbytet skulle blifva ändå bättre uttalades visserligen också inom komitén, men beslöts emellertid att för närvarande ej göra något uttalande rörande den föreliggande motionen, utan skulle frågan tills vidare hvila.

§ 4.

Granskades och godkändes den uppgjorda kassaräkenskapen öfver under 1909 lyftade 800 kronor utaf till komiténs förfogande ställdt anslag af 1,000 kronor.

In fidem:
HUGO ZIEGLER.

Rätt afskrifvet intyga:
J. JANSON. S. LINDH.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Egnahemskommittén afvaktar fastställelse å den af Stadsfullmäktige antagna utvidgade stadsplanen för Herrhagen, i hvilken vissa kvarter afsetts för egna hem, för att därefter inkomma med eventuellt förslag om egnahemsbyggandets utsträckande. Karlstad den 4 januari 1913.

Å kommitténs vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Donationsjordskommittén har under år 1912 icke haft något sammanträde, enär densamma icke haft något ärende att behandla.

Karlstad den 4 januari 1913.

Å kommitténs vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Till Karlstads Stadsfullmäktige.

Materialgårdskommittén får härmed jämlikt Stadsfullmäktiges beslut den 19 september 1912 avlämna redogörelse för sin verksamhet intill den 31 december 1912.

Kommittén, som av Stadsfullmäktige tillsattes den 25 Januari 1910 med herr A. Svanbom som sammankallande, hade sitt konstituerande sammanträde den 20 december 1911, därvid till ordförande utsågs hr S. Gullström och till sekreterare undertecknad, Olsson.

Vid nyssnämnda sammanträde beslöts att genom kommunala centralbyrån införskaffa upplysning om

vilka städer, som för sina verk och delegationer hade gemensamma förråd och materialgårdar, samt huru saken på dessa platser vore ordnad.

Sedan centralbyråns svar ingått, sammanträdde kommittéerade åter den 23 Januari 1912 och uppdrogs härvid åt ordföranden och sekreteraren att besöka Malmö, Kristianstad och Borås för att studera därvarande materialgårdsförhållanden, varjämte ingenjör Björkman skulle i Gäfle göra liknande studier. Från båda dessa expeditioner inkommo sedermera skriftliga rapporter, vilka bland kommitténs ledamöter cirkulerat.

Vid sammanträde den 7 mars, därvid stadsarkitekten var närvarande, besågs utställningsbyggnaden vid hamnen, av vilken en del jämte närliggande område kunde tänkas lämpligt att använda till förråd och erforderliga verkstäder. Kommittéerade beslöto hos drätselkammaren hemställa om uppgörande av ritningar och kostnadsförslag till eventuellt erforderliga ändringar och nybyggnader därstädes. De begärda handlingarna inkommo från stadsarkitekten den 18 augusti och lämnades omedelbart på cirkulation bland kommitténs medlemmar.

Då emellertid till kommittéerades kännedom kommit, att möjligen utställningsbyggnaden i sin helhet snart kunde komma att tagas i anspråk för annat ändamål, har det ansetts nödigt att härutinnan avvakta närmare upplysningar, vilka ej torde vara att vänta förr än ett gott stycke fram på det nya året.

Under tiden har emellertid sekreteraren uppgjort förslag till reglemente för

ett stadens förråd och till instruktion för en förrådsförvaltare, vilket förslag under december delgivits kommittéradet.

Karlstad den 28 Januari 1913.

För Materialgårdskommittén:

S. GULLSTRÖM.

Ivar Olsson.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Kommittén för uppgörande af en finansplan för staden har under 1912 insamlat uppgifter från vederbörande delegationer, men icke kunnat vidtaga andra åtgärder för planens uppgörande, enär uppgifter ännu icke inkommit från Drätselkammaren.

Karlstad den 4 januari 1913.

Å kommitténs vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Protokoll hållet vid kommittéradet för Epidemisjukhusets till- och ombyggnad sammanträde den 11 febr. 1913.

§ 1. Närvarande samtliga ledamöter, Herrar P. Wendt, K. J. Svensén, H. Söderbaum.

§ 5. — — — beslöts afgifva följande berättelse:

Till Stadsfullmäktige i Karlstad!

Kommitterade för epidemisjukhusets till- och ombyggnad hade sitt första sammanträde den ²⁴/₁₀ 1910, hvarvid till ordförande utsågs d. v. läkaren vid epidemisjukhuset dr H. Söderbaum. Sedan fullständiga ritningar och öfriga entreprenadhandlingar utarbetats, utbjödos de olika arbetena i företaget på entreprenad och antogs sedermera följande entreprenörer: för själfva byggnadsarbetena: byggmästarefirman Bröderna Wästlund i Karlstad; för värme- och ventilationsanläggningarne, kallvattens- och varmvattens-, aflopps-, gasledningar: Nordiska Värme- och Ventilations-A.-B. i Göteborg och för elektriska belysnings- och ringledningar: Nya Förenade Elektriska A.-B. En del vatten- och afloppsledningsarbeten och kabelledningar för elektricitet hafva äfven enligt räkning utförts af Vatten- och belys-

ningsverket. Grundläggningsarbetet börjades i slutet af april 1911, måste emellertid afbrytas under 3¹/₂ månad följande sommar till följd af då inträffat allmänt stillestånd i all byggnadsverksamhet i staden. Sedermera hafva de olika arbetena fortgått utan störande afbrott, så att bygget kunde afsynas den 16 dec. 1912, till hvilken tid äfven öfriga entreprenadarbeten voro i det allra närmaste färdiga. Numera återstår blott att lägga linoleummattor på golfven i nybygget och en del målnings- och snickeriarbete i sammanhang dermed. Kommitterade hafva emellertid ansett lämpligast dröja dermed ännu en tid, då det visat sig nödvändigt, att man är fullt säker på att betonbjelklag äro uttorkade, då påläggning af linoleummattor verkställes.

Räkenskaperna för anläggningen i dess nuvarande skick hafva ännu ej kunnat afslutas. Till dato har utbetalats 88,238:89 kr. af det anslag af 90,000 kr., som af Stadsfullmäktige anslagits till byggnadsföretaget.

Denna paragraf förklarades justerad.

Ur protokollet:
HENR. SÖDERBAUM.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Härmed får jag vördsamt anmäla att den af Fullmäktige tillsatta komitén för afgifvande af förslag till sprithandels ordnande i staden under år 1912 haft flera sammanträden, jämväl några tillsammans med ombud från Kristinehamn och Arvika, samt att dessa tillsvidare resulterat i det den 14 oktober 1912 daterade förslag till spirituosa-utminuterings ordnande, som komiterade under förliden januari månad haft äran inlämna till Fullmäktige.

Karlstad den 3 februari 1913.

HUGO ZIEGLER.
Ordförande.

§ 35.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande:

A) *Till Beredningsutskottet:*

Kungl. Maj:ts remissresolution den 24 januari 1913 med infordrande av Stadsfullmäktiges yttrande över kap. 2 uti ett av särskilda kommitterade avgivet betänkande med förslag till tryckfrihetsförordning;

B) *Till Drätselkammaren:*

Fattigvårdsstyrelsens framställning om vidtagande av åtgärder i och för omhändertagande av här i staden uppträdande luffare;

C) *Till Hamnstyrelsen och Drätselkammaren:*

Fru Maria Sofia Lundgrens, av Herr J. A. Håkansson som motion upptagna framställning om vidtagande av åtgärder för förhindrande av ras & sökandens jordområde vid Hammarö färja.

§ 36.

En från Kungl. Socialstyrelsen till Stadsfullmäktige inkommen skrivelse i ärendet angående anordnande av en levnadskostnadsundersökning här i staden föredrogs; och bestämdes att skrivelsen skulle överlämnas till de delegationer, som hade att avgiva yttrande över den i berörda ärende förut gjorda framställningen.

§ 37.

Stadsfullmäktiges yttrande hade infordrats över av kommittén för den lägre tekniska undervisningens ordnande avgivet utlåtande och förslag.

Uti detta ärende hade den av Stadsfullmäktige tillsatta kommittéu för främjande av frågan om ett tekniskt läroverks inrättande här i staden, uppå remiss, avgivit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 3; sid. 1.

Härefter hade Drätselkammaren i ärendet yttrat sig sålunda:

Se Serien A. N:o 3; sid. 3.

Beredningsutskottet hade uti infordrat yttrande instämt uti vad Drätselkammaren sålunda anfört och föreslagit.

I enlighet med vad Beredningsutskottet hemställt beslöto nu Stadsfullmäktige enhälligt att såsom infordrat yttrande uttala sig för bifall till det av Kommittén för den lägre tekniska undervisningens ordnande framställda förslag om inrättande i Karlstad af en teknisk fackskola för trämasse-, cellulosa- och pappersindustri ävensom förklara sig villiga att åtaga sig de förpliktelser, vilka av Kommittén uppstälts som villkor för skolans förläggande hit till staden.

§ 38.

Angående beviljande av anslag för avlönande av en extra tjänsteman vid Rådhusrätten härstädes hade Magistraten hos Stadsfullmäktige gjort följande framställning:

Se Serien A. N:o 3; sid. 4.

Häröver hade Drätselkammaren uppå remiss utlåtut sig sålunda:

Se Serien A. N:o 3; sid. 6.

Beredningsutskottet hade härefter i ärendet avgivit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 3; sid. 6.

Under överläggningen yrkade Herr af Geijersstam, i enlighet med av Herr Borgmästaren fränställt förslag, att Stadsfullmäktige måtte bifalla Beredningsutskottets i ärendet gjorda hemställan med den ändring, att det av Utskottet tillstyrkta anslaget av 1,500 kronor till avlönande av extra biträde i förste rådmannens tjänst beviljades att från 1913 års början utgå intilldess ändring blivit fastställd i Rådhusrättens och Magistratens arbetsordning och lönestat därhän, att förändret av brottmålsprotokollet blivit överflyttat på tredje rådmannen mot en ökning av hans löneinkomster av 1,100 kronor, samt att Stadsfullmäktige måtte anhålla, att Magistaten ville upprätta och till Stadsfullmäktige inkomma med förslag till berörda ändring i arbetsordningen och lönestaten.

Vad Herr af Geijersstam sålunda yrkat blev nu av Stadsfullmäktige bifallet.

§ 39.

Stadsfullmäktiges yttrande hade infordrats i anledning av de besvär, Disponenten för Färjestads Bryggeriaktiebolag, kaptenen Reinhold Huss anført över Konungens Befallningshavandes i länet resolution den 26 november 1912 angående tillstånd för klaganden att under en tid av tre år, räknade från och med år 1913, i huset N:o 44 vid Östra Torggatan här i staden utskänka öl.

Uti detta ärende hade Beredningsutskottet uppå remiss avgivit utlåtande och därvid hemställt, att Stadsfullmäktige måtte, med åberopande av sitt yttrande över Kaptenen Huss' ansökan om erhållande av ifrågavarande utskänkningsrätt, yrka ogillande av de anförda besvären.

Under överläggningen yrkade Herr Gullström, att Stadsfullmäktige måtte såsom infordrat yttrande uttala sig för bifall till Kaptenen Huss' ifrågavarande besvär.

Efter särskilda propositioner jämlikt Beredningsutskottets förslag samt å bifall till Herr Gullströms berörda yrkande beslöto Stadsfullmäktige bifalla, vad Beredningsutskottet i ärendet hemställt.

Se Serien A. N:o 3; sid. 7.

§ 40.

Sedan Josefina Johansson hos Konungens Befallningshavande i länet anhållit om tillstånd att under innevarande år i huset N:o 10 vid Östra Torggatan här i staden till spisande gäster utskänka öl och porter, hade Magistraten häröver infordrat Stadsfullmäktiges yttrande.

Uti detta ärende hade Beredningsutskottet avgivit utlåtande, och beslöto nu Stadsfullmäktige i enlighet med vad Utskottet därvid hemställt, att, då det ej ansåges vara av behovet påkallat, att någon ny utskänkningsrörelse av ifrågavarande

slag komme till stånd här i staden, avstyrka bifall till Josefine Johanssons förevarande ansökan.

Se Serien A. N:o 3; sid. 11.

§ 41.

Sedan Magistraten till Stadsfullmäktige överlämnat redovisning för 1912 års anslag till oförutsedda utgifter i polisärenden, samt Beredningsutskottet, uppå remiss, häröver avgivit utlåtande, beslöto nu Stadsfullmäktige, på Beredningsutskottets förslag, att lägga redovisningen med godkännande till handlingarne samt medgiva, att redovisade beloppet finge ur Drätselkammarens räkenskaper avföras.

Se Serien A. N:o 3; sid. 13.

§ 42.

På framställning av Magistraten samt i enlighet med vad Drätselkammaren och Beredningsutskottet uti infortrade utlåtanden sammanstämmande föreslagit beslöto nu Stadsfullmäktige att, till beredande av ersättning för granskning och komplettering av bostadsuppgifter genom av Magistraten utsedde granskningsmän, bevilja ett förslagsanslag av 600 kronor, varjämte tillika bestämdes, att sålunda beviljat belopp skulle utgå av tillgängliga medel.

Se Serien A. N:o 3; sid. 14.

§ 43.

Sedan Stadsfullmäktige å sammanträde den 21 november 1912, vid behandling av ett av Byggnadsnämnden här i staden upprättat och till Stadsfullmäktige ingivet förslag till bestämmelser för bebyggandet av tomter inom stadsdelen Klara i Karlstad jämte därtill hörande byggnadsplan, beslutit återremittera ärendet till Byggnadsnämnden för förnyad laglikmätig behandling, så hade, sedan ärendet blivit av Byggnadsnämnden på föreskrivet sätt behandlat, Nämnden till Stadsfullmäktige nu ingivit handlingarne tillika med följande från Nämnden expedierade protokollsutdrag:

Se Serien A. N:o 3; sid. 16.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet avgivit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 3; sid. 17.

Vad Utskottet sålunda hemställt blev nu av Stadsfullmäktige bifallet.

§ 44.

Vid sammanträde den 21 november 1912 hade Stadsfullmäktige beslutit

att för sin del i princip godkänna av Byggnadsnämnden uppgjorda förslag dels till ny stadsplan och tomtindelning för beredande av villatomter å de utefter Klarälven belägna fyra tomterna i kvarteret Udden inom stadsdelen Tingvalla här i staden ävensom å det område, som vore beläget mellan kvarteret Udden och klapphuset å Sandgrund, dels ock till särskilda bestämmelser för bebyggandet av nämnda områden, med de ändringar i dessa förslag, som av Drätselkammaren och Beredningsutskottet föreslagits.

Sedan ärendet härefter i vederbörlig ordning vidare behandlats av Byggnadsnämnden, hade Nämnden, med hemställan om förslagens godkännande, till Stadsfullmäktige överlämnat, jämte övriga till ärendet hörande handlingar, följande utdrag av nämndens protokoll:

Se Serien A. N:o 3; sid. 18.

Beredningsutskottet hade i ärendet utlätit sig sålunda:

Se Serien A. N:o 3; sid. 20.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla, vad Beredningsutskottet sålunda föreslagit.

§ 45.

På framställning av Drätselkammaren samt i enlighet med vad Beredningsutskottet i avgivet utlåtande hemställt beslöto Stadsfullmäktige medgiva, att taket å nya flickskolebyggnaden å gamla lasarettstomten finge täckas med eternit.

Se Serien A. N:o 3; sid. 21.

§ 46.

Uti det av Stadsfullmäktige till Drätselkammaren återremitterade ärendet rörande användningen av viss del av anslaget till gatuarbeten under år 1913 hade Drätselkammaren till Fullmäktige inkommit med följande framställning:

Se Serien A. N:o 3; sid. 22

Häröver hade Beredningsutskottet, uppå remiss, utlätit sig sålunda:

Se Serien A. N:o 3; sid. 24.

Vad Utskottet sålunda föreslagit blev nu av Stadsfullmäktige bifallet.

§ 47.

Angående utbetalning av medel ur Lagerlöfska fonden hade Drätselkammaren hos Stadsfullmäktige gjort följande framställning:

Se Serien A. N:o 3; sid. 25.

Häröver hade Beredningsutskottet avgivit infortrat utlåtande, vilket lydde sålunda;

Se Serien A. N:o 3; sid. 26.

Stadsfullmäktige biföllo, vad Utskottet sålunda hemställt.

§ 48.

Angående beredande av arbetstillfällen åt arbetslösa personer hade Fattigvårdsstyrelsen gjort följande framställning:

Se Serien A. N:o 3; sid. 27.

Uti detta ärende hade Drätselkammaren utlätit sig sålunda:

Se Serien A. N:o 3; sid. 27.

Beredningsutskottet hade uti avgivet yttrande instämt uti vad Drätselkammaren i ärendet anfört samt fördenskull hemställt att Fattigvårdsstyrelsens förevarande framställning ej måtte till någon Stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda. Och beslöto nu Stadsfullmäktige bifalla, vad Utskottet sålunda föreslagit.

§ 49.

Hos Stadsfullmäktige hade Herr S. Gullström väckt följande motion angående skrivelse till Kungl. Maj:t rörande ändring i gällande bestämmelser i fråga om röstning med fullmakt vid stadsfullmäktigeval:

Se Serien A. N:o 3; sid. 29.

Häröver hade Beredningsutskottet, uppå remiss, avgivit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 3; sid. 31.

Utt detta ärende uppstod en livlig diskussion, varunder yrkades *dels* av Herr af Geijersstam, att, som det författningsenligt ej tillkomme Stadsfullmäktige att besluta i denna fråga, motionen icke måtte av Stadsfullmäktige upptagas till prövning, eller, om detta yrkande ej bifölles, att motionen måtte av Fullmäktige avslås,

dels ock av Herr Gullström, att Beredningsutskottets förslag i ärendet måtte av Stadsfullmäktige bifallas.

Efter särskilda propositioner beslöto Stadsfullmäktige, i enlighet med Herr af Geijersstams förnämnda yrkande, att förevarande motion ej skulle av Stadsfullmäktige till prövning upptagas.

Detta beslut fattades, efter votering, med 22 röster mot 11, som avgåvos för motionens upptagande till prövning av Fullmäktige.

Mot Stadsfullmäktiges sålunda fattade beslut anförde Herrar Gullström och Zachrisson reservation.

§ 50.

Angående tillsättande av en kommitté för behandling av frågan om inrättande av en husmoderskola här i staden hade Fröken Anna Ljungkvist hos Stadsfullmäktige väckt en så lydande motion:

Se Serien A. N:o 3; sid. 32.

Häröver hade Folkskolestyrelsen, uppå remiss, avgivit följande yttrande:
Se Serien A. N:o 3; sid. 33.

Sedan härafter Drätselkammaren uti avgivet utlåtande anslutit sig till Folkskolestyrelsens förslag, hade Beredningsutskottet i ärendet yttrat sig sålunda:
Se Serien A. N:o 3; sid. 34.

Under överläggningen i ärendet yrkades

dels av Herr Severin, att Beredningsutskottets förslag måtte av Stadsfullmäktige bifallas med det tillägg, att Kommittén jämväl skulle erhålla i uppdrag att behandla frågan om utbildning i spädbarnsvård i den ifrågasatta husmoderskolan;

dels ock av Herr Johansson, att Stadsfullmäktige måtte uppdraga åt kommittén att jämväl taga i övervägande, huruvida sådan undervisning, som i motionen avsåges, kunde beredas i privathem.

Stadsfullmäktige beslöto först bifalla Herr Severins ovanomförmälda yrkande. Härafter beslöto Fullmäktige jämväl bifalla, vad Herr Johansson i ärendet föreslagit.

Sistnämnda beslut fattades, efter votering, med 27 röster mot 6, som avgåvos för avslag å Herr Johanssons yrkande.

Stadsfullmäktige hade alltså beslutit att bifalla Beredningsutskottets i ärendet gjorda hemställan med de tillägg därtill, som Herrar Severin och Johansson under överläggningen var för sig föreslagit.

§ 51.

Angående ändring i tiden för uppbördsstämmorna för kommunalutskylder här i staden hade Karlstads Arbetarekommun hos Stadsfullmäktige gjort följande av Herr O. W. Karlsson som motion upptagna framställning:

Se Serien A. N:o 3; sid. 35.

Uppå remiss hade Drätselkammaren i ärendet yttrat sig sålunda:
Se Serien A. N:o 3; sid. 36.

Härafter hade Beredningsutskottet avgivit följande utlåtande:
Se Serien A. N:o 3; sid. 37.

Vad Utskottet sålunda föreslagit blev nu av Stadsfullmäktige bifallet.

§ 52.

Det antecknades, att Herr Borgmästaren K. J. Lindholm övervarit sammanträdet.

Som ovan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Justerat den 25 Februari 1913.

AXEL DAHLMAN.

N. FR. LINDH. AUG. BERGH.

Offentligen uppläst den 25 Februari 1913; betygar

På tjänstens vägnar:
IVAN FR. REGNER.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1913.

Den 20 Mars.

N:o 4.

Föredragningslista:

- 1:o) Remiss av inkomna ärenden;
- 2:o) Val av ledamöter i kommittén för behandling av frågan om inrättande av en husmoderskola här i staden;
- 3:o) Beredningsutskottets utlåtande i anledning av Magistratens skrivelse med infor drande av Stadsfullmäktiges yttrande över Riksdagens framställning angående planläggning av statens och kommunernas arbeten med hänsyn till beredande av arbetstillfällen åt arbetslösa;
- 4:o) D:o D:o över Hälsovårdsnämndens framställning angående beräkning av ålderstillägg för förste stadsläkaren samt löneförhöjning åt andre stadsläkaren;
- 5:o) D:o D:o över Gårdägaren Hartvig Taylors med fleres, av Herr A. R. Södergren som motion upptagna framställning om anordnande av vattenkastare samt införande av bättre belysning å södra delen av Herrhagen;
- 6:o) D:o D:o över Drätselkammarens framställning om anslag för anskaffande av möbler till Beredningsutskottets m. fl. rum i rådhuset;
- 7:o) D:o D:o över Drätselkammarens framställning om bemyndigande för Kammaren att hos Kungl. Maj:t anföra besvär över Konungens Befallningshavandes i länet utslag den 31 December 1912 rörande utförande av ny brobyggnad över Klarälvens västra gren i Karlstad.

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 20 Mars 1913.

§ 53.

Vid upprop befunnos Herrar Nerman, Vendel och Clarholm, på grund av bortovaro från staden, från sammanträdet frånvarande, och godkändes förfallen av stadsfullmäktige.

§ 54.

Utsågos Herrar Löfberg och Södergren att onsdagen den 26 dennes kl. 2 e. m. å Drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll; Och sedan Herr Ordföranden anmält, att han på grund av bortovaro från staden vore förhindrad att deltaga i justeringen, bestämdes, att justeringen skulle äga rum inför Herr vice Ordföranden.

§ 55.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande:

A) Till Beredningsutskottet:

1:o) Drätselkammarens framställning om bemyndigande för Kammaren att jämväl under hand försälja staden tillhöriga tomter och tomtdelar inom stadsdelen Klara och kvarteret Udden;

2:o) Inkomna ansökningar till Mellqvists studiestipendium.

B) Till Drätselkammaren:

1:o) Idrottsföreningen Götas av Herr A. Zachrison som motion upptagna framställning om anslag för anordnande och skötsel av en kälkbacke å Kanikenäset;

2:o) En av Idrottsföreningarne Kamraterna och Göta samt Karlstads läroverks idrottsförening gjord framställning angående upplåtande av mark till en idrottsplats samt beviljande av medel till dennas iordningsställande, vilken framställning av Herr Emil Ankers upptagits som motion.

C) Till Byggnadsnämnden och Drätselkammaren:

Kungl. Öfverintendents-Ämbetets skrivelse i ärendet angående upplåtande av plats för ny seminarieanläggning i Karlstad.

§ 56.

Föredrogs Konungens Befallningshavandes i länet resolution med infordrande av Stadsfullmäktiges yttrande över betänkande med förslag till tryckfrihetsförordning; Och sedan Herr Ordföranden erinrat, att Stadsfullmäktiges yttrande över berörda betänkande och förslag förut infordrats från Justitiedepartementet samt att detta ärende remitterats till Beredningsutskottet för yttrandes avgivande, bestämdes, att Konungens Befallningshavandes ifrågavarande resolution med därvid fogadt betänkande jämväl skulle överlämnas till Beredningsutskottet.

§ 57.

Beslöto Stadsfullmäktige, att i dagens protokoll skulle intagas följande av Hamnstyrelsen till Drätselkammaren ingivna och av Kammaren till Stadsfullmäktige överlämnade berättelse:

Se Serien A N:o 4^{1/2} a; sid. 1.

§ 58.

Beslöto Stadsfullmäktige, att i dagens protokoll skulle intagas följande, av Brandstyrelsen till Stadsfullmäktige ingivna berättelse över brandväsendet i Karlstad år 1912:

Se Serien A N:o 4^{1/2} b; sid. 1.

Tillika beslöto Stadsfullmäktige, på därom av Brandstyrelsen gjord framställning, att femtio tryckta exemplar av Stadsfullmäktiges handlingar, innefattande den av brandchefen avgivna årsberättelsen, skulle ställas till brandchefens förfogande för utdelning på sedvanligt sätt bland rikets brandchefer och försäkringsbolag.

§ 59.

Föredrogs och lades till handlingarne följande från Brandstyrelsen inkomna anmälan om val av ordförande och vice ordförande inom styrelsen:

*Utdrag av protokoll, hållet hos Brandstyrelsen
i Karlstad den 25 januari 1913.*

§ 1.

Styrelsen valde till ordförande för innevarande år Herr Borgmästaren m. m. K. J. Lindholm samt till vice ordförande för samma tid Fabrikören G. A. Falk.

In fidem:

ALBERT NELSON.

§ 60.

Vid härpå med slutna sedlar förrättat val utsågos till ledamöter i Kommittén för behandling av frågan om inrättande av en husmoderskola här i staden Herrar Folkskoleinspektören Bror Larson, Godsexpeditören J. A. Håkansson och Buntmakaren J. E. Johansson samt Fru Anna Helleberg, Fröken Nancy Envall, Fru Alma Norsell och Fröken Anna Ljungkvist.

Stadsfullmäktige beslöto härefter uppdraga åt Herr Folkskoleinspektören Bror Larson att sammankalla kommittén.

§ 61.

Stadsfullmäktiges yttrande hade infordrats över Riksdagens skrivelse till Konungen angående sådan planläggning av statens och kommunernas arbeten, att största möjliga antal arbetare bereddes arbete under tider och perioder, då större arbetslöshet inträdde.

Uti detta ärende hade Drätselkammaren avgivit följande yttrande:

Se Serien A N:o 4; sid. 4.

Härefter hade Beredningsutskottet utlåtits sig sålunda:

Se Serien A N:o 4; sid. 7.

I ärendet vidtog nu en livlig diskussion, därunder yrkades

dels av Herr Gullström, att Stadsfullmäktige måtte bifalla Beredningsutskottets förslag med följande, därtill fogade tillägg: »varför Stadsfullmäktige vilja tillstyrka den av Riksdagen begärda utredningen»,

dels ock av Herr vice Ordföranden, att Stadsfullmäktige måtte såsom infordrat yttrande uttala,

att kommunerna *i allmänhet* icke kunna planlägga sina arbeten till utförande i den rikning, Riksdagens skrivelse angiver;

att, där emellertid detta utan större olägenhet kan ske, sådan planläggning bör äga rum;

att därjämte kommunerna oberoende av såväl statens som övriga kommuners arbeten, var för sig vid arbetsbrist om möjligt böra anordna s. k. nödhjulsarbeten, då tillfälle till arbete icke finnes i vederbörande kommun, samt

att Stadsfullmäktige för den skull tillstyrka den av Riksdagen begärda utredningen.

Därjämte hemställde hr Bergh, som i huvudyrkandet förenade sig med Herr Gullström, att sista punkten i motiveringen till Beredningsutskottets utlåtande måtte erhålla följande ändrade lydelse:

»Det syntes därför, som om en stadskommun, låt vara med viss svårighet, skulle kunna ordna sina arbeten så, att de bidroge till avhjälpan av den regelbundet återkommande arbetslösheten».

Efter särskilda propositioner jämlikt Herrar Gullströms och vice Ordförandens ovannämnda yrkanden samt å bifall till Beredningsutskottets förslag oförändrat beslöto Stadsfullmäktige, efter votering, med 18 röster mot 15, som tillföllu Herr vice ordförandens förslag, att bifalla Herr Gullströms i ärendet framställda yrkande.

Härefter beslöto Stadsfullmäktige jämväl bifalla, vad Herr Bergh rörande lydelsen av sista punkten i motiveringen till Beredningsutskottets utlåtande hemställt. Se serien A N:o 4; sid. 1.

§ 62.

Angående beräkning av ålderstillägg för förste stadsläkaren samt löneförhöjning åt andre stadsläkaren hade Hälsovårdsnämnden hos Stadsfullmäktige gjort följande framställning:

Se Serien A N:o 4; sid. 8.

Över denna framställning hade Drätselkammaren avgivit följande yttrande:

Se serien A N:o 4; sid. 14.

Härefter hade Beredningsutskottet i ärendet utlåtits sig sålunda:

Se Serien A N:o 4; sid. 15.

Under överläggningen yrkade Herr af Geijersstam, att Beredningsutskottets förslag i fråga om beräkning av ålderstillägg åt förste stadsläkaren måtte av Stadsfullmäktige bifallas, men att ärendet, i vad det avsåge löneförhöjning åt andre stadsläkaren, måtte återremitteras till Drätselkammaren för vinnande av ytterligare upplysningar rörande avlöningsförmåner och tjänsteäligganden för stadsläkarne på andra orter.

Efter särskilda propositioner beslöto Stadsfullmäktige bifalla, vad Herr af Geijersstam sålunda föreslagit.

Stadsfullmäktige hade alltså beslutat,

*i fråga om beräkning av ålderstillägg åt förste stadsläkaren,
att från och med den 1 januari 1913 förste stadsläkaren må äga att i oc
för ålderstillägg till lönen räkna sig tillgodo sin föregående tjänstgöring som andr
stadsläkare, samt
rörande den ifrågasatta löneförhöjningen åt andre stadsläkaren,
att ärendet i denna del skulle för förnyad behandling återremitteras till Drä
selkammaren.*

§ 63.

Hos Stadsfullmäktige hade gårdägaren Hartvig Taylor med flere gjort följande av Herr A. R. Södergren som motion upptagna framställning angående anordnand av vattenkastare samt införande av bättre belysning å södra delen av Herrhagen

Se Serien A N:o 4; sid. 16.

Häröver hade Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken avgivit följande utlåtande:

Se Serien A N:o 4; sid. 16.

Uti avgivna utlåtanden hade Drätselkammaren och Beredningsutskottet till styrkt bifall till Vattenlednings- och Belysningsstyrelsens förslag, varande Utskottet utlåtande av följande lydelse:

Se Serien A N:o 4; sid. 18.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla, vad Utskottet sålunda hemställt.

§ 64.

Angående beviljande av anslag för anskaffande av möbler till Beredningsutskottets m. fl. rum i rådhuset hade Drätselkammaren hos Stadsfullmäktige gjort följande, av kostnadsberäkning åtföljda framställning:

Se Serien A N:o 4; sid. 19.

Häröver hade Beredningsutskottet avgivit följande yttrande:

Se Serien A N:o 4; sid. 20.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla, vad Beredningsutskottet i ärendet hemställt

§ 65.

På av Drätselkammaren gjord framställning, varöver Beredningsutskottet av givit tillstyrkande utlåtande, samt i enlighet med av Herr af Geijersstam nu framställt yrkande beslöto Stadsfullmäktige bemyndiga Karlstads stads Drätselkammare att, själv eller genom befullmäktigat ombud, i vederbörlig ordning hos Kungl. Majt anföra besvär över Konungens Befallningshavandes i Värmlands län utsläp den 31 December 1912 på ansökning av Karlstads stad genom dess Drätselkam

mare om åläggande för de våghållningsskyldige inom Näs, Gillbergs, Nordmarks och Jösse härad att utföra en ny brobyggnad över Klarälvens västra gren i Karlstad.

§ 66.

Det antecknades, att Herr Borgmästaren K. J. Lindholm övervarit sammanträdet.

Som ovan.

Justeradt den 26 mars 1913.

HUGO ZIEGLER. JOS. LÖFBERG.

Offentligen uppläst den 27 mars 1913; betygar

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

A. R. SÖDERGREN.

På tjänstens vägnar:
IVAN FR. REGNER.

Karlstad
Karlst.-T:ns A.-B:s Tryckeri 1913.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1913.

Den 17 April.

N:o 5.

Föredragningslista:

1:o) Remiss av inkomna ärenden; 2:o) Beredningsutskottets utlåtande angående fördelning av Mellqvistska studiestipendiet; 3:o) D:o D:o angående ansökan om tillstånd för staden att med full äganderätt avyttra tomter och tomtdelar inom den nya stadsplanen för kvarteret Udden m. m. samt om bemyndigande för Drätselkammaren att jämväl under	hand försälja staden tillhöriga tomter och tomtdelar inom nämnda stadsplan och i stadsdelen Klara; 4:o) D:o D:o över Drätselkammarens framställning angående täckande av bristen i dödsboet efter avlidna änkefru Elin Brockmann samt i sammanhang därmed väckt fråga om skötseln av donatorernas gravar.

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 17 April 1913.

§ 67.

Vid upprop befunnos Herrar Nerman och Arne, på grund av sjukdom, Herrar Noréus, Löfberg och Viktorin, på grund av bortovaro från staden, samt Herr Swensén på grund av närvaro vid annat sammanträde för stadens räkning, från sammanträdet frånvarande, och godkändes förfallen av Stadsfullmäktige.

§ 68.

Att jämte Herr Ordföranden måndagen den 21 dennes kl. 2,45 e. m. å Drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Herrar Söderbaum och Osterman.

§ 69.

Anmälde Herr Ordföranden, att Stadsfullmäktiges sekreterare, Länsbokhållaren Ivan Fr. Regner, på grund av bortovaro från staden, vore förhindrad att tjänstgöra vid dagens sammanträde samt att undertecknad Braunerhjelm i anledning härav anmodats att föra protokollet vid sammanträdet.

§ 70.

Föredrogs och godkändes följande från Herr Doktorn Per Clarholm till Stadsfullmäktige inkomna avsägelse av ledamotskap i Dispensärstyrelsen:

Till Stadsfullmäktige.

På grund af bristande tid får jag härmed vördsamt afsäga mig uppdraget att vara ledamot af Dispensärstyrelsen.

Karlstad den 17 april 1913.

PER CLARHOLM.

Och bestämdes, att val av ny ledamot i Dispensärstyrelsen efter Herr Clarholm skulle förrättas vid Stadsfullmäktiges nästa sammanträde.

§ 71.

Föredrogs till Stadsfullmäktige från Magistraten överlämnad avskrift av Kungl Brevet den 28 mars 1913 med anledning av Stadsfullmäktiges ansökan om till-

stånd till upptagande av ett 40-årigt amorteringslån å 2,620,000 kronor; Och bestämdes, att avskriften skulle överlämnas till Drätselkammaren för de åtgärder, som i anledning härav på Kammaren ankomme.

§ 72.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande:

A) *Till Beredningsutskottet:*

- 1:o) Vederbörande revisors berättelse över verkställd granskning av Allmänna läroverkets byggnadsfonds räkenskaper för år 1912;
- 2:o) Folkskollärarne Gustav Starcks och Gunnar Lindbloms särskilda ansökningar om uppskov med lyftande av dem tilldelade stipendier ur Mellqvistska stipendiefonden för undervisning i slöjd.

B) *Till Drätselkammaren:*

- 1:o) Magistratens förslag till ändrad lydelse av §§ 2 och 4 i den för Rådhusrätten och Magistraten gällande arbetsordning och lönestat;
- 2:o) Magistratens skrivelse med överlämnande av Vattenlednings- och Belysningsstyrelsens förslag till allmänna lyshållningen i staden under nästa lysår;
- 3:o) Byggnadsnämndens förslag till vissa ändringar i det på Kungl. Majts prövning beroende förslaget till stadsplan för visst område av stadsdelen Herrhagen här i staden;
- 4:o) Byggnadsnämndens förslag till taxa för stadsarkitekten;
- 5:o) Folkskolestyrelsens framställning om anslag till arvoden åt tillsyningslärarne vid stadens folkskolor samt för skrivbiträde åt folkskoleinspektören ävensom för renskrivning;
- 6:o) Av styrelsen för föreläsningssanstalten avgivet förslag angående upprättande av ett kommunalt bibliotek här i staden.

C) *Till Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken samt Drätselkammaren:*

- 1:o) Hälsovårdsnämndens framställning angående anordnande av en brunn för spillvatten vid avloppsledningen inom Östra och Västra Viken;
- 2:o) En av J. Kihlberg m. fl. gårdägare inom stadsdelen Berget hos Stadsfullmäktige gjord, av Herr E. V. Gelin som motion upptagen framställning angående förlängning av den av Stadsfullmäktige beslutade vatten- och avloppsledningen i Kvarnbergsgalan inom nämnda stadsdel.

D) *Till Folkskolestyrelsen och Drätselkammaren:*

Styrelsens för landstingets småskolläraryrkesseminarium framställning med begäran om Stadsfullmäktiges uttalande angående de uppoffringar för seminariet,

som vore att påräkna från stadens sida; därest seminariet forlfarande vore förlagt hit till staden, vilken framställning av Herr E. V. Gelin upptagits som motion.

§ 73.

Anmäldes, att till Stadsfullmäktige inkommit redogörelse för Frälsningsarméns slumstation i Karlstad för år 1912, och bestämdes, att redogörelsen skulle överlämnas till Drätselkammaren.

§ 74.

Sedan inom föreskriven tid ansökningar till Mellqvists stipendium för goda framsteg i studier till Stadsfullmäktige inkommit från August Folke Andersson, Arthur Bergqvist, Kerstin Bryntesson, Karl Harald Valdemar Bäckman, Emilia Bogren såsom målsman för sina omyndiga barn Elsa Eleonora Bogren och Karl Erik Bogren, John Olof Ericsson, K. P. Larsson såsom målsman för sin omyndiga dotter Ragnhild Margareta Larsson, Lisa Ferlin, C. E. Kjellin såsom målsman för Viktor Hugo Kjellin samt Ernst Nygren och Ingegerd Sjögren, så beslöto nu Stadsfullmäktige, på hemställen av Beredningsutskottet, att av nu för utdelning tillgängliga räntan å donationsfonden, vilken ränta uppginge till 412 kr. 50 öre, tilldela en var av Ragnhild Margareta Larsson, John Olof Ericsson, Lisa Ferlin och Elsa Eleonora Bogren ett belopp av 103 kronor 12 öre.

Se serien A N:o 5; sid. 1.

§ 75.

Hos Stadsfullmäktige hade Drätselkammaren gjort följande framställning angående bemyndigande för Kammaren att jämväl under hand försälja staden tillhöriga tomter och tomtdelar inom stadsdelen Klara och kvarteret Udden:

Se Serien A N:o 5; sid. 2.

I anledning av denna framställning hade Beredningsutskottet avgivit utlåtande, vilket lydde sålunda:

Se Serien A n:o 5; sid. 2.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla, vad Beredningsutskottet sålunda hemställt.

§ 76.

Angående täckande av bristen i dödsboet efter avlidna änkefru Elin Brockmann samt rörande skötseln av donatorernas gravar hade Drätselkammaren hos Stadsfullmäktige gjort följande framställning:

Se serien A. N:o 5; sid. 3.

Häröver hade Beredningsutskottet avgivit utlåtande, så lydande:

Se serien A. N:o 5; sid. 6.

Vad Utskottet sålunda hemställt blev nu av Stadsfullmäktige bifallet.

Ser. B.

— 5 —

N:o 5.

§ 77.

Det antecknades, att Herr Borgmästaren K. J. Lindholm övervarit sammanträdet.

Som ovan.

In fidem:

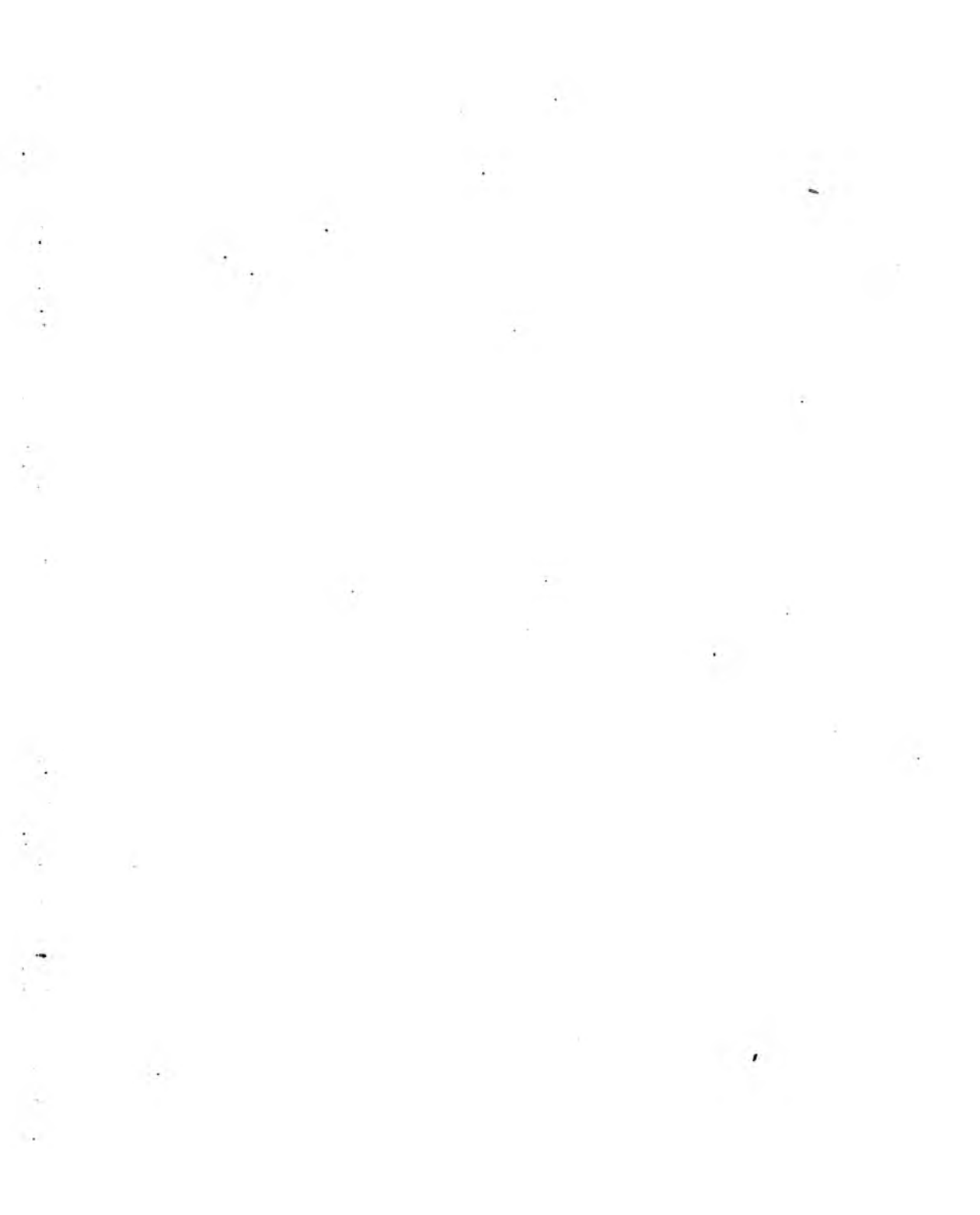
GUSTAF BRAUNERHJELM.

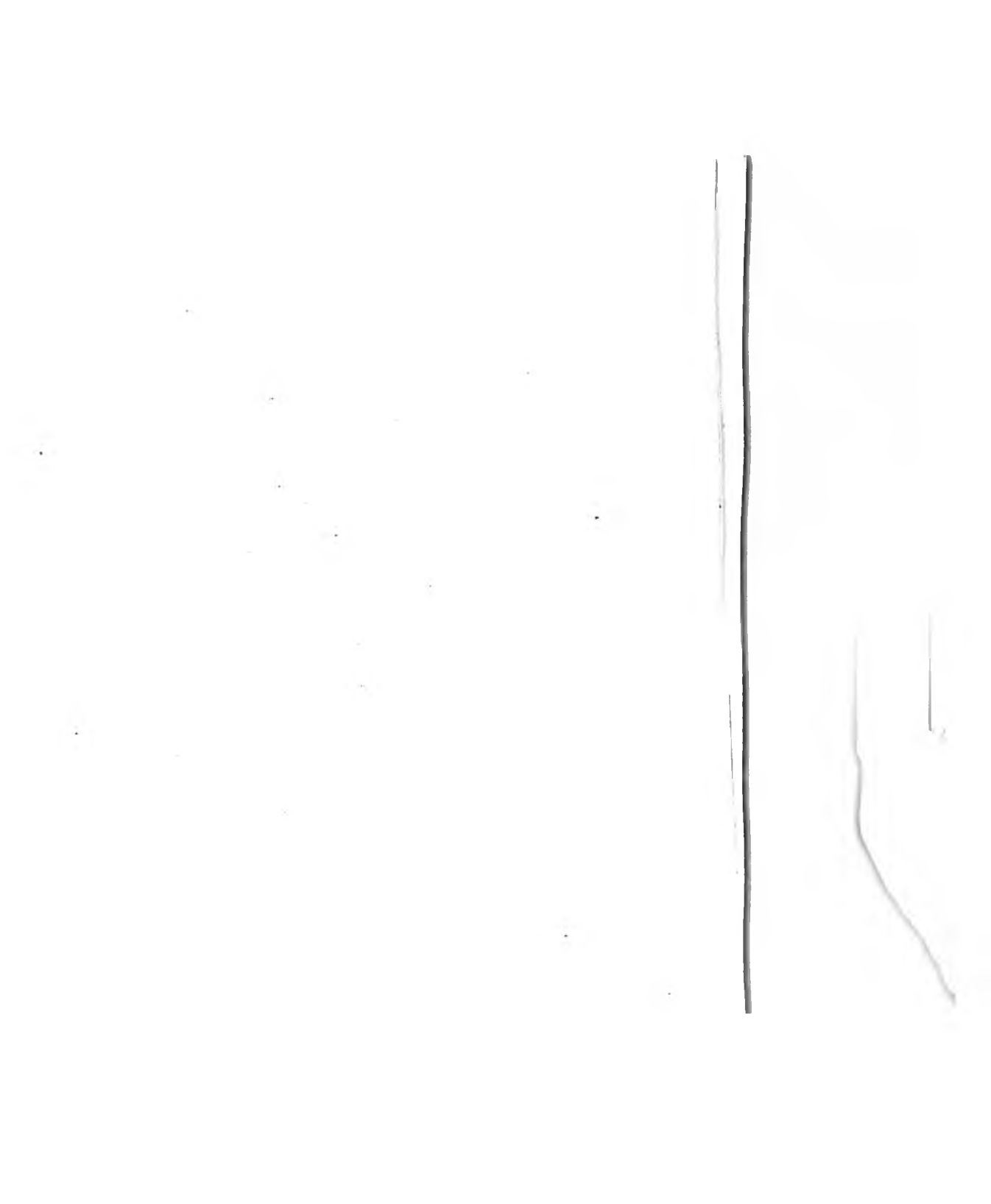
Justeradt den 21 april 1913.

AXEL DAHLMAN. HENR. SÖDERBAUM. F. OSTERMAN.

Offentligen uppläst den 23 april 1913; betygar

På tjänstens vägnar:
IVAN FR. REGNER.

Karlstad 1913.
Karlstads-Tidningens A.-B:s tryckeri.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1913.

Den 22 Maj.

N:o 6.

Föredragningslista:

<p>1:o) Remiss av inkomna ärenden;</p> <p>2:o) Val av en ledamot i Dispen-
särstyrelsen (efter Herr P.
Clarholm);</p> <p>3:o) Beredningsutskottets utlåtan-
de i ärendet angående från
Stadsfullmäktige infordrat ytt-
rande över särskilda kommitte-
rades förslag till tryckfrihets-
ordning;</p> <p>4:o) D:o d:o över Kungl. Kommers-
kollegii framställning angäen-
de anordnande av en levnads-
kostnadsundersökning här i
staden samt beviljande av an-
slag härför;</p> <p>5:o) D:o d:o i anledning av Ma-
gistratens skrivelse rörande
ordnandet av detaljhandeln
med brännvin här i staden un-
der tiden från och med den 1
januari 1914 till den 1 januari
1917;</p> <p>6:o) D:o d:o över Drätselkamma-
rens framställning om anslag
till ändringsarbeten i tullhuset
samt för anskaffande av nya
inventarier i expeditjonsloka-
lerna därstädes;</p> | <p>7:o) D:o d:o över Fattigvårdssty-
relsens framställning om vid-
tagande av åtgärder för om-
händertagande av här i staden
uppträdande luffare;</p> <p>8:o) D:o d:o i anledning av ve-
derhörande revisors berättelse
över verkställd granskning av
allmänna läroverkets bygg-
nadsfonds räkenskaper för år
1912;</p> <p>9:o) D:o d:o över Fru Maria Sofia
Lundgrens av Herr J. A. Hä-
kansson som motion upptagna
framställning om vidtagande
av åtgärder för förhindrande
av ras å sökandens jordområde
vid Hammarö färja;</p> <p>10:o) D:o d:o över folkskollärarne
Gustav Starcks och Gunnar
Lindbloms särskilda ansökni-
gar om uppskov med lyftande
av dem tilldelade stipendier ur
Mellqvistska stipendiefonden
för undervisning i slöjd;</p> <p>11:o) D:o d:o över Idrottsförening-
en Götas av Herr A. Zach-
rison som motion upptagna
framställning om anslag för an-</p> |
|---|---|

- ordnande och underhåll av en källbacke å Kanikenäsholmen;
- 12:o) D:o d:o över Herr J. A. Håkansson's motion angående tryckning av det av Stadsfullmäktiges ordförande vid Fullmäktiges minnesfäst hållna föredrag;
- 13:o) D:o d:o över Drätselkammarens framställning om anslag för ändring av fönstren i bottenvåningen av rådhusets södra flygel;
- 14:o) D:o d:o i anledning av Kungl. Överintendents-Ämbe-

- tets skrivelse i ärendet angående upplåtande av plats för ny seminarieanläggning i Karlstad;
- 15:o) D:o d:o över Styrelsens för Vattenlednings- och Belysningsverken framställning om anslag för anskaffande av reservmaskineri för elektricitetsverket jämte vad därmed stode i samband;
- 16:o) Val av ombud för staden vid bolagsstämmor innevarande år med Karlstad—Munkfors Järnvägsaktiebolag.

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 22 Maj 1913.

§ 78.

Vid upprop befunnos Herr Ahlmark, hindrad av tjänstgöring, samt Herr Viktorin, på grund av bortovaro från staden, från sammanträdet frånvarande, och godkändes förfallen av Stadsfullmäktige.

§ 79.

Allt jämte Herr Ordföranden tisdagen den 27 dennes kl. 2 e. m. å Drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Herr Westlund och Fru Hellberg.

§ 80.

Från Magistraten hade till Stadsfullmäktige överlämnats avskrift av Kungl. Maj:ts nådiga brev till Konungens Befallningshavaude i länet den 4 april 1913 angående befrielse för staden Karlstad från skyldighet att hålla järnväg; Och sedan berörda avskrift nu föredragits, bestämdes, att densamma skulle överlämnas till Drätselkammaren för de åtgärder, som i anledning härav kunde på Kammaren ankomma.

§ 81.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande:

A) Till Beredningsutskottet:

1:o) Drätselkammarens framställning om godkännande av utav Kammaren gjort inköp av 25,408²⁵/₁₀₀ kvadratfot av ägofiguren 219 å Herrhagen samt om beviljande av härlför erforderliga medel;

2:o) Drätselkammarens framställning angående jordbyte mellan staden och Karlstad—Munkfors järnvägsaktiebolag;

3:o) Vederbörande revisorers berättelser över verkställd granskning av Karlstads Spritförsäljningsbolags ävensom Fondens för allmännyttiga ändamål räkenskaper och förvaltning år 1912;

4:o) Herr P. Clarholms motion angående införandet av ordningsstadgande, innefattande förbud mot signalering med fabriksvisslor inom staden.

B) *Till Drätselkammaren:*

1:o) Magistratens resolution med infordrande av Stadsfullmäktiges yttrande över de väghållningsskyldiges inom Näs med flere härad besvär över Konungens Befallningshavandes i Värmlands län utslag den 31 December 1912 angående utförande av en ny brobyggnad över Klarälvens västra gren i Karlstad;

2:o) Styrelsens för Vattenlednings- och Belysningsverken framställning om anslag för anskaffande och montering av en vattenrörkylare för gasverkets behov;

3:o) Styrelsens för Karlstads föreläsningsanstalt framställning om anslag för år 1914;

4:o) Vederbörande kommitterades redogörelse för användningen av anslaget till epidemisjukhusets om- och tillbyggnad samt framställning om ytterligare anslag härför;

5:o) Herr Överstelöjtnanten M. Tisells av Herr Vendel som motion upplagna framställning om upplåtande av lokal för scoutkårens behov;

6:o) Trädgårdsstyrelsens framställning angående planteringar å stora torget samt å Drottninggatan här i staden.

C) *Till Nämnden för avgivande av förslag rörande användningen av anslaget till nykterhetens främjande samt Drätselkammaren:*

Styrelsens för Karlstads läsestugor och folkkök framställning om anslag för verksamhetsåret den 1 oktober 1913—den 30 september 1914.

D) *Till Hälsovårdsnämnden:*

Herr P. Clarholms motion om ändrade bestämmelser rörande Dispensärstyrelsens sammansättning.

§ 82.

Beslöto Stadsfullmäktige, att i dagens protokoll skulle intagas följande av Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken till Stadsfullmäktige överlämnade berättelser över nämnda verks verksamhet under år 1912:

Se Serien A. N:o 6^{1/2}, sid. 1.

§ 83.

Vid härefter med slutna sedlar förrättat val utsågs till ledamot i Dispensärstyrelsen efter Herr P. Clarholm, som av sagt sig ledamotskapet i nämnda styrelse, Herr Andre stadsläkaren H. Severin.

§ 84.

Genom nådig remiss den 24 Januari 1913 hade Stadsfullmäktige anmodats

att avgiva underdånigt utlåtande över kap. 2 av särskilda kommitterades den 20 december 1912 avgivna förslag till tryckfrihetsordning och att därvid tillika framställa de erinringar, vartill Stadsfullmäktige kunde finna kommitterades betänkande i övrigt föranleda.

Uti till Stadsfullmäktige överlämnad resolution hade sedermera jämväl Konungens Befallningshavande i länet infortrat Stadsfullmäktiges yttrande över nämnda del av kommitterades ovanberörda förslag till tryckfrihetsordning ävensom över övriga delar av kommitterades betänkande i den mån, Stadsfullmäktige därtill funne anledning.

Uti detta ärende hade Beredningsutskottet, uppå remiss, avgivit utlåtande. Utskottet hade därvid omförmäلت, att Utskottet i och för ärendets behandling tagit del av det av Svenska Stadsförbundets styrelse den 11 mars 1913 avgivna underdåniga yttrande över kommitterades ifrågasvarande förslag till tryckfrihetsordning, och hade Utskottet, efter angivande av huvudsakliga innehållet uti berörda yttrande, hos Stadsfullmäktige hemställt, att Stadsfullmäktige måtte såsom infortrat yttrande över särskilda kommitterades förslag till tryckfrihetsordning förklara sig till alla delar instämma uti det av Svenska Stadsförbundet den 11 mars 1913 över nämnda förslag avgivna underdåniga yttrande.

Vad Beredningsutskottet sålunda hemställt blev nu av Stadsfullmäktige bifallet. Se Serien A. N:o 6; sid. 1.

§ 85.

Angående anordnande av en levnadskostnadsundersökning här i staden hade Kungl. Konungerskollegium hos Stadsfullmäktige gjort följande framställning:

Se Serien A. N:o 6; sid. 4.

Häröver hade Saluhallsstyrelsen, uppå remiss, avgivit ett så lydande utlåtande: Se Serien A. N:o 6; sid. 7.

Infortrade yttranden i ärendet hade härefter avgivits dels av Drätselkammaren, som därvid till alla delar instämt uti vad Saluhallsstyrelsen anfört och tillstyrkt Stadsfullmäktige att icke ansluta sig till den ifrågasatta levnadskostnadsundersökningen, dels ock av Beredningsutskottet, som utlåtut sig sålunda:

Se Serien A. N:o 6; sid. 8.

Under överläggningen i ärendet yrkade Herr Håkansson, att Stadsfullmäktige måtte besluta att ansluta sig till den ifrågasatta levnadskostnadsundersökningen samt härför bevilja ett anslag av 800 kronor.

Efter särskilda propositioner jämlikt Herr Håkanssons yrkande samt å bifall till Beredningsutskottets förslag beslöt Stadsfullmäktige, efter votering, med 22 röster mot 12, som tillföllo Herr Håkanssons förslag, att bifalla vad Beredningsutskottet i ärendet hemställt.

§ 86.

Rörande ordnandet av detaljhandeln med bränvin här i staden under tiden från och med den 1 Januari 1914 till den 1 Januari 1917 hade från Magistraten till Stadsfullmäktige inkommit följande skrivelse:

Se Serien A. N:o 6; sid. 9.

Häröver hade Beredningsutskottet, uppå remiss, avgivit utlåtande, vilket lydde sålunda:

Se Serien A. N:o 6; sid. 9.

I detta ärende uppstod nu en livlig diskussion, därunder yrkades av *Herr Gullström*, att Stadsfullmäktige måtte vid beslutets underställande under Konungens Befallningshavandes prövning hemställa, att försäljning av bränvin å utminuteringsstället icke måtte få äga rum under tiden från klockan 5 eftermiddagen å fredagar till klockan 10 förmiddagen nästföljande måndag,

av *Herr Zachrisson*, att Stadsfullmäktige måtte bifalla Beredningsutskottets förslag med det tillägg, att Stadsfullmäktige vid beslutets underställande under Konungens Befallningshavandes prövning hemställde om föreskrift, att, därest före eller under oktrojtiden stadsfullmäktige beslöte införande av reglerande bestämmelser för bränvinshandeln i enlighet med det s. k. Brattska systemet eller på annat sätt, bolaget skulle vara skyldigt ställa sig sådant beslut till efterrättelse, samt

av *Herr Ankers*, att Stadsfullmäktige måtte bifalla Beredningsutskottets förslag med de *ändringar*, dels att Stadsfullmäktige för sin del medgäve rätt till detaljhandel med bränvin här i staden endast under ett år från och med den 1 Januari 1914 och dels att utskänkning finge äga rum endast å fem ställen, därvid yrkades indragning av den i hörnet av Västra Torggatan och Herrgårdsgatan befintliga krogen, samt med det *tillägg*, som innefattades i Herr Gullströms ovan nämnda yrkande.

Efter särskilda propositioner jämlikt berörda yrkanden samt å bifall till Beredningsutskottets förslag oförändrat beslöto Stadsfullmäktige bifalla Herr Ankers ovan förmälda yrkande.

Det antecknades, att detta Stadsfullmäktiges beslut fattats efter tre särskilda voterings, nämligen dels i fråga om den tid, för vilken stadsfullmäktige för sin del medgäve rätt till detaljhandel med bränvin, därvid 20 röster tillföll Herr Ankers i detta hänseende framställda yrkande om oktrojtidens bestämmande till ett år från och med den 1 januari 1914, under det 14 röster avgåvos för bifall till Herr Zachrissons härom framställda förslag, dels rörande utskänkingsställesnas antal, därvid Herr Ankers yrkande, att utskänkning skulle få äga rum endast å fem ställen, erhöi 18 röster samt Beredningsutskottets förslag 16 röster, dels ok-

beträffande det av Herr Gullström föreslagna tillägg, vilket av Fullmäktige godkändes med 25 röster mot 9, som avgåvos för avslag å Herr Gullströms yrkande.

§ 87.

På av Drätselkammaren gjord framställning, varöver Beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtande, beslöto Stadsfullmäktige att, för utförande av förändringsarbeten i härvarande tullhus samt anskaffande av nya inventarier i expeditionlokalerna därstädes i enlighet med av stadsarkitekten härför uppgjort kostnadsförslag, bevilja ett anslag av 5,214 kronor, varjämte tillika bestämdes, att sålunda beviljat belopp skulle utgå av tölagsmedel.

Se Serien A. N:o 6; sid. 10.

§ 88.

Hos Stadsfullmäktige hade Fattigvårdsstyrelsen hemställt, att Fullmäktige ville vidtaga lämpliga åtgärder i och för omhändertagande av här i staden uppträdande luffare.

Uti detta ärende hade Drätselkammaren uppå remiss avgivit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 6; sid. 17.

Beredningsutskottet hade härefter uti infortrat yttrande, med instämmande uti vad Drätselkammaren i ärendet anført, hemställt, att Fattigvårdsstyrelsens förvarande framställning icke måtte till någon Stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

Vad Utskottet sålunda hemställt blev nu av Stadsfullmäktige bifallet.

Se Serien A. N:o 6; sid. 16.

§ 89.

I enlighet med vad Beredningsutskottet i avgivet utlåtande hemställt lade Stadsfullmäktige till handlingarne vederbörande revisors berättelse över verkställd granskning av Karlstads allmänna läroverks byggnadsfonds räkenskaper för år 1912.

Se Serien A. N:o 6; sid. 18.

§ 90.

Hos Stadsfullmäktige hade Fru Maria Sofia Lundgren gjort följande framställning om vidtagande av åtgärder för förhindrande av ras å sökandens jordområde vid Hammarö färja, vilken framställning av Herr J. A. Håknnsson upptagits som motion.

Se Serien A. N:o 6; sid. 19.

Häröver hade Hamnstyrelsen yttrat sig sålunda:

Se Serien A. N:o 6; sid. 19.

Drätselkammaren hade i avgivet utlåtande tillstyrkt Stadsfullmäktige att låta vid Hamnstyrelsens åtgärd bero, varefter Beredningsutskottet i anslutning härtill hemställt, att Fru Maria Sofia Lundgrens förevarande framställning ej måtte till någon Stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

Stadsfullmäktige beslöto i enlighet med vad Beredningsutskottet sålunda hemställt.

§ 91.

Till Stadsfullmäktige hade Folkskolläroarna Gustav Starck och Gunnar Lindblom ingivit följande särskilda ansökningar om uppskov med lyftande av dem tilldelade stipendier ur Mellqvistska stipendiefonden för undervisning i slöjd:

Se Serien A. N:o 6; sid. 21.

I enlighet med vad Beredningsutskottet i avgivet yttrande hemställt beslöto nu Stadsfullmäktige att bifalla Gustav Starcks och Gunnar Lindbloms förevarande ansökningar.

§ 92.

Angående anslag för anordnande och underhåll av en kälkhacke å Kanikenäsholmen hade Idrottsföreningen Göta hos Stadsfullmäktige gjort följande, av Herr A. Zachrisson som motion upptagna framställning:

Se Serien A. N:o 6; sid. 22.

Uti detta ärende hade Drätselkammaren uppå remiss utlåtit sig sålunda:

Se Serien A. N:o 6; sid. 23.

I anslutning till vad Drätselkammaren sålunda anført hade Beredningsutskottet uti avgivet yttrande avstyrkt det begärda anslagets beviljande.

Och beslöto nu Stadsfullmäktige i enlighet med Utskottets hemställan att avslå Idrottsföreningen Götas förevarande framställning.

§ 93.

I anledning av en utav Herr J. A. Håkansson hos Stadsfullmäktige väckt motion samt i enlighet med vad Drätselkammaren och Beredningsutskottet uti häröver avgivna utlåtanden hemställt beslöto nu Stadsfullmäktige att av tillgängliga medel anvisa ett förslagsanslag av 500 kronor att emot redovisningsskyldighet användas till tryckning av det av Stadsfullmäktiges Herr Ordförande vid Fullmäktiges minnesfest den 10 sistlidne januari å allmänna läroverkets högtidssal hållna föredrag, varjämte tillika bestämdes, att upplagan skulle utgå i 800 exemplar.

Se Serien A. N:o 6; sid. 24.

§ 94.

Vid sammanträde den 23 maj 1912 hade Stadsfullmäktige beslutat, att, i samband med vissa ändrings- och reparationsarbeten i rådhuset, fönstren i botten-våningen av rådhusets södra flygel skulle återställas i huvudsakligen samma skick, vari de befunnits före den senast verkställda ändringen av desamma.

I anledning härav hade nu Drätselkammaren uti till Stadsfullmäktige ingiven framställning hemställt, att Stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag av 610 kronor för nämnda arbetes utförande ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, skulle anskaffas medelst ut-taxering.

Över denna framställning hade Beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtande, och beslöto nu Stadsfullmäktige, i enlighet härmed, att bifalla, vad Drätselkammaren i detta ärende hemställt.

Se Serien A. N:o 6; sid. 25.

§ 95.

I ärendet angående upplåtande av plats för ny seminarieanläggning i Karlstad hade från Kungl. Öfverintendents-Ämbetet till Stadsfullmäktige ankommit en så lydande skrivelse:

Se Serien A. N:o 6; sid. 26.

Häröver hade Byggnadsnämnden avgivit följande yttrande:

Se Serien A. N:o 6; sid. 28.

Drätselkammaren hade därefter i ärendet utlåtitsig sålunda:

Se Serien A. N:o 6; sid. 28.

Slutligen hade jämväl Beredningsutskottet över framställningen avgivit utlåtande, vilket lydde sålunda:

Se Serien A. N:o 6; sid. 30.

Under överläggningen yrkade Herr Vendel, att Stadsfullmäktige måtte bifalla Drätselkammarens i ärendet gjorda hemställan.

Efter särskilda propositioner jämlikt Herr Vendels yrkande samt å bifall till Beredningsutskottets förslag beslöto Stadsfullmäktige, efter votering, med 17 röster mot 16, som tillfölla Beredningsutskottets förslag, att bifalla Herr Vendels ovan-nämnda yrkande.

Stadsfullmäktige hade sålunda i detta ärende beslutat att utfästa sig att på stadens bekostnad framdraga avlopps- vatten- och gasledningar samt ordna gata fram till den å en vid Öfverintendents-Ämbetets skrivelse fogad vävkalk angivna inkörsporten till seminarietomten å mitten av Hööksgatan mellan Rosenborgs- och Fernebogatorna, ävensom att de med A', C' och E' betecknade områdena, be-

gränsade utåt på sätt av Arkitekten Bror Almqvist å en vid handlingarne fogad planritning angivits, ej finge bebyggas med slutet byggnadssätt samt att det med D' å samma ritning märkta området ej alls finge bebyggas.

§ 96.

Angående anslag för anskaffande av reservmaskineri för elektricitetsverke jämte vad därmed stode i samband hade Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken hos Stadsfullmäktige gjort följande framställning:

Se Serien A. N:o 6; sid. 31.

Uti detta ärende hade Drätselkammaren uppå remiss avgivit utlåtande, så lydande:

Se Serien A. N:o 6; sid. 56.

Häretter hade Beredningsutskottet i ärendet yttrat sig sålunda:

Se Serien A. N:o 6; sid. 58.

Stadstullmäktige beslöto enhälligt bifalla, vad Beredningsutskottet sålunda hemställt.

§ 97.

På därom gjord framställning samt efter förslag av Beredningsutskottet beslöto Stadsfullmäktige utse Herr Landsfiskalen J. Noréus att såsom Karlstads stads ombud föra stadens talan och dess rösträtt utöva vid bolagsstämmor under innevarande år med delägarne i Karlstad—Munkfors järnvägsaktiebolag ävensom till suppleant för Herr Noréus att, vid förfall för honom, fullgöra uppdraget, Herr Grosshandlaren Josef Löfberg.

§ 98.

Det antecknades, att Herr Borgmästaren K. J. Lindholm övervarit sammanträdet.

Som ovan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Justerat den 27 Maj 1913.

AXEL DAHLMAN.

GERDA HELLBERG. OLOF WÄSTLUND.

Offentligen uppläst den 27 maj 1913; betygar

På tjänstens vägnar:
IVAN FR. REGNER.

12

Karlstad 1913.
Karlstads-Tidningens A.-B:s tryckeri.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1913.

Den 19 Juni.

N:o 7.

Föredragningslista:

- 1:o) Remiss av inkomna ärenden;
- 2:o) Beredningsutskottets utlåtande i anledning av Magistratens resolution med infordrande av Stadsfullmäktiges yttrande över de väghållningsskyldiges inom Näs m. fl. härad besvär över Konungens Befallningshavandes i länet utslag den 31 December 1912 rörande Västra bron i Karlstad;
- 3:o) D:o D:o i återremitterade ärendet angående fastställelse å uppgjort förslag till instruktion för stadsarkitekten;
- 4:o) D:o D:o i anledning av Byggnadsnämndens förslag till vissa ändringar i det på Kungl. Maj:ts prövning beroende förslaget till stadsplan för visst område av stadsdelen Herrhagen här i staden;
- 5:o) D:o D:o över Hälsovårdsnämndens framställning angående anordnande av en brunn för spillvatten vid avloppsledningen inom Östra och Västra Viken;
- 6:o) D:o D:o över Styrelsens för Vattenlednings- och Belysningsverken förslag till allmänna lys-hållningen här i staden under nästa lysår;
- 7:o) D:o D:o över Styrelsens för Karlstads föreläsninganstalt framställning angående upprättande av ett kommunalt bibliotek här i staden;
- 8:o) D:o D:o i återremitterade ärendet angående ny upplagsplats för renhållningsverket;
- 9:o) D:o D:o över Herr W. Welins motion om tillsättande av en kommitté för uppgörande av förslag till ordnande av frågan om renhållningen här i staden jämte vad därmed stode i samband;
- 10:o) D:o D:o över Folkskolestyrelsens framställning angående tilläggs pension till folkskollärarinnan fröken Helena Sofia Hamnqvist;
- 11:o) D:o D:o över vederbörande kommitterades redogörelse för an-

- vändningen av anslaget till epidemisjukhusets om- och tillbyggnad samt framställning om ytterligare anslag härför;
- 12:o) D:o D:o över Herr A. Zachrissons motion angående ändrade bestämmelser i fråga om tillsättning av stadsarkitekten här i staden;
- 13:o) D:o D:o över Herr A. Zachrissons motion angående reglering av löneförmånerna för brandchefen här i staden samt rörande ändrade bestämmelser i
- fråga om brandchefens tillsättning;
- 14:o) D:o D:o över J. Kihlbergs m. fl. gårdägares inom stadsdelen Berget av Herr E. V. Gelin som motion upptagna framställning angående förlängning av vatten- och avloppsledningen i Kvarnbergsgatan inom nämnda stadsdel;
- 15:o) D:o D:o över Folkskolestyrelsens framställning om förhyrande av lokal för småskola å Norrstrand.
-

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 19 Juni 1913.

§ 99.

Vid upprop befunnos Herrar Severin, Nyberg, Karlsson och Viktorin på grund av bortovaro från staden från sammanträdet frånvarande, och godkändes förfallen av Stadsfullmäktige.

§ 100.

Att jämte Herr vice Ordföranden onsdagen den 25 dennes kl. 1 e. m. justera dagens protokoll utsågos Herrar Nerman och Ternqvist.

§ 101.

Anmälde Herr Ordföranden, att till Stadsfullmäktige såsom gåva överlämnats ett exemplar av »Minnesskrift vid Stockholms Stadsfullmäktiges 50-årsjubileum.»

§ 102.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande:

A) Till Beredningsutskottet:

1:o Drätselkammarens framställning angående avförande ur räkenskaperna av dot i målet mellan Drätselkammaren, å ens, samt Karlstad—Munkfors järnvägsaktiebolag, å andra sidan, omstämnda belopp samt om anvisande av medel till bestridande av oguldna kostnader i nämnda mål;

2:o Inkomna ansökningar till Mellqvists slöjdstipendium;

3:o Pensioneringskommitténs framställning angående val av suppleanter i kommittén;

4:o Vederbörande revisorers berättelse över granskning av Värmlands läns arbetsförmedlingsanstalts räkenskaper och förvaltning för år 1912.

B) Till Drätselkammaren:

1:o Styrelsens för Tekniska afton- och söndagsskolan framställning om anslag för skolans verksamhet för år 1914;

2:o) Nämndens för avgivande av förslag rörande användningen av anslaget till nykterhetens befrämjande framställning i fråga om 1913 års anslag till sagda ändamål ävensom i sammanhang härmed Styrelsens för föreningen Vita Bandet till Stadsfullmäktige ingivna redogörelse angående användningen av det till föreningen för år 1912 beviljade anslag.

C) *Till Fattigvårdsstyrelsen och Drätselkammaren:*

Vederbörande kommitterades förslag rörande omorganisation av stadens fattigvårdsväsende till s. k. blandat vårdaresystem.

D) *Till Hälsovårdsnämnden och Drätselkammaren:*

Herr A. Dahlmans motion angående uppgörande av förslag till ett nytt kallbadhus för staden.

§ 103.

Föredrogs följande från Herr Kaptenen H. Ziegler till Stadsfullmäktige inkomna avsägelse av ledamotskap i kommittén för uppgörande av förslag till nya ordningsföreskrifter för detaljhandeln med brännvin och andra spirituösa drycker här i staden:

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Alldenstund Fullmäktige, vid behandlingen av Magistratens förslag till brännvinshandelns ordnande här i staden efter innevarande års utgång, fattat beslut i ärendet utan att taga någon som helst hänsyn till det genomgripande förslag, som den av Fullmäktige i december 1911 tillsatta komité för uppgörande av förslag till nya ordningsföreskrifter för detaljhandeln med brännvin och andra spirituösa drycker här i staden förliden oktober ingivit, och jag sålunda givetvis ej kan frigöra mig från den uppfattningen att även i fortsättningen Fullmäktiges beslut mera komma att påverkas av andra inflytanden än av komiténs förslag, och då i hvarje fall mitt arbete inom komitén — såsom den är sammansatt — ej torde komma att utöva någon inverkan på det vidare resultatet av komiténs arbete, så får jag härmed vördsamt anhålla om att erhålla befrielse från mitt ledamotskap i densamma.

Karlstad den 12 juni 1913.

HUGO ZIEGLER.

Stadsfullmäktige beslöto godkänna den gjorda avsägelsen och bestämde tillika, att val av ny ledamot i kommittén efter Herr Ziegler skulle förrättas vid Fullmäktiges nästa sammanträde.

§ 104.

Stadsfullmäktiges yttrande hade inforrats i anledning av de väghållningsskyldiges inom Näs, Gillbergs, Nordmarks och Jösse härads beavär över Konungens Befallningshavandes i länet den 31 December 1912 meddelade utslag på ansökning av Karlstads stad om åläggande för nämnda väghållningsskyldige att utföra en ny brobyggnad över Klarälvens västra gren i Karlstad.

Uti detta ärende hade Drätselkammaren uppå remiss avgivit följande utlåtande:

Se serien A n:o 7; sid. 1.

I enlighet med vad Beredningsutskottet i därefter avgivet utlåtande föreslagit beslöt Stadsfullmäktige att såsom infortrat yttrande i anledning av ifrågavarande besvär åberopa vad Drätselkammaren uti sitt i ärendet avgivna utlåtande anfört och hemställt.

§ 105.

Sedan Stadsfullmäktige vid sammanträde den 21 november 1912 till Drätselkammaren och Byggnadsnämnden för förnyad behandling återremitterat ärendet angående fastställelse A av Drätselkammaren uppgjort förslag till instruktion för stadsarkitekten, hade nämnda delegationer uti detta ärende nu avgivit följande förnyade yttranden:

Se serien A n:o 7; sid. 4 och 5.

Härefter hade Beredningsutskottet uppå remiss utlätit sig sålunda:

Se serien A n:o 7; sid. 5.

Under överläggningen yrkade Herr Clarholm bifall till Beredningsutskottets förslag med den ändring, att näst sista momentet av allmänna bestämmelser i instruktionen erhöles följande ändrade lydelse:

»Tillfällig ledighet till och med tre söckendagar beviljas av drätselkammarens ordförande. Då vikarie för längre eller kortare ledighet anses erforderlig, betalas denne av stadsarkitekten med undantag av vid semester samt vid ledighet på grund av sjukdom, i vilket senare fall stadsarkitekten har att för vikariens avlöning avstå tjänstgöringspänningarne».

Stadsfullmäktige beslöt bifalla Herr Clarholms sålunda framställda yrkande.

§ 106.

Sedan Stadsfullmäktige, jämlikt sitt beslut den 25 Januari 1912 hos Kungl. Majt anhållit om fastställelse A ett av Byggnadsnämnden framlagt förslag till stadsplan för visst område av stadsdelen Herrhagen här i staden, hade Kungl. Överintendentens-Ämbetet genom Konungens Befallningshavande i länet infortrat vederbö-

rande platsmyndigheters yttranden över vad tjänstgörande arkitekten hos Ämbetet Bror Almqvist uti avgivet tjänstememorial i fråga om det underställda stadsplaneförslaget erinrat och hemställt, och hade Magistraten i anledning härav anmodat Stadsfullmäktige att i berörda hänseende avgiva yttrande.

Uti den 11 December 1912 uppå remiss avgivet utlåtande hade därefter Byggnadsnämnden, i anledning av arkitekten Almqvists sålunda framställda erinringar, föreslagit vissa förändringar i det föreliggande stadsplaneförslaget, varefter Stadsfullmäktige, i enlighet med Byggnadsnämndens av Drätselkammaren och Beredningsutskottet tillstyrkta hemställan, å sammanträde den 23 Januari 1913 i princip godkänt de av Byggnadsnämnden sålunda föreslagna förändringarne i förslaget.

Ärendet hade därefter vidare behandlats av Byggnadsnämnden i enlighet med föreskrifterna i stadsplanelagen på sätt följande från Nämnden expedierade protokollsutdrag närmare utvisade:

Se serien A n:o 7; sid. 8.

Byggnadsnämndens sålunda gjorda hemställan hade av Drätselkammaren och Beredningsutskottet uti avgivna utlåtanden tillstyrkts, och beslöto nu Stadsfullmäktige, i överensstämmelse med vad Utskottet därvid föreslagit,

att såsom infordrat yttrande över vad tjänstgörande arkitekten hos Kungl. Överintendents-Ämbetet Bror Almqvist uti avgivet tjänstememorial i fråga om det underställda förslaget till stadsplan för visst område av stadsdelen Herrhagen här i staden erinrat och hemställt åberopa vad Byggnadsnämnden uti sitt den 11 December 1912 häröver avgivna yttrande anfört och föreslagit, samt för sin del godkänna de av Byggnadsnämnden uti berörda yttrande föreslagna förändringar i ifrågavarande stadsplaneförslag.

§ 107.

På av Hälsovårdsnämnden gjord framställning, varöfver Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken, Drätselkammaren och Beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, beslöto Stadsfullmäktige att anvisa och ställa till Styrelsens för Vattenlednings- och Belysningsverken förfogande ett förslagsanslag av 300 kronor att användas till att vid den avloppsledning, som framdroges över Östra och Västra Viken, på sätt och å plats som efter samråd med Hälsovårdsnämnden närmare bestämdes, anordna en med nedstigningsbrunn direkt kombinerad brunn för mottagande av spillvatten, varjämte Stadsfullmäktige tillika bestämde, att sålunda beviljat belopp skulle, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, anskaffas medels uttaxering.

Se serien A n:o 7; sid. 10.

§ 108.

Till Stadsfullmäktige hade Magistraten överlämnat följande av Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken uppgjorda förslag till allmänna lyshållningen under nästa lysår:

Se serien A n:o 7; sid. 13.

Magistraten hade i anledning av förslaget anfört följande:

Se serien A n:o 7; sid. 13.

Uppå remiss hade Drätselkammaren i ärendet avgivit yttrande, så lydande:

Se serien A n:o 7; sid. 16.

Härefter hade Beredningsutskottet i frågan utlåt sig sålunda:

Se serien A. N:o 7; sid. 17.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla, vad Utskottet sålunda hemställt.

§ 109.

Angående anordnande av ett kommunalt bibliotek här i staden hade Styrelsen för Karlstads föreläsningssanstalt hos Stadsfullmäktige gjort följande framställning:

Se serien A n:o 7; sid. 17.

Häröver hade Drätselkammaren uppå remiss yttrat sig sålunda:

Se serien A n:o 7; sid. 35.

Beredningsutskottet hade i ärendet avgivit ett så lydande utlåtande:

Se serien A n:o 7; sid. 36.

Vad Utskottet sålunda hemställt, blev nu av Stadsfullmäktige bifallet.

På framställning av Herr Ordföranden beslöto Stadsfullmäktige tillika, att val av styrelse för Karlstads stadsbibliotek och föreläsningssanstalt skulle förrättas vid stadsfullmäktiges valsammanträde under nästkommande december månad.

§ 110.

Sedan Stadsfullmäktige vid sammanträde den 17 oktober 1912 beslutit att till Hälsovårdsnämnden och Drätselkammaren för förnyad utredning återremittera ärendet angående ny upplagsplats för renhållningsverket här i staden, hade Hälsovårdsnämnden till Stadsfullmäktige inkommit med följande, av härefter intagna bilagor åtföljda framställning i denna fråga:

Se serien A n:o 7; sid. 38.

Häröver hade Drätselkammaren avgivit infortrat yttrande, vilket lydte sålunda:

Se serien A n:o 7; sid. 49.

14
21

Beredningsutskottet hade härefter, uppå remiss, i ärendet avgivit följande utlåtande:

Se serien A n:o 7; sid. 50.

I sammanhang med detta ärende företogo nu Stadsfullmäktige jämväl till behandling en av Herr W. Welin hos Stadsfullmäktige väckt motion om tillsättande av en kommitté för uppgörande av förslag till ordnande av frågan om renhållningen här i staden jämte vad därmed stode i samband, vilken motion lydde sålunda:

Se serien A n:o 7; sid. 52.

Över denna motion hade Hälsovårdsnämnden avgivit följande utlåtande:

Se serien A n:o 7; sid. 55.

Uti avgivna yttranden hade Drätselkammaren och Beredningsutskottet instämt uti vad Hälsovårdsnämnden i anledning av motionen anfört, och hade Beredningsutskottet fördenskull hemställt, att Herr Welins förevarande motion ej måtte till någon Stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

Efter överläggning biföllo Stadsfullmäktige, vad Beredningsutskottet i dessa ärenden hemställt, och hade Stadsfullmäktige alltså beslutat

att uppdraga åt Hälsovårdsnämnden att med Georg Wennerström uppgöra nytt kontrakt angående renhållningen i staden i överensstämmelse med hans den 17 februari och den 16 april 1913 dagtecknade anbud med de av Drätselkammaren föreslagna tillägg, samt

att Herr W. Welins ifrågavarande motion ej skulle till någon Stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

§ 111.

Angående tilläggs pension åt folkskollärarinnan Fröken Helena Sofia Hamnqvist hade Folkskolestyrelsen hos Stadsfullmäktige gjort följande framställning:

Se serien A n:o 7; sid. 62.

På anmodan av Drätselkammaren hade den av Stadsfullmäktige tillsatta pensioneringskommittén i detta ärende avgivit utlåtande, vilket lydde sålunda:

Se serien A n:o 7; sid. 63.

Uti avgivna yttranden hade därefter Drätselkammaren och Beredningsutskottet tilletyrkt Stadsfullmäktige att bifalla vad ovannämnda kommitterade i ärendet hemställt, varande Utskottets yttrande av följande lydelse:

Se serien A n:o 7; sid. 65.

I detta ärende uppstod nu en livlig diskussion, varunder yrkades av Herr Bergh, att fröken Hamnqvist måtte från avskedsdagen tillsvidare beviljas en tilläggs pension av 300 kr. för år samt av Herr Zachrisson, att Beredningsutskottets förslag i ärendet måtte av Stadsfullmäktige bifallas.

Efter särskilda propositioner jämlikt berörda yrkanden beslöto Stadsfullmäktige, efter votering, med 19 röster mot 13, som tillföllo Herr Berghs yrkande, att bifalla vad Beredningsutskottet i detta ärende hemställt.

§ 112.

Hos Stadsfullmäktige hade vederbörande kommitterade i sammanhang med avgiven redogörelse för användningen av anslaget till epidemisjukhusets om- och tillbyggnad gjort följande framställning om ytterligare anslag för berörda byggnadsarbete:

Se serien A n:o 7; sid. 66.

Häröver hade Drätselkammaren och Beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, varande utskottets så lydande:

Se serien A n:o 7; sid. 68.

Vad Utskottet sålunda hemställt, blev nu av Stadsfullmäktige bifallet.

§ 113.

Angående ändrade bestämmelser i fråga om tillsättning av stadsarkitekten här i staden hade Herr A. Zachrison hos Stadsfullmäktige väckt en så lydande motion:

Se serien A n:o 7; sid. 68.

Magistraten hade häröver avgivit följande yttrande:

Se serien A n:o 7; sid. 69.

Uti uppå remiss avgivna utlåtanden hade Drätselkammaren, Byggnadsnämnden och Beredningsutskottet tillstyrkt bifall till motionen, och beslöto nu, i enlighet härmed, stadsfullmäktige för sin del, att § 23, mom 2 i det för stadens drätselkammare gällande reglemente skulle erhålla följande ändrade lydelse: »Stadsarkitekten tillsättes av Stadsfullmäktige efter förslag av Drätselkammaren och Byggnadsnämnden.»

Tillika beslöto Stadsfullmäktige att å beslutet härom söka vederbörlig fastställelse.

§ 114.

Hos Stadsfullmäktige hade Herr A. Zachrison väckt följande motion angående reglering av löneförmånerna för brandchefen här i staden samt rörande ändrade bestämmelser i fråga om brandchefens tillsättning:

Se serien A n:o 7; sid. 71.

Uti detta ärende hade Brandstyrelsen uppå remiss avgivit utlåtande, vilket lydde sålunda:

Se serien A n:o 7; sid. 72.

Drätselkammaren hade i ärendet avgivit följande yttrande:

Se serien A n:o 7; sid. 76.

Härefter hade Beredningsutskottet i frågan utlätit sig sålunda:

Se serien A n:o 7; sid. 77.

I detta ärende uppstod nu en livlig diskussion, därunder först behandlades frågan om avlöningsförmånerna för brandchefen.

Rörande denna fråga yrkades

av Herr af Geijersstam bifall till vad Drätselkammaren härutinnan föreslagit och av Herr Zachrison bifall till Beredningsutskottets härom gjorda framställning.

Efter särskilda propositioner jämlikt berörda yrkanden beslöto Stadsfullmäktige, efter votering, med 27 röster mot 5, som tillföllö Herr Zachrisons yrkande, att bifalla vad Drätselkammaren i fråga om avlöningsförmånerna för brandchefen föreslagit.

Härefter företogs till behandling frågan om ändrade bestämmelser rörande brandchefens tillsättning, och framställdes i denna fråga följande yrkanden, nämligen

dels av Herr Zachrison, som hemställde, att Stadsfullmäktige måtte bifalla Beredningsutskottets förslag i denna del,

dels av Herr af Geijersstam, som yrkade att Stadsfullmäktige måtte i denna fråga besluta i enlighet med Drätselkammarens hemställan,

och dels av Herr Gullström, som yrkade bifall till Beredningsutskottets förslag med följande tillägg, nämligen

att Stadsfullmäktige måtte uppdraga åt Brandstyrelsen att snarast möjligt framlägga förslag till överflyttning av brandkårens kassaförvaltning till stadskassan, samt

att, om nu ifrågasatta ändringar i brandordningen ej hunne vederbörligen fastställas före den 1 nästa oktober, då nuvarande brandchefen skulle avgå, Stadsfullmäktige måtte bemyndiga Brandstyrelsen att förordna brandchef, intill dess tjänsten kunde med ordinarie innehavare besättas.

Efter särskilda propositioner jämlikt Herrar Zachrisons och af Geijersstams ovanberörda yrkanden beslöto Stadsfullmäktige, efter votering, med 18 röster mot 14, som avgåvos för bifall till Herr af Geijersstams förslag, att bifalla det av Herr Zachrison framställda yrkandet.

Beträffande Herr Gullströms ovannämnda tilläggsförslag beslöto Stadsfullmäktige härefter *dels* att bifalla Herr Gullströms yrkande om bemyndigande för Brandstyrelsen att eventuellt förordna brandchef, intill dess tjänsten kunde vara med ordinarie innehavare besatt, *dels ock* att till Brandstyrelsen och Drätselkammaren för yttrandes avgivande remittera Herr Gullströms förslag om överflyttning av brandkårens kassaförvaltning till stadskassan.

Stadsfullmäktige hade alltså i detta ärende beslutat,

att avlöningen till brandchefen här i staden skall från och med ny tjänsteinnehavares tillträde till tjänsten utgöras av familjebostad i brandstationen av 5 rum, serveringsrum, jungfrukammare och kök, lyse och vedbrand samt kontant 1,500 kronor för år jämte två ålderstillägg, hvardera å 300 kronor efter respektive 5 och 10 års tjänstgöring, med bestämmelse, att av den kontanta avlöningen 60 procent skulle utgöra lön och resten tjänstgöringspenningar;

att brandchefen hädanefter skall tillsättas av Stadsfullmäktige efter förslag av Brandstyrelsen samt ärendet i denna del återremitteras till Brandstyrelsen för uppgörande av förslag till de ändringar i den för staden gällande brandordning, som av beslutet om sättet för brandchefens tillsättning komme att föranledas;

att, om berörda ändringar i brandordningen ej hinna vederbörligen fastställas före den 1 nästa oktober, då nuvarande brandchefen skall avgå, Brandstyrelsen bemyndigas att förordna brandchef, intill dess tjänsten kan med ordinarie innehavare besättas, samt

att Herr Gullströms ovan omförmälda förslag, att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt Brandstyrelsen att snarast möjligt framlägga förslag till överflyttning av brandkårens kassaförvaltning till stadskassan, skulle för yttrandes avgivande remitteras till Brandstyrelsen och Drätselkammaren.

§ 115.

Avlägsnade sig Herr Ordföranden från sammanträdet, och övertog Herr vice Ordföranden ledningen av förhandlingarne.

§ 116.

Angående förlängning av vatten- och avloppsledningen i Kvarnbergsgatan inom stadsdelen Berget hade J. Kihlberg m. fl. gårdägare inom nämnda stadsdel gjort följande av Herr E. V. Gelin som motion upptagna framställning:

Se serien A n:o 7; sid. 78.

Häröver hade Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken avgivit följande av kostnadsberäkning åtföljda yttrande:

Se serien A n:o 7; sid. 79.

Uppå remiss hade härafter Drätselkammaren i ärendet utlåtut sig sålunda:

Se serien A n:o 7; sid. 80.

Slutligen hade Beredningsutskottet avgivit ett så lydande yttrande:

Se serien A n:o 7; sid. 81.

Vad Utskottet sålunda hemställt blev nu av Stadsfullmäktige bifallet.

§ 117.

Hos Stadsfullmäktige hade Folkskolestyrelsen gjort en så lydande framställning om förhyrande av lokal till småskola å Norr Strand:

Se serien A n:o 7^{1/2}; sid. 1.

Vid framställningen fanns fogat följande kontrakt:

Se serien A n:o 7^{1/2}; sid. 4.

Uti detta ärende hade Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken av givit yttrande jämte kostnadsförslag, så lydande:

Se serien A n:o 7^{1/2}; sid. 6.

Härefter hade Drätselkammaren och Beredningsutskottet avgivit utlåtanden ärendet, vilka lydde sålunda:

Se serien A n:o 7^{1/2}; sid. 6.

Efter hållen överläggning beslöto Stadsfullmäktige bifalla, vad Beredningsutskottet sålunda föreslagit.

§ 118.

Det antecknades, att Herr t. f. Borgmästaren Erik Lundblad övervarit sammanträdet.

Som ovan.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

Justeradt den 25 juni 1913.

HUGO ZIEGLER.

AXEL NERMAN. REINH. TERNQVIST.

Offentligen uppläst den 26 juni 1913; betygar

Å tjänstens vägnar
IVAN FR. REGNER.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1913.

Den 30 Augusti.

N:o 8.

Föredragningslista:

- 1:o Remiss af inkomna ärenden;
- 2:o Beredningsutskottets utlåtande i anledning av Konungens Befallningshavandes skrivelse med anmodan till Stadsfullmäktige att besluta, huruvida staden skall fördelas i två eller flera pensionsdistrikt.
- 3:o D:o D:o i anledning av Konun-

gens Befallningshavandes resolution med inforrande av Stadsfullmäktiges yttrande över Riksdagens skrivelse i anledning av väckt motion i fråga om utarbetande och framläggande av förslag till bestämmelser rörande utseende av suppleanter för stadsfullmäktige.

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 30 Augusti 1913.

§ 119.

Vid upprop befunnos Herrar vice Ordföranden, Nerman, Swensén, Clarholm, Severin, Gullström, Karlsson, Ankers och Viktorin, på grund av bortovaro från staden, samt Herrar Svanbom och Welin utan anmält förfall från sammanträdet frånvarande; Och godkändes de anmälda förfallen av Stadsfullmäktige, varemot Herrar Svanbom och Welin fälldes att för förfallolös utevaro från sammanträdet böta vardera av dem två kronor till stadskassan.

§ 120.

Att jämte Herr Ordföranden måndagen den 1 september 1913 kl. 2,30 e. m. å Drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Herrar af Geijersstam och Vendel.

§ 121.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande:

Till Drätselkammaren:

- 1:o Styrelsens för Vattenlednings- och Belysningsverken framställning om anslag för anskaffande av en transformator för elektricitetsverkets behov;
- 2:o Hamnstyrelsens framställning om rätt att av det beviljade anslaget till muddringsarbeten få under innevarande år använda ytterligare 8,000 kronor;
- 3:o Styrelsens för Karlstads skollovskolonier framställning om anslag för år 1914;
- 4:o Styrelsens för Karlstads arbetsstuga framställning om anslag för år 1914;
- 5:o Herr S. P. Florells med fleres motion om anordnande av plankvandringsdels å östra sidan av Östra bron och dels å landsvägen från nämnda bro tefter Svinbäcken, samt

6:o) En av Värmlands läns tidnings boktryckeri hos Stadsfullmäktige gjord, av Herr Axel Svensson som motion upptagen framställning om införande av stadens annonser i Värmlands läns tidning.

§ 122.

Genom skrivelse den 25 juli 1913 hade Konungens Befallningshavande i länet, på grund av nådiga cirkuläret den 4 i nämnda månad i anledning av vissa stadganden i lagen om allmän pensionsförsäkring, anmodat Stadsfullmäktige att besluta, huruvida staden skulle fördelas i två eller flera pensionsdistrikt samt att företaga val av ledamöter i pensionsnämnden eller, om staden skulle omfatta mer än ett pensionsdistrikt, i pensionsnämnden för varje distrikt.

Uti detta ärende hade Beredningsutskottet avgivit infortrat yttrande och därvid på anförda skäl hemställt,

att Stadsfullmäktige måtte för sin del besluta, att Karlstads stad skall fördelas i tre pensionsdistrikt, till gränserna sammanfallande med stadens tre taxeringsdistrikt, och sålunda omfattande, första distriktet Tingvallastaden, andra distriktet Klara, Haga med Östra stationen och Herrhagen samt tredje distriktet återstående delen av staden och dess område;

att beslutet härom underställes Konungens Befallningshavandes prövning, samt

att Stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att pensionsnämnden i varje av stadens pensionsdistrikt skall bestå av, förutom ordföranden, fyra ledamöter.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla, vad Beredningsutskottet sålunda hemställt.

Se Serien A N:o 8; sid. 1.

§ 123.

Genom resolution den 5 juli 1913 hade Konungens Befallningshavande i länet lämnat Stadsfullmäktige tillfälle att avgiva underdånigt yttrande över Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av väckt motion i fråga om utarbetande och framläggande av förslag till bestämmelser rörande utseende av suppleanter för stadsfullmäktige.

Uti detta ärende hade Beredningsutskottet, uppå remiss avgivit följande utlåtande:

Se Serien A N:o 8; sid. 6.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla, vad Beredningsutskottet sålunda föreslagit.

§ 124.

Det antecknades, att Herr Borgmästaren K. J. Lindholm övervarit sammanträdet.

Som ovan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Justeradt den 1 september 1913.

AXEL DAHLMAN.

SVEN af GEJERSSTAM. VALDEMAR VENDEL.

Offentligen uppläst den 2 september 1913; betygar

Å tjänstens vägnar:
IVAN FR. REGNER.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1913.

Den 13 September.

N:o 9.

Föredragningslista:

- 1:o) Remiss av inkomna ärenden;
- 2:o) Val av en ledamot i kommittén för uppgörande av förslag till nya ordningsföreskrifter för detaljhandeln med brännvin och andra spirituösa drycker här i staden efter Herr H. Ziegler;
- 3:o) Beredningsutskottets utlåtande över Pensioneringskommitténs framställning om utseende av tre suppleanter i kommittén;
- 4:o) D:o d:o över Drätselkammarens framställning om godkännande av verkställt inköp av en del av ägofiguren No 219 å Herrhagen samt om beviljande av för inköpet erforderliga medel;
- 5:o) D:o d:o över Drätselkammarens framställning angående jordbyte mellan staden och Karlstad — Munkfors Järnvägsaktiebolag;
- 6:o) D:o d:o över Drätselkammarens framställning angående avförande ur räkenskaperna av det i målet mellan Drätselkammaren, å ena, samt Karlstad—Munkfors Järnvägsaktiebolag, å andra sidan, omstämda belopp samt om anvisande av medel till bestridande av oguldna kostnaden i nämnda mål;
- 7:o) D:o d:o över vederbörande revisorers berättelse över verkställd granskning av Värmlands läns arbetsförmedlingsanstalts räkenskaper för år 1912;
- 8:o) D:o d:o över Styrelsens för Vattenlednings- och Belysningsverken framställning om anslag för anskaffande och montering av en vattenrörkylare för gasverkets behov;
- 9:o) D:o d:o över Styrelsens för Karlstads föreläsninganstalt framställning om anslag för år 1914;
- 10:o) D:o d:o över Styrelsens för tekniska afton- och söndagsskolan framställning om anslag för år 1914;
- 11:o) D:o d:o över Styrelsens för landstingets småskollärarynnesseminarium framställning med begäran om stadsfullmäktiges uttalande angående de uppförringar för seminariet, som vore att

- påräkna från stadens sida, där-
est seminariet fortfarande vore
förlagt till staden;
- 12:o) D:o d:o i anledning av Nämndens för avgivande av förslag rörande användningen av anslaget till nykterhetens befrämjande framställning i fråga om 1913 års anslag till sagda ändamål ävensom i sammanhang härmed Styrelsens för Karlstads läsestugor och folkkök framställning om anslag för verksamhetsåret den 1 oktober 1913 — den 30 september 1914;
- 13:o) D:o d:o över Hamnstyrelsens framställning om rätt att av det beviljade anslaget till muddrings-
- arbeten få under innevarande år använda ytterligare 8,000 kronor;
- 14:o) D:o d:o över Styrelsens för Vattenlednings- och Belysningsverken framställning om anslag för anskaffande av en transformator för elektricitetsverkets behov;
- 15:o) D:o d:o över Styrelsens för Vattenlednings- och Belysningsverken framställning om beviljande av medel till anskaffande av reservmaskineri för elektricitetsverket;
- 16:o) D:o d:o angående fördelning av Mellqvistska slöjdstipendiet.
-

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 13 September 1913.

§ 125.

Vid upprop befunnos Herr Nerman och Fru Hellberg, på grund av sjukdom, samt Herrar vice ordföranden, Svanbom, Ahlmark, Clarholm, Noréus och Johansson, hindrade av göromål, ävensom Herr Karlsson, till följd av bortovaro från staden, från sammanträdet frånvarande, och godkändes förfallen av Stadsfullmäktige.

§ 126.

Att jämte Herr Ordföranden måndagen den 15 dennes kl. 1,30 e. m. justera dagens protokoll utsågos Herrar Swensén och Welin.

§ 127.

Föredrogs följande från Kamreraren J. Mæchel till Stadsfullmäktige inkomna avsägelse från revisorsuppdrag:

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Härmed får jag anhålla att varda befriad från uppdraget att vara revisor för stadens delegationer för år 1913.

Karlstad den 2 Sept. 1913.

J. MÆCHEL.

Stadsfullmäktige godkände den gjorda avsägelsen, varefter och sedan det antecknats, att tvänne suppleanter funnes utsedda för granskning av stadens styrelser och delegationers räkenskaper för år 1913, stadsfullmäktige bestämde, att något val av revisor efter Herr Mæchel icke skulle förrättas.

§ 128.

Uti till Stadsfullmäktige ingiven skrivelse hade Fabrikören Karl Olson, med förmälan, att hans ledamotskap i Styrelsen för Karlstads Tekniska afton- och söndagsskola med innevarande år utginge, anhållit att vid blivande val av ledamot i

nämnda styrelse icke komma i åtauke; Och beslöto Stadsfullmäktige, att skrivelsen skulle överlämnas till valnämnden.

§ 129.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande:

A) *Till Beredningsutskottet:*

1:o) Magistratens skrivelse med infordrande av Stadsfullmäktiges yttrande över Karlstads Spritförsäljningsbolags anbud om övertagande av den rätt till detaljhandel med bränvin här i staden, som blivit medgiven för ett år, räknat från och med den 1 januari 1914;

2:o) Magistratens skrivelse med infordrande av Stadsfullmäktiges yttrande över till Konungens Befallningshavande i länet ingivna ansökningar om tillstånd till utskänkning av vin och maltdrycker;

3:o) Vederbörande revisorerers berättelser över verkställd granskning av stadens delegationers räkenskaper och förvaltning för år 1912;

4:o) Styrelsens för Vattenlednings- och Belysningsverken framställning angående avskrivning å stadens under styrelsens vård stående inventarier och materialier.

B) *Till Drätselkammaren:*

Byggnadsnämndens framställning rörande av tjänstgörande arkitekten hos Kungl. Överintendentsämbetet Bror Almqvist föreslagna ändringar i förslaget till ändrad stadsplan för stadsdelarne Viken och Berget här i staden.

C) *Till styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken samt Drätselkammaren:*

Åtskilliga gårdägares inom stadsdelen Berget av Herr E. V. Gelin som motion upptagna framställning om iståndsättande av Muraregatan inom nämnda stadsdel samt om framdragande av vatten- och avloppsledningar i samma gata.

§ 130.

Vid härefter med slutna sedlar företaget val av en ledamot efter Herr H. Ziegler i kommittén för uppgörande av förslag till nya ordningsföreskrifter för detaljhandeln med bränvin och andra spirituösa drycker här i staden blev till ledamot i nämnda kommitté utsedd Herr Föste stadsläkaren H. Söderbaum.

Härefter företogs val av en suppliant i samma kommitté efter Herr H. Sö-

derbaum, och sedan det bestämts, att de två återstående suppleanterna skulle tjänstgöra som förste och andre suppleant i den ordning sinsemellan, i vilken de förut valts, blev med slutna sedlar till tredje suppleant i ifrågavarande kommitté utsedd Herr Godsexpeditören J. A. Håkansson.

§ 131.

På framställning av den av Stadsfullmäktige tillsatta kommittén för behandling av frågan om pensionering av stadens tjänstemän, betjänte och arbetare, vilken framställning blivit av Beredningsutskottet tillstyrkt, beslöto Stadsfullmäktige, att tre suppleanter i nämnda kommitté skulle av Fullmäktige utses; och bestämdes tillika, att val av dessa suppleanter skulle förrättas vid Fullmäktiges nästa sammanträde.

I sammanhang med behandlingen av detta ärende anförde Herr Vendel, att han på grund av bristande tid ej längre kunde tjänstgöra som ledamot i ovan nämnda kommitté, i anledning varav han anhölle om befrielse från ifrågavarande uppdrag.

Stadsfullmäktige biföllo den gjorda avsägelsen och bestämde tillika, att val av ledamot i kommittén efter Herr Vendel skulle förrättas vid Fullmäktiges nästa sammanträde.

§ 132.

Angående godkännande av verkställt inköp av en del av ägofiguren N:o 219 å Herrhagen samt om beviljande av härför erforderliga medel hade Drätselkammaren hos Stadsfullmäktige gjort följande framställning:

Se Serien A. N:o 9; sid. 3.

Häröver hade Beredningsutskottet avgivit utlåtande, vilket lydde sålunda:

Se Serien A. N:o 9; sid. 3.

Stadsfullmäktige beslöto enhälligt bifalla, vad Beredningsutskottet sålunda föreslagit.

§ 133.

Hos Stadsfullmäktige hade Drätselkammaren gjort en så lydande framställning angående jordbyte mellan staden och Karlstad—Munkfors järnvägsaktiebolag:

Se Serien A. N:o 9; sid. 4.

Utí detta ärende hade Beredningsutskottet, uppå remiss, avgivit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 9; sid. 6.

Vad Utskottet sålunda hemställt blev nu av Stadstullmäktige enhälligt bifallet.

191
ut.
baku
r A

§ 134.

Angående avförande ur stadens räkenskaper av det i målet mellan Drätselkammaren, å ena, samt Karlstad—Munkfors Järnvägsaktiebolag, å andra sidan, om stämnda belopp samt om anvisande av medel till bestridande av oguldna kostnader i nämnda mål hade Drätselkammaren hos Stadsfullmäktige gjort följande framställning:

Se Serien A. N:o 9; sid. 9.

Häröver hade Beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtande; Och beslöt nu Stadsfullmäktige bifalla, vad Drätselkammaren i sin berörda framställning hemställt.

§ 135.

Sedan Styrelsen för Värmlands läns arbetsförmedlingsanstalt till Stadsfullmäktige ingivit vederbörande revisorers berättelse över verkställd granskning av anstaltens räkenskaper för år 1912, beslöt nu Stadsfullmäktige, på hemställan av Beredningsutskottet, som avgivit infortrat yttrande i ärendet, att, under förklaring, att Fullmäktige för sin del ej funnit anledning till anmärkning mot den avgivna berättelsen, lägga densamma till handlingarne.

Se Serien A. N:o 9; sid. 10.

§ 136.

På framställning av Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken samt i enlighet med vad Drätselkammaren och Beredningsutskottet uti häröver avgivna utlåtanden hemställt beslöt nu Stadsfullmäktige att bevilja ett anslag av 2,800 kronor för anskaffande och montering av en vattenrörskylare för gasverkets behov, varjämte tillika bestämdes, att sålunda beviljat belopp skulle upptagas i gasverkets stat samt utgå av tillgängliga medel.

Se Serien A. N:o 9; sid. 12.

§ 137.

På framställning av Styrelsen för Karlstads föreläsninganstalt, vilken framställning åtföljts av redogörelse för anstaltens verksamhet under år 1912 och var över Drätselkammaren och Beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, beslöt nu Stadsfullmäktige bevilja nämnda styrelse ett anslag för anstaltens verksamhet under år 1914 av 800 kronor, varjämte Stadsfullmäktige tillika bestämde, dels att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, skulle anskaffas medelst uttaxering, dels ock, att därest anslag för ifrågasvarande ändamål skulle ifrågasättas jämväl för år 1915, ansökan därom skall vara

till Stadsfullmäktige ingiven före den 1 juni 1914 och därvid åtföljas av redogörelse för användningen av det för innevarande år beviljade anslag.

Se Serien A. N:o 9; sid. 14.

§ 138.

På framställning av Styrelsen för Tekniska afton- och söndagsskolan i Karlstad och i enlighet med av Drätselkammaren och Beredningsutskottet i ärendet avgivna utlåtanden beslöto nu Stadsfullmäktige bevilja nämnda styrelse ett anslag för skolans verksamhet under år 1914 av 3,500 kronor, varjämte tillika bestämdes, att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, skulle anskaffas medelst uttaxering.

Se Serien A. N:o 9; sid. 15.

§ 139.

Hos Stadsfullmäktige hade Styrelsen för landstingets småskolläraryrinneseminarium gjort framställning med begäran om Stadsfullmäktiges uttalande angående de upproffringar för seminariet, som vore att påräkna från stadens sida, därest seminariet fortfarande vore förlagt till Karlstad, vilken framställning lydde sålunda:

Se Serien A. N:o 9; sid. 16.

Uti detta ärende hade infortrade yttranden avgivits

dels av Folkskolestyrelsen, som yttrat sig sålunda:

Se Serien A. N:o 9; sid. 17.

dels av Drätselkammaren, vars yttrande var av följande lydelse:

Se Serien A. N:o 9; sid. 18.

dels ock av Beredningsutskottet, som avgivit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 9; sid. 19.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla, vad Beredningsutskottet sålunda hemställt.

§ 140.

Rörande användningen av 1913 års anslag till nykterhetens befrämjande hade vederbörande nämnd till Stadsfullmäktige inkommit med följande förslag:

Se Serien A. N:o 9; sid. 20.

Häröver hade Drätselkammaren utlätit sig sålunda:

Se Serien A. N:o 9; sid. 26.

I sammanhang med denna fråga företogo nu Stadsfullmäktige jämväl till behandling Styrelsens för Karlstads läsestugor och folkkök framställning om anslag för verksamhetsåret den 1 oktober 1913—den 30 september 1914, vilken framställning var av följande lydelse:

Se Serien A. N:o 9; sid. 27.

Över sistnämnda framställning hade yttranden avgivits dels av Nämnden för avgivande av förslag rörande användningen av anslaget till nykterhetens befrämjande, som yttrat sig sålunda:

Se Serien A. N:o 9; sid. 31.

och dels av Drätselkammaren, vars yttrande var av följande lydelse:

Se Serien A. N:o 9; sid. 32.

Beredningsutskottet hade uppå remiss avgivit ett för båda dessa ärenden gemensamt utlåtande, vilket lydde sålunda:

Se Serien A. N:o 9; sid. 32.

Under överläggningen i dessa ärenden yrkades

av *Herr Severin*, att Stadsfullmäktige måtte besluta att av innevarande års anslag till nykterhetens befrämjande jämväl skulle till stadens diakonissor utgå ett belopp av 750 kronor att mot redovisning användas för deras verksamhet samt

av *Herr Gullström*, att Föreningen Vita Bandet måtte, utöver det belopp av 200 kronor, som enligt Beredningsutskottets förslag skulle tillkomma nämnda förening, av innevarande års anslag till nykterhetens befrämjande tilldelas ytterligare ett belopp av 100 kronor.

I anledning av berörda yrkanden hemställde *Herr Vendel*, att frågan om beviljandet av anslag till stadens diakonissor samt om ytterligare anslag av 100 kronor till föreningen Vita Bandet måtte tillika med frågan om dispositionen av återstoden av innevarande års anslag till nykterhetens befrämjande remitteras till Nämnden och Drätselkammaren för yttrandens avgivande, samt att Stadsfullmäktige måtte omedelbart bifalla Beredningsutskottets i ärendet gjorda hemställan med undantag av vad däri yrkats angående dispositionen av återstoden av årets anslag.

Efter särskilda propositioner beslöte Stadsfullmäktige bifalla vad *Herr Vendel* sålunda hemställt.

Stadsfullmäktige hade alltså beslutat,

att det anslag av 1,514 kronor 34 öre, som genom Stadsfullmäktiges beslut den 20 juni 1912 beviljats till medellösa drinkares härifrån staden underhåll & alkoholisthem fortfarande får för samma ändamål användas samt att anslaget överlämnas till disposition av Fattigvårdsstyrelsen, dock med föreskrift, att därest särskild nykterhetsnämnd enligt lagen om behandling av alkoholister kommer att av Stadsfullmäktige tillsättas, anslaget överlämnas till disposition av denna nämnd;

att av innevarande års anslag till nykterhetens befrämjande skall utgå:

Ser. B

— 9 —

N:o 9.

1:o) Till understöd medelst tidningsprenumeration åt nykterhetskaféer här i staden	200:—	
2:o) Till läsestugorna och folkköket för arbetsåret den 1 oktober 1913— den 30 september 1914 följande belopp, nämligen:		
till Haga läsestuga, hyresbidrag och vattenavgift	418:—	
» d:o d:o tre föregående års vattenavgift	54:—	
» kombinerade läsestugan och folkköket, hyra	1,400:—	
» båda gemensamt:		
prenumeration å tidningar m. m.	335:—	
underhåll av inventarier	150:—	2,357:—
3:o) Till gratisutdelning av varm mjölk eller ölost vid härvarande hamn under nästa höst och vinter	500:—	
dessa tre anslag att ställas till disposition av Styrelsen för Karlstads läsestugor och folkkök;		
4:o) Till ungdomstemplett N:o 3 Dygdens Sköldborg av N. G. T. O., ungdomslagen N:o 109 Linnéa av I. O. G. T. (i samverkan med N:o 1,300 Pyrola), barntemplett N:o 76 Fästet av T. O. samt ungdomsavdelningen N:o 144 Unga Viljor av N. O. V., att emot redovisning för användningen användas till anordnande av nykterhetslektioner i organisationerna och till spridande av lämplig litteratur mellan deras yngre medlemmar, att utgå med 50 kronor till varje förening och återstoden fördelat efter antalet barn i föreningarne	300:—	
5:o) Till Frälsningsarméns slumverksamhet mot redovisning	750:—	
6:o) Till föreningen Vita Bandet för dess verksamhet mot redovisning ..	200:—	
		Summa kronor 4,307:—

att såsom villkor för de till läsestugorna och folkköket beviljade anslagens åtnjutande föreskriva, att innehavarna tillförbindas att föra ordentliga räkenskaper över rörelsen och senast den 1 mars avlämna räkenskapen för föregående hyresår till Styrelsen, som vid varje framställning om anslag har att med ledning härav taga frågan om nedsättning i stadens hyresbidrag under omprövning;

att uppdraga åt Styrelsen för läsestugorna och folkköket att i god tid, innan nu gällande hyreskontrakt utgår, verkställa utredning om behovet av folkkökets fortsatta verksamhet, samt

att till Nämnden för avgivande av förslag rörande användningen av anslaget till nykterhetens befrämjande ävensom Drätselkammaren remittera

dels för yttrandens avgivande de under dagens sammanträde i ärendet framställda yrkandena

av Herr Severin därom, att Stadsfullmäktige måtte besluta att av innevarande års anslag till nykterhetens befrämjande skulle till stadens diakonissor utgå ett belopp av 750 kronor att mot redovisning användas för deras verksamhet, och

av Herr Gullström därom, att föreningen Vita Baudet måtte, utöver det föreningen tilldelade belopp av 200 kronor, av årets anslag till nykterhetens befrämjande beviljas ytterligare ett belopp av 100 kronor,

och dels för förnyad behandling frågan om dispositionen av återstoden av innevarande års anslag till nykterhetens befrämjande.

§ 141.

Hos Stadsfullmäktige hade Hamnstyrelsen gjort följande framställning om rätt att av det beviljade anslaget till muddringsarbeten få under innevarande år använda ytterligare 8,000 kronor:

Se Serien A. N:o 9; sid. 35.

Häröver hade Drätselkammaren och Beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, varande Utskottets av följande lydelse:

Se Serien A. N:o 9; sid. 36.

Vad Utskottet sålunda hemställt blev nu av Stadsfullmäktige bifallet.

§ 142.

På framställning av Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken samt i enlighet med vad Drätselkammaren och Beredningsutskottet i avgivna utlåtanden hemställt beslöto nu Stadsfullmäktige att bevilja ett anslag av 4,000 kronor för anskaffande av en transformator för elektricitetsverkets behov, varjämte tillika bestämdes, att sålunda beviljat belopp skulle upptagas i elektricitetsverkets stat samt utgå av tillgängliga medel.

Se Serien A. N:o 9; sid. 36.

§ 143.

Angående beviljande av medel till anskaffande av reservmaskineri för elektricitetsverket hade Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken hos Stadsfullmäktige gjort följande framställning:

Se Serien A. N:o 9; sid. 38.

Häröver hade Drätselkammaren och Beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, varande Utskottets av följande lydelse:

Se Serien A. N:o 9; sid. 38.

Stadsfullmäktige beslöto enhälligt bifalla, vad Beredningsutskottet sålunda hemställt.

§ 144.

Från Beredningsutskottet hade till Stadsfullmäktige inkommit förslag till fördelning av Mellqvistska slöjdatipendiet, vilket förslag lydde sålunda:

Se Serien A. N:o 9; sid. 39.

Vad Beredningsutskottet sålunda föreslagit blev nu av Stadsfullmäktige bifallet.

Som ovan.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

Justerat den 15 September 1913.

AXEL DAHLMAN.

KARL JOH. SWENSÉN. WILH. WELIN.

Offentligen uppläst den 17 september 1913; betygar

Å tjänstens vägnar:

IVAN FR. REGNER.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1913.

Den 16 Oktober.

N:o 10.

Föredragningslista:

1:o) Remiss av inkomna ärenden; 2:o) Val av fyra ledamöter och fyra suppleanter i varje av stadens tre pensionsnämnder; 3:o) Val av en ledamot i pensionsrevisionskommittén (efter Herr V. Vendel); 4:o) Val av tre suppleanter i pensionsrevisionskommittén; 5:o) Beredningsutskottets utlåtande i anledning av Magistratens förslag till ändrad lydelse av §§ 2 och 4 i den för Rådhusrätten och Magistraten gällande arbetsordning och lönestat; 6:o) D:o d:o i anledning av Magistratens skrivelse med infor- drande av Stadsfullmäktiges yttrande över Karlstads Spritförsäljningsbolags anbud om övertagande av den rätt till detaljhandel med brännvin här i staden, som blivit medgiven för ett år, räknat från och med den 1 januari 1914; 7:o) D:o d:o i anledning av Magistratens skrivelse med infor- drande av Stadsfullmäktiges yttrande över till Konungens Befallningshavande i länet in-	givna ansökningar om tillstånd till utskänkning av vin och maltdrycker här i staden; 8:o) D:o d:o i anledning av Kungl. Överstyrelsens för rikets allmänna läroverk skrivelse rörande upprättande av ytterligare en lektorstjänst vid härvarande högre allmänna läroverk; 9:o) D:o d:o i återremitterade ärendet angående löneförhöjning åt andre stadsläkaren här i staden; 10:o) D:o d:o över Drätselkammarens framställning om inköp för stadens räkning av gamla ridhuset; 11:o) D:o d:o över Drätselkammarens framställning om anslag för omreglering av Verkstads- gatan; 12:o) D:o d:o över Styrelsens för Vattenlednings- och Belysningsverken framställning om anslag för framdragande av vatten-, gas- och avloppsledningar till tomten N:o 44 i kvarteret Kanonen i stadsdelen Klara;

10
11
12
C

- 13:o) D:o d:o över samma styrelses framställning om anslag för framdragande av vatten- och gasledningar i Sandbäcksgatan till kasernområdets gräns;
- 14:o) D:o d:o över samma styrelses framställning angående avskrivning å stadens under styrelsens vård stående inventarier och materialier;
- 15:o) D:o d:o över Folkskolestyrelsens framställning om anslag till arvoden åt tillsyningslärarne vid stadens folkskolor samt för skrivbiträde åt folkskoleinspektören m. m.;
- 16:o) D:o d:o i anledning av vederbörande revisorers berättelser över verkställd granskning av Karlstads Spritförsäljningsbodelags ävensom Fondens för allmännyttiga ändamål räkenskaper och förvaltning år 1912;
- 17:o) D:o d:o över Herr P. Clarholms motion om ändrade bestämmelser rörande Dispensärstyrelsens sammansättning;
- 18:o) D:o d:o över Herr O. W. Karlssons motion om kostnadsfritt tillhandahållande av erforderliga läroböcker åt samtliga elever vid stadens folk- och småskolor;
- 19:o) D:o d:o i anledning av Herr S. P. Florells med fleres motion om anordnande av plankvanoringar dels å östra sidan av Östra bron här i staden och dels från Östra bron å landsvägen utefter Svinbäcken till gatan till Eriksstaa.

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 16 Oktober 1913.

§ 145.

Vid upprop befunnos Herr Nerman, på grund av sjukdom, samt Herr Clarholm, på grund av bortovaro från staden, från sammanträdet frånvarande, och godkändes förfallen av Stadsfullmäktige.

§ 146.

Att jämte Herr Ordföranden tisdagen den 21 dennes kl. 2 e. m. justera dagens protokoll utsågos Herrar Ahlmark och Gelin.

§ 147.

Föredrogs följande, från Magistraten till Stadsfullmäktige överlämnade avskrift av Kungl. Maj:ts nådiga brev den 26 september 1913 angående införlivande med Karlstads stad av de inom Karlstads socken belägna hemmanen Sandbäcken och Sanna:

Resolution.

Översändes till magistraten i Karlstad för att vederbörande för kännedom tillställas.

Karlstad i landskansliet den 3 oktober 1913.

GERH. DYRSSEN.

Georg Samuelson.

Överlämnas till Stadsfullmäktige i Karlstad för kännedom.
Karlstads rådhus den 8 Oktober 1913.

På Magistratens vägnar:

C. LIDBERG.

Avskrift.

GUSTAF, med Guds Nåde, Sveriges, Götas och Vendes konung.

Vår ynnest etc.

Med underdånig skrivelse den 31 augusti 1910 har Ni överlämnat en av stadsfullmäktige i Karlstad i underdånighet gjord, av magistratens i staden underdåniga yttrande åtföljd ansökning, vari hemställt, att med Karlstads stad måtte i juridicellt, administrativt, ecklesiastikt och kommunalt avseende införlivas de nu inom Karlstads socken belägna hemmanen Sandbäcken, Sanna och Växnäs, sistnämnda hemman till den del, som icke redan överförts till staden; och har Ni, med bifogande tillika av åtskilliga vederbörandes yttranden över ansökningen och av dessa yttranden föranledda inlagor, avgivit eget underdånigt utlåtande i ärendet.

Sedan de sålunda inkomna handlingarna ävensom en sedermera från Karlstads sockens kommunalstämma ingiven underdånig skrift i ärendet översänts till kammarkollegiet med nådig befallning att, så vitt angår ifrågavarande områdens införlivande med staden i kommunalt, administrativt och ecklesiastikt avseende, avgiva utlåtande efter att hava införskaffat de yttranden från vederbörande, som ytterligare funnes erforderliga, har kollegiet jämte sitt underdåniga utlåtande överlämnat sådana yttranden, däribland ett av Eder avgivet, samt ytterligare skrifter dels från drätselkammaren i Karlstad, dels från E. G. Lidback, J. A. Larson och J. G. Johansson å Karlstads sockens vägnar, dels ock från ett antal personer, som uppgivit sig äga eller bruka jord i Växnäs.

Därefter har, vad angår den judiciella överflyttningen, Svea Hovrätt, efter införskaffande av yttranden från dem av vederbörande fastighetsägare, vilka icke förut yttrat sig beträffande den judiciella regleringen, samt från Eder, avgivit infordrat underdånigt utlåtande.

Till bemötande av vad kammarkollegiet i sitt utlåtande anført har drätselkammaren ingivit en underdånig skrift, varefter ytterligare underdåniga inlagor i ärendet inkommit från Lidback, Larson och Johansson å socknens vägnar, från ett större antal socknemän samt från drätselkammaren.

Slutligen har arméförvaltningens fortifikationsdepartement avgivit infordrat underdånigt utlåtande, som föranlett genmäle av Lidback, Larson och Johansson å socknens vägnar.

Vid föredragning av ärendet hava Vi, med avslag å framställningen i vad den avser överflyttande till staden av hemmanet Växnäs, funnit gott förordna, att hemmanen Norra Sandbäcken N:o 1, $\frac{1}{4}$ mantal, Södra Sandbäcken N:o 2, $\frac{1}{4}$ mantal, och Sanna n:r 1, 1 mantal, jämte den från dessa hemman till nordvästra stambanan avskilda mark, skola från och med år 1914 införlivas med staden Karlstad

i judiciellt, administrativt, kommunalt och ocklesiastiskt avseende och sålunda utslutas ur landets jordbok; och hava Vi med avseende å den sålunda beslutade införlivningen meddelat följande bestämmelser:

1. Staden skall årligen under tjugo år, räknade från och med år 1914, såsom ersättning för landskommunens och skolväsendets minskade inkomster till följd av överflyttningen till socknen erlægga ett belopp, motsvarande årliga medeltalet av de utskylder och avgifter för ifrågavarande ändamål, som inom det överflyttade området varit utdebiterade för utgörande under åren 1910—1912, dock med avdrag av medgivna avkortningar och avskrivningar. Ersättningen för varje år erlægges senast å den eller de tider, som bliva bestämda för uppbörd av motsvarande utskylder och avgifter från socknens återstående del. Skulle ersättningens belopp icke hava kunnat fastställas före någon eller några av de först infallande förfallotiderna, skall vad å dem bort gäldas av staden betalas efter det socknen till stadsfullmäktige inkommit med av verifikationer åtföljd uppgift rörande det årliga ersättningsbeloppet.

2. De från det överflyttade området utgående utskylder och avgifter, vilka förfalla till betalning efter den 31 december 1913, skola uppbäras och redovisas av stadens myndigheter och, så vitt de utgöra kommunalutskylder och avgifter för skolväsendet, tillfalla staden.

3. I den genom nådig resolution den 14 april 1882 fastställda lönereglering för prästerskapet i Karlstads stads- och landsförsamlings pastorat sker genom överflyttningen till staden av ifrågavarande område ej någon rubbning. Oberoende av överflyttningen skola alltså från detta område fortfarande utgöras utskylder till prästerskapet enligt de i resolutionen för landsförsamlingen givna bestämmelser.

4. Alla de personer från det överflyttade området, som vid tiden för överflyttningen åtnjuta fattigvård, i vilken form det vara må, liksom de, vilka äro eller förut varit mantalsskrivna inom samma område å sådan tid att de där äga eller anses böra äga hemortsrätt, övertagas till underhåll av staden utan ersättning från socknen.

5. Genom överflyttningen skiljes ifrågavarande område från Karlstads härads väghållningsdistrikt, i följd varav staden vid tiden för överflyttningen övertager och därefter bekostar allt underhåll sommar- och vintertiden av de inom området belägna allmänna vägar med tillhörande broar, trummor och räcken; och skall den rätt, distriktet äger till samma vägar med vad därtill hörer, övergå på staden.

6. Allt underhåll sommar- och vintertiden av allmänna vägar inom den efter områdets fränskiljande återstående delen av väghållningsdistriktet ävensom övriga distriktet åliggande utgifter för vägväsendet därstädes bestridas av distriktet, därvid vägstyrelsen har att, intill dess annan ordning kan bliva bestämd, ombesörja underhållet av de inom den återstående delen av distriktet belägna väglotter, som

intill tiden för överflyttningen underhållits av fastigheter inom den fränskilda delen därav. Såsom ersättning för sistnämnda vägunderhåll skall staden under den tid, nu gällande vägdelning inom distriktet äger tillämpning, till distriktets väggkassa gälda ett årligt belopp, som, i brist av åsämjande, bestämmas i den ordning, som i 18 § i väglagen sägs.

7. På överenskommelse mellan vederbörande inom väghållningsdistriktets återstående del eller, i brist av sådan överenskommelse, på prövning i laga ordning skall bero, huru under tiden från utbrytningen till dess ny vägdelning bliver tillämpad skall förhållas med väghållningsskyldigheten för de fastigheter inom återstående delen av distriktet, vilka nu hava sig tilldelat vägunderhåll in natura inom den fränskilda delen därav.

8. Staden avstår utan ersättning den på det införlivade området belöpande andel i Mellanssyslets tingslags tingshus och övriga för tingshållningen avsedda tillhörigheter och skall vara skyldig att efter förhållandet vid tiden för överflyttningen mellan bevillningen inom nyssnämnda område samt i hela tingslaget bidra till betalningen av den skuld, vari tingslaget då häftar för tingshusbyggnadsbesväret, med rätt för staden att vid berörda tid inbetala hela sin andel i skulden.

9. Genom införlivningen sker icke någon ändring i sättet för utgörande av sådana avgifter till stamhemman och lägenheter inom det överflyttade området, som vila på avsöndrade lägenheter, eller av allmänna utskylder och besvär till kronan av vad namn och beskaffenhet de vara må.

10. Staden skall bestrida alla kostnader, vilka kunna föranledas av överflyttningsbeslutets verkställande.

Vidare hava Vi, i fråga om den judiciella regleringen, föreskrivit:

att domhavanden i Mellanssyslets domsaga skall vid tiden för domsrättens överflyttning tillstå rådhusrätten i Karlstad dels utdrag av Mellanssyslets tingslags häradsrätts inteckningsprotokoll för de då sistförflutna tio åren och av dess tomträttsprotokoll ävensom av häradsrättens lagfarts-, intecknings- och tomträttsböcker i allt vad angår fastigheter inom det överflyttade området, dels ock uppgift å de enligt vederbörandes anmälan vid samma fastigheter mantalsskrivna, avlidna personer, efter vilka bouppteckning icke till häradsrätten inkommit, eller därest sådant bouppteckningsärende eller fastigheterna rörande intecknings- eller tomträttsärende icke skulle förekomma, anmälan därom;

att rådhusrätten skall, med ledning av ovanberörda utdrag av häradsrättens lagfarts-, intecknings- och tomträttsböcker, verkställa föreskrivna anteckningar i stadens fastighetsbok och tomträttsbok samt vid meddelande av gravationsbevis angående fastighet inom det införlivade området eller tomträtt inom samma område upprätta beviset med ledning av såväl rådhusrättens intecknings- och tomträtts

protokoll samt stadens fastighetsbok och tomträttsbok som ock omförmälda från domhavanden överlämnade utdrag;

att de förmynderskap, i avseende å vilka vårdnaden före överflyttningen blivit, på grund därav att ifrågavarande fastigheter i judiciellt hänseende tillhört Mellansysslets tingslag, av häradsrätten övertagen eller utövad, jämväl därefter skola förbliva under samma domstols inseende, till dess häradsrätten i anledning av föreskriften i 1 § av lagen angående tillsyn å förmyndares förvaltning av omyndigs egendom den 18 april 1884 annorlunda förordnat;

att domsrättens överflyttning ej heller skall medföra någon förändring i häradsrättens behörighet att fortfarande handlägga och avsluta sådana mål och ärenden, som före överflyttningen blivit hos häradsrätten i laga ordning anhängiggjorda samt icke tillhöra lagfarts-, intecknings- eller tomträttsprotokollet;

att Vårt nådiga beslut angående den judiciella indelningen skall intagas såväl i häradsrättens som i rådhusrättens lagfarts-, intecknings-, tomträtts- och förmynderskapsprotokoll; samt

att staden skall vara skyldig ersätta kostnaden för meddelande av ovannämnda utdrag av protokoll och böcker med belopp, som, i händelse överenskommelse därom mellan vederbörande ej kan träffas, av Oss bestämmes.

Detta, varom Vi nu avlåta underrättelse till kammarkollegiet samt till Svea hovrätt för egen kännedom ävensom för domhavandens och rådhusrättens underrättande, varder Eder till kännedom och underdånig esterrättelse samt för övriga vederbörandes förständigande härigenom meddelat.

En av stadsfullmäktige i Karlstad i ärendet ingiven, av C. Cripin upprättad karta över Karlstads stads och Karlstads sockens områden år 1907 överlämnas för att till fullmäktige återställas. Stockholms slott den 26 september 1913.

Under Hans Maj:ts

Vår allernådigste Konungs och Herres frånvaro,

Dess tillförordnade regering:

ALFRED PETERSSON.

BROR PETRÉN.

JACOB LARSSON.

GUST. SANDSTRÖM.

Steno Stenberg.

Till Kuugl. Maj:ts befallningshavande i Värmlands län ang. införlivande med Karlstads stad av de inom Karlstads socken belägna hemmanen Sandbäcken och Sanna.

Bestyrkes:
Å tjänstens vägnar:
GEORG SAMUELSON.

Härefter beslöts, att berörda avskrift jämte en därtill hörande karta över Karlstads stads och Karlstads sockens områden år 1907 skulle överlämnas till Drätselkammaren.

§ 148.

Föredrogs och lades till handlingarne Konungens Befallningshavandes i länet utslag den 4 oktober 1913, varigenom fastställelse meddelats å Stadsfullmäktiges i Karlstad den 30 augusti nämnda år fattade beslut angående stadens fördelning i tre pensionsdistrikt.

§ 149.

Uti till Stadsfullmäktige avläten skrivelse hade Magistraten, med överlämnande av två exemplar av den s. k. Apotekarekommitténs frågeblankett litt L., anmodat Stadsfullmäktige att, sedan ena exemplaret av berörda blankett av Stadsfullmäktige ifyllts, till Magistraten insända densamma senast den 15 nästa december; Och beslöto Stadsfullmäktige remittera handlingarne i ärendet till Hälsovårdsnämnden för yttrandes avgivande.

§ 150.

Följande ärenden remitterades för yttraudens avgivande:

A) Till Drätselkammaren:

- 1:o) Folkskolestyrelsens framställning angående återbetalning till statsverket av till barnvårdsnämnden i Karlstad för mycket utbetalt statsbidrag för år 1910;
- 2:o) Styrelsens för Karlstads Barnhem av Herr Hugo Severin som motion upptagna framställning om anslag till barnhemmet för år 1914.

B) Till Styrelsen för Karlstads läsestugor och folkkök:

Styrelsens för Karlstads föreläsninganstalt framställning om överlämnande av folkkökets boksamling till stadsbiblioteket.

§ 151.

Föredrogs en från Folkskolestyrelsen inkommen framställning angående behovet för folkskolan av ett kallbadhus här i staden; Och beslöts, att framställningen skulle överlämnas till Drätselkammaren för att biläggas handlingarna i ärendet

rörande Herr A. Dahlmans motion om uppgörande av förslag till ett nytt kallbadhus för staden.

§ 152.

Vid härfter företagna val av ledamöter och suppleanter i pensionsnämnderna för stadens pensionsdistrikt för en tid av fyra år, räknade från och med år 1914 utsågos:

1:o *För stadens första pensionsdistrikt* (omfattande Tingvallastaden):

Till ledamöter i pensionsnämnden:

Garvaren Adolf Karlsson,
Fru Terese Skarin,
Förste stadsläkaren H. Söderbaum,
Fabrikören K. A. Falk;

till suppleanter i pensionsnämnden:

Snickaren J. A. Frimodig,
Glashandelsidkerskan Anna Jansson,
Snickaren K. P. Larsson,
Skräddaren A. Löfgren.

2:o *För stadens andra pensionsdistrikt* (omfattande Klara, Plaga med Östra järnvägsstationen och Herrhagen):

till ledamöter i pensionsnämnden:

Kassören A. O. Alstermark,
Agenten P. G. Renvall,
Sömmerskan Hulda Andersson,
Andre stadsläkaren H. Severin;

till suppleanter i pensionsnämnden:

Pastoratsadjunkten Claes Jakobson,
Fru Ingrid Larson,
Förmannen A. Aurell,
Degelnakaren Sigfrid Gustafsson.

3:o *För stadens tredje pensionsdistrikt* (omfattande återstående delen av staden och dess område):

Till ledamöter i pensionsnämnden:

Kyrkoskrivaren J. E. Andersson,
Sömmerskan Sofia Elovsson,
Fabrikören R. Ternqvist,
Medicine licentiaten A. Högström;

till suppleanter i pensionsnämnden:

Plåtslagaren Olof Eriksson,
Fru Alma Norssell,
Verkmästaren S. P. Florell,
Skinshandlaren Petrus Lindkvist.

§ 153.

Vid härefter förrättade val utsågos:

A) Till ledamot efter Herr V. Vendel i kommittén fö: uppgörande av förslag till pensionering av stadens tjänstemän och betjänte samt av i stadens tjänst anställda arbetare:

Herr Landsfiskalen J. Noréus:

B) till suppleanter i nämnda kommitté att tjänstgöra i här nämnd ordning:

Herr Apotekaren S. Gullström,
„ Lasarettsläkaren P. Clarholm,
„ Godsepeditören J. A. Håkansson.

§ 154.

Hos Stadsfullmäktige hade Magistraten framställt följande förslag till ändrad lydelse av §§ 2 och 4 i den för Rådhusrätten och Magistraten här i staden gällande arbetsordning:

Se Serien A. N:o 10; sid. 3.

Uti detta ärende hade Drätselkammaren, uppå remiss, avgivit följande yttrande:

Se Serien A. N:o 10; sid. 6.

Härefter hade Beredningsutskottet i ärendet utlätit sig sålunda:

Se Serien A. N:o 10; sid. 7.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla, vad Utskottet sålunda hemställt.

§ 155.

Sedan Magistraten infortrat anbud å övertagande av den rätt till detaljhandel med brännvin här i staden, som blivit medgiven för ett år, räknat från och med

den 1 januari 1914, samt inom föreskriven tid dylikt anbud inkommit endast från Karlstads Spritförsäljningsbolag, så hade Magistraten anmodat Stadsfullmäktige att över summa anbud avgiva yttrande; Och beslöto nu Stadsfullmäktige i enlighet med vad Beredningsutskottet hemställt att till antagande förorda berörda av Karlstads Spritförsäljningsbolag avgivna anbud.

Se Serien A. N:o 10; sid. 8.

§ 156.

Konungens Befallningshavande i länet hade infordrat Stadsfullmäktiges yttrande över från Hulda Larsson, Alma Mathilda Palm, Amanda Leichel, Kristina Martin, Konditorn Johan August Svensson, Fredrik August Dahl, Kaptenen R. Huss och Direktören Albert Egnell till Konungens Befallningshavande ingivna ansökningar om tillstånd att här i staden utskänka vin och maltdrycker eller enbart malt-drycker.

Uti detta ärende hade Beredningsutskottet, uppå remiss avgivit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 10; sid. 13.

Beträffande Fredrik August Dahls ansökan beslöto Stadsfullmäktige tillstyrka bifall till denna ansökan på det sätt och under de villkor, som av Beredningsutskottet föreslagits.

Detta beslut fattades efter votering med 21 röster mot 13, som avgåvos för under överläggningen av Herr Ankers framställt yrkande, att Dahls ifrågavarande ansökan måtte av Fullmäktige avstyrkas.

I fråga om Konditorn Johan August Svenssons ansökan beslöto Stadsfullmäktige tillstyrka, att densamma på det sätt bifölles, att den sökta rättigheten beviljades endast för ett år, räknat från och med den 1 januari 1914.

Beträffande här efter Amanda Leichels och Kristina Martins särskilda ansökningar beslöto Stadsfullmäktige tillstyrka bifall till dessa ansökningar på det sätt, att de sökta rättigheterna beviljades endast för ett år, räknat från och med den 1 januari 1914, samt under de villkor, som av Beredningsutskottet föreslagits.

Det antecknades, att beslutet angående Amanda Leichels ansökan fattats efter votering med 19 röster mot 14, som tillföll ett av Herr Ankers framställt yrkande därom, att denna ansökan måtte av Stadsfullmäktige avstyrkas.

Härefter beslöto Stadsfullmäktige

beträffande Hulda Larssons ansökan, efter votering med 18 röster mot 14, som avgåvos för bifall till Beredningsutskottets förslag, att avstyrka bifall till denna ansökan, enär sökanden avflyttat från den lägenhet, där rörelsen skullo utövas, samt

beträffande Alma Mathilda Palms ansökan, med 23 röster mot 10, som till-

föllo Beredningsutskottets förslag, att likaledes avstyrka denna ansökan, enär någon ny rättighet av ifrågavarande slag ej vore av behovet påkallad.

I fråga om kaptenen R. Huss ansökan yrkades under överläggningen

av Herr Gelin, att ansökningen måtte av Fullmäktige avstyrkas, enär sökanden förut innehade rättighet att under tre år, räknade från och med år 1913, idka utskänkning av maldrycker i samband med mathållning till spisande gäster, samt

av Herr Gullström, att ansökningen måtte av Stadsfullmäktige tillstyrkas under villkor, att den sökanden förut beviljade rättigheten att utskänka öl återkallades.

Efter särskilda propositioner jämlikt berörda yrkanden samt å bifall till Beredningsutskottets förslag, beslöto Stadsfullmäktige i enlighet med Herr Gelins yrkande att avstyrka bifall till Kaptenen Huss förevarande ansökan.

Beträffande till sist Direktören Albert Egnells ansökan yrkade Herr af Geijerstam, att denna ansökan måtte på det sätt tillstyrkas, att sökanden erhöle tillstånd att idka utskänkning av pilsnerdricka.

Efter särskilda propositioner jämlikt berörda yrkande samt å bifall till Beredningsutskottets förslag beslöto Stadsfullmäktige, i enlighet med Utskottets hemställan att avstyrka bifall till Direktören Egnells ifrågavarande ansökan.

Se Serien A. N:o 10; sid. 9.

§ 157.

Angående upprättande av ytterligare en lektorstjänst vid härvarande högre allmänna läroverk hade från Kungl. Överstyrelsen för rikets allmänna läroverk till Stadsfullmäktige inkommit en så lydande skrivelse:

Se Serien A. N:o 10; sid. 15.

Uti detta ärende hade Drätselkammaren, uppå remiss, avgivit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 10; sid. 16.

Härefter hade Beredningsutskottet i ärendet utlåt sig sålunda:

Se Serien A. N:o 10; sid. 20.

Då detta ärende nu företogs till behandling, anmälde Herr Ordföranden, att från Karlstads läroverkskollegium till Stadsfullmäktige inkommit en framställning i frågan, vilken innefattades i till Stadsfullmäktige överlämnat utdrag av läroverkskollegiets protokoll för den 13 i denna månad; Och sedan Stadsfullmäktige medgivit, att nämnda framställning finge i dagens protokoll intagas, blev densamma nu föredragen och befanns så lydande:

*Utdrag ur protokoll, hållet vid sammanträde med
Karlstads läroverkskollegium den 13 oktober 1913.*

Närvarande: samtliga vederbörande lärare.

§ 3.

Sedan kollegiet inhämtat, att frågan om stadens övertagande av byggnads- och underhållsskyldigheten beträffande Karlstads högre allmänna läroverk skall förekomma till avgörande hos Stadsfullmäktige torsdagen den 16 dennes, samt att vid den förberedande behandlingen av denna fråga Drätselkammaren föreslagit Stadsfullmäktige att besluta i följande form:

att i den mån byggnadsfondens egna tillgångar ej därtill lämna medel och med hjälp av de bidrag, som kunna erhållas från länets landsting och stiftets byggnadskassa, åtaga sig underhållsskyldighet av Karlstads högre allmänna läroverks lokaler samt den byggnadsskyldighet, som kan inträda, när nuvarande lokaler finnas otillräckliga för sitt ändamål:

samt att Beredningsutskottet hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta:

att i den mån byggnadsfondens egna tillgångar ej därtill lämna medel och med hjälp av de bidrag, som kunna erhållas från länets landsting och stiftets byggnadskassa, åtaga sig underhållsskyldighet av Karlstads högre allmänna läroverks lokaler samt den byggnadsskyldighet, som kan inträda, när nuvarande lokaler finnas otillräckliga för sitt ändamål, under villkor, att, därest läroverkets lokaler bliva för avsedda ändamålet obehövlige, desamma jämte tomtplatser utan lösen övergå i stadens ägo;

så ansåg sig läroverkskollegiet böra med anledning av frågans vikt för läroverket göra följande uttalande, som skulle tillställas Karlstads stads fullmäktige,

Läroverkskollegiet anser sig först och främst böra påpeka de stora olägenheter för läroverket, som bliva en följd, om Beredningsutskottets förslag vinner Stadsfullmäktiges godkännande. Ett lektorat, som från detta års början varit erbjudet åt läroverket, och som är för läroverket i hög grad behöfligt, särskilt emedan fysik skulle bliva huvudämnet och den nye lektorn skulle bliva ledare av den fysiska institution, som blivit inrymd i den nu uppförda tillbyggnaden av läroverket, skulle icke kunna tillsättas ens under nästa år och därför antagligen bliva överflyttad på något annat läroverk. Vidare har läroverksöverstyrelsen nu i höst erbjudit läroverket ytterligare en lektorstjänst, som enligt kollegiets nyligen därom gjorda förslag skulle omfatta humanistiska ämnen. Även denna lektorstjänst skulle läroverket icke erhålla, i den händelse Stadsfullmäktige antaga Beredningsutskottets förslag.

Då det vid innevarande termins början till följd av det stora tilloppet af inträdessökande till första klassen visade sig nödvändigt, att hos vederbörande begära första klassens delning och därmed ytterligare en extralärare, avslogs denna framställning på grund af att staden icke ännu åtagit sig förutnämnda byggnads skyldighet. Härav blev följden, att ett antal lärjungar, samtliga från staden Karlstad, vilka avlagt godkänd inträdesprövning, måste avvisas från läroverket. På grund af stadens tillväxt torde under kommande år antalet under liknande förhållanden avvisade lärjungar komma att ställa sig ännu högre. En annan följd af Stadsfullmäktiges godkännande af det af Beredningsutskottet föreslagna villkoret kan bliva, att samtliga extraläraryrkebefattningar fräntagas läroverket, som däri genom nödgas indraga en del nu befintliga parallellklasser, vilken indragning kunde komma att kännbart gå ut öfver stadens befolkning.

Vidare vill kollegiet erinra om att samtliga städer i riket med realskolor och samskolor, ävensom nästan alla städer med högre allmänna läroverk redan åtagit sig byggnadsskyldighet. Där städerna hava byggt nya läroverks-hus har i upprepade fall Riksdagen tillerkänt vederbörande städer äganderätten till förutvarande hus och tomter, vadan man måste anse, att tillräckligt starka prejudikala föreligga för att även staden Karlstads berättigade anspråk i dylikt avseende skulle vinna bifall i det fall att — vilket väl aldrig torde ifrågakomma — läroverket skulle förläggas till annan plats inom staden.

Då alltså det är för undervisningen vid läroverket högligen af behovet på kallat att erhålla de nu erbjudna befattningarna och då det väl bör ligga i stadens intresse att dess ungdom utan inskränkning kan beredas inträde vid läroverket och där erhålla fullt tidsenlig undervisning,

då vidare det måste anses vara så väl sörjt för läroverkets byggnader och lokaler, att ett åtagande af byggnadsskyldigheten icke kommer att under en lång framtid åsamka staden någon som helst utgift, och

då till slut ett antagande af Beredningsutskottets förslag skulle komma att föranleda en längre tidsutdräkt och antagligen svårigheter med frågans lyckliga lösning

så får kollegiet enhälligt ställa en vördsam och enträgen anhållan till Stadsfullmäktige, att de ville antaga Drätselkammarens efter noggrann utredning framlagda och väl genomtänkta förslag.

§ 4.

Att justera protokollet utsågos lektor Hallström och adjunkten Borg.

Justeras;
A. HALLSTRÖM.
ARVID BORG.

In fidem:
AXEL DAHLMAN.

Rätt avskrivet betygar:
AXEL DAHLMAN.

I detta ärende uppstod nu en livlig diskussion, varunder följande yrkanden framställdes, nämligen

dels av Herr Vendel, som hemställde,

att Stadsfullmäktige måtte i fråga om skyldigheten att tillhandahålla läroverkshus, bifalla Drätselkammarens förslag,

dels av Herr af Geijersstam, som yrkade,

att Stadsfullmäktige måtte i nämnda hänseende bifalla Beredningsutskottets i ärendet gjorda hemställan med följande tillägg:

«Och att Stadsfullmäktige måtte uppdraga åt sin Herr Ordförande att, med kontrasignation av sekreteraren, å Stadsfullmäktiges vägnar till Konungen ingå med underdånig ansökning, att Kungl. Maj:t täcktes bifalla det av staden för åtagande av ovannämnda framtida byggnadsskyldighet sålunda uppställda villkor, eller, om så erfordrades, därom till nästa års riksdag avlåta nådig proposition»,

dels ock av Herr Severin, som yrkade,

att Stadsfullmäktige måtte besluta återremittera ärendet till Drätselkammaren för förnyad behandling med anledning av vad under överläggningen hos Stadsfullmäktige förekommit.

Stadsfullmäktige beslöte först, med avslag å Herr Severins ovannämnda yrkande att omedelbart företaga ärendet till slutligt avgörande.

Efter häruppå framställda särskilda propositioner jämlikt Herrar Vendels och af Geijersstams ovanberörda yrkanden samt å bifall till Beredningsutskottets förslag oförändrat, beslöte Stadsfullmäktige, i fråga om skyldigheten för staden att tillhandahålla läroverkshus, efter votering, med 17 röster mot 16, som tillfallo Herr Vendels yrkande, att bifalla vad Herr af Geijersstam i ärendet hemställt.

Beträffande stadens skyldighet att tillhandahålla bostad eller hyresersättning åt läroverkets rektor beslöte Stadsfullmäktige härafter bifalla vad Beredningsutskottet härutinnan föreslagit.

§ 158.

Angående inköp för stadens räkning av gamla ridhuset hade Drätselkammaren hos Stadsfullmäktige gjort följande framställning.

Se Serien A. N:o 10; sid. 25.

Häröver hade Beredningsutskottet, uppå remiss, avgivit utlåtande, som lydde sålunda:

Se Serien A. N:o 10; sid. 26.

Vad Beredningsutskottet sålunda hemställt blev nu av Stadsfullmäktige bifallet.

§ 159.

På av Drätselkammaren gjord framställning, varöfver Beredningsutskottet afgivit tillstyrkande utlåtande, beslöto Stadsfullmäktige att för jordschaktning och planering av Verkstadsgatan här i staden, i enlighet med av stadsingeniören uppgjord kostnadsberäkning, bevilja ett anslag av 1,650 kronor ävensom medgiva, att berörda belopp finge utgå af det för gatubyggnader och ledningar upptagna lån å 700,000 kronor.

Se Serien A. N:o 10; sid. 26.

§ 160.

På framställning af Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken sam i enlighet med vad Drätselkammaren och Beredningsutskottet i häröfver afgivne utlåtanden hemställt beslöto Stadsfullmäktige bevilja ett anslag af 450 kronor för framdragande af vatten-, gas- och avloppsledningar till tomten N:o 44 i kvarteret Kanonen i stadsdelen Klara här i staden, enligt af Stadsingeniören uppgjort kostnadsförslag, varjämte Stadsfullmäktige tillika, på förslag af Beredningsutskottet medgävo, att berörda belopp finge utgå af det för gatubyggnader och ledningar upptagna lån å 700,000 kronor.

Se Serien A. N:o 10; sid. 28.

§ 161.

På framställning af Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken sam i enlighet med af Drätselkammaren och Beredningsutskottet afgivna utlåtande beslöto Stadsfullmäktige bevilja ett anslag af 992 kronor för framdragande af vatten och gasledningar i Sandbäcksgatan till kasernområdets gräns i enlighet med af stadsingeniören uppgjort kostnadsförslag, varjämte Stadsfullmäktige tillika på stämde, att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, skulle anskaffas medelst uttaxering.

Se Serien A. N:o 10; sid. 30.

§ 162.

På framställning af Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken och i enlighet med Beredningsutskottets häröfver afgivna utlåtande beslöto nu Stad fullmäktige medgiva avskrivning å vattenledningsverkets inventarier och material till ett belopp af tillhoppa 764 kronor 85 öre, å gasverkets inventarier till ett belopp af 371 kronor 40 öre samt å elektricitetsverkets inventarier och material till ett belopp af tillhoppa 681 kronor 59 öre.

Se Serien A. N:o 10; sid. 32.

§ 163.

Angående anslag till arvoden åt tillsyningslärarne vid stadens folkskolor samt för skrivbiträde åt folkskoleinspektören ävensom för renskrivning hade Folkskolestyrelsen hos Stadsfullmäktige gjort en så lydande framställning:

Se Serien A. N:o 10; sid. 33.

Häröver hade Drätselkammaren avgivit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 10; sid. 37,

Beredningsutskottet hade härefter uti ärendet utlätit sig sålunda:

Se Serien A. N:o 10; sid. 37.

Under överläggningen i ärendet yrkades

av *Herr Gelin*, att Stadsfullmäktige måtte med bifall i övrigt till Beredningsutskottets förslag, uppdraga åt Drätselkammaren att verkställa den av Utskottet föreslagna utredning angående överflyttande till Kamraren av Folkskolestyrelsens räkenskaper och kassaförvaltning,

av *Herr Johansson*, att ärendet måtte återremitteras till Folkskolestyrelsen för utredning angående införande i instruktionen för folkskoleinspektören av föreskrift om skyldighet för folkskoleinspektören att utan särskilt arvode förrätta barnguddstjänsterna vid folkskolan samt

av *Herr Vendel*, att Beredningsutskottets förslag måtte av Stadsfullmäktige bifallas.

Stadsfullmäktige beslöto först, efter votering, med 31 röster mot 3, som tillfölla *Herr Johanssons* yrkande, att omedelbart företaga ärendet till slutligt avgörande.

Efter häruppå framställda särskilda propositioner jämlikt *Herrar Gelins* och *Vendels* yrkanden, beslöto Stadsfullmäktige, i enlighet med *Herr Vendels* yrkande, att bifalla vad Beredningsutskottet i ärendet hemställt.

§ 164.

I anledning av den utav vederbörande revisorer avgivna berättelse över granskning av Karlstads Spritförsäljningsbolags räkenskaper och förvaltning för försäljningsåret 1912 ävensom över förvaltningen och räkenskaperna rörande bolagets fond för allmännyttiga ändamål för samma tid beslöto nu Stadsfullmäktige, i enlighet med vad Beredningsutskottet uti avgivet utlåtande hemställt, dels att för sin del bevilja Styrelsen för Karlstads Spritförsäljningsbolag ansvarsfrihet för bolagets räkenskaper och förvaltning under ovannämnda tid, dels ock att lägga revisionsberättelsen angående fonden för allmännyttiga ändamål utan vidare till handlingarne.

Se Serien A. N:o 10; sid. 38.

§ 165.

Med bifall till en av Herr P. Clarholm hos Stadsfullmäktige väckt motion, varöfver Hälsovårdsnämnden och Beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, beslöto nu Stadsfullmäktige den ändring i Dispensärstyrelsens sammansättning, att denna styrelse skulle bestå af fem ledamöter, av vilka de båda stadsläkarne vore självskrivne.

Efter antecknande, att Andre stadsläkaren H. Severin förut vore av Stadsfullmäktige utsedd till ledamot i Dispensärstyrelsen, bestämde Stadsfullmäktige, att val av ny ledamot i Styrelsen skulle förrättas vid allmänna valsammanträdet under nästkommande december månad.

Se Serien A. N:o 10; sid. 44.

§ 166.

Angående kostnadsfritt tillhandahållande av erforderliga läroböcker åt samtliga elever vid stadens folk- och småskolor hade Herr O. W. Karlsson hos Stadsfullmäktige väckt en så lydande motion:

Se Serien A. N:o 10; sid. 45.

Häröfver hade Drätselkammaren, uppå remiss, avgivit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 10; sid. 48.

Beredningsutskottet hade härefter i ärendet yttrat sig sålunda:

Se Serien A. N:o 10; sid. 49.

Under överläggningen yrkade Herr Gullström bifall till Beredningsutskottets förslag med den ändring, att samtliga elever vid stadens folk- och småskolor skulle kostnadsfritt tillhandahållas skrivböcker, papper, bläck och stålpenor.

Efter särskilda propositioner jämlikt Herr Gullströms yrkande samt å bifall till Beredningsutskottets förslag beslöto Stadsfullmäktige efter votering, med 18 röster mot 15, som tillfölo Herr Gullströms förslag, att bifalla, vad Beredningsutskottet i ärendet hemställt.

§ 167.

Angående anordnande av plankvandringar å Östra bron ävensom å landsvägen från Östra bron utefter Svinbäcken hade Herr S. P. Florell med flere hos Stadsfullmäktige väckt en så lydande motion:

Se Serien A. N:o 10; sid. 49.

Uti detta ärende hade Drätselkammaren avgivit infordrat yttrande, vilket lydde sålunda:

Se Serien A. N:o 10; sid. 50.

Beredningsutskottet hade härefter i ärendet avgivit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 10; sid. 52.

Under överläggningen yrkades
av Herr Florell, att Stadsfullmäktige måtte besluta att låta å östra sidan av Östra bron anordna en plankvandring om fyra plankors bredd samt bevilja härför erforderligt anslag av 310 kronor, samt

av Herr Swensén, att Stadsfullmäktige måtte för grusning av norra sidan av landsvägen från Östra bron utefter Svinbäcken till gatan till Eriksstad bevilja ett förslagsanslag av 300 kronor.

Efter särskilda propositioner beslöto Stadsfullmäktige bifalla Herrar Florells och Swenséns ovannämnda yrkanden.

Härefter biföllo Stadsfullmäktige vad Beredningsutskottet i övrigt i ärendet hemställt.

Det antecknades, ett beslutet angående Herr Swenséns yrkande fattats efter votering med 20 röster mot 13, som tillföllo Beredningsutskottets i detta hänseende framställda förslag.

Stadsfullmäktige hade alltså beslutit

att för anordnande av en plankbana om fyra plankors bredd å östra sidan av Östra bron bevilja ett anslag av 310 kronor,

att för grusning innevarande höst av norra sidan av landsvägen från Östra bron utefter Svinbäcken till gatan till Eriksstad bevilja ett förslagsanslag av 300 kronor,

att berörda anslagsbelopp skulle, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, anskaffas medelst uttaxering, samt

att kostnaden för nämnda landsvägssträckas grusning nästa års vår och höst skulle upptagas i staten för år 1914.

§ 168.

Sedan Stadsfullmäktige vid sammanträde den 20 mars 1913 till Drätselkammaren för förnyad behandling återremitterat Hälsovårdsnämndens framställning om löneförhöjning åt andre stadsläkaren här i staden, hade Kammaren till Stadsfullmäktige inkommit med förnyat utlåtande i ärendet, vilket lydde sålunda:

Se Serien A, N:o 10; sid. 21.

Härefter hade Beredningsutskottet i ärendet avgivit följande yttrande:

Se Serien A. N:o 10; sid. 24.

Under överläggningen yrkade Herr Vendel, att Drätselkammarens i ärendet avgivna förslag måtte av Stadsfullmäktige bifallas.

Efter särskilda propositioner jämlikt Herr Vendels yrkande samt å bifall till Beredningsutskottets förslag beslöto Stadsfullmäktige, i enlighet med vad Utskottet

i ärendet hemställt, att lönen för andre stadsläkaren här i staden från och med den 1 januari 1913 skulle fastställas till 2,500 kronor årligen.

Som ovan.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

Justerat den 21 oktober 1913.

AXEL DAHLMAN.

E. V. GELIN. C. O. AHLMARK.

Offentligen uppläst den 21 Oktober 1913; betygar

Å tjänstens vägnar:

IVAN FR. REGNER.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1913.

Den 20 November.

N:o 11.

Föredragningslista:

1:o) Remiss av inkomna ärenden; 2:o) Beredningsutskottets utlåtande i anledning av vederbörande revisorers berättelser över verkställd granskning av stadens delegationers räkenskaper och förvaltning för år 1912; 3:o) D:o d:o i anledning av gjorda framställningar i ärendet rörande uppförande här i staden av ett offentligt slakthus jämte vad därmed stode i samband; 4:o) D:o d:o över Drätselkammarens framställning angående åstadkommande av uppgörelse med vederbörande våghållningsskyldige i fråga om byggnads- och underhållsskyldigheten av Karlstads västra bro; 5:o) D:o d:o över Drätselkammarens framställning om anslag för år 1914 till reparationer å stadens under Kammarrens vård stående byggnader; 6:o) D:o d:o över Byggnadsnämndens framställning rörande av tjänstgörande arkitekten hos Kungl. Överintendentsämbetet Bror Almqvist föreslagna änd-	ringar i förslaget till ändrad stadsplan för stadsdelarne Viken och Berget här i staden; 7:o) D:o d:o över Styrelsens för Karlstads skollovskolonier framställning om anslag för år 1914; 8:o) D:o d:o över Styrelsens för Karlstads arbetsstuga framställning om anslag för arbetsstugans verksamhet under år 1914; 9:o) D:o d:o över Herr Ludvig Martins m. fl. fastighetsägares av Herr Alfred Nyberg som motion upptagna framställning om tillsättande av en kommitté för uppgörande av förslag angående avskrivning av den på bevilningspliktig fast egendom här i staden vilande grundskatten; 10:o) D:o d:o över Herr Ernst Strandmans m. fl. fastighetsägares av Herr Alfred Nyberg som motion upptagna framställning i fråga om bokföring och användning av grundskattemedlen; 11:o) D:o d:o över Drätselkammarens framställning angående

- ändring av Stadsfullmäktiges beslut i fråga om stadens byggnads- och underhållsskyldighet beträffande Karlstads högre allmänna läroverks lokaler;
- 12:o) D:o d:o i anledning av Magistratens skrivelse med infördrande av Stadsfullmäktiges svar å från Apotekskommittén inkommet frågecirculär;
- 13:o) D:o d:o över Styrelsens för Karlstads föreläsninganstalt
- framställning om överlämnande av folkkökets boksamling till stadsbiblioteket;
- 15:o) D:o d:o över Styrelsens för Karlstads högre elementarläroverk för flickor framställning om flickskolans anslutning till de enskilda läroanstalternas vikariatskassa samt om erläggande av avgifter för föreståndarinnan till pensionsinrättningen för lärarinnor vid Sveriges högre skolor för kvinlig ungdom.
-

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 20 November 1913.

§ 169.

Vid upprop befunnos Herrar Nerman och Clarholm på grund av sjukdom från sammanträdet frånvarande, och godkändes förfallen av Stadsfullmäktige.

§ 170.

Att jämte Herr Ordföranden tisdagen den 25 dennes kl. 2 e. m. å Drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Herrar Noréus och Johansson.

§ 171.

Föredrogs och lades till handlingarne följande från Konungens Befallningshavande expedierade och till Stadsfullmäktige genom Magistraten överlämnade skrivelse angående ordförande och vice ordförande i pensionsnämnderna i stadens pensionsdistrikt:

Till magistraten i Karlstad.

Till Eder kännedom och för stadsfullmäktiges härstädes underrättande får Konungens Befallningshavande härmed meddela, att Konungens Befallningshavande till ordförande och suppleant för ordföranden i pensionsnämnderna i stadens olika pensionsdistrikt för tiden till 1917 års utgång förordnat följande personer, nämligen till ordförande i första distriktet häradskrivaren Frans R. M. Svensson; till ordförande i andra distriktet direktören Emil Ankers*) och till ordförande i tredje distriktet läroverksadjunkten O. P. Moberg; till suppleant i första distriktet fru Greta Gullström; till suppleant i andra distriktet bruksförvaltaren E. Bonnevier och till suppleant i tredje distriktet översågläraren N. Fr. Lindh.
Karlstad i landskansliet den 24 oktober 1913.

GERH. DYRSSEN.

Georg Samuelson.

*) Direktören Ankers har till länsstyrelsen inkommit med hemställan om befrielse från uppdraget, vilken hemställan vid avlåtandet av denna skrivelse ännu icke prövats.

§ 172.

Fråu Agenten P. G. Renvall hade till Stadsfullmäktige inkommit följande avsägelse från ledamotskap i pensionsnämnden för stadens andra pensionsdistrikt:

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Då jag till följd af min verksamhet ständigt måste vara beredd på resor inom mitt distrikt och därför med all sannolikhet mycket ofta torde bli förhindrad att bevista sammanträdena i pensionsnämnden, får jag härmed vördsamt anhålla att blifva befriad från det uppdrag att vara ledamot i samma nämnd, hvarmed Stadsfullmäktige hedrat mig.

Vördsamt
P. G. RENVALL.

Stadsfullmäktige godkände avsägelsen och bestämde, att val av ny ledamot i ifrågavarande pensionsnämnd efter Herr Renvall skulle förrättas vid allmänna valsammanträdet under nästkommande december månad.

§ 173.

Föredrogs och godkändes följande från fröken Anna Jansson till Stadsfullmäktige inkomna avsägelse från henne meddelat uppdrag att vara suppleant i pensionsnämnden för stadens första pensionsdistrikt:

Till Herr Ordföranden i Stadsfullmäktige, Karlstad.

Enär jag genom tidningarna sett, att jag blifvit kallad som suppleant i Pensionsnämnden får jag härmed på det bestämdaste undanbe mig detta uppdrag.

Karlstad den 21 Oktober 1913.

Vördsamt
ANNA JANSSON.

Och bestämdes tillika, att val av suppleant efter fröken Jansson uti ifrågavarande pensionsnämnd skulle förrättas vid valsammanträdet under nästa månad.

§ 174.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande:

A. *Till Beredningsutskottet:*

- 1:o Magistratens generalförslag till utgifter och inkomster för staden år 1914;
- 2:o Drätselkammarens framställning angående anslag till gatuarbeten år 1914;
- 3:o Drätselkammarens framställning om anslag för år 1914 till underhåll af stadens landsvägar;

4:o) Drätselkammarens framställning om anslag för nygrävning av utlopps-diket från Värmlands regementes nya övningsfält å Sandbäcken.

5:o) Drätselkammarens framställning om godkännande av kontrakt angående rätten till jord i s. k. Bankens trädgård;

6:o) Brandstyrelsens framställning om avskrivning å stadens under Styrelsens vård stående lösa egendom;

7:o) Hamnstyrelsens framställning om avskrivning å stadens under Styrelsens vård stående lösa egendom.

B. *Till Drätselkammaren:*

1:o) Magistratens framställning om anslag till avlöning av biträde å krono-uppbördskontoret;

2:o) Styrelsens för Vattenlednings- och Belysningsverken framställning om anslag för utbyte av vattenledningsrör i kvarteren öster om kyrkan;

3:o) Samma styrelses framställning om anslag för inköp av en ny exhauster för gasverkets behov;

4:o) Samma styrelses framställning om anslag för inköp av en Monoapparat för gasverkets behov;

5:o) Samma styrelses framställning om anslag för framdragande av gasledningar i Viken- och Kvarnbergsgatorna;

6:o) Samma styrelses framställning om anslag för anskaffande av oljeströmbrytare samt inköp av en transformator;

7:o) Samma styrelses framställning om anslag för anskaffande av diverse apparater till omformarestationens instrumenttavla;

8:o) Samma styrelses framställning om anslag för inköp av en elektromotorpump för klapphuset;

9:o) Samma styrelses framställning om anslag för anställande av en övermontör vid elektricitetsverket;

10:o) Brandstyrelsens framställning angående ökade löneförmåner för korporaler och manskap vid brandkåren härstädes;

11:o) Hälsovårdsnämndens framställning angående avgifterna för sjukvård å epidemisjukhuset här i staden;

12:o) Hamnstyrelsens framställning om anslag för ordnande av upplagsplats för muddar;

13:o) Hamnstyrelsens framställning om ökning av hamnförmannens löneförmåner;

14:o) Styrelsens för Karlstads högre elementarläroverk för flickor framställning om höjning av terminsavgifterna vid läroverket;

15:o) Folkskolestyrelsens framställning angående *dels* inredande av vinden i folkskolebyggnaden å Herrhagen samt anskaffande av inventarier m. m. till de nya lärosalarne därstädes, *dels ock* uppförande av ett nytt småskolehus vid Östbro;

16:o) Folkskolestyrelsens framställning angående täckande av kostnaderna för insättning av nya ångpannor för värmeledningen i Herrhagsskolan.

C. Till Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken samt Drätselkammaren:

1:o) Åtskilliga husägares i Karlsholm och Romstad av Herr W. Welin som motion upptagna framställning om anordnande av elektrisk belysning å vägen till Västerstrand ävensom i lägenheterna inom denna stadsdel;

2:o) Herr A. J. Ells med fleres av Herr E. V. Gelin som motion upptagna framställning om anordnande av en vattenkastare i Kvarnbergsgatan.

§ 175.

Till Stadsfullmäktige hade från Magistraten överlämnats vederbörande revisorers berättelser över verkställd granskning av stadens delegationers räkenskaper och förvaltning för år 1912.

Häröver hade Beredningsutskottet uppå remiss avgivit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 11; sid. 66.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla vad Beredningsutskottet sålunda hemställt.

§ 176.

Sedan Herr Thure Byttner under år 1907 hos Stadsfullmäktige väckt motion om uppförande här i staden av ett mindre slakthus för en kostnad av 20,000 i 30,000 kronor, beslöto Stadsfullmäktige vid sammanträde den 19 juni nämnda år uppdraga åt Hälsovårdsnämnden att i denua fråga verkställa ytterligare utredning

I anledning härav hade Hälsovårdsnämnden hos Stadsfullmäktige gjort följande framställning i ärendet:

Se Serien A. N:o 11^{1/2}; sid. 1.

Sedermere hade en av Styrelsen för Värmlands läns lantmannaföreningar Centralförening tillsatt kommitté uti denna fråga gjort följande, av Herr V. Vende som motion upptagna framställning:

Se Serien A. N:o 11; sid. 66.

Infordrade yttranden i ärendet hade därefter avgivits *dels* av Hälsovårdsnämnden, som yttrat sig sålunda:

Se Serien A. N:o 11; sid. 68.

dels av Saluhallsstyrelsen, vars yttrande var så lydande:

Se Serien A. N:o 11; sid. 72.

dels av Drätselkammaren, som avgivit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 11; sid. 73.

dels ock av Beredningsutskottet, som utlätit sig sålunda:

Se Serien A. N:o 11; sid. 75.

Under överläggningen yrkade Herr Arne, att Stadsfullmäktige måtte bifalla Beredningsutskottets förslag med den ändring, att den för underhandling med andelsslakteriföreningen föreslagna kommittén skulle bestå av sex personer, därav minst en yrkesidkare, av vilka Hälsovårdsnämnden ägde utse tre och Drätselkammaren tre.

Efter särskilda propositioner beslöto Stadsfullmäktige bifalla Herr Arues sålunda framställda yrkande.

§ 177.

Angående åstadkommande av uppgörelse med vederbörande väghållningsskyldige i fråga om byggnads- och underhållsskyldigheten av Karlstads västra bro hade Drätselkammaren hos Stadsfullmäktige gjort följande av upprättat förslag till överenskommelse åtföljda framställning:

Se Serien A. N:o 11; sid. 77.

Häröver hade Beredningsutskottet uppå remiss avgivit utlåtande, vilket lydde sålunda:

Se Serien A. N:o 11; sid. 80.

Vad Beredningsutskottet sålunda hemställt blev nu av Stadsfullmäktige bifallet.

§ 178.

Hos Stadsfullmäktige hade Drätselkammaren gjort en så lydande framställning om anslag för år 1914 till reparationsarbeten å stadens under Kammarens vård stående byggnader:

Se Serien A. N:o 11; sid. 80.

Häröver hade Beredningsutskottet avgivit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 11; sid. 83.

Och biföllo Stadsfullmäktige, vad Utskottet sålunda föreslagit.

§ 179.

I anledning av utav tjänstgörande arkitekten hos Kungl. Överintendentsämbetet Bror Almqvist framställda erinringar beträffande förslaget till ändrad stadsplan för stadsdelarne Viken och Berget här i staden hade Byggnadsnämnden uti avgivet

yttrande hemställt om Stadsfullmäktiges principuttalande rörande de ifrågasatta förändringarne i stadsplaneförslaget, vilket yttrande var så lydande:

Se Serien A. N:o 11; sid. 84.

Uppå remiss hade Drätselkammaren och Beredningsutskottet häröver avgivit utlåtanden; Och beslöto nu Stadsfullmäktige, i enlighet med vad nämnda delegationer hemställt, att rörande de ifrågasatta förändringarne i det föreliggande stadsplaneförslaget i princip uttala sig i enlighet med Byggnadsnämndens förslag.

§ 180.

På framställning av Styrelsen för Karlstads förening för anordnande av skol-
lovskolonier samt i enlighet med vad Drätselkammaren och Beredningsutskottet uti
avgivna utlåtanden hemställt beslöto Stadsfullmäktige bevilja nämnda styrelse ett
anslag för år 1914 av 500 kronor, därvid Stadsfullmäktige tillika föreskrevo, att därest
anslag för föreningen skulle ifrågasättas jämväl för år 1915, ansökan därom skall
till Stadsfullmäktige ingivas före den 1 oktober 1914 ävensom att denna ansökan
skall vara åtföljd av en redogörelse över föreningens verksamhet och ekonomi den
gångna somnaren liksom av läkarebetyg rörande resultatet av barnens vistelse å
kolonierna.

Därjämte bestämdes, att nu beviljat anslagsbelopp, i den mån tillgängliga
medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

Se Serien A. N:o 11; sid. 92.

§ 181.

På av Styrelsen för Karlstads arbetsstuga hos Stadsfullmäktige gjord fram-
ställning, varöver Drätselkammaren och Beredningsutskottet avgivit utlåtanden, be-
slöto nu Stadsfullmäktige, i enlighet med vad dessa delegationer hemställt, att,
under förutsättning att granskning av arbetsstugans räkenskaper verkställdes av de
utav stadsfullmäktige för granskning av stadens styrelsers och delegationers räkens-
kaper utsedda revisorer, bevilja Styrelsen för arbetsstugan ett anslag för år 1914
av 1,500 kronor, därvid Stadsfullmäktige tillika bestämde, dels att, därest anslag
jämväl för år 1915 skulle av Styrelsen ifrågasättas, ansökan därom, åtföljd av redo-
görelse för arbetsstugans verksamhet och ekonomi innevarande år, skall till Stads-
fullmäktige ingivas före den 1 september 1914 dels ock att nu beviljat anslags-
belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas me-
delst uttaxering.

Se Serien A. N:o 11; sid. 92.

§ 182.

Rörande tillsättande av en kommitté för uppgörande av förslag angående avskrivning av den på bevillningspliktig fast egendom här i staden vilande grundskatt hade Herr Ludvig Martin med flere fastighetsägare hos Stadsfullmäktige gjort följande av Herr Alfred Nyberg som motion upptagna framställning:

Se Serien A. N:o 11; sid. 96.

I detta ärende hade Drätselkammaren och Beredningsutskottet avgivit infortrade utlåtanden, vilka lydde sålunda:

Se Serien A. N:o 11; sid. 98.

Under överläggningen yrkade Herr Gullström bifall till Beredningsutskottets förslag med det tillägg, att jämväl suppleanter i kommittén skulle enligt Drätselkammarens hemställan utses; Och beslöto Stadsfullmäktige i enlighet härmed att tillsätta en kommitté, bestående av en av Stadsfullmäktige särskilt utsedd ordförande samt åtta ledamöter, därav fyra fastighetsägare och fyra icke fastighetsägare ävensom fyra suppleanter, därav två fastighetsägare och två icke fastighetsägare, med uppdrag att utarbета och till Stadsfullmäktige inkomma med yttrande och förslag angående ifrågasatt avskrivning av den på bevillningspliktig fast egendom här i staden vilande grundskatt.

Härjämte bestämdes, att för kommitténs tillsättande erforderliga val skulle förättas å allmänna valsammanträdet under nästkommande december månad.

§ 183.

I fråga om bokföring och användning av grundskattemedlen hade Herr Ernst Strandman med flere fastighetsägare hos Stadsfullmäktige gjort följande framställning, som av Herr Alfred Nyberg upptagits som motion:

Se Serien A. N:o 11; sid. 99.

Häröver hade Drätselkammaren och Beredningsutskottet avgivit följande yttranden:

Se Serien A. N:o 11; sid. 100.

Och beslöto nu Stadsfullmäktige, i enlighet med vad Beredningsutskottet hemställt, att Herr Ernst Strandmans med fleres ifrågavarande framställning icke skulle för närvarande till någon Stadsfullmäktiges åtgärd föranleda.

§ 184.

Angående ändring av Stadsfullmäktiges förut fattade beslut i fråga om stadens byggnads- och underhållsskyldighet beträffande Karlstads högre allmänna läroverks lokaler hade Drätselkammaren hos Fullmäktige gjort följande framställning:

Se Serien A. N:o 11; sid. 101.

Härvid fanns fogat ett så lydande protokollsutdrag:

Se Serien A. N:o 11; sid. 101.

Beredningsutskottet hade uppå remiss häröver avgivit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 11; sid. 103.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla vad Beredningsutskottet i ärendet hemställ

§ 185.

Uti till Stadsfullmäktige avlåten skrivelse hade Magistraten infordrat Fullmäktiges svar å från Apotekskommittén inkommet frågocirkulär, och hade Hälsvårdsnämnden i detta ärende avgivit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 11; sid. 105.

I enlighet med vad Beredningsutskottet uti härefter avgivet yttrande hemställ beslöto Stadsfullmäktige att å de framställda frågorna avgiva de svar, som av Hälsvårdsnämnden föreslagits.

§ 186.

Hos Stadsfullmäktige hade Styrelsen för Karlstads föreläsningssanstalt gjord följande framställning angående överlämnande av folkkökets boksamling till stadsbiblioteket:

Se Serien A. N:o 11; sid. 106.

Häröver hade Styrelsen för Karlstads läsestugor och folkkök avgivit följande yttrande:

Se Serien A. N:o 11; sid. 106.

Beredningsutskottet hade därpå i ärendet utlåtits sig sålunda:

Se Serien A. N:o 11; sid. 107.

Stadsfullmäktige biföllo, vad Beredningsutskottet sålunda hemställt.

§ 187.

Angående Karlstads högre elementarläroverks för flickor anslutning till de enskilda läroanstalternas vikariatskassa samt rörande erläggande av avgift för läroverkets föreståndarinna till pensionsinrättningen för lärarinnor vid Sveriges högre skolor för kvinnlig ungdom hade läroverkets styrelse hos Stadsfullmäktige gjort följande, av däri åberopade bilagor åtföljda framställning:

Se Serien A. N:o 11; sid. 108.

Häröver hade Drätselkammaren och Beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, varande Utskottets så lydande:

Se Serien A. N:o 11; sid. 112.

Vad Utskottet sålunda hemställt blev nu av Stadsfullmäktige bifallet.

§ 188.

Det antecknades, att Herr Borgmästaren K. J. Lindholm övervarit sammanträdet.

Som ovan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Justerat den 25 november 1913.

AXEL DAHLMAN.

J. NORÉUS. J. E. JOHANSSON.

Offentligen uppläst den 25 november 1913; betygar

Å tjänstens vägnar:
IVAN FR. REGNER.

KARLSTAD 1913
KARLST.-TIDN:S A.-B:s TRYCKERI.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1913.

Den 3 December.

N:o 11^{1/2}.

Föredragningslista:

- 1:o) Remiss av inkomna ärenden;
 - 2:o) Från Herr A. Nerman inkommen anhållan om entledigande från ledamotskapet i Stadsfullmäktige här i staden.
-

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 3 December 1913.

§ 189.

Vid upprop befunnos Herrar Nerman och Welin, på grund av sjukdom, Herr Swensén på grund av bortresa från staden, Fröken Ljungkvist, på grund av tjänstgöring i skolan, samt Herrar Clarholm och Johansson, på grund av göromål, från sammanträdet frånvarande; och godkändes förfallen av Stadsfullmäktige.

§ 190.

Att jämte Herr Ordföranden justera dagens protokoll utsågos Herrar Håkansson och Florell.

§ 191.

Genom skrivelse från Magistraten hade Stadsfullmäktiges yttrande infordrats över ett av särskilda sakkunniga upprättat förslag till polisreglemente för riket; Och remitterades detta ärende till Beredningsutskottet för yttrandes avgivande.

§ 192.

Föredrogs följande från Fru Ingrid Larson inkomna avsägelse:

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Då jag endast en kortare tid varit bosatt inom Karlstad och sålunda föga känner till befolkningen inom samhället, anhåller jag härmed vördsamt att bliva entledigad från uppdraget att vara suppleant i pensionsnämnden för stadens 2:dra distrikt.

Karlstad den 3 december 1913.

INGRID LARSON.

Fullmäktige godkände den gjorda avsägelsen och bestämde, att val av suppleant i pensionsnämnden för stadens 2:dra pensionsdistrikt efter fru Larson skulle förrättas vid Stadsfullmäktiges nästa sammanträde.

§ 193.

Till Stadsfullmäktige hade för behandling från Magistraten överlämnats följande av Herr A. Nerman gjorda avsägelse från ledamotskapet i Stadsfullmäktige:

Res.

Överlämnas till Stadsfullmäktige för behandling. Karlstads rådhus den 2 December 1913.

På Magistratens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Till Magistraten i Karlstad.

På grund af ålder öfver 70 år samt hälsoskäl får jag härmed afsäga mig mitt uppdrag att vara ledamot af Stadsfullmäktige.

Karlstad den 1:ste Dec. 1913.

AXEL NERMAN.

Efter föredragning härav beslöto Stadsfullmäktige godkänna den gjorda avsägelsen, varjämte tillika bestämdes, att underrättelse härom skulle meddelas Magistraten för den åtgärd, som i anledning av Herr Nermans avgång från Stadsfullmäktige på Magistraten ankomme.

§ 194.

Det antecknades, att Herr Borgmästaren K. J. Lindholm övervarit sammanträdet.

Som ovan.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

Justerat den 3 December 1913.

AXEL DAHLMAN.

J. A. HÅKANSSON. SVEN FLORELL.

Offentligen uppläst den 6 december 1913; betygar.

Å tjänstens vägnar:

IVAN FR. REGNER.

KARLSTAD 1913
KARLST.-TIDN:S A.-B.:S TRYCKERI.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1913.

Den 18 December.

N:o 12.

Föredragningslista:

1:o) Remiss av inkomna ärenden. 2:o) Val av två ledamöter i Drätselkammaren för tiden till den 1 januari 1917 (efter Herrar R. Tjerneld och K. A. Falk) (valsedel N:o 1); 3:o) Val av två suppleanter i Drätselkammaren för tiden till den 1 januari 1917 (efter Herrar A. Zackrisson och Axel Svensson) (valsedel N:o 2); 4:o) Val av en suppleant i Fattigvårdsstyrelsen för tiden till den 1 januari 1917 (efter Herr Valfrid Svensson) (valsedel N:o 3); 5:o) Val av två ledamöter i Hamnstyrelsen för tiden till den 1 januari 1917 (efter Herrar C. O. Ahlmark och Gustaf Nygren) (valsedel N:o 4); 6:o) Val av tre suppleanter i Hamnstyrelsen för år 1914 (efter Herrar Josef Löfberg, M. Tisell och J. Bergendorff) (valsedel N:o 5); 7:o) Val av två ledamöter i Styrelsen för Vattenlednings- och	Belysningsverken för tiden till den 1 januari 1917 (efter Herrar K. A. Falk och Vilhelm Nyström) (valsedel N:o 6); 8:o) Val av tre suppleanter i Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken för år 1914 (efter Herrar F. E. Bonnevier, E. Ander och K. Kaijser) (valsedel N:o 7); 9:o) Val av en ledamot i Trädgårdsstyrelsen för tiden till den 1 januari 1917 (efter Herr A. W. Adde) (valsedel N:o 8); 10:o) Val av två suppleanter i Trädgårdsstyrelsen för år 1914 (efter Herrar G. M. Ydén och N. Fr. Lindh) (valsedel N:o 9); 11:o) Val av två ledamöter i Brandstyrelsen för tiden till den 1 januari 1917 (efter Herrar K. J. Lindholm och K. A. Falk) (valsedel N:o 10); 12:o) Val av två suppleanter i Brandstyrelsen för år 1914 (efter Herrar Per Agren och F. E. Bengtsson) (valsedel N:o 11);

- 13:o) Val av tre ledamöter i Brandstodskommittén för försäkring av fast egendom i städernas bolag för år 1914 (efter Herrar A. Nerman, G. A. Falk och C. Crispin) (valsedel N:o 12);
- 14:o) Val av två suppleanter i Brandstodskommittén för försäkring av fast egendom i städernas bolag för år 1914 (efter Herrar J. O. Jonsson och C. J. Wennberg) (valsedel N:o 13);
- 15:o) Val av två ledamöter i Styrelsen för Tekniska afton- och söndagsskolan i Karlstad för tiden till den 1 januari 1917 (efter Herrar Bror Larson och Karl Olson) (valsedel N:o 14);
- 16:o) Val av två ledamöter i Styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor för tiden till den 1 januari 1917 (efter Herrar G. Enander och T. Osterman) (valsedel N:o 15);
- 17:o) Val av två suppleanter i Styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor för år 1914 (efter Fruarne Anna Helleberg och Greta Gullström) (valsedel N:o 16);
- 18:o) Val av sju ledamöter i Styrelsen för Karlstads stadsbibliotek och föreläsningssanstalt för tiden till den 1 januari 1918 (valsedel N:o 17);
- 19:o) Val av en ledamot i Badhusstyrelsen för tiden till den 1 januari 1917 (efter Herr A. Forssell) (valsedel N:o 18);
- 20:o) Val av två suppleanter i Badhusstyrelsen för år 1914 (efter Herrar H. Söderbaum och H. Severin) (valsedel N:o 19);
- 21:o) Val av en ledamot i Dispensärstyrelsen för tiden till den 1 januari 1917 (valsedel N:o 20);
- 22:o) Val av två suppleanter i Dispensärstyrelsen för år 1914 (efter Herrar A. Forssell och Anders Löfberg) (valsedel N:o 21);
- 23:o) Val av en ledamot i terminsavgiftsnämnden för åren 1914 och 1915 (efter Herr A. Forssell) (valsedel N:o 22);
- 24:o) Val av en suppleant i terminsavgiftsnämnden för åren 1914 och 1915 (efter Herr J. Stenström) (valsedel N:o 23);
- 25:o) Val av examensvittnen vid realskoleexamen för år 1914 (valsedel N:o 24);
- 26:o) Val av suppleanter för examensvittnen vid realskoleexamen för år 1914 (valsedel N:o 25);
- 27:o) Val av en ledamot i Styrelsen för Värmlands läns arbetsförmedlingsanstalt för tiden till den 1 januari 1918 (efter Herr J. H. Pettersson) (valsedel N:o 26);
- 28:o) Val av en suppleant i Styrelsen för Värmlands läns arbetsförmedlingsanstalt för tiden till den 1 januari 1918 (efter Herr O. W. Karlsson) (valsedel N:o 27);
- 29:o) Val av en revisor för granskning av Värmlands läns arbetsförmedlingsanstalts räkenskaper för år 1914 (efter Herr G. Mæchel) (valsedel N:o 28);
- 30:o) Val av en revisorssuppleant för granskning av Värmlands läns arbetsförmedlingsanstalts

- räkenskaper för år 1914 (efter Herr O. P. Moberg) (valseedel N:o 29);
- 31:o) Val av en ledamot i Styrelsen för Mariebergsskogens skötsel och vård för tiden till den 1 januari 1917 (valseedel N:o 30);
- 32:o) Val av två ledamöter i Nämnden för avgivande av förslag till användningen av årliga anslaget för nykterhetens befrämjande (efter Herrar K. J. Swensén och K. J. Lindgren) (valseedel N:o 31);
- 33:o) Val av en suppleant i Folkskolestyrelsen för tiden till den 1 januari 1915 (efter Fru Gerda Hellberg) (valseedel N:o 32);
- 34:o) Val av ledamöter i stadens taxeringsnämnder för år 1914 (valseedel N:o 33);
- 35:o) Val av suppleanter i stadens taxeringsnämnder för år 1914 (valseedel N:o 34);
- 36:o) Val av tre sakkrevisorer för granskning av stadens styrelser och delegationers räkenskaper och förvaltning för år 1914 (valseedel N:o 35);
- 37:o) Val av två suppleanter för sakkrevisorer (valseedel N:o 36);
- 38:o) Val av två sifferrevisorer för granskning av stadens styrelser och delegationers räkenskaper för år 1914 (valseedel N:o 37);
- 39:o) Val av två suppleanter för sifferrevisorer (valseedel N:o 38);
- 40:o) Val av en revisor för granskning av allmänna läroverkets byggnadsfonds räkenskaper och förvaltning år 1913 samt val av en suppleant för denne revisor (valseedel N:o 39);
- 41:o) Val av två revisorer för granskning av Karlstads spritförsäljningsbolags räkenskaper och förvaltning för år 1913 samt val av två suppleanter för dem (valseedel N:o 40);
- 42:o) Val av en revisor för granskning av Karlstads läsestugors och folkköks räkenskaper och förvaltning för hysesåret 1912—1913 (valseedel N:o 41);
- 43:o) Val av inventerings- och besiktningmän (valseedel N:o 42);
- 44:o) Val av en ledamot i Styrelsen för Karlstads spritförsäljningsbolag för år 1914 (valseedel N:o 43);
- 45:o) Val av ombud för Stadsfullmäktige vid mantalsskrivningsförrättningen år 1914 (valseedel N:o 44);
- 46:o) Val av fem ledamöter i Nämnden för utdelning år 1914 av räntan å fonden Mæchels gåva (valseedel N:o 45);
- 47:o) Val av en suppleant i Pensionsnämnden för stadens första distrikt för tiden till den 1 januari 1918 (efter Fröken Anna Jansson) (valseedel N:o 45);
- 48:o) Val av två ledamöter i Pensionsnämnden för stadens andra distrikt för tiden till den 1 januari 1918 (efter Herrar A. O. Alstermark och P. G. Renvall) (valseedel N:o 45);
- 49:o) Val av en suppleant i Pensionsnämnden för stadens andra distrikt för tiden till den

- 1 januari 1918 (efter Fru Ingrid Larson) (valsedel N:o 45);
- 50:o) Val av en ledamot i kommittén för uppgörande av förslag till sjukhem för lungsotspatienter och bostadshus för lungsjuktiga arbetarefamiljer (efter Herr R. Nyström) (valsedel N:o 46);
- 51:o) Val av ordförande samt åtta ledamöter i kommittén för behandling av frågan om avskrivning av den på bevillningspliktig fast egendom här i staden vilande grundskatt (valsedel N:o 47) samt val av fyra suppleanter i samma kommitté (valsedel N:o 48);
- 52:o) Beredningsutskottets utlåtande över Drätselkammarens framställning angående anslag till gatuarbeten under år 1914;
- 53:o) D:o d:o över Drätselkammarens framställning om anslag för år 1914 till underhåll å stadens landsvägar;
- 54:o) D:o d:o över Drätselkammarens framställning om godkännande av kontrakt angående äganderätten till jord i den s. k. Bankens trädgård;
- 55:o) D:o d:o över Drätselkammarens framställning om anslag för nygrävning av utloppsdi- ket från Värmlands Regemen- tes nya övningsfält å Sand- bäcken;
- 56:o) D:o d:o över Hamnstyrelsens framställning om avskrivning å stadens under Styrelsens vård stående lösa egendom;
- 57:o) D:o d:o över Brandstyrelsens framställning om avskrivning å stadens under Styrelsens vård stående lösa egendom;
- 58:o) D:o d:o över Folkskolesty- relsens framställning angäen- de återbetalning till statsver- ket av till Barnavårdsnämnden i Karlstad för mycket ut- betalt statsbidrag för år 1910;
- 59:o) D:o d:o i återremitterade ärendet angående fördelning av 1913 års anslag till nyk- terhetens befrämjande;
- 60:o) D:o d:o över Styrelsens för Karlstads Barnhem av Herr H. Severin som motion upptag- na framställning om anslag till barnhemmet för år 1914;
- 61:o) D:o d:o över en av Aktiebo- laget Värmlands läns tidnings boktryckeri hos Stadsfullmäk- tige gjord, av Herr Axel Svens- son som motion upptagen framställning om införande av stadens annonser i Värmlands läns tidning;
- 62:o) D:o d:o i återremitterade ärendet angående de ändringar i stadens brandordning, som beslutet om brandchefens till- sättning av Stadsfullmäktige komme att föranleda ävensom i sammanhang med nämnda beslut väckt förslag om över- flyttning av brandkårens kas- saförvaltning till stadskassan.

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 18 December 1913.

§ 195.

Vid verkställt upprop befunnos samtliga Stadsfullmäktige vid sammanträdet närvarande.

§ 196.

Att jämte Herr Ordföranden lördagen den 27 i denna månad kl. 1 e. m. justera dagens protokoll utsågos Herrar H. Severin och C. J. Magnusson.

§ 197.

Föredrogs från Magistraten inkommet protokollsutdrag angående röstsammanräkning för utseende av efterträdare inom Stadsfullmäktige efter Herr Bokhandlaren Axel Nerman, vilket protokollsutdrag lydde sålunda:

*Utdrag af protokoll, hållet hos Magistraten i
Karlstad den 12 december 1913.*

§ 240.

Hos Magistraten hade Stadsfullmäktige anmält, att ur Stadsfullmäktige afgått bokhandlaren Axel Nerman, som den 3 december 1910 valts till stadsfullmäktig för en tid af fyra år, räknade från och med den 1 januari 1911.

Med anledning häraf hade Magistraten vederbörligen kungjort, att röstsammanräkning för utseende af efterträdare åt Nerman skulle företagas härstädes denna dag klockan 10 förmiddagen; Och sammanträdde nu å utsatt tid Magistraten.

Det antecknades från protokollet vid nämnda stadsfullmäktigeval, att Nerman blifvit vald för gruppen »Borgerliga Valmansföreningen».

De valsedlar, som utgjorde nämnda grupp, framtogs ur det förseglade omslaget och inom gruppen verkställdes röstsammanräkning enligt de i § 28 mom. 2 af förordningen om kommunalstyrelse i stad föreskrifna grunder.

De rösttal, som härvid uträknades, utgjorde:

för distriktslandtmätaren Sten Ström	5,011
» fabrikören Karl Ad. Falk.....	4,862

för järnhandlaren Herman Geijer	4,832
» järnhandlaren Aug. Huzell.....	190
» landtbrukaren Georg Wennerström ..	53
» grosshandlaren A. Löfberg	45
» skolläraren A. G. Lingren	27
» doktorn Hugo Severin	24
» komministern Fr. Nordvall.....	21
» direktören H. Allsing	21
» folkskoleinspektören Bror Larsson.....	21.

Då distriktslandtmätaren Sten Ström erhållit högsta rösttalet förklarades han vald till stadsfullmäktig i Nermans ställe för tiden till den 1 januari 1915.

Härefter inlades valsedlarna i omslag, som förseglades med sigill, märkt C. L., äfvensom med stadens sigill.

Som ofvan.

In fidem:
C. LIDBERG.

§ 198.

Föredrogs och lades till handlingarne följande från Magistraten inkomna meddelande angående utseende av ny ordförande i stadens andra pensionsdistrikt:

Till Magistraten i Karlstad.

Till Eder kännedom och för stadsfullmäktiges underrättande får Konungens Befallningshavande härmed meddela, dels att direktören Emil Ankers i Karlstad, vilken den 15 sistlidna oktober av Konungens Befallningshavande förordnats att vara ordförande i stadens andra pensionsdistrikt, på begäran entledigats från nämnda uppdrag, dels att översångläraren N. Fr. Lindh i Karlstad förordnats att i Ankers ställe vara ordförande i nämnda pensionsdistrikt, dels ock att folkskolläraren D. Karlström i Karlstad förordnats att i Lindhs ställe vara suppleant för ordföranden i stadens tredje pensionsdistrikt.

Karlstad i landskansliet den 8 december 1913.

GERH. DYRSSEN.

Elias Stenius.

Öfverlemnas till Stadsfullmäktige i Karlstad för kännedom.
Karlstads rådhus den 10 Dec. 1913.

På Magistratens vägnar:

C. LIDBERG.

§ 199.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande:

A) *Till Beredningsutskottet:*

1:o) Drätselkammarens framställning om avkortning av restutskylder från åren 1905, 1906, 1907 och 1908;

2:o) Drätselkammarens framställning om avkortning av restutskylder från 1912 års uppboresstämmer;

3:o) Fattigvårdsstyrelsens förslag rörande fördelningen av räntan för år 1913 å Bergerska fonden.

B) *Till Drätselkammaren:*

1:o) Styrelsens för Vattenlednings- och Belysningsverken framställning angående indrivning av gasverkets fordran hos källarmästaren Fr. Odén;

2:o) En av Idrottsföreningarne Kamraterna och Göta hos Stadsfullmäktige gjord av Herr A. Zachrisson som motion upptagen framställning om anslag till underhåll av en skridskobana under innevarande vinter.

C) *Till Hälsovårdsnämnden, Folkskolestyrelsen och Drätselkammaren* att av dessa delegationer i nu nämnd ordning behandlas:

Herr Reinh. Ternqvists motion angående utredning om inrättande af en tandklinik för Karlstads folk- och småskolor.

§ 200.

Föredrogs och godkändes en av Redaktören Mauritz Hellberg gjord avsägelse från ledamotskapet i Kommittén för pensionering av stadens tjänstemän och arbetare, och bestämdes tillika, att val av ny ledamot i kommittén efter Herr Hellberg ej skulle företagas.

§ 201.

På därom framställt förslag beslöto Stadsfullmäktige, att val av ledamöter och suppleanter i stadens taxeringsnämnder för år 1914 skulle förrättas vid dagens sammanträde samt att Stadsfullmäktige därvid skulle för sin del utse fyra ledamöter och fyra suppleanter i varje av stadens tre taxeringsnämnder för sagda år.

§ 202.

Vid härefter förrättade val utsågos:

1:o) Till ledamöter i Drätselkammaren för tiden den $\frac{1}{1}$ 1914—den $\frac{31}{12}$ 1916 Herrar Bankkamreraren R. Tjerneld och Fabrikören K. A. Falk;

2:o) till suppleanter i Drätselkammaren för tiden den $\frac{1}{1}$ 1914—den $\frac{31}{12}$ 1916 Herrar Fabrikören Axel Svensson och Byggmästaren Olof Wästlund;

3:o) till suppleant i Fattigvårdsstyrelsen efter Fabrikören Valfrid Svensson för tiden till den 1 januari 1917 Herr Till-syningsläraren E. V. Gelin;

4:o) till ledamöter i Hamnstyrelsen för tiden den $\frac{1}{1}$ 1914—den $\frac{31}{12}$ 1916 Herrar Överstelöjtnanten C. O. Ahlmark och Ingeniören Gustaf Nygren;

5:o) till suppleanter i Hamnstyrelsen för nästa år att tjänstgöra i här nämnd ordning Herrar Grosshandlaren Josef Löfberg, Överstelöjtnanten M. Tisell och Skepps redaren J. Bergendorff;

6:o) till ledamöter i Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken för tiden den $\frac{1}{1}$ 1914—den $\frac{31}{12}$ 1916 Herrar Fabrikören K. A. Falk och Ingeniören Vilhelm Nyström;

7:o) till suppleanter i Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken för nästa år att tjänstgöra i här nämnd ordning Herrar Bruksförvaltaren F. E. Bonnevier, Boktryckaren E. Ander och Kaptenen Karl Kaijser;

8:o) till ledamot i Trädgårdsstyrelsen för tiden den $\frac{1}{1}$ 1914—den $\frac{31}{12}$ 1916 Herr Syslomannen A. W. Adde;

9:o) till suppleanter i Trädgårdsstyrelsen för nästa år att tjänstgöra i här nämnd ordning Herrar Översångläraren N. Fr. Lindh och Seminarieadjunkten P. Melin;

10:o) till ledamöter i Brandstyrelsen för tiden den $\frac{1}{1}$ 1914—den $\frac{31}{12}$ 1916 Herrar Fabrikören K. A. Falk och Kassören A. O. Alstermark;

11:o) till suppleanter i Brandstyrelsen för nästa år att tjänstgöra i här nämnd ordning Herrar Kaptenen Per Agren och Byggmästaren Olof Wästlund;

12:o) till ledamöter i Brandstodskommittén för försäkring av fast egendom i städernas bolag för nästa år Herrar Bokhandlaren A. Nerman, Fabrikören G. A. Falk och Stadsarkitekten Carl Crispin;

13:o) till suppleanter i Brandstodskommittén för försäkring av fast egendom i städernas bolag för nästa år att tjänstgöra i här nämnd ordning Herrar Byggmästaren J. O. Jonsson och Fabrikören C. J. Wenberg;

14:o) till ledamöter i Styrelsen för tekniska afton- och söndagsskolan i Karlstad för tiden den $\frac{1}{1}$ 1914—den $\frac{31}{12}$ 1916 Herrar Folkskoleinspektören Bror Larson och Verkmästaren K. F. Rabe;

15:o) till ledamöter i Styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor för tiden den $\frac{1}{1}$ 1914—den $\frac{31}{12}$ 1916 Herrar Stadskamreraren G. Enander och Bankdirektören T. Osterman;

16:o) till suppleanter i Styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för

flickor för nästa år att tjänstgöra i här nämnd ordning Fruarna Anna Helleberg och Greta Gullström;

17:o) till ledamöter i Styrelsen för Karlstads Stadsbibliotek och Föreläsningssanstalt med nedannämnd efter lottning bestämd tjänstgöringstid, nämligen för tiden den $\frac{1}{1}$ 1914—den $\frac{31}{12}$ 1917 Herrar Läroverksadjunkten Aug. Bergh, sammankallande, Domprosten G. Jakobsson, Gjutaren A. Aurell och Folkskolläraren G. A. Gustafsson samt för tiden den $\frac{1}{1}$ 1914—den $\frac{31}{12}$ 1915 Fröken Nancy Envall, Vaktmästaren Alfred Jonsson och Järnhandlaren G. A. Edman;

18:o) till ledamot i Badhustyrelsen för tiden den $\frac{1}{1}$ 1914—den $\frac{31}{12}$ 1916 Herr Boktryckaren A. Forssell;

19:o) till suppleanter i Badhustyrelsen för nästa år att tjänstgöra i här nämnd ordning Herrar Förste Stadsläkaren H. Söderbaum och Andre Stadsläkaren H. Severin;

20:o) till ledamot i Dispensärstyrelsen efter Herr H. Severin för tiden den $\frac{1}{1}$ 1914—den $\frac{31}{12}$ 1916 Herr Boktryckaren A. Forssell;

21:o) till suppleanter i Dispensärstyrelsen för nästa år att tjänstgöra i här nämnd ordning Herr Grosshandlaren Anders Löfberg och Fru Helena Viktorin;

22:o) till ledamot i Terminsavgiftsnämnden för åren 1914 och 1915 Herr Boktryckaren A. Forssell samt till suppleant i nämnden för samma tid Herr Kronofogden J. Stenström;

23:o) till examensvittnen vid realskoleexamen för nästa år Herrar Bokhandlaren A. Nerman, Filosofie Doktorn F. Lovén, Apotekaren S. Gullström och Boktryckaren A. Forssell samt till deras suppleanter för samma tid att tjänstgöra i här nämnd ordning Herrar Bankdirektören T. Osterman, Majoren G. Oldevig, Överstelöjtnanten C. O. Ahlmark och Kaptenen Karl Kaijser;

24:o) till ledamot i Styrelsen för Värmlands läns arbetsförmedlingsanstalt för tiden den $\frac{1}{1}$ 1914—den $\frac{31}{12}$ 1917 Herr Järnsvarvaren J. H. Pettersson samt till dennes suppleant för samma tid Herr Plåtslagaren O. W. Karlsson;

25:o) till revisor för granskning av Värmlands läns arbetsförmedlingsanstalts räkenskaper för år 1914 Herr Bankkassören G. Mæchel samt till dennes suppleant Herr Läroverksadjunkten O. P. Moberg;

26:o) till ledamot i Styrelsen för Mariebergsskogens skötsel och vård för tiden den $\frac{1}{1}$ 1914—den $\frac{31}{12}$ 1916 Herr Sysslomannen A. W. Adde;

27:o) till ledamöter i Nämnden för avgivande av förslag till användningen av årliga anslaget för nykterhetens befrämjande för tiden den $\frac{1}{1}$ 1914—den $\frac{31}{12}$ 1915 Herrar Gårdägaren K. J. Swensén och Handlanden Alfr. Nyberg.

28:o) till suppleant i Folkskolestyrelsen efter Fru Gerda Hellberg för tiden till den 1 januari 1915 Herr Plåtslagaren Alfred Nilsson;

flickor för nästa år att tjänstgöra i här nämnd ordning Fruarna Anna Helleberg och Greta Gullström;

17:o) till ledamöter i Styrelsen för Karlstads Stadsbibliotek och Föreläsningssanstalt med nedannämnd efter lottning bestämd tjänstgöringstid, nämligen för tiden den $\frac{1}{1}$ 1914—den $\frac{31}{12}$ 1917 Herrar Läroverksadjunkten Aug. Bergh, sammankallande, Domprosten G. Jakobsson, Gjutaren A. Aurell och Folkskolläraren G. A. Gustafsson samt för tiden den $\frac{1}{1}$ 1914—den $\frac{31}{12}$ 1915 Fröken Nancy Envall, Vaktmästaren Alfred Jonsson och Järnhandlaren G. A. Edman;

18:o) till ledamot i Badhustyrelsen för tiden den $\frac{1}{1}$ 1914—den $\frac{31}{12}$ 1916 Herr Boktryckaren A. Forssell;

19:o) till suppleanter i Badhusstyrelsen för nästa år att tjänstgöra i här nämnd ordning Herrar Förste Stadsläkaren H. Söderbaum och Andre Stadsläkaren H. Severin;

20:o) till ledamot i Dispensärstyrelsen efter Herr H. Severin för tiden den $\frac{1}{1}$ 1914—den $\frac{31}{12}$ 1916 Herr Boktryckaren A. Forssell;

21:o) till suppleanter i Dispensärstyrelsen för nästa år att tjänstgöra i här nämnd ordning Herr Grosshandlaren Anders Löfberg och Fru Helena Viktorin;

22:o) till ledamot i Terminsavgiftsnämnden för åren 1914 och 1915 Herr Boktryckaren A. Forssell samt till suppleant i nämnden för samma tid Herr Kronofogden J. Stenström;

23:o) till examensvittnen vid realskoleexamen för nästa år Herrar Bokhandlaren A. Nerman, Filosofie Doktorn F. Lovén, Apotekaren S. Gullström och Boktryckaren A. Forssell samt till deras suppleanter för samma tid att tjänstgöra i här nämnd ordning Herrar Bankdirektören T. Osterman, Majoren G. Oldevig, Överstelöjtnanten C. O. Ahlmark och Kaptenen Karl Kaijser;

24:o) till ledamot i Styrelsen för Värmlands läns arbetsförmedlingsanstalt för tiden den $\frac{1}{1}$ 1914—den $\frac{31}{12}$ 1917 Herr Järnsvarvaren J. H. Pettersson samt till dennes suppleant för samma tid Herr Plåtslagaren O. W. Karlsson;

25:o) till revisor för granskning av Värmlands läns arbetsförmedlingsanstalts räkenskaper för år 1914 Herr Bankkassören G. Mæchel samt till dennes suppleant Herr Läroverksadjunkten O. P. Moberg;

26:o) till ledamot i Styrelsen för Mariebergsskogens skötsel och vård för tiden den $\frac{1}{1}$ 1914—den $\frac{31}{12}$ 1916 Herr Sysslomannen A. W. Adde;

27:o) till ledamöter i Nämnden för avgivande av förslag till användningen av årliga anslaget för nykterhetens befrämjande för tiden den $\frac{1}{1}$ 1914—den $\frac{31}{12}$ 1915 Herrar Gårdägaren K. J. Swensén och Handlanden Alfr. Nyberg.

28:o) till suppleant i Folkskolestyrelsen efter Fru Gerda Hellberg för tiden till den 1 januari 1915 Herr Plåtslagaren Alfred Nilsson;

29:o) till ledamöter i Taxeringsnämnden för år 1914 inom stadens första distrikt Herrar Boktryckaren A. Forssell, Fabrikören K. A. Falk, Kaptenen R. Huss och Kopparslagaren M. P. Bandelin samt till suppleanter för dem att tjänstgöra i här nämnd ordning Herrar Handlanden C. G. Olsson, Handlanden Alfr. Nyberg, Hamnkassören Iwar Olsson och Snickaren Adolf Karlsson;

30:o) till ledamöter i Taxeringsnämnden för år 1914 inom stadens andra distrikt Herrar Kassören A. O. Alstermark, Godsexpeditören J. A. Håkansson, Skomakaren W. Wahlström och Gårdägaren K. J. Swensén samt till suppleanter för dem att tjänstgöra i här nämnd ordning Herrar Bokhållaren P. A. Palm, Inspektören Johan Gillstedt, Träarbetaren Carl Lundgren och Handlanden Carl Nyman;

31:o) till ledamöter i Taxeringsnämnden för år 1914 inom stadens tredje distrikt Herrar Kyrkoskrivaren J. E. Andersson, Fabrikören R. Ternqvist, Muraren H. Sjögren och Fabrikören Axel Svensson samt till suppleanter för dem att tjänstgöra i här nämnd ordning Herrar Grosshandlaren Fritz Olsson, Handlanden Axel Larsson, Gårdägaren J. A. Forssén och Verkmästaren S. P. Florell;

32:o) till sakrevisorer för granskning av stadens styrelser och delegationers räkenskaper och förvaltning för år 1914 Herrar Bankbokhållaren O. Wiridén, Bankkamreraren K. Svensson och Hamnkassören Iwar Olsson samt till deras suppleanter att tjänstgöra i här nämnd ordning Herrar Banktjänstemannen R. Bandelin och Kaptenen Fr. Göthlin;

33:o) till sifferrevisorer för granskning av stadens styrelser och delegationers räkenskaper för år 1914 Herrar f. d. Stationsinspektören H. Ullman och Bankkassören G. Mæchel samt till deras suppleanter att tjänstgöra i här nämnd ordning Herrar Kaptenen A. Låftman och Bankkassören K. J. Åhgren;

34:o) till stadens revisor för granskning av allmänna läroverkets byggnadsfonds räkenskaper och förvaltning år 1913 Herr Bankdirektören A. Sandwall samt till suppleant för honom Herr Bankdirektören A. Austrin;

35:o) till stadens revisorer för granskning av Karlstads Spritförsäljningsbolags räkenskaper och förvaltning år 1913 Herrar Landsfiskalen J. Noréus och Bankkassören K. J. Åhgren samt till deras suppleanter att tjänstgöra i här nämnd ordning Herrar Kaptenen Per Ågren och Bankkamreraren A. Henrikson;

36:o) till revisorer för granskning av Karlstads läsestugors och folkköks räkenskaper och förvaltning för hyresåret 1912—1913 Herr Bankkassören G. Mæchel;

37:o) till inventerings- och besiktningsmän:

a) för stadens under Drätselkammarens vård stående lösa egendom för år 1914 Herrar Bokhandlaren Herman Andersson, Handlanden C. G. Olsson, Järnhandlaren H. Geijer, Ingeniören W. Nyström och Folkskolläraren David Karlström;

b) för stadens under Drätselkammarens vård stående fasta egendom för tiden den $\frac{1}{1}$ 1914—den $\frac{31}{12}$ 1916 Herrar Kaptenen R. Huss, Bygghästaren C. A. Resare och Boktryckaren Emil Ankers samt till deras suppleanter för samma tid att tjänstgöra i här nämnd ordning Herrar Kassören A. O. Alstermark och Lektorn C. Fristedt;

c) för stadens under Styrelsens för Vattenlednings- och Belysningsverken vård stående egendom för år 1914 Herrar Ingenjören E. J. Rydahl och Smeden A. R. Södergren;

d) för stadens under Fattigvårdsstyrelsens vård stående egendom för år 1914 Herrar Kamreraren J. Mæchel och Godsexpeditören J. A. Håkansson;

e) för stadens under Hälsovårdsnämndens vård stående egendom för år 1914 Herrar Doktorn Karl Eriksson och Doktorn E. Welinder;

f) för stadens under Hamn- och Trädgårdsstyrelsernas vård stående egendom för år 1914 Herrar Bruksförvaltaren F. E. Bonnevier och Fabrikören Adolf Nyhlén;

g) för stadens under Brandstyrelsens vård stående egendom för år 1914 Herrar Fabrikören C. J. Wennberg och Smeden A. R. Södergren;

38:o) till ledamot i Styrelsen för Karlstads Spritförsäljningsbolag för år 1914 Herr Stadskamreraren G. Enander;

39:o) till Stadsfullmäktiges ombud vid mantalsskrivningsförrättningen år 1914 Poliskonstapeln Thure Fridén;

40:o) till ledamöter i Nämnden för utdelning år 1914 av räkntan å fonden Mæchels gåva Fru Ida Hedström, Kamreraren J. Mæchel, Bankkassören G. Mæchel, Fröken Maria Ros och Sysslomannen A. W. Adde.

41:o) till suppleant i Pensionsnämnden för stadens första pensionsdistrikt efter Fröken Anna Jansson för tiden $\frac{1}{1}$ 1914 den $\frac{31}{12}$ 1917 Stadsbarnmorskan Maria Olsson;

42:o) till ledamot i Pensionsnämnden för stadens andra pensionsdistrikt efter Herr P. G. Renvall för tiden den $\frac{1}{1}$ 1914—den $\frac{31}{12}$ 1917 Herr Tillsyningsmannen O. Sandberg, samt till suppleant i samma pensionsnämnd efter Fru Ingrid Larson för nämnda tid Stadsbarnmorskan Vilhelmina Adamsson;

43:o) till ledamot efter Herr R. Nyström i Kommittén för uppgörande av förslag till sjukhem för lungsiktiga arbetarefamiljer Herr Boktryckaren Emil Ankers;

44:o) till Kommitterade för behandling av frågan om avskrivning av den på bevillningspliktig fast egendom här i staden vilande grundskatt:

Ordförande:

Herr Borgmästaren K. J. Lindholm.

Ledamöter:

Fastighetsägare:

Herr Ingeniören A. Svanbom;
Herr Bankdirektören T. Osterman;
Herr Handlanden Alfr. Nyberg;
Herr Översågläraryn N. Fr. Lindh.

Icke fastighetsägare:

Herr Landsfiskalen J. Noréus;
Herr Läroverksadjunkten A. Zachrison;
Herr Lasarettsläkaren P. Clarholm;
Herr v. Häradshövdingen S. af Geijersstam.

Suppleanter:

Fastighetsägare, att tjänstgöra i här nämnd ordning:

Herr Handlanden Ludvig Martin;
Herr Häradsskrivaren Frans R. M. Svensson;

Icke fastighetsägare, att tjänstgöra i här nämnd ordning:

Herr Häradshövdingen H. Christenson;
Herr Kamreraren J. Mæchel.

§ 203.

På inom Fullmäktige gjord hemställan, att Stadsfullmäktige måtte bestämma, i vilken ordning suppleanterna i stadens pensionsnämnder skulle inkallas i tjänstgöring, beslöts, att frågan härom skulle remitteras till Beredningsutskottet för yttrandes avgivande.

§ 204.

Angående anslag till gatuarbeten under år 1914 hade Drätselkammaren hos Stadsfullmäktige gjort följande framställning:

Se Serien A. N:o 12; sid. 1.

Häröver hade Beredningsutskottet uppå remiss avgivit ett så lydande utlåtande:

Se Serien A. N:o 12; sid. 6.

Under överläggningen yrkade Herr Gullström, att det i förslaget för omläggning av Hamngatans trottoar mellan Östra Torggatan och Södra Kyrkogatan upptagna belopp av 1,600 kronor i stället måtte användas till erforderliga reparationer av andra, mera trafikerade gator, såsom Häktesvägen, Östra trottoaren vid Hagatorget, Trädgårdsgatans trottoar m. fl.

Efter särskilda propositioner å bifall till Beredningsutskottets förslag samt å godkännande av samma förslag med den av Herr Gullström föreslagna ändring beslöto Stadsfullmäktige, efter votering med 19 röster mot 16, som tillfölo Herr Gullströms yrkande, att bifalla Beredningsutskottets i ärendet framställda förslag oförändrat.

§ 205.

Hos Stadsfullmäktige hade Drätselkammaren gjort följande framställning om anslag för år 1914 till underhåll å stadens landsvägar:

Se Serien A. N:o 12; sid. 6.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet i ärendet utlåtit sig sålunda:

Se Serien A. N:o 12; sid. 8.

Vad Utskottet sålunda hemställt blev nu av Stadsfullmäktige bifallet.

§ 206.

Angående reglerande av äganderättsförhållandena inom kvarteret Enhörningen här i staden med angränsande områden hade Drätselkammaren hos Stadsfullmäktige gjort en så lydande framställning:

Se Serien A. N:o 12; sid. 8.

Härvid fans fogat det i framställningen omförmälda kontrakt, vilket lydde sålunda:

Se Serien A. N:o 12; sid. 10.

Beredningsutskottet hade i ärendet avgivit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 12; sid. 12.

I enlighet med ett av Herr af Geijersstam under överläggningen framställt yrkande om bifall till Beredningsutskottets hemställen med viss ändring däri i fråga om anskaffandet av för kontraktets fullgörande från stadens sida erforderliga medel beslöto Stadsfullmäktige

att godkänna ifrågavarande den 27 oktober 1913 upprättade förslag till kontrakt mellan Drätselkammaren å stadens vägnar, å ena, samt Översångsläraren N. Fr. Lindh, å andra sidan, angående reglering av äganderättsförhållandena inom kvarteret Enhörningen här i staden med angränsande områden ävensom bestämma, att erforderliga medel för kontraktets fullgörande från stadens sida skulle, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Det antecknades, att Stadsfullmäktiges ifrågavarande beslut fattats enhälligt.

§ 207.

Hos Stadsfullmäktige hade Drätselkammaren gjort följande framställning om

anslag för nygrävning av utloppsdiket från Värmlands Regementes nya övningsfält & Sandbäcken:

Se Serien A. N:o 12; sid. 13.

Häröver hade Beredningsutskottet uppå remiss utlätit sig sålunda:

Se Serien A. N:o 12; sid. 13.

Stadsfullmäktige biföllo, vad Beredningsutskottet sålunda hemställt.

§ 208.

I enlighet med vad Hamnstyrelsen hemställt samt Beredningsutskottet uti avgivet yttrande tillstyrkt medgävo nu Stadsfullmäktige, att avskrivning å stadens under Hamnstyrelsens vård stående lösa egendom finge ske till ett sammanlagt belopp av 2,546 kronor 43 öre

Se Serien A. N:o 12; sid. 14.

§ 209.

I enlighet med vad Brandstyrelsen hemställt samt Beredningsutskottet uti avgivet utlåtande tillstyrkt medgävo nu Stadsfullmäktige, att avskrivning å stadens under Brandstyrelsens vård stående lösa egendom finge ske till ett sammanlagt belopp av 3,899 kronor.

Se Serien A. N:o 12; sid. 15.

§ 210.

Angående återgåldande till statsverket av utav Barnavårdsnämnden här i staden för mycket bekommet statsbidrag för år 1910 hade Folkskolestyrelsen hos Stadsfullmäktige gjort följande framställning:

Se Serien A. N:o 12; sid. 16.

Häröver hade Drätselkammaren och Beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, varande Utskottets så lydande:

Se Serien A. N:o 12; sid. 17.

Vad Utskottet sålunda hemställt blev nu av Stadsfullmäktige bifallet.

§ 211.

Uti återremitterade ärendet angående fördelning av 1913 års anslag till nykterhetens befrämjande hade Nämnden för avgivande av förslag rörande användningen av berörda anslag till Stadsfullmäktige inkommit med följande framställning:

Se Serien A. N:o 12; sid. 18.

Drätselkammaren och Beredningsutskottet hade häröver avgivit tillstyrkande utlåtanden, varande Utskottets utlåtande så lydande:

Se Serien A. N:o 12; sid. 19.

Under överläggningen yrkade Herr Severin, att den rörande anslaget till stadens diakonissor meddelade föreskrift om medlens användande till nykterhetens befrämjande måtte utgå.

Efter särskilda propositioner beslöto Stadsfullmäktige bifalla Beredningsutskottets i ärendet framställda förslag oförändrat.

§ 212.

Hos Stadsfullmäktige hade Styrelsen för Karlstads barnhem gjort följande, av Herr H. Severin som motion upptagna framställning om anslag till barnhemmet för år 1914:

Se Serien A. N:o 12; sid. 20.

Häröver hade Drätselkammaren och Beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, varande Utskottets av följande lydelse:

Se Serien A. N:o 12; sid. 22.

Stadsfullmäktige biföllo, vad Utskottet sålunda hemställt.

§ 213.

Aktiebolaget Värmlands läns tidnings boktryckeri hade hos Stadsfullmäktige gjort följande, av Herr Axel Svensson som motion upptagna framställning om införande av stadens annonser i Värmlands läns tidning:

Se Serien A. N:o 12; sid. 23.

Drätselkammaren hade häröver avgivit följande yttrande:

Se Serien A. N:o 12; sid. 24.

Härefter hade Beredningsutskottet i ärendet utlåtits sålunda:

Se Serien A. N:o 12; sid. 25.

Under överläggningen yrkade Herr Vendel bifall till Drätselkammarens i ärendet gjorda hemställan.

Efter särskilda propositioner jämlikt Herr Vendels yrkande samt å bifall till Beredningsutskottets förslag beslöto Stadsfullmäktige, efter votering, med 18 röster mot 16, som tillföllo Herr Vendels yrkande, att bifalla vad Beredningsutskottet i detta ärende hemställt.

§ 214.

Uti det till Brandstyrelsen återremitterade ärendet angående de ändringar i sta-

dens brandordning, som beslutet om brandchefens tillsättning av Stadsfullmäktige komme att föranleda, ävensom i sammanhang med nämnda beslut väckt förslag om överflyttning av brandkårens kassaförvaltning till stadskassan hade nämnda Styrelse hos Stadsfullmäktige gjort följande särskilda framställningar:

Se Serien A. N:o 12; sid. 26 och 27.

I fråga om överflyttningen av brandkårens kassaförvaltning till stadskassan hade Drätselkammaren uppå remiss avgivit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 12; sid. 29.

Härefter hade Beredningsutskottet uti förevarande frågor utlätit sig sålunda:

Se Serien A. N:o 12; sid. 31.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla, vad Utskottet sålunda föreslagit.

§ 215.

Det antecknades att Herr Borgmästaren K. J. Lindholm övervarit sammanträdet. Som ovan.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

Justerat den 27 December 1910.

AXEL DAHLMAN.

HUGO SEVERIN. C. J. MAGNUSSON.

Offentligen uppläst den 27 December 1913, betygar

Å tjänstens vägnar:

IVAN FR. REGNER.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1913.

Den 30 December.

N:o 13.

Föredragningslista:

1:o) Remiss av inkomna ärenden; 2:o) Val av suppleant för stadens stadens ledamot i Styrelsen för Karlstads Spritförsäljningsbolag; 3:o) Beredningsutskottets utlåtande över Magistratens framställning om anslag till avlönande av biträde å kronouppbörds-kontoret härstädes; 4:o) D:o d:o över Drätselkammarens framställning om avkortning av restutskylder från åren 1905, 1906, 1907 och 1908; 5:o) D:o d:o över Drätselkammarens framställning om avkortning av restutskylder från 1912 års uppbördsstämmor; 6:o) D:o d:o över Fattigvårdsstyrelsens förslag rörande fördelningen av räntan för år 1913 Bergerska fonden; 7:o) D:o d:o över Hälsovårdsnämndens framställning angående avgifterna för sjukvård å epidemisjukhuset här i staden; 8:o) D:o d:o över Hamnstyrelsens framställning om anslag för	ordnande av upplagsplats för muddar; 9:o) D:o d:o över Hamnstyrelsens framställning om ökning av hamnförmännens löneförmåner; 10:o) D:o d:o över Brandstyrelsens framställning angående ökade löneförmåner åt korporaler och manskap vid brandkåren härstädes; 11:o) D:o d:o över Folkskolestyrelsens framställning angående täckande av kostnaderna för insättning av nya ångpannor i Herrhagsskolan; 12:o) D:o d:o över Styrelsens för Vattenlednings- och Belysningsverken framställning om anslag för omläggning av vattenledningsrör i kvarteren öster om kyrkan; 13:o) D:o d:o över samma styrelses framställning om anslag för inköp av en elektromotorpump för klapphuset; 14:o) D:o d:o över samma styrelses framställning om anslag

- för framdragande av gasledning-
ningar i Viken- och Kvarn-
bergsgatorna;
- 15:o) D:o d:o över samma styrel-
ses framställning om anslag
för inköp av en ny exhauster
för gasverkets behov;
- 16:o) D:o d:o över samma styrel-
ses framställning om anslag
för inköp av en s. k. mono-
apparat för gasverket;
- 17:o) D:o d:o över samma styrel-
ses framställning om anslag
för anställande av en övermon-
tör vid elektricitetsverket;
- 18:o) D:o d:o över samma styrelses
framställning om anslag för an-
skaffande av apparater till om-
formarestationens instrument-
tavla;
- 19:o) D:o d:o över samma styrelses
framställning om anslag för
anskaffande av oljeströmbryta-
re samt inköp av en transfor-
mator;
- 20:o) Beredningsutskottets förslag i
frågan om tjänstgöringsskyl-
dighet för suppleanterna i sta-
dens pensionsnämnder;
- 21:o) Beredningsutskottets utlåtande
över Fröken Anna Ljungkvists
motion angående ändrade be-
stämmelser i fråga om tiden
för stadsfullmäktiges första
sammanträde under året jämte
vad därmed stode i samband;
- 22:o) D:o d:o i anledning av Magi-
stratens skrivelse med infor-
dande av Stadsfullmäktiges ytt-
rande över ett av särskilda sak-
kunniga utarbetat förslag till
polisreglemente för riket;
- 23:o) D:o d:o över Fattigvårdssty-
relsens förslag rörande de per-
soner, som böra befrias från
mantalspanningars erläggande
nästa år;
- 24:o) D:o d:o över Magistratens ge-
neralförslag till utgifter och in-
komster för staden år 1914.

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 30 December 1913.

§ 216.

Vid upprop befunnos Herrar vice ordföranden, på grund av sjukdom, och Clarholm, på grund av bortovaro från staden, från sammanträdet frånvarande, och godkändes förfallen av Stadsfullmäktige.

§ 217.

Att jämte Herr Ordföranden måndagen den 5 januari nästkommande år kl. 2 e. m. justera dagens protokoll utsågos Herrar Gullström och Arne.

§ 218.

Herr Ordföranden erinrade om Hennes Maj:ts Änkedrottningens denna dag timade frånfälle, och beslöto Stadsfullmäktige på Herr Ordförandens förslag att i anledning härav till Hans Maj:t Konungen avlåta ett så lydande telegram:

»Hans Maj:t Konungen, Stockholm.

Med anledning av den djupa sorg, som genom Änkedrottningens frånfälle drabbat vårt Konungahus få Karlstads Stadsfullmäktige frambära sitt varmaste deltagande.

Underdånigst

Å Stadsfullmäktiges vägnar:»

och uppdrogs åt Herr Ordföranden att å Stadsfullmäktiges vägnar underteckna telegrammet.

§ 219.

Från Ordföranden i Pensionsnämnden för stadens tredje pensionsdistrikt hade till Stadsfullmäktige inkommit en så lydande skrivelse:

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Undertecknad får härmed värdsamt underrätta om att skinnhandlaren Herr Petrus Lindkvist, som vid Stadsfullmäktiges sammanträde den 16 oktober 1913 valdes till suppleant i pensionsnämnden för Karlstads 3:e pensionsdistrikt, icke är i staden

boende, varför en suppleant i ifrågavarande nämnd i hans ställe torde utses.
Karlstad den 27 dec. 1913.

O. P. MOBERG.

Ordf. i pensionsnämnden för Karlstads 3:e pensionsdistrikt.

Efter föredragning härav bestämde Stadsfullmäktige att val av en ny suppleant i pensionsnämnden för stadens tredje pensionsdistrikt efter Herr Petrus Lindkvist skulle förrättas vid Fullmäktiges nästa sammanträde.

Därjämte beslöto Stadsfullmäktige i sammanhang härmed att vid Fullmäktiges nästa sammanträde skulle genom lottnings bestämmas, vilka ledamöter och suppleanter i stadens pensionsnämnder, som skulle avgå med utgången av år 1915.

§ 220.

Remitterades följande ärenden för yttrandens avgivande:

A) *Till Beredningsutskottet:*

Styrelsens för Karlstads Stadsbibliotek och Föreläsningsanstalt framställning angående utseende av suppleanter i nämnda styrelse.

B) *Till Drätselkammaren:*

Styrelsens för Vattenlednings- och Belysningsverken framställning om bemyndigande att från stadens elektricitetsverk leverera elektrisk ström till fastighetsägare å Strand i Karlstads landsförsamling.

§ 221.

Vid härefter förrättat val utsågs Herr Läroverksadjunkten A. Zachrisson till suppleant för stadens ledamot i Styrelsen för Karlstads spritförsäljningsbolag.

§ 222.

Hos Stadsfullmäktige hade Magistraten gjort följande framställning om anslag för avlönande av biträde å kronouppbörds-koutoret härstädes:

Se Serien A. N:o 13; sid. 97.

Häröver hade Drätselkammaren och Beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, varande Utskottets så lydande:

Se Serien A. N:o 13; sid. 98.

Stadsfullmäktige biföllo, vad Utskottet sålunda hemställt.

§ 223.

Hos Stadsfullmäktige hade Drätselkammaren hemställt om avkortning av restutskylder från år 1905 till ett belopp av 948 kronor 35 öre, från år 1906 till ett belopp av 635 kronor 84 öre, från år 1907 till ett belopp av 627 kronor 29 öre och från år 1908 till ett belopp av 21,298 kronor 72 öre eller tillhopa 23,510 kronor 20 öre.

I enlighet med av Beredningsutskottet häröver avgivet utlåtande beslöto nu Stadsfullmäktige bifalla Drätselkammarens ifrågavarande framställning.

Se Serien A. N:o 13; sid. 98.

§ 224.

Biföllo Stadsfullmäktige Drätselkammarens, av Beredningsutskottet tillstyrkta framställning, att restutskylder från 1912 års uppbördsstämmor måtte få, i enlighet med uppgjort förslag, avkortas till ett belopp av 16,175 kronor 61 öre.

Se Serien A. N:o 13; sid. 99.

§ 225.

Till Stadsfullmäktige hade Fattigvårdsstyrelsen inkommit med följande förslag till fördelning av nu för utdelning tillgängliga räntan å Bergerska donationsfonden:

Se Serien A. N:o 13; sid. 101.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet häröver avgivit följande yttrande:

Se Serien A. N:o 13; sid. 101.

Och biföllo Stadsfullmäktige vad Utskottet i ärendet föreslagit.

§ 226.

Angående avgifterna för sjukvård å epidemisjukhuset här i staden hade Hälsovårdsnämnden hos Stadsfullmäktige gjort en så lydande framställning:

Se Serien A. N:o 13; sid. 102.

Häröver hade Drätselkammaren avgivit tillstyrkande yttrande, varefter Beredningsutskottet i ärendet utlätit sig sålunda:

Se Serien A. N:o 13; sid. 106.

Vad Beredningsutskottet sålunda hemställt blev nu av Stadsfullmäktige bifallet.

§ 227.

Hos Stadsfullmäktige hade Hamnstyrelsen gjort följande framställning om anslag för ordnande av upplagsplats för mudder:

Se Serien A. N:o 13; sid. 107.

I detta ärende hade Drätselkammaren och Beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, varande Utskottets så lydande:

Se Serien A. N:o 13; sid. 109.

Stadsfullmäktige beslöto enhälligt bifalla, vad Utskottet sålunda föreslagit.

§ 228.

Angående ökning av hamnförmännens löneförmåner hade Hamnstyrelsen hos Stadsfullmäktige gjort följande framställning:

Se Serien A. N:o 13; sid. 109.

Drätselkammaren hade uti avgivet yttrande tillstyrkt framställningen, varefter Beredningsutskottet i ärendet utlätit sig sålunda:

Se Serien A. N:o 13; sid. 110.

Vad Utskottet sålunda hemställt blev nu av Stadsfullmäktige bifallet.

§ 229.

Angående ökade löneförmåner åt korpraler och manskap vid brandkåren härstädes hade Brandstyrelsen hos Stadsfullmäktige gjort följande framställning:

Se Serien A. N:o 13; sid. 111.

Häröver hade Drätselkammaren avgivit utlåtande, vilket lydde sålunda:

Se Serien A. N:o 13; sid. 112.

Beredningsutskottet hade därefter i ärendet utlätit sig sålunda:

Se Serien A. N:o 13; sid. 113.

Under överläggningen yrkade Herr Gullström, att ärendet måtte återremitteras till Brandstyrelsen och Drätselkammaren för ytterligare utredning dels angående löneförmånerna för manskapet vid brandkårerna å andra orter och dels huruvida lämpligaste formen för en eventuell löneökning utgjordes av höjning i begynnelselönen eller bestämmandet av flere ålderstillägg.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla, vad Herr Gullström sålunda yrkat.

§ 230.

Hos Stadsfullmäktige hade Folkskolestyrelsen gjort framställning angående täckande av kostnaderna för insättning av nya ångpannor i Herrhagskolan, vilken framställning lydde sålunda:

Se Serien A. N:o 13; sid. 113.

Drätselkammaren hade uti häröver avgivet yttrande tillstyrkt bifall till framställningen.

Härefter hade Beredningsutskottet i ärendet utlätit sig sålunda:
Se Serien A. N:o 13; sid. 120.
Stadsfullmäktige beslöto bifalla, vad Utskottet sålunda hemställt.

§ 231.

Angående anslag för utbyte av vattenledningsrör i kvarteren omkring kyrkan hade Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken hos Stadsfullmäktige gjort en så lydande framställning:

Se Serien A. N:o 13; sid. 121.

Häröver hade Drätselkammaren och Beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, varande Utskottets så lydande:

Se Serien A. N:o 13; sid. 122.

Stadsfullmäktige beslöto enhälligt bifalla vad Utskottet sålunda hemställt.

§ 232.

Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken hade hos Stadsfullmäktige gjort följande framställning om anslag för inköp av en elektromotorpump för klapphuset:

Se Serien A. N:o 13; sid. 123.

Drätselkammaren hade uti avgivet utlåtande tillstyrkt bifall till framställningen, varefter Beredningsutskottet i ärendet yttrat sig sålunda:

Se Serien A. N:o 13; sid. 124.

Vad Utskottet sålunda hemställt blev nu av Stadsfullmäktige enhälligt bifallet.

§ 233.

Hos Stadsfullmäktige hade Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken gjort en så lydande framställning om anslag för framdragande av gasledningar i Viken- och Kvarnbergsgatorna här i staden:

Se Serien A. N:o 13; sid. 124.

Sedan Drätselkammaren häröver avgivit tillstyrkande utlåtande, hade Beredningsutskottet i ärendet utlätit sig sålunda:

Se Serien A. N:o 13; sid. 126.

Stadsfullmäktige biföllo enhälligt Utskottets sålunda gjorda hemställan.

§ 234.

Angående anslag för inköp av en ny exhauster för gasverkets behov hade Sty-

relsen för Vattenlednings- och Belysningsverken hos Stadsfullmäktige gjort följande framställning:

Se Serien A. N:o 13; sid. 126.

Drätselkammaren och Beredningsutskottet hade häröver avgivit tillstyrkande utlåtanden, varande Utskottets så lydande:

Se Serien A. N:o 13; sid. 127.

Stadsfullmäktige beslöto enhälligt bifalla, vad Utskottet sålunda föreslagit.

§ 235.

Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken hade hos Stadsfullmäktige gjort följande framställning om anslag för inköp av en s. k. monoapparat för gasverkets behov:

Se Serien A. N:o 13; sid. 128.

Drätselkammaren hade uti avgivet yttrande tillstyrkt bifall till framställningen, och hade därefter Beredningsutskottet i ärendet utlåtit sig sålunda:

Se Serien A. N:o 13; sid. 128.

Under överläggningen yrkade Herr Osterman bifall till Beredningsutskottets förslag med den ändring, att för anslaget erforderliga medel skulle anskaffas genom uttaxering.

Efter särskilda propositioner jämlikt Herr Ostermans yrkande samt å bifall till Beredningsutskottets förslag beslöto Stadsfullmäktige, efter votering, med 18 röster mot 16, som tillfölo Beredningsutskottets förslag, att bifalla Herr Ostermans sålunda framställda yrkande.

Stadsfullmäktige hade alltså beslutat att bevilja ett anslag av 750 kronor för inköp av en s. k. monoapparat för gasverkets behov ävensom bestämt, att sålunda beviljat belopp skulle anskaffas genom uttaxering.

§ 236.

På framställning av Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken samt i enlighet med av Drätselkammaren och Beredningsutskottet häröver avgivna utlåtanden beslöto Stadsfullmäktige att, för anställande av en övermontör vid elektricitetsverket här i staden med en avlöning av 175 kronor för månad, bevilja härför erforderligt anslag, varjämte tillika bestämdes, att berörda anslag skulle utgå av tillgängliga medel.

Se Serien A. N:o 13; sid. 129.

§ 237.

Hos Stadsfullmäktige hade Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken gjort följande framställning om anslag för anskaffande av apparater till omformarestationens instrumenttavla.

Se Serien A. N:o 13; sid. 130.

Drätselkammaren hade uti avgivet yttrande tillstyrkt bifall till framställningen, varefter Beredningsutskottet i ärendet utlätit sig sålunda:

Se Serien A. N:o 13; sid. 131.

Under överläggningen yrkade Herr Osterman bifall till Beredningsutskottets förslag med den ändring, att erforderliga medel 1,000 kronor, för inköp av en registrerande maximalmätare med planimeter skulle anskaffas genom uttaxering.

Efter särskilda propositioner beslöto Stadsfullmäktige bifalla Herr Ostermans sålunda framställda yrkande.

Stadsfullmäktige hade sålunda beslutat att för inköp av följande apparater till omformarestationens instrumenttavla bevilja nedannämnda anslagsbelopp, nämligen för inköp av en regulator för batteriet 4,800 kronor, för inköp av en registrerande maximalmätare med planimeter 1,000 kronor samt för inköp av diverse metaller och strömbrytare 900 kronor eller tillhopa 6,700 kronor, varjämte stadsfullmäktige tillika bestämt, att sålunda beviljat anslagsbelopp för inköp av en regulator, 4,800 kronor, skulle anskaffas genom upplåning, samt att anslagen till inköp av en registrerande maximalmätare med planimeter samt av diverse metaller och strömbrytare, tillhopa 1,900 kronor, skulle i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, anskaffas genom uttaxering.

Det antecknades, att Stadsfullmäktiges beslut om beviljande av 4,800 kronor till inköp av en regulator för batteriet samt därom att detta anslagsbelopp skulle anskaffas medelst upplåning, fattades enhälligt.

§ 238.

Angående beviljande av anslag för anskaffande av oljeströmbrytare samt inköp av en transformator hade Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken hos Stadsfullmäktige gjort en så lydande framställning:

Se Serien A. N:o 13; sid. 131.

Häröver hade Drätselkammaren och Beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, varande Utskottets av följande lydelse:

Se Serien A. N:o 13; sid. 132.

Stadsfullmäktige beslöto enhälligt bifalla, vad Beredningsutskottet sålunda hemställt.

§ 239.

I fråga om den ordning, i vilken suppleanterna i pensionsnämnderna i stadens pensionsdistrikt skulle, vid förfall för ordinarie ledamot i nämnden, inträda i tjänstgöring, beslöto Stadsfullmäktige, på förslag av Beredningsutskottet, uppdraga åt pensionsnämnderna att årligen var för sin del för varje ledamot av nämnden bestämma, vilken suppleant skulle, vid förfall för ledamoten, i hans ställe i första hand inkallas i tjänstgöring.

Se Serien A. N:o 13; sid. 133.

§ 240.

Angående ändrade bestämmelser i fråga om tiden för Stadsfullmäktiges första sammanträde under året hade Fröken Anna Ljungkvist hos Stadsfullmäktige väckt en så lydande motion:

Se Serien A. N:o 13; sid. 133.

Häröver hade Beredningsutskottet uppå remiss avgivit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 13; sid. 134.

Under överläggningen yrkade Herr Gullström bifall till Beredningsutskottets förslag med den ändring, att tiden på dagen för första sammanträdet under året hållande bestämdes såvitt möjligt till kl. 6 e. m.

Efter särskilda propositioner biföllo Stadsfullmäktige Herr Gullströms berörda yrkande.

Stadsfullmäktige hade alltså i detta ärende

dels beslutat avslå Fröken Ljungkvists förevarande motion,

dels ock i sammanhang därmed beslutat sådan ändring i den av Stadsfullmäktige den 27 december 1901 meddelade föreskrift rörande ordningen för Fullmäktiges första sammanträde under året, att tiden på dagen för nämnda sammanträdes hållande bestämdes, såvitt möjligt, till kl. 6 eftermiddagen.

§ 241.

Stadsfullmäktiges yttrande hade infordrats över ett av särskilda sakkunniga utarbetat förslag till polisreglemente för riket, i vilket ärende Beredningsutskottet uppå remiss avgivit utlåtande.

I enlighet med Beredningsutskottets hemställan beslöto nu Stadsfullmäktige att såsom infordrat yttrande över ifrågavarande förslag till polisreglemente för riket förklara sig ej hava något att emot förslaget erinra.

Se Serien A. N:o 13; sid. 136.

§ 242.

Till Stadsfullmäktige hade Fattigvårdsstyrelsen överlämnat ett av Fullmäktiges

ombud vid innevarande års kyrkoskrivning uppgjort förslag rörande de personer, som på grund av fattigdom eller sjuklighet borde befrias från mantalspenningars erläggande nästa år, och hade Styrelsen därvid förordat förslagets godkännande med de ändringar, som innefattades i följande från Fattigvårdsstyrelsen avlätna skrivelse:

Se Serien A. N:o 13; sid. 137.

Uti avgivet utlåtande hade Beredningsutskottet hemställt, att Stadsfullmäktige måtte godkänna förslaget med de ändringar i och tillägg till detsamma, som av Fattigvårdsstyrelsen föreslagits, samt översända förslaget till Magistraten för dess vidare åtgärd.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla vad Utskottet sålunda hemställt.

§ 243.

Från Magistraten hade till Stadsfullmäktige ingivits följande med därtill fogade handlingar så lydande generalförslag till utgifter och inkomster för staden år 1914:

Se serien A N:o 13; sid. 1.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet i ärendet avgivit följande utlåtande:

Se Serien A N:o 13; sid 93.

Under överläggningen i detta ärende yrkades

av *Herr Löfberg*, att Stadsfullmäktige måtte besluta, att det belopp av 10,642 kronor 50 öre, som Fattigvårdsstyrelsen i sitt utgifts- och inkomstförslag för nästa år upptagit bland inkomsterna som anslag från Dispensärstyrelsen, måtte i Dispensärstyrelsens stat upptagas som utgift samt den av Magistraten beräknade bristen i Fattigvårdsstyrelsens stat alltså minskas med berörda belopp, samt

av *Herr Osterman*, att Stadsfullmäktige måtte bestämma, att det i Gasverkets utgiftsstat upptagna anslagsbelopp av 4,000 kronor för inköp av gasmätare skulle utgå av tillgängliga medel,

att Stadsfullmäktige måtte bestämma, att det i Elektricitetsverkets utgiftsstat upptagna anslagsbelopp av 7,000 kronor för inköp av mätare skulle utgå av tillgängliga medel,

att, då till följd av Stadsfullmäktiges förut denna dag fattade beslut därom, att medel för anskaffande av en monoapparat och en registrerande maximalmätare skulle anskaffas genom uttaxering samt det nu framställda förslaget rörande ändring i Beredningsutskottets förslag i fråga om anskaffandet av medel för inköp av mätare för gas- och elektricitetsverken, lånebehovet under nästa år minskades med tillhoppa 12,750 kronor, Stadsfullmäktige måtte bemyndiga Drätselkammaren att nästa år upptaga tillfälliga lån till ett belopp av 61,727 kronor 42 öre,

att till täckande av den med 12,750 kronor ökade brist, som sålunda skulle uppstå, Stadsfullmäktige måtte besluta *dels* att bestämma uttaxeringen för kommunala behov till 6,13 procent av den bevillningstaxerade inkomsten, *dels ock* att minska Stadsfullmäktiges förslagsanslag till diverse oförutsedda utgifter och behov till ett belopp av 13,338 kronor 25 öre.

I anledning av vad Beredningsutskottet i ärendet föreslagit samt under överläggningen sålunda yrkats, beslöto härefter Stadsfullmäktige

att bifalla vad Beredningsutskottet rörande Drätselkammarens stat föreslagit beträffande inkomsten av tomtförsäljningar samt i fråga om pensionärers upptagande å delegationernas stater,

att bifalla Beredningsutskottets rörande Hamnstyrelsens stat gjorda hemställan, att återstående bristbeloppet i Hamnstyrelsens stat, utgörande 31,547 kronor 42 öre skulle av Drätselkammaren upplånas och förskjutas hamnen till framtida återbetalning, därvid det antecknades, att detta beslut fattats enhälligt,

att, beträffande Fattigvårdsstyrelsens stat, bifalla *dels* vad Beredningsutskottet föreslagit rörande upptagande bland inkomsterna i Fattigvårdsstyrelsens stat för nästa år av ersättning från andra kommuner och statsverket med ett belopp av 8,400 kronor *dels ock* vad Herr Löfberg under öfverläggningen yrkat angående upptagande bland utgifterna i Dispensärstyrelsens stat av 10,642 kronor 50 öre, utgörande anslag till Fattigvårdsstyrelsen, samt minskande av bristen i sistnämnda styrelses stat med samma belopp,

att, med bifall till vad Herr Osterman därom yrkat, bestämma, att det i Gasverkets utgiftsstat upptagna anslagsbelopp av 4,000 kronor för inköp av gasmätare samt det i Elektricitetsverkets utgiftsstat upptagna anslagsbelopp av 7,000 kronor för inköp av mätare, skulle utgå av tillgängliga medel,

att med bifall till Beredningsutskottets därom framställda förslag, bestämma, att det i Elektricitetsverkets utgiftsstat upptagna anslagsbelopp av 7,000 kronor för utvidgning av ledningsnätet skulle anskaffas medelst upplåning, därvid antecknades, att detta beslut fattats enhälligt,

att bifalla Beredningsutskottets hemställan därom, att tolagsersättningsmedlen måtte så långt de räckte, användas till betalning å stadens fonderade skuld,

att, i enlighet med vad Herr Osterman under överläggningen yrkat,

bemyndiga Drätselkammaren att nästa år upptaga tillfälliga lån till ett belopp av 61,727 kronor 42 öre; därvid antecknades, att detta beslut fattats enhälligt,

att, likaledes enligt Herr Ostermans under överläggningen framställda yrkande, bestämma Stadsfullmäktiges förelagsanslag till diverse oförutsedda utgifter och behov till ett belopp av 13,338 kronor 25 öre,

att godkänna Magistratens generalförslag till utgifter och inkomster för staden för år 1914 med ovan omförmälda ändringar och tillägg samt bestämma uttaxeringen i förhållande till den bevillningstaxerade inkomsten för kommunala behov till 6,13 procent av denna inkomst, vadan då utgifterna för kyrkliga behov krävde en uttaxering av 0,37 procent, sammanlagda uttaxeringen skulle uppgå till 6,50 procent av berörda inkomst, *samt*

att bifalla, vad Magistraten i övrigt i sammanhang med generalförslaget hemställt.

§ 244.

Det antecknades, att Herr Borgmästaren K. J. Lindholm övervarit sammanträdet.
Som ovan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

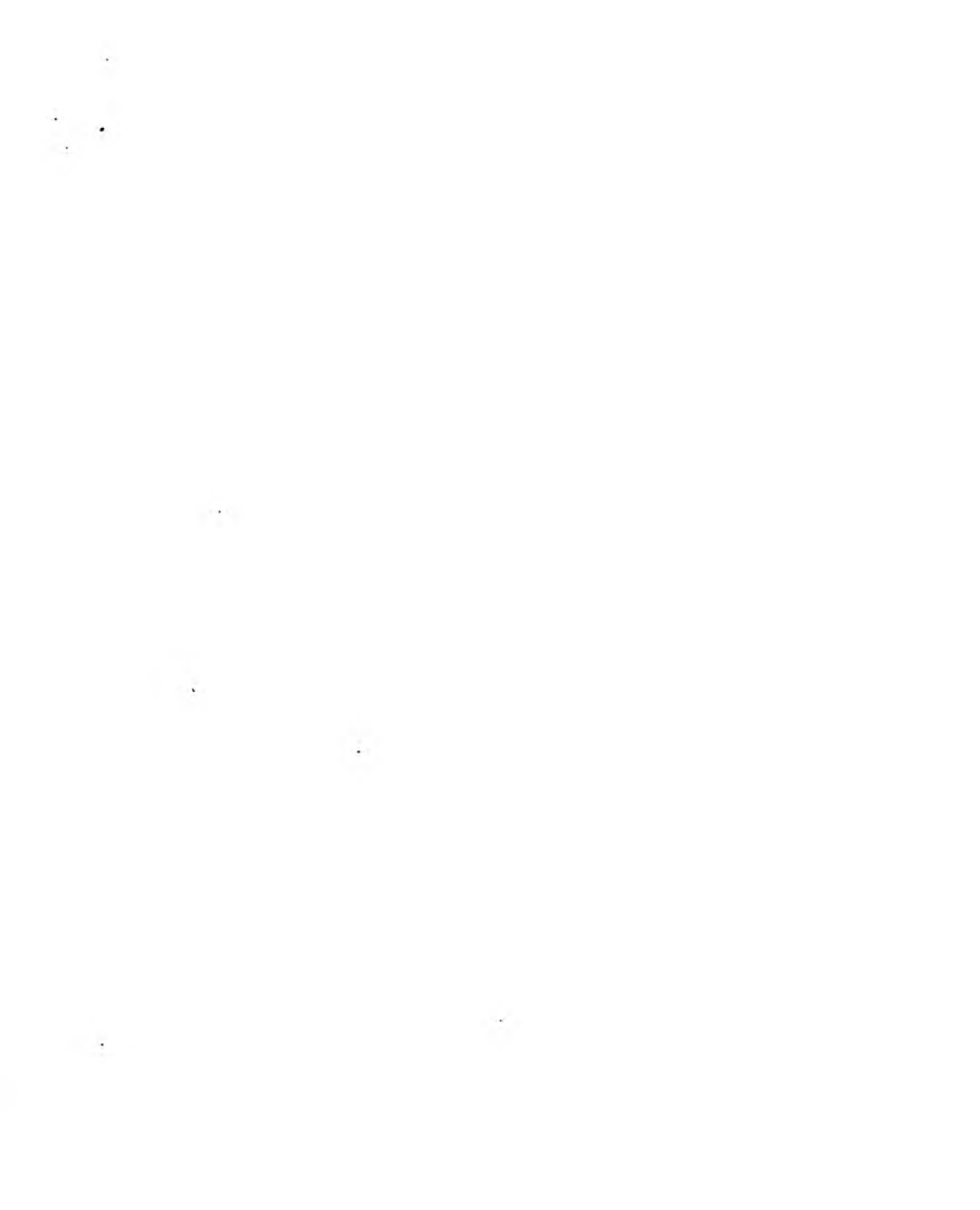
Justerat den 5 Januari 1914.

AXEL DAHLMAN.

KARL FR. ARNE. S. GULLSTRÖM.

Offentligen uppläst den 8 januari 1914, betygar

Å tjänstens vägnar:
IVAN FR. REGNER.

KÄRGTAD 1914
F. H. S. & A.-B:s TRYCKERI.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1913.

Den 10 Januari.

N:o 1.

1. Särskilda kommitterades framställning angående högtidlighållande av femtionde årsdagen av Stadsfullmäktiges i Karlstad första sammanträde.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Sedan Stadsfullmäktige åt undertecknade uppdragit att vidtaga anordningar för högtidlighållande av femtioårsdagen av Stadsfullmäktiges första sammanträde i Karlstad, få vi anhålla, att för de därmed förenade kostnadernas bestridande ett förslagsanslag å 300 kronor ställes till vår disposition.

Tillika få vi föreslå, att Stadsfullmäktige för dagens värdiga högtidlighållande ville anslå dels ett belopp å 5,000 kronor till den tillämnade Karl IX-statyn och dels ett belopp å 1,000 kronor att på ifrågavarande dag på lämpligt sätt användas för stadens fattiga.

Karlstad den 4 januari 1913.

AXEL DAHLMAN.

S. GULLSTRÖM.

N. FR. LINDH.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos Drätselkammaren
i Karlstad den 4 januari 1913.*

§ 4.

Den av stadsfullmäktige tillsatta kommittén för vidtagande av anordningar för högtidlighållande av femtioårsdagen av Karlstads stadsfullmäktiges första sammanträde hade hos stadsfullmäktige gjort framställning om ett förslagsanslag av 300

kronor för bestridande av de med anordningarna förenade kostnaderna, ävensom föreslagit, att stadsfullmäktige för dagens värdiga högtidlighållande ville anslå dels ett belopp av 5,000 kronor till den tillämnade Karl IX-statyn och dels ett belopp av 1,000 kronor att på ifrågavarande dag på lämpligt sätt användas för stadens fattiga.

Drätselkammaren, som uppå remiss från stadsfullmäktiges herr ordförande hade att yttra sig i detta ärende, beslöt anföra följande:

Mot det begärda anslaget å 300 kronor för kostnadernas bestridande hade drätselkammaren intet att invända, utan ville tillstyrka dess beviljande.

Vidkommande det föreslagna anslaget till Karl IX-statyn ville drätselkammaren erinra, hurusom stadsfullmäktige den 15 juni 1909 beslutat, att ifrågavarande staty skulle utföras i huvudsaklig överensstämmelse med en av artisten Christian Eriksson utförd skiss och att statyn skulle resas på den enligt skissen närmare utmärkta plats invid västra bron här i staden ävensom att den av för ändamålet insamlade medel bildade fonden skulle överlämnas till kommitterade för att göras räntebärande, intill dess sagda medel behövde för sitt ändamål användas. Däremot hade stadsfullmäktige icke för det dåvarande ansett sig böra anvisa medel för grundläggningsarbeten för statyn och för platsens iordningsställande m. m. Enligt då upprättat kostnadsförslag hade grundläggningsarbetena beräknats till 11,000 kronor och gatuarbeten till 2,200 kronor. Då nu den för ändamålet bildade fonden växt till 42,836 kronor 98 öre och då vidare ett tillskott av 5,000 kronor av enskild person ställts i utsikt, och då slutligen genom det föreslagna anslagets beviljande önskemålet att få statyn rest skulle kunna förverkligas inom den närmaste framtiden, ville drätselkammaren tillstyrka stadsfullmäktige att besluta, att till grundläggningsarbeten och platsens omkring statyn försättande i värdigt skick anslå en summa av 5,000 kronor att utbetalas, när arbetena för statyns uppsättande tagit sin början.

Beträffande det föreslagna anslaget å 1,000 kronor ville drätselkammaren tillstyrka dess beviljande att på ifrågavarande dag på lämpligt sätt användas till behövande inom staden.

Drätselkammaren beslöt alltså tillstyrka stadsfullmäktige att besluta

att för bestridande av kostnaderna för högtidlighållande av femtioårsdagen av stadsfullmäktiges första sammanträde i Karlstad ställa ett förslagsanslag av 300 kronor till kommitterades disposition,

att för resande av statyn över konung Karl IX anslå 5,000 kronor till grundläggningsarbeten och platsens omkring statyn försättande i värdigt skick, dock att dessa medel ej må utbetalas, förrän arbetena för statyns uppsättande tagit sin början,

att anslå 1,000 kronor att på femtioårsdagen av stadsfullmäktiges första sammanträde på lämpligt sätt användas för behövande inom staden, samt att sålunda beviljade belopp skola utgå av tillgängliga medel.
Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad Beredningsutskott den 8 januari 1913.

§ 4.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att avgiva utlåtande över särskilda Kommitterades hos Stadsfullmäktige gjorda framställning angående högtidlighållande av femtionde årsdagen av Karlstads Stadsfullmäktiges första sammanträde.

Häröver hade Drätselkammaren avgivit infortrat yttrande och därvid i överensstämmelse med Kommitterades förslag hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta,

att för bestridande av kostnaderna för högtidlighållande av femtioårsdagen av Stadsfullmäktiges första sammanträde i Karlstad ställa ett förslagsanslag av 300 kronor till Kommitterades disposition,

att för resande av statyn över konung Karl IX anslå 5,000 kronor till grundläggningsarbeten och platsens omkring statyn försättande i värdigt skick, dock att dessa medel ej må utbetalas, förrän arbetena för statyns uppsättande tagit sin början,

att anslå 1,000 kronor att på femtioårsdagen av Stadsfullmäktiges första sammanträde på lämpligt sätt användas för behövande inom staden samt

att sålunda beviljade anslag skulle utgå av tillgängliga medel.

Beredningsutskottet beslöt, efter överläggning, för sin del instämma uti vad Drätselkammaren i ärendet anfört och föreslagit med de ändringar i fråga om det av Drätselkammaren tillstyrkta anslaget av 1,000 kronor till behövande inom staden, att dessa medel skulle till minne av femtioårsdagen av Stadsfullmäktiges första sammanträde, på sätt Kommitterade finna lämpligt, användas för behövande inom staden.

Utskottet hemställde fördenskull,

att Stadsfullmäktige måtte bifalla vad Drätselkammaren i ärendet hemställt med de ändringar, Utskottet här ovan föreslagit.

Som ovan.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

KARLSTAD 1913
KARLST.-TIDN:G A.-B:G TRYCKERI.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1913.

Den 23 Januari.

N:o 2.

2. Beredningsutskottets förslag till val av ordförande i Fattigvårdsstyrelsen.

*Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 14 Januari 1913.*

§ 6.

Sedan Komministern Fr. Nordvall, på därom gjord ansökan, med instundande mars månads utgång entledigats från ordförandeskapet i stadens fattigvårdsstyrelse, hade Beredningsutskottet att upprätta förslag till val av ordförande i nämnda styrelse för tiden från och med den 1 nästa april till den 1 januari 1915; Och beslöt Utskottet att till ordförande i Fattigvårdsstyrelsen för sagda tid föreslå Herr Grosshandlaren Josef Löfberg.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

3. Styrelsens för Vattenlednings- och Belysningsverken framställning angående tillägg till det mellan staden och Dejefors Kraft- och Fabriks- aktiebolag upprättade kontrakt om leverans av elektrisk ström.

Utdrag ur protokollet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 29 November 1912.

s. d. § 9. Rörande överenskommelse angående ändringar och tillägg i det mellan Dejefors Kraft- och Fabriksbolag, å ena, samt staden, å andra sidan, gäl-

lande kontrakt om leverans av elektrisk energi, föredrogs och justerades bilagda framställning, som skulle till Stadsfullmäktige överlämnas:

Se bilaga.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Under året hafva vissa meningsskiljaktigheter uppstått och förhandlats mellan elektricitetsverkets styrelse och Dejefors Kraft- och Fabriks Aktiebolag angående tolkning af vissa delar af mellanvarande kontrakt om leverans af och förbrukning af elektrisk ström.

Den 29 januari d. å. ankom från bolaget följande skrivelse:

»Karlstads Elektricitetsverk, Karlstad.

Alldenstund Eder förbrukning af elektrisk ström under en afsevärd del af år 1911 högst väsentligt öferskridit det af Eder till förbrukning anmälda hästkraftantalet, göres härmed vördsam förfrågan, huruvida Elektricitetsverket inom närmaste tiden kommer att öka det till förbrukning anmälda beloppet, f. n. 650 hkr.

Skulle sådan anmälan icke vara att förvänta, torde det blifva nödvändigt att träffa en öfverenskommelse om maximiförbrukningen utöfver det anmälda kraftbeloppet.

Högaktningsfullt
Dejefors Kraft- och Fabriks A.-B.
C. O. FORSBERG »

I anledning häraf fann sig styrelsen föranlåten svara, att kraftbeloppet visserligen inom närmaste tiden komme att ökas, men att, då enligt kontraktet medeltalet för afläsningarna ligger till grund för arrendet, någon bestämmelse om maximiförbrukning ej syntes erforderlig eller ens kunde komma till stånd annat än genom ändring af nu gällande kontrakt.

Häremot invände bolaget:

»Till Karlstads Vatten- och Gasverksstyrelse, Karlstad.

Styrelsen har i protokollsutdrag af den 8 februari 1912, som kommit Dejefors Kraft- och Fabriks A.-B. tillhanda, förklarat sig anse, att någon bestämmelse om maximiförbrukning af elektrisk energi icke kunde enligt Styrelsens uppfattning komma till stånd annat än genom en ändring af gällande

kontrakt mellan staden och bolaget utan att nämna, huruvida Styrelsen är villig träda i underhandling om en sådan öfverenskommelse.

- Bolaget beder emellertid få påpeka,
- att* då kontraktets § 3 förbinder staden att göra anmälan till bolaget, så snart ökning af hästkraftantalet erfordras, det omöjliga kan vara kontraktets mening, att det sålunda anmälda hästkraftantalet får af staden obegränsadt öfver- eller underskridas, emedan i annat fall bestämmelsen om ifrågavarande anmälan vore ändamålslös;
- att* å andra sidan staden säkerligen icke kan vara betjänt med att strömmen afbrytes, så snart det anmälda hästkraftantalet öfverskridits;
- att* sålunda det borde vara en önskan å ömse sidor att få kontraktet kompletteradt med en bestämmelse om viss procent, hvarmed det anmälda hästkraftantalet får öfver- eller underskridas.

För att erhålla en utgångspunkt för de förhandlingar bolaget för sin del anser böra inledas, föreslår bolaget, att frågan hänskjutes till en af Styrelsen och bolaget utsedd opartisk och med auktoritet försedd elektrotekniker, hvilken skulle äga att efter tagen del af kontraktet och yttranden från såväl Styrelsen som bolaget hafva att till såväl Styrelsen som bolaget afgifva utlåtande, både huru kontraktet i denna del enligt hans mening bör förstås och eventuellt hvilka kompletterande bestämmelser han lämpligast anser skulle kunna läggas till grund för underhandlingar om en förtydligande ändring af kontraktet i ifrågavarande afseende, hvarvid han skulle äga taga hänsyn till den bättre eller sämre ställning den ena eller andra parten kan af honom anses intaga enligt kontraktets oförändrade föreskrifter.

Såsom lämplig person till detta uppdrags utförande föreslås Professor Arvid Lindström, Kungl. Tekn. Högskolan, Stockholm, hvilken, såvidt vi känna, icke har någon kändedom om förevarande angelägenhet.

Dejefors bruk den 17 febr. 1912.

C. O. FORSBERG.»

Styrelsen hade för sin del ingen invändning mot att frågan för utredning hänsköts till Prof. Lindström, och ett sammanträffande inför honom med båda parterna kom snart därefter till stånd.

I sinom tid inkom Prof. L. utlåtande, däri han förklarar sig anse, att viss begränsad tolerans utöver det tingade kraftbeloppet bör fastställas.

Detta förslag till uppgörelse gillades emellertid alls icke av bolaget, ehuru styrelsen för sin del skulle i huvudsak hafva kunnat tillstyrka detsamma.

Bolaget begärde nu för sin del utlåtande från ingenjör J. Fredholm, Västerås, vilket i sinom tid i afskrift företeddes för styrelsen. Enligt dennes förslag skulle staden komma i en betydligt sämre ställning, än om professor Lindströms yttrande skulle hafva lagts till grund för blifvande kontraktstillägg, och styrelsen ansåg sig ej under för handen varande omständigheter kunna reflektera därpå.

Sedermera har styrelsen tillfrågat åtskilliga juiister och auktoriteter på det elektrotekniska området angående kontraktets rätta tolkning och om stadens möjliga utsikter i en event. inledd process därom med bolaget. Dessvärre synes ganska genomgående den åsikt råda, att staden härvidlag intar en jämförelsevis svag ställning.

I kontraktet är det § 3, i vissa fall jämförd med § 5, som är huvudsakliga anledningen till de uppkomna meningsskiljaktigheterna. De delar av nämnda paragrafer som härvid beröras lyda sålunda:

§ 3.

Då ökning af hästkraftantalet erfordras, skall anmälan därom göras hos bolaget, — — — — —

Det kraftbelopp, staden sålunda anmält till förbrukning, skall anses afse hela återstående delen af arrendetiden, och är staden ansvarig för betalning n under sagda arrendetid.

§ 5.

Medeltalet af de 24 högsta afläsningarna under året lägges till grund för kraftarrendet.

Då i § 3 talas om »hästkraftantal» anges icke om härmed afses maximi- eller medelkraftbelopp (arrendet en. § 5). Med den *ursprungliga* lydelsen af § 5, då kraftarrendet skulle utgå efter de *sex högsta* (senare 12) afläsningarna under året, kunde något förtydligande härvidlag knappast anses erforderligt. Vid endast sex afläsningars medräknande blir skillnaden mellan maximum och minimum jämförelsevis liten, och medeltalet flyttas ett godt stycke uppåt, mot hvad fallet är vid 24

afläsningar med bestämda tidsmellanrum. Då afläsningarnas antal emellertid ändrades till 24, hade det varit synnerligen önskvärdt, att äfven § 3 erhållit sin andel af ändringen, hvilket likvisst ej skedde.

Bolaget anser sig med hänsyn till kontraktets nuvarande lydelse kunna fordra, att staden praktiskt taget skall betala sin strömförbrukning enligt maximum. Efter en sådan beräkningsgrund skulle arrendeaafgiften under detta år hafva uppgått till c:a 70,000 kr. i stället för c:a 62,700, hvilket sistnämnda belopp utgör betalning för medeltalsförbrukningen enl. § 5.

Men skall staden nödgas tinga sitt kraftbehof och betala detsamma efter maximiförbrukningen, så blir ju ofvan återgifna del af § 5 skäligen meningslös. Bolaget förklarar då, att nämnda bestämmelse i § 5 afser en *tillfällig* öfverförbrukning som vid årets början ej kunnat förutses och hvilken rimligtvis ej skulle kunna sättas högre än 10 proc. af hela det nuvarande arrendet.

Hur en sådan tolkning skulle ställa sig i praktiken framgår tydligt nog där-af, ett medelförbrukningen år 1911 var 656 hkr., medan uttaget maximum var 900 hkr.

Ställningen är sålunda nu denna:

Efter diverse konsulteringar har styrelsen kommit till den åsikt, att, om frågan hänskjutes till domstols pröfning, denna icke lär komma att tolka aftalets bristfälligheter till stadens förmån. Om den äfven med hänsyn till kontraktets otydlighet frånginge detta och komme att döma efter hvad den funne berätt och billigt och med ledning af likartade fall från andra håll, så kunde man förmodligen vänta, att den funne den här hittills förekommande skillnaden mellan uttaget maximum och minimum oskäligt stor.

Å andra sidan är väl påtagligt, att då staden lyckades genomdrifva bestämmelsen om arrendets utgående efter medeltalet af 24 afläsningar, och då bolaget gick in härpå, detta måste tolkas som en sänkning af strömpriset öfver hufvud taget. Men genom stadens underlåtenhet att söka bringa kontraktets §§ 3 och 5 i öfverensstämmelse med hvarandra kom bolaget tydligen i den lyckliga ställningen att kunna anse stadens nyssnämnda prutning såsom aldrig beviljad.

Nu får man väl anse själfklart, att bolaget ej skulle vilja utnyttja kontraktets svagheter till missbruk. Men enligt den för staden mycket olämpliga § 9 (om skadestånd) har bolaget åtminstone juridisk rättighet att äfven utan tvång af »force majeure» tillfälligtvis afbryta strömleveransen utan annan påföljd än att för hvarje timme, afbrottet varar, lämna en kontant ersättning så obetydlig, att den svårligen skulle afskräcka från en sådan påtryckningsåtgärd, om bolaget därpå ville begagna sig, något som äfven vid underhandlingarna tillkännagifvits.

Om bolaget med stöd af § 9 på nyssnämnda sätt afbröte strömleveransen under den tid, industrien därpå beror, skulle detta för stadens elektricitetsverk

kunna ställa sig rätt olyckligt. Om upprepanden i sådant afseende voro att för utse kunde det lätt tänkas, att verkets kunder funne nödigt uppsäga sina kontrak och inrätta sin drift på annat sätt.

Lika illa vore det, om staden liksom hittills beräknar sin förbrukning efter *medeltalet* af 24 rätt varierande afläsningar under året och bolaget så inrättat sitt maskineri, att endast det beställda kraftbeloppet (= *medeltalet*) levereras. Följden skulle då bli, att spänningen alltjämt sjönke, så att verket ej kunde tillgodose någon av sina abonnenter, och därpå följde nödvändigheten att efter maximum beställa ett kraftbelopp så stort, att man för hvarje fall och för hvarje ökning förbrukningen vore säkerställd. Men härigenom blefve också verkets årliga afgifter till bolaget proportionsvis långt högre, så att dess ekonomi därigenom skulle betydligt försämrast.

Inför risken att sålunda ställas i en synnerligen bekymmersam situation och med små utsikter att hos domstol som kärandepart få rättelse har styrelsen ansetts klokast att på fredlig väg söka nå en antaglig öfverenskommelse. Och efter långvariga förhandlingar är styrelsen nu i tillfälle att framlägga förslag till en sådan i huvudsak gående ut därpå att staden mot viss förbrukningsgaranti, hvarom mer härnadan, erhåller rätt att med eget maskineri öfvertaga den tillfälliga höga belastningen (»spetsbelastningen»), hvilken annars skulle mer än skäligen höja arrendeavgiften till bolaget.

För närvarande finnes intet härför lämpligare maskineri än en Dieselmotor och torde dennas kapacitet ej få sättas lägre än 450 hkr med en anskaffningskostnad af 75,000: — kronor.

Visserligen förefaller denna summa rätt stor, men vid uärmare granskning behöfver den kanske ej verka så afskräckande.

Nu användes nämligen såsom reserv för belysningen uteslutande ackumulatorbatteriet, hvilket enligt den till vederbörande kommitterade nyligen aflämnade 5 årsplanen för verkets finanser skulle år 1914 utvidgas för en kostnad af c:a 30 tusen kronor. Men denna utvidgning blefve obehöflig genom anskaffandet af Dieselmotorn, hvilken jämte nu förefintliga batteriet en god tid framåt torde räcka som reserv för likströmsbelysningen.

I sin 5-årsplan har äfven vattenverket för år 1914 beräknat anskaffa en Dieselmotor till ett pris af 30,000 kronor, hvilken skulle ersätta de såsom reserv stående gamla ångpumparna, hvilka äro utslitna och snart nog ej heller kunna anses äga tillräcklig kapacitet. Äfven denna reserv skulle då kunna en god tid tillhandahållas från elektricitetsverkets Dieselmotor, och behöfvet att inköpa en sådan särskildt för vattenverket tillsvidare bortfalla. Genom kraftkällans placering utanför vattenverkets område skulle då tillkomma kostnaden för en reservkabel.

med 3,500 kr. och en transformator 2,000 kr., tillsammans 5,500 kr., hvilket reducerar vattenverkets nämnda besparing ned till 24,500: — kronor.

Sparade medel från båda nämnda fall skulle alltså blifva 30,000 + 24,500 = 54,500 kr. och skillnaden mellan denna summa och den större Dieselmotorns, anskaffningskostnad (75,000 kr.) alltså ej mera än 20,500 kr.

Då bolaget är villigt medgifva staden rätt att »från annan kraftkälla distribuera» erforderlig kraft utöfver löpande årets ackord, d. v. s. undantaga de högsta förbrukningsspetsarna från att inräknas i medeltalet för årsafgifternas utgörande och dessutom säkerställer staden från att tillfälligtvis ej kunna tillgodose sina abonnenter, så kräfver det, som ju kan synas rättvist nog, i vederlag af staden en viss på förhand bestämd minimiökning af kraftarrendet. Genom det nyss nämnda medgifvandet skulle annars den naturliga ökningen i kraftbehovet kunna undanhållas bolaget, något som ju ej vore öfverenskommelsens mening. Denna garanti från staden är väl det nu ifrågasatta tilläggsaftalets svaga sida, men dels fasthålls den af Bolaget, och detta väl med full rätt, och dels är den ifrågasatta ökningen med *nuvarande* konjunkture fullt normal.

Resultatet af de underhandlingar som bedrifvits mellan bolaget och styrelsen framgår af följande protokollsutdrag som den 19 nov. kom styrelsen till handa:

Utdrag ur protokoll, hållet vid sammanträde med Styrelsen för Dejefors Kraft- och Fabriks-A.-B. i Karlstad den 15 November 1912.

Närvarande: Herr Kapten B. A. de Verdier, Herr Disponent D. Fielding, Herr Disp. C. O. Forsberg, hvarjämte bolagets konsulterande jurist, Borgmästare K. J. Lindholm var tillstädes.

§ 1.

Alldenstund det formulär till tillägg till gällande kontrakt med Karlstads stad, som uppsattes i § 1 af protokollet af den 30 augusti 1912, icke godkänts af staden i detta skick, har disponenten i samråd med ombud för staden uppsatt ett nytt förslag enligt följande:

Tillägg.

»Undertecknade hafva öfverenskommit om följande tillägg till det kontrakt om leverans af elektrisk kraft som den 17 och 20 maj 1905 afslutades mellan Karlstads stad och Brattfors Aktiebolag, hvilket bolags rättigheter och skyldigheter enligt kontraktet öfverlätits å Dejefors Kraft- och Fabriks- Aktiebolag, nämligen:

»Tillägg A., att gälla omedelbart och till och med den 31 december 1913.

Mom. 1. Till förbrukning från och med den 1 Oktober 1912 anses va af staden i behörig ordning anmälda 850 hkr.

Mom. 2. Bolaget skall tillhandahålla Staden erforderlig elektrisk kraft, so af staden likvideras efter medeltalet af de enligt kontraktet stipulerade 24 afläsningarna, dock att bolaget icke är skyldigt att åt staden tillhandahålla större kraf belopp än så, att den högsta afläsningen af maximalmätaren under året öfverstiger det anmälda kraftbeloppet med högst 150 hkr.

Mom. 3. Skulle bolaget kunna tillhandahålla och staden önska taga stör kraftbelopp än ofvan under mom. 2 angifna maximum, skall staden för det kraf belopp som öfverstiger 1,000 hkr. erlägga betalning *dels* enl. mom. 2 här ofve efter medeltalet af i kontraktet stipulerade 24 afläsningar, *dels* pr kilowattimme med ett pris af 2¹/₂ öre per kilowattimme.

Bolaget skall för uppmätning af denna kraft tillhandahålla kilowattimmätar som registrerar förbrukningen, så snart denna öfverstiger 1,000 hkr.

Tillägg B., att gälla från den 1 Januari 1914.

Mom. 1.	Staden anmäler härmed till förbrukning:	
	från och med den 1 Januari 1914	900 hkr.
	” ” ” ” 1 ” 1915	950 ”
	” ” ” ” 1 ” 1916	1,000 ”
	” ” ” ” 1 ” 1917	1,100 ”
	” ” ” ” 1 ” 1918	1,200 ”

Mom. 2. Om medelvärdet af de 24 afläsningar, som gjorts å maximalmätaren under ett kalenderår, räknadt från den 1 Januari ena året till 1 Januari d därpå följande, öfverskjuter det för samma år anmälda beloppet, skall staden c lägga betalning som om äfven detta öfverskott vore anmaldt.

Mom. 3. Bolaget är icke skyldigt att åt staden tillhandahålla större kraf belopp än så, att den högsta afläsningen å maximalmätaren under året, räkna som ofvan, öfverskrider det anmälda kraftbeloppet med högst en åttondel af sk naden mellan 1,200 hkr. och det anmälda beloppet.

Mom. 4. Staden har rätt att från annan kraftkälla distribuera den kraft so erfordras utöfver det maximihästkraftantal, bolaget under ifrågavarande året skyldigt tillhandahålla staden.

Mom. 5. Skulle bolaget kunna tillhandahålla och staden önska uttaga stör kraftbelopp än under mom. 3 här ofvan stipulerade maximum, skall staden f det öfverskjutande kraftbelopp erlägga betalning med 3 öre pr uppmätt kilowattimme.»

Styrelsen beslöt att för sin del godkänna detta tillägg och under förutsättning att Stadsfullmäktige godkänna detsamma före detta års utgång, uppdrogs åt disponenten att å stadens kontrakt göra sålunda godkänt tillägg.

§ 2.

In fidem
C. O. FORSBERG.

Justeradt:

B. A. de VERDIER. D. FIELDING.

Rätt utdraget betyga:
GUSTAF ALM. B. von PRASCHUST.»

Med hänsyn till ärendets delegationsbehandling före framläggandet för Stadsfullmäktige föreföll den medgifna fristen allt för kort. Och då vidare någon ändring af förslaget syntes erforderlig, framhölls detta från styrelsens sida, hvarefter från bolaget inkom följande skrifvelse:

»Dejefors bruk den 21 Nov. 1912.

Herr Apotekare S. Gullström Karlstad.

Edra v. skrivelser af 19 ock 20 dennes har jag att erkänna. Af Eder föreslagna tillägg till mom. 2, tillägg A., »att bolaget icke är skyldigt att utan extra ersättning enligt mom. 3 härnedan» åt staden tillhandahålla o. s. v. med däraf följande strykning i mom. 3, hvilket mom. efter denna strykning kommer att börja så: »Staden skall för det kraftbelopp som öfverstiger 1,000 hkr.» o. s. v., godkännes, och skulle därmed staden vara säkerställd för sitt kraftbehof under år 1913.

Angående stadens rätt att om så behöfves redan tidigare än enl. mom. 1 af tillägg B. öka kraftbehofvet, så anser jag visserligen att aftalet redan nu lämnar Staden full rätt därtill — enligt mom. 2 —, men är villig att enligt önskan före hvarje hkr.-antal i sagda mom. 1 insätta ordet »minst», hvarigenom saken är afhjälpt.

Föreslagna tillägg under B. mom. 5, »att sålunda köpt kraft ej har med de 24 afläsningarna och därur beräknade medeltal att göra utan är en affär helt och hållet för sig», är jag villig att godkänna.

Den af Styrelsen förelagda fristen till årets slut kan jag nog få vederbörande att förlänga med en eller annan månad, om det visar sig att staden vill träffa ett dylikt tillägg och ej allt för mycket drar ut på tiden.

Högaktningsfullt
C. O. FORSBERG.»

Vid tillämpningen av det sålunda kompletterade kontraktstillägget behöfver med samma kraftackord ej befaras någon nämnvärd ökning i den direkta kostnaden för strömmen. Om nämligen kontraktstillägget varit gällande under år 1911, skulle från Dieselmotorn hafva uttagits c:a 60,000 hästkrafttimmar som i bränsle skulle hafva betingat 900 kr. och i maskinistlön 600 kr. eller tillsammans 1,500 kronor.

Men från ackumulatorbatteriet har under nämnda år uttagits c:a 50,000 hkr.-timmar, hvilka i batteriunderhåll kostat 1,500 kr. Från Dieselmotorn skulle sistnämnda kraftbelopp hafva kostat 750:— kr., alltså en besparing i batteriets underhåll af 750:— kronor.

Minskas *först nämnda* summa af 1,500 kr. med denna besparing, skulle alltså under år 1911 den direkta ökningen i strömkostnad hafva blifvit 750:— kr.

Event. anskaffning af en Dieselmotor och utförande af nödiga förändringsarbeten för dess inmontering kräfvat lång tid, hvarför styrelsen utverkat vissa öfvergångsbestämmelser att gälla under år 1913, hvilka efter omständigheterna få anses för verket rätt förmånliga, och hvilkas innebörd likaledes framgår af bolagets ofvan återgifna protokoll.

Skulle emellertid Stadsfullmäktige anse det ursprungliga kontraktets bestämmelser vara sådana, att en process om deras tillämpning bör vedervågas, har ju styrelsen att efterkomma event. beslut i denna riktning. För sin del håller dock styrelsen före, att, äfven om kanske en sådan process ej skulle i alla delar gå staden emot, ovissheten därutinnan är så stor, att en uppgörelse i godo vore att föredraga.

Styrelsen vill därför hemställa,

att Stadsfullmäktige ville godkänna föreliggande förslag till tilläggsaftal med Dejeffors Kraft- och Fabriks Aktiebolag äfvensom uppdraga åt Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken att för stadens del underdeckna detsamma.

Karlstad den 29 November 1912.

Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken.

S. GULLSTRÖM.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 2 december 1912.*

§ 3.

Hos stadsfullmäktige hade styrelsen för vattenlednings- och belysningsverken hemställt, att stadsfullmäktige ville godkänna ett upprättadt förslag angående tillägg

till det mellan Dejefors kraft- och fabriksaktiebolag samt staden gällande kontrakt om leverans af elektrisk energi äfvensom uppdraga åt styrelsen att för stadens del underteckna detsamma; och beslöt drätselkammaren, som uppå remiss från stadsfullmäktiges ordförande hade att yttra sig i ärendet, tillstyrka bifall till den gjorda framställningen.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ofvan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 14 januari 1913.*

§ 7.

Uti hos Stadsfullmäktige gjord framställning hade Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte godkänna ett i framställningen närmare omförmält förslag till tillägg till det mellan Karlstads stad och Dejefors Kraft- och Fabriksaktiebolag upprättade kontrakt om leverans av elektrisk ström ävensom uppdraga åt Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken att för stadens del underteckna det ifrågasatta tilläggsavtalet.

Över denna framställning hade Drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtande, Och beslöt nu Beredningsutskottet, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, att i enlighet med vad Kammaren föreslagit, hemställa,

att Styrelsens för Vattenlednings- och Belysningsverken förevarande framställning måtte av Stadsfullmäktige bifallas.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

4. Byggnadsnämndens framställning i anledning av utav tjänstgörande arkitekten hos Kungl. Överintendentensämbetet Bror Almqvist framställda erinringar beträffande förslaget till ny stadsplan för visst område av stadsdelen Herrhagen här i staden.

Utdrag af protokoll, hållet hos Byggnadsnämnden i Karlstad den 11 December 1912.

§ 121.

Till Byggnadsnämnden hade för yttrandes afgifvande från Stadsfullmäktige inkommit Magistratens resolution med infordrande af Stadsfullmäktiges yttrande öfver af tjänstgörande arkitekten hos Kungl. Öfverintendentensämbetet framställda erinringar beträffande förslaget till ny stadsplan för visst område af stadsdelen Herrhagen här i staden.

Ifrågarande erinringar innehöllos i ett tjänstememorial så lydande:

“TJÄNSTEMEMORIAL.

Af Kungl. Öfverintendentensämbetet anmodad afgifva yttrande angående förslag till stadsplan för det väster och norr om Lambergstjärnet belägna området af stadsdelen Herrhagen i Karlstads stad, får jag härmed, efter besök å ort och ställe, samt derefter företagen granskning, anföra följande:

Då Kungl. Majestäts nådiga fastställelse endast berör, å ena sidan gator, torg och planteringar, å andra sidan bygnadskvarter, är nödvändigt, att dessa olika delar (äfven jernvägsområdena) i stadsplanen i fråga ingå med fullständigt tolkningsbara fastslående beteckningar med bokstäfver, färg eller siffror, deribland en, det till nådig fastställelse afsedda området fortlöpande begränsningslinie. Då stadsplanen ifråga enligt stadsfullmäktiges beslut är afsedd att upptaga bl. a. fabriks-, egnahems- m. fl. områden, böra handlingarne åtföljas af de bestämmelser, hvilka *utöfver* dem i Byggnadsstadgan för Rikets städer för denna stadsdel med *visst* byggnadsätt kan vara nödigt stipulera angående dess bebyggande. (Se derom uti Lagen ang. Stadsplan etc. § 3.1, samt Byggnadsstadgan för Rikets städer § 2.1.

Dessa stipulationer böra omfatta:

- 1) Husens läge i förhållande till tomtgränsen, dervid vid gatorna afståndet från motstående huslinier icke få understiga 18 meter;
- 2) Hushöjd event. (antal våningar).

- 3) Husens maximiantal å tomten;
- 4) Husens eller husets areal i förhållande till tomtarealet.
- 5) Byggnadsmaterial.
- 6) Husets karaktär (t. ex. boingshus, affärshus, fabriker etc., öppet eller slutet byggnadssätt etc.)

Hvad det föreslagna gatunätet vidkommer, så synas alla gator vara endast 10 meter breda, undantagandes en del af Djäkne-, Lambergs- och Örsholmsgatorna, hvilka äro cirka 15 meter breda och Kajgatan rundt Lambergstjärnet, hvilken är cirka 16 meter. Jag anser, att de gator vid hvilka slutet byggnadssätt är afsett att tillämpas, böra vara minst 12 meter breda liksom ock Örsholmsgatans vestra del, jämte Pumpgatan ut till Djäknegatan. Detta senare för att trafiken ut till de längs Klarälven belägna egnahemskvarteren må bliva bättre tillgodosedd. Vidare anser jag, att Industrigatan, såsom fortsättning af Djäknegatan till hamnområdet, bör hålla samma bredd som denna, samt att denna derved ökas till 18 meters bredd, hvarjämte denna gata bör få samma bredd (18 met.) å sin nordvestra sträckning ned till Gustafsgatan. Detta för att öppna en trafikled från främre Herrhagen och staden för öfrigt, till den norra och nordöstra delen af stadsplanen i fråga, (med tanke äfven på en event. utvidgning å detta håll), samt dessutom utgöra en här lämplig branddelare. Vidare bör Örsholmsgatan från Lambergsgatan och österut, af samma anledning ökas till 18 meters bredd.

Hvad de med rödt angifna gatuhöjderna beträffar, så anser jag, att någon ändring här bör vidtagas. Så är John Ericssonsgatans höjder, der den ingår uti den här relativt korta Djäknegatan, å vestra sidan 15.60, å östra 15,08 hvilken skillnad måste betydligt reduceras. Djäknegatan, såsom blifvande trafikgata af högre ordning, får derved vid sin stränkning öster ut härifrån ej hafva större lutning än den, som nu derstädes är antydd, äfven om den ett kortare stycke skulle komma högre, än det redan nu delvis bebyggda fabrikskvarteret Yxan.

För öfrigt är intet att emot stadsplanen erinra.

Handlingar och tvänne kartor tillhörande målet bifogas härjämte.

Stockholm den 3 oktober 1912.

*Bror Almqvist.**

Byggnadsnämnden tog nu detta ärende i öfvervägande, och beslöt efter öfverläggning avgifva följande yttrande:

I anledning af den af arkitekten Almqvist framhållna nödvändigheten af att de olika delarne i stadsplanen ingå med tolkningsbara beteckningar, hvaribland en fortlöpande begränsningslinje omkring det till fastställelse afsedda området, har Byggnadsnämnden lämnat stadsarkitekten i uppdrag att genom olika färger sär-

skilja de olika områdena å planen äfvensom att därå anbringa den önskade bc-gränsningslinjen.

Hvad angår krafvet på särskilda byggnadsbestämmelser för området i fråga har Byggnadsnämnden med flit uraktlåtitt att föreslå några sådana, utan afsett att stadens gällande byggnadsordning skulle utan förändringar tillämpas på området. I afseende å de för bostadshus afsedda delarna har Nämnden härvid främst haft för ögonen önskvärldheten af att de, som vilja bygga, ej genom inskränkningar i byggnadsfriheten utöfver de i byggnadsordningen stadgade afskräckas från att bygga på regleradt område och dragas öfver till oregleradt. Områdets blifvande bebyggare måste ju tänkas tillhöra den mindre bemedlade klassen, och att under sådana förhållanden föreskriva mer eller mindre betungande skärpningar i byggnadsbestämmelserna har synts Nämnden oklokt, desto mera som åtskilliga byggnader redan äro uppförda å området.

Med afseende å industritomterna har det med hänsyn till industriens mångskiftande karaktär och däråf härflytande olikheter i behof synts Nämnden om möjligt ännu svårare att föreslå några allmänt gällande inskränkande bestämmelser i afseende å tomternas bebyggande, helst om föreskrifter skulle, som arkitekt Almqvist föreslagit, lämnas i sådana stycken som hushöjd, husens antal på tomterna m. m.

Nämnden vill i detta sammanhang framhålla, att Nämnden ej länkt sig att genast företaga tomtindelning af industriområdet, utan först i den mån, behofvet af en sådan gör sig gällande.

Hvad arkitekten Almqvists anmärkningar mot gatubreddens beträffar, får Nämnden till en början hänvisa till den handlingarna i ärendet bilagda beskrifningen till kartan, hvaraf framgår att ingen gata i bredd understiger 12 meter. De gator, hvilkas bredd arkitekten Almqvist beräknat till 15 meter hålla 18 meter i bredd, hvilket jämväl är förhållandet med kajen kring Lambergstjärnet. Planen är nämligen ritad i skala 1:2000, men det på ritningen anbragta skalmåttet har genom ett förbiseende blifvit oriktigt inritadt, så att detsamma ej angifver det riktiga måttet. Orsaken till att detta förbiseende ej iakttagits är den, att måtten vid kartans uppgörande tagits efter metallskala, som jämväl användts vid kartans senare granskning.

Arkitekten Almqvists mening om Industrigatans bredd finner Nämnden sig höra biträda, liksom Nämnden ej heller har något att erinra mot att Djäknegatan i sin nordvästra sträckning ned till Gustafsgatan erhåller en bredd af 18 meter. Anledningen till att Nämnden för denna del af Djäknegatan föreslagit allenast 12 meters bredd, var den, att Nämnden ville förekomma inlösningskyldighet beträffande vissa delar af kvarteret Gåsen, hvilka ej äro i stadens ägo; då Nämnden nu

emellertid erfarit, att utsikter till godvillig öfverenskommelse beträffande dessa delar numera förefinnes, har Nämnden, som sagdt, intet att erinra mot arkitekten Almqvists förslag, då detta i trafikhänseende är bättre än Nämndens eget.

Den annärkta höjdskillnaden 15,60 till 15,08 i Djäknegatan har uppkommit därigenom, att hänsyn tagits till den inom kvarteret Yxan för ej länge sedan uppförda Karlstads Snickerifabrik tillhöriga stora industribyggnaden. Denna skillnad kan emellertid reduceras därhän, att gatuhöjden på Västra sidan minskas till 15,30 och på östra sidan ökas till 15,20, detta under förutsättning, att Djäknegatans stigning från John Ericssonsgatan upp till kvarteret Yxan mellan snickerifabriken och järnvägsöfvergången lägges i bruten, ej i rakt stigande linje, en anordning, som ej torde vålla några praktiska olägenheter.

Nämnden beslöt för tids vinnande att, innan några vidare på Nämnden beroende åtgärder vidtoges, anhålla om Stadsfullmäktiges principuttalande rörande de ifrågasatta förändringarna i det föreliggande stadsplaneförslaget.

Som ofvan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 4 januari 1913.*

§ 5.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att afgifva yttrande öfver af tjänstgörande arkitekten hos Kungl. Öfverintendentsämbetet B. Almqvist framställda erinringar beträffande förslaget till ny stadsplan för visst område af stadsdelen Herrhagen här i staden.

Byggnadsnämnden, som afgifvit yttrande i ärendet, hade anhållit om stadsfullmäktiges principuttalande rörande de ifrågasatta förändringarna i det föreliggande stadsplaneförslaget, innan några vidare på nämnden beroende åtgärder vidtoges.

Efter hållen öfverläggning beslöt drätselkammaren tillstyrka stadsfullmäktige att i princip uttala sig i enlighet med byggnadsnämndens förslag.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ofvan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERIJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktig
i Karlstad Beredningsutskott den 14 januari 1913.*

§ 9.

Sedan tjänstgörande arkitekten hos Kungl. Överintendentsämbetet Bror Almqvist uti till Ämbetet avgivet tjänstememorial framställt vissa erinringar beträffande det förslag till stadsplan för visst område av stadsdelen Herrhagen här i staden, varå Stadsfullmäktige hos Kungl. Maj:t sökt fastställelse, samt Stadsfullmäktiges yttrande häröver inforrats, så hade Byggnadsnämnden uti i ärendet avgivet ullåtande hemställt om Stadsfullmäktiges principuttalande rörande de ifrågasatta förändringarne i stadsplaneförslaget, innan några vidare på Nämnden herende åtgärder vidtoges.

Drätselkammaren hade uppå remiss avgivit yttrande i ärendet, och hade i Beredningsutskottet att jämväl yttra sig över framställningen, därvid Utskottet efter överläggning, beslöt att, i likhet med Drätselkammaren, hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte rörande de ifrågasatta förändringarne det föreliggande stadsplaneförslaget i princip uttala sig i enlighet med Byggnadsnämndens förslag.

In fitem:
IVAN FR. REGNER.

5. Drätselkammarens framställning angående uppgörelser med viss donationsjordsinnehavare.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Drätselkammaren
i Karlstad den 13 Januari 1913.*

§ 2.

Sedan kammaren numera träffat uppgörelser i donationsjordsrättegångar mot dels Karl Bengtssons storbhus, såsom innehavare av ägofigurerna N:ris 16 —170¹/₂ å Lamberget samt N:o 396 å Stora Kalvholmen, dels ock bankrevis Edv. Svensson, såsom innehavare av 3 hektar 6 ar 41⁶²/₁₀₀ kvadratmeter jord Sundstad, beslöt kammaren att hos stadsfullmäktige anmäla detta förhållande och begära godkännande av åtgärderna i fråga.

Under åberopande i tillämpliga delar av vad kammaren i sitt till stadsfullmäktige överlämnade protokoll av den 4 sistlidne november, § 3, andragit såsom skäl för uppgörelse på godvillighetens väg av de återstående donationsjordstvisterna, ville kammaren lämna följande upplysningar rörande nu förevarande tvänne uppgörelser:

Karl Bengtsson, vilken numera är avliden, hade stämts om avträdande av tillhoppa 12 hektar, 9 ar 37,5 kvadratmeter, utgörande det s. k. landeriet Elvrum samt ägofiguren N:o 396 å Stora Kalvholmen. Denna jord, som år 1898 var åsatt ett taxeringsvärde av 5,600 kronor, hade Karl Bengtsson den 1 april 1901 köpt av J. Pettersson för 20,800 kronor, varefter Bengtsson den 10 oktober 1905 sålt fastigheten till Ludvig Forsén för 23,500 kronor. Den senare är fortfarande innehavare av omtvistade jorden, i följd varav det blivit nödigt att träffa uppgörelse med såväl honom som Karl Bengtssons stärbhusdelägare. Om staden genom rättegång toge fastigheten utan något vederlag skulle vederbörande drabbas av en alltför kännbar förlust. Kammaren hade därför måst inskränka sig till att förvärva endast vad som för närvarande ansetts mest viktigt för staden att äga, nämligen ägofiguren N:o 396 å Stora Kalvholmen, varigenom hela denna holme komme i stadens besittning, samt ägofiguren N:o 169 å Lamberts-slätten, varigenom förbindelse erhöles mellan stadens förut ägande skiften därstädes. Enligt avtalet i fråga skall ägofiguren N:o 396, som i areal innehåller 70 ar 96 ²³/₁₀₀ kvadratmeter ängsmark, avstås till staden utan ersättning, varemot staden för ägofiguren N:o 169, som omfattar en areal av 1 hektar, 36 ar 19 ⁴⁸/₁₀₀ kvadratmeter åkerjord, betalar en summa av 1,000 kronor.

Det av bankrevisor Svensson innehavda området, som han den 27 november 1900 inköpt från Aug. Olsson för 6,700 kronor, utgöres av delar utav ägofigurerna N:ris 54, 55, 56 och 58 i Sundstad. August Olsson hade under år 1900 låtit indela området, med undantag av något sankmark, till tomter, varefter Svensson uppfört ett boningshus med uthus och källare, samtliga dessa byggnader värderade till 16,500 kronor. Enligt det av kammaren med Svensson ingångna avtalet skall han till staden avstå 5,316 ⁸⁹/₁₀₀ kvadratmeter av ägofiguren N:ris 54, 55 och 56, varav 3,847 ²⁰/₁₀₀ kvadratmeter motsvaras av tre tomter med för desamma beräknad gatumark, och 1,469 ¹⁹/₁₀₀ kvadratmeter utgör oindelad område. Detta senare, som bestode av sankmark, hade kammaren av sanitära skäl ansett böra komma i stadens besittning. Det sålunda till staden avträdde området utgjorde visserligen blott en mindre del av vad som vore omstämt, men å andra sidan skulle Svensson icke äga att bekomma någon som helst ersättning därför.

Efter dessa uppgörelser voro samtliga rättegångar om donationsjord utom

stadsplanen bilagda, med undantag av den mot läroverkskollegiet, vilken för läroverkets del underställts Kungl. Maj:ts prövning.

På grund av vad sålunda anförts beslöt drätselkammaren, med överlämnande av de upprättade överlåtelsekontrakten hemställa,

att stadsfullmäktige måtte dels godkänna ifrågavarande med Karl Bengtssons stärbhusdelägare, Ludvig Forsén och Edv. Svensson träffade avtal, dels ock besluta att erforderliga 1,000 kronor för inlösen av ägofiguren N:o 169 å Lambergsslätten skola gäldas av fonden för framtida jordförvärv.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem :

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 14 januari 1913.

§ 10

Uti till Stadsfullmäktige inkommen framställning, över vilken Beredningsutskottet hade att avgiva yttrande, hade Drätselkammaren anmält, att uppgörelser i donationsjordstvisten numera blivit av Kammarerna träffade med dels Karl Bengtssons stärbhusdelägare såsom innehavare av ägofigurerna N:ris 164—170¹/₂ å Lamberget samt N:o 396 å Stora Kalvholmen ävensom Ludvig Forsén, vilken sistnämnde elter rättegångens början förvärvat nämnda fastighet, dels ock Bankrevisorn Edv. Svensson såsom innehavare av 3 hektar 6 ar 41⁶²/₁₀₀ kvnitr jord i Sundstad, och hade efter dessa uppgörelser samtliga rättegångar om donationsjord utom stadsplanen bilagts, med undantag av den mot läroverkskollegiet, vilken för läroverkets del underställts Kungl. Maj:ts prövning.

Efter närmare redogörelse för innehållet av de nu träffade avtalen hade Drätselkammaren, med bifogande jämväl av de uppgjorda kontrakten, hos Stadsfullmäktige hemställt,

att Stadsfullmäktige måtte dels godkänna ifrågavarande med Karl Bengtssons stärbhusdelägare, Ludvig Forsén och Edv. Svensson träffade avtal, dels ock besluta, att erforderliga 1,000 kronor för inlösen av ägofiguren N:o 169 å Lambergsslätten skulle gäldas av fonden för framtida jordförvärv.

Efter överläggning beslöt Beredningsutskottet hemställa,

att Drätselkammarens förevarande framställning måtte av Stadsfullmäktige bifallas.

In fidem :

IVAN FR. REGNER.

6. Saluhallsstyrelsens framställning om ytterligare anslag för införande av elektrisk värmeledning i Saluhallen.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Sedan Herrar Stadsfullmäktige vid sammanträde sistlidne oktober beviljat ett anslag av kr. 2,800 till införande av elektrisk värmeanläggning i Saluhallen, anmodade Saluhallsstyrelsen Karlstads Elektricitetsverk att utföra ifrågavarande anläggning.

Med anledning av i avskrift bifogad skrivelse från Karlstads Elektricitetsverk, får Saluhallsstyrelsen härmed vördsamt hemställa om ett ytterligare anslag av kr. 600: — till ifrågavarande värmeanläggning.

Karlstad den 13 januari 1913.

För Karlstads Saluhallsstyrelse
HUGO BERG.

Till Styrelsen för Karlstads Saluhall.

Ang. elektr. värmeanläggningen.

Som vår leverantör av elektriska värmekaminer nu ökat priserna å dessa, se vi oss härmed nödsakade anhålla om ett tillägg av 600 kronor i entreprenadsumman.

Prisstegringen beror till större delen på en förbättrad konstruktion af värmelementen.

Karlstad den 8 januari 1913.

För Karlstads Elektricitetsverk
JOHN THALÉN.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 13 Januari 1913.*

§ 3.

Uppå remiss från stadsfullmäktiges herr ordförande hade drätselkammaren att avgiva yttrande över saluhallsstyrelsens framställning om ett ytterligare anslag

av 600 kronor för införande av elektrisk värmeledning i saluhallen, och beslöt drätselkammaren tillstyrka bifall till framställningen.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHIJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 14 januari 1913.*

§ 11.

Hos Stadsfullmäktige hade Saluhallsstyrelsen hemställt, att sedan Fullmäktige för införande av elektrisk värmeledning i Saluhallen beviljat ett anslag af 2,800 kronor, men Elektricitetsverket, som hade att ombesörja anläggningens utförande, numera meddelat, att på grund av prisstegring å värmekaminer, ett tillägg till entreprenadsumman af 600 kronor vore erforderligt, sistnämnda belopp måtte för ändamålet ytterligare beviljas.

Häröver hade Drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtande.

Beredningsutskottet, som nu hade att yttra sig i ärendet, fann sig, med hänsyn till Fullmäktiges föregående beslut i frågan, jämväl böra tillstyrka bifall till framställningen, vadan Utskottet hemställde,

att Stadsfullmäktige måtte bevilja ett ytterligare anslag av 600 kronor för införande av elektrisk värmeledning i saluhallen ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp skulle anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1913.

Den 20 Februari.

N:o 3.

7. Konungens Befallningshavandes resolution med inforordande av Stadsfullmäktiges yttrande över av Kommittén för den lägre tekniska undervisningens ordnande avgivet utlåtande och förslag.

Resolution.

Översändes till stadsfullmäktige i Karlstad, som ville avgiva yttrande över bilagda, av kommittén för den lägre tekniska undervisningens ordnande avgivna utlåtande och förslag, vilket yttrande i sinom tid torde få förväntas.

Karlstad i landskansliet den 24 september 1912.

På Landshövdinge Ämbetets vägnar:

IVAN FR. REGNER.

ELIAS STENIUS.

En d. 13 Dec. 1912.
Protokoll, hållet vid sammanträde med kommittén för främjande af frågan om ett tekniskt läroverks inrättande i Karlstad den 13 Dec. 1912.

Närvarande: rektor A. Dahlman, major Th. Helleberg, ingenjör A. Svanbom och stadsarkitekt C. Crispin.

§ 1.

Från stadsfullmäktige hade till kommittén för utlåtandes afgifvande remitterats Konungens Befallningshafvandes i Värmlands län resolution med inforordande

af Stadsfullmäktiges yttrande öfver af Kungl. kommittén för den lägre teknisk undervisningens ordnande afgifvet utlåtande och förslag.

Det inhämtades härutaf, att Kungl. kommittén föreslagit upprättandet af en teknisk fackskola för trämasse-, cellulosa- och pappersindustri i Karlstad, under förutsättning med hänsyn till de förmåner, nämnda skola komme att tillföra kommunen, att densamma skulle tillhandahålla skolan lämplig lokal med inredning och möblering samt fri bostad eller bostadsersättning åt skolans föreståndare efter samma grunder, som gälla med afseende på rektorerna vid de allmänna läroverken.

Under den öfverläggning, som härefter uppstod, framhölls,

att Stadsfullmäktige redan år 1878 på förfrågan från Värmlands läns landsting förklarade sig villiga kostnadsfritt upplåta två tomter i staden för en teknisk läroverksbyggnad;

att Stadsfullmäktige år 1898 tillsatte en kommitté för främjande af frågan om ett tekniskt läroverks inrättande i staden;

att Värmlands läns landsting den 18 September 1907 ingick till Kung Maj:t med underdånig framställning om inrättande af ett tekniskt elementarläroverk inom länet med afseende särskilt fäst på trämasse- och pappersindustrien

att Stadsfullmäktige samma år på förfrågan af landstinget förklarade sig villiga upplåta fri tomt för ett sådant läroverk och dessutom lämna bidrag till byggnadskostnaden, ehuru de ej för det dåvarande ville utfästa sig för något bestämt belopp, enär uppgift saknades angående storleken af sagda kostnad;

att äfven från andra håll inom länet visats intresse för frågan genom beviljande af medel, som för närvarande finnas disponibla i Karlstads Sparbank, och hvilkas belopp den 1 Januari 1913 utgjorde

från Karlstads sparbank kr. 47,496: 46

från Uddeholms aktiebolag " 8,885: 26

Summa kr. 56,381: 72;

samt att på förfrågningar af kommittén, en mängd förvaltningar vid cellulosa- och pappersfabriker inom detta och angränsande län uttalat sitt intresse för upprättande af en dylik skola.

Med hänsyn till det intresse för företaget som sålunda sedan lång tid tillbaka yppats, samt de påtagliga fördelar, som skulle beredas samhället genom en dylik läroanstalts förläggande till Karlstad får kommittén på det lifligaste tillstyrkt Stadsfullmäktige, att uttala sig här för samt förklara sig villiga att åtaga sig de förbindelser, som därför uppställts såsom villkor.

Justeradt den 20 Januari 1913.

AXEL DAHLMAN.

In fidem:

TH. HELLEBERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 3 februari 1913.*

§ 1.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande med anledning av Konungens Befallningshavandes resolution med infordrande av stadsfullmäktiges yttrande över av kommittén för den lägre tekniska undervisningens ordnande avgivet underdånigt utlåtande och förslag.

Den av stadsfullmäktige år 1898 tillsatta kommittén för främjande av frågan om ett tekniskt läroverks inrättande här i staden hade uppå remiss avgivit yttrande i ärendet och därvid bland annat framhållit,

att stadsfullmäktige redan år 1878 på förfrågan från Värmlands läns landsting förklarat sig villiga kostnadsfritt upplåta två tomter i staden för en teknisk läroverksbyggnad,

att Värmlands läns landsting den 18 september 1907 ingått till Kungl Maj:t med underdånig framställning om inrättande av ett tekniskt elementarläroverk inom länet med avseende särskilt fäst på trämasse- och pappersindustrien,

att stadsfullmäktige samma år på förfrågan av landstinget förklarat sig villiga upplåta fri tomt för ett sådant läroverk och dessutom lämna bidrag till byggnadskostnaderna, ehuru de ej för det dåvarande ville utfästa sig för något bestämt belopp, enär uppgift saknades om storleken av sagda kostnad,

att 56,381 kronor 72 öre funnos den 1 januari 1913 disponibla för ändamålet samt

att en mängd förvaltningar vid cellulosa- och pappersfabriker inom detta och angränsande län uttalat sitt intresse för upprättande av en dylik skola.

Då drätselkammaren fann det uppenbart, att Karlstad vore den lämpligaste platsen för en sådan skola och då Karlstad redan förut och tidigare än någon annan ort förklarat sig villig till uppoffringar för saken, beslöt drätselkammaren tillstyrka stadsfullmäktige att uttala sig för kommitténs förslag om upprättande av en teknisk fackskola för trämasse-, cellulosa- och pappersindustri i Karlstad samt att åtaga sig de förpliktelser som uppställts såsom villkor för skolans förläggande hit.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8 februari 1913.*

§ 13.

Genom resolution den 24 september 1912 hade Landshövdinge-Ämbetet i lünet infortrat stadsfullmäktiges yttrande över av Kommittén för den lägre tekniska undervisningens ordnande avgivet utlåtande och förslag, och hade nu Beredningsutskottet uppå remiss att häröver avgiva yttrande.

Uti detta ärende hade den av stadsfullmäktige tillsatta kommittén för främjande av frågan om ett tekniskt läroverks inrättande här i staden ävensom Drätselkammaren avgivit infortrade yttranden och därvid sammanstående hemställt, att stadsfullmäktige måtte uttala sig för kommitterades förslag om upprättande av en teknisk fackskola för trämasse-, cellulosa- och pappersindustri i Karlstad samt åtaga sig de förpliktelser, som uppställts som villkor för skolans förläggande hit.

Av det utav den Kungl. Kommittén avgivna utlåtandet inhämtade Utskottet, bland annat, att Kommittén framställt förslag om den ifrågavarande skolans förläggande till Karlstad, under villkor, att staden tillhandahölle skolan lämplig lokal med inredning och möblering samt fri bostud eller bostadsersättning åt skolans föreståndare efter samma grunder, som gällde med avseende på rektorerna vid de allmänna läroverken.

Efter överläggning beslöt Beredningsutskottet att med instämmande uti vad Drätselkammaren i ärendet anført och föreslagit, hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte såsom infortrat yttrande uttala sig för bifall till Kommitténs förslag om inrättande i Karlstad av en teknisk fackskola för trämasse-, cellulosa- och pappersindustri ävensom förklara sig villiga att åtaga sig de förpliktelser, vilka av kommittén uppställts som villkor för skolans förläggande hit till staden.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

8. Magistratens framställning om anslag för avlöande av en extra tjänsteman vid Rådhusrätten härstädes.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Under hänvisning till förste rådmannens bilagda framställning och utredning i ämnet och med åberopande av de skäl han anført får Magistraten hemställa

att Stadsfullmäktige från och med den 1 januari 1913 tills vidare anvisa ett årligt anslag av 1,500 kronor att användas till arvode åt en extra tjänsteman vid Rådhus Rätten med uppdrag att föra brottmålsprotokollet och sköta därmed förenade expeditionsgöromål, vilket arvode jämväl skulle innefatta gottgörelse för renskrivningskostnader och utbetalas månadsvis.

Karlstads rådhus den 16 oktober 1912.

På Magistratens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Till Magistraten.

Härmed får jag vördsamt anhålla, att Magistraten måtte hos Stadsfullmäktige göra framställning om anslag till avlöning av en extra tjänsteman vid Rådhus Rätten för övertagande från min tjänst av brottmålsprotokollen och därmed förenade expeditionsgöromål.

Göromålen med uppsättning av oivil-, växel- och konkursdomböckerna jämte handhavande av därmed förenade expeditionsgöromål äro vid Rådhusrätten i Karlstad av den omfattning, att de ensamt i allmänhet taga en persons tid och krafter i anspråk, detta oaktat de arbetsbesparande åtgärder, som äro införda. Det har också vissa tider visat sig hart när omöjligt att utan överansträngning sköta de å tjänsten jämväl lagda brottmålsprotokollen, vilka — oavsett vissa tider av osedvanligt besvärliga och stora brottmål — i Karlstad i förhållande till stadens folk mängd måste anses vara vidlyftiga. Då jag själv skött brottmålsprotokollen och därmed förenade göromål har det ofta måst ske med uppoffring av söndagsvilan. Magistraten erinrar sig likväl, hurusom jag under de snart fem år jag innehaft min tjänst upprepade gånger för längre tider på egen bekostnad fått förordnad vikarie ensamt för brottmålsprotokollen. Då det icke torde vara att vänta någon nedgång vare sig i de civila målen och ärendena eller i brottmålen, torde tiden vara inne att från förste rådmanstjänsten avskilja brottmålsprotokollen.

Jag åberopar senaste tillgängliga domstolsstatistiken för år 1910 och från en del städer införskaffade uppgifter angående handhavandet av domboksgöromålen.

Karlstad den 31 Augusti 1912.

ERIK LUNDBLAD.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 12 december 1912.*

§ 17.

Magistraten i Karlstad hade hos stadsfullmäktige hemställt, att stadsfullmäktige ville från och med den 1 januari 1913 tillsvidare anvisa ett årligt anslag av 1,500 kronor att användas till arvode åt en extra tjänsteman vid rådhusrätten med uppdrag att föra brottmålsprotokollen och sköta därmed förenade expeditionsgöromål vilket arvode jämväl skulle innefatta gottgörelse för renskrivningskostnaden och utbetalas månadsvis

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att avgiva yttrande i ärendet, ansåg visserligen att den arbetsbörda, som vore ålagd förste rådmannen visat sig vara alltför betungande och att han borde hava någon lättnad i sitt arbete, men då den föreslagna extra tjänstemannen väl komme att bliva ledamot i rådhusrätten ville det synas drätselkammaren som om anordningen krävde en förändring i arbets- och lönestaten för magistraten och rådhusrätten. Drätselkammaren fann sig därför böra på så sätt tillstyrka framställningen, att stadsfullmäktige måtte bevilja det begärda anslaget av 1,500 kronor att årligen från och med år 1913 tillsvidare utgå till förste rådmannen för erforderligt extra biträde i hans tjänst.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM

*Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktige
i Karlstad Beredningsutskott den 8 februari 1913.*

§ 14.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att avgiva utlåtande över en av Magistraten härstädes hos Stadsfullmäktige gjord framställning om anvisande av ett årligt anslag av 1,500 kronor att användas till arvode åt en extra tjänsteman vid Rådhusrätten med uppdrag att föra brottmålsprotokollen och sköta därmed förenad expeditionsgöromål.

Uti häröver avgivet yttrande hade Drätselkammaren, på anförda grunder, tillstyrkt Stadsfullmäktige att på det sätt bifalla framställningen, att det begärda anslaget av 1,500 kronor beviljades att årligen från och med år 1913 tillsvidare utgå till förste rådmannen för erforderligt extra biträde i hans tjänst.

Beredningsutskottet beslöt efter överläggning instämma uti det av Drätselkammaren i ärendet avgivna yttrande, vadan Utskottet hemställde,

att Stadsfullmäktige måtte anvisa ett anslag av 1,500 kronor att årligen från och med år 1913 tillsvidare utgå till förste rådmannen här i staden för erforderligt extra biträde i hans tjänst, samt

att Stadsfullmäktige måtte bestämma, att sålunda beviljat belopp skall utgå av tillgängliga medel.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

9. Magistratens resolution med inforordande av Stadsfullmäktiges yttrande i anledning av Disponenten för Färjestads Bryggeriaktiebolag kaptenen Reinhold Huss' besvär över Konungens Befallningshavandes i länet resolution den 26 november 1912 angående tillstånd för klaganden att här i staden utskänka öl.

Resolution.

Öfversändes till magistraten i Karlstad, som anmodas att efter stadsfullmäktiges här i staden hörande, afgifva underdånigt yttrande öfver ineliggande underdåniga besvär samt med nämnda yttrande sedermera hit inkomma och remisshandlingarna därvid återställa.

Karlstad i landskansliet den 31 december 1912.

Landshöfdinge-Åmbetet

GEORG SAMUELSON. IVAN FR. REGNER.

Öfverlemnas till Stadsfullmäktige i Karlstad för yttrande, som till Magistraten införfväntas jämte remisshandlingarna.

Karlstads rådhus den 3 jan. 1913.

På Magistratens vägnar:

C. LIDBERG.

Till Konungen.

Härmed får jag i underdånighet anföra besvär emot Konungens Befallningshavandes i Värmlands län den 26 november 1912 givna beslut rörande tillstånd

för mig att under viss tid i huset N:o 44 vid Östra Torggatan i Karlstad icke utskänkning af öl, och yrkar jag att erhålla sagda tillstånd utan andra inskränkningar än som nödvändigt följa af lag och gällande förordning rörande försäljning af maldrycker.

Till stöd för denna min underdåniga anhållan får jag, med bifogande af handlingar som styrka mina uppgifter, härmed anföra:

att berörda öl- och matservering måste anses behöflig i staden;

att den städse skötts på ett monstergillt sätt och icke gifvit någon som hälsanledning till anmärkning (Bil. 1—3);

att emellertid vederbörande myndigheter icke hörts öfver ansökningen då denna otvifvelaktigt skulle hafva blifvit utan särskilda förbehåll tillstyrkt;

att ölkonsumtionen i staden och länet varit i beständigt sjunkande, hvarför något skäl till inskränkning ur denna synpunkt icke förelegat (Bil. 4);

samt att icke heller på annat sätt kunnat påvisas någon som helst olägenhet eller fara för ordningen genom att utskänkning af öl äfven fristående från matsservering för sagda ölstuga tillåtes.

Underdånigst

REINHOLD HUSS

Disponent för Färjestads Bryggeriaktiebolag i Karlstad,

Stockholm den 24 december 1912.

*Konungens Befallningshafvandes i Värmland.
län resolution på ansökan af disponenten för Färjestads
Bryggeri Aktiebolag i Karlstad, kaptenen Reinhold
Huss, om tillstånd att i Karlstad utskänka öl
Gifven, Karlstad i landskansliet den 26 november 1912*

I ansökningen, som hit inkommit den 20 augusti 1912, har kaptenen Reinhold Huss anhållit om tillstånd att under en tid af tre år, räknadt från och med den 1 januari 1913 i huset N:o 44 vid Östra Torggatan här i staden icke utskänkning af öl; varande vid denna ansökan fogadt vederbörligt bevis därom, att kaptenen Huss ägde god frejd.

Öfver denna ansökning hafva magistraten och stadsfullmäktige i Karlstad af gifvit infordrade yttranden och därvid under vissa villkor tillstyrkt bifall till ansökningen.

Konungens Befallningshafvande har tagit handlingarnas innehåll under öfvervägande och pröfvar, jämlikt 7 § i Kungl. Förordningen angående försäljning a

vin och öl den 9 juni 1905, skäligt härigenom meddela kaptenen Reinhold Huss tillstånd att under en tid af tre år, räknade från och med den 1 januari 1913 i huset N:o 44 vid Östra Torggatan här i staden utskänka öl.

Med afseende å rörelsens utöfvande aktar Konungens Befallningshafvande nödigt föreskrifva följande inskränkingar:

Utskänkingen får ske endast till spisande gäster i förening med servering af mat, hvarvid skall iakttagas, att för hvarje halfbutelj ($\frac{1}{8}$ liter) öl, som serveras, skall, förutom ölets vanliga utskänkingspris, af gästen uttagas minst 25 öre för därtill serverad mat.

Det åligger härjämte kaptenen Huss att ställa sig till noggrann esterrättelse ej mindre de i förberörda Kungl. Förordning innehållna stadganden rörande utskänking af öl än äfven de ytterligare inskränkingar i försäljningsrättigheten, som Konungens Befallningshafvande framdeles kan finna nödigt meddela.

Utskänkningsrörelsen må ej börjas, förrän besiktning å de lägenheter, där rörelsen skall bedrivas, blifvit, i enlighet med 20 § i Kungl. Förordningen angående försäljning af vin och öl den 9 juni 1905 hållen och vederbörligt bevis däröfver utfärdats. Ombyte af utskänkingsställe må ej ske, med mindre Konungens Befallningshafvande därtill gifvit sitt samtycke.

Öppnar kaptenen Huss inom Karlstad handel i öppen bod, anses det här meddelade tillståndet hafva förfallit.

Affider kaptenen Huss åligger det sterbhusdelägarna, om de vilja fortsätta rörelsen, hvilket emellertid allenast må ske intill utgången af den tid detta tillstånd afser, att inom en månad efter dödsfallet därom göra anmälan hos Konungens Befallningshafvande, med uppgift å den person, som antagits till föreståndare för försäljningen, hvarest Konungens Befallningshafvande meddelar efter omständigheterna påkallat beslut i ärendet. Göres ej anmälan inom föreskrifven tid, eller pröfvas den till föreståndare antagne icke vara därtill lämplig, anses försäljningsrätten hafva upphört den dag tiden för anmälningskyldigheten gick till ända, eller beslut i ärendet meddelades.

För kaptenen Huss skall särskildt tillståndsbevis utfärdas.

Som ofvan.

GERH. DYRSSEN.

Georg Samuelson.

Bil. I.

Härigenom varder till bevis meddeladt, att skötseln af Färjestads Bryggeri Aktiebolags ölstuga, hvilken ölstuga under en lång följd af år varit inrymd i gården N:o 118 vid Östra Torggatan här i staden, städse ombesörjts på ett synnerligen

förtjenstfullt sätt, i följd hvaraf några störande uppträden, såvidt mig är bekant, aldrig å berörda ölstuga ifrågakommit. Karlstads stadsfiskalskontor d. 28 januari 1902.

A. F. LINDH.

Bil. 2.

Att Bryggeriaktiebolaget Färjestads såväl ölstuga som ölafhämtningsställe här i staden alltid skötts på ett ordningsfullt och om god omtanke vittnande sätt, hvarför icke heller från polismyndighetens sida någon som helst anmärkning mot Bolaget förekommit, intygas härmed på begäran. Karlstad i polisintendentsexpeditionen den 22 augusti 1905.

J. P. WENDT.

Bil. 3.

Häri genom varder på begäran till bevis meddeladt, att skötseln af Färjestads Bryggeri Aktiebolags ölstuga, hvilken ölstuga under en följd af år varit inrymd i gården Nr 44 vid Östra Torggatan här i staden, under den tid jag utöfvat chefskapet öfver polisen städse ombesörjts på ett synnerligen förtjänstfullt sätt.

Karlstad den 20 december 1912.

ALBERT NELSON.

Bil. 4.

Afskrift.

Nedanstående uppgifter äro hämtade ur Kontrollstyrelsens årsberättelser.

Försäljningen åren 1903—1911 inom *Värmlands län* af brännvin, konjak, punsch etc. äfvensom af starkare maltdrycker och svagdricka.

	Brännvin etc. liter	lageröl, pilsner etc. hl. 3).	svagdr. hl.
$\frac{1}{10}$ 1903— $\frac{1}{10}$ 1904	905,551	34,288,8	59,407,8
$\frac{1}{10}$ 1904— $\frac{1}{10}$ 1905	914,349	36,890,2	56,495,1
$\frac{1}{10}$ 1905— $\frac{1}{10}$ 1906	982,288	28,078,8	57,595,3
$\frac{1}{10}$ 1906— $\frac{1}{10}$ 1907	1,041,890	25,983,8	53,604,8
$\frac{1}{10}$ 1907— $\frac{1}{10}$ 1908 ¹⁾	1,353,906	—	—
$\frac{1}{10}$ 1907— $\frac{1}{10}$ 1908	—	26,660,02	54,862,4
$\frac{1}{1}$ 1909— $\frac{81}{12}$ 1909 ²⁾	866,684	—	—
$\frac{1}{10}$ 1908— $\frac{1}{10}$ 1909	—	24,652,2	44,060,6
$\frac{1}{1}$ 1910— $\frac{81}{12}$ 1910	1,009,951	—	—
$\frac{1}{10}$ 1909— $\frac{1}{10}$ 1910	—	16,927,7	46,615,8
$\frac{1}{10}$ 1910— $\frac{1}{10}$ 1911	—	17,036,0	51,519,7

- 1). Obs. 15 månader, omläggning till kalenderår.
- 2) Obs. Nedgången i brännvinskonsumtionen beroende på storstrejken 1909.
- 3) I den tabell i Kontrollstyrelsens årsberättelse, som angifver de skattepliktiga bryggeriernas tillverkning af lageröl, pilsneröl etc., utom svagdricka, (obs.) angafves ej den salufärdiga varan, utan *vörtmängden*. Härur är den salufärdiga varans mängd beräknad på sätt Kontrollstyrelsen angifver i början af sin årsberättelse.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8 februari 1913.*

§ 15.

Stadsfullmäktiges yttrande hade inforrats i anledning av de besvär, Disponenten för Färjestads Bryggeriaktiebolag Kaptenen Reinhold Huss anført över Konungens Befallningshavandes i länet resolution den 26 november 1912 angående tillstånd för klaganden att i huset N:o 44 vid Östra Torggatan här i staden idka utskänkning av öl.

I detta ärende hade Beredningsutskottet uppå remiss att avgiva utlåtande, och beslöt Utskottet tillstyrka Stadsfullmäktige att med åberopande av sitt yttrande över Kaptenen Huss' ansökan om erhållande av ifrågavarande utskänkningsrätt yrka ogillande av de anförda besvären.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

- 10. Magistratens resolution med inforande av Stadsfullmäktiges yttrande över Josefina Johanssons till Konungens Befallningshavande i länet ingivna ansökan om tillstånd att under innevarande år i huset N:o 10 vid Östra Torggatan här i staden till spisande gäster utskänka öl och porter.**

Resolution.

Inneliggande handlingar översändas till stadsfullmäktige i Karlstad, som an-

modas i ärendet avgiva yttrande och därmed till magistraten inkomma samt remisshandlingarna därvid återställa.

Karlstads rådhus den 13 januari 1913.

På magistratens vägnar:
C. LIDBERG.

Till Konungens Befallningshavande i Wermlands län.

Resolution.

Översändes till magistraten i Karlstad, som anmodas att, efter stadsfullmäktiges här i staden hörande, i detta ärende avgiva yttrande samt därmed sedermera hit inkomma och remisshandlingarna därvid återställa.

Karlstad i landskansliet den 10 januari 1913.

På tjänstens vägnar:
GEORG SAMUELSON.

Undertecknad får härmed vördsamt anhålla om tillstånd att i af mig förhyrda lokaler uti huset Östra Torggatan n:r 10 (s. k. Dürings kafé) här i staden, få till spisande gäster försälja: Öl, porter, för under återstående delen af året.

För styrkande min kompetens att sköta denna ifrågavarande rörelse bifogas nödiga rekommendationer samt innehafda rättigheter tillika med frejdbetyg.

Karlstad den 8 januari 1913.

JOSEFINA JOHANSSON.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Undertecknad får härmed vördsamt anhålla att uti huset N:o 10 Östra Torggatan i Dürings Café här i staden, till spisande gäster få tillhandahålla öl, porter kokat kaffe samt the och chokolad. Under ett års tid fr. o. m. 1 januari 1913

Frejdbevis jemte intyg om kompetens vidfogas.

Karlstad den 9 December 1912.

JOSEFINA JOHANSSON.

Undertecknad medgifver att ofvannämnda rörelse får bedrivas i af mig till Fru Josefina Johansson förhyrda lokalen i Östra Torggatan 10 här i staden.

Karlstad den 18 dec. 1912.

CAROLINA DÜRING.

Frejdbetyg.

Att Sara Josefina Johansson, född Vickelgren den 9 juni år 1855 (femtiofem) åtnjuter medborgerligt förtroende, betygar Skålleruds församling i Älvsborgs län den 16 december 1912.

AXEL BÄCKNER,
Komminister.

Att fru Josefina Johanson förr under många år skött restaurationen och mat-hållning vid Rostocks brunns- och badort och därvid visat sig kunna på ett fullt tillfredsställande sätt sköta samma få vi härmed på begäran intyga.

Bröttorp Mellerud den 22 juli 1912.

LARS ÖRTENGREN,
f. d. ordf. i Holms s. kom.-stämma o. kom.-nämnd.

G. N. OLSON,
v. ordf. i köpingens kom.-stämma.

*Utdrag af protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8 februari 1913.*

§ 16.

Sedan Josefina Johansson hos Konungens Befallningshavande i länet anhållit om tillstånd att i av henne förhyrd lokal i huset N:o 10 vid Östra Torggatan få under återstående delen av året till spisande gäster utskänka öl och porter, hade stadsfullmäktiges yttrande över nämnda ansökan infordrats; Och hade nu Beredningsutskottet uppå remiss att häröver avgiva utlåtande.

Då Utskottet ej ansåge det vara av behovet påkallat, att någon ny utskänk-ningsrörelse av ifrågavarande slag komme till stånd, beslöt Utskottet hemställa, att Josefina Johanssons förevarande ansökan måtte på av Utskottet anförd skäl av Stadsfullmäktige avstyrkas.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

11. Magistratens skrivelse med redovisning för 1912 års anslag till oförutsedda utgifter i polisärenden.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Magistraten har äran överlämna av verifikationer åtföljd rodogörelse för 1912 års anslag till oförutsedda utgifter i polisärenden.

Karlstads rådhus den 2 januari 1913.

På Magistratens vägnar:
K. J. LINDHOLM.

Redogörelse

för 1912 års anslag till utgifter i polisärenden.

Debet.

Behållning hos Magistraten från 1911	:	8: 75
Uppburit av Drätselkammaren		350: —
		<hr/>
		Kronor 358: 75

Credit.

Verifikatiouerna n:r 1—69		318: 75
Behållning till 1913		40: —
		<hr/>
		Kronor 358: 75

Karlstads rådhus den 2 Januari 1913.

På Magistratens vägnar:
K. J. LINDHOLM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8 februari 1913.*

§ 17.

Sedan Magistraten till Stadsfullmäktige inkommit med redovisning över 1912 års anslag till oförutsedda utgifter i polisärenden, så hade Beredningsutskottet, uppå remiss, att i anledning av redovisningen avgiva yttrande.

Då Utskottet vid granskning av redogörelsen med därtill hörande verifikationer ej funnit anledning till anmärkning, beslöt Utskottet hemställa,

att Stadsfullmäktige ville lägga redovisningen med godkännande till handlingarna samt medgiva, att redovisade beloppet må ur Drätselkammarens räkenskaper avföras.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

12. Magistratens framställning om anslag till beredande av ersättning för granskning och komplettering av bostadsuppgifter.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Genom Kungl. Kungörelsen den 18 Oktober 1912 är bostadsräkning anbefald för Karlstads stad i samband med mantalsskrivningen för 1913.

I sammanhang därmed har Kungl. Kommerskollegium hemställt, att de ifyllda formulären rörande bostäderna måtte, innan de till kollegium insändas, underkastas en förberedande granskning och komplettering, lämpligast genom en för ändamålet af kommunalmyndigheterna tillsatt kommitté.

Magistraten, som anser omöjligt att betunga enskilda samhällsmedlemmar med ett sådant tidsödande uppdrag utan ersättning, är av den mening, att granskningen och kompletteringen lämpligast bör ske genom av Magistraten utsedde avlönade personer.

Något visst arvodesbelopp är svårt att föreslå, då erfarenhet saknas om arbetets omfattning. Omkring 600 kronor torde dock böra anses nog;

Och får Magistraten äran föreslå, att till ersättning för granskning och komplettering av bostadsuppgifterna genom av Magistraten utsedde granskningsmän stadsfullmäktige ville anvisa ett förslagsanslag av 600 kronor.

Karlstads rådhus den 13 december 1912.

På Magistratens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 20 januari 1913.*

§ 7.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att avgiva yttrande över magistratens framställning om beviljande av ett förslagsanslag av 600 kronor till beredande av ersättning för granskning och komplettering av bostadsuppgifter genom av magistraten utsedda granskningsmän, beslöt tillstyrka fullmäktige att bevilja det begärda förslagsanslaget samt att bestämma att sålunda beviljat anslag skall utgå av tillgängliga medel.

Som ofvan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstads Beredningsutskott den 8 februari 1913.*

§ 18.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att yttra sig över Magistratens hos Stadsfullmäktige gjorda framställning om anvisande av ett förslagsanslag av 600 kronor

till beredande av ersättning för granskning och komplettering av bostadsuppgifter uti vilket ärende Drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtande.

Efter överläggning beslöt Beredningsutskottet att i likhet med Drätselkammaren hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte, till beredande av ersättning för granskning och komplettering av bostadsuppgifter genom av Magistraten utsedde granskningsmän, bevilja ett förslagsanslag av 600 kronor ävenson bestämma, att sålunda beviljat belopp skall utgå av tillgängliga medel

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

13. Återremitterade ärendet angående förslag till bestämmelser för bebyggandet av tomter inom stadsdelen Klara här i staden.

Utdrag av protokoll, hållet hos Byggnads Nämnden i Karlstad den 3 December 1912.

§ 112.

Sedan Stadsfullmäktige för förnyad laglikmätig behandling till Byggnadsnämnden återremitterat förslag till bestämmelser för bebyggandet av tomter inom stadsdelen Klara här i staden jämte därtill hörande byggnadsplan, därvid Beredningsutskottet föreslagit vissa förändringar i förslaget, beslöt Byggnadsnämnden, att såväl Nämndens som Utskottets förslag skulle hållas för allmänheten tillgängliga å stadsarkitektkontoret från och med den 7 December 1912 till och med den 7 Januar 1913, därom i vederbörlig tid och ordning kungörelse skulle utfärdas och fö Nämnden kände jordägare skriftligen underrättas.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Utdrag av protokoll, hållet hos Byggnads Nämnden i Karlstad den 8 Januari 1913.

§ 6.

I ärendet under § 112 i protokollet för den 3 December 1912, angående förslag till bestämmelser för bebyggandet av tomter inom stadsdelen Klara här i sta

den jämte därtill hörande byggnadsplan, i vilket förslag Beredningsutskottet föreslagit vissa förändringar, hade jämlikt därom fattat beslut samtliga handlingar i ärendet, innefattande såväl Utskottets som Nämndens förslag, hållits för allmänheten tillgängliga å stadsarkitektkontoret från och med den 7 December 1912 till och med den 7 Januari 1913, därom kungörelse införts i Nya Wermlands Tidningen och Karlstads Tidningen för den 7 December 1912 samt skriftlig underrättelse med allmänna posten den 19 December 1912 tillsänts samtliga för Nämnden kände, av förslaget berörde jordägare.

Då ärendet nu till behandling företogs, inställde sig såsom ombud för staden Ingenjören Axel Svabom på grund av för honom av Drätselkammaren utfärdad förordnande. Under den tid handlingarna i ärendet hållits för allmänheten tillgängliga, hade ej något yttrande i ärendet till Nämnden inkommit.

Sedan stadens ombud förklarar sig för sin del ansluta sig till Beredningsutskottets förslag, beslöt Byggnadsnämnden hos Stadsfullmäktige förorda detta till antagande.

Det skulle här antecknas, att fastställelse av tomtindelning inom de av förslaget berörda områdena vore på Konungens Befallningshavandes pröfning beroende.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8 februari 1913.*

§ 19.

Sedan byggnadsnämnden upprättat och till Stadsfullmäktige ingivit förslag till bestämmelser för bebyggandet av tomter inom stadsdelen Klara här i staden jämte därtill hörande byggnadsplan, hade Stadsfullmäktige å sammanträde den 21 november 1912, efter det Drätselkammaren och Beredningsutskottet avgivit infortrade yttranden, beslutit återremittera ärendet till Byggnadsnämnden för förnyad laglikmätig behandling.

Vid behandlingen av detta ärende hade Beredningsutskottet hemställt om godkännande av Byggnadsnämndens berörda förslag med vissa ändringar däri, nämligen dels beträffande den i förslagets mom. b) punkt 3) lämnade föreskrift, att huvudbyggnaderna mot gata skulle uppföras till samma höjd till taklisterna för samtliga tomter inom kvarteret vid samma gata, och dels i fråga om den i förslagets moment c) punkt 2) förekommande bestämmelsen, att byggnader av trä skulle vara putsade med kalk eller cementbruk.

På anförda skäl hade Beredningsutskottet i berörda hänseenden föreslagit, att nämnda föreskrifter skulle utgå ur förslaget.

På grund av ovanomförmälda återremiss hade därefter såväl Byggnadsnämndens förslag som Beredningsutskottets sålunda framställda ändringsförslag av Byggnadsnämnden behandlats i enlighet med bestämmelserna i fråga om behandling af förslag till stadsplan, och hade nu Byggnadsnämnden till Fullmäktige ingivit handlingarna i ärendet samt därvid till godkännande förordat Nämndens förslag med de ändringar däri, som av Beredningsutskottet föreslagits.

Uppå remiss hade nu Beredningsutskottet att häröver avgiva yttrande, och beslöt Utskottet att, i överensstämmelse med vad Utskottet förut föreslagit, herställa,

att Stadsfullmäktige måtte besluta att för sin del godkänna det af Byggnadsnämnden upprättade förslag till bestämmelser för bebyggand av tomter inom stadsdelen Klara i Karlstad jämte den därtill hörande särskilda byggnadsplanen, med de av Beredningsutskottet under ärende föregående behandling föreslagna och av Byggnadsnämnden nu förordade ändringar i berörda förslag, samt å beslutet härom söka Kungl. Majr fastställelse, samt

att Stadsfullmäktige måtte uppdraga åt sin Herr Ordförande att med kontrasignation av sekreteraren, å Fullmäktiges vägnar underteckna ifrågavarande framställning till Kungl. Majr.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

14. Återremitterade ärendet angående förslag till ny stadsplan och tomindelning för beredande av villatomter å viss del av kvarteret Udden jämte vad därmed stode i samband.

Utdrag av protokoll, hållet hos Byggnads Nämnden i Karlstad den 3 December 1912.

§ 111.

Sedan Stadsfullmäktige för förnyad lagliknätig behandling till Byggnadsnämnden återremitterat ärende angående förslag till dels ny stadsplan och tomindelning för beredande av villatomter å de utefter Klarälven belägna fyra tomterna i kv

teret Udden äfvensom det område, som vore beläget mellan kvarteret Udden och klapphuset å Sandgrund, dels särskilda byggnadsbestämmelser för områdena i fråga, därvid Stadsfullmäktige i princip godkänt förslagen med vissa förändringar, beslöt Byggnadsnämnden, beträffande förslaget till tomtindelning, att vederbörande jordägare skulle kallas att vid Nämndens nästa ordinarie sammanträde yttra sig över detsamma, samt beträffande förslagen till stadsplan och särskilda byggnadsbestämmelser, att desamma skulle hållas för allmänheten tillgängliga å stadsarkitektkontoret från och med den 7 December 1912 till och med den 7 Januari 1913, därom i vederbörlig tid och ordning kungörelse skulle utfärdas och för Nämnden kände jordägare skriftligen underrättas; skolande i protokollet här intagas det av Stadsfullmäktige i princip antagna förslaget till byggnadsbestämmelser, så lydande:

»Förslag

till bestämmelser för bebyggandet af tomterna N:ris 1 A.—1 F. inom kvarteret Udden i stadsdelen Tingvalla i Karlstad, avsedda för friliggande byggnader.

Den nu gällande byggnadsordningens föreskrifter skola till alla delar tillämpas för dessa tomter med följande tillägg:

- a) tomterna få bebyggas med hus av sten eller trä;
- b) tomterna skola bebyggas i gatulinien, dock att tomterna N:ris 1 A, 1 B, 1 C och 1 D skola bebyggas i den linie, som inåt tomterna begränsar det för plantering afsedda området;
- c) byggnaderna skola hava alla sidor fria, varför brandmurar ej få förekomma, med undantag dock för mindre uthus, vilka ej få uppföras annat än på tomternas inuersta delar, och vilkas brandmurar ej få hava större höjd än 4,5 meter från marken;
- d) huvudbyggnad får ej uppföras med flera än två fulla våningar jämte källare och vindsrum, hvarvid de senare ej få upptaga större yta än hälften av hela vindsytan.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Utdrag av protokoll, hållet hos Byggnads Nämnden i Karlstad den 8 Januari 1913.

§ 5.

I ärendet under § 111 i protokollet för den 3 December 1912, angående förslag till dels ny stadsplan och tomtindelning för beredande av villatomter å de ut-

efter Klarälven belägna fyra tomterna i kvarteret Udden ävensom det område som vore beläget mellan kvarteret Udden och klapphuset å Sandgrund, dels särskilda byggnadsbestämmelser för områdena i fråga, hade jämlikt därom fattadt beslut för yttrandes afgifvande inför Nämnden denna dag inkallats Karlstads stad landshöfdingen i länet, biskopen och domkapitlet i stiftet samt Karlstads Bryggeri aktiebolag, varjämte handlingarna i ärendet hållits för allmänheten tillgängliga i stadsarkitektkontoret från och med den 7 December 1912 till och med den 7 Januari 1913, därom kungörelse införts i Nya Wermlands Tidningen och Karlstads Tidningen för den 7 December 1912 samt skriftlig underrättelse med allmänheten posten den 19 December 1912 tillsänts härovan omnämnde rättsägare, utgörande samtliga av förslaget berörde jordägare.

Då ärendet nu till behandling företogs, inställde sig såsom ombud för staden Ingenjören Axel Svabom på grund av för honom av Drätselkammaren utfärda förordnande samt Karlstads Bryggeriaktiebolag genom sin disponent A. Egnell.

Övriga rättsägare avhördes icke, och ej heller hade under den tid, handlingarna i ärendet hållits för allmänheten tillgängliga, något yttrande rörande förslaget inkommit.

Sedan de tillstådesvarande rättsägarna förklarat sig icke hava något mot förslaget att erinra, beslöt Byggnadsnämnden överlämna detsamma till Stadsfullmäktige med hemställan, att Fullmäktige måtte besluta för sin del godkänna förslaget samt å beslutet härom söka vederbörlig fastställelse.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktige
i Karlstad Beredningsutskott den 8 februari 1913.*

§ 20.

Vid sammanträde den 21 november 1912 hade Stadsfullmäktige, på framställning av Byggnadsnämnden och sedan Drätselkammaren och Beredningsutskottet varit i ärendet hörda, för sin del i princip godkänt av Byggnadsnämnden uppgjorda förslag dels till ny stadsplan och tomtindelning för beredande av villatomter å de utefter Klarälven belägna fyra tomterna i kvarteret Udden inom stadsdelen Tingvalla här i staden ävensom å det område, som vore beläget mellan kvarteret Udden och klapphuset å Sandgrund, dels ock till särskilda bestämmelser för bebyggandet av nämnda områden, med de ändringar i dessa förslag, som å Drätselkammaren och Beredningsutskottet föreslagits.

Ärendet hade därefter i vederbörlig ordning vidare behandlats av Byggnadsnämnden, och hade nu såväl förslaget till ny stadsplan och tomtindelning för berörda områden, åtföljt av karta med beskrivning, som även förslaget till särskilda bestämmelser för områdenas bebyggande — båda förslagen uppgjorda i överensstämmelse med Fullmäktiges ovannämnda beslut, — blivit av Byggnadsnämnden till Stadsfullmäktige överlämnade, därvid Nämnden hemställt, att Stadsfullmäktige måtte för sin del godkänna förslagen.

Beredningsutskottet, som uppå remiss hade att häröver avgiva yttrande, beslöt, efter granskning av förslagen i fråga, hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte för sin del godkänna de av Byggnadsnämnden nu framlagda förslag, dels till ny stadsplan och tomtindelning för de utefter Klarälven belägna fyra tomterna i kvarteret Udden inom stadsdelen Tingvalla i Karlstad ävensom det område, som är beläget mellan kvarteret Udden och klapphuset å Sandgrund, dels ock till särskilda bestämmelser för bebyggandet av nämnda områden, samt å beslutet här-om söka Kungl. Majts fastställelse, samt

att Stadsfullmäktige måtte uppdraga åt sin Herr Ordförande att, med kontrasignation av sekreteraren, å Fullmäktiges vägnar underteckna ifrågakvarande framställning till Kungl. Majt.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

15. Drätselkammarens framställning angående täckande av taket å nya flickskolebyggnaden med eternit.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 12 december 1913.

§ 19.

I samband med beslutet angående om- och tillbyggnad för flickskolans behov av den s. k. nya lasarettbyggnaden å gamla lasarettstomten hade stadsfullmäktige beslutat, att taket å byggnaden skulle täckas med glaceradt tegel i stället för eternit. Då emellertid takets lutning vore för liten, vore det av praktiska skäl synnerligen olämpligt att täcka taket med tegel och dessutom tillåte byggnadens arkitektur icke en förändring av taket till högre takresning. Med anledning härav beslöt drätselkammaren ingå till stadsfullmäktige med framställning, att taket å flickskolebyggnaden måtte få täckas med eternit.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8 februari 1913.*

§ 21.

Beredningsutskottet, som uppå remiss hade att yttra sig över en av Drätselkammaren hos Stadsfullmäktige gjord framställning, däri kammaren på anförda skäl hemställt, att taket å den nya flickskolebyggnaden måtte få täckas med eternit, beslöt, med hänsyn till vad Kammaren anført, hemställa,

att Drätselkammarens förevarande framställning måtte av Stadsfullmäktige bifallas.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

16. Drätselkammarens framställning i återremitterade ärendet rörande användningen av viss del av anslaget till gatuarbeten under år 1913.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 20 januari 1913.*

§ 12.

Vid behandling av drätselkammarens förslag till gatuarbeten för innevarande år hade stadsfullmäktige till drätselkammaren återremitterat frågan om användningen av de enligt förslaget avsedda medlen för nya arbeten dels å Tingvalla—Eneströmsgatan, 2,500 kronor och dels å Västra Torggatan, 14,051 kronor, med anmodan till drätselkammaren att taga i övervägande och till stadsfullmäktige inkomma med yttrande, huruvida det icke kunde anses tillfyllest, att endast mindre reparationer utfördes å Tingvalla—Eneströmsgatan och att endast den del av Västra Torggatan, som vore belägen från och med Tingvallagatan till och med Drottninggatan, belades med tuktad sten, samt huruvida icke härigenom eventuellt besparade medel kunde användas för gatubyggnader i stadens utkanter.

Då nu ärendet företogs till behandling anförde stadsingenjören följande:

”Kostnaderna för Nygatans ordnande voro räknade under förutsättning att härför erforderlig fältsten skulle erhållas från ombyggnaden av Västra Torggatan. För Nygatan erfordrades cirka 700 kvadratmeter fältsten. Vid ombyggnad av hela Västra Torggatan erhöles cirka 1,000 kvadratmeter fältsten. Härav vore emeller-

tid en mycket stor del av trafiken under årens lopp alldeles utsliten och därför oanvändbar till nybeläggning å Nygatan. Fullt användbar sten torde med säkerhet icke erhållas mera än vad som för Nygatan erfordrades. Ombyggnad av Västra Torggatan endast mellan Tingvalla- och Drottninggatorna hade alltså som följd, att fältsten för Nygatan måste inköpas, vilket måste förefalla onödigt, då man kunde få tillräckligt med sten från Tingvallastadens gamla gator.

Beträffande Encströms — Tingvallagatorna hade av drätselkammaren föreslagits halva körbanans makadamisering för en kostnad av 2,500 kronor. Sedan den tidpunkt, då detta förslag inlämnades, hade emellertid tillkommit den omständigheten, att öppna platsen mellan brandstationen och saluhallen genom fyllnadsmassa från verkstadens nybyggnad detta år komme att bliva utfylld till full höjd. Dessutom finnes utsikt till, att tomten vid Tingvallagatan mitt emot saluhallen i närmaste tiden kunde komma att bliva bebyggd. Då det alltså med stor sannolikhet vore möjligt att inom närmaste framtiden utbygga den nämnda gatudelen till full bredd, torde kunna anses lämpligt att för närvarande inhibera den föreslagna makadamiseringen och i stället använda de härigenom besparade medlen, 2,500 kronor, till ordnande av Rosenbadsgatan.»

I fråga om sistnämnda gatas ordnande hade jämnväl till drätselkammaren inkommit följande framställning:

Till Drätselkammaren i Karlstad.

I det förslag till gatuarbeten för år 1913 som kammaren uppgjort och framlagt för stadsfullmäktige kunde det ej undgå vår uppmärksamhet, att däri ej ingick iordningsställande av Rosenbadsgatan, men då fullmäktige antagit förslaget i vad det gäller beloppet, men åsidosatt en del föreslagna arbeten, skulle därigenom uppstå ett belopp till kammarens förfogande att användas till gatuarbete på annan plats än förslaget anger.

Undertecknade anhålla värdsamt, att kammaren vill taga under överbägande om ej Rosenbadsgatan därvid välbehöfligen bör komma i åtanke, vi anse det vara vår rätt fordra att nu sedan alla erforderliga ledningar där nedlagts och då de fastigheter som uteslutande äro hänvisade för sin utfart till nämnda gata representera ett taxeringsvärde av 250,000 kronor för vilket undertecknade få erlægga skatt och då därtill kommer att för Handelsbolaget Karl Olssons ganska betydande affärsverksamhet mycket körning förekommer samt dessutom ej så litet för stadsträdgårdens räkning och då vid vissa tider under året gatan är så gott som ofarbar för körtrafik, anse vi det vara kammarens plikt att något göra för avhjälpande av dessa olägenheter.

Karlstad den 30 december 1912.

REINH. TERNQVIST.

Handelsbolaget Carl Olsson.

CARL AHLZÉN.

OSK. THORÉN.

I anslutning till vad stadsingeniören anfört beslöt drätselkammaren hemställa att stadsfullmäktige måtte besluta,

att Västra Torggatan omlägges mellan Hamngatan och Tingvallagatan, med körbanan till 5 meters bredd, belagd med tuktad sten, för en kostnad av 14,051 kronor,

att endast mindre reparationer utföras å Tingvalla—Eneströmogatorna utanför saluhallen, samt

att det härigenom besparade anslaget å 2,500 kronor användes för ordnande av Rosenbadsgatan.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 8 februari 1913.

§ 22.

Sedan Stadsfullmäktige vid behandlingen av Drätselkammarens förslag rörande de gatuarbeten, som under år 1913 borde komma till utförande, beslutat till Kammaren återremittera frågan om användningen av de enligt förslaget avsedda medlen för nya arbeten dels å Tingvalla—Eneströmogatorna, 2,500 kronor, och dels å Västra Torggatan, 14,051 kronor, med anmodan till kammaren att taga i övervägande, huruvida någon besparing av berörda anslag kunde åstadkommas, för att behovet av gatubyggnader i stadens utkanter i stället skulle kunna tillgodoses, så hade nu Drätselkammaren företagit denna fråga till behandling och därom gjort framställning till Stadsfullmäktige, varöver Beredningsutskottet, uppå remiss, hade att avgiva yttrande.

Av Kammarens berörda framställning inhämtade Utskottet, att Kammaren ansett någon inskränkning i det föreslagna arbetet med Västra Torggatans omläggning icke lämpligen böra äga rum, vadan någon besparing å det härför avsedda anslaget ej kunde av Kammaren tillstyrkas.

Vad däremot beträffande den föreslagna makadamiseringen av Eneströms—Tingvallagatorna hade Kammaren på anförda skäl uttalat sig för att låta med detta arbete tillsvidare anstå och i stället använda de härigenom besparade medlen, 2,500 kronor, till ordnande av Rosenbadsgatan, varom särskild framställning gjorts till Drätselkammaren.

Beredningsutskottet instämde till alla delar i vad Drätselkammaren i detta

ärende anfört och föreslagit, vadan Utskottet hemställde, att Stadsfullmäktige måtte besluta,

att Västra Torggatan omlägges mellan Hamngatan och Tingvalla-
gatan, med körbanan till 5 meters bredd, belagd med tuktad sten, för
en kostnad av 14,051 kronor;

att endast mindre reparationer utföras å Tingvalla—Eneströms-
gatorna utanför Saluhallen, samt

att det härigenom besparade anslaget å 2,500 kronor användes för
ordnande av Rosenbadsgatan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

17. Drättselkammarens framställning angående utbetalning av medel ur Lagerlöfska fonden.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drättselkammaren
i Karlstad den 13 januari 1913.*

§ 10.

Angående utbetalning av medel ur Lagerlöfska fonden hade stadsfullmäktige vid sammanträde den 21 december 1911 bland annat beslutat, att de 5,000 kronor, som enligt donators föreskrift skulle utgå antingen till fonden för sjukstuga i Säffle köping eller såsom anslag till sjuksköterska inom de olika socknarna i Näs härad, skulle med 1,000 kronor årligen från och med år 1911 utbetalas till Konungens befallningshavande i Värmlands län, ävensom bestämt, att då provinsialläkaren i Näs distrikt på grund av egna iakttagelser under sjukresor eller efter anmälan av vederbörande kommunalnämnd eller fattigvårdsstyrelse funne behov av sjuksköterskehjälp föreligga och den sjuke eller hans närmaste anhöriga icke förmodde bekosta sådan hjälp, härtill erforderliga medel skulle från fondens räntavkastning, därest sådan funnes tillgänglig, av Konungens befallningshavande på provinsialläkarens rekvisition utbetalas. Sedan drättselkammaren med anledning härav till Konungens befallningshavande inbetalt 2,000 kronor för åren 1911 och 1912, hade nu från Konungens befallningshavande inkommit följande skrivelse:

Till drättselkammaren i Karlstad.

Med anledning af stadsfullmäktiges här i staden beslut den 21 december 1911, enligt hvilket skulle af den s. k. Lagerlöfska fonden under loppet af fem

är till Konungens Befallningshavande överlämnas sammanlagt 5,000 kronor att förvaltas som en fond, hvaraf afkastningen finge enligt vissa af stadsfullmäktige antagna föreskrifter användas såsom hjälp åt medellösa sjuka inom Näs härad, har genom drätselkammaren hit inbetalts 2,000 kronor för åren 1911 och 1912.

Under ärendets förberedande behandling har åberopats, att Konungens Befallningshavande åtagit sig framtida förvaltningen af omförmälda medel. Med afseende härå bör emellertid uppmärksammas, att för sådant åtagande förutsatts, att Konungens Befallningshavande komme att på visst sätt bestämma öfver användningen af tillgängliga afkastningen från nämnda medel i enlighet med de af drätselkammaren för den ifrågasatta nya fondens förvaltning föreslagna föreskrifter.

Angifna förutsättning har numera bortfallit, sedan stadsfullmäktige för merberörda medelförvaltning antagit den förändrade föreskriften, att Konungens Befallningshavande beträffande den del af afkastningen, som icke skulle fonderas, allenast hade att utanordna af vederbörande provinsialläkare rekvirerade belopp i den mån medel därför funnes tillgängliga.

Då vid sådant förhållande icke längre synes föreligga någon särskild anledning att anförtro Konungens Befallningshavande medelförvaltningen i fråga, utan fast hållre därmed torde lämpligen böra träffas annan anordning, har Konungens Befallningshavande ansett sig böra återställa det för förenämnda ändamål hit inlevererade beloppet, som alltså kommer att från landskontoret i check till Eder öfversändas.

Karlstad i landskansliet den 31 december 1912.

GERH. DYRSSEN.

Georg Samuelson.

Efter föredragning härav beslöt drätselkammaren ingå till stadsfullmäktige med framställning, att ifrågavarande fond måtte få förvaltas av drätselkammaren med de av stadsfullmäktige föreskrivna villkor i avseende å fondens förvaltning.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8 februari 1913.*

§ 23.

Beredningsutskottet, som uppå remiss hade att yttra sig öfver Drätselkammarens framställning rörande förvaltningen av den fond å 5,000 kronor, som enligt

Stadsfullmäktiges beslut den 21 december 1911 skulle av Lagerlöfska donationsmedlen utgå till hjälp åt medellösa sjuka inom Näs härad, beslöt efter överläggning, med hänsyn till vad i detta ärende förekommit, hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte besluta, att ifrågakvarande fond skall förvaltas av Drätselkammaren i enlighet med de av Stadsfullmäktige i avseende å fondens förvaltning föreskrivna villkor.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

18. Fattigvårdsstyrelsens framställning angående beredande av arbetstillfällen åt arbetslösa personer.

Utdrag av protokoll, hållet hos Fattigvårdsstyrelsen i Karlstad den 3 December 1912.

§ 115.

Då det jämväl under innevarande vinter visat sig, att fattigvårdsbehovet i en hel del fall orsakats av arbetslöshet, beslöt Fattigvårdsstyrelsen till Stadsfullmäktige hemställa, *dels* att Styrelsen finge i de fall, Styrelsen ansåge lämpligt, hänvisa arbetslösa till stadens stenbrott för makadamslagning, *dels* att Styrelsen måtte för samma ändamål erhålla ett parti gråsten från stadens stenbrott till Klaraborg, *dels* slutligen att Fullmäktige måtte gå i författning om, att även på annat sätt bereda arbetstillfällen åt i staden hemmahörande arbetslösa personer.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 20 januari 1913.

§ 14.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över fattigvårdsstyrelsens framställning om beredande av arbetstillfällen åt arbetslösa personer; och beslöt drätselkammaren efter hållen överläggning anföra följande:

Drätselkammaren kunde icke gilla, att fattigvårdsstyrelsen skulle, då den ansåge lämpligt, få hänvisa arbetslösa personer till stadens stenbrott, då det ju tillkomme kammaren att övervaka arbetet med makadamslagning och bestämma dess omfattning. Hittills hade kammaren så ofta framställning från fattigvårdsstyrelsen därom ingått och utan någon stadsfullmäktiges åtgärd brukat sända sten till Klara-borg för makadamslagning därstädes och så hade även helt nyligen skett. Vidare hade kammaren, så långt dess egna medel försloge, städse vid tider för arbetslöshet plägat utvidga makadamslagningen vid stadens stenbrott och så ofta ytterligare nödhjälpsarbeten kräfts, ingått till stadsfullmäktige med anhållan om särskilt anslag. På nyåret hade Drätselkammaren satt i gång arbeten med stenuntagning och makadamkrossning med icke mindre än 45 arbetslösa, vilka med största sannolikhet komme att härmed få arbete till slutet av mars. Drätselkammaren hade å arbetsförmedlingsanstalten sökt få kännedom om ställningen på arbetsmarknaden och funnit, att förhållandena ej krävde några särskilda åtgärder. Ett 80-tal anmälda arbetssökande funnos visserligen, men för dessa kunde arbetsförmedlingsanstalten erbjuda skogsarbete, om vederbörande ville hava sådant. Då drätselkammaren sålunda redan, i den omfattning som varit möjlig, gått i författning om beredande av arbetstillfällen åt arbetslösa och ställningen ej torde påkalla extra åtgärder, ville drätselkammaren hemställa, att fattigvårdsstyrelsens framställning icke måtte till någon vidare stadsfullmäktiges åtgärd föranleda.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8 februari 1913.*

§ 24.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att avgiva yttrande över Fattigvårdsstyrelsens hos Stadsfullmäktige gjorda framställning angående beredande av arbetstillfällen åt arbetslösa personer; och beslöt Utskottet att, med instämmande uti vad Drätselkammaren i ärendet anført och föreslagit, hemställa,
att Fattigvårdsstyrelsens förevarande framställning ej måtte till någon Stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

19. Hr S. Gullströms motion angående skrivelse till Kungl. Maj:t med förslag till ändring i gällande bestämmelser i fråga om röstning med fullmakt vid stadsfullmäktigeval.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Personlighetsprincipen vinner vid såväl politiska som kommunala val allt större terräng, och vart utvecklingen leder, visar tydligt nog den vid de sistnämnda stegvis inträdda sänkningen från ingen begränsning alls ned till 1909 års 40-gradiga röstskala.

Huruvida den sistnämnda kan anses lämpligt avvägd är i detta sammanhang ej anledning pröva, lika litet som om bolags, sterbhus' eller omyndigas rösträtt kan anses befogad. Men det syncs vara skäl att överväga, om ej en av vårt valsystems ledsammaste sidor, rätten att rösta med fullmakt, skulle kunna åtminstone inskränkas.

Att den proportionella valmetoden även vid de kommunala valen framtvingar en för övrigt knappast gagnelig partibildning är väl ett faktum av uteslutande beklaglig art. Och då varje parti naturligt nog eftersträvar högsta möjliga rösttal, har följden blivit en allt mer intensiv jakt efter fullmakter.

Det borde emellertid vara varje medborgares ej endast rättighet utan även *plikt* att själv lägga sin röst och derigenom personligen verka för att i stadens förvaltning insättas endast de härför bäst skickade. Men det är tyvärr ännu en mycket stor del av väljarekåren, hos vilken kommunalandan ännu icke trängt så djupt, att deltagandet i valen framträder som en skyldighet mot samhället.

I stadsfullmäktigevalen deltaga i allmänhet ej mer än $\frac{2}{3}$ av de röstberättigade, och om bland dessa kanske 40 % låta sig representeras genom fullmakter, så inses lätt, att ej på långt när hälften av samhällets röstberättigade medlemmar trots mer eller mindre intensiv agitation pläga personligen utöva sin rösträtt.

Bland de många likgiltiga lämna nu vissa *på begäran* sin fullmakt till förste bäste som ber därom eller till vänner och väns vänner, och detta ofta utan ens en prövning, hur fullmakten skall användas. Att sådana fall äro ganska vanliga måste dessvärre anses fastslaget. Men man tycker, att rätten att deltaga i bestämmandet över samhällets väl eller ve är allt för stor och betydande för att så förvanskas.

Svårligen kan samhället på sådant sätt bliva vederbörligen tillgodosett, och det vore väl endast rättvist, om den ointresserade eller den som ej har urskiljning nog att vilja fullgöra sin skyldighet mot kommunen även ginge förlustig sin rätt

i detta fall. Ett ingrepp i personliga rättigheter kunde väl detta knappast kallas, ty det vore ju med inskränkande bestämmelser i detta fall endast meningen att söka driva så många försufliga valmän som möjligt fram till valurnan.

Nu gäller det för partierna att skaffa sig skickliga och energiska fullmaktsvärvare. Och det parti som därvid kommit över de bästa förmågorna ha goda trumf på hand, då det blir fråga om utgången av det kommunala valspelet.

Tragikomisk verkar jakten efter fullmakter, då såsom emellanåt händer två eller flera väljaregrupper söka från samma person locka till sig den fullmakt, han disponerar. Den grupp som företräder den för honom lämpligaste åsikten avgår då förmodligen långt ifrån alltid med segern och fullmakten. Om den sistnämnda ej skänkes bort »för vänskaps skull», så blir det rätt ofta till den eller dem, från vilkas sida den största risken för efterräkningar vid ett nekande är att befara.

På sådant sätt ernås just icke ett val, sådant det bör vara, och dess utgång kan bliva rätt missvisande.

Då det gäller utövning av den *politiska* rösträtten ifrågasättas inga fullmakter, och troligtvis skulle dessas borttagande vid stadsfullmäktigevalen ej föranleda något mera varaktigt missmod, och i varje fall ej något berättigat sådant. Ändringar av bestående institutioner ha väl alltid sina vedersakare, men då ingen opponerar sig mot uteslutande personlig röstning vid val till riksdagens andra kammare, och då lagen av 1910 angående prästval ej heller vid sådana medgiver användande av fullmakt, något som ej tycks ha mött något motstånd, så böra väl våra samhällens allt för nyhetsfientliga element ej med fog kunna i längden motsätta sig ett borttagande av fullmakterna även vid stadsfullmäktigevalen.

Tillfällen kunna ju tänkas, då fullmaktssystemets borttagande skulle vara olämpligt såsom vid sjukdom, bortresa från orten, hinder av tjänstgöring eller dyl. En ändrad bestämmelse borde därför ej gå ut på ett ensidigt slopande av *all* rätt att rösta med fullmakt, utan torde därvid vara nödvändigt tillse, att ej deras rätt trädades för nära som ej *kunna* personligen deltaga i ett val.

Då emellertid dessa numera utsättas på sådana dagar och tider, då en var bör kunna få tillfälle att närvara, så torde en undantagslagstiftning härvidlag behöva gälla endast ett ringa fåtal.

För landskommunerna göra de långa avstånden och en del andra omständigheter en ändring i nu bestående förhållanden mindre önskvärd om ej omöjlig. Men vad städerna beträffar synes knappast något rimligt skäl föreligga för vidhållandet av ett bruk eller en rättighet som visar tendenser att med allt mera utvecklad partingitation också allt mera urarta.

Bland dem som något deltagit i förberedelserna till ett nutida val är det förmodligen högst få som ej redan insett det mindre tilltalande i dessa fullmaktsröst-

ningens avigsidor. Intet parti kan väl sägas känna olägenheterna mindre än ett annat, högst få av samhällets medborgare torde kunna efter ärlig självprövning fortfarande anse den numera oundvikliga jakten efter fullmakter vara något värt att bibehålla. Och då bör väl också ernåendet av en ändring vara alla medborgares gemensamma intressesak.

Med anledning därav och med stöd av vad jag i övrigt ovan anfört, tillåter jag mig hemställa

att Stadsfullmäktige ville hos Kungl. Maj:t anhålla om skrivelse till Riksdagen med förslag till ändring i gällande bestämmelser om stadsfullmäktigeval så, att röstning med fullmakt må tillåtas endast då för den röstberättigade styrkes laga förfall.

Karlstad den 19 december 1912.

S. GULLSTRÖM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 8 februari 1913.

§ 25.

Uti hos Stadsfullmäktige väckt motion hade hr S. Gullström på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om skrivelse till Riksdagen med förslag till ändring i gällande bestämmelser om stadsfullmäktigeval så, att röstning med fullmakt finge tillåtas endast då för den röstberättigade styrktes laga förfall.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att i detta ärende avgiva utlåtande; Och beslöt Utskottet, efter överläggning, att, med hänsyn till vad motionären anfört, hos Stadsfullmäktige hemställa,

att Herr S. Gullströms förevarande motion måtte av Stadsfullmäktige bifallas.

Mot Utskottets beslut i detta ärende anförde Herrar Ordföranden och Lindh följande reservation:

Enär förevarande motion synes oss vara tillkommen i partipolitiskt syfte, och enär vi finna det i hög grad olämpligt, att Stadsfullmäktige demonstrera eller petitionera hos lagstiftaren i politiska frågor samt för öfrigt tro det vara mycket tvifvelaktigt, om de åsyftade bestämmelserna skulle blifva gagneliga för samhället i

dess helhet, anhålla undertecknade att få reservera sig mot Beredningsutskottets tillstyrkande beslut och hålla före att motionen bör afslås.

Karlstad den 8 Februari 1913.

SVEN af GEIJERSSTAM.

N. FR. LINDH.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

20. Fröken Anna Ljungkvists motion om tillsättande av en kommitté för behandling av frågan om inrättande av en husmoderskola här i staden.

Till Karlstads Stadsfullmäktige.

Omvälvningar på alla områden har storindustriens segertåg genom vårt land medfört. Ett stort ekonomiskt uppsving, ökad konkurrensförmåga med utlande o. s. v. höra till de värdefulla förändringarna, men storindustrien har ock medfört förändringar, som i sig innebära en fara för land och samhälle.

Brutalt har storindustrien ryckt gängna tidens hemarbeten från hemmen kvinnor, och därmed nödgat kvinnor i mängd att söka arbete och utkomst i industriens och näringarnas tjänst utanför hemmen.

Häri ligger en stor fara, ty känslan för hemmets värde och vård håller på att försvagas och lusten och förmågan att sköta ett hem är på väg att förlora hos en stor del av vårt lands kvinnor, som härigenom äro på väg att förlora för utsättningarna för att bilda egna för land och samhälle betryggande hem; ty att goda och ekonomiskt tryggade arbetarehem äro att räkna bland ett samhälles säkra grundpelare, är en sanning av ingen motsagd, och att arbetarehemmens ekonomiska trygghet till stor del beror på ett ansvarsfullt, kunnigt, beräknande och idogt arbete inom hemmen, därom råder ej heller mer än en mening.

Men, då arbetarehemmens arbete i vanliga full uteslutande vilar på arbetare hustrun, ställas stora krav på hennes duglighet, och hennes duglighet står i direkt förhållande till hennes utrustning.

I vår tid beaktas mer än någonsin de goda och rationellt skötta hemmen betydelse för folkhälsan och folkuppfostran, och sant framhålles i sammanhang härmed nödvändigheten av, att de unga kvinnorna bättre än hittills rustas för ett eget hems ansvarsfulla och värdefulla arbete.

Att detta krav på den unga kvinnans utrustning för hemmets arbete av samhället delvis beaktats, därom vittna de vid folkskolan inrättade skolköken, vars goda verkningar röjes i arbetarhemmen, men, att en rationell vård av ett hem kräver vida större utrustning än några veckors skolköksarbete under barnstadiet, det ligger i öppen dag.

Ett önskemål är därför, att i Karlstad må inrättas en för eleverna kostnadsfri husmoderskola med barnavård för från folkskolan avgångna unga flickor från Karlstad, och att denna husmoderskola, så långt sig göra låter, inrättas efter mönster av de husmoderskolor, som i Stockholm startats på d:r Ivan Bratts initiativ, och där kursen för de unga flickorna med en kortare ferie omfattar ett helt år.

Först deltaga de i en skolkökskurs med barnbespisning i 4 månader, och därefter övergå de till en sykurs i 3 månader, vistas på barnkrubba i 2 mån. och slutligen deltaga i en 3 månaders skolkökskurs på det s. k. «Flickornas kök» i sammanhang med matservering åt betalande gäster och inackorderingar.

Men, då en allsidig och grundlig utredning av denna fråga måste föregå ett definitivt förslag, ber undertecknad få föreslå:

att en kommitte bestående av fem personer, två män och tre kvinnor, vid nästa stadsfullmäktigesammanträde tillsättes för att taga om hand frågan om för eleverna kostnadsfri husmoderskola med barnavård, samt låta eventuellt definitivt förslag åtföljas av approximativt kostnadsförslag, så långt sig göra låter detaljerad arbetsplan, samt utredning om, i hvad mån barnkrubborna och folkköket skulle kunna utnyttjas och ingå som länkar i företaget.

Karlstad den 20 november 1912.

ANNA LJUNGKVIST.

Utdrag av protokoll vid sammanträde hos Karlstads Folkskolestyrelse den 11 december 1912.

§ 3.

På remiss från Stadsfullmäktige hade Folkskolestyrelsen att avgiva yttrande över en av fröken Anna Ljungkvist inom Fullmäktige väckt motion om tillsättande av en kommitté för behandling af frågan om inrättande av en husmoderskola här i staden. Och beslöt Styrelsen:

att med hänsyn såväl till den behjärtansvärda frågan om inrättande av en kostnadsfri husmoderskola med barnavård som ock till den ifrågasatta utredningen om möjligheten av densammas anslutning till barn-

krubborna och folkköket på det livligaste tillstyrka förslaget om tillsättande av en sådan kommitté;

men att beträffande kommitténs storlek såsom sin mening uttala, att kommittén borde bestå av sju personer; tre män och fyra kvinnor. Denna paragraf förklarades genast justerad.

In fidem:
BROR LARSON.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 20 januari 1913.

§ 6.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över fröken Anna Ljungkvists motion om tillsättande av en kommitté av fem personer, två män och tre kvinnor för behandling av frågan om inrättande av en husmoderskola här i staden.

Folkskolestyrelsen, som uppå remiss avgivit tillstyrkande utlåtande i ärendet hade såsom sin mening uttalat, att kommittén borde bestå av sju personer, tre män och fyra kvinnor.

Efter överläggning beslöt drätselkammaren i anslutning till folkskolestyrelsens förslag tillstyrka stadsfullmäktige att tillsätta en kommitté av sju personer, tre män och fyra kvinnor, för utredning av frågan.

Som ofvan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 8 februari 1913.

§ 26.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att avgiva utlåtande i anledning av Fröken Anna Ljungkvists motion om tillsättande av en kommitté för behandling av frågan om inrättande av en husmoderskola här i staden.

Uti detta ärende hade Folkskolestyrelsen och Drätselkammaren avgivit infortrade yttranden; Och beslöt Beredningsutskottet, som till alla delar instämde uti vad nämnda delegationer i ärendet anfört, hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte besluta att tillsätta en kommitté av sju personer, därav tre män och fyra kvinnor, med uppdrag att verkställa utredning om inrättande här i staden av en för eleverna kostnadsfri husmoderskola med barnavård, eventuellt i anslutning till barnkrubborna och folkköket, samt att till Stadsfullmäktige inkomma med förslag i ämnet, åtföljt av approximativ kostnadsberäkning samt om möjligt detaljerad arbetsplan, samt

att Stadsfullmäktige måtte bestämma, att ledamöter i kommittén skola utses vid Fullmäktiges ordinarie sammanträde under nästkommande mars månad.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

21. Karlstads Arbetarekommuns av Herr O. W. Karlsson som motion upptagna framställning om ändring i tiden för uppboresstämorna för kommunalutskylder här i staden.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Utgående från den förutsättningen att uppboresden av skattemedel bör ordnas så att om möjligt alla skattskyldiga kunna utan olägenhet fullgöra sin skyldighet, våga vi härmed fästa stadsfullmäktiges uppmärksamhet vid det förhållandet att tiden för 1:sta uppboresstämman av kommunalskattemedel är för stora grupper små inkomstagare synnerligen olämplig.

Som bekant förekommer bland alla s. k. säsongarbetare under vintermånaderna längre eller kortare perioder av arbetslöshet och många av dessa kunna först fram i mars månad åter börja att få någon inkomst. Det är klart att inom en familj där arbetslösheten under vintern varit gäst, ingen möjlighet finnes att av de första veckornas avlöning kunna betala skatter.

Nu infaller emellertid 1:sta uppboresstämman som förut nämnts, i april och mängen måste av brist på tillgångar underlåta att betala vad honom åligger.

Vi hysa emellertid den uppfattningen att om 1:a uppboresstämman förlades till början eller mitten av maj så skulle icke så många av dessa befolkningsgrupper som nu är fallet, behöva bli uppförda på rest.

På grund av vad sålunda anförts tillåta vi oss hemställa:

1) att stadsfullmäktige måtte besluta förlägga 1:sta uppbördestämman för kommunalutskylder till början eller mitten av maj månad samt

2) att stadsfullmäktige likaledes ville besluta förlägga 2:dra uppbördestämman till början eller mitten av juli månad.

Karlstad den 20 nov. 1912.

Enligt uppdrag
För Karlstads Arbetarekommun

A. NORSELL,
ordf.

Upptages som motion av O. W. Karlsson.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 20 januari 1913.*

§ 10.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över Karlstads arbetarekommuns av herr O. W. Karlsson som motion upptagna framställning om ändring i tiden för uppbördestämmorna för kommunalutskylder här i staden.

Efter hållen överläggning beslöt drätselkammaren anföra följande:

Drätselkammaren fann ett framflyttande av uppbördestämmorna, så som föreslagits, mindre lämpligt, enär andra stämman då skulle bliva förlagd till tiden för hyresbetalning och till en tid mitt på sommaren, då så många av stadens invånare voro bortresta från staden. Därjämte skulle enligt gjorda beräkningar den föreslagna framflyttningen medföra ränteförlust för staden av omkring 1,000 kronor. Däremot ansåg drätselkammaren, att man borde så till vida tillmötesgå den gjorda framställningen, att första stämman förlades till slutet av april, i vilket fall drätselkammaren för innevarande år tänkt sig den 24, 25 och 26 april, samt andra stämman till mitten av juni, därvid kammaren för detta år tänkt sig den 13 och 14 juni.

Drätselkammaren beslöt sålunda hemställa, att stadsfullmäktige måtte besluta att förlägga första uppbördestämman för kommunalutskylder till slutet av april, andra stämman till mitten av juni och tredje stämman såsom hittills i september.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8 februari 1913.*

§ 27.

Uti hos Stadsfullmäktige gjord framställning, som av Herr O. W. Karlsson upptagits som motion, hade Karlstads Arbetarekommun hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta att förlägga första uppbördsstämman för kommunalutskyl-der här i staden till början eller mitten av maj månad samt andra uppbördsstämman till början eller mitten av juli månad.

Uppå remiss hade Drätselkammaren i ärendet avgivit yttrande och därvid anført, att ett framflyttande av uppbördsstämmorna på sätt i framställningen föreslagits, vore mindre lämpligt, enär andra stämman då skulle bliva förlagd till tiden för hyresbetalning och till en tid mitt på sommaren, då många av stadens invånare vore bortresta från staden, varjämte tillika framhållits, att framflyttningen skulle medföra en ränteförlust för staden av omkring 1,000 kronor. Kammaren hade emellertid uttalat sig för att så till vida tillmötesgå framställningen, att första stämman förlades till slutet av april och andra stämman till mitten av juni.

Beredningsutskottet, som nu hade att yttra sig i frågan, ansåge för sin del, med hänsyn till vad i framställningen anförts, att ett framflyttande av första och andra uppbördsstämmorna till respektive maj och juli månader skulle för en stor del av de skattskyldige underlätta inbetalningen av utskylderna.

För att i någon mån undvika den av Drätselkammaren framhållna olägenheten av, att andra stämman, därest den förlades till juli månad, sammanföle med hyresbetalning, borde denna stämman hållas i mitten av sistnämnda månad. Den av Drätselkammaren anförda omständigheten, att många av stadens invånare i juli vore bortresta från staden, syntes Utskottet ej vara av avgörande betydelse, enär skattebetalningen i dessa fall lätteligen kunde ske genom posten.

Utskottet ville fördenskull tillstyrka Stadsfullmäktige att besluta, att första uppbördsstämman förlades i början av maj, andra stämman i mitten av juli och tredje stämman som hittills i september.

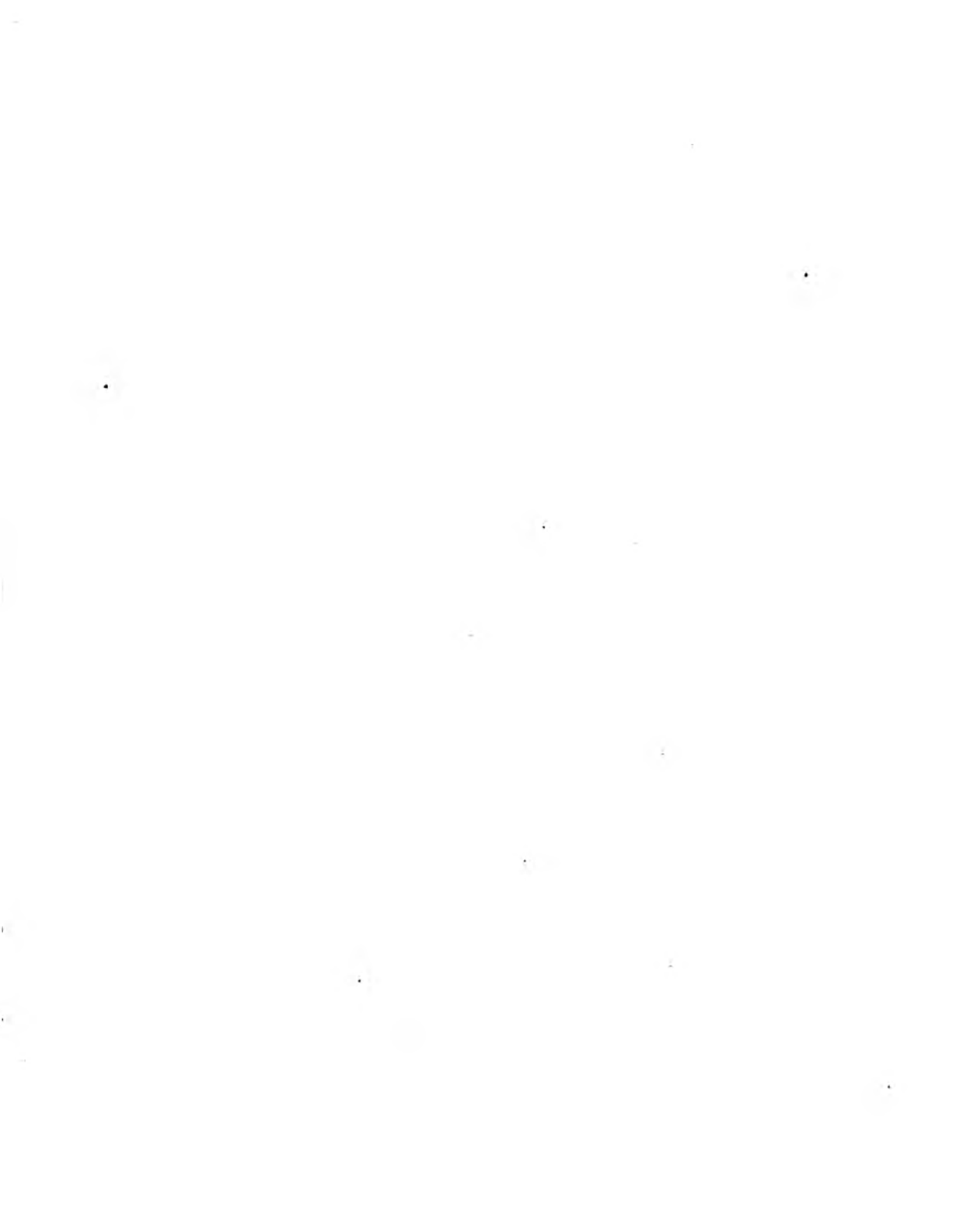
Då det emellertid till följd av inträffande helgdagar vore mindre lämpligt, att första stämman under innevarande år hölles i början av maj, ville Utskottet hemställa, att denna stämman under detta år förlades till av Drätselkammaren föreslagen tid i slutet av april.

Utskottet hemställde alltså,

att Stadsfullmäktige måtte besluta, att första uppbördsstämman för kommunalutskyl-der här i staden förlägges under innevarande år till

slutet av april månad, men från och med år 1914 till början av maj månad, samt att andra och tredje stämmorna från och med innevarande år förläggas, andra stämman till mitten av juli månad och tredje stämman såsom hittills till september månad.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

KARLSTAD 1913
KARLST.-TIDN:S A.-B:s TRYCKERI.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1913.

Den 20 Mars.

N:o 4.

22. Beredningsutskottets förslag till val av ledamöter i kommittén för behandling av frågan om inrättande av en husmoderskola här i staden.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 7 mars 1913.*

§ 29.

Sedan Stadsfullmäktige beslutit tillsätta en kommitté af sju personer, därav tre män och fyra kvinnor, för behandling av frågan om inrättande av en husmoderskola här i staden, så hade nu Beredningsutskottet att avgiva förslag till val av ledamöter i nämnda kommitté, och beslöt Utskottet därvid att till kommitterade föreslå:

Herrar Folkskoleinspektören Bror Larson, Buntmakaren J. E. Johansson och Godsexpeditören J. A. Håkansson samt Fröken Anna Ljungkvist, Fru Anna Helleberg, Fröken Nancy Envall och Fru Alma Norsell.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

23. Magistratens skrivelse med inforordande av Stadsfullmäktiges yttrande över riksdagens framställning angående planläggning av statens och kommunernas arbeten med hänsyn till beredande av arbetstillfällen åt arbetslösa.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Jämte det härmed öfverlämnas ett exemplar af Riksdagens underdåniga skrivelse den 29 Maj 1912 angående sådan planläggning af statens och kommunernas

arbeten, att största möjliga antal arbetare beredas arbete under tider och perioder då större arbetslöshet inträder, får Magistraten med anledning af Konungens E fallningshafvandes skrifvelse i ärendet härmed anmoda Eder att öfver nämnda skrifvelse afgifva yttrande före den 1 nästa april och därmed till Magistraten inkommit Karlstads rådhus den 6 December 1912.

På Magistratens vägnar:
C. LIDBERG.

Riksdagens skrifvelse till Konungen angående sådan planläggning af statens och kommunernas arbeten, att största möjliga antal arbetare beredas arbete under tider och perioder, då större arbetslöshet inträder.

Till Konungen.

Inom Riksdagen hafva väckts motioner, afseende, bland annat åstadkommande af utredning, huruvida och på hvad sätt statens och kommunernas arbeten må föras enligt sådan planläggning, att arbete kan beredas största möjliga antal arbetare under tider och perioder, då den privata företagsamheten inskränkes och till följd däraf större arbetslöshet uppstår.

Arbetslöshetens orsaker äro i allmänhet att söka dels i en genom årtidern växling åstadkommen stagnation i vissa yrken, dels ock i växlande ekonomiska förhållanden i stort, och plägar man med hänsyn härtill i dagligt tal skilja mellan dels säsongarbetslöshet, dels ock krisarbetslöshet eller rättare sagdt depressionarbetslöshet.

Den invändningen, att statens och kommunens arbeten betyda så litet i jämförelse med den privata företagsamheten, har knappast det värde, som man i första ögonblicket kanske är böjd antaga, utan hafva statens och kommunernas arbeten i jämförelse med de privata utan tvifvel större betydelse, än man i allmänhet tillmäter dem. Detta torde gälla för båda fallen af arbetslöshet och särskildt högre grad för den sistnämnda.

Beträffande till en början den s. k. säsongarbetslösheten, utvisa statistiska uppgifter angående arbetslösheten inom vissa fack, särskildt byggnadsfacket, huru upträdande en sådan arbetslöshet inom dem uppträder.

Riksdagen anser de socialt menliga följderna av denna säsongarbetslöshet böra kunna i betydlig mån mildras, därest statens och kommunernas arbeten regleras, att de i största möjliga utsträckning förläggas till den del af året, då den privata verksamheten mest ligger nere. Ett sådant förskjutande till vintertiden af allmänna arbeten begränsas visserligen i viss mån af de hinder, vårt vinterklimat

lägger härutinnan. Öfver hufvud synas dock rifnings-, planerings-, bergsprängnings-, schaktnings- och pålningsarbeten utan större svårighet låta sig utföra äfven under vinterkylan. Sådana systematiskt utförda vinterarbeten skulle uppenbarligen i första rummet motarbeta arbetslösheten bland grof- och hjälparbetarna inom säsongfacken, men tvivelsutan torde det också vara denna grupp af arbetare, som hårdast drabbas af arbetslösheten.

Hvad härefter angår arbetslösheten under de tidsperioder, då till följd av dåliga konjunkturen eller eljest den privata företagsamheten ligger nere, håller Riksdagen före, att äfven i detta afseende åtskilligt kan åtgöras.

Såväl i vårt land som i utlandet hafva vid krisperioder utomordentliga åtgärder måst vidtagas på grund af den inträdande stora arbetslösheten. Det synes då Riksdagen vara ur alla synpunkter vida fördelaktigare att på förhand så planera arbetena inom de områden, där staten kan göra sitt inflytande gällande, att arbetslösheten därigenom kan blifva delvis förebyggd.

De verksamhetsgrenar, som mest bero af växlingen mellan goda och dåliga tider och som det därför här närmast är fråga om, äro byggnadsverksamheten i allmänhet, byggandet af järnvägar, spårvägar och kanaler jämte deras utrustning, utbyggandet af vattenfall med ledningsnät o. s. v. På detta område är den offentliga verksamheten ingalunda obetydlig och kan, om den i någon mån koncentreras till depressionsperioderna, i afsevärd grad motväga den minskning i sysselsättning, som på den privata företagsamhetens fält då gör sig gällande.

Då det just är inom byggnadsväsendet i nyssnämnda allmänna betydelse, som konjunkturväxlingarna ha sitt ursprung, torde åtgärderna i förevarande hänseende böra avse detta arbetsområde, och lära depressionens verkningar på andra områden af näringslivet hufvudsakligen vara att betrakta som sekundära fenomen, hvilka kunna undvikas i samma mån som primärorsakerna undanröjas.

En förutsättning för att kunna utnyttja förenämnda möjlighet att vinna det åsyftade målet synes Riksdagen vara, att såväl stat som kommuner i förväg för längre tidsperioder uppgöra planer för sina större arbetsföretag. I detta afseende har Riksdagen sig bekant, att en plan redan uppgjorts för bedrifvande af statens järnvägsbyggnader under en följd af år; och torde detsamma utan större svårighet kunna ske äfven vid åtskilliga andra statens arbetsbedrifvande verk och företag. Beträffande kommunerna kan staten visserligen icke gifva dem något åläggande i nämnda hänseende, men statens exempel och en hemställan till kommunerna torde, jämte dessas egna intressen, kunna förväntas åstadkomma, om icke samma verkan, så likväl afsevärd påföljd.

Hafva nu sådana planer upprättats, är visserligen påtagligt, att en del arbetsföretag af olika anledningar måste utföras på förut bestämd tid. Många andra

kunna dock uppskjutas under afvaktan på en förr eller senare inträffande lågkonjunktur. För att närmare bestämma tiden för dessa arbetens igångsättande och utförande vore utan tvifvel en tillförlitlig s. k. krisbarometer, för så vidt den kunna komma till stånd, af stor betydelse. Nedåtgående konjunkturer med sämre arbetsmarknad liksom stigande konjunkturer med bättre arbetsmarknad torde likväl äfva utan krisbarometer göra sig märkbara. Arbeten kunna då antingen igångsättas eller uppskjutas, och är härvid att beakta, att, enligt hvad erfarenheten visat, arbetslöshet i allmänhet inträder först någon tid efter det en kris utbrutit.

Riksdagen vill i detta sammanhang erinra därom, att det motstånd, som i vissa håll förefunnits mot tanken på en systematisk reglering af offentliga arbeten med hänsyn till växlingarna mellan goda och dåliga tider, förnämligast utgått från misströstan om att på den vägen kunna vinna något afsevärdt resultat. Eftersom Riksdagen icke sätter allt för stora förhoppningar på det resultat, som skulle kunna åstadkommas genom åtgärder i ofvan antydda riktning, anser Riksdagen dock, i åtskilligt på angifvet sätt står att vinna.

På grund af hvad sålunda anförts, får Riksdagen anhålla, att Eders Kungliga Maj:t täcktes låta utreda, huruvida och på hvad sätt statens och kommunernas arbeten må utföras enligt sådan planläggning, att arbete kan beredas största möjliga antal arbetare under tider och perioder, då den privata företagsamheten inskränkt och till följd däraf större arbetslöshet uppstår.

Stockholm den 29 maj 1912.

Med undersätlig vördnad.

På Riksdagens vägnar:

För Första Kammaren.

IVAR AFZELIUS.

Talman.

För Andra Kammaren.

CARL CARLSON BONDE.

v. Talman.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 26 februari 1913.

§ 10.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande med anledning av magistratens skrivelse med inforrande av stadsfullmäktiges yttrande över riksdagens skrivelse angående sådan planläggning av statens och kom-

munernas arbeten, att största möjliga antal arbetare bereddes arbete under tider och perioder, då större arbetslöshet inträdde.

Ut i detta ärende hade stadsarkitekten och stadsingenjören på anmodan av drätselkammaren avgivit följande yttrande.

Till Drätselkammaren i Karlstad.

Enligt uppdrag få vi härmed vördsamt avgiva yttrande över Riksdagens underdåniga skrivelse den 29 Maj 1912 angående sådan planläggning av statens och kommunernas arbeten, att största möjliga antal arbetare beredas arbete under tider och perioder, då större arbetslöshet inträder.

En större arbetslöshet inträder i allmänhet omedelbart efter högkonjunktur inom den ena eller den andra industrien.

Det är härvid särskildt en bland de största av våra industrier, husbyggnadsindustrien, sysselsättande ett övervägande antal av Sveriges arbetare, som verkar reglerande i fråga om tillgång på arbete.

Då en livlig byggnadsverksamhet är rådande inom ett samhälle, bliver efterfrågan på arbetskraft mycket stor, varav följden bliver, att ett stort antal arbetare från landsorten dragas in till stadssamhällena. Efter en sådan livlig verksamhet inträder åtminstone inom de mindre samhällena, då behovet av bostäder är fyllt, en stagnation, hvilken så gott som i ett slag avklipper arbetsmöjligheterna. De från landet inkomna arbetarna försöka att i det längsta hålla sig kvar i staden, vid vars bekvämligheter, nöjen, föreningsliv o. s. v. de så hunnit vänja sig, att de endast i yttersta nödfall återgå till landsbygden, där arbete i vanligaste fall ej saknas. Den arbetstillgång, som möjligen ännu finnes inom staden, upptages av de bästa och dugligaste arbetarna och de sämre bliva utan arbete. Detta är även fallet under högkonjunktur, då under vissa tider, särskilt vintermånaderna med dess korta arbetsdagar, en del arbeten inom byggnadsbranschen ligga nere.

Det är sålunda den stora arbetarestock, som under högkonjunktur samlat sig inom stadssamhällena, som åstadkommer arbetslösheten inom dessa. Om lantarbetarna omedelbart återginge till landet och arbetare i allmänhet mera sökte eller toge arbete på landet, då sådant fattades i städerna, skulle, våga vi påstå, arbetslöshet i större omfång ej uppstå. Rätt betecknande är härvidlag och belysande för stadsarbetarnes motvillighet att antaga arbete på landsbygden, arbetsförmedlingsanstaltens meddelande att för någon tid sedan ett 80-tal arbetssökande voro anmälda på anstalten, för vilka arbete funnes på landet, men ingen ville antaga sådant arbete. Man får ofta som skäl härför höra, att den gifte stadsarbetaren, som har familj, ej kan lämna hem och familj, och arbeta på annan plats, att det blir för dyrt att hava rum och hushåll på två ställen etc. Det generar däremot ej lantarbetarun att passa på vid rik arbetstillgång i staden att söka varaktigt arbete därstädes, men hava familjen på landet.

Sedan vi i det föregående sökt framhålla den enligt vår mening viktigas orsaken till större arbetslöshet inom stadssamhällena övergå vi till frågan, huruvida kommunerna kunna så planlägga sina arbeten, att största möjliga antal arbetar kunna erhålla arbete vid större arbetslöshet. Den frågan är ingalunda så lätt att besvara, ty många viktiga faktorer spela in och hava en avgörande betydelse vid frågans bedömande. Självfallet bör ju, om tillfälle därtill gives, kommunerna att ordna s. k. nödhjulsarbeten, för sådana arbetslösa som äro *skattskrivna inom samhället*, och då verklig nöd är för handen samt då arbete ej på annat håll kan tillräckligt skaffas. Huruvida däremot kommunerna kunna eller böra så planlägga sina arbeten, att de skola kunna utföras under tider av arbetslöshet inom landet i sin helhet, och därmed verka reglerande på arbetstillgången i stort sedt, anse vi däremot mycket tvivelaktigt. I allmänhet är det ju så att städerna ej planlägga eller utföra arbeten förr än dessa äro alldeles absolut nödvändiga och under sådana förhållanden tåla de ej heller uppskov under avvaktan att arbetslöshet skall inträffa.

Det största antalet arbetsföretag inom kommunerna framkomma i samband med tillfredsställandet av behov och vid efterfrågan, som man icke på förhand kan fullt förutse. Så är bl. a. förhållandet med gas- och elektriska ledningars samt allmänhet vattenledningars framdragande. Gators ordnande bestämmes huvudsakligen av efterfrågan på och bebyggande av tomter. Karlstad har visserligen nyligen planerat gatuarbeten för en tid framåt av 15 år, och härvid kunde ju tänkas tillfälle beredt att reglerna arbetena så, att de i största möjliga utsträckning kunde utföras under tider av arbetslöshet — detta dock endast vad beträffar ordnandet av redan befintliga äldre gator. Vid kommunernas husbyggnadsföretag gäller även att de ej planeras till utförande förr än de äro absolut nödvändiga och tåla därför ej uppskov under avvaktan på inträdande arbetslöshet.

Utgår man från att kommunerna vilja driva sina arbetsföretag så att de bliva så billiga som möjligt kan i allmänhet icke ett redan planerat och beräknadt arbete utföras på därtill ej ansedd tid eller med arbetare, som icke äro vana vid arbetet i fråga.

Såsom vår åsikt vilja vi alltså härmed hava framhållit:

att kommunerna i allmänhet icke kunna planlägga sina arbeten till utförande i den riktning Riksdagens skrivelse angiver,

att däremot kommunerna oberoende av såväl statens som övriga kommuners arbeten, var för sig vid arbetsbrist böra anordna s. k. nödhjulsarbeten, då tillfälle till arbete icke finnes i vederbörande kommuns närhet.

Karlstad den 26 februari 1913.

CARL CRISPIN.

ERIK BJÖRKMAN.

Efter föredragning härav beslöt drätselkammaren såsom sitt yttrande åberopa, vad stadsarkitekten och stadsingenjören sålunda anfört.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 7 mars 1913.*

§ 30.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att avgiva utlåtande i anledning av Magistratens skrivelse med infordrande av Stadsfullmäktiges yttrande över Riksdagens framställning angående sådan planläggning av statens och kommunernas arbeten, att största möjliga antal arbetare bereddes arbete under tider och perioder, då större arbetslöshet inträdde.

Uti detta ärende hade Drätselkammaren avgivit infordrat utlåtande och därvid föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte såsom begärt yttrande framhålla,

att kommunerna i allmänhet icke kunde planlägga sina arbeten till utförande i den riktning Riksdagens skrivelse angåve,

att däremot kommunerna, oberoende av såväl statens som övriga kommuners arbeten, var för sig vid arbetsbrist borde anordna s. k. nödhjulsarbeten då tillfälle till arbete icke finnes i vederbörande kommuns närhet.

Efter överläggning beslöt Beredningsutskottet i denna fråga anföra följande.

Arbetslösheten vore i allmänhet av två olika slag, säsongarbetslöshet och depressionsarbetslöshet. Den förra återkomme regelbundet en gång om året, vintertiden, under det att den senares inträdande stode i samband med ekonomiska faktorer på världsmarknaden och därför vore så gott som omöjlig att förutsäga. Därav följde också, att det vore betydligt svårare att på förhand ordna för ett avhjälpande av depressionsarbetslöshet än av säsongarbetslöshet. Särskilt torde kommunerna knappast hava medel till sitt förfogande för att i någon större grad kunna motarbeta arbetslöshet på grund av allmän nedgång i konjunkturerna. Däremot torde nog kommunerna ej behöva stå alldeles hjälplösa inför ett avhjälpande av den regelbundet återkommande säsongarbetslösheten. Flertalet av en stadskommuns arbeten torde bäst kunna utföras under den varma årstiden. Men åtskilliga arbeten vore av den beskaffenhet, att de utan nackdel för staden eller arbetet självt kunde förläggas till vintertiden, såsom en del rivnings-, planerings- och schaktningsarbeten, kajanläggningar, pålningar och andra arbeten vid en hamn, bergsprängningsarbeten, makadamslagning m. m.

Da väl alltid en kommuns arbeten ej skedde planlöst, utan en viss planläggning förekomme med hänsyn till årstid, tillgång på arbetskraft och andra faktorer så torde det väl vid en sådan planläggning år från år även kunna räknas med en sådan faktor som arbetslösheten vintertid. Det syntes därför, som om en stadskommun utan alltför stora svårigheter skulle kunna ordna sina arbeten så, att de bidrog till avhjälpan av den regelbundet återkommande arbetslösheten.

I anslutning till det anförda ville Utskottet fördensskull hemställa

att Stadsfullmäktige måtte såsom infortrat yttrande över Riksdagens ifrågavarande skrivelse uttala, att ehuru kommunerna i allmänhet enda med svårighet kunde planlägga sina arbeten till utförande i den riktning, Riksdagens skrivelse angäve, detta dock ej torde möta oöverstigliga hinder.

Mot Beredningsutskottets beslut i detta ärende anförde Herr Ordföranden reservation.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

24. Hälsovårdsnämndens framställning angående beräkning av ålderstillägg för förste stadsläkaren samt löneförhöjning åt andre stadsläkare

Utdrag av protokoll hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 27 November 1912.

§ 144.

Till Nämnden hade inkommit följande framställningar:

«Till Hälsovårdsnämnden i Karlstad.

Genom beslut af Stadsfullmäktige i Karlstad den 15 maj 1902 stadfästes instruktionen och bestämdes löneförmånerna för stadsläkarne här i staden. Under de tio år, som förflutit sedan dess har stadens innevånareantal ökat med omkring 5,000 personer — således med mer än en tredjedel.

Det torde med denna folkökning tydligen framgå, att stadsläkarnes tjänst-åligganden med kostnadsfri läkarevård hvar och en inom sitt distrikt till derti berättigade personer ökat betydligt.

Förste stadsläkaren åligger utom denna sjukvård inom sitt distrikt bestrid

läkarevården vid stadens arbetsinrättning och å sjukhuset derstädes. Som känt har denna inrättning under senare år tillbyggt och antalet der intagna sedan ökats högst betydligt. Å sjukhuset vårdas mellan c:a 40—50 sjuka dagligen. Sinnessjukhuset, som tillkommit, med plats för ett tjugotal sinnessjuka är nästan ständigt mer än fullt belagdt. Likaså har tillkommit en afdelning för späda barn, der ej sällan sjukdomsfall inträffa. Många sjuka å inrättningen i sin helhet äro från främmande kommuner. Klaraborg kräver numera betydligt ökad arbete af förste stadsläkaren.

Stadens tillväxt kräver ock i den allmänna hälsovården för hela staden ökad tid och ökad arbete af förste stadsläkaren med överbakande af en mångfald olikartade sanitära förhållanden, med utredning af olika hälsovårdsärenden och med öfriga tjänsten åliggande expeditionsgöromål af olika slag. Dessa mångfaldiga tjänsteåligganden i den allmänna hälsovården återfinnas i § 9 af gällande instruktion.

I Stadsfullmäktiges protokoll af 15 maj 1902 säges: «båda stadsläkarne skola vara berättigade till tvänne ålderstillägg, hvardera af 500 kronor efter respektive 5 och 10 års tjänstgöring». Dervid är således ej uttryckligen bestämdt utsagdt, huruvida en andre stadsläkare vid befordran till förste stadsläkare äger räkna sig tillgodo sin föregående tjänstgöring för rätt till ålderstillägg. Faktiskt är att jag ej vid befordran ansetts få räkna mig föregående tjänstgöring till godo.

Tjänstemännen inom rådhusrätten och magistraten och medlemmar af allmänna polisen äga vid befordran räkna sig föregående tjänstgöring till godo. Det torde derfor få anses som billigt att detsamma äfven gäller stadsläkarne;

och vågar jag derfor anhålla att Hälsovårdsnämnden ville, på grund af hvad jag förut anfört, hos Herrar Stadsfullmäktige göra hemställan om förbättring i mina löneförmåner som förste stadsläkare så tillvida, att förste stadsläkaren med afseende på rätt till ålderstillägg äger jämväl räkna sig till godo tjänstgöring å förut innehafd befattning som andre stadsläkare i staden

och att jag således, då jag tillträdde tjänst som andre stadsläkare den 12 februari 1903 från och med 12 februari 1913 efter 10 års tjänstgöring som stadsläkare äger rätt uppbära två ålderstillägg.

Karlstad 24 nov. 1912.

HENR. SÖDERBAUM.

Förste stadsläkare.

«Till Karlstads Hälsovårdsnämnd.

Undertecknad vågar härmed anhålla, det Hälsovårdsnämnden ville hos Stadsfullmäktige göra hemställan om förbättring i 2:dre stadsläkarens lönevillkor från och med 1 Jan. 1913.

Det är först efter stor tvekan jag redan nu, knappt två år efter tjänsten tillträdande, dristar komma med en sådan framställning, men den erfarenhet jag vunnit om sagda tjänst ger otvetydigt vid handen, att arbetet, som följer med densamma, icke är skäligen ersatt med den nuvarande lönen 1,500 kr.

Redan den omständigheten, att stadens invånareantal ökats från 1903 med omkring 5,000, tydliggör utan vidare, att stadsläkareverksamheten nu är betydligt mera omfattande än för tio år sedan och därför bör ersättas med högre belopp helst som begynnelselönen för 2:dre stadsläkaren sattes väl så låg.

Ett bland mina åligganden, som efter allt att döma hädanefter torde bli väsentligt mera krävande än förr, är befattningen som läkare vid epidemisjukhuset. Redan de gångna åren visa tendens till betydlig ökning i sjukhusarbetet: under det att 1903—05 medeltalet per år vårdade var 24, är motsvarande siffra för 1906—11 icke mindre än 79 och medeltalet underhållsdagar för dessa årsgrupper respektive 797 och 2,933. Under det att sjukhuset förr icke sällan stod tomt, är det numera belagt året igenom. Men om sålunda patientantalet redan under våra i många avseenden provisoriska förhållanden gått betydligt i höjden, är det att förmoda att denna stegring blir än mer betydande, sedan det nya epidemisjukhuset blir färdigt. Det gamla kunde möjligen mottaga 26 patienter, efter om- och tillbyggnaden är nu plats beräknad för minst 50 sjuka; visserligen kan man förmoda, att sjukhuset blott undantagsvis blir fullt belagt, men stadens fortsatta tillväxt och riksgementets hitflyttning äro faktorer att räkna med, när det gäller den framtida frekvensen av epidemiskt sjuka. — Ett arbete, som står tjänstgöringen vid epidemisjukhuset nära, är undersökningen av bakterieprov på laboratoriet; även här visar sig en avsevärd ökning: de tre första åren upptar journalen i medeltal 18 procent per år, de tre senaste åren är medeltalet 91.

Huruvida arbetet ökats i den del av tjänsten, som omfattar kostnadsfri läkarevård, kan icke bevisas med exakta tal, men är dock a priori otvivelaktigt. Några jämförande uppgifter från föregående år finnas icke tillgängliga, men den sammanställning jag gjort för 1911 torde det oaktat ha sitt intresse. Kostnadsfri läkarevård (även besök i hemmen) åligger det stadsläkaren att lämna till: a) ordinarie poliskonstaplar, b) stadens fast anställda arbetare, c) fattigunderstödstaga och d) sådana, som uppge sig sakna tillgång att eljest bekosta sig läkarevård enligt min journal hade jag under föregående år inom detta klientel 464 rådförningar och undersökningar på min mottagning och 218 sjukbesök i hemmen. Härvid är att märka, att större delen av dessa fattiga hem ligga i stadens utkant, många av dem långt ute i förstadssambhällena, varför besöken i dem äro betydligt tidsödande. Ensamt denna del av mina många åligganden blir, honorerat efter svenska läkarekårens minimitaxor, nätt och jämt betald med den hittills utgående lönen.

Vad grupperna a, b och c här ovan beträffa har givetvis deras numerär under de senaste 10 åren rätt avsevärt ökats; antalet av det till gruppen d hörande klientelet åter kan aldrig ens approximativt beräknas, enär härvidlag arbetsmarknadens fluktuationer och det allmänna ekonomiska läget helt naturligt spela en stor roll. Säsom förhållandena emellertid för närvarande gestalta sig i vårt samhälle, komma inom denna grupp icke allenast (säsom antagligen ursprungligen var avsett) de tillfälligtvis *nödställda*, utan hit räknas praktiskt taget även alla de små löntagare, för vilka utgiften för läkare och medicin måste kännas betungande. Detta gör att kravet på fri läkarevård framställes från allt vidare kretsar och av personer, vilka med indignation neka till att eljest i något avseende tillhöra fattigvårdens skyddslingar. Den expansion av stadsläkarens skyldigheter, som härav blir följden, är värd ett särskilt beaktande vid lönefrågans behandling.

Å omstående sida äro 2:dre stadsläkarens åligganden enligt för honom gällande instruktion angivna. Jag vill tro, att var och en, som, efter genomläsandet därav och av de här ovan relaterade förhållandena, söker bilda sig en föreställning om de krav platsen ställer på sin innehavare, också skall giva mig rätt däruti, att 1,500 kr. icke är skäligen orsättning för ett så kvalificerat arbete, utan att en löneförhöjning nu är väl motiverad.

Jag vågar därför anhålla, att Hälsovårdsnämnden ville hos Stadsfullmäktige hemställa om en höjning av 2:dre stadsläkarens lön med tusen (1,000) kr. från och med 1 Jan. 1913.

Vördsamt
HUGO SEVERIN.
2:dre stadsläkare.

Utdrag ur instruktionen för 2:dre stadsläkaren.

Läkaren åligger att:

1. varje förmiddag vara anträffbar i bostaden;
2. lämna kostnadsfri läkarevård (även sjukbesök) inom distriktet åt stadens ordinarie poliskonstaplar, i stadens tjänst fast anställda arbetare, fattigvårdsunderstödsdagare och sådana, som sakna tillgång att eljest bekosta sig läkarevård;
3. utfärda inom distriktet anstaltsintyg för medellösa sinnessjuka och sjukbetyg i och för fattigunderstöd;
4. bestrida läkarevården å epidemisjukhuset och verkställa bakteriologiska undersökningar;

5. ägna nödig läkarevård åt å polisvaktkontoret införda personer och dessa erforderliga intyg;
 6. förrätta sundhetsmönstringar för venerisk smittas hämmande;
 7. på förordnande verkställa besiktning å levande personer och undersökningar å död människas kropp;
 8. för dödsorsakens utrönande besiktiga lik av personer, under vilkas sjukdom läkare icke anlåtats;
 9. tillhandagå 1:ste stadsläkaren med upplysningar rörande hälso- och sjukvård;
 10. närvara vid fattigvårdsstyrelsens sammanträden;
 11. föra anteckningar över medellösa sjuka, föra diarium, konceptbok och sjukjournal samt förvara arkivhandlingar;
 12. avgiva årsberättelse.
-

Från tillgängliga uppgifter angående stadsläkarnas löneförmåner år 1911 i en del svenska städer, som i afseende å folkmängd vore någorlunda jämförliga med Karlestad:

Stad	Folk- mängd 31/12 1910	Befattning	Grund- lön Kr.	Ålderstillägg Kr.	Lönen fast- ställd år
Borås	21,541	förste stadsläkare .	4,200	2 à 500: — efter 5 och 10 år .	1910
		andre »	2,100	2 à 300: — efter 5 och 10 år .	1910
Eskilstuna	28,364	stadsläkare	4,000		1909
		distriktsläkare . .	2,500		
		»	2,500		
Gefle	35,202	förste stadsläkare .	4,000	2 à 500: — efter 10 och 15 år .	1902
		andre stadsläkare .	3,250	2 à 500: — efter 5 och 10 år .	»
		distriktsläkare . .	2,000		»
		»	2,000		»
Halmstad	18,342	förste stadsläkare .	4,000	2 à 500: — efter 5 och 10 år .	1907
		andre »	2,000		1909
Helsingborg	33,347	stadsläkare	6,000		1906
		distriktsläkare . .	3,000		»
		»	3,000		»
Jönköping	26,969	stadsläkare	4,000		1903
		distriktsläkare . .	2,000		
		»	2,100		
Karlskrona	27,434	stadsläkare	3,000	personligt 1,000: —	1885
		bitr. stadsläkare .	1,000	» 500: —	1885
Karlstad	17,192	förste stadsläkare .	3,000	2 à 500: — efter 5 och 10 år .	1902
		andre »	1,500	2 à 500: — efter 5 och 10 år .	»
Kristianstad	11,569	förste stadsläkare .	3,000	500: — efter 5 år	
		andre stadsläkare .	2,000	500: — efter 5 år	
Landskrona	16,041	förste stadsläkare .	3,500		1877
		andre »	1,800		»
Linköping	22,157	stadsläkare	2,500	500: — efter 10 år	1898
		distriktsläkare . .	1,000		»
		»	1,000		»
Lund	20,139	förste stadsläkare .	3,000	2 à 500: — efter 5 och 10 år .	1903
		andre stadsläkare .	1,000	2 à 500: — efter 5 och 10 år .	»
Sundsvall	16,854	förste stadsläkare .	3,000	2 à 500: —	1910
		andre »	2,500		»
Uddevalla	12,583	förste stadsläkare .	3,000		
		andre »	2,000		
Uppsala	25,960	förste stadsläkare .	3,000	500: — efter 5 år	1901
		distriktsläkare . .	3,000		1910
		»	2,000		1901
Västervik	9,970	förste stadsläkare .	3,000		1911
		andre »	1,800		»
Västerås	19,145	förste stadsläkare .	3,000	2 à 500: — efter 5 och 10 år .	1909
		andre »	2,000	2 à 500: — efter 5 och 10 år .	1909
Örebro	30,082	stadsläkare	4,000	2 à 500: — efter 10 och 15 år .	1905
		distriktsläkare . .	2,500		1907
		»	2,500		»

Hvad förste stadsläkarens framställning beträffade, kunde Hälsovårdsnämnde ej finna hans begäran annat än synnerligen rimlig och väl motiverad.

Vid övertägande av andre stadsläkarens framställning fann Hälsovårdsnämnde visserligen, att han synes hava fattat sin skyldighet att lämna kostnadsfri läkarevård allt för vitt. Han säger sig nämligen vara skyldig lämna kostnadsfri vård åt sådana som uppge sig sakna tillgång att eljest bekosta sig läkarevård, under det att instruktionen till motsvarande kategori räknar endast sådana sjuka, som med intyg av fattigvårdstillsyningsmannen styrkt sig sakna tillgång att eljest bekosta sig läkarevård, vilket torde innebära en rätt väsentlig skillnad. Å andra sidan däremot fann Hälsovårdsnämnden, att andre stadsläkaren underlåtit att till stöd för framställningen anföra en bestämmelse i instruktionen, som, efterlevd torde rätt mycket inskränka möjligheten till inkomst utöver avlöningen, nämligen det bestämda förbudet mot utövande av enskild praktik utanför stadens område.

Vad andre stadsläkaren i övrigt andragit särskilt med avseende på hans bifattning med epidemisjukvården syntes Hälsovårdsnämnden tillika med förbudet mot enskild praktik utom staden vara av beskaffenhet att till fullo motivera de begärda löneförhöjningen.

På grund av vad sålunda förekommit, beslöt Hälsovårdsnämnden ingå till Stadsfullmäktige med hemställan, det Stadsfullmäktige måtte besluta,

att från och med den 1 Januari 1913 förste stadsläkaren må äga att i och för ålderstillägg till lönen räkna sig tillgodo sin föregående tjänstgöring som andre stadsläkare, samt

att lönen för andre stadsläkaren från och med den 1 Januari 1913 fastställas till 2,500 kronor årligen.

I behandlingen av detta ärende deltog ej Herr Ordföranden.
Som ovan.

In fidem:
OTTO ÅGREN.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 10 februari 1913.

§ 13.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över hälsovårdsnämndens framställning angående beräkning av ålderstillägg för förste stadsläkaren samt löneförhöjning åt andre stadsläkaren.

Sedan ärendet cirkulerat bland kammarens ledamöter och suppleanter förtogs nu detsamma till behandling.

Hälsovårdsnämnden hade hemställt, att från och med den 1 januari 1913 förste stadsläkaren måtte äga att i och för ålderstillägg till lönen räkna sig till godo sin föregående tjänstgöring som andre stadsläkare samt att lönen för andre stadsläkaren måtte från och med den 1 januari 1913 fastställas till 2,500 kronor årligen.

Mot framställningen i vad den anginge förste stadsläkaren hade drätselkammaren ingenting att anmärka.

Beträffande löneförhöjning åt andre stadsläkaren fann drätselkammaren efter en jämförelse med förhållandena på andra orter och med hänsyn därtill att andre stadsläkaren så nyligen tillträtt sin befattning, sig icke kunna tillstyrka, att lönen fastställdes till högre belopp än 2,000 kronor.

Drätselkammaren beslöt sålunda hemställa, att stadsfullmäktige måtte bifalla hälsovårdsnämndens framställning med den ändring att lönen för andre stadsläkaren från och med den 1 januari 1913 fastställas till 2,000 kronor årligen.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 7 mars 1913.*

§ 31.

Uti hos Stadsfullmäktige gjord framställning hade Hälsovårdsnämnden hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta, *dels* att från och med den 1 januari 1913 förste stadsläkaren må äga att i och för ålderstillägg till lönen räkna sig tillgodo sin föregående tjänstgöring som andre stadsläkare, *och dels* att lönen för andre stadsläkaren från och med den 1 januari 1913 fastställas till 2,500 kronor årligen.

Drätselkammaren hade uti infortrat yttrande tillstyrkt framställningen i vad den anginge förste stadsläkaren, men däremot i fråga om andre stadsläkarens löneförmåner på anförda skäl hemställt om den ändring i Hälsovårdsnämndens förslag, att lönen för andre stadsläkaren från och med den 1 januari 1913 fastställdes till 2,000 kronor årligen.

Beredningsutskottet, som uppå remiss nu hade att yttra sig i ärendet, beslöt för sin del instämna uti vad Drätselkammaren däri anført och föreslagit, vadan Utskottet hemställde, att Stadsfullmäktige måtte besluta,

att från och med den 1 januari 1913 förste stadsläkaren må äga att i och för ålderstillägg till lönen räkna sig tillgodo sin föregående tjänstgöring som andre stadsläkare, samt

att lönen för andre stadsläkaren från och med den 1 januari 19 fastställes till 2,000 kronor årligen.

In fidem :
IVAN FR. REGNER.

25. Gårdägaren Hartvig Taylors med fleres, av Herr A. R. Södergren som motion upptagna framställning om anordnande av vattenkastare samt införande av bättre belysning å södra delen av Herrhagen.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Vi undertecknade, gårdsegare å Herrhagen, Kanikenäsgatan och södra delen : Herrhagsgatan, vilja härmed vördsamt framställa en begäran om att få en vattenkastare i närheten av våra bostäder och bättre belysning. Vi hava långt att bä vattnet, ända från vattenkastaren vid Glasbruket, det är både tungt och besvärligt för hyresfolk och oss själva. Vi vilja härmed bedja Herrar Stadsfullmäktige gott och hetsfullt taga saken om hand och undersöka om det ej är möjligt få det ordnat med ovan begärda.

Högaktningsfullt

HARTVIG TAYLOR.
H. G. ANDERSON.
FREDRIKA ANDERSSON.
C. G. ANDERSSON.
FRANS ELINDER.

F. E. HELLSTRÖM.
A. G. JOHANSON.
J. W. STÅHL.
GUST. ERICKSON.
L. M. GRUNDSTRÖM.

Upptages som min motion.

A. R. SÖDERGREN.

Utdrag ur protokollet hållet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 5 februr 1913.

§ 14.

Vid företagande till förnyad behandling av den från Stadsfullmäktige hit inkommit mitterade, av Herr A. R. Södergren såsom egen motion upptagna framställning

om anordnande av vattenkastare samt införande av bättre belysning å södra delen av Herrhagen, beslöt nu Styrelsen efter förnyad utredning att i enlighet med ett av Stadsingeniören uppgjort förslag förorda anordnandet av tvänne stycken vattenkastare å de i förslaget angivna platser för en sammanlagd kostnad av 1,420: — kronor.

Vad anginge belysningen ville Styrelsen taga denna fråga i övervägande i sammanhang med lyshållningsförslagets upprättande.

Protokollsutdrag skulle jämte remisshandlingarne överlämnas till Drätselkammaren.

Ur protokollet
JOHN RUNDGREN.

Kostnadsberäkning

för anordnande av 2 st. vattenkastare å Södra Herrhagen, *en* mitt för tomt 167 i Herrhagsgatan och *en* mitt för tomt 367 i Karlagatan.

Herrhagsgatan:

150 m. 1' galv. ledning inkl. schaktning af pinnmo och återfyllning å 5: —	750: —	
Vattenkastare och stoppkran.....	150: —	
Avloppsbrunn och provisoriskt avlopp.....	100: —	1,000: —

Karlagatan:

30 m. 1" galv. ledning å 5: —	150: —	
20 m. 6" avlopp till prämkanalen å 3:50	70: —	
Vattenkastare och stoppkran.....	150: —	
Avloppsbrunn.....	50: —	420: —
		<u>Kronor 1,420: —</u>

Karlstad den 15 januari 1913.

ERIK BJÖRKMAN.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 26 februari 1913.

§ 8.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över gårdsägaren Hartvig Taylors med fleres, av herr A. R. Södergren som mo-

tion upptagna framställning om anordnande av vattenkastare samt införande av bättre belysning å södra delen av Herrhagen.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsen, som yttrat sig i ärendet, hade förordat anordnandet av tvenne stycken vattenkastare i enlighet med ett av stadsingenjören uppgjort förslag, en mitt för tomt 167 i Herrhagsgatan och en mitt för tomt 367 i Karlagatan, för en sammanlagd kostnad av 1,420 kronor samförklarat, att styrelsen ville taga frågan om belysningen i övervägande i sammanhang med lyshållningsförslagets upprättande.

Efter hållen överläggning beslöt drätselkammaren i likhet med vattenlednings- och belysningsstyrelsen tillstyrka anordnandet av tvenne vattenkastare i enlighet med det uppgjorda förslaget.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktige
i Karlstad Beredningsutskott den 7 mars 1913.*

§ 32.

Beredningsutskottet, som uppå remiss hade att yttra sig över gårdägare Hartvig Taylors med fleras, av Herr A. R. Södergren som motion upptagna framställning om anordnande av vattenkastare samt införande av bättre belysning södra delen av Herrhagen, beslöt att, i överensstämmelse med vad Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken samt Drätselkammaren i detta ärende sammanstämmande föreslagit, hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte, för anordnande av två vattenkastare Södra Herrhagen, en mitt för tomt N:o 167 i Herrhagsgatan och en mitt för tomt N:o 367 i Karlagatan, i enlighet med av stadsingenjör Erik Björkman den 15 januari 1913 upprättat kostnadsförslag, bevilja ett anslag av 1,420 kronor ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas genom uttaxering.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

26. Drätselkammarens framställning om anslag för anskaffande av möbler till Beredningsutskottets m. fl. rum i rådhuset.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 10 februari 1913.

§ 12.

Beslöt drätselkammaren hos stadsfullmäktige anhålla om ett anslag av 1,983 kronor för anskaffande av möbler till beredningsutskottets, stadsfullmäktiges sekreterares, stadsarkitektens och kronouppbörds-kassörens rum i rådhuset.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Förteckning över möbler till rådhuset.

Stadsfullmäktiges sekreterares rum:

1 st. skrivbord av bonad ek	140:—	
1 » fönsterbord av bonad ek	40:—	
1 » skrivstol » » »	50:—	
2 » stolar » » »	36:—	
1 » hylla » » »	75:—	341:—

Beredningsutskottets rum:

1 st. bord av bonad ek	170:—	
1 » länstol » » »	34:—	
12 » stolar » » »	216:—	
2 » bokhyllor » » »	150:—	
1 » soffa » » »	115:—	685:—

Stadsarkitektens rum:

1 st. skrivbord av bonad ek	265:—	
3 » stolar » » »	54:—	
1 » fönsterbord » » »	40:—	
1 » dokumentskåp » » »	155:—	
1 » soffa » » »	115:—	629:—

Kronouppbörds-kassörens rum:

1 st. skrivbord av pol. björk	150:—	
1 » bord » » »	50:—	
1 » hylla » » »	30:—	

1	»	soffa	»	»	»	30:—	
2	»	skrivstolar	»	»	»	68:—	328:—

S:na Kronor 1,983:—

Karlstad i Stadsarkitektkontoret den 10 Februari 1913.

CARL CRISPIN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktige
i Karlstad Beredningsutskott den 7 mars 1913.*

§ 33.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att avgiva yttrande över Drätselkammarens framställning om anslag för anskaffande av möbler till Beredningsutskottet m. fl. rum i rådhuset, och beslöt Utskottet tillstyrka framställningen, vadan Utskottet hemställde,

att Stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag av 1,983 kronor för anskaffande av möbler till beredningsutskottets, stadsfullmäktiges sekretärers, stadsarkitektens och kronouppbörds-kassörens rum i rådhuset äfver som bestämma, att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1913.	Den 20 Mars.	N:o 4 ^{1/2} a.
-------	--------------	-------------------------

27. Karlstads Hamnstyrelsens förvaltningsberättelse för år 1912.

Till Drätselkammaren.

Jämlikt § 2 mom. 8 av för hamnstyrelsen gällande reglemente avgives härmed föreskriven

Förvaltningsberättelse för år 1912.

Sjöfarten började den ¹⁹/₄ (¹⁸/₄) — siffror inom parentes angiva motsvarande för föregående år — och den ²¹/₁₂ (²³/₁₂) avgick sista båten till annan Vänershamn, men Hammarötrafiken pågick till och med den 20 januari.

Hamnen besöktes av 1,896 (2,474) fartyg, varav 152 (206) segelfartyg, 911 (1,132) ångfartyg, 91 (64) motorfartyg och 742 (1,072) prämar. Utav hela antalet ankommo 70 (60) från och avgingo 151 (184) till utrikes orter.

Sammanlagda in- och utgående tontalet utgjorde för:

	Inrikesfarten		Utrikesfarten		Summa	
segelare	11,210	(15,434)	1,948	(2,428)	13,158	(17,862)
ångare	185,281	(228,785)	20,925	(24,799)	206,206	(253,584)
motorfartyg	4,723	(3,896)	697	(208)	5,420	(4,104)
prämar	88,205	(126,674)			88,205	(126,674)
Summa	289,419	(374,789)	23,570	(27,435)	312,989	(402,224)

Huvudartiklar bland *importerade* varor voro:

Järn 2,050 (2,368) ton, stenkol och koks 957,851 (647,932) hl., svavelkis 1,903 (2,363) ton, järnmalm 12,130 (10,816) ton, oljor 519 (489) ton, fotogen 1,320 (656) ton, socker 1,598 (1,499) ton, spannmål, omalen 1,831 (1,199) ton, mjöl och gryn 6,053 (6,329) ton, tobak 414 (507) ton, foderämne 3,063 (3,896) ton, soda, glauber-

salt och klorkalk 1,479 (1,369) ton, kalksten 3,886 (3,101) ton, svavel 410 (435) ton, mursten 416,010 (1,146,290) sty., tegel eldfast 670 (900) ton, cement 3,279 (3,66) ton, kaffe 498 (637) ton och gödningsämne 1,161 (1,026) ton.

Huvudartiklar bland *exporterade* varor voro:

Järn 6,875 (6,042) ton, kisbränder 2,999 (5,280) ton, papper 5,467 (4,667) ton, trämassa 22,776 (23,127) ton, rundvirke 65,734 (101,444) kbm., sågade trävaror 79,629 (97,964) kbm. och fönsterglas 160 (182) ton.

Påförda hamnavgifter hava utgjort för:

				minskning
Fartyg	kr. 15,114: 21	(19,080: 61)		3,966: 40
Importerade varor	» 29,283: 53	(29,826: 32)		542: 79
Exporterade varor	» 20,139: 84	(22,036: 54)		1,896: 70
	Summa 64,537: 58	(70,943: 47)		6,405: 89

Beträffande utfallet av verkställda nybyggnads- och reparationsföretag så frågar detta av efterföljande utredning över

Hamnens inkomster och utgifter

(kassa)

för år 1912

jämförda med de i staten för samma år beräknade.

Inkomster.	Beräknade enligt stat.	Värkliga.	Inkomster	
			över	under
			stat.	
Kassabehållning 1 Januari		375 08	375 08	
Fordringar fr. föregående år	500 —	311 76		188 24
Hamnuppborren	60,000 —	63,838 15	3,838 15	
Arrenden	2,230 —	2,280 —	50 —	
Hushyror	1,550 —	1,550 —		
Varuskjulshyror, fasta	100 —	135 —	35 —	
Upplagsplatshyror, fasta	2,300 —	2,732 88	432 88	
d:o tillfälliga	100 —	17 77		82 23
Fasta kranar	1,500 —	1,785 40	1,473 30	
Rörliga kranar		1,187 90		
Drätselverkets och Vattenverkets andel i kostnaden för Tyggårdsvikens länshåll- ning	400 —	400 —		
Båthamnsavgifter	100 —	166 —	66 —	
Kölhalning	25 —	8 —		17 —
Brist enligt stat	36,506: 49			
Extra anslag till slipen	4,500: —			
	41,006 49	35,897 15		5,109 34
S:ma kronor	109,811 49	110,685 09	6,270 41	5,396 81

Utgifter.	Enligt stat.	Värkliga	Utgifter	
			över	under
			stat.	
Räntor	37,073 60	36,140 37		93
Amortering	7,687 89	7,687 89		
Stadsandelen	12,000 —	12,828 77	828 77	
Fastigheters underhåll	175 —	220 62	45 62	
Inventariers underhåll:				
a) Muddringsmaterial	400 —	320 33		79
b) Kranar	300 —	309 90	9 90	
c) Fyrrar och lysapparater	150 —	28 60		121
d) Andra inventarier	200 —	197 65		
Hamnens underhåll:				
a) Kajer, doceringar, bryggor, pållare	1,550 —	1,262 93		287
b) Torg, vägar, vägövergångar	800 —	2,142 10	1,342 10	
c) Kanalbron och slussen	100 —	159 40	59 40	
d) Upprensnings- och muddringsarbeten	100 —	103 46	3 46	
e) Pålarnar och dammar	300 —	411 28	111 28	
f) Duc d'alber och sjömärken	200 —	210 50	10 50	
g) Godsunderlag	100 —	104 74	4 74	
h) Annat hamnens underhåll	450 —	276 53		179
Nya inventarier	200 —	192 68		
Tyggårdsvikens länsställning	700 —	561 84		138
Drätselkammarens andel i platsbyror	115 —	140 12	25 12	
Hamnbelysningen	1,600 —	1,281 73		318
Fyrbelysningen	300 —	275 05		2
Löner	15,420 —	15,480 08	60 08	
Kontorsomkostnader	1,500 —	1,579 78	79 78	
Skatter och brandförsäkringar	1,120 —	1,040 78		79
Lyftkranars drift	1,400 —	1,665 67	265 67	
Polisbevakning	720 —	720 —		
Omkostnader för styckeogodsutbörden	300 —	285 02		1
Pejlingar	200 —	264 46	64 46	
Räkne maskin	1,100 —	1,275 —	175 —	
Källare	600 —	620 —	20 —	
Bryggor för småbåtar	150 —	145 74		
Hytt för hamnvisaren	300 —	298 —		
Upphålningsbädd	21,000 —	20,848 86		15
Diverse utgifter	500 —	606 70	6 70	
Oförutsedda utgifter	1,000 —	1,021 60	21 60	
Kassabehållning 31 December		76 91	76 91	
S:ma kronor	109,811 49	110,685 09	3,211 09	2,33

De verkliga inkomsterna överstego de beräknade med kr. 5,982: 94 och de verkliga utgifterna överstego de beräknade med kr. 873: 60. Den utgiftspost, som i avsevärdare grad överskridits, är den till torg och vägar, beroende därpå att enligt med Vestkustens Petroleum Aktiebolag upprättat kontrakt hade hamnstyrelsen förbundit sig att till bolagets anläggning iordningsställa körväg, vilken dock ej ansågs behöva komma till utförande förr än under innevarande år. Emellertid blev petroleumstationsanläggningen färdig så tidigt, att vägen måste anläggas redan 1912.

Hamnens ställning framgår av härvid fogade affärstablå, omfattande de tolv sistförflutna åren. Av densamma framgår bland annat, att tillgångarna, som under året ökats med kr. 19,685: 71, vid årets slut uppgingo till kr. 1,221,732: 91 och att skulderna, som vid årets slut belöpte sig på kronor 913,425: 17, ökats med kr. 29,268: —, beroende huvudsakligen på slipanläggningen. Kapitalförlusten för året uppgår till kr. 9,542: 29, vari ingå avskrivningar med kr. 4,196: 59.

Karlstad den 17 februari 1913.

På Hamnstyrelsens vägnar:

C. F. BERG.

v. Ordförande.

Ivar Olsson.

Sammanlag av Karlstads Hamns räkenskaper (affärstabél) för åren 1901—1912.

År	Inkomster										Utgifter																				Kapitel	
	Hamn- avgiften	Arrenden	Hyror	Passager	Varuslag- kyror	Kassakontor	Öfrige inkomst	Skiffel	Öfrige inkomster	Banan	Batter	Bundedel	Administrat- tion	Ljudning	lytt- dräk	Underhållet av:		Anskaffningar				Idrottning	Öfrige utgifter	Banan	vinet	forda						
	Skiffel	Skiffel	Skiffel	Skiffel	Skiffel	Skiffel	Skiffel	Skiffel	Skiffel	Skiffel	Skiffel	Skiffel	Skiffel	Skiffel	Skiffel	Skiffel	Skiffel	Skiffel	Skiffel	Skiffel	Skiffel	Skiffel	Skiffel	Skiffel	Skiffel							
1901	107 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000						
1912	107 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000						

Sammanlag av Karlstads Hamns räkenskaper (affärstabél) för åren 1901—1912.

Karlstad
Karlst-T:ns A.-B:s Tryckeri 1913.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1913.

Den 20 Mars.

N:o 4^{1/2} b.

28. Berättelse angående brandväsendet i Karlstad år 1912.

Till Brandstyrelsen i Karlstad.

I enlighet med bestämmelsen uti § 53 af stadens brandordning, får jag härmed vördsamt öfverlämna nedanstående redogörelse för brandväsendet i Karlstad under år 1912.

Eldsvådor.

Brandkåren har under året varit allarmerad 21 gånger, hvaraf för eldsvådor eller tillbud till dylika 14 gånger, för soteld 6 gånger samt för kontakt i brandtelegrafen 1 gång.

I brandskadeersättningar hafva under året utbetalats för eldsvådor inom själfva staden 19,568 kronor och för sådana inom förstäderna 54,324:22 kronor eller tillsammans 73,892:22 kronor, hvilket utgör 1 kr. 75 för hvarje ettusen kronors försäkringssumma.

Bifogade tabell visar tiden, då signal ingått, brandstället och anledningen till uttryckningen äfvensom brandskadeersättningarnas belopp m. m.

Af eldsvådorna hafva 5 varit af den beskaffenhet, att slangledningarna från brandpost behöft användas. I öfriga fall har elden släckts med pyttsspruta eller annan redskap.

Ångspruta har under året kommit till användning vid eldsvåda 1 gång.

Största vid eldsvåda använda slanglängd har varit 792 meter och sammanlagt under året utlagd slang 1,888 meter.

Den väglängd, som på grund af uttryckning i och för eldsvådor tillryggalagts, har utgjort 11 km.

Den af brandkåren vid eldstället använda tiden har under året uppgått till 40 timmar.

Allarmeringar hafva skett 7 gånger genom brandskåp och 14 gånger genom telefon.

Personal.

I. *Fasta kåren.*

- 1 brandchef.
- 1 vice brandchef.
- 1 brandmästare.
- 1 maskinist.
- 1 korpral.
- 1 vice korpral.
- 1 kusk (stallkorpral).
- 10 brandsoldater.
- 6 man nattvaktmanskap.

Summa 23 man.

II. *Reservkåren.*

- 2 förmän.
- 1 maskinist.
- 2 eldare.
- 32 man.

Summa 37 man.

III. *Allm. brandkåren*

består enl. den nya brandordningen af alla inom staden boende och där mantals skrifna arbetsföra män mellan 21—45 år, hvilka vid behof, på anmodan af brand befälet, utan ersättning äro skyldiga deltaga i räddnings- och släckningsarbete.

Den disponibla utryckningsstyrkan inom brandstationen har under dagen var minst 9 man och nattetid 18 man, befäl inräknadt.

Nattvaktmanskapet har allarmerats såväl dag som natt vid alla utryckning samtidigt med stationsvakten.

Hvarken bland befäl eller manskap vid fasta kåren har under året något on byte inträffat.

Medelåldern för ordinarie manskapet utgjorde den 31 dec. 1912 30 år samt för nattvaktmanskapet 38 år.

Antalet sjukdagar har inom fasta kåren varit 74. Inga nämnvärda olycksfall hafva under året inträffat.

Antagning. Brandchefen, vice brandchefen och brandmästaren antagas af brandstyrelsen, samtliga med 6 månaders ömsesidig uppsägningsrätt. Öfrig personal antages af brandchefen medels kontrakt på 1 år i sänder, med 2 månaders ömsesidig uppsägningsrätt före tjänsteårets slut.

Aflöningsförmånerna äro:

Brandchefen, jämte familjebostad inom stationen, lyse o. bränsle		
lön	1,800: —	
Ålderstillägg efter 5, 10 och 15 år à 300, 200 och 200 kr.	700: —	2,500: —
Vice brandchefen, bor utom stationen, arvode		500: —
Brandmästaren, jämte familjebostad inom stationen, lyse och bränsle		
lön	1,500: —	
ålderstillägg efter 5, 10 och 15 år à 150 kr.	450: —	
beklädnadspengar	150: —	2,100: —
Maskinisten, jämte familjebostad inom stationen, bränsle och uniform		
arvode		300: —
(Arbetar vid närliggande mek. verkstaden).		
Korporalen, jämte familjebostad inom stationen, bränsle och uniform		
lön	1,020: —	
ålderstillägg efter 2 och 4 år à 120 kr.	240: —	1,260: —
Vice korporalen, jämte familjebostad inom stationen, bränsle och uniform		
lön	960: —	
ålderstillägg efter 2 och 4 år à 120 kr.	240: —	1,200: —
1 kusk och 8 ordinarie brandsoldater, gifta, jämte familjebostad inom stationen, bränsle och uniform		
lön, hvardera	900: —	
ålderstillägg efter 2 och 4 år à 120 kr.	240: —	1,140: —
2 ordinarie brandsoldater, ogifta, jämte bostad i logement och uniform		
lön, hvardera	900: —	
ålderstillägg efter 2 och 4 år à 120 kr.	240: —	1,140: —
6 man nattvaktmanskap, 2 i tjänst hvarje natt à 1:50 kr. hvar.		
Läkaren, arvode		75: —
Veterinären, arvode		50: —

Hvarje karl har utom tillfällig kortare permission åtnjutit ledighet hvar 10 dygn och hvar 3 söndag samt har haft dessutom under juni—september månader 7 dagars semester.

Befäl och manskap är å stadens bekostnad olycksfallsförsäkradt.

Vid sjukdomsfall utgår lönen för ord. brandmanskapet med två tredjedelar, under villkor att kostnaden för erforderlig lasarettsvård bestrides af den sjuke.

Ordinarie brandmanskapet åtnjuter fri läkarvård och medicin; gift brandsoldat läkarvård jämväl för familjen.

Aföningen utbetalas den siste i hvarje månad, brandmästarens beklädnadsersättning dock på en gång i januari hvarje år.

Aföningen vid reservkåren har varit för förman 25 kr. och för manskap 12 kr. pr år i städja samt dessutom 75 öre i timmen vid eldsvådor. Ingen ersättning har utgått för öfningar.

Öfningar

med fasta kåren hafva ägt rum i regel hvarje hälgfri dag.

Den dagliga sysselsättningen har för öfrigt varit, att en man, enligt tur, tjänstgjort ett dygn i sträck som telegrafvakt, en man haft fridygn och tre man förrättat körslor för stadens räkning. Till ställtjänst samt såsom biträde vid värmeledningen hafva varit kommenderade två man. En man har varit upptagen af rengöring m. m. i redskapshallen och återstående två man hafva förrättat städning af korridorer, telegrafrum, badrum och tvättstuga samt dessutom ombesörjt renhållning af brandstationens gård och gata. Den, som haft fridygn, telegrafposten samt de, som enligt tur, varit kommenderade till körarbete, hafva för dagen varit befriade från öfningar.

Vakhållning har under föreställning å stadens teater bestridts med två man mot en ersättning af 1 kr. 50 öre pr man och vakt. Ersättningen, som utbetalts af teaterstyrelsen har tillfallit manskapet. Antalet vakter har uppgått till 82.

Antalet *hästar* på brandkårens stall har under året varit sju, af hvilka tre under dagen stått färdiga till utryckning. Öfriga hafva hvarje söckendag användts i körslor för stadens räkning, därunder tre man af brandmanskapet turvis tjänstgjort som körkarlar.

Medelåldern för hästarne utgjorde den 31 december 11 år.

Medeltjänstetiden var samma dag 7 år.

Antalet sjukdagar har varit 11.

Den dagliga utfodringen har utgjort 7 kg. hö, 3,5 kg. hafre, och 2 kg. halm till hackelse. Till strö har användts sågspån.

Underbållskostnaden, inberäknadt assurances, skoning och sjukvård, har uppgått till 1 kr. 20 öre pr häst och dag.

Brandredskapen har under året, förutom diverse smärre redskap, tillökats med 300 m. linneslang och 15 st. ögonblickskopplingar.

Första utryckningen har utgjorts af en redskapsvagn för två hästar, en mek. steg (21 meter), alternativt en mindre ångspruta (Ludvigsbergs n:r 7).

Andra utryckningen: en större ångspruta (Ljusne n:r 3), en kol- och slangvagn, en mek. stege (16 meter) samt en större handkraftsspruta.

Brandtelegrafan omfattar 4 distrikt, och dess yttre ledningar hafva en sammanlagd längd af 20,6 km. Ytterledningarna äro till större delen nedlagda i telegrafverkets underjordiska kablar. Behöfliga flyttningar af ledningar samt alla underhållsarbeten hafva utförts af Kungl. Telegrafverkets montörer mot ersättning efter af verket fastställd timpenning.

Slangförrådet utgjorde den ³¹/₁₂ 1912 af: 900 meter 85 m.m. dubbel hampslang med skruvkopplingar (afsedda för stora ångsprutan), 525 meter enkel gummerad hampslang och 2,580 meter 63 m.m. lanneslang med ögonblickskopplingar, eller tillsammans 4,005 meter tryckslang.

Brandposternas antal, som under året ökats med 5 utgör 170. Skötseln af brandposterna har handhafs af Vattenverkets rönnätsförman, och inspektion af desamma ha verkställts af brandkorpralerna.

Diverse.

I Karlstads Sparbank voro den 31 dec. för manskapets räkning insatta 2,611 kronor 94 öre.

Karlstads-Tidningen och Nya Wermlands-Tidningen hafva jämväl under det gångna året godhetsfullt skänkts till brandmanskapet.

Utgiftsstaten för 1912.

Aflöning och beklädnad	21,863: 50
Underhåll af hästar	3,000. —
» brandredskap	1,450: —
» inventarier och byggnader	500: —
» brandtelegrafan	300: —
Bränsle och ljus	3,150: —
Försäkringspremier	368: 33
Årsafgift till rikstelefon jämte telefonafgifter	160: —
Vattenafgifter	126: —
Medikamenter och sjukvård	232: 17
Skrifmaterialier och tryck jämte div. oförutsedda utgifter	600: —

Kronor 31,750: —

Efter afdrag för beräknad körförtjänst under året (4,500 kr.) och behållningen till 1913 (650 kr.)

utgjorde Karlstads utgiftssumma för brandväsendet 1912 kronor 26,600: —
Karlstad i januari 1913.

J. P. WENDT, Brandchef.

Tabellariskt sammandrag

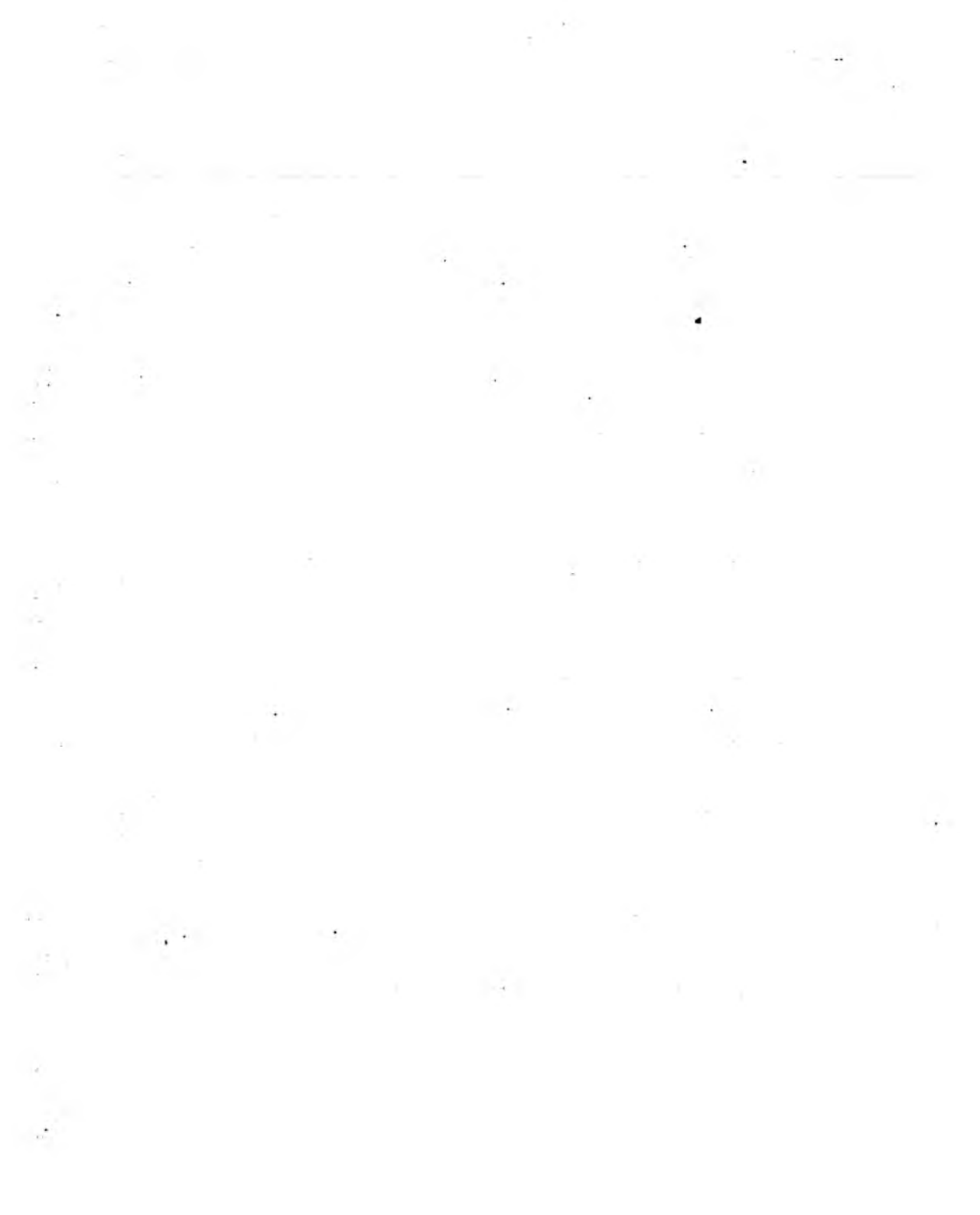
Tiden för eldsvådans utbrott			Brandstället		Huru och af hvem larm gifvits	Anledning elden utryckt
Månad	Dag	Tid & dygnet	Egendom eller allmän plats	Lägenhet		
Jan.	16	kl. 6,40 e. m.	Hagaborg 1	boningshus	genom telefon	öfverhett
Jan.	18	kl. 3,14 f. m.	V:a Torggatan 12	uthus	genom telefon	obekant
Jan.	28	kl. 8,50 e. m.	Berget	Vattentorn	sk. 3, I distr.	bristande
Jan.	24 31	kl. 4,10 e. m. kl. 10 f. m.	Klara 22	gårdshus	sk. 3, I distr. genom telefon	kontakt varin as
Febr.	15	kl. 11,52 e. m.	Norrstrand 4	uthus	sk. 6, IV distr.	obekant
»	17	kl. 10,20 e. m.	Herrhagen 319	mejeri	sk. 3, IV distr.	tvingrök
»	21	kl. 8,55 e. m.	Mariedal 2	boningshus	genom telefon	soteld
Mars	11	kl. 5,17 e. m.	Strandgatan 1	orgelfabrik	sk. 2, III distr.	obekant
Mars	24	kl. 11,57 e. m.	Haga 43	boningshus	sk. 2, IV distr.	öförsikti
Maj	17	kl. 9,20 e. m.	Herrgårdsgatan 10	boningshus	genom telefon	soteld Tr

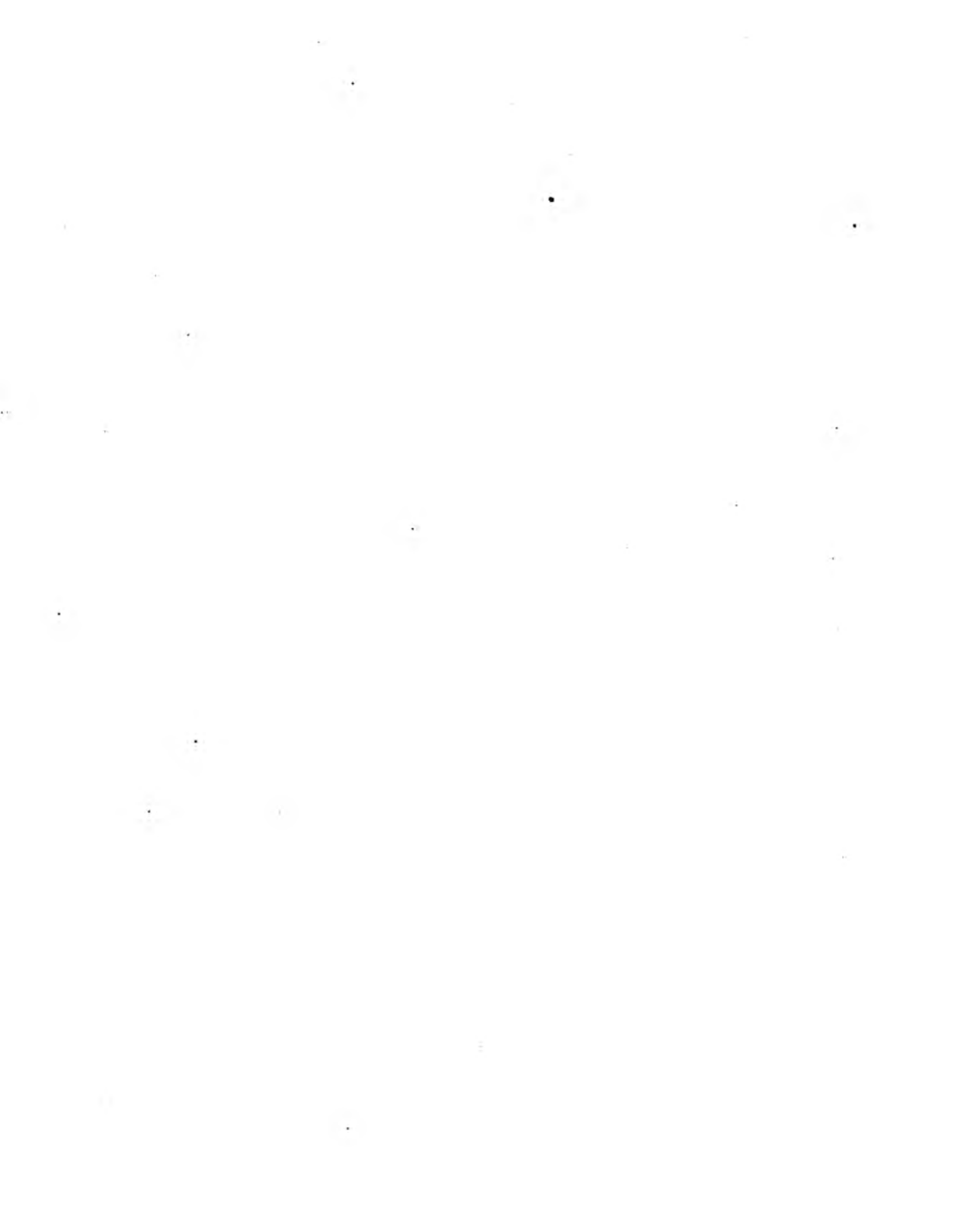
eldsvådor m. m. under år 1912.

Brandskadeersättning				A u m ä r k n i n g a r
För fast egendom		För lös egendom		
20	42	35	74	Genom ett kakelugnsröret blifvit för starkt upphettadt hade närliggande vägg blifvit antänd; släcktes i det närmaste af gårdens folk innan brandkåren anländt.
1,281	—	75	25	Eld hade utbrutit på vinden af uthusbyggnaden inne på gården. Vid brandkårens ankomst slogo lågorna ut genom yttertaket. Efter ett hårdt arbete i den starka kölden släcktes elden på 1½ timme, sedan den förstört yttertaket och på vinden varande inventarier, hvilka dock voro af mindre värde. Fyra slangledningar från två brandposter, användes vid släckningen.
—	—	—	—	I det under byggnad varande vattentornet hade eld uppstått genom att torkgaltarna kommit för nära ställningsvirket i den stora cementerade cisternen. Som vattenledningstrycket ej räckte till måste en ångspruta förslas upp på berget, hvarifrån den matad från brandpost pressade upp vattnet i det över 30 meter höga tornet, där elden sedan inom kort begränsades och släcktes. Oförsäkradt.
—	—	—	—	I gårdshuset, där soptunnor m. m. förvarades, hade utbrutit eld, som släcktes med några pytsar vatten. Skadan ringa.
—	—	—	—	I en vedbod hade hyfvelspånor och träaffall fattat eld, som inom kort släcktes med pytsspruta. Skadan ringa.
—	—	—	—	Tvingrök, som inträngt i lokalerna af mejeriet föranledde en person, hvilken trodde att eldfara förelåg, att allarmaera brandkåren. Ingen fara.
2,500	—	15,061	75	Vid brandkårens ankomst slogo lågorna ut från ett fönster i nedre botten af den stora träbyggnaden och spred sig hastigt till ett ofvanför liggande lagerrum, där celluloid och andra mycket brännbara ämnen antändes. Med vatten genom två slangledningar från brandposter begränsades elden efter omkr. ½-timme, hvarefter eftersläckningen drog ungefär samma tid. Allt innanrede i det först antända rummet, och en stor del af lagret i ofvanför liggande lokal blef förstördt eller ramponeradt af eld och vatten.
22	—	150	35	En brinnande lampa hade kommit för nära gardinerna och antändt dessa samt närmaste väggtapet. Släcktes med pytsspruta.
3,823	42	15,923	09	

Tiden för eldsvådans utbrott			Brandstället		Huru och af hvem larm gifvits	Anledning elden el utryckni
Månad	Dag	Tid å dygnet	Egendom eller allmän plats	Lägenhet		
Maj	31	kl. 11,36 e. m.	Herrhagen 247	boningshus	genom telefon	Tran obekant
Juni	3	kl. 1,10 e. m.	Kungsgatan 14	boningshus	genom telefon	soteld
Juli	17	kl. 10 f. m.	Klaraborgs arb.-inr.	målareverkstad	genom telefon	själfantän
Augusti	19	kl. 1,40 f. m.	Heden	foderlada	genom telefon	uteliggare
Sept.	7	kl. 7,18 e. m.	Gamla Tormestad	snickerifabrik	genom telefon	obekant
Oktober	4	kl. 10,30 e. m.	Järnvägsgatan	boningshus	genom telefon	soteld
»	12	kl. 11,20 f. m.	Rosenbad 7	uthus	genom telefon	osläakt a
Nov.	3	kl. 11,03 e. m.	Haga 1	garfveri	sk. 1, IV distr.	obekant
Nov.	13	kl. 8,43 e. m.	Mariedal 2	boningshus	genom telefon	soteld
»	16	kl. 11,43 e. m.	Hamngatan 14	boningshus	genom telefon	soteld
						Summ

Brandskadeersättning				Anmärkingar
För fast egendom		För lös egendom		
3,823	42	45,923	09	Eld varsnades i trossbotten, sedan golfvet delvis blifvit uppbrutet, släcktes densamma med pyttspruta.
50	—	—	—	
—	—	—	—	Genom telefon meddelades, att det sannolikt uppstått eldsvåda i apoteksgårdens vind, från hvars tak en bolmande rök trängde fram. Vid brandkårens ankomst befanns det vara endast en svårare soteld, som inom kort släcktes.
50	—	—	—	I en målareverkstad i arbetsinrättningen hade eld, troligen genom själfantändning af linolja, utbrutit i trossbotten. Släcktes af gårdens folk, hvarför brandkåren ej behöfde ingripa.
—	—	—	—	Vid brandkårens ankomst till det aflägna eldstället, som är beläget utom stadens brandområde, hade elden fått en så stor omfattning, att föga återstod af ladan, hvilken med inneliggande foder nästan till grunden nedbrann. Försäkradt i Värmlands läns brandstodsbolag för 2,954 kr.
75	—	—	—	Eld hade utbrutit i maskinhuset af Karletads snickerifabrik och härjade vid brandkårens ankomst i bränsleupplaget, spånor m. m., som var afsedt för eldning af ångpannorna. Genom tvenne utlopp från brandpost släcktes elden efter $\frac{1}{2}$ -timmes arbete och inskränkte sig skadan till att bränsleupplaget brann upp och maskinrummet i mindre grad ramponerades af eld och vatten.
—	—	—	—	Eld hade utbrutit i ett mindre uthus, däri soptunnor m. m. förvarades. Var släckt af gårdens folk vid brandkårens ankomst. Skadan ringa.
21,574	21	32,396	50	När brandkåren framkom till eldstället, slog elden redan ut från fönstren i andra våningen af garfveribyggnaden, som var uppförd i tre våningar, af hvilka de två öfre voro uppförda af bräder med mellanlägg af sågspån. Från närliggande brandposter, framfördes 6 slangledningar, hvarjämte två användes från den sammanbyggda guldlustfabriken, ett femvåningar högt stenhus. Som byggnaden bland annat brännbart äfven innehöll lätt antändliga för garfverirörelsen afsedda oljor och kemikalier, blef släckningsarbetet synnerligt ansträngande och hårdt, hvarför ock elden först vid 3-tiden på morgonen kunde begränsas till den egentliga garfveribyggnaden, hvars tvenne öfra våningar jämte inneliggande lager svårt ramponerades af eld och vatten. Eftersläckning pågick till kl. $\frac{1}{27}$ f. m.
25,572	63	48,319	59	

Karlstad
Karlst.-T:ns A.-B:s Tryckeri 1913.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1913.

Den 17 April.

N:o 5.

29. Beredningsutskottets utlåtande angående fördelning av Mellqvistska studiestipendiet.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 7 april 1913.*

§ 36.

Sedan inom föreskriven tid ansökningar till Mellqvists stipendium för goda framsteg i studier till Stadsfullmäktige inkommit från August Folke Andersson, Arthur Bergqvist, Kerstin Bryntesson, Karl Harald Valdemar Bäckman, Emilia Bogren såsom målsman för sina omyndiga barn Elsa Eleonora Bogren och Karl Erik Bogren, John Olof Ericsson, K. P. Larsson såsom målsman för sin omyndiga dotter Ragnhild Margareta Larsson, Lisa Ferlin, C. E. Kjellin såsom målsman för Viktor Hugo Kjellin samt Ernst Nygren och Ingegerd Sjögren, så hade nu Beredningsutskottet, uppå remiss, att avgiva förslag till stipendiets fördelning.

Sedan Utskottet inhämtat, att nu tillgängliga räntan å Mellqvistska stipendiefonden för goda framsteg i studier uppginge till 412 kronor 50 öre, beslöt Utskottet föreslå, att berörda belopp fördelades i fyra stipendier, varje å 103 kr. 12 öre.

Vid härefter företagen granskning av ansökningshandlingarne fann Utskottet Ragnhild Margareta Larsson, John Olof Ericsson, Lisa Ferlin och Elsa Eleonora Bogren vid stipendiets utdelande företrädesvis böra ifrågakomma, vadan Utskottet hemställde,

att envar av Ragnhild Margareta Larsson, John Olof Ericsson, Lisa Ferlin och Elsa Eleonora Bogren måtte av nu tillgängliga räntan å Mellqvistska stipendiefonden för goda framsteg i studier erhålla ett belopp av 103 kronor 12 öre.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

30. Drättselkammarens framställning om bemyndigande för Kammaren att jämväl under hand försälja staden tillhöriga tomter och tomtdelar inom stadsdelen Klara och kvarteret Udden.

Utdrag ur protokoll hållet hos drättselkammaren i Karlstad den 3 mars 1913.

§ 5.

Inom kammaren erinrades om, att kammaren icke utan stadsfullmäktiges därom fattade beslut och icke annorledes än å offentlig auktion ägde försälja staden tillhörig jord samt att det vore behöfligt, att kammaren — i likhet med vad stadsfullmäktige förut medgivit beträffande andra stadsdelar — finge rätt att träffa avtal om försäljning under hand av tomter och tomtdelar inom stadsdelen Klara och kvarteret Udden.

Då kammaren den 6 oktober 1902 begärde bemyndigande att under hand försälja staden tillhöriga tomter inom stadsdelarna Östra Haga, Tormestad, Kullen och Herrhagen och den 14 oktober 1910 anhöll om liknande bemyndigande beträffande stadsdelarne Viken, Kvarnberget och Sjötullsägorna, anfördes, bland annat, att försäljning å offentlig auktion visat sig medföra praktiska svårigheter, att underhandlingar om köp under hand lättare ledde till försäljning än utbudandet å auktion, enär mången droge sig för att å offentlig auktion avgiva ett anbud, som han icke kunde vara säker om att det skulle godkännas, även om det bleve den högsta avgivna, varförutom vid försäljning under hand åtskilliga detaljfrågor rörande affärens olika sidor kunde för köparen utredas, vilket däremot knappast kunde ske vid en auktion.

Samma skäl gällde fortfarande, varför drättselkammaren beslöt att hos stadsfullmäktige anhålla om bemyndigande att jämväl under hand försälja staden tillhöriga tomter och tomtdelar inom stadsdelen Klara och, sedan stadsplan och tomtindelning för kvarteret Udden blivit vederbörligen fastställd, även inom detta kvarter.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad Beredningsutskott den 7 april 1913.

§ 37.

Hos Stadsfullmäktige hade Drättselkammaren anhållit om bemyndigande att jämväl under hand försälja staden tillhöriga tomter och tomtdelar inom stadsdelen

Klara och, sedan stadsplan och tomtindelning för kvarteret Udden blivit vederbörligen fastställd, även inom detta kvarter.

Beredningsutskottet, som uppå remiss hade att häröver avgiva yttrande, beslöt tillstyrka Stadsfullmäktige att bifalla Drätselkammarens berörda framställning.

I sammanhang härmed och sedan inom Utskottet framhållits, att det område, som inginge i den av Stadsfullmäktige vid sammanträde den 20 sistlidne Februari antagna nya stadsplanen för de utefter Klarälven belägna fyra tomterna i kvarteret Udden inom stadsdelen Tingvalla samt det område, som vore beläget mellan kvarteret Udden och klapphuset å Sandgrund, utgjordes av donationsjord, beslöt Utskottet tillika tillstyrka Stadsfullmäktige att hos Kungl. Majt begära tillstånd för staden att med full äganderätt avyttra tomter och tomtdelar inom berörda nya stadsplan.

Utskottet ville fördenskill hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte besluta att hos Kungl. Majt begära tillstånd för staden att med full äganderätt avyttra tomter och tomtdelar inom den av stadsfullmäktige antagna nya stadsplanen för de utefter Klarälven belägna fyra tomterna i kvarteret Udden inom stadsdelen Tingvalla i Karlstad ävensom det område, som är beläget mellan kvarteret Udden och klapphuset å Sandgrund, samt

att Stadsfullmäktige måtte bemyndiga Drätselkammaren att jämväl under hand försälja staden tillhöriga tomter och tomtdelar inom stadsdelen Klara och, sedan stadsplan och tomtindelning för kvarteret Udden blivit vederbörligen fastställd, även inom detta kvarter.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

31. Drätselkammarens framställning angående täckande av bristen i dödsboet efter avlidna änkefru Elin Brockmann samt i sammanhang därmed väckt fråga om skötseln av donatorernas gravar.

Utdrag af protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 18 november 1912.

§ 9.

Fröken Ida Bäckman hade med bifogande af transsumt af bouppteckningen efter hennes aflidne syster änkefru Elin Brockmann i Åmål, utvisande en brist i boet af 674 kronor 63 öre, anhållit om beviljande af 600 kronor såsom bidrag

till täckande af de utgifter, hon måst ikläda sig med anledning af systemens begrafning och de omständigheter, som voro förknippade med dennes bortgång.

Som stöd för denna anhållan hade fröken Bäckman erinrat, hurusom staden Karlstad voro änkefru Brockmanns egentliga arftagare och att den arfskatt af 800 kronor, som vid stämpelberäkningen ålagts änkefru Brockmann att betala för afkastningen af det henne donerade kapitalet, 25,000 kronor, beräknats efter 5 procent under det den ränta staden lämnat henne beräknats efter endast 4 procent.

Det antecknades, att boktryckaren C. A. Fahlgren till dåvarande fröken Elin Bäckman testamenterat 25,000 kronor, med villkor att hon under sin lifstid skulle åtnjuta räntan å beloppet och att efter hennes död kapitalet skulle tillfalla staden, samt att staden, som efter boktryckareu Fahlgrens död öfvertagit förvaltningen af kapitalet, enligt med Elin Bäckman träffad öfverenskommelse till henne årligen utbetalt 4 procents ränta å kapitalet oberoende af den räntesats staden erhållit å medlen. Med hänsyn härtill ansåg drätselkammaren det billigt att staden utbetalade de begärda 600 kronor, för täckande af bristen i boet efter änkefru Brockmann.

Därjämte hade fröken Ida Bäckman anhållit, att staden måtte öfvertaga vården af donators graf, hvilken hennes syster hittills bekostat af egna medel; och ansåg drätselkammaren, att det borde uppdragas åt fattigvårdsstyrelsen att sörja för skötseln af såväl denna graf som af öfriga donatorers grafvar, för så vidt det ej förut vore sörjdt för skötseln af desamma.

Drätselkammaren beslöt alltså ingå till stadsfullmäktige med framställning, att stadsfullmäktige måtte besluta:

dels att bevilja fröken Ida Bäckman 600 kronor för täckande af bristen i boet efter hennes syster änkefru Elin Brockmann, och

dels att uppdraga åt fattigvårdsstyrelsen att sörja för skötseln af samtliga deras grafvar, hvilka till staden gjort donationer, för så vitt ej förut vore sörjdt för skötseln af samma grafvar.

Som ofvan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Transsumt.

År 1912 den 15 oktober förrättades af undertecknade, efter anmodan, bo-uppteckning i sterbhuset efter den 24 sisllidna september aflidna änkefru Elin Brockmann i Åmål, hvilken som sterbhusdelägare efterlämnat system fröken Ida Bäckman å Kristinedal. Fröken Ida Bäckman uppgaf under edlig förpliktelse boet, hvilket antecknades och värderades sålunda:

Tillgångar:

 Summa tillgångar Kr. 1,155: 15
Skulder:

 Summa skulder Kr. 1,829: 78
Sammandrag:

Skulder	1,829: 78
Tillgångar	1,155: 15
	<hr/>
	Brist i boet 674: 63

Sålunda förekommet, antecknat och värderadt, betyga:

Som ofvan

CARL BRANZELL.

JOHN HEDBERG.

Att förestående bo blifvit riktigt uppgifvet, och att ingenting blifvit med vilja och vetskap doldt eller utelämnat, betygar under edlig förpliktelse

Som ofvan

IDA BÄCKMAN.

§ 76. År 1912 den 28 oktober blef denna houppteckning inregistrerad vid Åmåls Rådhus-Rätt; betygar

På Rådhusrättens vägnar

RAGNAR ST. CYR.

Rätt transsummeradt, betyga:

G. WEINER. ESTER KARLSON.

Utdrag av protokoll, hållet hos Fattigvårdsstyrelsen i Karlstad den 4 Februari 1913.

§ 30.

Sedan Drätselkammaren hos Stadsfullmäktige gjort framställning, att Fullmäktige måtte besluta att uppdraga åt Fattigvårdsstyrelsen att sörja för skötseln av samtliga deras grafvar, hvilka till staden gjort donationer, för så vitt ej förut vore sörjdt för skötseln af samma grafvar, samt Beredningsutskottet, dit ärendet remitterats, beslutat inhämta Styrelsens yttrande i ärendet, så beslöt nu Fattigvårdsstyrelsen meddela, att styrelsen allt hittills sörjt för skötseln af alla stadens donatorers graf-

var, utom dem, som sköttes genom enskild försorg, och att Styrelsen ej tänkt sig annat än att jämväl för framtiden vårda ifrågavarande gravvar.

Som ofvan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktig
i Karlstad Beredningsutskott den 7 april 1913.*

§ 38.

Uti hos Stadsfullmäktige gjord framställning hade Drätselkammaren på anförskäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta *dels* att bevilja fröken Ida Bäckman ett belopp av 600 kronor för täckande av bristen i boet efter hennes syst. änkefru Elin Brockmann *och dels* att uppdraga åt Fattigvårdsstyrelsen att sörja för skötseln av samtliga deras gravar, vilka till staden gjort donationer, för så vitt förut vore sörjt för skötseln av samma gravar.

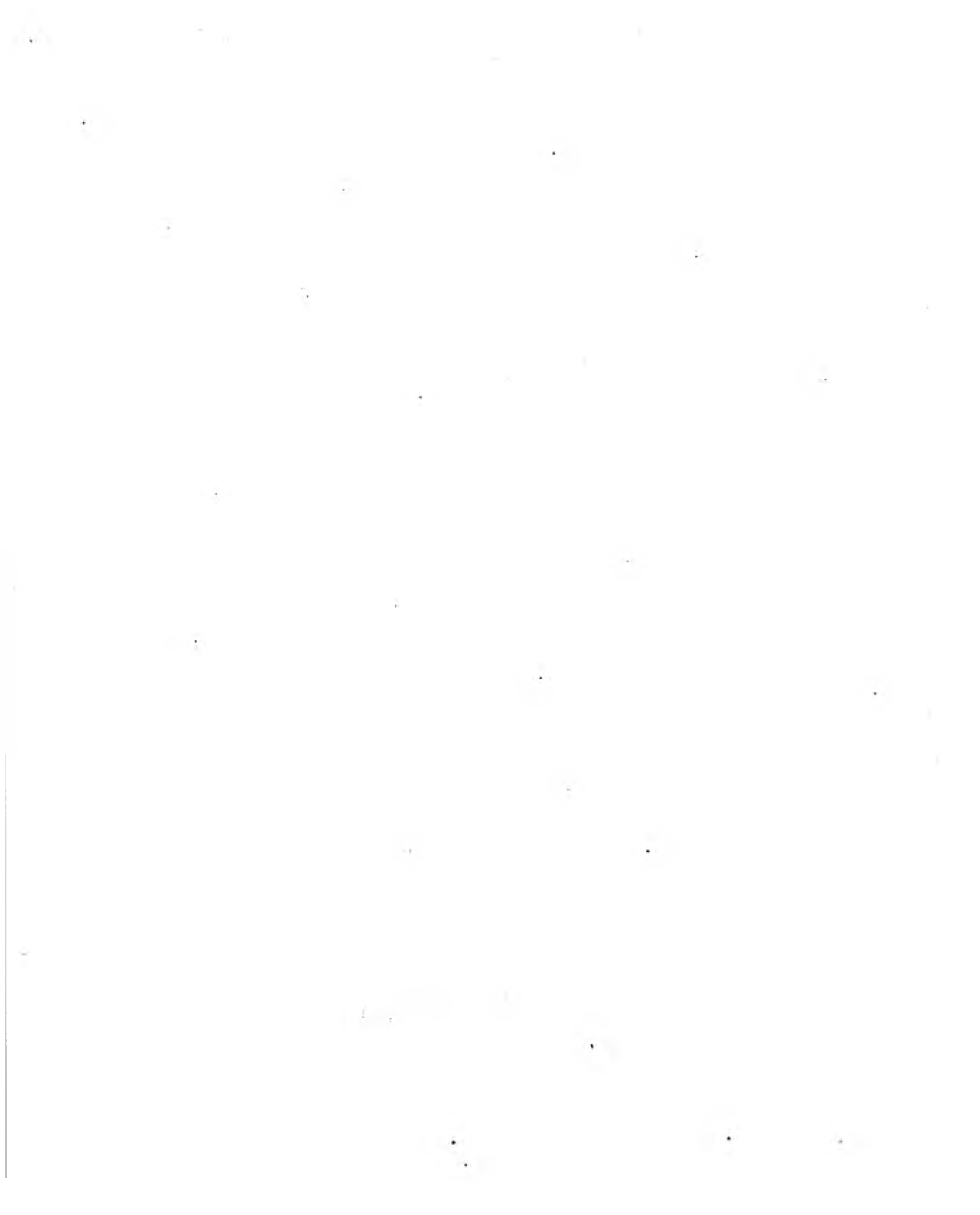
Beredningsutskottet, som uppå remiss hade att avgiva utlåtande i ärendet hade ansett sig böra dessförinnan inhämta Fattigvårdsstyrelsens yttrande rörande det ifrågasatta uppdraget för styrelsen att sörja för skötseln av donatorernas gravar, och hade Fattigvårdsstyrelsen i fråga härom meddelat, att styrelsen allt hittill sörjt för skötseln av alla stadens donatorers gravar, utom dem, som sköttes genom enskild försorg och att Styrelsen ej tänkt sig annat än att jämväl för framtiden vårda ifrågavarande gravar.

Med instämmande uti vad Drätselkammaren i ärendet anført och föreslagit beslöt nu Utskottet hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte bevilja fröken Ida Bäckman ett belopp 600 kronor till täckande av bristen i dödsboet efter hennes syster änkefru Elin Brockmann ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp, i de mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas med uttaxering, samt

att Stadsfullmäktige måtte uppdraga åt Fattigvårdsstyrelsen att sörja för skötseln av samtliga deras gravar, vilka till staden gjort donationer, för så vitt ej förut vore sörjt för skötseln av samma gravar.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Karlstad 1918
Karlstads-Tidningens Aktiebolags Tryckeri

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1913.

Den 22 Maj.

N:o 6.

32. Beredningsutskottets förslag till val av en ledamot i Dispensärstyrelsen.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i
Karlstad Beredningsutskott den 9 maj 1913.*

§ 40.

Beredningsutskottet, som hade att avgiva förslag till val av en ledamot i Dispensärstyrelsen efter Herr P. Clarholm, beslöt att till ledamot i nämnda styrelse föreslå Herr Andre Stadsläkaren H. Severin.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

33. Beredningsutskottets utlåtande i ärendet angående från Stadsfullmäktige infordrat yttrande över särskilda kommitterades förslag till tryckfrihetsordning.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 9 maj 1913.*

§ 41.

Genom nådig remiss den 14 Januari 1913 hade Stadsfullmäktige anmodats att avgiva underdånigt utlåtande över kap. 2 av särskilda kommitterades den 20 December 1912 avgivna förslag till tryckfrihetsordning och att därvid tillika framställa de erinringar, vartill Stadsfullmäktige kunde finna kommitterades betänkande i övrigt föranleda.

Uti till Stadsfullmäktige överlämnad resolution hade sedermera jämväl Konungens Befallningshavande i länet infordrat Stadsfullmäktiges yttrande över nämnda

del av kommitterades ovanberörda förslag till tryckfrihetsordning ävensom övriga delar av kommitterades betänkande i den mån, Stadsfullmäktige därtill funnits anledning.

Uppå remiss hade nu Beredningsutskottet att i detta ärende avgiva utlåtande

I och för ärendets behandling hade Beredningsutskottet tagit del av det Svenska Stadsförbundets styrelse den 11 mars 1913 avgivna underdåniga yttrande över kap. 2 av kommitterades ifrågavarande förslag, och hade nämnda Styrelse sedan ärendet behandlats i Stadsförbundets representantförsamling, i anslutning till vad därvid förekommit, uti sitt berörda yttrande anfört huvudsakligen följande

Stadsförbundet hade ansett sig böra inskränka sin granskning av förslaget till vad detsamma innehöller angående kommunala handlingars offentlighet. Förslaget vore i detta avseende grundat på den principen, att även de kommunala myndigheternas handlingar av tryckfrihetsordningen borde erkännas såsom offentliga. Behovet av sådan kontroll från allmänhetens sida över handhavandet av offentliga angelägenheter, som skulle möjliggöras genom föreskrifterna om allmänna handlingars offentlighet, föreläge, enligt Förbundets mening, i lika hög grad på det kommunala området som i fråga om statsförvaltningen. Mot själva offentlighetsprincipen, sådan densamma uttryckts i förslaget, syntes därför intet vara att erinra för kommunal synpunkt.

Principen om kommunala handlingars offentlighet kunde dock ej alltid utskäda upprätthållas i hela sin stränghet. Därest vissa kommunala åtgärder grundade på handlingarnes offentlighetsprincipen kom till allmän kännedom på ett allt tidigt stadium, kunde härigenom uppenbarligen särskilt kommunens ekonomiska intressen tillfogas betydande olägenheter, vida överstigande det gagn offentlighetsprincipen kunde tänkas medföra ur allmän kontrollsynpunkt.

I stort sett hade förslaget på ett lyckligt sätt löst frågan om vilkendera saken, — affärssekretessen eller offentlighetsprincipen, — som borde hava företrädet. Mot åtskilliga av de stadganden angående undantag från regeln om kommunala handlingars offentlighet, som innehölls i kap. 2 § 8 kunde likväl vissa erinringar göras.

I mom. 1, 2 och 3 av ovannämnda § hade rätten och plikten att till allmänheten utlämna vissa kommunala handlingar i större eller mindre grad gjorts beroende därav, huruvida bindande avtal i det ärende, som handlingarna angår, kommit till stånd eller icke. Då det kunde vara föremål för tvekan, vad i det sammanhang borde förstås med bindande avtal, syntes ett förtydligande nämnda uttryck påkallat för undanrödjande av möjligen förekommande missförstånd.

I mom. 3, första stycket, föresloges, att förbehåll om hemlighållande av angivna handlingar icke skulle, sedan bindande avtal kommit till stånd, vara

lande i fråga om handling, som legat till grund för avtalet. I fråga härom hade emellertid Förbundet hemställt, att nämnda stycke måtte undergå sådan förändring, att däri omförmält förbehåll bleve gällande även beträffande handling, som legat till grund för avtalet.

Beträffande andra stycket av mom. 3 hade Förbundet, under framhållande, att stora svårigheter i vissa fall mötte att avgöra vad som för kommunernas del fölle under begreppet tekniskt industriell förvaltning, föreslagit, att bestämmelserna i detta stycke måtte utvidgas till att omfatta kommunala anläggningar av alla slag, där handlingar av den beskaffenhet, som i stycket avsåges, förekomme.

I fråga om mom. 5, sista stycket, hade kommitterade, som ansett, att sluttiden för sekretessen beträffande handlingar i ärende angående uppgörande av ny eller ändring i gällande stadsplan med nödvändighet måste ansluta sig till den i stadsplanelagstiftningen föreskrivna proceduren för hithörande fall, föreslagit, att hemlighållandet ej skulle få sträcka sig längre än till dess planen offentligen framlades. Häremot hade Förbundet anmärkt, att det syntes vara av vikt att förhindra offentliggörandet av samhällets egna handlingar i en stadsplanefråga just vid och under den tid, då dessa handlingar bäst kunde tjäna enskilda syften, eller under tiden från stadsplaneförslagets bekantgörande för allmänheten till planens genomförande. Kommitterade själva erkände, att intresset för vederbörande samhälle av viss tids sekretess under den förberedande handläggningen av stadsplaneärenden torde vara densamma som i fråga om fastighetsförvärv. Ett konsekvent vidhållande av denna ståndpunkt syntes böra föranleda till att sekretessen uppehölls, ända till dess de fastighetsförvärv, som föranleddes av stadsplanen, blivit avslutade eller åtminstone till dess frågan om stadsplanen vunnit slutlig handläggning, och hade Förbundet på anförda grunder hemställt om ändring av mom. 5, sista stycket, i detta syfte.

Slutligen hade Förbundet ansett sig böra uttala den förhoppningen, att stads-samhällellenas myndigheter måtte lämnas tillfälle att yttra sig, innan de i förslaget förutsatta bestämmelser i fråga om rätt att i avskrift utbekomma kommunala handlingar utfärdades.

Efter föredragning av det av Svenska Stadsförbundet sålunda avgivna yttrande beslöt Beredningsutskottet hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte såsom infortrat yttrande över särskilda kommitterades förslag till tryckfrihetsordning förklara sig till alla delar instämma uti det av Svenska Stadsförbundet den 11 mars 1913 över nämnda förslag avgivna underdåniga yttrande.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

34. Kungl. Kommerskollegii framställning angående anordnande av levnadskostnadsundersökning här i staden samt beviljande av anslag härför.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

I den förberedande utredning, afseende planläggning och kostnadsberäkning för en allmän budgetsundersökning i Sverige, som verkställdes af Kungl. Kommerkollegium genom dess avdelning för arbetsstatistik och som den 26 sislidne september öfverlämnats till Kungl. Civildepartementet, har bland annat anförts följande:

”Vid planläggningen av en hela riket omfattande budgetsundersökning och beräkningen av kostnaderna härför bör äfven tagas i betraktande möjligheten samarbete med för saken intresserade kommuner.

Under förra hälften av innevarande år hava stadsfullmäktige i tvänne af rikets städer, Malmö och Eskilstuna, fattat beslut om tillsättande av kommittéer med uppdrag att utreda frågan om anställande af levnadskostnadsundersökning å respektive orter. Därjämte har uppdragits åt den i Eskilstuna tillsatta kommittén att sända sig i förbindelse med andra med denna stad jämförliga städer för att där sammanlagt söka få till stånd likartade undersökningar.

Då det uppenbarligen, för vinnande af jämförliga resultat, är af den största betydelse, att dylika lokalundersökningar, därest de komma till stånd, utföras efter samma plan som den för hela riket afsedda undersökningen, synes det redan denna anledning vara synnerligen önskvärdt, att ett systematiskt samarbete åstadkommes med de kommuner, som kunna befinnas villiga att för egen del företaga dylika undersökningar.

Från den i Malmö tillsatta kommittén har ock till Kollegium inkommit framställning, att kommittén måtte få taga del af Kollegii preliminära förslag och i hvarje fall erhålla upplysning angående grunderna för den planerade riketsundersökningen. Vid ett sammanträde inom kommittén, däri en af den arbetsstatistiska afdelingens tjänstemän haft tillfälle deltaga, har planen för ett samarbete i afdelningen förda afseende preliminärt diskuterats och följande förslag vunnit anslutning.

Arbetet med uppgifternas insamlande öfvertages af vederbörande kommuner som ock bestrider kostnaderna härför, bestående förnämligast i ersättningar åt ordningsförbud och andra biträden vid hushållsböckernas införskaffande samt belöningar till hushållsbokförarna. Själva hushållsböckerna tillhandahållas kommunen från Kollegium, liksom Kollegium jämväl ombesörjer bearbetningen och publiceringen af det insamlade materialet“.

Såsom häraf framgår, hafva stadsfullmäktige i Malmö och Eskilstuna vidtagit förberedande åtgärder för anordnande af levnadskostnadsundersökningar, och torde, efter allt att döma, sådana undersökningar komma till stånd i nämnda städer redan under år 1913. Då det vill synas Kollegium antagligt, att jämväl andra kommuner i riket kunde befinnas intresserade af att företaga liknande undersökningar, därest kostnaderna härför ej ställde sig allt för betungande, får Kollegium härmed framställa en förfrågan, huruvida Ni, under förutsättning af Kollegii medverkan, på sätt ofvan angivits ifråga om Malmö och Eskilstuna, vore villig att för Eder kommuns vidkommande låta verkställa en lefnadskostnadsundersökning, afseende i främsta rummet de mindre hemedlade klasserna, om möjligt redan under år 1913.

Till ytterligare belysning af huru en lefnadskostnadsundersökning, i samverkan mellan Kollegium och vederbörande kommun, tänkts skola äga rum, bifogas härjämte en avskrift af det förslag, som i bemälda afseende förelagts stadsfullmäktige i Eskilstuna af därvarande kommunala lifsmedelskommitté. Detta förslag torde jämväl, med de modifikationer, som betingas af resp. kommuners olika storlek, kunna tjäna till ledning vid beräkningen af de utgifter, som en dylik undersökning skulle komma att medföra för Eder kommun.

Om det från Eder sida skulle befinnas önskvärdt och lämpligt, att en lefnadskostnadsundersökning under ofvan angifna förutsättningar komme till stånd i Eder kommun under år 1913, torde Kollegium, så snart ske kan, få motse meddelande härom för att i tid kunna hos Kungl. Maj:t göra hemställan om härför nödiga medel samt i öfrigt vidtaga för ändamålet erforderliga anordningar.

Kollegium får slutligen förklara sig beredt att lämna alla de upplysningar i ämnet, som yttermera kunna befinnas nödiga, äfvensom att, därest en lefnadskostnadsundersökning af anförda slag skulle komma till utförande, meddela alla erforderliga anvisningar och råd med afseende på sättet för hushållsböckernas utdelande, förande och insamlande.

ALFR. LAGERHEIM.

Nils Bergsten.

Hugo Heyman.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Till komplettering af sin cirkulärsskrivelse den 30 sistlidne oktober till stadsfullmäktige i vissa städer får Kungl. Kommerskollegium, på förekommen anledning, meddela, att, därest den i anförda skrifvelse ifrågasatta lefnadskostnadsundersökningen öfver hufvud taget kommer till stånd, hvilket till stor del är beroende af resp. städers medverkan, densamma icke kan hinna taga sin början den

1 januari, utan torde först längre fram på året, men gifvelvis så snart som möjligt, komma att igångsättas. Därjämte får kollegium påpeka, att det ingalunda nödvändigt, att undersökningen börjar *samtidigt* för alla städer, där en sådan sk utföras, utan att detta kan ske successive (den 1 februari, 1 mars, 1 april o. v.), allt efter som det lämpar sig bäst för resp. städer. Hufvudsaken är, att undersökningen i hvarje fall kommer att omfatta ett helt år. Slutligen får Kollegiet meddela, att antalet städer, som komma att beröras af den under år 1913 eventuellt påbörjade lefnadskostnadsundersökningen, icke låter sig bestämma, inn Kollegium fått mottaga svar på sin ofvannämnda skrivelse till stadsfullmäktige vissa städer.

På Kungl. Kommerskollegii vägnar:
NILS BERGSTEN.

Hugo Heyman.

Stockholm den 11 Februari 1913.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

På förekommen anledning får Kungl. Socialstyrelsen härigenom meddela, endast de städer, vilka själva medvärka till primärmaterialets anskaffande, på angivits i Kungl. Kommerskollegii skrivelse den 30 oktober 1912, avsetts sk medtagas vid den planerade allmänna lefnadskostnadsundersökningen år 1913. Några medel till en riksundersökning af den omfattning, som angivits i den Kommerskollegii avdelning för arbetsstatistik (numera Socialstyrelsen) utarbetade förberedande planen, torde i varje fall icke komma att begäras vid innevarande års riksdag. Däremot vore meningen att redan den 1 nästkommande april igå sätta en lefnadskostnadsundersökning i mindre skala, avseende såsom förut näm endast de städer, vilka äro villiga att på egen bekostnad tillhandahålla nöd primäruppgifter. Det tillfälle, som sålunda nu erbjuder sig för vederbörande städer att för en jämförelsevis ringa kostnad få en dylik undersökning verkställd, torde sedermera icke återkomma.

Hittills hava visserligen blott ett mindretal av de tillfrågade städerna lämnat svar å ovanberörda framställning, beroende på att utredningen i ämnet ännu hunnit i flera städer avslutas, men de svar som redan inkommit, hava i allmänhet utvisat stort intresse för saken, vilket jämväl i ungefär halva antalet fall sulterat i anslutning till undersökningen.

Till belysning av storleken av de utgifter, som resp. städer för anförda ändamål skulle nödgas ikläda sig, kan exempelvis meddelas, att stadsfullmäktige i Göteborg anslagit 3,500 kr., i Eskilstuna 2,000 kr., i Västerås 2,000 kr., i Nyköping 800 kr., i Sala 400 kr. o. s. v.

HENNING ELMQVIST.

Nils Bergsten.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Uppå remiss från Stadsfullmäktige hade Saluhallsstyrelsen att afgifva yttrande med anledning af Kungl. Kommerskollegii framsällning angående anordnande af en lefnadskostnadsundersökning här i staden.

Efter öfverläggning beslöt Styrelsen afgifva följande yttrande:

Det hufvudsakliga motivet för Stadstullmäktige att lämna anslag till ifrågasvarande företag skulle helt naturligt vara utsikten att genom lefnadskostnadsundersökningens resultat anvisningar skulle erhållas om lämpliga åtgärder i och för nedbringande af lefnadskostnaderna i staden.

Då emellertid den tidrymd, som kommer att förllyta mellan insamlandet af primäruppgifterna och bearbetningsresultatets framläggande, antagligen kommer att blifva ganska lång (bearbetningen skulle ju "möjligen vara verkställd under loppet af år 1916"), då vidare sättet för insamlandet af primäruppgifterna, genom s. k. hushållsböcker, väl kan anses mindre tillförlitligt, synes det Styrelsen, att resultatet af undersökningen, när detta slutligen föreligger, torde blifva af ganska litet praktiskt värde i ofvannämnda afseende.

Denna Styrelsens uppfattning torde äfven hafva delats på andra håll. Enligt Kungl. Socialstyrelsens skrivelse af den 11 Februari 1913 hafva nämligen blott ett mindretal af de tillfrågade städerna då lämnat svar, och af detta mindretal hafva ungefär hälften anslutit sig till undersökningen.

Då sålunda sannolikt endast ett fåtal af Sveriges städer kommer att deltaga i lefnadskostnadsundersökningen, torde dennas resultat äfven ur rent statistisk synpunkt ej komma att blifva af den omfattningen, att några allmängilliga slutsatser däraf kunna dragas.

Då Saluhallsstyrelsen på grund af ofvan sagda betviflar, att verkligt praktiskt resultat skulle kunna utvinnas af ifrågasvarande undersökning, anser Styrelsen sig icke kunna förorda anslags beviljande för ändamålet.

Skulle Stadsfullmäktige dock anse frågan vara af den vikt, att den är vä en pekuniär uppoffring från stadens sida, har Saluhallsstyrelsen helt naturligt i genting att invända mot ett mindre anslags beviljande.

Karlstad den 12 April 1913

för Karlstads Saluhallsstyrelse
HUGO BERG.

Utdrag av protokoll hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 21 April 1913.

§ 11.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttranden över Kungl. Kommerrkollegii av herr Dahlman som motion upptagna framställningar angående anordnande av en levnadskostnadsundersökning här i staden samt viljande av medel till bestridande av utgifterna därför.

Saluhallsstyrelsen, som avgivit yttrande i ärendet, hade på angivna grunder anfört, att, då styrelsen betvivlade, att verkligt praktiskt resultat skulle kunna utvinnas av ifrågavarande undersökning, styrelsen ansåg sig icke kunna föreslå anslags beviljande för ändamålet.

Drätselkammaren instämde till alla delar, i vad saluhallsstyrelsen anfört, och beslöt tillstyrka stadsfullmäktige att icke ansluta sig till levnadskostnadsundersökningen.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktigt i Karlstad Beredningsutskott den 9 maj 1913.

§ 42.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att avgiva utlåtande över Kungl. Kommerrkollegii framställning angående vidtagande av en levnadskostnadsundersökning här i staden samt beviljande av härför erforderliga medel.

I detta ärende hade Saluhallsstyrelsen och Drätselkammaren avgivit inforordrade yttranden och därvid på anförda skäl tillstyrkt Stadsfullmäktige att icke ansluta sig till den ifrågasatta levnadskostnadsundersökningen.

Efter hållen överläggning beslöt Beredningsutskottet att, med instämmande uti vad Drätselkammaren i ärendet anført, hos Stadsfullmäktige hemställa,
att Kungl. Kommerskollegii förevarande framställning ej måtte till någon Stadsfullmäktiges vidare åtgärd föränleda.

Emot Utskottets beslut i detta ärende anförde Herr Håkansson reservation under uttalande, att han ansåge Utskottet hava bort tillstyrka Stadsfullmäktige att ansluta sig till den ifrågasatta levnadskostnadsundersökningen samt härför bevilja ett anslag av 800 kronor.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

35. Magistratens skrivelse rörande ordnandet av detaljhandeln med brännvin under tiden från och med den 1 januari 1914 till den 1 januari 1917.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Jämlikt 11 § i Kungl. Förordningen angående försäljning af brännvin den 9 juni 1905 får Magistraten föreslå, att stadsfullmäktige ville för sin del medgifva rätt till detaljhandel med brännvin här i staden under en tid af tre år från och med den 1 januari 1914 till den 1 januari 1917 sålunda, att utminuterung må få äga rum å ett ställe och utskänkning å sex ställen däraf två restauranter och två krogar samt i stadsträdgården och å teatern, med rätt att bedrifva utskänkning i stadsträdgården allenast under tiden från och med den 1 maj till den 1 oktober hvarje år samt å samma tider af dygnet, som äro eller blifva gällande för stadens öfriga restauranter samt å teatern endast då föreställningar eller andra allmänna tillställningar där äga rum, äfvensom att stadsfullmäktige vid beslutets underställande under Konungens Befallningshafvandes pröfning ville föreslå de särskilda bestämmelser för ifrågavarande brännvinshandel, hvartill stadsfullmäktige finna fog.

Karlstads rådhus den 8 januari 1913.

På Magistratens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 9 maj 1913.*

§ 43.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att avgiva yttrande över av Magistraten till Stadsfullmäktige ingivet förslag rörande ordnandet av detaljhandeln med brännvin

här i staden under tiden från och med den 1 Januari 1914 till den 1 Januari 1915

Efter i ärendet hållen överläggning beslöt Utskottet hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte bifalla, vad Magistraten i ärendet förslagit, samt vid beslutets underställande under Konungens Befallningshändelse förändrades prövning hemställa, att utskänkning av egentligt bränvin å städer båda krogar måtte förklaras icke få äga rum annorledes än vid måltid till spisande gäster.

Emot Utskottets beslut i denna fråga anfördes reservation

av *Herrar Gelin och Ankers*, som yrkade bifall till Magistratens förslag med de ändringar, dels att Stadsfullmäktige för sin del medgäve rätt till detaljhandel med bränvin här i staden endast under ett år från och med den 1 januari 1914 och dels att utskänkning skulle få förekomma endast å fem ställen, därvid reservanterna yrkade indragning av den i hörnet av Västra Torggatan och Herrgårdsgatan befintliga krogen, samt

av *Herr Zachrisson*, som förenade sig med *Herrar Gelin och Ankers* i deras yrkande att rätt till detaljhandel med bränvin måtte medgivas endast för ett år från och med den 1 januari 1914.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

36. Drätselkammarens framställning om anslag till ändringsarbeten i tullhuset samt för anskaffande av nya inventarier i expeditiionslokaler i därstädes.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 7 april 1913.

§ 14.

Tullkammaren hade hos drätselkammaren gjort framställning om vissa förändringar i tullkammarlokalerna samt om anskaffande av nya möbler m. m. i expeditiionslokalerna i enlighet med ett framställningen bifogat förslag.

Med anledning därav hade drätselkammaren låtit stadsarkitekten uppgöra kostnadsförslag, slutande detta å 5,214 kronor, därav till förändringsarbeten 3,800 kronor och till möbler m. m. 1,414 kronor.

Sedan drätselkammaren inhämtat, att Kungl. Generaltullstyrelsen i skrivelse till drätselkammaren den 22 april 1879 tillkännagivit, att det ålåg staden att anskaffa och underhålla för tullförvaltningen erforderliga inventarier och möbler i de särskilda lokalerna inom tullhuset, beslöt nu drätselkammaren ingå till stadsfullmäktige med framställning att stadsfullmäktige måtte anvisa ett belopp av 5,214 kronor att utgå av tolagsmedel till förändringar i tullhuset och till anskaffande af nya inventarier i expeditiionslokalerna därstädes.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Kostnadsförslag till förändringsarbeten m. m. uti tullhuset i Karlstad.

Förändringsarbeten:

Jordschaktning och grundläggning	72: —
Isolering	2: —
Tegel jemte inmurning	198: —
Puts på nya väggar	63: —
Rifning af väggar och hvalf m. m.	150: —
Uppbilning och inpassning af dörrar	75: —
Inbilning af järnbalkar	10: —
Ny plåtdörr	100: —
Deux-battonsdörrar	40: —
Svängdörrar med glas	125: —
WC-dörrar	50: —
Takljus till öfre WC-rummet	25: —
Ny cloissonvägg	80: —
Dörrfoder och fotlister	30: —
Järnbalkar N:o 15	38: —
Golf af beton och asfalt i nedre WC-rummet	21: 60
Bjelklag med asfaltgolf i öfre WC-rummet	42: 28
Tak i öfre WC-rummet	10: 80
Afvevling af bjelklag och takstolar	15: —
Inputsning af järnbalkar	30: —
Uppbrytning af gamla golfven och inläggandet af nya 38 mm. golfplank på träriglar i nya tamburen	118: 50
Komplettering af golfven i arkiv och förstuga	15: —
Vattenrifning och limfärgning af tak och trappkupor i nedre förstugan	40: —
Ommålning af väggarna i förstugan	118: 20
» » » i öfre förstugan	35: 40

Tillägg för nymålning af en väggyta	5: 88	
Vattenrifning och limfärgning af taket i öfre förstugan	20: 70	
Vattenrifning och limfärgning af taket i nya tamburen	22: 94	
» » » » i arkivet	9: 66	
» » » i tullförvaltarens rum	29: 52	
» » » i tullkammaren	55: 48	
» » » i expeditjonsrummet	28: 86	
Oljemålning af väggarna i tamburen	67: 20	
» » väggar och tak i WC-rummen	25: 32	
» » » i arkivet	51: 26	
Tapeter med bårder och uppsättning i 3:ne rum	195: —	
Om- och nymålning af fotlister	60: —	
Omnålning af fönsterluftr	70: —	
» af dörrsidor	55: —	
Diverse målningsarbeten	50: —	
Nytt takbjelklag i tamburen (arkivdelen)	73: 60	
Ny ventil i tullkammarens yttervägg	20: —	
Vattenklosetter med tillbehör och ledningar	250: —	
Linoleummatta i nya tamburen	114: 70	
» i expeditjonsrummet	144: 30	
Elektriska belysningsledningar med armatur	560: —	
Körslor, ställningar, transporter, rengöring samt oförutsedda utgifter	385: 80	3,800: .

*Möbler m. m.**Tullförvaltarens rum:*

En soffa af furu, polerad i valnöt, klädd med skinn	170: —
En kudde stoppad med fjäder	8: —
Sex stolar af björk, polerade i valnöt, klädda med skinn ...	84: —
En lavoir af furu, polerad i valnöt med marmorskifva	60: —
En spegel af furu, polerad i valnöt 70×40	12: —
Ett mindre bord med marmorskifva	15: —
Ett skrifbord ompoleras	25: —
Två mindre bord ompoleras	20: —
Ett skåp ompoleras	30: —
En bokhylla ompoleras	15: —

Tullkammaren:

En pulpet med hylla och skärm af polerad furu	115: —
En skärm samt ändring af en hylla af polerad furu	30: —
Ett skåp för tulltryck af polerad furu	140: —
En hylla i fyra afsatser af polerad furu	40: —
Tre skrifstolar af björk	30: —
Fyra pinnstolar af björk	10: —

Ett skåp för tulltryck poleras.....	45: —	
Fyra skrifbord poleras.....	40: —	
En disk, skifvan poleras och undre delen fernissas	50: —	
Ett skåp lika med hisstrumman samt 3:ne hyllor mellan skåpen	18: —	
En skrifstol ompoleras.....	5: —	
<i>Gamla tamburen:</i>		
2 soffor poleras och klädas	70: —	
6 stolar poleras och klädas.....	27: —	1,059: —
<i>Diverse:</i>		
Vattenkaraffiner med glas och brickor, handdukhängare, borste, skrifbordsmatta, papperskorgar, ett väggur m. m. upptages till.....	75: —	
Ett väggfast skåp i fyra afdelningar till nya expeditionsrummet	150: —	
Gardinkappor till fyra fönster.....	100: —	
Telefonanknytning med bordapparat i tullförvaltarens rum. Årsafgift 30 kronor, anläggningsafgift	30: —	
		S:a Kronor 5,214: —

Karlstad i Stadsarkitektkontoret den 23 Januari 1913.

CARL CRISPIN.

Drättselkammaren i Karlstad.

För vinnande af ökad utrymme är tullkammaren i behof af ytterligare ett expeditionsrum. Detta kan lämpligast åstadkommas genom upptagande af ny ingång till tullkammaren på sätt närslutna förslag till vissa förändringar och renoveringar af tullkammarelokalerna angifver. I samband med nämnda förändringar är tullkammaren i behof af en del nya möbler, hvarå förteckning likaledes lämnas i bifogade förslaget.

Önskvärdt vore, att ifrågavarande arbeten påbörjas redan med ingången af maj och afslutas senast före juli månad år 1913. Efter denna tid är inspektion af härvarande tullförhållanden att förvänta och kommer därvid sannolikt särskild hänsyn att tagas till det skick, hvori tullkammarens lokaler befinna sig. Tullkammaren har anledning till denna förmodan, enär redan vid senaste inspektionen år 1911 tullverkets chef gjorde vissa anmärkningar rörande nämnda lokaler.

Karlstads tullkammare den 21 november 1912.

V. LÖFGREN.

Förslag till reparationer och nyanskaffning af möbler å tullkammaren.

Murningsarbete.

Ny ingång till tullkammaren upptages sålunda:

Arkivet afdelas genom en murad vägg af sten i längdriktning med den som skiljer tullförvaltarens rum och tullkammarelokalen. Väggen mellan arkivet å en sidan och skrubben och klosetten å andra sidan nedrivnes; likaledes borttagas väggar och dörrar, mellan dessa sistnämnda rum och förstugan; den reverterade trävägg, som går i längdriktning med ofvannämnda murade stenvägg utsträckt rakt öfver förstugan och förses där med dörr utåt trappuppgången. Det sålunda uppkomna rummet blifver tullkammarens nya tambur, skild från tullkammaren genom glasdörrar.

Trägolf inlägges och väggar och tak målas i nya tamburen. Dörr upptages mellan tullförvaltarens rum och arkivet där nu det lilla fönstret finnes.

Tvenne vattenklosetter inrättas, hvartill staden redan låtit göra förarbeten.

Reparationer af rummen.

Tullförvaltarens rum, tullkammarelokalen och nuvarande tamburen, som kommer att användas till expeditjonsrum, omtapetseras. Tak, fönster, dörrar och dörrposter äfvensom arkivet, öfre och nedre förstugan samt trappuppgången nystrykas i ljus färg. Gasbelysning utbytes mot elektrisk belysning.

Möbler.

I Tullförvaltarens rum.

I mahogny målad skinnklädd möbel, bestående af sex stolar och en soffa en lavoir med porslinsuppsats, bord i mahogny med marmorskifva, vattenkaraff med tvenne glas och nickelbricka, handdukhängare, klädesborste och toalettspiegel med mahognyram nyanskaffas. Likaså anskaffas en hylla af mahogny med två afsatser, gående längs öfver skrifbordet, samt en matta under skrifbordet. Nuvarande bord samt skåp och bokhylla nypoleras i stil med de nyanskaffade möblerna.

I tullkammarelokalen

nyanskaffas: en pulpet af samma storlek och stil som den nuvarande, dock utan hyllan göres i tre afsatser och med skärm löpande utefter pulpetens hela tvärsida ett skåp för tulltryck i likhet med det nuvarande, ny hylla för handlingar i fyra afsatser; som vis å vis till hisstrumman uppsättes vid andra fönstret och väggfast skåp af samma utseende som denna; dessa tvenne skåp förenas genom trenne hyllor samt målas i stil med möblerna; nuvarande tulltrycksskåpet, bord och stolar samt disken uppuleras; nuvarande pulpeten bringas i afseende på hyllan

och skärm i likhet med den nyanskaffade. Ett väggur, tvenne papperskorgar samt en vattenkaraffin med glas anskaffas. En ventil förutom den nu befintliga upptages.

I gamla tamburen (nya expeditionsrummet).

Tullförvaltarens nuvarande soffa och stolar samt soffan å tullkammarelokalen omklädas och uppoleras samt flyttas hit; ett väggfast skåp, så stort att tjänstemännens ytterkläder och uniformer där rymmas, inrättas utefter väggen där nu klädhängaren finnes. Skåpet inredes i fyra afdelningar med hvar sin dörr och hylla. Expeditionsrummets golf belägges med vaxduksmatta.

Nya tamburen

förses med linoleummatta.

Fönstren å tullförvaltarens rum och expeditionsrummen förses med gardiner.

Anknytning från telefonapparaten n:o 639 till skrifbordsapparat i tullförvaltarens rum anbringas.

Karlstads tullkammare den 21 november 1912.

W. LÖFGREN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 9 maj 1913.*

§ 44.

Hos Stadsfullmäktige hade Drätselkammaren, i anledning av från Tullkammaren gjord framställning, hemställt om anvisande av ett anslag av 5,214 kronor att utgå av tolagsmedel till förändringsarbeten i härvarande tullhus och anskaffande av nya inventarier i expeditionslokalerna därstädes enligt av stadsarkitekten upprättat kostnadsförslag.

Beredningsutskottet, som uppå remiss hade att häröver avgiva yttrande, beslöt hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte, för utförande av förändringsarbeten i härvarande tullhus samt anskaffande av nya inventarier i expeditionslokalerna därstädes i enlighet med av stadsarkitekten härför uppgjort kostnadsförslag, bevilja ett anslag av 5,214 kronor ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp skall utgå av tolagsmedel.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

37. Fattigvårdsstyrelsens framställning om vidtagande av åtgärder för omhändertagande av här i staden uppträdande luffare.

Utdrag af protokoll, hållet hos Fattigvårdsstyrelsen i Karlstad den 7 Januari 1913.

§ 17.

Sysslomannen hade vid upprepade tillfällen till Styrelsen anmält, att olägen heter uppkommit därigenom, att s. k. luffare måst emottagas i natthärberge i Klaraborg, i det de varit behäftade med ohyra, medhaft spritdrycker och på anna sätt vållat obehag, och hade sysslomannen framhållit såsom sin mening, att fattigvården ej borde vara skyldig att emottaga dylika personer utan äga räl att i stället hänvisa dem till polisen.

Då sysslomannen nu ånyo för styrelsen påpekade berörda förhållande, beslöt styrelsen hos Stadsfullmäktige hemställa, att Fullmäktige ville vidtaga lämpliga åtgärder i och för omhändertagande af här i staden uppträdande luffare.

Som ofvan.

In fidem :
GUSTAF E. BERG.

Till Drätselkammaren i Karlstad.

Enligt begäran får Magistraten afgifva yttrande öfver Fattigvårdsstyrelsens framställning om lämpliga åtgärders vidtagande för omhändertagande af här i staden uppträdande luffare, så vidt angår frågan om deras hänvisande till polisen.

De upplysningar Magistraten inhämtat, gifva vid handen, att natthärberg alltid plägat i polisens arrestlokaler beredas dylika personer, som sådant begär i den mån utrymmet ej varit upptaget eller behöft för sitt egentliga ändamål reserveras.

Hinder torde icke möta, att sådant fortfarande sker i samma utsträckning som hittills, men icke vidare, och naturligen icke beträffande sjuka personer.

Karlstads rådhus den 15 mars 1913.

På Magistratens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 7 april 1913.*

§ 9.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över fattigvårdsstyrelsens framställning om vidtagande av åtgärder i och för omhändertagande av här i staden uppträdande luffare.

Sedan drätselkammaren anhållit om magistratens yttrande över framställningen, hade magistraten meddelat, att natthärberge alltid plägat i polisens arrestlokaler beredas dylika personer, som sådant begärt, i den mån utrymmet ej varit upptaget eller behövt för sitt egentliga ändamål reserveras, samt att hinder icke mötte, att sådant fortfarande skedde i samma utsträckning som hittills, men icke vidare, och naturligtvis icke beträffande sjuka personer.

Vid sådant förhållande och då drätselkammaren ej visste något lämpligare sätt för luffares omhändertagande än att de såsom hittills emottogs i natthärberge å Klaraborg, beslöt drätselkammaren tillstyrka, att framställningen icke måtte till någon stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 9 maj 1913.*

§ 45.

Beredningsutskottet, som uppå remiss hade att yttra sig över Fattigvårdsstyrelsens framställning angående vidtagande av åtgärder för omhändertagande av här i staden uppträdande luffare, beslöt att, med instämmande uti vad Drätselkammaren i uppå remiss avgivet utlåtande i ärendet anført, hemställa,

att Fattigvårdsstyrelsens förevarande framställning icke måtte till någon Stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

38. Vederbörande revisors berättelse över verkställd granskning av Allmänna läroverkets byggnadsfonds räkenskaper för år 1912.

Revisionsberättelse.

Undertecknad, af Herrar Stadsfullmäktige utsedd att revidera räkenskaperna för Karlstads Elementarläroverks Byggnadsfond för år 1912, får efter fullgjordt uppdrag deröfver afgifva följande berättelse.

Ingående behållning:

Å bank insatta	11,697: 01	
Kontant.....	99: 46	11,796: 47

Inkomster:

Terminsafgifter	3,890: —	
Hyror.....	221: 50	
Försäld kopparcistern	59: 50	
» skrot.....	29 22	
Räntor	376: 34	4,576: 56
		<u>Kronor 16,373: 03</u>

Utgifter:

Reparationer	1,810: 35	
Renhållning	518: 50	
Belysning ..	147: —	
Utskylder	393: 19	
Brandstodsafgifter	123: 79	
Diverse	43: 65	3,036: 48

Utgående behållning:

I bank inestående	13,248: 49	
Kontant	88: 06	13,336: 55
		<u>Kronor 16,373: 03</u>

Räkenskaperna äro förda med vanlig utmärkt ordning och alla kassaposter väl verifierade, hvarföre full decharge föreslås.

Karlstad den 14 Mars 1913.

A. SANDWALL.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 9 maj 1913.*

§ 46.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att avgiva yttrande i anledning av den av Bankdirektören A. Sandwall till Stadsfullmäktige överlämnade berättelse över verkställd granskning av Karlstads allmänna läroverks byggnadsfonds räkenskaper för år 1912.

Utskottet, som ej fann anledning till erinran mot berättelsen, beslöt hemställa, att densamma måtte läggas till Stadsfullmäktiges handlingar.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

39. Fru Maria Sofia Lundgrens av Herr J. A. Håkansson som motion upptagna framställning om vidtagande av åtgärder för förhindrande av ras å sökandens jordområde vid Hammarö färja.

Anhåller vördsamt att herrar stadsfullmäktige ville föranstalta om vidtagande af åtgärder som förhindrar ras å mitt jordområde vid Hammaröfärjan. Genom ångbåtsfarten har en del af jorden på några famnar börjat sjunka och är det fara för att rasen sträcker sig till landsvägen om det ej i tid blir afhjälpt. Anmälan har af mig gjorts till flottningsschefen herr Stenbäck, men säger han sig ej ha med denna sak att beställa. Säkert är dock att skadan uppkommit genom den starka fart boxerångarna ha när de ofta gå utan timmerflottar i släp.

MARIA SOFIA LUNDGREN.

Karlstad, Sjövik den 3 februari 1913.

*Utdrag av protokoll, hållet hos hamnstyrelsen i
Karlstad den 28 Mars 1913.*

§ 26.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade hamnstyrelsen att avgiva yttrande över en av fru Maria Sofia Lundgren å Sjövik gjord framställning om vidtagande av åtgärder för förhindrande av ras å sökandens mark vid Hammarö färja, vilket ras skulle orsakats av att trafikerande bogserbåtar gått med för stark fart,

Vid föredragning härav meddelade stadsingenjören, som på platsen tagit närmare reda på förhållandena, att någon fara för landsvägen icke för närvarande vore för handen.

Styrelsen beslöt härefter, att till Klarälvens Flottningsförening, vars bogserbåtar sökanden åsyftade, avlåta en skrivelse med uppmaning, att ställa sig till noggrann efterrättelse mom. 3 i § 12 hamnordningen, som föreskreve, att "*fartygsbefälhavare åligger att vid färd inom hamnområdet så avpassa fartygs fart, att skada ej uppkommer*".

Remisshandlingarna skulle med utdrag av protokollet till drätselkammaren översändas.

In fidem:
IWAR OLSSON.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 7 april 1913.*

§ 3.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över fru Maria Sofia Lundgrens af herr J. A. Håkansson som motion upptagna framställning om vidtagande av åtgärder för förhindrande av ras å sökandens jordområde vid Hammarö färja.

Hamnstyrelsen som yttrat sig i ärendet, hade meddelat, att någon fara för landsvägen icke för närvarande vore för handen samt att styrelsen beslutat till Klarälvens flottningsförening, vars bogserbåtar sökanden åsyftade, avlåta en skrivelse med uppmaning att ställa sig till noggrann efterrättelse mom. 3 i § 12 hamnordningen, som föreskreve, att fartygsbefälhavare ålåge att vid färd inom hamnområdet så avpassa fartygs fart, att skada ej uppkomme.

Efter föredragning av handlingarna i ärendet beslöt drätselkammaren tillstyrka stadsfullmäktige att låta vid hamnstyrelsens åtgärd bero.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 9 maj 1913.*

§ 47.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att avgiva yttrande över Fru Maria Sofia Lundgrens av Herr J. Å. Håkansson som motion upptagna framställning om vidtagande av åtgärder för förhindrande av ras å sökandens jordområde vid Hammarö färja.

Sedan Utskottet inhämtat, att Hamnstyrelsen, i anledning av framställningen i fråga, vidtagit åtgärder för noggrann efterlevnad från vederbörande fartygsbefälhavares sida av hamnordningens föreskrift angående fartygs fart inom hamnområdet, beslöt Utskottet, i likhet med Drätselkammaren, som jämväl yttrat sig i ärendet, hemställa,

att Fru Maria Sofia Lundgrens förevarande framställning ej måtte till någon Stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

40. Folkskolläraryne Gustav Starcks och Gunnar Lindbloms särskilda ansökningar om uppskov med lyftande av dem tilldelade stipendier ur Mellqvistska stipendiefonden för undervisning i slöjd.

Till Karlstads stadsfullmäktige, Karlstad.

Undertecknad, som år 1910 tilldelades Mellqvistska slöjdstipendiet, och som år 1912 erhöU hälften av detta, är på grund av en planerad studieresa nu till sommaren förhindrad att bevista slöjdkurs på Nääs i år, varför jag anhåller vördsamt om ett års uppskov med uttagningen av den andra hälften av stipendiet.

Karlstad den 28 mars 1913.

GUSTAV STARCK.
Folkskollärare.

Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Undertecknad, som på grund av värnpliktens fullgörande är förhindrad att komma sommar deltaga i slöjdkurserna vid Nääs, anhåller vördsamt om ett års anstånd med lyftandet av det stipendium, vilket föregående år tilldelades mig ur "Mellqvistska stipendiefonden för undervisning i slöjd".

Falun den 1 april 1913.

GUNNAR LINDBLOM,

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 9 maj 1913.*

§ 48.

Hos Stadsfullmäktige hade folkskollärarne Gustav Starck och Gunnar Lindblom uti särskilda framställningar hemställt, att, som sökandena, vilka beviljats vardera ett Mellqvists slöjdstipendium, vore förhindrade, Starck av en planerad studieresa och Lindblom av värnpliktens fullgörande, att instundande sommar deltaga i slöjdkurserna vid Nääs, Stadsfullmäktige måtte medgiva vardera av sökandena ett års anstånd med lyftandet av stipendiet.

Beredningsutskottet, som uppå remiss hade att häröver avgiva yttrande, beslöt hemställa,

att Gustav Starcks och Gunnar Lindbloms förevarande ansökningar måtte av Stadsfullmäktige bifallas.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

41. Idrottsföreningen Götas av Herr A. Zachrison som motion upptagna framställning om anslag för anordnande och underhåll av en kälkbacke å Kanikenäsholmen.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

I januari månad 1911 uppbyggde Idrottsföreningen Göta å Kanikenäsholmen en kälkbacke för en kostnad af c:a 250 kronor. På grund af tövinter och därpå följande dryga underhållskostnader skulle föreningen på backen gjort en stor förlust, om icke en del privatpersoner trädt räddande emellan. Vintern 1912 förgick under total frånvaro af snö, hvarför föreningen tvingades belägga hela backen med isblock, ett kostbart arbete, hvilket inkomsterna af backen ej kunde betäcka, hvadan backen också denna vinter gick med förlust.

Då utsikterna för innevarande vinter att få snö äro mycket små, måste samma förfaringssätt, som föregående år praktiserades, åter komma till användning, och föreningen ser sig åter hotad af förlust, som den med sina små tillgångar har svårt att möta. Då vi dessutom anse, att backen har en viss uppgift att fylla, bland annat genom att bereda folkskolebarnen, hvilka hvarje vinter kostnadsfritt fått använda backen, ett uppfriskande nöje, våga vi härmed vördsamt hemställa

att Stadsfullmäktige måtte för innevarande år bevilja oss ett anslag af Etthundrafemtio (150:—) kronor, att användas för backens uppsättande och skötsel, mot det att backen som hittills skett, vissa eftermiddagar intill kl. 7 kostnadsfritt ställes till folkskolebarnens förfogande.

Karlstad den 25 Februari 1913.

Å Idrottsföreningen Götas vägnar:

OSCAR STARK.

WERNER LJUNGQVIST.

Ordf.

Sekr.

Upptages såsom min motion.

Karlstad den 14 mars 1913.

ALBIN ZACHRISON.

Tablå öfver Kälkbacken för vintern 1912—1913.

Debet:

An Avgifter i backen	248: 73
	Kronor 248: 73

Kredit:

Per 11 st. kälkar	95: —
» Virke till banken	100: —
» Ljus (elektriskt)	15: —
» Uppsättning o. nedtagning av backen	140: —
» Diverse (spik, smiden m. m.)	45: —
Annonsering	23: —
	Kronor 418: —

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 21 april 1913.*

§ 19.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren allt avgiva yttrande öfver idrottsföreningen Götas av herr Zachrison som motion upptagna framställning om anslag för anordnande och skötsel av en kälkbacke å Kanickenäset,

Vid behandling av detta ärende ansåg drätselkammaren, att, då kälkbacken både 1911 och 1912 gått med förlust, föreningen borde ha kunnat förutse, att den även denna vinter kunde gå med förlust och därför gjort sig förvissad om att medel för kostnadernas täckande funnos, innan företaget startades. Det kunde ej anses billigt, att, sedan ett företag visats gå med förlust, staden skulle träda räddande emellan och bevilja anslag för förlustens täckande. Vid granskning av den ingivna tablån öfver utgifter och inkomster för backen under vintern 1912—1913 fann drätselkammaren att bland utgifterna upptagits 11 st. kälkar 95 kr. och virke till backen 100 kr. Då emellertid dessa inventarier fortfarande måste anses hava ett visst värde, ansåg drätselkammaren att förlusten ej vore så stor, som den vid ett flyktigt betraktande av tablån kunde synas.

På grund av det anförda beslöt drätselkammaren avstyrka det begärda anslagets beviljande.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 9 maj 1913.*

§ 49.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att avgiva yttrande över Idrottsföreningen Götas av Herr Zachrisson som motion upptagna framställning om ett anslag av 150 kronor för anordnande och underhåll av en kälkbacke å Kanikenäsholmen.

Drätselkammaren hade uti avgivet utlåtande på anförda grunder avstyrkt det begärda anslagets beviljande.

Efter överläggning beslöt Beredningsutskottet att för sin del instämma uti vad Drätselkammaren i ärendet anført, vadan Utskottet hemställde,

att Idrottsföreningen Götas ifrågavarande framställning icke måtte av Stadsfullmäktige bifallas.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

42. Herr J. A. Håkanssons motion angående tryckning av det av Stadsfullmäktiges ordförande vid Fullmäktiges minnesfest hållna föredrag.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 21 april 1913.*

§ 9.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande

över Herr Håkanssons molion, att det av stadsfullmäktiges ordförande vid fullmäktiges minnesfäst den 10 sistlidne januari å allmänna läroverkets högtidssal hållna föredraget måtte varda intaget i stadsfullmäktiges tryckta handlingar samt utgå i större upplaga än den för stadsfullmäktiges handlingar eljest bestämda; och beslöt drätselkammaren tillstyrka stadsfullmäktige att med bifall till motionen av tillgängliga medel anslå ett förslagsanslag av 500 kronor att mot redovisningsskyldighet användas till föredragets tryckning samt att bestämma att upplagan skulle utgå i 800 exemplar.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 9 maj 1913.*

§ 50.

Hos Stadsfullmäktige hade Herr J. A. Håkansson hemställt, att det av Stadsfullmäktiges Herr Ordförande vid Fullmäktiges minnesfest den 10 sistlidne januari å allmänna läroverkets högtidssal hållna föredraget måtte varda intaget i Stadsfullmäktiges handlingar samt utgå i större upplaga än den för Stadsfullmäktiges handlingar eljest bestämda.

Häröver hade Drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtande, Och beslöt nu Beredningsutskottet, som uppå remiss hade att yttra sig i frågan, att i enlighet med vad Drätselkammaren föreslagit hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte, med bifall till Herr Håkanssons förevarande motion, av tillgängliga medel anvisa ett förslagsanslag av 500 kronor att emot redovisningsskyldighet användas till föredragets tryckning ävensom bestämma att upplagan skulle utgå i 800 exemplar.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

43. Drätselkammarens framställning om anslag för ändring av fönstren i bottenväningen av rådhusets södra flygel.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 28 april 1913.*

§ 11.

Sedan stadsfullmäktige vid sammanträde den 23 maj 1912 beslutat, att i samband med vissa ändrings- och reparationsarbeten i rådhuset fönstren i botten-

våningen av rådhusets södra flygel skulle återställas i huvudsakligen samma skick, vari de befunnits före den senast verkställda ändringen av desamma, beslöt nu drätselkammaren ingå till stadsfullmäktige med hemställan, att stadsfullmäktige måtte bevilja 610 kronor för arbetets utförande ävensom bestämma att sålunda beviljat belopp i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, skulle anskaffas medelst uttaxering.

Som o7an.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 9 maj 1913.*

§ 51.

Vid sammanträde den 23 maj 1912 hade Stadsfullmäktige beslutit, att, i samband med vissa ändrings- och reparationsarbeten i rådhuset, fönstren i bottenvåningen av rådhusets södra flygel skulle återställas i huvudsakligen samma skick, vari de befunnits före den senast verkställda ändringen av desamma.

Utå till Stadsfullmäktige ingiven framställning hade nu Drätselkammaren hemställt, att Stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag av 610 kronor för nämnda arbetes utförande ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, skulle anskaffas medelst uttaxering.

Beredningsutskottet, som uppå remiss hade att häröver avgiva yttrande, beslöt hemställa,

att Drätselkammarens sålunda gjorda framställning måtte av Stadsfullmäktige bifallas.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

44. Kungl. Öfverintendents-Ämbetets skrivelse i ärendet angående upplåtande av plats för ny seminarieanläggning i Karlstad.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Med skrivelse från Kungl. Maj:ts Befallningshafvande i Värmlands län af den 14 nästlidne Februari har Kungl. Öfverintendentsämbetet fått mottaga, utom annat, utdrag af det hos Eder den 30 December 1912 förda protokoll, enligt hvilket I

på därtill gifven anledning och i enlighet med såväl Drättselkammarens i staden som Edert Beredningsutskotts tillstyrkan, förklarar Eder villiga att för ny seminarieanläggning i Karlstad upplåta ett med alternativ IV uti af tjänstgörande Arkitekten hos Ämbetet Bror Almquist den 5 September sistnämnda år afgifvet tjänstemorial betecknad och å till samma memorial hörande planeskiss med blå begränsningslinje utmärkt område af egendomen Marieberg med därå uppförda byggnader mot det att staden i utbyte erhöle den nuvarande seminarietomten med å denna befintliga byggnader.

Af berörda protokollsutdrag har Öfverintendentsämbetet vidare inhämtat, att under ärendets handläggning beräknats att kostnaderna för framdragandet af aflopps-, vatten- och gasledning samt ordnande af gata fram till gränsen för den tilltänkta seminarieanläggningen å Mariebergsegorna skulle uppgå till sammanlagdt 43,100 kronor. Då emellertid Edert ofvan omförmälda beslut i förevarande ärende icke är så affattadt, att däraf med bestämdhet framgår, att utförandet på stadens bekostnad af förberörda lednings- och gatuarbeten ingår såsom förutsättning i det på angifvet villkor gjorda erbjudandet om upplåtelse af ny seminarietomt, har Öfverintendentsämbetet skolat härigenom hemställa, det I villen i berörda afseende förtydliga beslutet i fråga, hvarvid Ämbetet anser sig böra erinra, att vid upplåtelser å andra orter af enahanda slag som den här ifrågavarande utfästelser städe tillika skett angående verkställande af förenämnda arbeten.

Därjämte har Ämbetet funnit sig böra framhålla — såsom ock i tidigare skede af ärendet utaf Arkitekten Almquist påpekats — att högeligen önskvärdt vore, att, för att den afsedda nya seminarietomten må äfven för framtiden tillförsäkras sitt lugna och fria läge, sådana bestämmelser rörande vissa byggnadstomters användande af Eder i vederbörlig ordning beslötes, att de å närslutna väfkalk — som återförväntas — med A¹, C¹ och E¹ betecknade, nyssnämnda tomt begränsande områden ej finge bebyggas med slutet byggnadssätt, så att de komme att förlänas karaktären af egna-hemsområden med högst 9 meter höga hus från marken till takfoten, äfvensom att det å sagda väfkalk med D¹ märkta område icke alls finge bebyggas; inföväntande Ämbetet benägen underrättelse om Edra beslut uti här omhandlade hänseenden.

Stockholm den 4 Mars 1913.

CARL MÖLLER.

Fr. Richter,

Utdrag af protokoll, hållet hos Byggnads-Nämnden i Karlstad den 9 April 1913.

§ 40.

För yttrandes afgifvande hade från Stadsfullmäktige till Byggnadsnämnden remitterats följande skrifvelse från Kungl. Öfverintendentsämbetet:

Vid skrifvelsen fanns fogad den däri åberopade väfkalken.

Då Nämnden fann sig böra antaga, att begäran om Nämndens utlåtande afsåge allenast skrifvelsens sista del angående inskränkningar i byggnadsfriheten på de till den afsedda seminarietomten gränsande områdena, beslöt Byggnadsnämnden att yttra sig endast härulinnan.

Det anmärktes, att de å väfkalken med A¹, C¹, D¹ och E¹ betecknade områdena saknade tydliga gränser. Under förutsättning emellertid att desamma finge länkas begränsade utåt, A¹ dels genom den i spetsig vinkel mot Rosenborgsgatan löpande bruna linjen utdragen till den punkt, där den träffar förlängningen af den vinkelrätt mot samma gata löpande blå linjen, dels genom sistnämnda förlängda linje, D¹ och E¹ genom den bruna linjen samt C¹ genom denna linjes förlängning och den prickade svarta linjen, beslöt Byggnadsnämnden uttala, att Nämnden för sin del ej hade något att erinra mot de af Öfverintendentämbetet uttalade önskemålen. Dock ville Nämnden anmärka, att, som områdena i fråga ej inginge i stadsplanen, några särskilda byggnadsbestämmelser för områdena icke syntes för närvarande påkallade annat än i själfva det blifvande bytesaftalet mellan Stadsfullmäktige och vederbörande.

Som ofvan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Utdrag av protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 28 april 1913.

§ 10.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över Kungl. Överintendentsämbetets skrifvelse i ärendet angående upplåtande av plats för ny seminarieanläggning i Karlstad.

Kungl. Överintendentsämbetet hade hemställt, dels att stadsfullmäktige ville förtydliga sitt beslut av den 30 december 1912, så, att därav med bestämdhet

framginge, att utförandet på stadens bekostnad av framdragande av aflopps-, vatten- och gasledningar samt ordnande av gata fram till gränsen för den tilltänkta seminarieanläggningen å Mariebergsägorna inginge såsom förutsättning i det gjorda erbjudandet om upplåtelse av ny seminarietomt, och dels att sådana bestämmelser rörande vissa byggnadstomters användande i vederbörlig ordning beslötes, att de å en bifogad vävkalk med A 1, C 1 och E 1 betecknade, seminarietomten begränsande områden ej finge bebyggas med slutet byggnadssätt, så att de komme att förlänas karaktären av egna-hemsområden med högst 9 meter höga hus från marken till takfoten, ävensom att det å vävkalken med D 1 märkta område icke alls finge bebyggas.

Byggnadsnämnden, som yttrat sig i ärendet, i vad det avsåge inskränkningar i byggnadsfriheten på de till den avsedda seminarietomten gränsande områden, hade anfört, att de å vävkalken med A 1, C 1, D 1 och E 1 betecknade områdena saknade tydliga gränser, men att därest desamma finge tänkas begränsade utåt på sätt nämnden föresloge, nämnden för sin del icke hade något att erinra mot de av överintendentensämbelet uttalade önskemålen. Dock anmärkte nämnden, att, som områdena ifråga ej inginge i stadsplanen, några särskilda byggnadsbestämmelser för områdena icke syntes för närvarande påkalladt annat än i själftva det blifvande bytesavtalet mellan stadsfullmäktige och vederbörande.

Sedan drätselkammaren därefter givit stadsarkitekten i uppdrag att hos tjänstgörande arkitekten hos Kungl. Överintendentensämbelet Bror Almquist göra förfrågan, huru Överintendentensämbelet tänkt sig begränsningarna utåt av de med A 1, C 1, D 1 och E 1 betecknade områdena, hade arkitekten Almquist insänt en å kalkerpapper uppgjord plan av området, varå för ifrågavarande områden gränserna utåt voro angivna såsom Överintendentensämbelet godkänt desamma.

Drätselkammaren tog nu ärendet i övervägande och beslöt tillstyrka stadsfullmäktige

att ulfästa sig att på stadens bekostnad framdraga avlopps-, vatten- och gasledningar samt ordna gata fram till den å vävkalken angivna inkörsporten till seminarietomten å mitten av Hööksgatan mellan Rosenborgs- och Fernebogatorna,

att besluta att de med A 1, C 1 och E 1 betecknade områdena, begränsade utåt på sätt av arkitekten Almquist å bifogade planritning angivits, ej finge bebyggas med slutet byggnadssätt samt att det med D 1 enligt samma ritning märkta området ej alls finge bebyggas.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 9 maj 1913.*

§ 52.

Uti skrivelse till Stadsfullmäktige av den 4 mars 1913 hade Kungl. Öfverintendents-Ämbetet, i anledning av Stadsfullmäktiges beslut den 30 december 1912 angående upplåtande av plats för ny seminarieanläggning i Karlstad, hemställt om förtydligande av berörda beslut i sådant hänseende, att utförandet på stadens bekostnad av vissa arbeten för framdragande av ledningar och ordnande av gata till den nya seminarietomten inginge som förutsättning i det av Stadsfullmäktige gjorda erbjudandet om plats för seminarieanläggningen, varjämte Ämbetet tillika framhållit önskvärdheten av särskilda bestämmelser rörande bebyggandet av vissa, intill den nya seminarietomten gränsande områden.

Uti detta ärende hade Byggnadsnämnden och Drätselkammaren avgivit infortrade utlåtanden och hade nu Beredningsutskottet att däri jämväl avgiva yttrande.

De intill seminarietomten gränsande områden, för vilka särskilda byggnadsbestämmelser av Öfverintendents-Ämbetet ifrågasatts, vore å en vid Ämbetets skrivelse fogad vävkalk betecknade med A¹, C¹, D¹ och E¹. Som emellertid gränserna utåt för dessa områden ej vore å vävkalken tydligt utmärkta, hade från tjänstgörande arkitekten hos Kungl. Öfverintendents-Ämbetet Bror Almqvist till Drätselkammaren ingivits en planritning över området, varå gränserna för berörda områden vore angivna sådana de av Öfverintendents-Ämbetet godkänts.

Drätselkammaren hade uti sitt yttrande tillstyrkt Stadsfullmäktige *dels* att utfästa sig att på stadens bekostnad framdraga avlopps-, vatten- och gasledning samt ordna gata fram till den å vävkalken angivna inkörporten till seminarietomten å mitten av Hööksgatan mellan Rosenborgs- och Fernebogatorna *och dels* att besluta, att de med A¹, C¹ och E¹ betecknade områdena, begränsade utåt på sätt av Arkitekten Almqvist å den vid handlingarne fogade planritningen angivits, ej finge bebyggas med slutet byggnadssätt, samt att det med D¹ enligt samma ritning märkta området ej alls finge bebyggas.

Beredningsutskottet tog nu detta ärende i övervägande; och fann Utskottet därvid ej anledning till annan erinran mot vad Drätselkammaren föreslagit än att Utskottet ej ansåge sig kunna tillstyrka Stadsfullmäktige att besluta, att det med D¹ betecknade området invid den tilltänkta seminarieanläggningen ej alls finge bebyggas. Det hinder för ett framtida utnyttjande av detta jämförelsevis betydande område, som en sådan utfästelse från stadens sida skulle medföra, vore enligt Utskottets för-

menande ett alltför hårt villkor för staden, och trodde Utskottet, att vederbörande skulle anse tillräckligt, att enahanda utfästelse gjordes i fråga om området D¹ som för de övriga ovannämnda områdena, nämligen att slutet byggnadssätt ej där finge förekomma.

I anslutning till vad Utskottet sålunda anført beslöt Utskottet hemställa, att Stadsfullmäktige måtte, i anledning av Kungl. Öfverintendents-Ämbetets förevarande skrivelse,

dels utfästa sig att på stadens bekostnad framdraga avlopps-, vatten- och gasledningar samt ordna gata fram till den å ovan omförmälda vävkalk angivna inkörsporten till seminarietomten i mitten av Hööksgatan mellan Rosenborgs- och Fernebogatorna.

dels ock besluta, att de med A¹, C¹, D¹ och E¹ betecknade områdena, begränsade utåt på sätt av Arkitekten Bror Almqvist å den vid handlingen fogade planritningen angivits, ej finge bebyggas med slutet byggnadssätt.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

45. Styrelsens för Vattenlednings- och Belysningsverken framställning om anslag för anskaffande av reservmaskineri för elektricitetsverket jämte vad därmed stode i samband.

Utdrag ur protokollet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 10 april 1913.

s. d. § 6. I fråga om anskaffande av reservmaskineri för elektricitetsverket beslöt Styrelsen efter förutgången prövning att antaga ett i ärendet uppgjort förslag samt i enlighet därmed till Stadsfullmäktige öfverlämna en så lydande skrivelse:

se Bil.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

I enlighet med styrelsens framställning af 29 Nov. 1912 hafva Stadsfullmäktige genom beslut af den 23 Januari d. å. i princip uttalat sig för anskaffande af reserv för stadens elektricitetsverk.

Utredningar. Det hade emellertid till sistnämnda dag ej varit styrelsen möjligt att framlägga slutgiltig utredning om denna reservs beskaffenhet, omfattning och kostnad och den korta frist som stod staden till buds i fråga om antagande eller förkastande af tillägget till leveranskontraktet för elektrisk ström från Dejefforsbolaget nödvändiggjorde den sistnämnda frågans afgörande utan samband med den om reservens beskaffenhet.

För att lämna åtminstone någon ledning vid bedömandet af de förpliktelser staden åtog sig genom nyssnämnda kontraktstilläggs godkännande, framhöll styrelsen i sin åtföljande motivering lämpligheten af att såsom reserv, i detta fall endast för belysningen, anskaffa en Dieselmotor, hvars ungefärliga inköps- och driftkostnader angäfvos.

Styrelsen har emellertid under detta och föregående år vid åtskilliga sammanträden dryftat denna viktiga fråga. Därvid hafva konsulterats personer från annan ort, hvilka kunnat anses äga erfarenhet på området, och har styrelsen efter dessa förhandlingar kommit till den uppfattning, att en vida effektivare reserv skulle till obetydlig höjd kostnad kunna anordnas, hvarom mera härnedan.

Vidare har elektricitetsverkets föreståndare studerat den ångturbinreserv, som Borås elektricitetsverk nyligen anskaffat, och tillsammans med styrelsens ordförande tagit del af förhållanden i Linköping, där reserven utgöres af Dieselmotorer.

Behovvet af reserv. Innan styrelsen öfvergår till framläggandet af närmare utredning öfver kostnaderna för eventuella reserver, är det emellertid på sin plats att ytterligare överväga de omständigheter, som tala för eller rent af kunna anses påfordra anskaffandet av reserv, fullständig eller partiell.

Såsom styrelsen vid föregående tillfällen framhållit, har leveransen af elektrisk ström från Dejeffors under första åren av verkets tillvaro fortgått utan mera betydande avbrott, så att förefintlig statistik i detta fall till och med ställer Dejeffors ledningen bland de bättre i landet. Men det ligger i sakens natur att en elektrisk fjärrledning särskilt vid tillfällen av oväder måste vara utsatt för yttre inflytelser hvaraf den längre eller kortare tid kan försättas ur funktion.

I det jämförelsevis förstklassiga förhållande som förut rådt kom också i November förlidet år ett par mera betydande rubbningar, hvilka med tillräcklig tydlighet framhålla önskvärdheten af att staden påtager sig de kostnader som äro förbundna med hållandet af reserv.

Kraftförsäljningsbolaget disponerar utom vid Dejeffors en kraftkälla äfven vid Frykffors' vattenfall och har därifrån framdragit en ledning, hvilken vid Forshaga träffar den äldre ledningen Dejeffors—Karlstad. Detta är naturligtvis af ej ringa fördel för en regelbunden strömleverans till Karlstad, ty vid felaktigheter å den ena af ledningarna bortom Forshaga återstår alltid den möjlighet, att den andra skall fortfarande fungera. Däremot finnes som förut endast en linje på den 2 mil långa distansen Forshaga—Karlstad, och det förefaller, som skulle denna del af ledningen emellanåt prövas rätt hårdt.

Dejeffors-
bolagets
ledning.

Med hänsyn till själfva ledningens beskaffenhet måste väl medgivas, att kraftbolaget knappast kan tillmätas skulden för de jämförelsevis betydande felaktigheter i November 1912, vilka nog bero på samverkan af flera ogynnsamma omständigheter. Af den myckna nederbörden var marken så uppblött, att trädens rötter hade betydligt svagare fäste än vanligt, ett förhållande som annars brukar neutraliseras af vinterfrosten, vilken emellertid denna gång lät ovanligt länge vänta på sig. Då de likaledes kanske mer än vanligt intensiva novemberstormarna kommo, blef följden den, att i de skogar, genom vilka en stor del af ledningen framgår, en mängd träd med af den samtidigt fallande våta snön öfvertyngda kronor förlorade sitt rotfäste, hvarvid ej så få af dem i fallet ramponerades ledningen. Visserligen var detta ej den enda orsaken till afbrottet men förmodligen den mest betydande.

Det skulle kunna anses vara kraftbolagets skyldighet att upphugga ledningsgatan genom skogen till större bredd, och styrelsen har äfven gjort förfrågan, om bolaget har för afsikt att skaffa sig möjlighet härtill. Hvad som kan göras inom det område, bolaget för ledningen nu disponerar, torde kanske äfven nu hafva gjorts. Möjligen skulle man kunna pretendera en bredare ledningsgata. Men en större bredd hos denna kan möjligen föranleda, att genom minskandet af det skydd, skogen nu i alla fall lämnar mot hårda vindar, ledningen skulle löpa större risk att ramponeras af stormen direkt.

Hvilken af olägenheterna som är störst är kanhända svårt att afgöra. Tydligt är emellertid, att enligt förefintligt kontrakt staden ej äger rättighet att i detta fall göra bolaget några ålägganden.

Dessvärre tyckes det af kontraktets affattning framgå, att det tillkommit under väl så stor brådska. Det synes nästan, som skulle stadens ifver att få aftalet till stånd hafva varit så stor, att inför densamma en god del af önskvärd försiktighet fått vika.

På förfrågan har vidare bolaget förklarat sig för närv. icke vilja taga under ompröfning linjens ombyggande med ledningsstolpar af järnkonstruktion, sådana som användts vid t. ex. Trollhätteledningarna, vilka väl också skulle varit ägnade att något

mera säkerställa strömleveransen. Det kan ju äfven synas mycket förklarligt, att bolaget ej vill ikläda sig de dryga kostnader, en sådan omläggning skulle medföra särskildt som någon *fullständig* garanti mot afbrott ej heller därigenom skulle vinna. Detta frångår ju med all önskvärd tydlighet genom de afbrott som härom året träffade just Trollhätteledningarna, då vissa delar af Västergötland under flera dagar lades i mörker, för att ej nu här beröra den ekonomiska förlust som genom kraftens uteblifvande tillfogades industrien.

Äfven om kraftbolaget hade varit villigt att vidtaga sådana åtgärder, som det föregående nämnts, så hade alltså därigenom risken för afbrott visserligen minskats men långt ifrån utplånats.

Med kännedom härom har man då endast att iorrätta sig efter förhållandena sådana de nu en gång äro. Och det blir då i första hand nödvändigt att klarlägga, om öfverhuvud taget någon reserv att lita till vid linjebrott bör finnas, eller om staden hellre bör utan sådan taga risken i förhoppning, att så svåra rubbningar som förliden höst ej vidare skola förekomma.

Att hysa sistnämnda förhoppning vore förmodligen en optimism af föga berättigad art. Visserligen kan det ju tänkas, att de träd som mest hotat ledningar skola af denna vinters mer än vanligt svåra stormar hava fällt och ledningar därigenom för någon tid hafva blifvit mindre utsatt. Men skogen har ju den andra afseenden lyckliga egenskapen att växa till i ålder och höjd, och det lärer ej kunna förnekas, att i och med detsamma faran ständigt förnyas.

Hvad själfva ledningen beträffar, så har naturligtvis denna sett sina bästa år i så måtto, att de stolpar, hvaraf den uppbäres, efter hand börja taga röta vid marken och därigenom få minskad motståndskraft mot vindens påkänning. Själftklart är ju, att bolaget låter utbyta allt som på ledningen upptäckes vara felaktigt. Men det kan naturligtvis ej ha anledning att på en gång omlägga ledningen i dess helhet, och följden torde kunna bli, att åtskilliga bristfälligheter ej upptäckas förr, än olyckan redan skett.

Det synes därför, som skulle man för framtiden ej gärna kunna räkna med bättre utan snarare med sämre förhållanden än hittills. Men inför en sådan utsikt vore det förenadt med rätt stort ansvar att taga risken af kommande afbrott utan att till mötande af denna risk rusta sig med reserv af ett eller annat slag. En uraktlåtenhet häraf kan lätt komma att för verkets ekonomi blifva ödesdiger nog.

Reserv i
andra ständer.

I detta sammanhang må nämnas, att af 11 någorlunda jämförbara svenska städer, hvilkas konsumtion av elektrisk energi tillgodoses genom fjärrledning hafva Borås, Halmstad, Hälsingborg och Kristianstad ångreserv för belysningen, medaf för samma syfte Landskrona, Linköping, Lund och Norrköping hålla Dieselmotorer delvis under samverkan med ackumulatorbatterier.

I större eller mindre utsträckning hafva några få af dessa städer äfven kraftreserv.

Ingen reserv alls finnes i Kristinehamn och Lidköping liksom ej heller i Örebro, hvarvid dock må tagas i betraktande, att den sistnämnda staden har anslutning till två olika vattenkraftverk.

Att allmänheten i dessa tre sistnämnda städer ej länge kommer att nöja sig med rådande förhållanden, kan man nog taga för givet, och det berättas, att t. ex. Kristinehamns elektricitetsverks abonnenter genom ett slags bojkott söka framtinga anläggandet af ljusreserv. Och det lär se ut, som om verket i fråga skulle komma att tvingas till estergift för denna påtryckning, som synes hafva föranledts till hufvudsaklig del af de driftafbrott som genom förra höstens oväder äfven där uppstodo.

Skall nu en reserv anordnas, återstår därefter att bestämma reservens omfång. Reservens omfattning

Man kan då ställa under debatt hufvudsakligen två möjligheter. Den ena är anskaffandet af reserv endast för belysningen (likströmsleveransen), den andra ordnande af reserv för både ljus och kraft (trefasledningen).

För den likriktade strömmen, hvilken i huvudsak tillgodoser belysningen i de inre stadsdelarna, hvarjämte till densamma äro anslutna en del småmotorer och värmeelement, finnes redan någon reserv i det sedan elektricitetsverkets anläggning fördubblade ackumulatorbatteriet.

Med den glädjande utveckling, som användningen af elektrisk ström ej minst Akkumulatorbatteriet. genom föreståndarens energiska agitationsarbete nått under de senaste åren, har emellertid detta batteri såsom reserv betraktat numera blivit otillräckligt. Äfven om det stode fulladdat, vilket af praktiska och ekonomiska skäl ej alltid låter sig göra, så skulle det vid linjeafbrott en vinterafton, då anslutningen för belysning är mäst kännbar, äfven med djupaste tillåtna urladdning knappast räcka under en timmes tid.

Att döma efter antalet nyanmälningar som ytterligare efter hand inkomma, torde man kunna med rätt stor säkerhet förutsäga, att batteriet *såsom reserv vid linjeafbrott* skall under nästkommande belysningssäsong blifva till föga nytta, om det ej antingen betydligt utvidgas eller hellre kombineras med en annan kraftkälla.

En utvidgning af batteriet för en kostnad af 30,000 kr. har af styrelsen i den uppgift som förlidet år lämnades till finansplanekommittén redan ställts i utsikt för år 1914. Det har emellertid visat sig, att den raska gången af verkets utveckling skulle redan förr ha framtingat nämnda utgift.

Men genom det nyligen med kraftbolaget träffade tilläggsaftalet, hvilket till- Dejeforskontraktet. försäkrar staden prätt att från annan kraftkälla (än bolagets) tillgodose sitt behof af elektrisk ström, har hela frågan kommit i ett afsevärdt förändradt läge.

Med leveranskontraktets ursprungliga bestämmelser oförändrade hade staden ingen annan möjlighet att ekonomisera sin strömförbrukning än att hålla ett tillräckligt effektivt ackumulatorbatteri, i hvilket på natten och vissa af dagens timmar disponibelt öfverskott af energi kunde manganiseras för att åter tagas i bruk de tider af dygnet, då förbrukningen var störst. Härigenom vanns ju någon möjlighet att undvika allt för höga öspetsar i förbrukningen af från bolaget uttagen energi och åvägabraktes alltså en sänkning af det medeltal af årets 24 mätarafläsningar, efter hvilket arrendeafgiften till bolaget skall utgå.

Nyss citerade del af kontraktstillägget lämnar värdet långt större möjlighet än förut att på ett effektivt sätt ordna sin reserv. Det ligger nämligen i sakens natur, att ackumulatorbatteriet, äfven om detta med betydande kostnad skulle åtskilliga gånger förstoras, har en till viss tid begränsad kapacitet, och att denna tidsbegränsning blir snäfvare, allt efter som förbrukningen af elektrisk ström ökas.

Batteri och
maskinre-
serv.

Om emellertid det nu förefintliga batteriet samverkar med en maskinell reserv af lämplig effektivitet, vinnes en fördel, som batteriet ensamt ej kan erbjuda.

Den mera intensiva förbrukningen af belysningsström är i regeln inskränkt till eftermiddagstimmarna under den mörkare årstiden. Äfven om en anskaffad maskinreserv efter några år skulle visa sig något för knappt tilltagen för att ensam underhålla likströmsförbrukningen, så kan under dessa timmar af högre belastning batteriet i rätt stor utsträckning lämna sitt bidrag och sålunda i alla fall en jämförelsevis stor förbrukning mötas. Men på kvällen, sedan butiker m. m. stängts och förbrukningen därigenom nedgår, blir maskinreserven större än nödigt. Öfverskottet af dess produktion tillvaratages då i det under eftermiddagen tömda batteriet, hvilket på sådant sätt ånyo uppladdadt nästa dag äger i förening med maskinreserven tillräcklig förmåga att möta ett möjligen långvarigt linjebrott, af hvars längd verket i detta afseende skulle blifva oberoende.

Med hänsyn till dess dyrbara underhåll och den begränsade effektiviteten hos en ackumulatorreserv skulle man med stöd af hvad härofvän sagts möjligen kunna få anledning tro de pengar som nedlagts i verkets batteri vara skäligen illa placerade, om man nu öfverginge till inrättande af en i sig själf tillräckligt effektiv maskinreserv. Detta är emellertid långt ifrån händelsen. En sådan, äfven en Dieselmotor, behöfver för igångsättning en tid af minst 5 minuter. Och då linjebrotten i regeln ej kunna förutses, om ej vid synnerligen svårt och ihållande oväder, så behöfver alltid batteriet tagas i bruk under dessa minuter för motorns igångsättning, för att ej samhället under den tiden skall läggas i mörker.

Skall alltså reserv för endast den likriktade strömmen anordnas, så bör detta lämpligast ske genom batteriets förstärkande med en af Dejeforsledningen oberoende kraftkälla.

Hvad som i detta fall finnes att välja på är maskiner drifna med ånga och explosionsmotorer.

Bland de förstnämnda torde man för ett ändamål som detta knappast kunna ^{Ångturbi-} ifrågasätta andra än ångturbiner, hvilka med hänsyn både till igångsättnings- ^{ner.} tid och driftkostnad förefalla andra ångmaskiner ytterligt öfverlägsna. Från icke förvärmade pannor kunna emellertid ångturbiner af här erforderlig storlek ej sättas i funktion på mindre än en timme, om också den »teoretiska» igångsättnings- tiden kan vara kortare.

Äfven om man skulle använda en del af den ström, verket under vissa tider af dygnet har till öfvers, till att ständigt hålla pannorna i någon mån värmda, så finge man förmodligen ändå hvarje gång räkna med inemot en half timmes fortsatt eldning, innan maskineriet kunde fungera.

Redan detta är dock för långsam expedition och omöjliggör ett sådant reservsystem, om ej ackumulatorbatteriet nämnvärt skulle ökas, så att detta under maskinreservens hela uppeldningstid kunde *ensamt* mottaga likströmsbelastningen.

Och verkets temporära öfverskott af ström torde kunna mera ekonomiskt tillvaratagas på annat sätt.

Det lär alltså, fortfarande under förutsättning att endast likströmsreserv åsyftas, kunna bli fråga endast om en explosionsmotor. Valet af sådan är lätt nog, då bland i handeln förekommande fabrikat Dieselmotorernas företråde väl kan anses fastslaget åtminstone vid här ifrågasatt användning. Dessas korta igångsättnings- tid gör dem ju särskildt lämpade som reserv vid hastigt påkommande afbrott i den ordinarie strömleveransen.

Såsom styrelsen redan i skrifvelse af 29 Nov. 1912 framhållit, skulle det för närvarande kunna anses tillräckligt med en 450 hkr:s Dieselmotor af reservtyp. Dessa motorers konstruktion har emellertid, sedan underhandlingar med fabriken först inleddes, ändrats till betydligt större hållbarhet än förut. Den naturliga följden har också blifvit en prisförhöjning, hvilken emellertid i detta fall ej skulle komma att inverka, då fabriken med hänsyn till redan påbörjade underhandlingar förbundit sig att, om så påfordras, leverera en maskin af förbättrad typ till samma pris som ursprungligen ifrågasatt reservtypsmotor, tillsammans med byggnads- och monteringskostnader alltså c:a 75,000 kr.

Altern. I.
Dieselmo-
tor å 450
hkr.

Styrelsen framhöll likaledes, att härifrån kunna afdragas de kostnader som under närmaste tiden ansetts nödvändiga för utvidgning af ackumulatorbatteriet, 30,000 kr., och för ersättande af vattenverkets snart förslitna och otillräckliga ångpumpar, 30,000 kr, hvilken sistnämnda summa dock genom kostnaden för reservkabel och transformator minskas till 24,500 kr. Event. anskaffning af nämnda Dieselmotor skulle alltså vålla staden en ökad kostnad af endast 20,500 kr.

Här anser sig styrelsen emellertid skyldig erinra, hurusom råoljepriset under senare år undergått en betydande stegring. Och det är ej alls osannolikt, att det under kommande tid skall stiga ännu mera, då förbrukningen af råolja dag för dag stiger jämsides med motorernas allt mera ökade användning, samtidigt som man ju har att räkna med i viss mån begränsade oljetillgångar.

>Spets-
utjämning.

I det förut omnämnda tillägget till stadens kontrakt med kraftbolaget har det sistnämnda förbundet sig att efter den 1 Januari 1914 — till tackande af de spetsar i förbrukningen som ej inräknas i årsackordet — leverera ström efter ett pris af 3 öre pr kwt uppmätt i primärstationen efter första nedtransformeringen. Detta pris är så pass förmånligt, att elektricitetsverket ej med en Dieselmotor skulle kunna alstra strömmen så billigt. Så länge kraftbolaget har lust att utföra denna extraleverans, kommer verkets motor därför att stå utan användning året om frånsett det fåtal timmar, då den vid linjebrott måste tagas i bruk för belysningen. Hade den med fördel kunnat användas att utjämna förbrukningsspetsarna, så hade detta kunnat vara ett tungt vägande skäl för dess anskaffande.

Men det för staden jämförelsevis förmånliga anbudet gäller endast under förutsättning, att kraftbolaget "*skulle kunna tillhandahålla större kraftbelopp*" än det maximum, som löpande årsackord omfattar. Det är alldeles gifvet, att bolaget kommer att söka få fasta afnämare för all sin producerade elektriska energi och ej nöja sig med den skäligen klena årsinkomst, som denna tillfälliga leverans efter 3 öre pr kwt kan komma att lämna.

Vid sådant fall kommer stadens elektricitetsverk, om det saknar själfständig reserv, att ej kunna möta den högsta belastningen. Detta vill med andra ord säga, att verket skulle bli urståndsatt att fullgöra de förpliktelser, det åtagit sig mot sina egna abonnenter. Hvad allmänna omdömet om ett sådant förhållande skulle bli, är ju lätt att tänka sig.

Då det gäller frågan om en motorreserv för belysningen, får man ej alldeles förbise det förhållandet, att flertalet ljusabbonenter betala sin strömförbrukning efter kwt-mätare. Följden är naturligtvis, att vid afbrott i leveransen inkomsten för belysningsström, hvilken lämnar den utan jämförelse största nettovinsten, helt och hållet bortfaller. Då motorreserven skulle möjliggöra leveransens fortgående äfven vid linjebrott, har man alltså att för maskineriets förräntning räkna med denna inkomst, hvilken visserligen skulle minskas med motorns *driftkostnader* men i alla fall blifva afsevärd nog.

Skulle emellertid behöfvat af likströmsreserv tillgodoses med en Dieselmotor, vore det kanhända mindre framsynt att anskaffa en sådan af endast 450 hkr:s effektivitet. Denna skulle visserligen hafva varit tillräcklig för detta och nästa år men knappast heller längre, då man väl bör kunna påräkna ett fortgående af den

utveckling, som elektricitetsverket de senaste åren visat. Visserligen kan man tillfälligt öfverbelasta en Dieselmotor med ca 10 proc. om också på bekostnad af motorns varaktighet. Men detta ger ändå icke mera än i rundt tal 500 hkr:s reserv, något som kan synas knappt, då likströmsbelastningens maximum, som vintern 1911—12 var 350 hkr. redan innevarande vinter hade stigit till 457 hkr.

Det förefaller då, som skulle man här knappast kunna tänka på en Dieselmotor om mindre än 700 hkr., hvilken med nyssnämnda öfverbelastningsprocent skulle tillfälligt kunna lämna upp till 770 hkr och sålunda, så vidt man nu kan se, i stor samverkan med batteriet vara tillräcklig för rätt många år framåt. Altern. II.
Dieselmotor å 700 hkr.

Anskaffningskostnaden för en sådan är enligt införskaffad offert c:a 30,000 kr. högre än den i alternativ I ifrågasatta 450 hkr:s motorn.

Såsom förläggningsplats lämpar sig i båda fallen omformarestationens tomt med en direkt utvidgning af verkets maskinhall, hvarigenom en viss besparing af personal skulle kunna vinnas. Placering.

Med hänsyn till dess korta igångsättningstid vore naturligt nog en Dieselmotor synnerligen väl lämpad att använda äfven för utjämnande af spetsarna i strömförbrukningskurvan och för att sålunda reglera och begränsa stadens kraftarrende. Det är dock att märka, att den direkta driftkostnaden, alltså med bortseende från maskinistlön och maskineriets förräntning, skulle med nuvarande oljepris, 14 öre, komma att uppgå till 3,6 öre pr kwt, ett pris som praktiskt taget ej sjunker, då motorn fullbelastas. Driftkostnad.

Det skulle alltså blifva billigare att för spetsutjämnningen äfven framdeles så långt möjligt begagna Dejefforsbolagets anbud, hvilket som nämnt dock ej med säkerhet kan väntas stå till buds så synnerligen länge.

Upplysningsvis må här, nämnas, att täckandet af samtliga spetsar i förbrukningskurvan skulle under år 1912 hafva efter ett pris af 3 öre pr kwt kostat c:a 3,900 kr.

Ehuru det ej lär kunna frångås, att en kontinuerlig leverans af trefasström för industriella ändamål är ekonomiskt sedt af större betydelse, än att likströmsleveransen ostörtdt fortgår, så torde man med all visshet kunna förutsäga, att inrättandet af reserv endast för trefasström och ej nog effektivt att kunna tillgodose äfven behovet af belysningsström skulle möta en stark och berättigad opposition. Totalreserv.

Skall då en reserv inrättas, tillräcklig för *alla* elektricitetsverkets förbindelser, torde denna böra utföras med en sådan kombination af maskinella resurser, att vid hastigt påkommande linjefel kortaste möjliga tid må åtgå för reservens igångsättande, och så att driften lämpligen ekonomiseras med hänsyn till maskineriets användning ej endast vid afbrott i den ordinarie kraftleveransen utan äfven vid den

under större delen af året erforderliga assistensen för utjämnande af förbrukningsspetsarna, om sådan kan erfordras.

Ångturbin. Såsom totalreserv och för att framdeles möjligen öfvertaga en del af den ordinarie strömproduktionen vore ett ångturbinmaskineri förmodligen att rekommendera, då ett sådant vid jämn och någorlunda hög belastning torde ställa sig i driften billigare än andra jämförliga kraftkällor.

Men med hänsyn till den långa utnyttjningstid pr kw och år, som man vid Karlstads elektricitetsverk lyckats ernå, ställer sig den från Dejeforsbolaget inköpta energin alltjämt lägst i pris. Och äfven om man hade anledning bortse från detta förhållande, är ju verket för många år framåt bundet att från bolaget uttaga hufvuddelen af sitt behof.

Häraf följer, att en ångturbinreserv vid linjebrott visserligen kunde komma till någorlunda full användning men däremellan än så länge endast till ringa del belastas med täckandet af förbrukningsspetsarna. Driftkostnaden pr kw-t blir visserligen i båda fallen tämligen låg, men vid tillfällig igångsättning måste man räkna med närmare en timmes kolåtgång för pannornas uppeldning, hvilken i hög grad fördyrar den endast under ett fåtal timmar för hvarje gång räckande driften. Härigenom skulle en sådan tillfällig drift komma att ställa sig ännu mindre ekonomisk, än om den bedrifvits med förut nämnda Dieselmotor.

En annan sida af saken är, att just ångturbinens långa igångsättningstid gör den mindre lämpad som reserv vid linjefbrott, då vid sådant man skulle ha att räkna med omkring 10 gånger längre uppehåll i strömleveransen, än om motorreserv funnits.

Altern. III. Ångturbin och Dieselmotor. För att kunna någorlunda tillfredsställande ordna reserven, så att driften blefve i möjligaste mån ekonomisk för spetsutjämnning, då sådan kan komma att erfordras, och för att vid linjebrott åtminstone likströmsförbrukningen skulle kunna genast tillgodoses, kunde man då anordna en kombinationsreserv bestående af en Dieselmotor om 700 hkr och en ångturbin om 1,000 hkr. med trefasgenerator.

Då verkets totala maximibelastning under denna vinter varit 1170 hkr, häri då ej medräknadt hvad som tillgodogjorts genom batteriet, så bör denna effekt som vid öfverbelastning kan uppdrifvas tillfälligt till närmare 2,000 hkr, vara tillräcklig för rätt lång tid framåt, oaktadt detta maximum ligger c:a 270 hkr öfver föregående vinters.

Dieselmotorns uppgift skulle då blifva att under normal drift nedbringa förbrukningsspetsarna, då kraftbolaget ej är i tillfälle att leverera ström därtill, och att vid oförutsedda afbrott i energitillförseln från Dejeforsledningen jänste ackumulatorbatteriet i första hand utgöra reserv för belysningen och i viss mån möjligen också för någon del af den industriella kraftförbrukningen.

Det kunde vara anledning att hålla ångturbinens pannor uppeldade under höstens och vinterns snöstormar, då just de flesta och längsta afbrotten bruka inträffa. Man skulle därigenom kunna hafva någorlunda god garanti mot afbrott i verkets leveransförmåga vid sådana tillfällen.

Men icke alla oväder kunna förutses, lika litet som man får lämna ur räkningen andra tillfälligheter som kunna förorsaka driftens upphörande för längre eller kortare tid. Sålunda kunna åskväder under sommaren förorsaka åtskilligt krangel, andra störande omständigheter att förtiga.

Vid sådana öfveraskningar skulle man i detta fall behöfna räkna med en tid af närmare en timme, innan verket finge möjlighet att i full utsträckning återupptaga driften, om afbrottet inträffade under den tid på dygnet, då strömförbrukningen är störst. Då flertalet sådana afbrott å hufvudledningen åtminstone hittills hafva räckt endast en bråkdel af en timme, så inses lätt, att pannornas uppeldning i de flesta fall skulle blifva resultatlös, och att turbinmaskineriet ej skulle hinna igångsättas förr än hufvudledningen åter vore klar.

Å andra sidan har ju den senaste höstens erfarenheter visat, att afbrott kunna inträffa af sådau längd, att en tillräcklig reserv är väl behöflig, för att ej af stadens elektricitetsverk beroende industri skall drabbas af allt för stora rubbningar och därmed följande ekonomisk förlust.

Att verkets driftkostnader vid iurättande af en så omfattande reserv komme att betydligt ökas är ju självklart. Sålunda tillkomme aflöning åt en eldare, event. äfven en maskinist, om verkets nuvarande personal ej skulle kunna medhinna dennes arbete, hvilket är föga troligt. Vidare komme kol såsom en rätt betydande utgiftspost och slutligen räntning af maskineriet. Af detta borde lämpligen Dieselmotorn placeras såsom förut nämnts i en utvidgning af omformarestationen, medan för turbinmaskineriet en nybyggnad komme att erfordras. Denna synes då helst böra förläggas till Tyggårdsviken, där dels staden efter blifvande fyllning kommer att disponera gott utrymme, och dels genom läget invid hamnen körning af kol kunde undgås, en utgiftspost som i annat fall ej blefve så alldeles obetydlig.

Placering.

Dieselmotorns inköpskostnad med generator och erforderligt byggnadsarbete blefve såsom vid alt. II 105,000 kr. Kostnaden för ett ångturbinmaskineri om 1,000 hkr med byggnad uppgår till 153,000 kr. eller för hela reserven tillsammans 258,000 kr.

Anskaffningskostnad.

Då ångturbinen i regeln ej skulle tagas i bruk annat än vid linjebrott, komme event. skillnad mellan dennas och Dieselmotorns driftkostnad pr kwrt ej att äga nämnvärd betydelse.

Altern. IV. Det finnes vidare den möjligheten, att i stället anskaffa två Dieselmotorer om resp. 450 och 1,000 hkr, den förras storlek beräknad efter verkets nya omformare-aggregat och den andra afsedd hufvudsakligen för trefasbelastning, båda tillsammans alltså af tillräcklig effektivitet att tjänstgöra som totalreserv någon tid framåt.

Framför det föregående alternativet skulle en sådan anordning äga den fördelen, att de båda motorerna kunde skötas af samma personal, hvilket däremot vore mindre säkert, om maskineri af olika slag komme ifråga.

En annan fördel vore då, att reserven i sin helhet kunde komma i funktion inom några få minuter, ett företräde hos explosionsmotorerna som för ett sådant ändamål ej kan nog uppskattas.

Anskaffningskostnad.

Anskaffningskostnaden blefve enligt altern. IV incl. byggnader omkr. 237,000 kr. Den högre driftkostnaden gör emellertid motorer för hela strömleveransen mindre lämpliga, och en annan sida af saken, som ej nödvändigt behöfver tillmätas någon betydelse men som dock af hänsyn till den strömförbrukande allmänheten ej får alldeles förbises, är den långa leveranstid, fabriken förbehållit sig, hvilken gör att ett sådant reservmaskineri ej ens under loppet af nästkommande vinter skulle hinna tagas i bruk.

Nu kan det ju ifrågasättas, om ej verkets abonnenter, som hittills fått resigenera inför afbrotten, skulle kunna nöja sig utan reserv ännu en vinter. Men man torde i stället behöfva räkna med den möjligheten, att verkets större afnämare genom svårigheterna i slutet af år 1912 kunna hafva tvingats taga i öfvervägande lämpligheten att ordna sin drift med eget maskineri.

Karlstads Mek. Verksstad.

Åtminstone är detta veterligen fallet med Karlstads Mek. Verkstad, hvilken ensam upptager omkring 30 proc. af verkets hela strömleverans. Verkstadsledningen har förklarar sig omedelbart ännu inrätta eget reservmaskineri, hvilket skulle hinna tagas i bruk denna höst, såvida icke elektricitetsverket inom samma tid kommer att förses med tillräcklig reserv.

Men det ligger nära till hands att förmoda, att verkstaden skulle kunna finna lämpligt använda ett sådant maskineri för sin ordinarie drift, då vid nästa års slut dess kontrakt med stadens elektricitetsverk utgår.

Hvad detta skulle betyda ekonomiskt är lätt att inse. Verkets förtjänst på den till verkstaden levererade strömmen är visserligen ej så synnerligen stor och leveransens fortgående särskildt ur denna synpunkt kanske ej så mycket att eftersträfv. Men då stadens kontrakt med Dejeforsbolaget ej medgifver någon minskning af det antal hästkrafter, arrendet en gång uppnått, så skulle det för staden vålla en betydande förlust att event. nödgas betala äfven för den kraft, som förut disponerats af verkstaden, utan möjlighet att åtminstone första tiden kunna på annat håll göra inkomstbringande mer än möjligen någon del däraf.

Till styrelsens kännedom har visserligen ej kommit, att något liknande skulle öfvervägas af andra verkets abonnenter, men man torde göra klokast i att räkna med möjligheten däraf, om också åtgärder i dessa fall skulle vara mindre öfverhängande.

Inför sådana utsikter har det syntts styrelsen nödvändigt att utan tidsutdräkt framlägga till Stadsfullmäktiges afgörande frågan om anskaffande af reserv för elektricitetsverket, en reserv som icke bör anses tillräckligt effektiv, med mindre den förmår vid afbrott å Dejeforsledningen fortast möjligt i sig upptaga hela den verket åliggande strömleveransen. Och i detta afseende hafva samtliga hittills framlagda alternativ vidlåtts af en eller annan ofullkomlighet.

Genom underhandlingar med Karlstads Mek. Verkstad har styrelsen nu emellertid nått en till synes mycket god lösning af frågan. Altern. V.

Verkstaden kommer att inom närmaste tiden vidtaga vissa ändringar i fråga om sina ångpanneanläggningar. Därigenom skulle möjliggöras en för båda parterna förmånlig anordning, så att staden skulle för jämförelsevis låg kostnad erhålla en fullt tillräcklig reserv, hvarje tid på dagen färdig att omedelbart tagas i bruk, och verkstaden på samma gång få sin egen drift säkerställd.

Reservcentralen, som skulle förläggas inom verkstadens område i af densamma kostnadsfritt upplåten byggnad, komme att bestå af en ångturbin å 1,500 hkr med trefasgenerator och två ångpannor om vardera 220 kvms eldyta. Samarbete med verkstaden.

Den ena af dessa pannor skulle bekostas af verkstaden och användas för dess ordinarie drift, men vid tillfällena af driftsafbrott å hufvudledningen genast disponeras för elektricitetsverket. I första hand skulle verkstadens ångpanna alltså förse elektricitetsverkets turbin med ånga, hvarvid erhålles en effekt af c:a 900 hkr. förutom de 175 hkr, som batteriet under en tid af 3 timmar beräknas kunna lämna.

Omedelbart vid driftsafbrotts inträdande uppeldas den andra pannan, hvilken anskaffats och äges af elektricitetsverket, och uppnår med dennas tillhjälp reserven en effektivitet af c:a 1,500 hkr, vid tillfällig öfverbelastning 10 procent mera, jämte från batteriet disponibla 175 hkr alltså c:a 1,825 hkr.

Af anläggningskostnaden komme, sedan verkstaden bekostat maskinhus med skorsten och den ena ångpannan med fundament, följande på stadens andel: Anläggningskostnad.

Ångturbin å 1,500 hkr med generator, kompl. med invändiga rörledningar och kondensor	59,500:—	
Kondensorledning till kanalen	2,000:—	
Fundament	450:—	61,950:—

Ångpanna å 220 kw:m:s eldyta	15,000:—	
Öfverhettare	3,625:—	
Kedjerost	6,250:—	
Matarepump	725:—	
Fövärmare	1,500:—	
Rörledningar	4,100:—	
Grund och inmurning.	4,000:—	35,200:--
Instrumentering och förbindelseledningar till omformarestationen		10,000:--
Diverse & oförutsedda utgifter		7,850:—
		<u>Kronor 115,000:—</u>

Man kan ju hysa vissa betänkligheter mot att en kommun hos enskilda skulle placera en sådan anläggning som denna, hvilken därtill skulle helt skötas af verkstadens personal. Men någon risk kan därvid svårligen anses föreligga, då i ett event. aftal mellan verkstaden och elektricitetsverket naturligtvis måste inryckas sådana bestämmelser, att stadens tillhörighet blefve under elektricitetsverkets kontroll väl värdad, och att, om verkstaden framdeles skulle komma att öfvergå till annan ägare, stadens besittningsrätt vore fullt tryggad ifråga om dess andel i maskineriet.

Framtida
förflytt-
ning.

Skulle vid sådant tillfälle eller af annan orsak staden framdeles komma att anlägga särskild reservstation, så kan ångturbinens öfverflyttning lätt vara verkställd. Något större svårighet komme pannans förflyttning och upptagande af kondensorledning att förorsaka, ehuruval även dessa hinder torde få anses någorlunda lätt öfverkomliga. Kabelledningen till omformarestationen kan upptagas och placeras på annat håll eller för annat ändamål fortfarande begagnas i nu föreslagen sträckning.

Driftkost-
nad.

Då verkstaden skulle bekosta maskinistlöner, bränsle, smörjolja och underhåll äfven för stadens andel i reservcentralen, kräfver den naturligt nog härför ersättning, och har man för denna beräkning lyckats ernå en formel som synes lämplig.

För maskineriets användning skulle då, oberoende af den tillgodogjorda effektens storlek utgå ett grundpris af 4,50 kr. pr drifttimme, hvartill skulle läggas en förbrukningsafgift af 1,75 öre pr kwt.

Vid en låg belastning af maskineriet måste då kostnaden bli ganska hög, men den sjunker hastigt med belastningens ökning.

Efter formeln

$$\text{priset pr kwt} = 450 t + 1,75 \times \text{kwt}$$

erhålles då vid nedanstående belastningstal följande pris:

vid 200 kw:s belastning	4	öre	pr	kwt
» 500 » »	2,65	»	»	»
» 1,000 » »	2,20	»	»	»
» 1,200 » »	2,125	»	»	»

Sistnämnda pris är ju särskildt förmånligt och lägre, än det staden nu betalar till kraftbolaget, men bör ökas med räntor och amortering å stadens andel i maskineriet.

Då spetsarna i förbrukningskurvan för närvarande ej öfverstiga arrendebeloppet med mera än c:a 180 kw, är det än så länge all anledning att köpa till dess täckande erforderlig ström från kraftbolaget, så länge detta har kraft disponibel att tillgodose denna del af leveransen. Bolagets pris är nämligen vid liten förbrukning 25 proc. lägre, 3 öre pr kw mot 4 öre från reservcentralen. Under den allra närmaste tiden komme denna sålunda ej att tagas i bruk för sådant ändamål, hvilket ej hindrar, att en ändring i detta förhållande snart nog kan inträda. I hvarje fall måste så ske den dag, då Dejeforsbolaget placerat hela sitt nu disponibla kraftöfverskott hos fasta afnämare.

Utgår man från en erforderlig kraftförbrukning utöfver arrendet af minst 500 hkr. skulle priset pr kw blifva

från Dieselmotor	3,6 öre *)
» Dejeforsbolaget	3 »
» den föreslagna ångturbinreserven	2,65 »

Från verkets ackumulatorbatteri blir kostnaden endast 2 öre pr kw. Batteriets kapacitet är emellertid begränsad men bör för driftens ekonomiska ordnande alltid medräknas.

Med hänsyn till både anskaffnings- och driftkostnad samt effektivitet och beredskap synes det ej kunna föreligga någon tvekan i valet mellan de ofvan angifna förslagen till lösning af frågan om reserv för elektricitetsverket. Redan anläggningskostnaden enl. altern. V är så mycket lägre än för de öfriga, att dessa därigenom betydligt distanseras.

Sjålfva litenheten af detta belopp talar också i sin mån för att genom anläggande af en reservcentral säkerställa elektricitetsverkets drift och sålunda förekomma de förluster och obehag som för dess abonnenter kunna inträffa, så länge verket för sin regelbundna gång är hänvisadt till en fjärrledning.

För bättre öfverskådlighet må här återgifvas anläggningskostnad för olika reservcentraler som kunna tänkas ifrågakomma:

Reserv endast för likströmsanslutningen:

Dieselmotorer å 450 hkr.	75,000: —
» » 700 »	105,000: —

Anläggningskostnader.
Jämförelse.

*) Med hänsyn till den korta användningstid, strömmen skulle få för spetsutjämning, komme maskinistlönen att höja priset med c:a 30 %.

Totalreserv:

Dieselmotor å 450 hkr + d:o å 1000 hkr. tillsammans 1450 hkr....	237,000:—
Dieselmotor å 450 hkr + ångturbin å 1000 hkr tillsammans 1450 hkr	228,000:— ^{*)}
Dieselmotor å 700 hkr + ångturbin å 1000 hkr tillsammans 1700 hkr	258,000:— ^{*)}
Ångturbin å 1500 hkr, egen anläggning	210,000:— ^{*)}
» » 1500 » i samarbete med Karlstads Mek. Verkstad	115,000:—

Förut be-
räknade
kostnader.

Här bör erinras om styrelsens förut omnämnda utredning af ^{29/11} 1912, därå framgår att enl. förslaget till femårsfinansplan vattenverket måste år 1914 anskaffa en dieselmotor såsom reserv för de snart nog utslitna och otillräckliga ångpumparna. Utgiften härför skulle ha utgjort 30,000 kr. men göres öfverflödigt, om annan maskinell reserv anordnas. Reservkabel från det föreslagna ångturbinmaskineriet och transformator draga emellertid en kostnad af c:a 5,500 kr., hvilket minskar de verkliga besparingen till 24,500 kr. Med detta belopp och för den i så fall obefrånliga batteriutvidgningen beräknade 30,000:— kr., tillsammans alltså 54,500 kr kan praktiskt taget ångturbinreservens anläggningskostnad minskas, hvarigenom stadens ökade kostnad för totalreservens anläggning skulle kunna beräknas till endast något öfver 60,000 kr.

Nettokost-
nad.

A. B. Gull-
spång—
Munkfors.

Underhandlingar hafva förts äfven med A.-B. Gullspång—Munkfors, som emellertid ej ansåg sig kunna hitdraga ledning om ej staden garanterade ett minimum som vore allt för stort, för att man för närvarande skulle kunna tänka på ett annat tal. Härtill kommer den risk som åtföljer hvarje fjärrledning, och det kan ju tänkas, att det oväder som skadegör ledningen norrut äfven skulle kunna skada en ledning på östra sidan, hvarigenom den sistnämndas förmåga att utgöra reserv kunde blifva rätt illusorisk.

Då stadens elektricitetsverk nått en afsevärt större omfattning än nu, skulle kanhända tanken på en strömleverans Gullspång—Karlstad förtjäna att återupptagas. Om en af ledningarna sattes ur funktion, skulle då den andra tillsammans med en maskinreserv på platsen åtminstone i rätt stor utsträckning stärka verkets leveransförmåga.

I hvarje fall bör frågan kunna beaktas af dem som närmast före år 1930, då stadens nuvarande kraftarrende utgår, få på sin lott att underhandla med Dejeferbolaget om upphörande eller fortsättning af dess strömleverans till staden.

^{*)} I dessa belopp ingår merkostnad för byggnad på Tyggårdsviken.

Då det, såsom af ofvanstående framgår, synes styrelsen ytterst önskvärdt, att en totalreserv för elektricitetsverkets leveranser blir skyndsammast ordnad,

då en sådan reserv i kombination med Karlstads Mek. Verkstads anläggningar kan för jämförelsevis ringa kostnad åstadkommas,

då vid en sådan anordning stadens trygga besittningsrätt till denna sin egendom på intet vis behöfver riskeras, och

då slutligen de af verkstaden för samarbetet erbjudna villkoren synas för staden synnerligen förmånliga,

får styrelsen härmed hemställa, att Stadsfullmäktige ville bemyndiga styrelsen,

att snarast anskaffa ett reservmaskineri enligt alternativ V härofvan och därför bevilja ett anslag af 115,000: — kronor, och

att med verkstaden träffa betryggande aftal om reservens förvaltning m. m.

Karlstad den 10 April 1913.

Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken.

S. GULLSTRÖM.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 28 April 1913.*

§ 4.

Sedan drätselkammaren från Elektriska prövningsanstalten införskaffat yttrande över av valtenlednings- och belysningsstyrelsen uppgjort förslag till anskaffande av reservmaskineri för elektricitetsverket ävensom förslag till kontrakt mellan Aktiebolaget Karlstads mekaniska verkstad och elektricitetsverket angående gemensam ångreservstation, beslöt nu drätselkammaren för tids vinnande giva vattenlednings- och belysningsstyrelsen del av prövningsanstaltens utlåtanden för att styrelsen måtte få tillfälle att vidtaga de förändringar, styrelsen med anledning därav kunde finna påkallade.

Dessutom beslöt drätselkammaren för styrelsens beaktande framhålla följande anmärkningar och önskemål beträffande kontraktets formulering:

Då reserven insattes huvudsakligen för verkstadens räkning (åtminstone i dess föreslagna form), kunde ifrågasättas, om ej verkstaden borde binda sig för att taga kraft under hela den återstående tid, kontraktet med Dejefors gällde, liksom staden borde ha rätt att hela den tiden ha reservmaskineriet där. Efter fem år kunde eljest lätt ifrågakomma, att staden pressades på hårdare villkor, då verk-

staden med maskineriet inmurat hos sig och med inledningar dit hade trumfet på hand.

Bestämmelserna i § 5 om ändringar i prisberäkningen voro oklart formulerade. Där borde stå, att prisavtalet gällde även framgent för ett år i sänder, om en uppsägning skedde. Det vore lämnat obestämt, huru det skulle ske, om ej överenskommelse träffades om nytt pris efter uppsägning.

Om ej staden vore färdig till den 1 december 1913, hade verkstaden rätt att rygga primäravtalet om kraft. Detta vore väl strängt och förbehåll vore därvid ej gjort för strejk.

I händelse verkstaden skulle övergå i andra händer, borde bolaget förplikta att tillförbinda nya ägaren att upprätthålla kontraktet mot villkor, att bolaget eljest vore skyldigt ersätta de kostnader, som kunde uppstå för staden.

Det sätt, varpå vattenlednings- och belysningsstyrelsen ämnade trygga staden rättigheter enligt kontraktet, borde av styrelsen angivas.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag ur protokollet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 2 maj 1913.

§ 5.

Från drätselkammaren hade återremitterats det af styrelsen uppgjorda förslaget om anläggande af reservstation för elektricitetsverket. Kammaren had rådfrågat elektriska pröfningsanstaltens Göteborgsafdelning, hvarjemte den låti förslaget till driftskontrakt underkastas juridisk granskning, och tog nu styrelsen gjorda påpekanden under ompröfning.

Beträffande de rent tekniska detaljerna ansåg styrelsen sig ej ha ringast anledning frångå sitt ursprungliga förslag, som den fortfarande ansåg vara för staden enastående gynnsamt.

Hvad åter anginge det uppgjorda förslaget till förvaltningsaftal med mekaniska verkstaden och de erinringar som på drätselkammarens föranstaltande där emot gjorts, ville styrelsen, som dessutom önskade äfven några andra bland af talets detaljer i viss mån omformulerade, föreslå följande ändringar:

§ 3. Mom. 3.: Före orden "sköta dess drift" insattes "med kompetent personal".

Mom. 4: Orden "för belysningen" o. s. v. utbytas mot "i gjuteriet under pågående gjutning erforderlig ström för motordrift och belysning".

Mom. 7: Före "öfvertidsaflöning" insättes ordet "ordinarie".

Mom. 8: Orden "motordrift under pågående gjutning" ändras till "motordrift för pågående gjutning".

§ 4. Efter angifvandet af pris vid olika belastningar insättes: "Till grund för ofvanstående prisberäkning har lagts en kolkostnad af Kr. 18: 50 pr engl. ton cif Karlstad med eff. värmevärde af c:a 6,300 cal. pr kg. Det så beräknade priset ökas eller minskas oberoende af tiden för af-talets gillighet i direkt proportion till kolprisets höjning eller sänkning öfver eller under nyssnämnda enhetspris räknadt efter verkstadens inköpspris under löpande året. Inga andra faktorer må inverka på prisberäkningen.

§ 5. Mom. 2: Efter ordet "olyckshändelse" insättes "äfvensom strejk eller lockout" — — —

Mom. 3: Orden "5 år utöfver dess nuvarande giltighetstid" utbytas mot "10 år från den dag, då reservmaskineriet första gången lämnat energi för reservändamål". — I slutet af detta mom. tillsättes: "Om nämnda kontrakt ej uppsagts senast ett och ett halft år före dess sålunda bestämda utgångstid anses det gälla ytterligare ett år åt gången, tills sådan uppsägning skett".

§ 5. Mom. 4. "5 år" utbytes mot "10 år".

Vid slutet af detta mom. tillsättes: "Flyttning af maskineriet skall af vederbörande part hos den andra skriftligen anmälas minst ett och ett halft år före den dag, då flyttningen skall vara verkställd".

Mom. 5: Orden "enligt gällande kontrakt" utbytas mot "enligt leveranskontraktet om elektrisk ström" — — —

Mom. 6: "ett år" ändras till "10 år" — — —

Återstoden af denna paragraf från och med orden "och anses *prisberäkningen* gälla" strykes, och insättes i stället efter ordet "reservkraft" — "och därutöfver med ett års ömsesidig uppsägning".

§ 6. Som mom. 2 insättes: "Skulle verkstaden öfvergå i andra händer, skall vid öfverlåtelsen den nya ägaren förpliktas att till alla delar upprätthålla verkstadens förbindelser till elektricitetsverket enligt detta kontrakt vid skadeslöandsansvar från verkstadens sida, hvilket bestämmes enligt § 7 här nedan".

§ 7. Efter orden "dess bestämmelser", insättes "äfvensom ersättningsanspråk" — — —

Något sätt att *trygga stadens rättigheter enligt kontraktet kunde styrelsen ej föreslå, då enligt inhämtad upplysning inteckning i fastigheten ej torde kunna erhållas. Då emellertid verkstadens aktiekapital i dessa dagar fördubblats, lär det ej under de närmaste åren föreligga synnerlig fara för att den af ekonomiska skäl skulle sättas ur stånd att fullgöra här åtagna skyldigheter. Och då den risk, staden därvid skulle kunna tänkas löpa, inskränker sig till kostnaden för maskineriets förflyttning till en stadens egen byggnad, så torde i själfva verket ej anledning förefinnas att göra denna affär mera omständig än nödigt. Särskilda garantier kunna ej gärna anses mera nödvändiga här än för verkstadens fullgörande af sina förpliktelser enl. leveranskontraktet för elektr. ström, därvid antydda försiktighetsmått, styrelsen vederligt, aldrig satts i fråga.

Och en särskild betydelse har naturligt nog det förhållandet, att härvidlag stadens och verkstadens intressen afsevärdt kongruera.

Helt annat vore förhållandet med den garanti, staden bör innehafva, att ej vid verkstadens möjligen iråkade obestånd och öfverlåtelse till annan ägare få sin egendom förblandad med verkstadens tillhörigheter. Såsom styrelsen redan i sin utredning framhållit, borde därför stadens besittningsrätt till sin andel af maskineriet tryggas genom särskilt aftal. Det funnes enligt upplysning, som elektricitetsverkets föreståndare inhämtat hos stadens borgmästare ingen svårighet för ett sådant aftals ordnande, och hade äfven verkstadens direktör förklarat sig ej ha någon invändning mot ingåendet af ett sådant.

Utdrag ur protokollet skulle till drätselkammaren öfverlämnas jemte ett ex. af kontraktsförslaget ändradt i enlighet med hvad härofvan angifvits.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ofvan.

In fidem:
JOHN RUNDGREN.

Kontrakt.

Emellan Aktiebolaget Karlstads Mekaniska Verkstad, här nedan benämndt Verkstaden, å ena sidan, och Karlstads Elektricitetsverk, i det följande kalladt Elektricitetsverket, å den andra, är denna dag följande aftal träffadt:

§ 1.

Aftalets art och beskaffenhet.

Båda parterna åtaga sig att på sätt här nedan bestämmes anordna en reservcentral för Karlstads Elektricitetsverk med skyldighet för Verkstaden å ena sidan

att, så länge reservmaskineriet är förlagt inom verkstadens område, mot ersättning enligt § 4 drifva reservmaskineriet och med skyldighet för Elektricitetsverket å andra sidan att från detta reservmaskineri och sitt ackumulatorbatteri i den mån här nedan angifves säkerställa Verkstaden för afbrott i elektriska strömmen.

Reservstationen förlägges inom Verkstadens område, och ställes för ändamålet till förfogande utan afgift för Elektricitetsverket den byggnad af sten, som numera användes för montering af maskiner under benämning mindre monteringshallen.

Reservkraftstationen anlägges och utrustas i hufvudsaklig öfverensstämmelse med af Jönköpings Mekaniska Verkstad uppgjort förslag och innefattar tvänne vattentrångspannor, hvardera om 220 kvm. eldyta, en turbogenerator om 1500 hkr., som levereras af Jönköpings Mekaniska Verkstad.

Stationen utrustas med alla behöfliga apparater, såsom öfverhettare, eldningsapparater, pumpar, vattencistern, rörledningar, instrumentering, transformator m. m.

§ 2.

Fördelning af anläggningskostnaderna för stationen.

För åstadkommande af ifrågavarande reservkraftstation förbinder sig Verkstaden att anskaffa och bekosta en ångpanna om 220 kvm. komplett med nödiga apparater jämte inmurning af pannan. Vidare ny skorsten med grund af tillräckliga dimensioner för tvänne pannor med sammanlagd eldyta af 440 kvm., den ena matarepumpen, varmvattencistern och så stor del af rörledningarna inom ångpannerummet, som erfordras för ena pannan jämte dennes förbindelse med matareapparater och det hufvudrör, som kommer att användas för Verkstadens uppvärmningsändamål, resp. drift af smedja.

Elektricitetsverket bekostar den andra pannan om 220 kvm. jämte behöfliga apparater för samma, s. s. öfverhettare, eldningsapparat, inmurning, montering, turbogenerator jämte kondenseringsanordning och instrumentering för densamma, grunder, uppsättning, en förvärmare af 15 kvm. värmeyta, alla rörledningar, som erfordras för andra pannan och ångturbinen, såväl inom som utom maskin- och pannrum. Alla arbeten för rörledningar till och från kanalen bekostas af Elektricitetsverket.

Vid anordnandet af rörledningar o. s. v. bör hänsyn så långt möjligt är, tagas därtill, att Elektricitetsverket i en framtid, om så önskas, utan allt för stora kostnader och svårigheter och utan störning i Verkstadsdriften kan flytta den del af anläggningen, som Elektricitetsverket sålunda äger till annan plats.

I samband härmed förbinder sig Elektricitetsverket att utan kostnad för Verkstaden rivta transformatorhuset och att i nya reservkraftstationen insätta transformatorer, hvilkas sammanlagda kapacitet är tillräcklig för minst 600 hkr. med an-

slutning till Elektricitetsverkets primärstation. Erforderliga byggnadsarbeten utom nyssnämnda rifning bekostas af Verkstaden.

Vidare bekostar Elektricitetsverket framdragning af alla sådana kablar, som erfordras för inkoppling mellan reservkraftstationen och Elektricitetsverkets primärstation, resp. accumulatorbatteriet i omformarestationen, allt enligt af Elektricitetsverket uppgjort förslag.

Verkstaden bekostar alla erforderliga kablar från reservkraftstationen till de olika verkstadsbyggnaderna, likasom den instrumentering, som erfordras inom Verkstaden såsom en följd af den nya stationen.

§ 3.

Allmänna bestämmelser:

Elektricitetsverket skall själf ombesörja och bekosta ev. behöfliga åtgärder och formaliteter för upprätthållande af äganderätten till det maskineri, som det enligt § 2 åligger Elektricitetsverket att installera. Alla kostnader i form af reparationer, underhåll, brandförsäkringar, maskinförsäkring m. m., som drabba Elektricitetsverkets maskineri, skola uteslutande betalas af Elektricitetsverket. Dock tillkommer verkstaden ansvar enligt § 6 här nedan.

Verkstaden påtager sig motsvarande kostnader för sina maskiner, som utgöra del af anläggningen. Skulle den af ångpannorna, som är Verkstadens egendom, till följd af skada, reparation eller rengöring behöfva försättas ur drift, äger Verkstaden rätt att under tiden utan ersättningskyldighet använda Elektricitetsverkets panna.

Alla driftkostnader bekostas af Verkstaden, som förbinder sig att väl vårda maskineriet i dess helhet och med kompetent personal sköta dess drift under den tid det är förlagdt till Verkstadens område. Verkstaden förbinder sig att på sin bekostnad hålla den ena ångpannan under ånga, så att vid behöf af reservkraft sådan kan, utan annat dröjsmål än som erfordras för turbinens igångsättning, skyndsammast möjligt åstadkommas, och äger Elektricitetsverket rätt att från reservkraftstationen ifråga leverera energi förutom till Verkstaden äfven till andra verkets abonnenter.

Verkstaden skall därvid äga företråde, hvilket dock under månaderna September—april kl. 3—11 e. m. begränsas till i gjuteriet under pågående gjutning erforderlig ström för motordrift och belysning.

Verkstadens skyldighet att omedelbart lämna ånga för reservkraftstationen bestämmes närmare sålunda:

Verkstaden förbinder sig att från och med kl. 7 f. m. till och med kl. 11 på natten hålla den ena pannan under sådant ångtryck, att på order från Elektri-

citetsverket 400 hkr. omedelbart kunna påräknas från ångturbinen och, om så påfordras, efter en kvarts timme ytterligare 350 hkr. På därom given order från Elektricitetsverket är Verkstaden dessutom skyldig uppelda och sätta under tryck den andra ångpannan, och detta skyndsammast möjligt, så att senast en timme efter order full effekt, 1500 hkr., kan påräknas från turbinen. Underlåtenhet ifråga om dessa verkstadens skyldigheter medför ersättningskyldighet för liden skada, hvars omfattning afgöres enl. § 7.

Undantag från denna Verkstadens skyldighet att hålla ånga för drift göres för sommarmånaderna maj, juni, juli och augusti, under hvilken tidsperiod Verkstaden är skyldig att mellan kl. 7 f. m. och kl. 11 på natten efter order från Elektricitetsverket hålla ånga för intill 1500 hkr senast en timme efter tillsägelse.

Verkstaden har skyldighet att efter tillsägelse från verket äfven annan tid på dygnet hålla maskineriet i gång med hel eller partiell effekt mot extra ersättning för därigenom uppkommen ökad aflöningskostnad enl. för verkstaden med event. ordinarie öfvertidsaflöning gällande löneafstal.

Verkstaden äger icke rätt resa några som helst ersättningsanspråk gentemot Elektricitetsverket på grund af för sent erhållen elektrisk energi, så länge reservkraftstationen befinner sig inom Verkstadens område, och Elektricitetsverket fullgör sina skyldigheter beträffande underhåll och reparation af turbinen, ledningskablar och öfriga delar samt ställer sitt ackumulatorbatteri till förfogande för omedelbar reserv för gjuteriets belysning och motordrift för pågående gjutning.

Verkstaden äger rätt, om så erfordras för att skyndsammast disponera reservkraft vid inträffadt afbrott å högspänningsledningen och i den mån här ofvan sagts, utan Elektricitetsverkets order, använda turbogeneratoren, och för alstrad energi debitera Elektricitetsverket enligt taxa. För turbogeneratorns tomgång utan Elektricitetsverkets order vidkännes Verkstaden ensam kostnaden. Elektricitetsverkets personal äger rätt att varje tid tillse anläggningen, och skall Verkstadens maskinpersonal förpliktas att efterkomma af verkets föreståndare eller dennes ställföreträdare lämnade anvisningar rörande maskineriet. Vid inträffad allmän strejk eller lockout äger elektricitetsverket rätt att med egen personal sköta maskineriets drift.

§ 4.

Pris för levererad energi från reservkraftstationen.

Verkstaden, som ensamt påtager sig driftkostnaden för reservkraftstationen, äger debitera Elektricitetsverket för den energi, som alstras genom turbogeneratoren, och skall följande betalningsgrund tillämpas vid debiteringen från Verkstadens sida.

Till utgångspunkt tages ett visst pris pr drifttimme, hvartill kommer ett extra pris för alstrad kilowattimme, enligt följande formel:

$$A = 450 \text{ t.} - 1.75 \times \text{kw.t.} = \text{öre}$$

450 är priset i öre per timme för turbinens drift. 1.75 är priset i öre för hvar kw.t.

Enligt ofvan gifna formel ställer sig nämligen priset vid olika belastning s lunda:

För	0 kw. belastning	450 öre pr kilowattimr
»	200 »	»	4,0 » » »
»	500 »	»	2,65 » » »
»	1000 »	»	2,20 » » »
»	1200 »	»	2,12 » » »

Till grund för ofvanstående prisberäkning har lagts en kolkostnad af Kr. 18:— pr engl. ton cif Karlstad med eff. värmevärde af c:a 6300 cal. pr kg.

Det så beräknade priset ökas eller minskas oberoende af tiden för aft lets giltighet i direkt proportion till kolprisets höjning eller sänkning öfver eller under nyssnämnda enhetspris räknadt efter verkstadens inköpspris under löpande året. Inga andra faktorer må inverka på prisberäkningen.

För uträkning af energipriset afläses å installerad kilowattimmätare antal levererade kilowattimmar, hvarjämte anteckning göres öfver antal timmar, turbin hållits i gång.

Afräkning för levererad energi göres kvartalsvis. Elektricitetsverket äger ut öfva kontroll öfver uppmätt energi, och skulle sådan kontroll uteblifva, skola Verks stadens uppgifter och debitering godkännas.

§ 5.

Tid för aftalets giltighet och uppsägning.

Elektricitetsverket förbinder sig att ordna reservkraftsfrågan i enlighet med ofvan angifna program så, att reserv i enlighet med § 3 härofvan kan tillhand hållas Verkstaden för såväl kraft som belysning senast den 1 Dec. 1913.

För uppfyllande af detta åtagande från Elektricitetsverkets sida äger Elektricitetsverket rätt disponera den lokal, som afses för maskinrum, senast den 1 Augusti 1913.

Skulle Elektricitetsverket icke fullgöra denna förbindelse gentemot Verkstaden och därpå afbrott uti Verkstadens drift skulle uppstå, må detta anses utgöra giltig skäl för omedelbar uppsägelse från Verkstadens sida af det gällande kontraktet rörande energi från primärstationen. Force majeure, eldsvåda och olyckshändelser äfvensom strejk eller lockout må utgöra skäl för utsträckning i motsvarande gr

af den tid, inom hvilken Elektricitetsverket skall vara förpliktigadt hålla reservkraft för Verkstaden. Likaså medgifves uppskof för den tid, som leverantören Jönköpings Mekaniska Verkstad och ifråga om byggnader Karlstads Mekaniska Verkstad eventuellt blir försenad med sina arbeten och event. dröjsmål med erforderlig koncession för kablers framdragande.

I och med att Elektricitetsverket anlägger reservkraftstationen tillräcklig för tillgodoscendet af Verkstadens behof af energi i öfverensstämmelse med detta kontrakt anses Verkstadens kontrakt beträffande energi från primärstationen förlängdt att gälla under ytterligare 10 år från den dag, då reservmaskineriet första gången lämnat energi för reservändamål, äfven om reservkraften kan komma att distribueras från annan plats. Om nämnda kontrakt icke uppsagts senast ett och ett halft år före dess sålunda bestämda utgångstid, anses det gälla ytterligare ett år åt gången tills sådan uppsägning skett.

Verkstaden äger icke rätt påfordra, att det Elektricitetsverket tillhöriga i Verkstadens central installerade maskineriet afflyttas från lokalen förrän 10 år förflutit från den tid, då maskineriet första gången lämnat energi för reservändamål. Flyttning af maskineriet skall af vederbörande part hos den andra skriftligen anmålans minst ett och ett halft år före den dag, då flyttningen skall vara verkställd.

Elektricitetsverket däremot har rättighet dessförinnan, dock icke förr än 2 år förflutit efter färdigställandet, afflytta sitt maskineri till annan central, om så skulle önskas, med hänsyn till eventuellt förändrade planer, under förutsättning att Elektricitetsverket bekostar alla flyttningsarbeten, icke förorsakar större afbrott än nödigt i Verkstadens drift samt snarast möjligt efter flyttningen tillhandahåller reserv för Verkstadens behof enligt leveranskontraktet om elektrisk ström och detta aftal. Brott häremot medför ersättningskyldighet för liden skada.

Giltighetstiden för i detta kontrakt fastställda driftkostnadsberäkning bestämes till tio år från den dag, maskineriet första gången använts för reservkraft och därutöfver med ett års uppsägning.

§ 6.

Ansvar.

Hvardera parten ansvarar för sin del af anläggningen betr. reparationer, underhåll och försäkring, men fritages från ansvar, i hvilken form det vara må, för skador och afbrott i driften på grund af orsaker, härrörande från force majeure, eldsvåda, allmän strejk eller lockout, våld eller olyckshändelse, som stå utom resp. parters kontroll. Samma förbehåll gäller i händelse af maskineriets förflyttning. För å stadens andel i maskineriet uppkommen skada, hvilken härrör af felaktig skötsel eller vanvård genom den hos Verkstaden anställda personalen, skall Verk-

staden ensam ansvara vid risk att event. erforderliga reparationer eller ersättning, arbeten i annat fall genom elektricitetsverkets försorg utföras på verkstadens i kostnad.

Skulle verkstaden öfvergå i andra händer, skall vid öfverlåtelsen den nye ägaren förpliktas att till alla delar upprätthålla verkstadens förbindelse till Elektricitetsverket enligt detta kontrakt vid skadeståndsansvar från verkstadens sidan, hvilket bestämmes enl. § 7 här nedan.

§ 7.

Twister.

Meningsskiljaktigheter, som uppstå rörande tolkning af detta kontrakt och dess bestämmelser äfvensom ersättningsanspråk, må ej dragas inför domstol, utan skall afgöras medels skiljedom på sätt lagen om sådan af den 28 Okt. 1887 föreskrifvats.
Karlstad den

Förslag till avtal för betryggande av stadens besittningsrätt till dess andel av maskineriet.

Allt nedan uppräknade, uti Aktiebolaget Karlstads Mekaniska Verkstads fastighet i Karlstad förvarade inventarier, hvilka enligt ett mellan Karlstads Elektricitetsverk och Aktiebolaget Karlstads Mekaniska Verkstad den 1913 upprättat kontrakt, Elektricitetsverket anskaffat och uppsatt, under full äganderätt tillhöra ofvan angifna Karlstads Elektricitetsverk och således under inga förhållanden kunna tagas i anspråk för gäldande af Mekaniska Verkstadens skuld, varder härmed Aktiebolaget Karlstads Mekaniska Verkstads vägnar betygat, äfven som att Elektricitetsverket, som under vissa i kontraktet angifna förhållanden äger rätt att samman inventarier bortföra, äger vidtagna de för bortförandet därpå nödvändiga åtgärder utan annan ersättningskyldighet än de i kontraktet angifna för de olägenheter som därigenom åsamkas Verkstaden.

Specifikation:

Utdrag ur protokoll hållet vid sammanträde med Karlstads Drätselkammare den 5 maj 1913.

§ 2.

Uppå remiss från Stadsfullmäktige hade Drätselkammaren att avgiva yttranden över Vattenlednings- och Belysningsstyrelsens förslag till anskaffande av reservmaskineri för elektricitetsverket.

Sedan Drätselkammaren från Elektriska Pröfningsanstalten införskaffat yttrande över det uppgjorda förslaget ävensom förslag till kontrakt mellan Aktiebolaget Karlstads Mekaniska Verkstad och Elektricitetsverket angående gemensam ångreservstation, hade Drätselkammaren givit Vattenlednings- och Belysningsstyrelsen del av Pröfningsanstaltens utlåtanden för att styrelsen måtte få tillfälle att vidtaga de förändringar, styrelsen med anledning därav kunde finna påkallade ävensom för styrelsens beaktande därjämte framhållit vissa anmärkningar och önskemål beträffande kontraktets formulering, och hade styrelsen med anledning därav företagit vissa ändringar i kontraktet samt överlämnat ett i enlighet därmed ändrat kontraktsförslag.

Därjämte hade styrelsen överlämnat uppgjort förslag till avtal för tryggnad av stadens besittningsrätt till dess andel av maskineriet.

Drätselkammaren, som jämväl tagit i överbägande frågan om anläggande av ny kraftledning till Frykfors eller anslutningsledning till en blivande kraftledning mellan Uddeholm och Skoghall, hade inhämtat yttrande över förslagen dels från Elektriska Pröfningsanstalten och dels från föreståndaren för elektricitetsverket från vilken sistnämde nu inkommit följande utlåtande:

”Till Ordföranden i Karlstads Drätselkammare Herr Lektor W. Vendel, Karlstad.

Betr. Elektricitetsverkets reserv.

Anmodad att yttra mig om de af Herr Lektorn vid senaste sammanträde i Drätselkammaren framkastade tvenne förslagen om nya kraftledningar, får jag härmed meddela, att dessa förslag på grund af följande skäl ej kunna af mig tillstyrkas:

Förslag I. Anslutningsledning till Frykfors.

Som reserven äfven skall omfatta vattenverkets behof af elektr. kraft kan en så lång fjärrledning som den till Frykfors ej anses pålitlig som reserv. Vid de långa driftsafbrotten i vintras visade sig den mellan Frykfors och Klarafors befintliga kraftledningen lika opålitlig som nuvarande ledning till Dejefors.

Förslag II. Anslutningsledning till en blifvande kraftledning mellan Uddeholm och Skoghall.

Denna är afsedd att distribuera växelström om 25 perioder pr sekund under det Karlstads Elektricitetsverk är anlagdt för 50 perioder. Följaktligen kan ström från Uddeholmsledningen icke användas med mindre än en omständlig och dyrbar anläggning för periodtalets omformning göres. Dessutom kan mot detta förslag anföras samma skäl som i Försl. I.

Högaktningfullt
JOHN THALÉN.

Då nu Drätselkammaren företog ärendet till avgörande, fann Drätselkammaren intet att anmärka mot det av Vattenlednings- och Belysningsstyrelsen uppgjorda förslaget till anskaffande av reservmaskineri för elektricitetsverket utan fann detsamma vara ekonomiskt fördelaktigt för staden. Drätselkammaren ville endast framhålla, att Kamraren funne den uppgjorda kostnadsberäkningen för maskineriets flyttning, 15,000 kronor, väl låg, men med hänsyn till den stora vinst, som uppstode genom besparingar i driftkostnaden framför allt genom kontraktstidens förlängning, fann Drätselkammaren denna omständighet icke vara av någon betydelse. Ej heller mot kontraktsförslaget med Karlstads Mekaniska Verkstad i dess nuvarande form eller mot förslaget till avtal för betryggande av stadens besittningsrätt till dess andel av maskineriet hade Drätselkammaren något att erinra.

Då emellertid kostnaderna för förslagets genomförande måste täckas genom lån och Stadsfullmäktige icke ägde fatta beslut om upptagande av nytt lån, förrän det av Kungl. Maj:t medgivna lånet kunnat upptagas, beslöt Drätselkammaren hemställa, att Stadsfullmäktige ville i princip uttala sig för det av Vattenlednings- och Belysningsstyrelsen uppgjorda förslaget till anskaffande av reservmaskineri för elektricitetsverket.

Denna paragraf förklarades genast justerad.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 9 maj 1913.*

§ 53.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att avgiva utlåtande över Styrelsens för Vattenlednings- och Belysningsverken framställning om anslag för anskaffande av reservmaskineri för elektricitetsverket jämte vad härmed stode i samband.

Efter att hava framhållit vikten av att frågan om reserv för elektricitetsverket snarast möjligt bleve löst och verkets drift därmed säkerställd, hade Styrelsen uti sin förevarande framställning närmare redogjort för de olika reservcentraler, som kunde tänkas ifrågakomma, samt kostnaderna för desamma, och hade Styrelsen därvid på anförda grunder förordat ett såsom alternativ V betecknat förslag att inom Karlstads mekaniska verkstads område i av verkstaden kostnadsfritt upplåten byggnad förlägga en reservcentral, bestående av en ångturbin å 1,500 hkr med trefasgenerator och två ångpannor om hvardera 220 kvm:s eldyta. Anläggningskostnaden härför skulle uppgå till 115,000 kronor. Styrelsen hade fördenskull hemställt, att Stadsfullmäktige ville bemyndiga Styrelsen dels att snarast anskaffa ett reservmaskineri enligt alternativ

V i Styrelsens framställning och därför bevilja ett anslag av 115,000 kronor, *dels ock* att med Karlstads mekaniska verkstad träffa betryggande avtal om reservens förvaltning m. m.

Vid framställningen hade fogats förslag till för ändamålet erforderliga avtal med mekaniska verkstaden.

Uti avgivet yttrande hade Drätselkammaren, som funnit Vattenlednings- och Belysningsstyrelsens förevarande förslag vara ekonomiskt fördelaktigt för staden, tillstyrkt detsamma, därvid Kammarerna emellertid anfört, att då kostnaderna för förslaget genomförande måste täckas genom lån och Stadsfullmäktige icke ägde fatta beslut om upptagande av nytt lån, förrän det av Kungl. Maj:t medgivna lånet kunnat upptagas, Kammarerna hemställde, att Stadsfullmäktige ville i princip uttala sig för förslaget.

Efter hållen öfverläggning beslöt Beredningsutskottet för sin del instämma uti vad Drätselkammaren i detta ärende anfört och föreslagit.

Utskottet hemställde fördenskull,

att Stadsfullmäktige måtte i princip godkänna det av Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken till Stadsfullmäktige ingivna förslag till anskaffande av reservmaskineri för elektricitetsverket med reservcentral inom Karlstads mekaniska verkstads område.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

A
r
st

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1913.

Den 22 Maj.

N:o 6 1/2.

Styrelsens för Karlstads Vattenlednings- och Belysningsverk berättelse över vattenlednings-, gas- och elektricitetsverkens verksamhet under år 1912.

Till Vattenlednings- och Belysningsstyrelsen.

Jämlikt den för Stadsingeniören gällande instruktionen får jag härmed äran öfverlämna följande

Berättelse

öfver

Karlstads vattenledningsverks verksamhet år 1912.

I. Nyanläggningar m. m.

1) **Vattenverkets utvidgning**, anslag 300,000: — enligt Stadsfullmäktiges beslut af 17 nov. 1910, omfattande utvidgning af vattenverket å Sandgrund, nytt vattentorn å Kvarnberget samt nya hufvudledningar från tornet, under Klarelfven till regementsområdet.

Af dessa arbeten voro i slutet af 1911 utförda:

Å Sandgrundsarbetena:

Nya lägreservoaren och filtret, med i samband därmed stående brunnar, regleringskammare och rörledningar.

Å tornbyggnaden:

Arbetena påbörjade.

Å hufvudrörledningarna:

Ledningsnätet mellan Klarelfven och regementsområdet samt ledningen å Klaraborgsgatan.

Under 1912 har vattentornsbyggnaden å Kvarnberget färdigbyggts så att dess reservoar kunde inkopplas och tagas i bruk för vattenledningens behof den 22 aug. 1912. I febr.--mars nedlades dykarledningen under Klarelfven och under sommarens lopp fullbordades hufvudledningarna mellan Klaraborgsgatan och nya tornet.

Af de arbeten som enligt ofvanstående Stadsfullmäktiges beslut af ¹⁷/₁₁ 1910 voro afsedda att utföras återstå f. n. utvidgning af aflagringsbassängen å Sandgrund jämte i samband därmed stående ledningar, brunnar, husflyttning och strandskoning, hvilka arbeten *beräknats* kosta sammanlagt Kr. 29,600.

Enligt beslut af ¹¹/₈ 1911 har Vattenledningsverkets Styrelse emellertid ansett sig böra tillsvidare uppskjuta dessa arbeten.

Dels har nämligen genom under år 1911 på Prof. Richerts i Stockholm initiativ företagna försök ådagalagts, att det *möjligen* vore förmånligare att, i stället för utvidgning af aflagringsbassängen, aptera och ombygga densamma till snabbfilter, *del* har satts i fråga att undersöka möjligheten för att på kemisk väg utfälla de i vattne ingående humusämnen för att därigenom förbättra vattnets färg och underlätta efter följande filtrering. Sedermera har Styrelsen enligt Stadsfullmäktiges beslut af ²¹/₁₁ 1911 fått i uppdrag »att gå i författning om verkställande af en ingående undersökning af Klarelfvens vatten samt till Stadsfullmäktige inkomma med förslag angående de åtgärder, som däraf kunna föränledas».

Först sedan resultatet af denna f. n. pågående undersökning föreligger kan frågan om eventuell ändring af sättet för elfvattnets förrening upptas till behandling — hvarför ytterligare skäl finnes att den beslutade utvidgningen af aflagringsbassängen tillsvidare uppskjutes.

Kostnaderna för de anläggningar som t. o. m. ³¹/₁₂ 1912 utförts och tagits bruk framgå af nedanstående tablå:

Jämförelse

mellan beräknade och verkliga kostnader för de arbeten med Vattenledningsverkets utvidgning en Stadsf. beslut ¹⁷/₁₁ 1910 hvilka utförts 1910—1912 (t. o. m. ³¹/₁₂ 1912).

A r b e t e n .	Beräknade kostnader.	Verkliga kostnader.
Ny lågreservoar	29,000	26,030 84
Ny pumpbrunn	2,200	2,331 13
Nya rörledningar i gamla lågreservoaren	800	1,074 97
Nya filtret	58,000	57,658 93
Filtrets regleringsbyggnad	7,000	7,080 43
Yttre rörledningar å Sandgrund för ofvanstående anläggningar	8,400	7,821 93
Vattentornet å Kvarnberget	80,000	79,371 73
Gaturörnätets utvidgning	50,200	*55,375 90
Dykarledningen under Klarelfven i Klaraborgsgatans förlängning	16,800	14,256 43

*) Däraf för aflopsledningar Kr. 7,500.

A r b e t e	Beräknade kostnader.		Verkliga kostnader.
Förslagsritningar m. m. samt oförutsedda tilllägsarbeten:			
Förslagsritningar.....	18,000	1) 5,886: 75	
Tryckökningspump m. m. å kasernområdet.		2,720: 90	
Brunn för hufvudvattenmätare vid vattenverket å Sandgrund.....		2) 900: —	
Förbättring å verkets gamla byggnader i samband med utvidgningsarbetena.....		3) 856: 69	
Förbättring af regleringsanordningar å gamla regl.-kammaren.....		3) 131: 15	14,317 99
Utfyllning af det vattensjuka området mellan Garvarådran och nya lågreservoaren..		4) 957: 40	
Nytt staket samt målning af gamla.....		983: 82	
Elektrisk värme- och ljusanläggning för nybyggnaderna å Sandgrund.....		5) 250: —	
Elektr. belysning i gamla vattentornet.....		6) 172: 28	
Försöksfilter för utrönande af möjligheten att därmed förminska vattnets bruna färg...		7) 1,459: —	
	270,400	—	265,350 38

- 1) Dessa 5,886: 75 föres å vinst- och förlustkonto.
- 2) Föres såsom värdeökning af gamla pumpstationsbyggnaden.
- 3) » » » » gamla filterna och regleringshuset.
- 4) » » » » å nya lågreservoaren.
- 5) » » » » filtrets regleringsbyggnad.
- 6) » » » » gamla vattentornet.
- 7) » å vinst- och förlustkonto (afskrifves).

2) Vattenledning till kvarteret Vännen i Klara:

Härtill af Stadsfullmäktige ^{16/11} 1911 anvisade Kr. 1,600: —.

Arbetena härför hafva under 1912 slutförts för sammanlagd kostnad Kr. 1,600: —.

3) Vatten- och afloppsledningar i Fernebo- och Kvarnbergsgatorna.

Anslag enl. Stadsf. beslut af ^{25/1} 1912 Kr. 33,250: —.

Arbetena i Fernebogatan utfördes i början af år 1912 i samband med rörledningsarbetena för vattenverkets utvidgning (se mom.) 1) ofvan). Arbetena i Kvarnbergsgatan påbörjade. Kostnaderna. t. o. m. ^{31/12} 1912 utgörande Kr. 14,480: 37, äro balanserade till 1913.

4) Vattenledningens utsträckande i stadsdelen Norr Strand.

Anslag enl. Stadsfullm. beslut af 20/6 1912 Kr. 15,000: —.

För dessa arbeten har materialier under året anskaffats för Kr. 6,867: 92.

Arbetena beräknas utförda under år 1913, i hufvudsak före vårfloden.

5) Servisledningar

hafva utförts för en sammanlagd kostnad af Kr. 1,408: 98.

Bokförda värdet af Vattenlednings- och kloakverkens fasta egendom utgör ³¹/₁₂ 1912 Kr. 1,389,149: 77.

fördelade sig sålunda:

Byggnader	316,191: 23
Driftapparater.....	233,559: 53
Vattenledningsnätet.....	450,663: 80
Aflopsnätet	358,915: 05
Servisledningar.....	29,820: 16

Kronor 1,389,149: 77

Inventarier och materialier.

Inventarier:

Bokförda värdet af Vattenverkets lösa inventarier utgjorde ³¹ / ₁₂ 1911	9,395: 17
Under år 1912 har inköpts.....	637: 20
» » från utvidgningsarbetena öfverblifna	905: —
	<u>10,937: 37</u>

Af Stadsfullmäktiges inventeringsmän är afskrifning föreslagen med... 754: 85

Behållning till 1913 10,182: 52

Materialier:

Bokförda värdet ³¹ / ₁₂ 1911	3,185: —
Årets inköp	873: 95
Från utvidgningsarbetena öfverblifna	1,350: —

Häraf har åtgått till:

Utvidgningar	736: 91
Servisledningar	219: 98
Byggnaders underhåll.....	236: —
Driftapparaters underhåll.....	24: —
Vattenledningens underhåll.....	10: 78
Afskrifning föreslagen med	10: —
	<u>1,237: 6</u>

Behållning till 1913 4,171: 2

II. Vattenledningsverkets drift och underhåll m. m.

a) Vattenförbrukningen:

Totala vattenförbrukningen under år 1912 har varit 702,010 m³
fördelade sig sålunda:

Hushållsförbrukning	490,074 m ³	motsvarande	69,8 %
Industriell förbrukning	122,511 »	»	17,4 %
Allmänna behof (vattenkastare)	78,425 »	»	12,2 %
Verkets egen förbrukning + läckage	11,000 »	»	1,6 %

Maximiförbrukning pr dygn 2,910 kbm. inträffade ²⁴/₇ och minimiförbrukningen 850 m³ ²⁸/₇.

Fördelad pr mantalsskrifven innevånare (³¹/₁₂ 1912 17,903) ställer sig förbrukningen sålunda:

Maximum	162 liter
Medium	107 »
Minimum	47 »

Sammanställning af vattenförbrukningen åren 1900—1912.

	Totalförbrukning	Dygnsförbrukning pr innevån.		
		max.	med.	min.
1900	267,077 kubikm.	158 lit.	61 lit.	20 lit.
1901	306,648 »	145 »	67 »	34 »
1902	285,696 »	114 »	61 »	32 »
1903	312,088 »	119 »	63 »	30 »
1904	384,038 »	105 »	72 »	26 »
1905	459,945 »	163 »	84 »	47 »
1906	454,962 »	179 »	80 »	18 »
1907	521,466 »	153 »	88 »	44 »
1908	605,460 »	144 »	100 »	56 »
1909	681,562 »	162 »	112 »	77 »
1910	739,187 »	177 »	118 »	66 »
1911	721,213 »	183 »	111 »	51 »
1912	702,010 »	162 »	107 »	47 »

b) Filterdriften och vattnets beskaffenhet:

Under året hafva såväl vattenverkets 3 äldre filter, som det nya öppna filtret varit i ständig drift med undantag af de tider då ett filter i sänder varit afstängdt för ränsning och sandbäddens påfyllning. I filter n:o 3 af de äldre har hela sandbädden under augusti månad varit uttagen, filtrets innerväggar och bassäng tvättad och spolad och ny underbädd och sandbädd inlagd.

Följande tabell visar antalet gånger, som filterna rünsats samt i *medeltal* mängden filtrerad vatten pr. kvadratmeter filteryta i timmen samt hastigheten för vattnets gång genom filterna.

M å n a d.	Antal filterrönsningar för filter.				Filtrerad vatten pr kvm. och timme i medeltal. Kvm.	Filterhastighet i m/m per timme
	I	II	III	IV		
Januari	2	2	2	0	0.032	32
Februari	2	2	2	0	0.040	40
Mars ..	1	1	1	1	0.036	36
April	2	2	3	1	0.035	35
Maj	2	2	2	0	0.040	40
Juni	1	1	1	1	0.037	37
Juli	1	2	1	0	0.049	49
Augusti	1	0	omlagt	1	0.060	60
September	1	1	1	1	0.047	47
Oktober	1	2	1	1	0.042	42
November	2	2	2	1	0.039	39
December	1	1	1	1	0.037	37
Summa	17	18	17	8		

För kontrollering af vattnets bakteriologiska beskaffenhet ha vid olika tillfällen undersökning af uppsända vattenprof skett vid Stockholms vattenledningsverks laboratorium genom dess Föreståndare D:r K. G. Kuylenstjerna. Resultatet af dessa undersökningar framgå af nedanstående tablå:

	Antal bakt. per cm. ³								Bact. Col. Com. när- eller frånvarande i följande antal cm. ³			
	vid 22° C. efter 48 timmar för filter.				vid 37° C. efter 24 timmar för filter.				I	II	III	IV
	I	II	III	IV	I	II	III	IV				
19 februari	9	8	4	—	3	3	2	—	— 200	— 200	— 200	—
23 mars	37	57	34	144	6	9	5	9	+ 100	— 200	+ 100	+ 200
28 maj	19	13	54	60	1	3	1	4	— 200	— 200	— 200	— 200
1 juli	52	75	55	26	3	9	4	8	— 200	— 200	— 200	— 200
26 augusti	7	353	—	19	6	184	—	7	— 200	+ 15	—	+ 40
8 oktober	36	21	39	14	10	2	39	4	+ 100	— 225	+ 100	+ 25
28 oktober	7	25	24	34	3	2	9	5	— 200	+ 25	— 200	— 200
17 november	6	8	21	5	4	5	10	1	— 200	+ 25	+ 20	+ 25
23 december	8	27	20	14	3	1	7	3	+ 110	— 200	+ 110	— 200

Den 26 aug. innehöll det ofiltrerade råvattnet vid 22° C. efter 48 timmar 1,291 bakt. pr cm.³ samt vid 37° C. efter 24 timmar 323 bakt. pr cm.³ Coli Com. observerades närvarande i 0,10 cm.³ vatten.

Tablån visar bl. a. att Bact. Coli com., hvilkens när- eller frånvaro i större eller mindre mängder af vattnet i viss mån anses utvisa dess hygieniska beskaffenhet, under årets första hälft icke kunnat observeras i mindre vattenkvantitet än 200 cm.³. Under senare delen af året har däremot resultatet beträffande Coli varit tämligen växlande.

c) Vattenledningsverkets drift- och underhåll m. m.

Driften:

Aflöningar till ingenjör, räkenskapsförare o. d.....	3,499: 91	
» » förmän och maskinister	5,040: —	
Filternas skötsel	2,240: 58	
Reservoarernas skötsel	46: 70	
Elektrisk kraft	11,032: 70	
Olja, uppvärmning och lyse (920: 66 + 652: 06).....	1,572: 72	
Fyrkol	2,051: 92	
Vattenanalysen	619: 50	26,104: 03

Diverse omkostnader:

Skatter och brandförsäkringar.....	968: 28	
Kontorsomkostnader	1,029: 69	
Diverse utgifter (14: 48 + 2,367: 71)	2,382: 19	4,380: 16

Underhåll:

Byggnaders underhåll.....	1,948: 26	
Driftapparaters underhåll.....	597: 57	
Vattenledningsnätets underhåll	2,183: 81	
Vattenkastares underhåll	324: 13	
Inventariers	187: 53	
Tillsyn och reparationer af inomhusledningar.....	610: —	5,851: 30
Räntor och amorteringar: ² / ₃ af 53,033: 27		35,355: 52

Summa Kronor 71,691: 01

III. Kloakverkets drift och underhåll m. m.

a) Pumpverkets och ledningarnas skötsel:

Inalles hafva uppfordrats 545,740 kbm. afloppsvatten, eller i medeltal 1,522 kbm. pr dygn.

Maximidygnsuppfordringen inträffade den ²⁰/₅ med 6,870 kbm. Minimidygnsuppfordringen ¹⁸/₅ 590 kbm.

Hela aflopps nätet har grundligt spolats 7 gånger under året.

b) Omkostnader:

Driften:

Maskinskötsel	691: 82	
Elektrisk kraft och gas	2,580: 89	
Putsmedel och lyse	333: 75	3,606: 4

Underhåll:

Pumpschaktets underhåll	172: 23	
Ledningsnätets »	1,460: 51	
Ersättning till Karlstads hamn för Tyggårdsvikens läns-hållning	200: —	1,832: 7
Räntor och amorteringar: ¹ / ₅ af 53,033: 27		17,677: 7
		<u>Summa Kronor 23,116: 9</u>

IV. Vattenledningsvattnets kostnad pr kubikmeter.

Kostnaderna under året för vattenledningsvattnets rening och distribuering ställ sig sålunda pr m³ uppfordradt vatten:

a) Omkostnaderna för vattenledningsverket:

1) drift, omkostnader och underhåll	0,052	
2) Räntor och amorteringar	0,050	0,1

b) Omkostnader för kloakverket:

1) drift och underhåll	0,007	
2) Räntor och amorteringar	0,025	0,0

Summa Kronor pr m³ 0,1

Karlstad den ³⁰/₄ 1913.

ERIK BJÖRKMAN.

Vattenverkets inkomster för 1912 (jämförda med staten för samma år)

Fol.		Enligt stat	Verkliga	Inkomster			
				öfver	unde		
				stat			
	Afgifter för vatten, som förbrukas enligt mätare under 4:e kvartalet 1911	5,000:—					
	Vattenafgifter med undantag för 4:e kvartalets afgifter enl. mätare	48,000:—					
	Ersättning för 16 vattenkastare	4,200:—					
	Ersättning för tillsyn af gatubrunnar	500:—					
	Ersättning för skötsel och underhåll af brandposter	1,000:—					
	Ersättning för klapphuspumpens drift	760:—					
	Vattenafgift för tegelmurning	600:—					
96	Vattenafgift från Lasarettet utöfver kontrakt 10,600 m ³	1,700:—					
1861	Utstående fordringar från 1911	200	61,760	65,950 10	4,190 10		
193	Enskilda arbeten	2,500	200	926 09	726 09		
164	Vattenverkets utvidgning	165,000	2,500	2,239 25		26	
	Vatten och aflopp i Viken och Konduktörsgatorna	4,700					
	Extra anslag till:						
	Kvarnbergsledningen	83,250:—		138,853 90*)		79,09	
	Norrstrandsledningen	15,000:—	46,250				
99	Uttaxerade medel	26,236:14					
	Do till Rosenlundsledn.	1,600:—	27,836 14	27,836 14			
	Rabatt & elektr. strömförbrukn.			13 92	13 92		
			Kronor	310,246 14	235,819 40	4,930 11	79,32

*) Detta belopp utgör skillnaden emellan in- och utgående skulden till Drätselverket Kr. 278,2¹ och 417,156:01, minskad med Kr. 26:45 utgörande nedsättning i värdet å inventarier i Tyggårdsviken.

Vattenverkets utgifter för 1912 (jämförda med staten för samma år).

Fol.		Enligt stat	Verkliga	Utgifter					
				öfver		under			
				stat					
178	Räntor och amorteringar	48,822	81	53,033	27	4,210	46		
161)									
167)	Vattenverkets utvidgning	165,000		122,285	48			42,714	52
195)								4,137	91
103	Vatten och aflopp i Viken och Konduktörsgatorna	4,700		562	09			1,700	
	Rest å anslag till elektr. kraft	1,700							
107	Aflöningar	3,433	33	3,499	91	66	58		
111	Skatter och brandförsäkringar	1,000		968	28			31	72
109	Tillsyn och reparationer	500		610	—	110	—		
113	Kontorsomkostnader	700		868	19	168	19		
115	Förmän och maskinister	5,010		5,040	—				
135	Elektr. kraftafgifter	9,300		11,032	70	1,732	70		
119	Bränale	430		663	61	233	61		
121	Olja, trassel och elektrisk belysning	600		382	16			217	84
123	Fyrkol	900		1,775	12	875	12		
125	Filtrens underhåll	1,800		2,240	58	440	58		
127	Bassängers rengöring	400		46	70			353	30
129	Vattenundersökningar	600		619	50	19	50		
131	Vinterväghållning	50		14	48			95	52
133	Maskinskötsel för afloppet	720		691	82			28	18
117	Strömafgifter » »	2,500		2,594	81	94	31		
139	Schaktets underhåll	100		43	50			56	50
137	Olja, trassel, lyse m. m.	200		333	75	133	75		
169	Tyggårdsvikens länshållning	200		200	—				
141	Byggnaders underhåll	900		1,304	56	404	56		
145	Vattenledningens »	1,300		2,003	83	7. 3	83		
147	Vattenkastares »	600		324	13			275	87
149	Aflopsledningens »	1,200		1,294	26	94	26		
143	Driftapparaters »	800		298	54			501	46
151	Inventariers »	500		167	08			332	92
153	Inköp af inventarier	800		603	15			196	85
155	» » materialier	500		865	81	365	81		
163	Enskilda arbeten	2,000		1,897	49			102	51
101	Servisledningar	1,000		1,167	35	167	35		
	Olycksfalls- och sjukersättn.	100						100	—
159	Div. och oförutsedda utgifter	2,000		1,997	39			2	61
	Extra anslag till:								
165	Kvarnbergsledningen ^{20/1} 1912	33,250		13,880	37			19,369	63
173	Norrastrandsledningen ^{20/6} 1912	15,000		168	11			14,831	89
161	Rosenlundsledningen ^{10/11} 1911	1,600		1,600	—				
95	Vattenkonsumenter			408	31	408	31		
59	Kassabehållning			333	07	333	07		
	Kronor	310,246	14	235,819	40	10,562	49	81,989	23

Vattenledningsverkets affärstabla 1912.

Tillgångar:	Vid årets början.	Vid årets slut.	
Byggnader	138,361: 82	316,191: 23	
Driftapparater	230,838: 63	233,559: 53	
Vattenledningen	379,109: 48	450,663: 80	
Aflopsledningen	351,415: 05	358,915: 05	
Servisledningar	28,411: 18	29,820: 16	
Inventarier	9,395: 17	10,182: 52	
Materialier	3,185: —	4,171: 28	
Div. debitorer	6,833: 62	7,143: 44	
Osäkr. fordringar.....	1,005: 34	1,155: 89	
Utvidgningar	156,490: 50	31,067: 89	
	<hr/>	<hr/>	
	1,305,045: 79	Kassa 333: 07	1,443,203: 86
Skulder:	Vid årets slut.	Vid årets början.	
Drätselverket	1,152,545: 18	1,024,683: 02	
Div. kreditorer	10,987: 60	405: 06	1,025,088: 08
	<hr/>	<hr/>	
Inkomster:			
Uttaxering	27,836: 14		
Vattenförbrukning.....	64,304: 01		
Enskilda arbeten	551: 47		
	<hr/>		
		92,691: 62	
Utgifter:			
Räntor		42,041: 53	
Aflöningar		8,539: 91	
Skatter, försäkringar och kontorsomkostnader		1,997: 97	
Elektr. kraft m. fl. driftkostnader		15,665: 51	
Underhållskostnader		9,161: 36	
Tillsyn och reparationer.....		610: —	
Bränsle, oljor, Vattenundersökningar, maskinskötsel och diverse		5,799: 98	
Inventarier och materialier		764: 85	
Omkostnader för vattenverkets utvidgning		7,345: 75	
Rabatter m. m.		1,051: 39	92,978: 2
	<hr/>	<hr/>	
	Kronor 2,561,270: 19		2,561,270: 1
Skulderna hafva ökats med Kr.		138,444: 70	
Tillgångarna hafva ökats med Kr.		138,158: 07	
		<hr/>	
		Årets affärsförlust Kronor 286: 63	

Allmänna belysningen.....	—	4,962	kbm.
Enskilda gasbelysningen.....	—	10,016	»
» värmeförbrukningen.....	+	80,809	»
» kraftgasförbrukningen.....	—	3,267	»
Gasverkets egen förbrukning.....	±	0	»
Läckaget.....	+	4,494	»

Gasmätare m. m.

³¹ / ₁₂ 1911 funnos	1,086	konsumenter med	1,420	mätare
Under 1912 hafva tillkommit	198	»	»	198

Summa ³¹/₁₂ 1912 1,284 konsumenter med 1,618 mätare

Af mätarne äro:

Vanliga mätare för belysning	403	st.
» » » värme och kraft	888	»
Automat-mätare (kokgas).....	327	»

Summa 1,618 st.

³¹/₁₂ 1911 funnos utplacerade: 1,178 vanliga mätare.

242 automatmätare.

Under år 1912 har inköpts: 200 st. gasmätare, hvaraf 130 st. automater.

Kolförbrukning.

Under året har i likhet med föregående år endast användts gaskol från Ol Pelton Main Colliery.

Behållning från 1911	1,207,67	ton.
Inköp 1912.....	1,914,0	» 3,121,67 ton
Förbrukning 1912.....	2,140,07	»

Behållning till 1913 981,6 ton

Priset per ton, upplagdt i gasverkets kolhus, för under nedanstående år inköpt kol har varit i medeltal:

1906	1907	1908	1909	1910	1911	1912
16,77	19,30	18,09	16,30	17,97	16,40	18,19

Gasutbytet i kbm. per ton förgasade kol har under samma år varit:

1906	1907	1908	1909	1910	1911	1912
284	269	267	294	302	305	301

Biprodukter.**Koks.**

Lager af koks ¹ / ₁ 1912	2,771 hl.	
Utöfver hvad som åtgått till retortsugnseldningen har under året från ugnarne erhållits	<u>28,740 »</u>	31,511 hl.

Försäldt 1912:

Okrossad	15,229 hl.	
Krossad & stybb	<u>8,646 »</u>	23,875 hl.
Till gasverkets exhausterdrift har åtgått ..	1,091 »	
Till gasverkets öfriga ändamål (blysmältning) för rörnätet, servisleddningar m. m.	50 »	
Lager af koks ¹ / ₁ 1913		
Okrossad ...	5,947 hl.	
Krossad	<u>548 »</u>	6,495 »
		31,511 hl.

Koksutbytet i hl. per ton förgasade kol, utöfver ugnarnes förbrukning har under nedanstående år varit (räknad som okrossad):

1906	1907	1908	1909	1910	1911	1912
8,8	9,3	10,3	11,3	12,0	12,3	13,4

Tjära.

Lager af tjära ¹ / ₁ 1912	101 fat	
Tillverkning under året	<u>331¹/₂ »</u>	432 ¹ / ₂ fat
Försäldt 1912	413 ¹ / ₂ fat	
Gasverkets egen förbrukning	2 »	
Lager af tjära ¹ / ₁ 1913	<u>17 »</u>	432 ¹ / ₂ fat

Tjärtillverkningen under nedanstående år motsvarar ett tjärutbyte i hl. per ton förgasade kol af

1906	1907	1908	1909	1910	1911	1912
0,30	0,30	0,30	0,27	0,31	0,31	0,30

Pris å gas och biprodukter.

Gaspris: Lysgas	0: 20 kr. per kbm.
Värmegas	0: 12 » » »
Koks: Okrossad ¹ / ₁ — ⁶ / ₅ 1: 20 pr hl. ⁶ / ₅ — ³¹ / ₁₂ 1: 50 per hl.	
Krossad ¹ / ₁ — ⁶ / ₅ 1: 35 » ⁶ / ₅ — ³¹ / ₁₂ 1: 70 »	
Rabatter: parti 300--600 hl. 5 %.	
» 600—1,000 hl. 7,5 %.	
» 1,000—2,000 hl. 10 %.	
» öfver 2,000 hl. 12,5 %.	

Tjära: i minut 10 à 11 kronor per fat (inkl. kärl).
i större parti 7 à 8 kr. » » (» »).

Gasens kostnad.

I. Tillverkningen.

a) Driften.

Gaskol, 2,140,07 tons	37,707: 97	
Vattenafgifter	1,850: 25	
Gasens rening {arbetskostnad 1,624: 47}		
{myrsmalm 667: 75}	2,292: 22	
Olja, putsmedel. elektr. belysning.....	593: 15	
Exhausterns drift	2,342: 19	
Renhållning	416: 81	
Extra maskinskötsel	201: 28	
Diverse omkostnader (frakter, förråd m. m.).....	2,580: 69	
Olycksfallsersättningar	171: —	
Aflöning till ingenjör	1,750: —	
» » gasmästare, eldare och maskinister.....	10,987: 75	60,893: 4

b) Underhåll.

Byggnaders underhåll	949: 21	
Retortugnars »	3,170: 87	
Inventariers »	654: 06	
Driftapparaters underhåll	1,570: 39	6,344: 4

II. Räkter och amorteringar.

60 % af 14,651: 68.....	8,791: 4	
		Kronor 76,028:

Afdrages härifrån värdet af under året erhållna biprodukter:

koks	36,856: 82	
tjära	1,523: 86	38,380:

Så blir gasens tillverkningskostnad Kr. 37,648:

eller alltså $\frac{37,648: 16}{644,470} = 5,84$ öre per tillverkad kbm. gas.

Lägges till ofvanstående äfven kostnaderna för gasens distribution

Allmänna omkostnader:

Aflöning till kamrer och bokhållare.....	2,391: 70	
Kontorsomkostnader	1,559: 25	
Apparatutställning.....	529: 84	4,480:

Underhåll:

Rörnätets underhåll	1,657: 69	
Tillsyn och reparation af privata ledningar	1,396: 32	
Gasmätarens uppsättning, underhåll och afläsning	2,154: 71	5,208: 72

Kostnader för gatubelysning:

Lykttändare	2,274: 44	
Glas, glödnät m. m.	1,863: 49	
Fjärrtändarens underhåll	223: 15	
Gatulyktors underhåll	889: 71	
Fotogén och sprit	288: 20	5,538: 99

Räntor och amorteringar:

40 % af 14,651: 68	5,860: 68	5,860: 68
--------------------------	-----------	-----------

Kronor 58,737: 34

så kostar den försälda gasen (inkl. gatubelysningsgas)

$$\frac{58,737: 34}{572,556} = 10,2 \text{ öre per försäld kbm. gas.}$$

Medelförsäljningspriset per kbm. gas har under året uppgått till (inkl. mätarhyror):

$$\frac{20,120 + 69,417: 93}{572,556} = 15,6 \text{ öre per kbm.}$$

Gatubelysningen.

Gasförbrukningen härför har beräknats till 109,930 kbm., utvisande en minskning med 4,962 kbm. mot 1911.

Antalet gaslyktor vid årets slut var:

Aftonlyktor	208 st.
Nattlyktor	144 »
Hamnlyktor	16 »

Summa 368 st.

Bränntiden per lykta har varit:

för aftonlyktor	1,232 timmar.
» nattlyktor	3,168 »
» hamnlyktor	1,712 »

Glödnät: för lyktorna hafva användts 2,319 st. glödnät, motsvarande 6 st. per lyktbrännare och år.

Glas: Af Jenaglas hafva användts 1,357 st., utgörande 3,5 st. per lyktbrännare och år.

Förutom ofvanstående antal gaslyktor har Gasverket ombesörjt gatubelysning med 14 st. oljelyktor.

Omkostnaderna för den af Gasverket ombesörjda gatu- och hamnbelysningen, oberäknadt själfva gasen, har uppgått till

• för lykttändare.....	2,274: 44
» glas, glödnät m. m.	1,863: 49
» fotogen och sprit.....	288: 20
» lyktors underhåll.....	889: 71
» fjärrtändares underhåll.....	223: 15

Kr. 5,538: 99

Såsom ersättning för belysningen har Gasverket från Stads-kassan och

Hamnen erhållit	Kr. 21,370: —
om härifrån afdrages ofvanstående omkostnader	» 5,538: 99

Återstår Kr. 15,831: 01

utgörande ersättning för den beräknade gasåtgången af 103,930 kbm., motsvarande alltså 15,23 öre per kbm. gas.

Fjärrtändare: Under år 1912 har fjärrtändare varit monterade å alla lyktornas och fungerat till full belåtenhet. Af nedanstående jämförelse mellan år 1910 då inga fjärrtändare funnos uppsatta, samt 1912, framgår, att genom tändarnes anskaffning en besparing i *driftkostnader* skett med icke mindre än Kr. 6,074: 91.

1910. Aföningar till lykttändare.....	Kr. 8,572: 50
1912. » » »	2,274: 44
Fjärrtändares underhåll.....	223: 15
	2,497: 59

Besparing i driftkostnad Kr. 6,074: 91

Härtill kommer dessutom den besparing i gasåtgång, som genom fjärrtändarnes införande kunnat ske, hvilken besparing vid ett tillverkningspris af 10 öre per m³ kan beräknas för 1912 varit c:a 500 kronor.

Nyanläggningar och utvidgningar.

Vid 1911 års slut var bokförda värdet af Gasverkets fasta egendom Kronor 424,229: 77.

Under år 1912 har värdet ökats med följande:

Rörnätet:

Utsträckning af gasledning från stadsdelen Klara till Värmlands regementes kasernbyggnader enligt Stadsfullmäktiges beslut af 30 december 1911	7,658: 01
En mindre utvidgning af gasledningen till kvarteret Kilen å Herrhagen för de af Staden till egna hem upplåtna tomterna	286: 32
	7,944: 33

Driftapparater:

Ugn N:o 3 har nymurats från grunden med en Ifö 8-retortsugn, värdeökning 3,457:81

Gatulyktor:

Följande nya lyktor hafva uppsatts:

2 st. nya lyktor å Kyrkplan.
 1 st. fotogenlykta vid afstjälningsplatsen på vägen till Marieberg.
 2 större lyktor vid Järnvägsstationen å Hamngatan i stället för 2 vanliga gaslyktor. Sammanlagd kostnad 492: 66

Under året har slutlikvid skett å de hösten 1911 uppsatta fjärrtändarne med 4,900: — 5,392: 66

Servisledningar:

Under året har tillkommit 14 st. servisledningar för en sammanlagd kostnad af 1,604: 57

Gasmätare:

Inköpta gasmätare 9,739: 24
 Afskrifning har skett med 1,056: 48
 Gasmätarekontots värdeökning 8,682: 76 8,682: 76

Summa Kronor 27,082: 13

Vid 1912 års slut var således värdet af Gasverkets fasta egendom 451,311: 90 Kr., fördelade sig sålunda:

Byggnader 163,539: 79
 Driftapparater 63,793: 25
 Rörnätet 136,322: 16
 Servisledningar 9,437: 88
 Gasmätare ... 43,898: 68
 Gatulyktor 34,320: 14

Inventarier och materialier.*Inventarier:*

Bokförda värdet å gasverkets lösa inventarier utgjorde vid 1911 års utgång 6,441: 46
 Under året har inköpts för 741: 22 7,182: 68
 Af Stadsfullmäktiges inventeringsmän är afskrifning föreslagen med ... 371: 40
 Behållning till 1913 6,811: 28

Materialier:

Bokförda värdet af materialierna vid 1911 års slut var	12,297: 90	
Under året har inköpts för	14,251: 26	
Från Kasernledningen öfverblifvet	438: 90	
Från enskilda arbeten öfverblifvet	110: 68	
Från gatulyktors underhåll	2: 10	
Från nya lyktor	25: —	
		Kronor 27,125: 84

häraf har åtgått till:

Enskilda arbeten	9,790: 06	
Servisledningar	592: 94	
Diverse utgifter	57: 35	
Kassan	—: 20	
Uppsättning etc. af mätare	268: 38	
Rörnätet	265: 47	
Belysningsmateriel	1,074: 10	
Byggnaders underhåll	9: 60	
Driftapparaters underhåll	342: 79	
Rörnätets underhåll	175: 39	
Retortugnars underhåll	10: 65	
Inventariers underhåll	71: 75	
Gatulyktors underhåll	30: 77	
Nya lyktor	75: 15	
Kasernledningen	2,239: 06	15,003: 66

Behållning till 1913 12,122: 18

Karlstad den 30 april 1913.

ERIK BJÖRKMAN.

Sammanställning af tekniska resultat åren 1907—1912.

	1907	1908	1909	1910	1911	1912
Gastillverkning i kbm.	564,550	555,635	566,468	560,600	577,612	644,470
ökning	—	—	+ 1,93 %	—	+ 3,03 %	+ 11,57 %
minskning	- 1,00 %	- 1,58 %	—	- 1,04 %	—	—
Gasförbrukning i kbm.						
för gatubelysning	91,067	98,001	101,331	105,341	108,892	103,930
» enskild lysgas	241,848	225,461	198,580	156,960	132,158	122,142
» enskild kok- och kraftgas	170,897	174,529	186,374	220,277	268,942	346,484
» gasverkets behof	17,800	17,000	20,000	20,000	20,000	20,000
» läckage och missvisning	41,888	41,684	58,628	58,526	47,145	51,639
Summa förbrukning	568,495	556,675	564,918	561,104	577,137	644,195
Gasförbrukning pr innevånare kbm.	35,1	33,9	33,7	32,6	32,5	35,9
Största dygnsförbrukn. kbm.	3,070	3,065	3,155	2,940	3,105	3,030
Minsta	440	235	565	392	580	740
Kokantbyte pr ton kol hl. (fr. ugnarne öfverblifven)	269	267	294	302	305	301
.	9,4	10,5	11,2	12,0	12,9	13,4
Tjärutbyte pr ton kol hl	0,33	0,34	0,30	0,31	0,31	0,30
Kolpris (inlagda i kolförrådet)	19,30	18,09	16,30	17,97	16,40	18,19
Gaspris: lysgas	20 öre	20 öre	20 öre	20 öre	20 öre	20 öre
kok- och kraftgas	12 »	12 »	12 »	12 »	12 »	12 »
Utestående gasmätare	1,018	1,171	1,298	1,302	1,420	1,618
Däraf automatmätare	—	21	50	106	242	327
Antal gatulyktor	341	353	356	362	375	382
Enskilda förbrukningen ³¹/₁₂.						
Antal gaskokare	st.				1,112	1,201
» gasspisar	»				18	9
» stekugnar	»				53	147
» badapparater	»				64	69
» andra vattenvärmare	»				21	21
» strykapparater	»				17	20
» gaskaminer för uppvärmning	»				33	45
Gasverkets nettoaffärsavinst	14,031: 26	—	13,732: 37	7,146: 64	14,690: 09	26,535: 81

Gasverkets inkomster för 1912 (jämförda med staten för samma år).

Fol		Enligt stat	Verkliga		Inkomster				
					öfver	under			
					stat				
	Gasförbrukning 4:e kvart. 1911 25,000: Förbrukning Jan.—Sept. incl. måtarhyror 40,000:— Hamnbelysningen 1,250:—	66,250	68,217	18	1,967	18			
98 220 236 238	Utestående fordringar	3,000	2,729	07		27			
130	Allmänna gatubelysningen	20,120	20,120	—					
132	Koks	20,000	26,770	67	6,770	67			
194	Tjära'	2,500	2,826	70	326	70			
138	Beskilda arbeten	8,000	17,295	13	9,295	13			
174	Rabatt å vattenavgifter		58	15	58	15			
168	Rabatt å elektr. avgifter		33	99	33	99			
	Återburen frakt å material		—	20	—	20			
	Extra anslag till:								
170	Nya gatulyktor	485				48			
		Kronor	120,355	—	138,051	09	18,452	02	75

Gasverkets utgifter för 1912 (jämförda med staten för samma år).

Fol.		Enligt stat	Verkliga	- Utgifter			
				öfver		under	
				stat			
	Ränta och amortering af 1907 års lån	8,423: 19					
	Ränta å af Drätselverket förskjutna medel	6,118: 75					
		14,541 94	14,651 68	109 74			
177	Räst å anslag till fjärrtänd.	4,900 —	4,900 —				
118	Aflöningar	4,133 33	4,141 70	8 37			
115	Afläsning, uppsättning och justering af mätare	1,500 —	1,555 91	55 91			
117	Tillsyn och reparationer	600 —	1,396 32	796 32			
119	Skatter och brandförsäkringar	3,000 —	2,092 12			907 88	
121	Kontorsomkostnader	1,200 —	1,464 31	264 31			
123	Gasmätare, eldare och maskinister	11,310 —	10,987 75			322 25	
125	Extra eldning och maskinskötsel	150 —	201 28	51 28			
127	Koksen	1,470 —	2,506 62	1,036 62			
131	Tjären	800 —	967 59	167 59			
133	Gaskol, 1,800 ton med transp.	30,600 —	30,364 49			235 51	
183	Myrmalm	370 —	583 50	213 50			
137	Vatt-nafgifter	1,200 —	1,392 48	192 48			
139	Gasens rening	1,500 —	1,624 47	124 47			
141	Olja, trassel putsmedel m. m.	300 —	463 89	163 89			
173	Exhausterdrift	300 —	848 78	548 78			
143	Renhållning	500 —	401 06			98 94	
145	Lyktskötare	2,200 —	2,274 44	74 44			
147	Fotogén m. m. för oljelykt.	300 —	173 —			127 —	
149	Brännare, glas och glödnät	1,000 —	595 94			404 06	
151	Byggnaders underhåll	600 —	810 71	210 71			
153	Driftapparaters underhåll	600 —	684 75	84 75			
155	Rörrätets	1,000 —	1,138 20	138 20			
157	Retortugnar	1,000 —	1,540 65	540 65			
159	Gatulyktor	700 —	735 44	35 44			
161	Inventariers	600 —	564 —			36 —	
165	Inköp af gasmätare	4,500 —	7,711 24	3,211 24			
105	» » inventarier	500 —	551 12	51 12			
167	» » materialier	5,500 —	11,042 29	5,542 29			
107	Servisledning	800 —	969 13	169 13			
175	Apparatutställning	500 —	529 84	29 84			
98	Enskilda arbeten	1,000 —	8,907 84	7,907 84			
171	Olycksfalls- och sjukersättning	100 —	171 —	71 —			
111	Diverse och oförutsedda utgifter	2,000 —	2,292 94	292 94			
181	Gasledning till kasernerna	7,000 —	5,829 85			1,170 15	
179	Pensioner	400 —	400 —				
91	Rörrätet		20 85	20 85			
95							
97	Enskilda gasförbrukningen		362 71	362 71			
109	Vikenledningen		3 50	3 50			
163	Gasmätares underhåll		277 20	277 20			
	Extra anslag till:						
169	Nya Gatulyktor	485 —	442 51			42 49	
239	Ifö Chamotte och Kaolinverk		786 69	786 69			
68	Kassabehållning		322 53	322 53			
	Öfverskott hvarmed skulden till Drätselverket minskas	11,194 73	8,368 77			2,825 96	
	Kronor	120,355 —	138,051 09	23,866 33	6,170 24		

Gasverkets affärstabla 1912.

<i>Tillgångar:</i>	Vid årets början.	Vid årets slut.		
Byggnader	163,539: 79	163,539: 79		
Driftapparater	60,335: 44	63,793: 25		
Rörnätet	128,377: 83	136,322: 16		
Servisledningar	7,833: 31	9,437: 88		
Inventarier	6,441: 46	6,811: 28		
Materialier	12,297: 90	12,122: 18		
Gasmätare ..	35,215: 92	43,898: 68		
Gatulyktor	28,927: 48	34,320: 14		
Gaskol	20,169: 29	17,285: 98		
Koks ..	3,106: 90	9,093: —		
Tjära	648: —	127: 50		
Div. gasförbrukare	20,488: 50	21,405: 17		
Div. debitorer	3,229: 41	8,922: 76		
Osäkra fordringar	4,917: 29	1,943: 20		
		Myrholm 395: 12		
	<u>495,528: 52</u>	<u>Kassa 322: 53</u>	529,740: 6	
<i>Skulder:</i>	Vid årets slut.	Vid årets början.		
Drätselverket	247,852: 41	257,948: 18		
Div. kreditorer	18,123: 05	350: 99	265,975: 46	258,299: 1
<i>Inkomster:</i>				
Gasförbrukningen ..	36,460: 37			
Gatubelysningen	9,342: 89			
Enskilda arbeten	1,561: 70	47,364: 96		
<i>Utgifter:</i>				
Räntor			12,924: 68	
Skatter o. brandförs.			2,092: 12	
Pensioner			400: —	
Afskrifn. o. div. utg.			5,412: 35	20,829: 1
	<u>Kronor 808,868: 94</u>			<u>808,868: 9</u>

Tillgångarna hafva ökats med Kr. 34,212: 10

Skulderna » » » » 7,676: 29

Årets nettoaffärsvinst Kronor 26,535: 81

Berättelse

öfver

Karlstads Elektricitetsverks verksamhet år 1912.

I. Tekniska resultat.

A. Anslutningar.

Abonnenter.

Antalet abonnenter vid årets slut utgjorde 1,172 st., däraf 404 st. med fri ström eller installationsbidrag. Ökningen i abonnemangantalet utgör 60,6 %.

Ackordsabbonenternas antal är 344 mot 153 föregående år.

Lampor.

Glödlampornas antal vid årets slut var 15,208 med ett anslutningsvärde af 658 kw., motsvarande en ökning af 24 % i lampantalet och 16 % i anslutningsvärdet. Af nämnda lampor utgöras 1,378 st. af ackordslampor med ett anslutningsvärde af 34 kw.

Fri ström har levererats till 1,176 st. ljuspunkter. Till husägare skola bidrag lämnas för 731 st. ljuspunkter.

Motorer.

Motorernas antal vid årets slut var 278 st. däraf 76 st. å likström med ett anslutningsvärde af 125 kw. och 197 st. på trefasström med anslutningsvärde af 952 kw., totala anslutningsvärdet var således 1,077 kw., motsvarande en ökning af 1 %.

Värmeapparater.

Värmeapparaternas antal var 46 med ett anslutningsvärde af 60 kw. en ökning af 60 %.

B. Tillverkningen.

Nyanläggningar.

För den nya omformaren, hvartill medel beviljats af Stadsfullmäktige i 1913 års stat, har utförts förberedande arbeten inom omformarestationen såsom fundament m. m.

En del instrument å taflan hafva till följd af ökad belastning ersatts med större sådana.

För distillation af vatten till ackumulatorbatteriet har på egen verkstad utförts en elektrisk destillationsapparat, hvarvid öfverskottsenergi användes för vattnets renande.

Transformatorerna.

Från transformatorerna i primärstationen har uttagits ett sammanlagt energibelopp af 2,975,000 kwt. hvaraf 2,323,265 kwt. gått till kraftnätet och 651,735 kwt. till omformarne.

Omformarne

hafva mottagit 651,735 kwt. och levererat i likströmsenergi 523,275 kwt. däraf 431,481 kwt. levererats direkt till likströmsnätet och 91,794 kwt. till ackumulatorbatteriet.

Akkumulatorbatteriet

har mottagit 91,794 kwt. och levererat 82,539 kwt. till likströmsnätet.

Verkets totala årsproduktion.

Den totala produktionen uppgick till 2,837,365 kwt. fördelade sålunda:	
direkt till trefasnätet	2,323,265 kwt
till likströmsnätet genom omformarne	431,561 »
» » batteriet	82,539 »
	Summa 2,837,365 kwt

Årsproduktionen motsvarar en ökning af 33,2 %.

Belastningsförhållanden.

Den totala belastningen i transformatorerna var störst den 16 dec. med 1,088, hkr. Medeltalet af 24 afläsningar (kraftarrendet) utgjorde 833,9 hkr. och understeg det tingade minimum med 16,1 hkr. Abonnementet från Dejefors har ökats i tvenne priser från 650 till 850 hkr.

C. Distributionen.

Utvidgningar.

Transformatorstationen i Mek. Verkstaden har i enlighet med Fullmäktiges be slut utökats med en transformator å 350 k. v. a.

För privatbelysning i villorna vid Rosenborg, Sommarro m. fl. har utdragits en 3-fasledning med transformator vid lasarettets staket intill Rosenborgs ägor. Ledningen utgöres af 600 mtr jordkabel för 3,000 volt och 600 mtr blank stolpledning för 200 volt.

Gatubelysningen har enligt lyshållningsförslaget utökats med 4 lampor i Växnäs gatan, 2 lampor i Kamreraregatan samt 2 lampor vid Kyrkogården.

Kabelnätet för trefasström

har utvidgats med ledning till den nyanlagda slipen. Denna ledning utgår från trans

formatorn å Nya hamnen. I samband med detta kabelarbete har belysningsledningar utdragits till Sjöbergs vattenkiosk och vinterkafé samt till hamnförmannens bostad.

Regementsledningen, som påbörjades 1909 har fullbordats under året och en transformator med instrumentering i enlighet med gällande kontrakt med Kronan installerats i kasernetablissemmentets kanslihus.

Kabelnätet för likriktad ström.

I enlighet med Stadsfullmäktiges beslut har en ny matarkabel å 70 mm. nedlagts till hörnet mellan Tingvalla- och Östra Torggatorna, där en ny tryckpunktskista anordnats.

Fördelningsnätet har utvidgats med ledningar i Fahlgrensgatan till tomten N:o 269, och delvis i Mellqvist- och Sundbergsgatorna.

Servisledningar.

Under året har utförts 66 st. serviser mot 68 st. föregående år.

Mätare.

Mätare hafva inköpts för en summa af 7,678:— kronor.

D. Konsumtionen.

Förbrukningen för belysningsändamål.

Förbrukningen enligt kwt.-mätare uppgick till 157,888 kwt. utgörande en ökning af 31,5 %.

Ackordslampornas årsabonnet uppgick till 34 kw. motsvarande en ökning af 374 %.

Förbrukningen för motordrift, uppgick till

å likströmsnätet å 40 öre per kwt.	877 kwt.
å » » 30 » » »	1,054 »
å » » 15 » » »	20,364 »
å trefasnätet » 7 ^{1/2} » » »	77,367 »

Summa 99,662 kwt.

Ökningen utgör 8,2 %.

Förbrukningen för värmeändamål

uppgick till ca 80,000 kwt.

II. Ekonomi.

A. Förbrukningsafgifter.

Förbrukningsafgifterna hafva belöpt sig på 181,279:59 kronor fördelade sig sålunda:

För belysning (privat).....	76,603: 54
» gatubelysning.....	7,505: —
» motorer.....	89,778: 24
» värme.....	2,633: 56
» mätarehyror.....	4,759: 25

Summa Kronor 181,279: 59

Förbrukningsavgifterna hafva ökats med 28,2 %.

B. Inkomster och utgifter samt vinst.

Årets aflärsvinst uppgår enligt bifogade affärstabla till 75,422: 10 kronor. Vinsten har ökats med 74,3 %.

Af vinstmedlen hafva till Drätselkammaren levererats 39,746: 05 kronor och resterande hafva användts till utvidgningar, nyanskaffning och värdeökning.

Karlstad den 30 april 1913.

JOHN THALÉN.

Elektricitetsverkets inkomster för 1912 (jämförda med staten för samma år).

Fol.		Enligt stat	Verkliga		Inkomster			
					öfver		under	
					stat			
96	Afgifter enligt mätare, motorafgifter och mätarehyror 29,000:—							
	Strömförbrukning och motorafgifter för tre kvartal samt mätarhyror för fyra . . . 70,500 —							
	Diverse motorafgifter för 4:de kvart. . . . 9,000:—	108,500		111,799	11	3,299	11	
188	Mekaniska Verkstaden	22,065	70	35,475	94	13,410	24	
186	Norrmalms Elektr. A.-B.	5,500		6,600		1,100		
190	Stadshotellet	5,000		5,000				
194	Grand hotell	3,500		3,005				495
198	Glasbruket	4,000		4,000				
99	Gatubelysningen	7,505		7,505				
176	Utestående fordringar	1,000		846	80			158 20
92	Enskilda arbeten			4,598		4,598		
146	Materialier			8		8		
182	Osäkra fordringar			5	40	5	40	
192	Kristina Skogström			1,651	72	1,651	72	
198	Alfr. Lindgrens Läderfabr.			4,722	50	4,722	50	
200	Karlstads Spinn. o. Väf. A.-B.			8,199	70	8,199	70	
204	A. Larsson			300		300		
	Extra anslag till:							
	Ny transformator	3,500						3,500
	Nya gatulampor	1,210						1,210
	Kronor	161,780	70	193,717	17	37,294	67	5,358 20

Elektricitetsverkets utgifter för 1912 (jämförda med staten för samma år).

Fol.		Enligt stat		Verkliga		U gifter		
						öfrer	unde	
								stat
103	Ränta och amortering å 1907 års lån 15,406: 28							
	Ränta å af Drätselkammaren förskjutna medel 7,607: 78	23,014	06	21,331	38		1,68	
105	Aflöningar	5,383	34	5,120	83		26	
107	Skatter och brandförsäkringar	1,800	—	1,398	81		46	
109	Kontorsomkostnader	800	—	1,558	94	758	94	
111	Maskinister och montörer	7,860	—	7,860	—			
113	Olja och putsmedel	100	—	28	70		7	
115	Batteriets underhåll	3,200	—	2,896	06		30	
119	Renhållning	200	—	78	45		12	
121	Dejefors Kraftbolag	51,187	50	59,128	90	7,941	40	
149	Gatubelysningen	800	—	520	79		27	
123	Byggnaders underhåll	700	—	386	—		31	
125	Driftapparaters underhåll	1,000	—	1,595	63	595	63	
127	Kabelnätets »	300	—	622	72	322	72	
129	Inventariers »	200	—	391	99	191	99	
131	Mätares »	700	—	1,471	22	771	22	
135	Inköp af mätare	7,000	—	7,678	—	678	—	
133	» » inventarier	500	—	687	21	187	21	
137	Olyckafallsförsäkring	100	—	6	—			
139	Nya servisledningar	2,500	—	4,280	39	1,780	39	
145	Inköp af kablar m. m.	5,700	—	8,232	53	2,532	53	
155	Ny matarekabel	2,270	—	836	12		1,44	
141	Utvidgning af ledningsnätet	3,500	—	7,246	25	3,746	25	
143	Diverse utgifter	1,000	—	2,404	49	1,404	49	
87	Driftapparater		—	1,635	03	1,635	03	
91	Enskilda arbeten		—	7,636	83	7,636	83	
95	Strömförbrukningen		—	1,654	05	1,654	05	
117	Bränsle		—	9	92	9	92	
151	Armaturutställningen		—	46	58	46	58	
157	Rosenborgsledningen		—	2,670	25	2,670	25	
159	Ny omformare		—	500	57	500	57	
	Extra anslag till:							
149	Ny transformator	3,500	—	3,558	35	58	35	
153	Nya gatulampor	1,210	—	244	04		91	
59	Kassabehållning		—	314	09	314	09	
	Öfverskott hvarmed skulden till Drätselverket minskas	37,255	87	39,746	05	2,490	25	
	Kronor	161,780	70	193,717	17	37,926	69	5,91

Elektricitetsverkets affärstablå 1912.

<i>Tillgångar:</i>	Vid årets början.		Vid årets slut.	
Byggnader	91,485: 69		91,485: 69	
Driftapparater	104,428: 45		117,505: 76	
Kabelnätet	200,522: 03		216,451: 05	
Servisledningar	19,160: 62		25,226: 82	
Inventarier	6,386: 96		6,510: 41	
Materialier	2,520: 21		5,473: 82	
Mätare	48,487: 56		61,422: 19	
Div. debitorer	50,705: 30		57,459: 21	
		523,696: 82	Kassa 314: 09	581,849: 04
<i>Skulder:</i>	Vid årets slut.		Vid årets början.	
Drätselverket	368,763: 72		411,668: 49	
Div. kreditorer	27,018: 38	395,782: 10	1,383: 49	413,051: 98
<i>Inkomster:</i>				
Ensk. strömförbrukn.	92,026: 42			
Allm. belysningen ..	2,753: 58			
Ensk. arbeten	910: 16	95,690: 16		
<i>Utgifter:</i>				
Räntor			18,247: 66	
Skatter o. brandförsäkr.			1,338: 81	
Afskrifningar			681: 59	20,268: 06
		Kronor 1,015,169: 08		1,015,169: 08
Tillgångarna hafva ökats med			58,152: 22	
Skulderna hafva minskats med			17,269: 88	
			<u>Årets nettoaffärsvinst</u> Kr. 75,422: 10	

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1913.

Den 19 Juni.

N:o 7.

46. Magistratens resolution med infordrande av Stadsfullmäktiges yttrande i anledning av de väghållningsskyldiges inom Näs m. fl. härad besvär över Konungens Befallningshavandes i länet utslag den 31 December 1912 rörande Västra bron i Karlstad.

Resolution.

Översändes till magistraten i Karlstad, som anmodas att lämna drätselkammaren och stadsfullmäktige här i staden tillfälle att över de väghållningsskyldiges inom Näs med flera härad här förevarande besvär avgiva yttrande före den 1 nästa september; och böra därefter med de i ärendet avgivna yttranden remisshandlingarna hit återställas.

Karlstad i landskansliet den 13 maj 1913.

GERH. DYRSSEN.

Georg Samuelson.

Öfverlemnas till Stadsfullmäktige i Karlstad för yttrandes afgifvande före den 1 nästa september.

Karlstads rådhus den 17 maj 1913.

På Magistratens vägnar:

C. LIDBERG.

*Utdrag ur protokoll hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 4 juni 1913.*

§ 2.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande

i anledning av de besvär, som väghållningsskyldige inom Näs, Gillbergs, Nordmarks och Jösse härader hos Kungl. Maj:t i underdånighet anfört över Kungl. Maj:ts Befallningshavandes i Värmlands län den 31 december 1912 meddelade utslag på Karlstads stads ansökning om åläggande för nämnda väghållningsskyldige att utföra en ny brobyggnad över Klarälvens västra gren här i staden.

Efter tagen del av besvärshandlingarna beslöts att i ärendet anföra följande

Då jämväl drätselkammaren efter stadsfullmäktiges bemyndigande anfört underdåniga besvär över ifrågasvarande utslag och därvid yrkat förpliktelse för de brobyggnadsskyldige häradena att med elva tolfte delar deltaga i kostnaden för uppförandet av en ny bro, får kammaren till bemötande av väghållningsdistrikten talan i första rummet åberopa de skäl, som ligga till grund för stadens förevarande yrkande.

Gent emot de väghållningsskyldige häradenäs påstående, att det staden av hertig Carl förunnade privilegiet beträffande bron måste hava upphört genom föreskriften i 25 Kap. 8 § byggningsbalken, däri stadgas, att "städerna röje och hålle väg och broar, så långt stadens ägor räcka", vill kammaren åberopa Konung Fredrik I:s stadfästelse av 1734 års lag, i vilken stadfästelse uttryckligen säges, "att allt vad genom särskilda privilegier är fastställt, har i denna allmänna lagen ej kunnat inflyta". Det kan icke heller tänkas, att häradenas frikostighet mot staden varit så stor, att de under en tidrymd av 177 år — låt vara på lindrigt sätt — fullgjort en byggnads- och underhållningsskyldighet, som icke ålega dem. Av lika liten betydelse som 1734 års lag sålunda måste vara för denna frågas bedömande är ock den av klagandena åberopade lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891. Lagen själv angive sig ju endast reglera väghållningsbesväret på landet, och dess stiftare hava aldrig tänkt sig att därigenom något ingrepp skulle göras i vare sig staden Karlstads eller någon annan stads privilegier. Vad klagandena anfört om ett väghållningsdistrikts skyldighet att deltaga i väg- och brounderhåll utom distriktet ha kammaren redan bemött i sina till Kungl. Maj:ts Befallningshavande ingivna påminnelser, vari kammaren jämväl sökt påvisa att de åberopade prejudikaten icke äga tillämpning gent emot staden.

Klagandena synas fästa särskild vikt vid det förhållandet, att bron helt och hållet är belägen inom stadens område. Enligt deras förmenande vore det därför så mycket orimligare, om häradena skulle vara skyldiga att underhålla den. Däremot kan erinras, att bron över östra älvgrenen, vilken från hörjan låg helt och hållet inom stadens område, i privilegiebrevet alldeles likställes med nu ifrågasvarande bro, som då hade endast sitt ena landfäste å stadens mark. Det ha alltså, oavsett brons belägenhet, ansetts vara med billighet och rättvisa överens-

stämmande, att underhållsskyldigheten av bron skulle till största delen åligga länets landsbygd.

Den fond, som bildades på 1840-talet, får givetvis icke användas för annat än brons byggnad, underhåll och vård. På grund av fondens storlek är det onus, som vilar å de nuvarande brobyggnadsskyldige, så gott som intet. För dem torde det följaktligen vara av ringa praktisk betydelse, huruvida de åläggas ombygga eller reparera bron. På samma gång privilegiets fortfarande giltighet sålunda icke länder någon till men är dess bibehållande av icke ringa betydelse för staden, och kammaren bestrider på det kraftigaste klagandenas påstående, att de icke längre hava någon skyldighet att deltaga i underhåll eller nybyggnad av Karlstads västra bro.

Kammaren kan icke dela klagandenas mening, att frågan måste göras till föremål för domstols prövning. I § 27 av instruktionen för landshövdingarna den 10 november 1855 stadgas, att det tillhör Konungens Befallningshavande att upptaga och pröva frågor och förslag om allmänna vägars, broars och färjors anläggning och underhåll samt skyldighet att därtill på ett eller annat sätt bidra. Härav synes vara tydligt, att nu ifrågavarande ärende kan avgöras på administrativ väg, och för övrigt saknas all anledning att beträda den vanliga rättegångsvägen. Frågan om rätten till brokassan och densammes fördelning föreligger icke i detta sammanhang och kan således icke inverka vare sig i ena eller andra riktningen.

I sina å stadens vägnar anförda underdåniga besvär anser sig kammaren hava visat, att bron befinner sig i bristfälligt skick och behöver ombyggas. Klagandena påstå emellertid motsatsen och fränkänna därvid helt öppet vitsord åt både distriktschefens och magistratens utlåtanden. Med åsidosättande av auktoriteterna kunna ju motparterna göra vilka påståenden som helst, men kammaren hoppas, att det sker utan någon framgång. Fordringarna på våra brobyggnader, även landsvägsbroar, hava under senare decennierna stigit avsevärt, så att en bro av den beskaffenhet, som är vanlig i äldre tider, numera icke av myndigheterna godkännes. Vid sådant förhållande torde också få anses klart, att byggnadsteknikens utveckling skall tillämpas jämväl å Karlstads västra bro och att privilegiet icke får så tolkas, att därmed för all tid avses en 1500-talets brobyggnad och icke heller en bro av den primitiva beskaffenhet som den nu befintliga.

Med stöd av det anförda ville kammaren hemställa, dels att avseende icke måtte fästas vid de väghållningsskyldiges besvär, såvitt därmed åsyftas befrielse från byggnads- och underhållsskyldigheten av Karlstads västra bro, dels ock att kammarens å stadens vägnar i särskilda underdåniga besvär i detta mål gjorda yrkanden måtte vinna nådigt bifall.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 Juni 1913.*

§ 56.

Stadsfullmäktiges yttrande hade infordrats i anledning av de väghållnings-skyldiges inom Näs, Gillbergs, Nordmarks och Jösse härad besvär över Konungens Befallningshavandes i länet den 31 December 1912 meddelade utslag på ansökning av Karlstads stad om åläggande för nämnda väghållningsskyldige att utföra en ny brobyggnad över Klarälvens västra gren i Karlstad; och hade nu Beredningsutskottet att häröver avgiva utlåtande.

Drätselkammaren hade, uppå remiss, yttrat sig i ärendet; Och beslöt nu Beredningsutskottet att till alla delar instämma uti vad Kammaren härvid anført, vadan Utskottet hemställde,

att Stadsfullmäktige måtte såsom infordrat yttrande i anledning av ifrågavarande besvär åberopa vad Drätselkammaren uti sitt i ärendet avgivna utlåtande anført och hemställt.

In fidem :
IVAN FR. REGNER.

47. Återremitterade ärendet angående fastställelse å uppgjort förslag till instruktion för stadsarkitekten.

(Se Ser. B. 1912, N:o 10, § 158).

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkamma-
ren i Karlstad den 12 december 1912.*

§ 16.

Stadsfullmäktige hade till drätselkammaren och byggnadsnämnden återremitterat af drätselkammaren uppgjort förslag till instruktion för stadsarkitekten för förnyad behandling med hänsyn till inom stadsfullmäktige framställda yrkanden om vissa ändringar i och tillägg till förslaget; och beslöt drätselkammaren för sin del tillstyrka de föreslagna ändringarnas och tilläggens antagande.

Som ofvan.

In fidem :
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag af protokoll, hållet hos Byggnads-
Nämnden i Karlstad den 11 mars 1913.*

§ 29.

Sedan Stadsfullmäktige till Drätselkammaren och Byggnadsnämnden återremitterat af Drätselkammaren uppgjort förslag till instruktion för stadsarkitekten för förnyad behandling med hänsyn till inom stadsfullmäktige framställda yrkanden om vissa förändringar i och tillägg till förslaget, samt Drätselkammaren i afgifvet utlåtande tillstyrkt de föreslagna förändringarnas och tilläggens antagande, så beslöt nu Byggnadsnämnden jämväl för sin del tillstyrka antagandet af desamma.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 juni 1913.*

§ 57.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att avgiva utlåtande i återremitterade ärendet angående fastställelse å av Drätselkammaren uppgjort förslag till instruktion för stadsarkitekten här i staden.

Detta ärende hade hos Stadsfullmäktige behandlats å sammanträde den 21 November 1912. I därförut i ärendet avgivet utlåtande hade Beredningsutskottet hemställt, att Stadsfullmäktige måtte godkänna Drätselkammarens förslag med vissa av Utskottet närmare angivna ändringar i och tillägg till detsamma. Vid ärendets behandling hos Stadsfullmäktige å förenämnda sammanträde yrkades emellertid ytterligare ändringar i och tillägg till förslaget, vadan Stadsfullmäktige beslöt återremittera ärendet till Drätselkammaren och Byggnadsnämnden för förnyad behandling.

Uti därefter på grund av nämnda återremiss avgivna utlåtanden hade sistnämnda delegationer sammanstående tillstyrkt de föreslagna ändringarnas och tilläggens antagande.

Beredningsutskottet tog nu detta ärende i övervägande; och beslöt efter överläggning hos Stadsfullmäktige hemställa,

att stadsfullmäktige måtte, med godkännande av de ändringar i och tillägg till ifrågavarande, av Drätselkammaren uppgjorda förslag, som blivit såväl av Beredningsutskottet vid dess föregående behandling av ärendet som inom Stadsfullmäktige föreslagna, fastställa följande förslag till instruktion för stadsarkitekten här i staden:

Förslag till instruktion för stadsarkitekten i Karlstad.

Stadsarkitekten åligger:

a) att på kallelse närvara vid drätselkammarens och byggnadsnämndens sammanträden, väcka förslag i de ärenden som tillhöra hans tjänstebefattning och därvid tillhandahålla de ritningar, utredningar och upplysningar, som ärendenas behandling kan kräva, med rättighet för honom att i överläggning men ej i beslut deltaga, ägande han att på begäran få sin från fattat beslut avvikande mening antecknad i protokollet;

b) att i tekniskt hänseende utöva närmaste tillsynen över staden tillhöriga byggnader, livräddningsredskap, soffor, bänkar och stängsel omkring offentliga planteringar, som stå under drätselkammarens förvaltning, samt anmäla och föreslå sättet för avhjälpan av därå befintliga brister; att årligen före den 1 september till drätselkammaren inkomma med förslag till de underhållsarbeten, som under näst påföljande år skola verkställas, och att tillse, att beslutade arbeten blifva under iakttagande av största sparsamhet väl och ordentligt utförda;

c) att anställa det antal arbetare, som erfordras för utförandet av beslutade arbeten, föra dagsverkslistor över sålunda anställda arbetare och ombesörja utbetalandet av till dem utgående avlöningar, börande arbetare med fast anställning icke utan drätselkammarens medgivande antagas;

d) att efter beslut af drätselkammaren verkställa inköp av de materialier, som erfordras för utförande av beslutade arbeten, anlingen genom infordrande av anbud eller ock på annat sätt, i den omfattning det för staden efter arbetenas beskaffenhet är fördelaktigast;

e) att efter drätselkammarens bestämmelse biträda vid förekommande syner och besiktningar;

f) att upprätta och föra inventarielängd över den lösa egendom, som av honom omhänderhaves;

g) att ansvara för och vårda alla staden tillhörande byggnadsritningar jämte däröver uppgjorda kostnadsförslag eller andra i sammanhang därmed stående handlingar ävensom de enskilda byggnadsritningar, vilka enligt byggnadsordningen skola till byggnadsnämnden ingivas, samt att över dessa handlingar, vilka ej utan ställd säkerhet få utlånas, föra särskild förteckning;

h) att noggrannt fullgöra, vad genom gällande byggnads- och brandordningar är eller kan varda honom ålagt;

i) att uppgöra ritningar, kostnadsförslag, arbetsbeskrivningar och kontrakt till samt leda de byggnadsföretag, som av drätselkammaren ombesörjas, ävensom utöva högsta tillsynen över utförandet på entreprenad av sådana byggnadsföretag;

j) att skyndsamt verkställa de utredningar i till drätselkammarens och byggnadsnämndens handläggning hörande ärenden, som kammaren eller byggnadsnämnden kan av honom påfordra;

k) att efter drätselkammarens beprövande i tekniska frågor kostnadsfritt tillhandagå stadens delegationer och av stadsfullmäktige tillsatta kommittéer vid uppgörande av förslag eller utförande av arbeten för stadens räkning;

l) att på tid, som drätselkammaren bestämmer, vara å tjänstelokalen tillgänglig för allmänheten i tjänsteärenden;

m) att vid semesterledighet för stadsingenjören under högst en månad utan särskild ersättning vikariera för honom;

n) att i särskilt diarium dag för dag anteckna till hans handläggning hörande ärenden och därmed vidtagna åtgärder;

o) att i övrigt ställa sig drätselkammarens och byggnadsnämndens föreskrifter till efterrättelse.

Allmänna bestämmelser.

Stadsarkitekten, som är biträde åt drätselkammaren och byggnadsnämnden, tillsättes i enlighet med i drätselkammarens reglemente givna föreskrifter.

Stadsarkitekten antages på obestämd tid med sex månaders ömsesidig uppsägning och åtnjuter av stadsfullmäktige bestämd avlöning, varav viss del utgör tjänstgöringspenningar. För att kunna antagas till stadsarkitekt fordras, att sökande styrker sig äga såväl högre teknisk bildning som ock under väl vitsordad tjänstgöring vunnit praktisk erfarenhet inom området för hans blivande verksamhet.

Om stadsarkitekten åsidosätter sina skyldigheter eller om eljest giltig anledning därtill förekommer, äga vederbörande delegationer att omedelbart försätta honom ur tjänstgöring, till dess stadsfullmäktige efter inkommen anmälan fattat beslut i saken. Stadsfullmäktige äga i sådant fall att genast skilja honom från tjänsten och därmed förenade förmåner, men skall detta liksom ock den föregående anmälan beslutas med minst två tredjedels majoritet.

Stadsarkitekten äger ej utan drätselkammarens medgivande i varje särskilt fall åtaga sig enskilda uppdrag.

Stadsarkitekten är berättigad till sammanlagt en månads semester varje år på tid, som drätselkammaren bestämmer.

Tillfällig ledighet till och med tre söckendagar beviljas av drätselkammarens ordförande. Då vikarie anses erforderlig, bekostas dennes avlöning vid semester eller sjukdomsfall av staden, men eljest av stadsarkitekten.

Stadsarkitekten är skyldig att underkasta sig de förändringar i denna instruktion, som kunna bliva i vederhörig ordning beslutade.

In fidem :
IVAN FR. REGNER.

48. Byggnadsnämndens förslag till vissa ändringar i det på Kungl. Majts prövning beroende förslaget till stadsplan för visst område av stadsdelen Herrhagen här i staden.

(Se Ser. B. 1913 N:o 2^{1/2}, § 27).

Utdrag af protokoll, hållet hos Byggnads-Nämnden i Karlstad den 12 Februari 1913.

§ 16.

Sedan Stadsfullmäktige den 23 Januari 1913 i princip godkänt de af Byggnadsnämnden den 11 December 1912 under § 121 i protokollet föreslagna förändringarna i det på Kungl. Majts prövning beroende förslaget till stadsplan för det väster och norr om Lambergstjärnet belägna området af stadsdelen Herrhagen, så uppdrog Nämnden nu åt stadsarkitekten att på kartan inrita förändringarna i fråga, hvarefter handlingarna i ärendet skulle hållas för allmänheten tillgängliga å stadsarkitektkontoret från och med den 22 innevarande Februari till och med den 26 nästkommande Mars månad, därom kungörelse skulle utfärdas och vederbörande jordägare skriftligen underrättas.

Som ofvan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Utdrag af protokoll, hållet hos Byggnads Nämnden i Karlstad den 28 Mars 1913.

§ 31.

Jämlikt Byggnadsnämndens den 12 Februari 1913 fattade, under § 16 i protokollet antecknade beslut hade handlingarna i ärende rörande vissa förändringar i det på Kungl. Majts prövning beroende förslaget till stadsplan för det väster och norr om Lambergstjärnet belägna området af stadsdelen Herrhagen hållits för allmänheten tillgängliga å stadsarkitektkontoret från och med den 22 Februari t. o. m. den 26 Mars 1913, därom kungörelse varit införd i Karlstads Tidningen och Nya Wermlands Tidningen för den 22 Februari 1913 samt vederbörande jordägare underrättats genom skrivelser, som afsändte med allmänna posten den 7 Mars 1913

Ordföranden anmälde, att under tiden ingen rättsägare skriftligen framställde erinran mot förslaget, och ej heller inställde sig nu någon rättsägare.

I anledning af hvad sålunda förekommit beslöt Nämnden öfverlämna handlingarna till Stadsfullmäktige med hemställan, att Fullmäktige måtte för sin del godkänna de föreslagna förändringarna samt å beslutet utverka vederbörlig fastställelse

Som ofvan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 5 maj 1913.*

§ 5.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig i ärende rörande vissa förändringar i det på Kungl. Maj:ts prövning beroende förslaget till stadsplan för det väster och norr om Lambergstjärnet belägna området av stadsdelen Herrhagen, beslöt tillstyrka stadsfullmäktige att för sin del godkänna de föreslagna förändringarna samt å beslutet utverka vederbörlig fastställelse.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 juni 1913.*

§ 58.

Sedan stadsfullmäktige, jämlikt beslut den 25 januari 1912 hos Kungl. Maj:t anhållit om fastställelse å ett av Byggnadsnämnden framlagt förslag till stadsplan för visst område av stadsdelen Herrhagen här i staden, hade Kungl. Överintendents-Ämbetet genom Konungens Befallningshavande i länet infordrat vederbörande platsmyndigheters yttranden över vad tjänstgörande arkitekten hos Ämbetet Bror Almqvist uti avgivet tjänstememorial i fråga om det underställda stadsplaneförslaget erinrat och hemställt, och hade Magistraten härstädes genom resolution den 25 oktober 1912 anmodat stadsfullmäktige att i berörda hänseende avgiva yttrande.

Uti den 11 December 1912 uppå remiss avgivet utlåtande hade därefter Byggnadsnämnden, i anledning av arkitekten Almqvists sålunda framställda erinringar, föreslagit vissa förändringar i det föreliggande stadsplaneförslaget, varefter stadsfullmäktige, på Byggnadsnämndens av Drätselkammaren och Beredningsutskottet tillstyrkta hemställan, å sammanträde den 23 januari 1913 i princip godkänt de av Byggnadsnämnden sålunda föreslagna förändringarne i förslaget.

Sedan ärendet härefter av Byggnadsnämnden vidare behandlats i enlighet med föreskrifterna i stadsplanelagen, hade Nämnden till stadsfullmäktige överlämnat handlingarne med hemställan, att Fullmäktige måtte för sin del godkänna de föreslagna förändringarne.

Denna Nämndens hemställan hade av Drätselkammaren uti avgivet yttrande tillstyrkts.

Beredningsutskottet, som nu hade att yttra sig i ärendet, beslöt jämväl till-

styrka stadsfullmäktige att bifalla Byggnadsnämndens förslag, vadan Utskottet hemställde,

att Stadsfullmäktige måtte, såsom infordrat yttrande över vad tjänstgörande arkitekten hos Kungl. Överintendents-Ämbetet Bror Almqvist uti avgivet tjänstememorial i fråga om det underställda förslaget till stadsplan för visst område av stadsdelen Herrhagen här i städer erinrat och hemställt, åberopa vad Byggnadsnämnden uti den 11 December 1912 häröver avgivet yttrande anfört och föreslagit samt för sin del godkänna de av Byggnadsnämnden uti berörda yttrande föreslagna förändringar i ifrågavarande stadsplaneförslag.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

49. Hälsovårdsnämndens framställning angående anordnande av en brunn för spillvatten vid avloppsledningen inom Östra och Västra Viken.

Utdrag af protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 16 April 1913.

§ 60.

Sedan Hälsovårdsnämnden i yttrande till Stadsfullmäktige i fråga om ordnande af renhållningsväsendet i staden den 8 maj 1912 utlofvat att gå i författning om vidtagande af åtgärder för aflägsnande af spillvattnet från de stadsdelar, där kloakledning icke finnes, hade Herr Ordföranden anhållit om yttrande från ingeniören vid Vattenverket, huru brunnar för dylikt ändamål borde anordnas, och angående kostnaderna därför samt af honom erhållit följande nu föredragna utlåtande:

»Till Hälsovårdsnämndens Ordförande Herr Doktor H. Söderbaum, Karlstad

Med anledning af förfrågan angående kostnaderna för anordnande af brunnar invid stadens afloppsledningar för aftappning af från gårdarna i tunnor utkördt slaskvatten, får jag äran meddela:

Dylika brunnar kunna anordnas *antingen* såsom en tillbyggnad å redan befintliga s. k. nedstigningsbrunnar i gatan eller också såsom självständiga brunnar lagda på någon obebyggd tomt och då försedda med särskildt aflopp, som inkopplas i gattans hufvudledning.

Till förhindrande af att fasta partiklar inkomma i afloppsledningarna insättas

brunnen silar, hvilka måste tillses och rensas. För att underlätta aftipningen samt för undvikande af allt för täta rensningar böra såväl brunnar som galler göras tämligen rymliga.

På marken omkring brunnen anordnas lämpligen ett cementplan med lutning mot brunnens öppning.

Kostnaden för dylika brunnar kan beräknas blifva:

För brunn direkt kombinerad med befintlig nedstigningsbrunn Kr. 300:—.

För brunn placerad å tomt omedelbart invid gatugränsen Kr. 375:—.

Karlstad den 15 April 1913.

ERIK BJÖRKMAN.»

Hälsovårdsnämnden hade beräknat, att en slaskbrunn borde anordnas i hvar af stadsdelarna Viken, Herrhagen, Norrstrand och möjligen Kvarnberget, men då det vore aldeles opröfvadt, hur dylika brunnar fungera, syntes det icke lämpligt, att samtliga behöfliga brunnar nu samtidigt inrättades, utan höll Hälsovårdsnämnden före, att man först borde försöksvis anordna en sådan för att efter vunnen erfarenhet om dess lämplighet och om de förändringar, som kunde påkallas, föranstalta om anläggning äfven af de öfriga.

I anslutning härtill beslöt Hälsovårdsnämnden hemställa,

att Stadsfullmäktige ville ställa ett förslagsanslag af 300 kronor till vattenverkets förfogande för att vid den aflöpplingsledning, som framdrages öfver Östra och Västra Viken, på sätt och å plats, som efter samråd med Hälsovårdsnämnden närmare bestämmas, anordna en med nedstigningsbrunn direkt kombinerad brunn för mottagande af spillvatten.

Denna § justerades genast.

Som ofvan.

In fidem:

OTTO ÅGREN.

Utdrag ur protokollet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 2 maj 1913.

§ 2.

Från Stadsfullmäktige hade för yttrande hit remitterats en framställning av Hälsovårdsnämnden angående anordnande av en brunn för spillvatten vid aflöpplingsningen inom Östra och Västra Viken.

Då från Styrelsens sida ingen anledning till anmärkning mot framställningen

förefanns, skulle protokollsutdrag jämte remisshandlingarna överlämnas till Drätselkammaren, som även hade att i ärendet avgiva yttrande.

Som ofvan.

In fidem:
JOHN RUNDGREN.

*Utdrag af protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 26 maj 1913.*

§ 3.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig över hälsovårdsnämndens hos stadsfullmäktige gjorda framställning om ett förslagsanslag av 300 kronor för anordnande av en brunn för spillvatten vid avloppsledningen inom Östra och Västra Viken, beslöt hemställa, att stadsfullmäktige måtte bevilja det begärda anslaget även som bestämma, att sålunda beviljat belopp skulle, i den mån tillgängliga medel e, därtill lämnade tillgång, anskaffas medels uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ofvan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktige
i Karlstad Beredningsutskott den 6 juni 1913.*

§ 59.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att avgiva yttrande över Hälsovårdsnämndens framställning angående anordnandet av en brunn för spillvatten vid avloppsledningen inom Östra och Västra Viken.

Efter överläggning beslöt Utskottet att i likhet med styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken samt Drätselkammaren, vilka delegationer yttrat sig i ärendet, tillstyrka bifall till framställningen, vadan Utskottet hemställde,

att Stadsfullmäktige måtte anvisa och ställa till styrelsens för Vattenlednings- och Belysningsverken förfogande ett förslagsanslag av 300 kronor att användas till att vid den avloppsledning, som framdroge över Östra och Västra Viken, på sätt och å plats, som efter samråd med Hälsovårdsnämnden närmare bestämdes, anordna en med nedstigningsbrunn direkt kombinerad brunn för mottagande av spillvatten.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

50. Styrelsens för Vattenlednings- och Belysningsverken förslag till allmänna lyshållningen här i staden under nästa lysår.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsens förslag till allmänna lyshållningen i staden under nästa lysår får Magistraten härmed öfverlämna.

Emot förslaget har Magistraten ingen annan erinran att göra än att, då förslaget upptager 20 lampor för belysning af Hammarövägen från lasaretsområdet till Sommarro, det finnes annan stadsdel med större folkmängd, som först borde tillgodoses med belysning, nämligen Väster Strand, åtminstone för den händelse mellanliggande del af landsförsamlingen varder genom inkorporering med staden införlifvad.

Karlstads rådhus den 10 april 1913.

På Magistratens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Utdrag af protokollet hållet hos Vattenlednings- och Belysningsstyrelsen i Karlstad den 31 Mars 1913.

§ 5.

Förslag till allmänna lyshållningen i staden under instundande lysperiod godkändes och skulle med anledning däraf följande framställning aflåtas:

Till Magistraten i Karlstad.

Härmed får Vattenlednings- och Belysningsstyrelsen föreslå att den allmänna belysningen medelst gas och elektricitet under nästa lysperiod — 1 aug. 1913 till 15 maj 1914 — måtte bestridas med redan befintliga afton- och nattlyktor med de förändringar här nedan angifves, samt af följande nya lyktor, för hvilkas anordnande i vissa uppgifna fall nya ledningar anses böra komma till stånd:

I. Gas- och Fotogenbelysningen.

I den egentliga staden

uppsättes 1 st. nattlykta för gas vid järnvägsöfvergången i Södra Kyrkogatan.

I stadsdelen Klara

uppsättes följande nya lyktor:

2 st. nattlyktor i planteringen omkring teatern;

2 » rörmaster af c:a 8 meters höjd å Malmtorget nämligen *en* i hörnet af Växnäs- och Malmorgsgatorna samt *en* midt för Bryggaregatan; dessa master förses

med hvardera en invertlampa af c:a 600-ljus — såsom nattlampor; samtidigt slopas nuvarande lyktan i hörnet af Malmtorgs- och Våxnäsgatorna, samt lyktan i hörnet af Bryggare- och Malmtorgs-gatan.

4 st. nya lyktor å Vestra bron, nämligen: 2 vid hvardera ändan af bron; där af 2 nattlyktor och 2 aftonlyktor.

1 st. aftonlykta å Södra Klaragatan, vid midten af kvarteret Ekorren.
1 » » Norra » » » » » Staren.

I stadsdelen Herrhagen

uppsättes 2 nya lyktor å John Erikssonsgatan, nämligen en aftonlykta vid tomt 101 och en nattlykta vid tomt 104.

1 st. ny aftonlykta vid tomt 292.

Samtliga fotogenlyktor slopas och ersätts med elektriska lampor.

II. Elektriska belysningen.

I stadsdelen Klara

uppsättes 3 nya lampor, däraf 1 aftonlampa, å Sandbäcksvägen från Kaserngatan till Sandbäcken.

I stadsdelen Herrhagen.

Fotogenbelysningen å Södra Herrhagen ersättes med 22 st. elektriska lampor däraf 11 aftonlampor.

Å vägen från Kanikenäsgatan till nya hamnen uppsätts 8 st. aftonlampor.

Å Stagnellsgatan midt för vattentornet uppsättes 1 nattlampa.

Å Hammarövägen

20 st. lampor, samtliga aftonlampor, uppsätts å Hammarövägen från lasaretsområde till Sommarro.

Allmänna belysningen skulle alltså komma att bestridas af följande antal lyktor

214 st. aftonlyktor för gas å 40: —	8,560: —	
148 » nattlyktor » » 75: —	11,100: —	
2 » rörmaster med starkljusnattlampor å 150: —	300: —	
1 » fotogenlampa, afton- å 40: —	40: —	
16 » hamnlyktor	1,250: —	21,250: —
101 » elektriska aftonlyktor å 40: —	4,040: —	
79 » » natt » » 75: —	5,925: —	9,965: —

Årlig afgift till belysningsverken Kronor 31,215: —

Kostnaderna för utvidgningen skulle blifva:

I. Gasbelysningen.

1 st. nattlykta vid järnvägsöfvergången i S:a Kyrkogat.	120: —
2 » nattlyktor i Teaterplanteringen inkl. ledningsarbeten härför	300: —
2 » rörmaster å Malmtorget å 400	800: —

1 » lykta å Södra Klaragatan, flyttad från Malmtorget	30:—	
1 » lykta å Norra Klaragatan, » » »	30:—	
4 » nya lyktor å Vestra Bron å 120:—	480:—	
2 » » » John Erikssonsgatan	240:—	
1 » lykta å Fahlgröngsgatan	120:—	2,120:—

II. *Elektriska belysningen.*

a) för Sandbäcksvägen:

3 st. lampor med stolpar å 35:—	105:—	
Ledningar härför	195:—	300:—

b) för Södra Herrhagen:

22 st. lampor med stolpar å 40:—	880:—	
Ledningar härför	1,085:—	1,965:—

c) för Stagnellsgatan:

1 st. lampa med stolpe	40:—	
Ledningar jämte automatisk strömbrytare	125:—	165:—

d) för vägen till Nya Hamnen:

8 st. lampor med stolpar å 35:—	280:—	
Ledningar härför	270:—	550:—

e) för Hammarövägen:

20 st. lampor med stolpar å 35:—	700:—	
Ledningar härför ..	1,480:—	2,180:—
		5,160:—

Summa Kronor 7,280:—

Förutsatt att ofvanstående lyshållningsförslag vunnit bifall beslöt Styrelsen af Stadsfullmäktige begära ett anslag af *Kronor 7,280:—* för arbetenas utförande.

Ur protokollet
JOHN RUNDGREN.

Till Magistraten.

Jämlikt Vattenlednings- och Belysningsstyrelsens beslut överlämnas härmed hosgäende skrivelse att bifogas det av Styrelsen avlämnade lyshållningsförslaget.
Karlstad den 10 april 1913.

Ex officio:
JOHN RUNDGREN.

Undertecknade, som dagligen måste trafikera större eller mindre del af den väg, som leder utefter vestra elfgrenen, förbi länslasarettet, vilja härmed fästa Eder uppmärksamhet på de vedermödor vi hafva att utstå, då vi i ena eller andra an-

gelägenheten måste färdas till eller från staden, i synnerhet efter mörkrets inbrott Vägen är ju rätt smal, och ofta så uppblött och fylld af hjulspår, att man mycket väl behöfver hafva ögonen med sig för att icke bokstafligen fastna i dyn. Då vi få erlægga lika höga skatter som de som bo i själfva staden, och dessa medel ju äfven användas till bekostande af belysning, våga vi härmed göra en vördsam hemställan om icke några elektriska lampor skulld kunna placeras utefter vägen. Enligt vårt förmenande torde c:a 10 st. lampor vara tillräckligt om de utsättas på lämpliga afstånd med början från lasarettets staket. I andra utkanter af staden finnes elektrisk ytterbelysning och våga vi därför hoppas att denna vår ödmjuka begäran ej anses allt för obillig, i synnerhet som ledningar redan finnas för en del af vägen.

Karlstad den 6 mars 1913.

L. LÜPPERT	A. SVANSTRÖM	FR. PETERSON
	AUG. FRIBERG	A. ANDERSSON
E. ASPLUND	H. WILHELM	A. WILHELM
Villa Glittne	OSCAR SJÖGREN	OSCAR DAHL
	E. HOLMSTRAND	J. ERIKSSON

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 5 maj 1913.

§ 4.

Uppå remiss från Stadsfullmäktige hade drätselkammaren att yttra sig öfver ett av vattenlednings- och belysningsstyrelsen upprättat förslag till allmänna lys hållningen här i staden under nästa lysår.

Magistraten, som avgivit yttrande i ärendet, hade mot förslaget ingen annan erinran att göra än att, då förslaget upptog 20 lampor för belysning av Hammarövägen från lasarettområdet till Sommarro, det finnes annan stadsdel med större folkmängd, som först borde tillgodoses med belysning, nämligen Väster Strand, åtminstone för den händelse mellanliggande del av landsförsamlingen blef genom inkorporering med staden införlivad.

Drätselkammaren tog ärendet i öfvervägande, och då kammaren ansåg att med frågan om belysning av Väster Strand lämpligast borde anstå till dess inkorporeringsfrågan blifvit avgjord samt då formlig framställning om belysning av Hammarövägen föreläge, beslöt drätselkammaren hemställa, att stadsfullmäktige, med godkännande av det uppgjorda förslaget, måtte ställa för arbetenas utförande en förderliga medel, 7,280 kronor, till vattenlednings- och belysningsstyrelsens förfo

gande ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skulle anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 juni 1913.*

§ 60.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att avgiva yttrande över Styrelsens för Vattenlednings- och Belysningsverken förslag till allmänna lyshållningen här i staden under nästa lysår samt styrelsens i sammanhang därmed gjorda framställning om ett anslag av 7,280 kronor för de i förslaget upptagna arbetenas utförande.

Magistraten hade vid förslagets överlämnande endast erinrat, att jämväl stadsdelen Väster Strand borde tillgodoses med belysning.

Uti avgivet utlåtande hade Drätselkammaren, under uttalande att frågan om belysning av Väster Strand borde anstå till dess inkorporeringsfrågan blivit avgjord, tillstyrkt Stadsfullmäktige att godkänna Vattenlednings- och Belysningsstyrelsens förslag samt bevilja det av styrelsen begärda anslaget.

Beredningsutskottet beslöt för sin del instämma uti det av Drätselkammaren avgivna yttrandet, vadan Utskottet hemställde,

att Stadsfullmäktige med godkännande av det utav Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken uppgjorda förslaget till allmänna lyshållningen under nästa lysår måtte ställa för arbetenas utförande erforderliga medel, 7,280 kronor, till nämnda styrelses förfogande ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, skulle anskaffas medels uttaxering.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

51. Styrelsens för Karlstads föreläsninganstalt framställning angående upprättande av ett kommunalt bibliotek här i staden.

Till Karlstads Stadsfullmäktige.

Sedan läroverksadjunkten Aug. Bergh i motion till Stadsfullmäktige den 14 februari 1912, med instämmande av rektorn m. m. A. Dahlman, förste läraren

E. V. Gelin och läroverksadjunkten A. Zachrison, hemställt, att Stadsfullmäktige behagade dels uppdraga åt styrelsen för Karlstads föreläsningssanstalt att skyndsamt inkomma med utredning och förslag angående upprättande i Karlstad av ett kommunalt bibliotek, med styrelsen medgiven rätt att med sig adjungera för uppdraget i fråga lämpliga personer, och dels bestämma, att beslutet om den framtida användningen av det nu till Karlstads folkskolor utgående anslag måtte uppskjutas, till dess ifrågavarande utredning och förslag föreligga, beslöt Stadsfullmäktige den 20 juni samma år att i så måtto bifalla berörda motion, att Styrelsen för föreläsningssanstalten erhöi i uppdrag att uppgöra och till Fullmäktige inkomma med utredning och förslag angående upprättande i Karlstad av ett kommunalt bibliotek, med rätt för Styrelsen att med sig adjungera för uppdraget lämpliga personer.

Och får i anledning därav föreläsningssanstaltens styrelse härmed vördsamt avgiva följande betänkande och förslag.

Det är en gammal tanke i vårt land, att kunskapens frukter, så långt som möjligt böra göras till allas egendom. Redan om Olaus Petri har kunnat sägas, att han ryckte bildningen ut ur klosteralarna för att göra den till hela folkets egendom och därigenom lärde svenska folket att läsa i bok. Och många andra vår kulturs främste bärare i gångna tider ha visat öppen blick för bildningens värde och vikten av att den sprides till samhällets alla lager. Men aldrig har dock frågan om hela folkets bildning varit så aktuell som i våra dagar. Vi bortse här från folkskolan och dess överbyggnader liksom från läroverk och högskolor av olika slag för att i stället fästa oss vid det s. k. fria folkbildningsarbetet eller det arbete, som utanför dessa läroanstalter med eller utan offentligt understöd nedlägges på spridande av kunskaper huvudsakligen till de bredare lagren av vårt folk. Strävan att popularisera vetenskapen har delvis framsprungit ur känslan av den plikt, som åligger de i bildningsavseende lyckligare lottade att sprida kulturens frukter till dem, som litet eller intet fått smaka därav, och denna strävan har mötts av ett storartat bildningsintresse från de kroppsarbetande samhällsklassernas sida. Men nämnda strävan har även en annan grund. De skiljemurar, som i politiskt och socialt avseende skilja människorna från varandra, hålla nu på att med framgång raseras, och allt flera erhålla inflytande på kommunens och statens angelägenheter. Men för kulturens bästa kräves, att ökad bildning går hand i hand

Använd litteratur: Sveriges sockenbibliotek och övriga anstalter för folkläsnings av V. Söderberg. Föreningen Heimdals folkskrifter, n:r 69, Bibliotek och folkuppfostran. Anteckningar från en studieresa i Amerikas Förenta stater av Valfrid Palmgren; Förslag ang. de åtgärder, som från statens sida böra vidtagas för främjande av det allmänna biblioteksväsendet i Sverige, avgivet den 28 september 1911 av Densamma; Folkelagsamlingar. Deres Historie og Indretning av A. S. Steenberg; uppgifter och redogörelser från en mängd svenska bibliotek av olika slag; uppsatser rörande folkbildningsarbetet i olika årgångar av Social tidskrift och folkbildningsbladet; artiklar i tidskrift för det svenska folkbildningsarbetet m. m.

med vidgade rättigheter och växande makt. Det är därför såsom sig bör, att folkbildningsarbetet intager en särdeles framskjuten plats i våra dagars rastlösa samhällsarbete.

Folkbildningsverksamheten är av mångsidig beskaffenhet. Viktiga led i densamma äro särskilt anordnandet av populärvetenskapliga föreläsningar och upprättandet av goda bibliotek för den stora allmänheten. Den första mera planlagda populärvetenskapliga föreläsningsverksamheten påbörjades av Stockholms arbetarinstitut 1880. Fyra år senare beviljade riksdagen det första anslaget till populära föreläsningar. Det utgick då med 15,000 kronor. Sedermera har riksdagen mer och mer visat sig uppskatta denna bildningsform genom att därtill bevilja allt större och större belopp. 1912 års riksdag anslog för ändamålet en summa av 235,000 kronor. En följd av denna storartade frikostighet från riksdagens sida har blivit, att föreläsningrörelsen tagit ett synnerligen glädjande uppsving. Ensamt i Värmlands län finnas för närvarande 30 statsunderstödda föreläsninganstalter. Men man får ej vänta sig för mycket av föreläsningar i och för sig. Deras uppgift är i stort sett inskränkt till väckande av inträse för studier. Sammanhängande vetande erhålles ej genom dem. Även om föreläsningarna äro aldrig så förträffliga, så måste de dock, om de skola bliva av verkligt gagn förbindas med sådana anordningar, som ge åhörarna tillfälle till självstudier. En nödvändig förutsättning för ett fruktbarande folkbildningsarbete är därför befintligheten av lätt tillgängliga goda bibliotek. Det är i de anglosachsiska länderna man i främsta rummet finner ett mönstergillt modernt biblioteksväsen. I doktor Valfrid Palmgrens arbete «Bibliotek och folkuppfostran, anteckningar från en studieresa i Amerikas förenta stater» lämnas en intresseväckande och hänförd skildring av de amerikanska public libraries. Dessa äro kommunala institutioner, som i en alldeles särskild grad äro samhällets bildningshärdar. Deras uppgift är, att genom varje till buds stående medel underlätta allmänhetens tillgång till böckerna, att uppmuntra dess läslust, att öka antalet hemlån, att skapa en önskan och längtan efter god litteratur. De äro avsedda för alla stånd och åldrar och vilja därför tillgodose allas krav. Därför köpes modern vetenskaplig litteratur i stor utsträckning, men även allt slags populär litteratur, skönlitteratur m. m. «Sida vid sida med de lärde ser man i dess salar arbetaren, som studerar en ny metod inom sitt yrke, skolgossen som söker material till sin kria, husmodern, som önskar recept på någon maträtt, unga män och kvinnor, som vilja ha den nyaste romanen, män av alla åldrar, som läsa tidningar av alla färger, och sist, men ej minst, barn, även de av alla åldrar och färger, som studera än den sist utkomna bilderboken på vaxduk, än indianhistorier eller Robinson Crusoe, än berättelser om Washingtons och Lincolns liv. Det amerikanska public library är den verkliga överbyggnaden på allt slags skola, det fortsätter det uppfostrande verk, som begynts i de mest olika uppfostringsanstalter,

men biblioteket fortsätter sin uppfostran genom hela livet och på samma sätt och med samma rätt för alla, ty det känner ingen åldersgräns, ingen samhälls- eller religionsåtskillnad, inga partier eller partimeningar. Dess drivande kraft är hjälpsamhet, dess ändamål uppfostran och förströelse, räckvidden i dess avsikt är upplysning för alla, dess förhoppning är att utöva en ständigt mer och mer gagnande verksamhet för den enskilde och för samhället. Biblioteken äro statens eller kommunens egendom och underhållas helt och hållet av allmänna medel. »Biblioteket är fritt tillgängligt för varje man, kvinna och barn i samhället, läses på mången biblioteksbyggnad, och det är en grundsats, som alltid följes. Även i icke anglosachsiska länder har under de senaste årtiondena den populära biblioteksrörelsen nått en betydande utveckling. Bland de nordiska länderna har Norge nått längst ifråga om kommunal biblioteks-rörelse. Mest bekant är det Deichmanske bibliotek i Kristiania, som under ledning av bibliotekarien Haakon Nyhuus utvecklats till en av alla samhällsklasser högt uppskattad biblioteksinstitution, som övat stort inflytande på det kommunala biblioteksväsendet i hela Norge och även utom Norges gränser. I vårt land har man länge insett biblioteksverksamhetens betydelse. Redan på 1828—1830 års riksdag väcktes på riddarhuset en motion om sockenbibliotek. Dessa borde sättas i förbindelse med de tilltänkta folkskolorna men även bereda medborgarne i allmänhet «tillgång på tjänlig lektyr, sedan skolkursen och skolboken ej mera äro till fyllest». Men biblioteksfrågan var för tidigt väckt. Motionen avslogs i samtliga stånd. Ungefär vid samma tid spåras i vårt land engelskt inflytande på folkbildningens område. I England blomstrade på 1820-talet en särdeles livlig bildningsrörelse, som fick ett enande organ i Society for the diffusion of useful knowledge 1826. Impulser från denna rörelse föranledde 1833 bildandet i Stockholm av «Sällskapet för spridande av nyttiga kunskaper bland allmogen och de arbetande klasserna», som ännu fortlever under namnet «Sällskapet för nyttiga kunskapers spridande», och som redan året efter sin tillkomst började utgivandet av den bekanta tidskriften «Läsning för folket». Efter mönstret av detta sällskap bildades i Värmland 1835 «Föreningen till utspridande av nyttig folkläsnings i Karlstads stift», som hade till huvudsaklig uppgift att främja bibliotekssaken, och som i synnerhet sedan biskop C. A. Agardh blivit dess ledare, i nämnda avseende utvecklade en så framgångsrik verksamhet, att efter 10 år bibliotek funnos i 38 av stiftets 42 pastorat.

1842 års folkskolestadga erkänner biblioteket såsom en offentlig angelägenhet av stor vikt. «För underhållande av de i skolan förvärvade kunskaper och synnerligen för befrämjandet av sann kristelig bildning . . . åligge det prästerskapet att uppmuntra till inrättandet och begagnandet av sockenbiblioteker samt därtill tjänliga böcker föreslå.» Men det dröjde ganska länge, innan denna föreskrift vann någon allmännare tillämpning. Under 1850-talet gjorde sig folkbildningsin-

flytande från Förenta staterna i Nordamerika gällande i Sverige. Den kände folkbildningsvännen P. A. Siljeström, som under en resa därstädes 1849—1850 lärt känna det offentliga biblioteket och som iakttagit, att amerikanarne icke blott äro det mest praktiska folk på jorden utan — i massa tagna — det mest läsande folk på jorden, började efter hemkomsten till fosterlandet en ivrig och framgångsrik verksamhet för bibliotekssakens främjande. Inrättandet av folkskoleinspektionen 1861 betecknar ett ytterligare framsteg för folkbiblioteken. Enligt sin instruktion skulle inspektörerna i sina ämbetsberättelser även nämna, om sockenbibliotek funnes, och i så fall av vilka böcker det bestode, samt i vad mån det anlidades. Genom inspektörernas anmaningar tillkommo under 1860-talet en mängd sockenbibliotek. 1868 beräknas deras antal till 1,437. Men blomstringen blev av kort varaktighet. Olämpligt bokurval, bristande medel och ringa intresse hos myndigheterna medförde snart sockenbibliotekens förfall.

Men läslusten fanns kvar hos folket. Därför framträdde snart i sockenbibliotekens ställe eller vid deras sida nya biblioteksformer av olika slag. Under de senaste 10 åren har folkbiblioteksfrågan mer och mer tilldragit sig allmänt intresse. 1905 års riksdag beviljade på Kungl. Majts förslag 60,000 kronor till understöd åt folkbibliotek att i enlighet med givna bestämmelser utgå till ett belopp av högst 75 kronor, för år räknat, till skoldistrikt, församlingar, kommuner och enskilda föreningar. Detta anslag, som sedan till och med år 1912 oförändrat utgick, var tydligen alldeles för anspråkslöst för att kunna giva biblioteksrörelsen det stöd, som sakens vikt kräver. Men det var ej endast större anslag, som var av behovet påkallat. En omorganisation av hela biblioteksrörelsen var av flera skäl nödvändig. Insikten härom föranledde statsrådet och chefen för Kungl. ecklestastikdepartementet att i december 1909 anmoda filosofie doktorn Valfrid Palmgren att verkställa utredning angående boksamlingar i Sverige, som voro avsedda för folkbildning, samt avgiva förslag angående de åtgärder, som från det allmännas sida borde vidtagas för främjande av folkbiblioteksrörelsen. Sedan doktor Palmgren i anledning därav i september 1911 avgivit förslag angående de åtgärder, som från statens sida borde vidtagas för främjande av det allmänna biblioteksväsendet, blev detta granskat av en femmannakomité, varefter det lades till grund för en kungl. proposition i frågan, som utan debatt blev i båda kamrarna bifallen i maj 1912. I årligt anslag beviljades dels å ordinarie stat till understöd åt folk- och skolbibliotek, riksförbunds biblioteksverksamhet, vandringsbibliotek och bokförmedlingsanstalter samt till arvodet åt tvenne bibliotekskonsulenter 170,000 kronor och dels å extra stat till utarbetande av en grundkatalog över för folk- och skolbibliotek lämplig litteratur 20,000 kronor. Årligt statsbidrag skall hädanefter utgå för folkbibliotek med lägst 40 och högst 400 kronor till kyrklig eller borgerlig kommun. Statsbidraget kommer att utgå i form av bundna böcker, valda ur av Kungl. ecklestastikdepartementet

utgivna kataloger och förmedlade genom statsunderstödd förmedlingsanstalt. Villk för erhållande av anslag är bl. a., att vederbörande kommun anslår lika stor summa för samma ändamål, att för biblioteket finnes en förståndare eller bibliotekarie, so handbar den närmaste skötseln av boksamlingen ock upprättar katalog däröve att biblioteket är uppställt i lämplig lokal, samt att det regelbundet vissa tider veckan hålles kostnadsfritt tillgängligt för allmänheten.

Utom de gamla sockenbiblioteken finnas i vårt land en mängd bibliotekstyp av nyare datum, såsom stads-, församlings- och skolbibliotek samt arbetare- oö föreningsbibliotek m. m.

Bland städer med ordnat kommunalt biblioteksväsen må i första rumm nämnas Göteborg. Stadens folkbibliotek eller Dicksonska folkbiblioteket, grund 1861 genom en donation av J. Dickson, förfogar över en synnerligen ståtlig byggnad och torde vara det i sitt slag förnämsta biblioteket i vårt land. T huvudbiblioteket höra två filialer nämligen Redbergslids och Majornas folkbibliote 1910 var sammanlagda antalet bokband i folkbiblioteket 18,750 med en utlåning siffra av 174,437 volymer. Stadens anslag till biblioteket för nämnda år v 12,000 kronor.

Ett synnerligen gott bibliotek är Malmö stadsbibliotek, öppnat i decemb 1905. I anledning av en inom Malmö stadsfullmäktige väckt motion om åtgärde vidtagande för upprättande av ett stadsbibliotek beslöto stadsfullmäktige tillsäta en komité för frågans utredning. Med ledning av på andra håll vunnen erfaret uppstälde kommittéerade såsom huvudgrund vid ordnandet av bibliotekssak bl. a., att det blivande biblioteket borde till sitt huvudinnehåll vara av beskafet att bereda tillfälle för alla stadens invånare att inhämta ökade kunskaper o på nyttigt sätt använda ledig tid. Efter underhandlingar mellan komitén o stadens föreläsningssällning ingav den förra sitt förslag till stadsfullmäktige, vil i överensstämmelse därmed i januari 1904 beviljade föreläsningssällningen o anslag av 6,000 kronor för att grunda och omhänderhava ett stadsbibliotek i Malmö med rätt att uppskjuta dess öppnande till 1905, för vilket år jämväl 6,000 kronor beviljades. Föreläsningssällningen ombildades nu till Malmö bibliotek och föreläsningssällning med en styrelse av nio personer, fyra tillsatta av förenigen och fem av stadsfullmäktige. Det pänningbelopp, varöver förenigen ha att disponera vid bibliotekets upprättande, uppgick till omkring 15,000 kronor därav stadens nyssnämnda anslag för 1904 och 1905 å 6,000 kronor för vardera året.

Ledningen av såväl föreläsningssällningen som biblioteksverksamheten skul tillkomma förenigen föreståndare. Men biblioteket skulle närmast skötas av av styrelsen utsedd i språk kunnig dam, som vore särskilt skolad för bibliotekstjänsten med biträde av en av henne antagen tjänarinna, med en ersättning för dem båda

av tillsammans 1,400 kronor om året jämte fri bostad och fritt ljus och värme, och skulle biblioteket hållas öppet minst sex timmar om dagen under nio månader av året. Vid val av böcker skulle hänsyn icke tagas till olika politiska och religiösa åsikter, utan borde från biblioteket uteslutas endast bestämt osedlig litteratur och skandallitteratur. Av anslaget till bokinköp finge högst $\frac{1}{6}$ användas för inköp av böcker, som förutsatte högre bildning än som finnes hos den stora allmänheten.

Biblioteksverksamheten har efter bibliotekets grundande stadigt gått framåt. 1906 uppgick antalet hemlån till 15,900 och 1910 till 46,793. Läsesalen besöktes 1906 av 8,902 och 1910 av 14,484 personer. Biblioteket ägde vid 1910 års slut 12,100 volymer. Stadens anslag var nämnda år 12,000 kronor.

Gävle stad har visat sig uppskatta bibliotekets betydelse i samhället. Genom särdeles frikostiga anslag har staden berett sitt bibliotek utmärkta lokaler och god vård. «Gävle stadsbibliotek och läsestuga» omfattar dels huvudbiblioteket, dels ett filialbibliotek: södra läsestugan. Bokbeståndet utgöres av omkring 16,000 band, Utlåningsciffran för år 1910 var 17,007 band. Stadens årliga anslag är 12,000 kronor. I staten för år 1912 upptogos följande lönebelopp: för bibliotekarien 2,000 kronor, för en expeditris 900, för en amanuens 600 och för en förestånderska för läsestugan 500 kronor. Till städning upptogos dessutom 500 kronor. I Norrköping finnas två kommunala bibliotek. Äldst är Norrköpings biblioteks-förenings bibliotek, öppnat 1902. Styrelsen består av sju personer, av vilka Norrköpings stadsfullmäktige utse två, Norrköpings skolråd och styrelsen för Norrköpings arbetarinstitut vardera en och föreningen tre. Personalen utgöres av en bibliotekarie, en amanuens och en vaktmästare. Lokalen består av ett biblioteksrum, ett expeditorsrum, som tillika är lärum, ett större lärum och en tambur, försedd med tvättställ. Norrköpings skolråd har tillvidare i bibliotekets lokal deponerat en för folkskolans lärarpersonal avsedd boksamling, som för hemlån endast får utlämnas till lärarpersonalen, men för läsning på stället begagnas av alla besökande. Dessutom ha stadsfullmäktige beslutit, att de till stadsfullmäktiges arkiv hörande tryckta böcker och andra trycksaker, som under tidernas lopp blivit till stadsfullmäktige överlämnade, tillvidare finge uppställas i föreningens bibliotek såsom en separat samling. Stadens anslag till biblioteket för år 1910 var 5,000 kronor. Antalet hemlån uppgick nämnda år till 41,398 volymer.

Norrköpings stadsbibliotek har bildats på grundvalen av det av stadsfullmäktige 1904 inköpta s. k. Finspångsbiblioteket.

Västerviks stadsbibliotek har uppstått genom en sammanslagning av flera bibliotek. Den redan på 1860-talet grundade «stadsboksamlingen» hade så småningom förlorat sin betydelse. Nya bibliotek uppstodo vid dess sida, såsom arbetarkommunens bibliotek och godtemplarlogernas boksamlingar. Men någon livakti-

gare biblioteksverksamhet förefanns dock icke. Då väcktes tanken på att man skulle kunna åstadkomma system i biblioteksverksamheten genom en sammanslagning av samtliga bibliotek. Stadsfullmäktige tillsatte en kommitté för att utreda frågan och inleda underhandlingar med respektive bibliotek om sammanslagning. Slutligen lyckades man ena sig om ett förslag, som av samtliga bibliotek godkändes. Västerviks «Stadsboksamling», arbetarbiblioteket samt tvenne godtemplarlogers bibliotek sammanslogos till ett gemensamt bibliotek på följande grunder: Stadsboksamlingen skulle utan alla förbehåll ingå i det nya biblioteket, föreningsbiblioteken skulle överlämnas, sedan böckerna blivit märkta med resp. biblioteksnamn och en ojävig värdering av böckerna blivit verkställd. Skulle någondelen parten önska att utgå ur det gemensamma biblioteket, skulle böckerna efter ojävig värdering återställas sex månader efter skedd uppsägning, varvid staden skulle till föreningsbiblioteken betala skillnaden mellan värderingssummorna. Staden skulle till det nya biblioteket lämna ett årligt bidrag till lokalhyra, arvode åt bibliotekarien, medel till bokinköp, inbindning m. m.

Lunds stadsbibliotek är litet men gott. Vid 1910 års slut omfattade de cirka 6,200 band och boklånens antal uppgick till 14,092.

Inalles har ett 60-tal städer i vårt land kommunala bibliotek, och flera av dessa skötas väl och omfattas då också med stort intresse. Vid sidan av de kommunala biblioteksinstitutionerna, till vilka utom socken- och stadsbiblioteken jämväl hör skol- och församlingsbibliotek, ha uppstått ett avsevärt antal bibliotek på enskilt initiativ. Och bland dessa påträffa vi några av våra bäst skötta bibliotek. Vi behöva endast erinra om Stockholms arbetarbibliotek, Luleå folkbibliotek och Falu allmänna bibliotek. En storartad biblioteksverksamhet bedrivs också av våra nykterhetsorganisationer och särskilt av godtemplarorden, vars bildningsverksamhet är utmärkt av fast organisation och stor planmässighet. Åtskilliga föreläsningssalstaler bedriva även biblioteksverksamhet. Ett gott bibliotek av detta slag är Karlskrona folkbibliotek.

I Karlstad finnas utom de båda skolbiblioteken flera föreningsbibliotek, men någon livaktig biblioteksrörelse förefinnes här nog inte för närvarande.

I samband med denna korta översikt av biblioteksrörelsens utveckling och nuvarande ställning torde böra framhållas några synpunkter, som vid upprättandet av ett kommunalt bibliotek förtjänade att beaktas. Det s. k. folkbildningsarbetet avser väl i främsta rummet de medlemmar av samhället, som på grund av sin levnadsställning minst fått njuta av kunskapens frukter eller den kroppsarbetandeklassen, men mer och mer har dock med rätta den åsikten gjort sig gällande, att folkbildningsarbetet är avsett för alla det samhällets medlemmar. Ett uttryck för statsmakternas uppfattning i detta avseende finner man i förändringen av anslaget till «föreläsningssal» till «populärvetenskapliga föreläsningssal».

kurser i folkbildningssyfte. Vad som sagts om föreläsningarna, gäller i ännu högre grad om biblioteken. Ett kommunalt bibliotek är icke avsett för den eller den gruppen av människor i ett samhälle utan för alla. Det synes därför också vara mindre lämpligt att benämna ett dylikt bibliotek folkbibliotek. I ett stadssamhälle bör ett kommunens bibliotek lämpligast benämnas stadsbibliotek. I samband med det egentliga biblioteket måste med nödvändighet finnas ett läsrum med referensbibliotek. Betydelsen av ett glatt och ljusst läsrum, försett med en rikhaltig referenslitteratur, kan knappast överskattas. Vad åter angår läsrum, som på samma gång äro serveringslokaler, så äro dessa närmast att betrakta såsom välgörenhetsinrättningar och böra därför icke av en kommun understödjas i samband med biblioteksverksamheten, vilken sistnämnda bör vara en kommunal angelägenhet av samma slag som skolväsendet och får ej sålunda betraktas såsom välgörenhet. Tiderna för ett biblioteks öppethållande måste bestämmas med hänsyn till olika lokala förhållanden. Ett oeftergivligt villkor är emellertid, att ett kommunbibliotek, som verkligen skall göra skäl för namnet, hålles öppet varje dag, åtminstone under nio månader av året, med undantag dock för vissa högtidsdagar. Bokskaffningen är bibliotekets svåraste uppgift. Vid val av böcker bör hänsyn icke tagas till olika politiska och religiösa åsikter. Detta är ej endast en rättvis, utan även en klok och nyttig grundsats. «Vårt politiska liv», har en auktoritet på bibliotekssakens område yttrat, «har antagit en sådan förbittring och en neutral plat för förståelse är så svår att finna, att man borde vara glad, om tilläventyrs folk biblioteken kunde erbjuda en sådan. Varthän skola vi väl komma, om intet part vill höra det andras skäl?» Man har också liknat de i politiskt avseende fullt neutrala läsesalarna vid politiska sanatorier, där förståelse för andras meningar främjas, och där den politiska och sociala stridens förgiftande egenskaper i någon mån åtminstone mildras. Vad som här sagts om böcker, gäller naturligtvis även tidningar, där sådana förekomma. Av flera skäl torde dock dagspressens alster böra uteslutas från det allmänna biblioteket. Det finns emellertid även ett annat slags litteratur, som bör fullständigt uteslutas från bibliotek för den stora allmänheten, och det är böcker av osedlig syftning. Vår nuvarande ecklesiastikminister har en gång härom yttrat några ord, som förtjäna att citeras: «Det kan enligt min mening icke vara försvarligt att i statsunderstödda bibliotek tillhandahålla icke blott äldre personer utan även en omogen och okritisk ungdom litteratur av sådan art, att man måste vara förvissad därom, att den eggat drifterna och ger fantasilivet en osund riktning, denna litteratur må sedan i fråga om formellt artistiskt raffinering stå än så högt. Även på det andliga området är en viss offentlig hygien av nöden, om ock för dennas rätta handhavande kräves en synnerligen hög grad av takt och gott förstånd.»

Enär ett kommunalt bibliotek är till för alla ett samhälles medlemmar, så

får man ej vid bokinköp utgå från några förutfattade meningar om vad det s. k. «folket» kan behöva eller smälta. Hela denna tankegång, att «folket» bör ha en särskild andlig diet, är föröfrigt betydligt oriktig. Redan 1859 yttrade P. A. Siljeström i sina «Anvisningar och råd i avseende på inrättandet av sockenbiblioteker», att han funnit, «att vad som duger för s. k. bildade läsare i allmänhet bör ock duga för allmogemannen och arbetaren». Och senare tidens erfarenhet har i hög grad bekräftat denna uppfattning. År 1899 öppnades vid Krupps bekanta verkstäder i Essen ett offentligt bibliotek, avsett för såväl tjänstemän som arbetare vid verkstäderna. Där samlades «folklitteratur» och vetenskaplig litteratur utan att man det ringaste bekymrade sig för att den sistnämnda skulle vara för hög för arbetarna. Man var övertygad om att i längden ändå var och en läser det han kan smälta. Försöket slog väl ut. Just böckerna av hög nivå nådde de högsta utlåningssiffrorna. Det är för öfrigt en erfarenhet, som vunnits i alla väl skötta allmänna bibliotek i hela världen, att sådana bibliotek, som redan från början vinnlägga sig om att med avseende på sitt bokbestånd söka tillfredsställa önsknings- och krav från alla slag av läsare, också vinna alla slag av besökande med andra ord tillvinna sig hela samhällets förtroende och intresse, utan vilket ett allmänt biblioteks verksamhet icke är av stort värde. Utan att i öfrigt närmare ingå på frågan om innehållet i ett kommunalt bibliotek vilja vi dock framhålla, att där bör finnas en väl vald kunskapsgivande litteratur, såsom arbeten i allt slags historia, biografi, naturvetenskap, filosofi, religionshistoria, konst- och litteraturhistoria och pedagogik, vidare arbeten av encyklopedisk art, uppslagsböcker, litteratur berörande olika yrkens och hantverks utövande, tekniska arbeten av skilda slag, lagböcker, litteratur, som tjänar att belysa vår tids politiska och sociala strävanden, allt slags litteratur, som berör och står i samband med det samhälle, där biblioteket är beläget o. s. v. Av synnerlig vikt är också, att biblioteket tillgodoser samhällsmedlemmarnas berättigade krav på rekreation och förträffelse genom en omfattande skönlitterär avdelning.

Inom varje institution är den ledande personligheten av stor betydelse, men ingenstädes är detta fallet så som i en biblioteksinstitution. På bibliotekariens lämplighet för sin plats beror ett biblioteks utveckling och förkovran i högsta grad. Bibliotekarien måste äga grundlig litteraturkännedom och gedigna kunskaper. Han bör vidare äga kännedom om modernt biblioteksväsen, vunnen genom studier vid mera kända folkliga biblioteksinstitutioner. Men hans personliga egenskaper äro om möjligt ännu viktigare. Han bör vara varmt besjälad av intresse för folkbildningsarbetet, och han måste med iakttagande av ett bestämt uppträdande, men utan oginhet och dåligt humör, ävensom utan varje spår av klass- eller partihänsyn stå allmänheten till tjänst. En följd av här framställda krav på bibliotekarien är, att man ej får allt för mycket låta sparsamhetssynpunkten dominera vid bestämmande av bibliotekariens arvode.

En av de första åtgärder, styrelsen vidtog för fullgörandet av det densamme givna uppdraget, var att rikta en förfrågan till fyra härvarande föreningsbibliotek, huruvida de vore villiga att uppgå i det blivande kommunala biblioteket. Det syntes nämligen styrelsen klart att alla för bibliotekssaken inträffade krafter i samhället borde förenas kring en och samma institution. Den uppoffring föreningarna skulle göra genom att kostnadsfritt ställa sina bibliotek till det kommunala bibliotekets disposition, fann styrelsen väl uppvägas av fördelen för föreningsbiblioteken att få sina boksamlingar placerade i ett av stat och kommun understött, varje dag öppet och under sakkunnig ledning ställt bibliotek. Emellertid har endast ett bibliotek, nämligen Karlstads arbetarebibliotek, förklarat sig villigt att på vissa villkor uppgå i det planerade stadsbiblioteket. Då sålunda en sammanslagning i den utsträckning, styrelsen ansett önskvärd, ej kunnat komma till stånd har styrelsen alldeles uppgivit tanken på sammanslagning tillsvidare.

Beträffande lokal för ett blivande stadsbibliotek har styrelsen med sitt förslag stannat vid de fyra östra rummen jämte kök på nedre bottnen i nuvarande komministergården. Dessa rum kunna nämligen utan större svårighet apteras till biblioteksrum och läsesal. Se bilaga 1. Läget är också ganska centralt. De ifrågasvarande rummens iordningsställande och möblering för biblioteksändamål skulle enligt bifogade kostnadsförslag kräva ett belopp av cirka 2,220 kr. Se bil. 2 och 3. Vid ett första inköp av böcker för det nya biblioteket bör särskild hänsyn tagas till vikten av att referensbiblioteket redan från början blir väl tillgodosett. Då detta emellertid kräver rätt avsevärda kostnader, anser sig styrelsen böra hemställa om ett belopp en gång för alla för bibliotekets iordningsställande på 6,000 kronor. Då styrelsen anser önskvärdt, att det tilltänkta biblioteket redan med nästa års början träder i verksamhet, får styrelsen jämväl anbjuda om anslag för 1914. Enligt styrelsens mening kräver biblioteket, för att något så när kunna fylla sin uppgift, ett anslag av 3,000 kronor om året. Huru styrelsen närmare tänkt sig fördelning av de båda anslagen framgår av ett bifogat förslag till stat för 1913 och 1914. Se bil. 4! Då det blivande bibliotekets verksamhet kommer att stå i nära samband med föreläsninganstaltens arbete, anser styrelsen lämpligt att båda dessa institutioner ställas under en gemensam styrelse. Angående det föreslagna bibliotekets styrelse och organisation i övrigt får styrelsen hänvisa till denna utredning. Åtföljande förslag till stadgar för Karlstads stadsbibliotek och föreläsninganstalt ävensom till reglemente för Karlstads stadsbibliotek. Se bil. 5 och 6!

I anslutning till vad styrelsen sålunda anfört, får styrelsen härmed vördsamt hemställa, det Karlstads stadsfullmäktige behagade besluta,

att här i staden upprätta ett kommunalt bibliotek, benämnt Karlstads stadsbibliotek,

att uppdraga åt föreläsninganstaltens styrelse att i anslutning till

ovan uttalade grundsatser och i överensstämmelse med bifogad ritning ävensom med av styrelsen föreslagna stadgar och bestämmelser vidtagna nödiga anstalter för bibliotekets iordningsställande,

att för detta ändamål åt styrelsen anvisa ett belopp av 6,000 kronor för innevarande år,

att till bibliotekslokal kostnadsfritt upplåta de fyra östra rummen jämte kök på nedra bottnen i nuvarande komministersgården,

att för år 1914 till biblioteket anslå 3,000 kronor.

Karlstad den 16 april 1913.

AUG. BERGH.

G. JAKOBSON.

ALFR. NYBERG.

ALBERT AURELL.

NANCY ENWALL.

ALFR. JOHNSON.

G. A. GUSTAFSON.

Bil. 2.

Kostnadsförslag

Å förändring av fyra rum och kök i nedre botten av huset å tomten n:o 60 i kvarteret Enhörningen i Karlstad, till bibliotekslokaler enligt bifogad ritning.

Rivning av kokspisen och kakelugnen i nordöstra rummet jämte mellanväggarna mellan de båda östra rummen, inläggning av järnbalkar vid taket istället, nedtagning av köksskåpen och flyttning av väggen, insättning av dörr mellan tamburen (gamla köket) och expeditjonsrummet samt mellan detta och biblioteket, igensättning av tvänne dörrar.....	210: —
Putsningen lagas å murnischar samt efter väggarnas nedtagande, taken i östra och södra rummen omputas	100: —
Golvet omlägges i expeditjonsrummet samt tamburen och delvis i östra rummen trossfyllningen kompletteras	125: —
Justering av fönster och dörrar (flyttade dörrar användes) komplettering av beslager, foder och listverk	95: —
Kamin och porslinvättstall i tamburen med skåp omkring röret nedtill samt klädhylla	115: —
Målning av fönster och dörrar i oljefärg, taken limfärgstrykas, alla rum och tamburen tapetseras	230: —
Rengörning av lokalerna efter reparationen	25: —
	<hr/>
	Summa Kr. 900: —

Karlstad den 12 April 1913.

BRÖDERNA VÄSTLUND.

Olov Wästlund.

Bil. 3 a.

Offert,

& Biblioteksmöbler, utförda i lackerad, eller lasserad furu:

1 st. Bord	300 + 130 cm.	65: —	
3 » »	120 + 75 »	25: —	75: — med lådor
1 » »	100 + 60 »	20: —	
1 » »	150 + 90 »	30: —	
1 » »	120 i diameter	25: —	
1 » Disk	200 + 50 diameter	50: —	
18 » Stolar		6: —	108: —
4 » Fåtöljer		18: —	72: —
1 » Soffa			30: —
4 » Bokhyllor	hög 250 + 200 cm. br.	180: —	utan ryggfyln.
3 » »	250 + 200 »	165: —	med »
		<hr/>	
		Kronor 820: —	

Karlstad den 11 april 1913.

WALFRID SVENSSON & C:o.
gm *Axel Svensson*.

Bil. 3 b.

Herr Adjunkten Aug. Bergh, Karlstad.

Åberopande gårdagens telefonsamtal rörande priset på mattbeläggning af fyra för bibliotek afsedda rum i nuvarande komministergården, har vi härmed nöjet offerera Eder Forshaga granitmatta extra prima A cirka 3,3 mm. tjock till kronor 8: 35 pr meter, pris för påläggning 75 öre pr meter, till ifrågavarande rum åtgår cirka 55 meter.

Högaktningsfullt
WALFRID SVENSSON & C:o.
gm *Joh. G. Olsson*.

Bil. 4.

Förslag

till stat för Karlstads stadsbibliotek åren 1913 och 1914.

År 1913.

Inkomster.

Anslag från Karlstads kommun	6,000: —
	<hr/>
Summa kr.	6,000: —

Utgifter.

Biblioteksrummens iordningsställande och möblering	2,220: —
Bokinköp	2,000: —
Bindning av böcker	700: —
Arvode åt bibliotekarien och hans biträde	600: —
Lyse, värme och städning m. m.	250: —
Oförutsedda utgifter	230: —
	<hr/>
	Summa kr. 6,000: —

Ar 1914.*Inkomster.*

Anslag från Karlstads kommun	3,000: —
Statsanslag	400: —
	<hr/>
	Summa kr. 3,400: —

Utgifter.

Bokinköp	1,350: —
Arvode åt bibliotekarien och biträdet	1,200: —
Lyse, värme och städning	300: —
Inbindning	500: —
Oförutsedda utgifter	50: —
	<hr/>
	Summa kr. 3,400: —

Bil. 5.**Förslag**

till Stadgar för Karlstads stadsbibliotek och föreläsningssanstalt.

§ 1.

Karlstads stadsbibliotek och föreläsningssanstalt stå under förvaltning av en gemensam styrelse, bestående av sju personer, vilka väljas av stadsfullmäktige för en tid av fyra år. Tre ledamöter av de första gången valda avgå efter lottning vid slutet av andra året. Avgående ledamot kan återväljas. Avgår styrelsemedlem före utgången av den tid, för vilken han blivit vald, väljes annan ledamot för återstående delen av samma tid.

§ 2.

Styrelsen har till uppgift att på sätt dessa stadgar angiva omhändervärd och utveckla ett stadsbibliotek i Karlstad, avsett att bereda stadens invånare tillfälle till förädlade och upplysande läsning samt att även anordna föreläsningar och undervisningskurser, huvudsakligen avsedda för åhörare med vanlig folkskolebildning.

§ 3.

Styrelsen utser årligen inom sig en ordförande, som tillika är föreståndare för föreläsningssanstalten, en v. ordförande, en kassaförvaltare och en materialförvaltare samt för en tid av tre år, inom eller utom sig, en bibliotekarie, som även är styrelsens sekreterare och har den närmaste vården av biblioteket sig anförtrodd. Bibliotekarien må, även om han (hon) ej är medlem av styrelsen, deltaga i dennas förhandlingar, dock ej i besluten.

Styrelsen sammanträder på kallelse av ordföranden, så ofta han finner det nödigt eller då minst två ledamöter därom göra framställning.

Vid sammanträdena föras protokoll, som justeras på sätt styrelsen bestämmer, och är föreståndaren föredragande vid behandling av ärenden, som röra föreläsningssammansättningen, och bibliotekarien vid behandling av biblioteksfrågor.

För att beslut må kunna fattas, fordras, att minst fyra ledamöter äro närvarande.

§ 4.

Styrelsen tillkommer:

att förhyra för bibliotekets och föreläsningssanstaltens verksamhet lämpliga lokaler;

att antaga och avskeda nödig personal samt att besluta om utgående arvoden;

att utfärda instruktioner för bibliotekarien samt för bibliotekets och föreläsningssanstaltens verksamhet;

att föreskriva nödiga ordningsregler för städningen av och ordningen i de av styrelsen förhyrda lokalerna:

att besluta om föreläsningar och studiekurser;

att besluta om inköp av lämplig litteratur samt om inbindning av bibliotekets böcker;

att hålla biblioteket försäkrat mot eldfara;

att ansöka om stadsbidrag för biblioteket och föreläsningssanstalten;

att ansvara för att för verksamheten anslagna medel förvaltas i enlighet med de bestämmelser, som för dessa medels erhållanden kunna vara föreskrivna;

att årligen till stadsfullmäktige avgiva förslag till utgifts- och inkomststat för verksamheten under nästföljande år;

att årligen före den 1 mars till vederbörande revisorer avgiva för kalenderår avslutad räkenskap och årsberättelse för näst föregående år;

att övervaka att gällande stadgar och bestämmelser noggrant efterlevas samt att i övrigt på bästa sätt handhava och vårda bibliotekets och föreläsningssanstaltens angelägenheter.

§ 5.

Var och en medlem av Karlstads samhälle äger rätt att till bibliotekarien ingiva skriftligt förslag till bokinköp, som sedan underställas styrelsens prövning.

§ 6.

Ändring av dessa stadgar avgöres av stadsfullmäktige, sedan styrelsen däröver avgivit utlåtande.

Bil. 6.

Förslag

till Reglemente för Karlstads stadsbibliotek.

§ 1.

Karlstads stadsbibliotek är avgiftsfritt tillgängligt för såväl hemlån som läsning på stället i överensstämmelse med nedanstående regler.

§ 2.

Biblioteket hålles öppet:

- A. under januari—maj och september—december för hemlån och läsning på stället söckendagar 6—9 e. m. samt för läsning på stället därjämte söndagar 6—8 e. m.
- B. under juni—augusti för hemlån och läsning på stället onsdagar och lördagar 6—8 e. m.

Bibliotekets lokaler äro stängda: nyårsdag, trettonafton, trettondag, Marie bebådelsedag, långfredag, påskafton, påskdag, annandag påsk, 1:a maj, Kristi himmelfärdsdag, pingstafton, pingstdag, annandag pingst, midsommarafton, midsommardag, julafton, juldag, annandag jul och nyårsafton.

§ 3.

Tillträde till bibliotekets lokaler äger, så långt utrymmet det medger, var och en nykter person öfver 15 år, som inkttager ett hyfsat uppförande och rättar sig efter bibliotekets ordningsregler.

Regler för läsesalens begagnande.

§ 4.

Högljutt tal och onödiga samtal äro förbjudna.

§ 5.

Besökande äga själva framtaga i läsesalen uppställda böcker eller utlagda tidskrifter. Dessa skola hanteras aktsamt och efter begagnandet noggrant återställas på sina platser.

§ 6.

För begagnandet i läsesalen kunna även, efter rekvisition hos bibliotekarien, böcker ur bibliotekets huvudsamling erhållas. Dessa skola återlämnas därstädes före bibliotekets stängning.

§ 7.

Besökande få på inga villkor borttaga böcker eller tidskrifter från läsesalen.

§ 8.

I läsesalen får icke någon som helst förtäring intagas.

§ 9.

Den, som bryter mot ordningsreglerna, kan för längre eller kortare tid och vid upprepade fall, för beständigt förbjudas tillträde till lokalerna.

Regler för utlåningen.

§ 10.

För erhållande af boklån fordras att låntagare :

- a) är inom Karlstads stad bosatt;
- b) är över 15 år;
- c) undertecknar en förbindelse, att han godkänner och underkastar sig bibliotekets regler och bestämmelser samt, om så erfordras, deponerar 5 kr. eller av förening eller enskild inom samhället bosatt person ställd borgen för erhållna boklån.

Som säkerhet deponerad summa återfås vid upphörandet med boklån från biblioteket. Formulär för ovannämnda förbindelse erhålles i bibliotekslokalen.

§ 11.

Den som uppfyllt de i föregående § upptagna villkor är berättigad att till hemlån varje gång erhålla tre böcker, därav två skönlitterära.

§ 12.

Till låns erhållen skönlitterär bok skall återlämnas senast två veckor, en icke skönlitterär senast fyra veckor från utlåningsdagen, denna räknad som den första lånedagen.

Låntagare är dock berättigad att mot förevisning av de låntagna böckerna få lånet en gång förnyat på lika lång tid.

§ 13.

Äro icke böckerna återlämnade eller till förnyat lån uppvisade den sista lånedagen, påföres låntagare i böter 10 öre pr band och vecka, varvid påbörjad vecka räknas som hel.

§ 14.

Särskilda bestämmelser om förlängd utlåningstid utfärdas, då styrelsen finner så lämpligt.

§ 15.

Att till annan person utlåna en från biblioteket till låns erhållen bok är förbjudet.

§ 16.

Utlåning äger icke rum av till läsesalen hörande böcker och tidskrifter, ej heller av bibliografiska arbeten, dyrbarare böcker och planschverk, sällsynt tryck samt småtryck. Undantag kunna av bibliotekarien på grund av särskilda omständigheter i vissa fall medgivas.

§ 17.

Låntagare är skyldig att aktsamt behandla låntagna böcker. Anteckningar och vikningar i böckerna äro förbjudna. Skadas en låntagen bok på detta eller annat sätt, även om det sker ofrivilligt, ersättes skadan efter bibliotekariens värdering.

Bortkommen bok ersättes med fulla värdet.

§ 18.

Underlåter någon låntagare att betala de avgifter och böter, som omförmälas i § 13, eller skadeersättning enligt § 17, förlorar han sin lånerätt tills skulden är betald.

§ 19.

Låntagare är skyldig att anmäla ombyte av bostad.

§ 20.

Utlåning får icke äga rum till hem, där smittosam sjukdom finnes. Har sådan utbrutit hos låntagare, skall han genast med uppgift om sjukdomsfallet återställa låntagna böcker, väl inlagda i pappersomslag, varefter böckerna desinficeras.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 19 maj 1913.*

§ 10.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över styrelsens för Karlstads föreläsninganstalt framställning om inrättande av ett kommunalt bibliotek här i staden.

Sedan handlingarna cirkulerat bland kammarens ledamöter och suppleanter, beslöt nu kammaren anföra följande:

Då fornminnesmuseets samlingar, som nu voro placerade i övre våningen i komministergården, under innevarande års sommar komme att flyttas därifrån, hade drätselkammaren tänkt sig, att denna våning skulle bli boställsvåning åt komministern. Vid sådant förhållande mötte intet hinder för upplåtelse av bibliotekslokal i nedre våningen. Föreläsninganstaltens styrelse hade hemställt, att lokal måtte kostnadsfritt upplåtas, men ansåg drätselkammaren, att i staten någon viss hyresavgift borde upptagas, och ville kammaren föreslå, att denna avgift måtte bestämmas till 600 kronor för år.

I fråga om kostnaderna för bibliotekets iordningsställande ansåg drätselkammaren, att medel därtill lämpligen kunde tagas av Eneströmska fondens räntor, som den 1 januari 1913 utgjorde 14,707 kronor 3 öre. Då emellertid dessa räntor först under nästa år blevo disponibla, ville kammaren hemställa, att organisationskostnaderna under innevarande år måtte förskottas ur stadskassan för att nästa år ersättas ur nämnda fonds räntemedel.

I anslutning härtill och då kammaren ej hade något att erinra mot den av föreläsninganstaltens styrelse gjorda framställningen, beslöt kammaren tillstyrka stadsfullmäktige att besluta:

att här i staden upprätta ett kommunalt bibliotek, benämt Karlstads stadsbibliotek,

att uppdraga åt föreläsninganstaltens styrelse att i anslutning till av styrelsen

uttalade grundsatser och i överensstämmelse med bifogad ritning ävensom med av styrelsen föreslagna stadgar och bestämmelser vidtagna nödiga ansalter för bibliotekets iordningsställande,

att för innevarande år anvisa ett belopp av 6,000 kronor till organisationskostnader,

att bestämma att detta belopp skall förskotteras ur stadskassan för att nästa år ersättas av tillgängliga räntemedel ur Eneströmska fonden,

att till bibliotekslokal upplåta de fyra östra rummen jämte kök på nedra botten i nuvarande komministergården mot en hyresavgift, som i staten upptages till 600 kronor för år,

att för år 1914 till biblioteket anslå 3,600 kronor, samt

att bestämma att sistnämnda belopp skall i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medels uttaxering.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 juni 1913.*

§ 61.

I anledning av en utav Herr Aug. Bergh väckt motion hade Stadsfullmäktige å sammanträde den 20 Juni 1912 beslutat uppdraga åt Styrelsen för Karlstads föreläsninganstalt att uppöra och till Fullmäktige inkomma med utredning och förslag angående upprättande här i staden av ett kommunalt bibliotek.

Dylikt förslag hade nu från nämnda styrelse till Stadsfullmäktige ingivits, och hade Beredningsutskottet att häröver avgiva yttrande.

Förslaget innefattade upprättande här i staden av ett kommunalt bibliotek, benämnt Karlstads stadsbibliotek, meddelande av uppdrag åt föreläsninganstaltens styrelse att vidtaga erforderliga åtgärder för bibliotekets iordningsställande, anvisande härför av ett belopp av 6,000 kronor för innevarande år, kostnadsfritt upplåtande av de fyra östra rummen jämte kök på nedre botten i nuvarande komministergården till bibliotekslokal samt beviljande av anslag till biblioteket för år 1914 med 3,000 kronor.

Vid förslaget hade fogats kostnadsberäkning över förändring och inredning av förenämnda rum till bibliotekslokal, uppgift å kostnaderna för anskaffande av möbler till samt inläggning av linoleummattor i lokalen, förslag till stat för biblio-

teket för åren 1913 och 1914 samt förslag till stadgar för biblioteket och föreläsninganstalten och till reglemente för biblioteket.

Drätselkammaren hade uti avgivet utlåtande tillstyrkt förslaget med den ändring, att biblioteket skulle debiteras en hyresavgift för lokalen av 600 kronor för år, i anledning varav stadens anslag för nästa år skulle ökas med motsvarande belopp, varjämte kammaren jämväl framställt förslag rörande anskaffandet av de begärda anslagen.

Beredningsutskottet tog nu detta ärende i överbägande och beslöt efter överläggning att för sin del instämma uti vad Drätselkammaren i ärendet anført och hemställt.

Då emellertid av handlingarne syntes framgå, att föreläsninganstaltens styrelse hade för avsigt att pålägga golven i den ifrågasatta bibliotekslokalen med linoleummattor, ville Utskottet vid sin tillstyrkan till förslaget foga det uttalande, att Utskottet, med hänsyn till den rådande fukten i komministergårdens lokaler, ej ansåge lämpligt, att linoleummattor pålades, såvida ej genom särskild undersökning av golven utröntes, att sådant låte sig göra.

Utskottet hemställde alltså, att Stadsfullmäktige måtte besluta:

att här i staden upprätta ett kommunalt bibliotek, benämnt Karlstads stadsbibliotek,

att uppdraga åt föreläsninganstaltens styrelse att i anslutning till av styrelsen uttalade grundsatser och i överensstämmelse med bifogad ritning ävensom med av styrelsen föreslagna stadgar och bestämmelser vidtaga nödiga anstalter för bibliotekets iordningställande,

att för innevarande år anvisa ett belopp av 6,000 kronor till organisationskostnader,

att bestämma, att detta belopp skall förskottas av stadskassan för att nästa år ersättas av tillgängliga räntemedel ur Eneströmska fonden,

att till bibliotekslokal upplåta de fyra östra rummen jämte kök på nedre botten i nuvarande komministergården mot en hyresavgift, som i staten upptages till 600 kronor för år,

att för år 1914 till biblioteket anså 3,600 kronor samt

att bestämma, att sistnämnda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

52. Återremitterade ärendet angående ny upplagsplats för renhållningsverket.

Se Serien B. 1912. N:o 7; § 93 och N:o 9; § 144.

Utdrag af protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 16 April 1913.

§ 59.

Uti det till Hälsovårdsnämnden återremitterade ärendet angående ny upplagsplats för renhållningsverket beslöt Hälsovårdsnämnden anförda:

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 1 augusti 1911 har Hälsovårdsnämnden hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta inköpa egendomen Örsholmen på 6 med samma namn för ett pris af 25,000 kronor enligt ett af ägarna afgifvet arbud samt uppdraga åt Drätselkammaren att inkomma med utredning angående kostnaderna för renhållningsverkets förläggande dit.

Genom sitt förslag hade Hälsovårdsnämnden i första hand velat vinna, de att renhållningsverket komme bort från Djäknefältet, där det enligt hvad upprapade klagomål gifvit vid handen beredde obehag för de närboende, dels ock att det förlades till ett område som tillhörde staden, så att staden icke, i händelsen själf framdeles blefve tvungen att öfvertaga renhållningsbestyret, komme att sakna lämplig plats för upplagen, samt att området blefve så vidsträckt, att det gäfvade tillfälle till utvidgningar och att staden kunde förhindra bebyggande i upplagsplatsens närhet.

Vid frågans senaste behandling i Stadsfullmäktige den 17 oktober 1912 gjordes emellertid en del invändningar: kostnaderna väckte betänkligheter, staden ägde förut Tallåsen, som vore ungefär lika närbelägen och möjligen lika lämplig som Örsholmen, det funnes personer i Ulfby, som voro intresserade att få öfvertaga renhållningsbestyret och befria staden från vidare bekymmer med afseende på upplagsplats, vidare hade Nils Persson i Rud enligt ett till Drätselkammaren ställt erbjudit sig att taga renhållningen på entreprenad samt hålla erforderlig upplagsplats och byggnader mot en årlig ersättning af 10,500 kronor och slutligen hade hos Stadsfullmäktige väckts förslag om tillsättande af kommité för ordnande af renhållningsfrågan i sin helhet.

På framställt förslag blef ärendet också återremitteradt till Hälsovårdsnämnden för att tagas under förnyadt öfvervägande.

Med anledning häraf har Hälsovårdsnämnden ånyo tagit frågan under öfverpröfning.

Därvid har Hälsovårdsnämnden beklagligt nog måst frångå sitt förslag o

inköp af Örsholmen, enär ägarna däraf förklarar sig icke längre vilja vidhålla sitt försäljningsanbud, och Hälsovårdsnämnden har därför varit nödsakad tänka sig andra utvägar för lösning af platsfrågan.

Sedan Nils Persson å Rud till Nämnden inkommit med skriftligt anbud å renhållningen (Bil. A.) har Nämnden anmodat honom ställa borgen för sitt eventuella åtagande (Bil. B.) men han har därefter på grund af svårigheten att anskaffa sådan återkallat sitt anbud. (Bil. C.)

Då Tallåsen nämnts såsom en möjligen lämplig upplagsplats, har Hälsovårdsnämnden anmodat sundhetstillsyningsmannen Sandberg att med biträde af renhållningsentreprenören Wennerström besiktiga platsen och därom afgifva yttrande. Sådant har också lämnats (Bil. D.), och torde däraf utan vidare framgå, att denna plats icke kan komma i fråga.

Från Herrar Ernst Nisser, Allström, Oskar Olsson, Höije, Carl von Post, Sveanäs, J. M. Forsberg, Björby, och Josef Andersson, Karlstad, i uppgifven egenkap af stiftare för Karlstads Renhållningsaktiebolag, har till Nämnden inkommit en skrifvelse (Bil. E.), hvori dessa å nämnda bolags vägnar erbjuda sig att mot en ersättning af 8,000 kronor årligen för en tid af tio år öfvertaga renhållningsbestyret under förutsättning, att staden inköper plats och anlägger behöfliga byggnader i närheten af Ulfsby station, bekostar stickspår från stationen, anordnar lastplats vid Karlstads Östra station, betalar alla fraktkostnader från denna station till Edsgatan och Ulfsby, tillhandahåller upplagsplats för en del af soporna, tillser, att erforderligt antal lämpliga järnvägsvagnar finnas till bolagets förfogande, samt ansvarar för att en öfverföringsstation anordnas.

Från sistberörda fordran hafva vederbörande emellertid sedermera förklarar sig kunna afstå.

Då Hälsovårdsnämnden enligt hvad nedan sägs ansett, att detta anbud icke kan komma i fråga till antagande, har Nämnden ej funnit erforderligt infordra borgen härför.

I sammanhang härmed har Ulfsby Tegelbruk erbjudit staden till plats för renhållningsverket för 8,000:— kronor inköpa ett område om 1,0864 hektar jämte en del gamla byggnader (Bil. F.).

Vidare har nuvarande renhållningsentreprenören Georg Wennerström i skriftligt, med borgen af Herrar J. A. Wennerström, Trangårdstorp, samt J. Wennerström och Karl Wennerström, Bergvik, försedt anbud af den 17 februari 1913 med tillägg den 16 april 1913 (Bil. G.) förbundit sig att under tio år ombesörja renhållningen i staden mot en årlig ersättning af 10,400 kronor under de första fem åren och 11,600 kronor under de sista fem åren, att själf uppföra renhållningsverk på den af Hälsovårdsnämnden föreslagna platsen å Örsholmens norra

del, att på egen bekostnad bygga körbro dit öfver samt att anlägga och under hålla väg på ön.

För erhållande af uppgift öfver de kostnader, som enligt Ulfsby-anbude skulle åligga staden att bestrida har Herr vice Ordföranden vändt sig till trafikchefen vid Karlstad—Munkfors järnväg samt af honom erhållit bilagda utlåtande (Bil. H.)

På grund häraf och med ledning af uppgifter, som lämnats af nuvarande renhållningsentreprenören, har uppgjorts följande tablå öfver årliga utgifterna sam anläggningskostnaderna för renhållningsverket, därest renhållningen skulle ordnas enlighet med detta anbud:

<i>Årskostnad:</i>	
entreprenadavgift	8,000: —
frakt till Edsgatan och Ulfsby:	
sopor.....	2,100 tons
latrin (840 tons) med torfströ och kärl	1,460 »
återfrakt af kärl	500 »
	<hr/>
	4,060 tons à 75 öre 3,045: —
ränta och amortering à 6 % å anläggningskostnaden Kr. 46,000: —	2,796: —
	<hr/>
	Kr. 13,841: —
<i>Anläggningskostnad:</i>	
inköp af plats för pudretfabrik förslagsvis	3,000: —
stickspår från Ulfsby till fabriken	3,000: —
fabrikens uppförande (enligt stadsarkitektens förslag).....	24,000: —
lastplats och stickspår vid Karlstads östra station	1,600: —
6 specialvagnar för transporten	15,000: —
	<hr/>
	Kr. 46,600: —

I jämförelse härmed ställer sig Wennerströms anbud ur kostnadssynpunkt otvifvelaktigt betydligt gynnsammare. Årskostnaderna enligt detta utgöra för tio årsperioden i medeltal 11,000: — kronor, alltså 2,841 kronor billigare, och där till kommer, att staden slipper ifrån alla anläggningskostnader med undantag af den obetydliga utgiften för väg från nuvarande vägen till brons ändpunkt.

Jämför man anbudet i andra afseenden, så visar sig, att, om Ulfsby-anbude skulle antagas, staden fortfarande skulle vara skyldig hålla upplagsplats för gödselsopor på sitt område och helt och hållet hafva bestyret med skräpsoporna samt att staden, såvida icke ett stort område från början inköptes, hvilket ytterligare skulle öka kostnaderna, utsatte sig för risken att på klagan af närboende ålägga flytta sitt renhållningsverk eller tvingas inköpa kringliggande mark och byggnader under det att enligt Wennerströms åtagande alla gödselsopor uppläggas på en aflägsen plats som Örsholmen, skräpsoporna blifva hygieniskt skötta och förstörd

samt staden tillförsäkras rätt att för nedlagda kostnader inlösa platsen och byggnaderna med garanti för att inga boningshus uppföras i dess närhet.

Härtill kommer, att anbudsgifvaren Wennerström hittills oklanderligt fullgjort sitt åliggande som renhållningsentreprenör och alltid beredvilligt ställt sig Hälsovårdsnämndens föreskrifter och önskningar till efterrättelse.

Enligt de hittills gällande renhållningskontrakten har det ålegat entreprenören att ombesörja renhållningen i de delar af staden, där hälsovårdsstadgan för rikets städer gällt eller under aftalstiden kommit att gälla. Härvid har det dock varit en tyst förutsättning, att Norrstrand, som ju utgör en betydande del af staden och för hvilken stadsdel särskild hälsovårdsordning finnes, icke skulle däri inbegripas. Då det nu gäller att ordna saken för en längre framtid, har Hälsovårdsnämnden ansett möjlighet böra beredas att intaga äfven Norrstrand i det område, för hvilket kontraktet skulle gälla, och därom fått inryckt en bestämmelse i anbudet, ehuru ersättningen till entreprenören för sådant fall ju måste höjas.

Hälsovårdsnämnden, som redan afgifvit yttrande och afstyrkt motionen om tillsättande af komité för ordnande af renhållningen i staden m. m., anser sålunda under nuvarande förhållanden den riktigaste och för staden förmånligaste lösningen af renhållningsfrågan vara, att Wennerströms här ofvan omförmälda anbud antages samt hemställer,

att Stadsfullmäktige måtte uppdraga åt Hälsovårdsnämnden att med Georg Wennerström uppgöra nytt kontrakt angående renhållningen i staden i öfverensstämmelse med hans den 17 Februari och 16 April 1913 dagtecknade anbud.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ofvan.

In fidem:
OTTO ÅGREN.

Bil. A.

Till Hälsovårdsnämnden i Karlstad.

Undertecknad erbjuder sig härmed att utföra bortforslingen av orenlighetsämnen i staden under en tidsperiod av tio (10) år räknat från $\frac{1}{1}$ 1914 under nedanstående förutsättningar:

1) Staden betalar kronor Tiotusenfemhundra (10,500:—) per år som erlägges förskottsvis med kronor Femtusentvåhundrafemtio (5,250:—) varje halvår varjämte Hälsovårdsnämnden förbinder sig såväl att tillhandahålla mig som uteslutande uppdrag för sopor ett fjärdedels tunnland å Mariebergs ägor i närheten av den där befintliga avstjälplingsplatsen och ett lika stort område å den s. k. Växnäsängen. Övriga uppdrag förläggas till St. Rud i Karlstads landsförsamling.

2) Att mina skyldigheter beträffande hämtning icke i väsentlig mån blifva annorlunda än dem som komma att gälla mellan nuvarande entreprenören och Hälsovårdsnämnden enligt av Stadsfullmäktige den 22 september 1911 godkänt kontraktsförslag.

St. Rud den 16 oktober 1912.

NILS PERSSON.

Egenhändiga namnteckningen bevittna på en gång närvarande:

JOH. A. NOBEL.

AXEL SVENSSON.

Bil. B.

23 Oktober 1912.

Herr Nils Persson, St. Rud, Karlstad.

På uppdrag af Hälsovårdsnämndens Ordförande öfversändar jag härmed afskrift af ett utaf Eder till Hälsovårdsnämnden ingifvet anbud på renhållningen i staden med anhållan, att Ni ville anskaffa borgen för de förpliktelser, Ni enligt anbudet eventuelt kommer att ikläda Eder.

Formulär till borgensförbindelsen är åtecknad afskriften.

Efter vederbörlig komplettering behagade Ni returnera handligen till Hälsovårdsnämnden.

Högaktningsfullt

OTTO ÅGREN.

Hälsovårdsnämndens sekreterare.

Bil. C.

Till Ordföranden i Hälsovårdsnämnden, Karlstad.

I anledning av att det visat sig möta svårigheter att anskaffa borgen för 10 år till fullgörande av ett eventuelt kontrakt om renhållning i staden ber jag härmed få återkalla mitt anbud å renhållningen.

St. Rud den 24 Januari 1913.

NILS PERSSON.

Bil. D.

Till Herr Borgmästaren o. Riddaren m. m. K. J. Lindholm.

På anmodan med anledning af framkommen fråga, huruvida det vore lämp-

ligt förlägga renhållningsverkets upplag af latrin och sopor till staden tillhöriga egendomen Tallåsen, hafva vi denna dag varit på stället och gjort en del undersökningar, som möjligen kunna vara af något värde vid frågans vidare behandling, och få vi däröfver vördsamt aflämna följande rapport.

Område lämpligt som upplagsplats.

I närheten af hufvudbyggnaden å Tallåsen kan upplagsplats icke utan dryga kostnader anordnas, enär omgifningen är bergig och svårtillgänglig, och ytterligare ett svårt hinder häremot torde resas af ägarna till de däromkring liggande egna hemmen, som kunna tänkas få men af grannskapet.

Det enda fullt lämpliga ställe vi kunna föreslå för antydda ändamålet är ett efter vägen mellan Tallåsen och Sanna liggande torp, som har tillräckligt stort jordområde med hård och jämn mark samt ett afstånd från närmaste boningshus — Karlstads landsförsamlings ålderdomshem — af cirka 280 meter.

Väglängd från staden till föreslagen upplagsplats, från allmänna vägen till sistnämnda ställe samt afstånd därifrån till närmaste punkt å järnvägsspåret.

Från rådhuset till ett ställe å allmänna vägen midt för patron Lidbacks bostad å Stora Wåxnäs är afståndet 2,000 meter, därifrån till lämplig plats å torpet 1,800 meter cirka, tillsammans alltså omkring 3,800 meter.

Från allmänna vägen och ditut är det cirka 900 meter. Afståndet mellan föreslagen upplagsplats och närmaste punkt å järnvägsspåret är omkring 1,360 meter.

Väglängden från staden torde böra ökas med cirka 300 meter, om man nämligen vill beräkna från dess centrum, som torde vara att söka någonstädes omkring kyrkan eller allmänna läroverket, och utgör alltså rätteligen omkring 4,100 meter.

Vägen från allmänna vägen ut till torpet kan icke i sitt nuvarande skick användas för jämn trafik med tunga lass, utan måste för sådant ändamål underkastas grundlig reparation eller ombyggnad.

Marken mellan torpet och järnvägsspåret tillhör dels Stora Wåxnäs, större delen, och dels staden (mindre delen närmast järnvägen).

Antalet dragare och körkarlar, om upplagsplatsen förlägges till Tallåsen.

Från stadens här ofvan angifna centrum till nuvarande upplagsplats å Djäknefältet är väglängden cirka 1,600 meter och verkställes hämtning af latrin och sopor med 6 å 7 hästar och lika många körkarlar.

För forsling ut till Tallåsen torde behövas 14 hästar och lika många man. Antalet körkarlar skulle kunna reduceras till hälften hvad beträffar hämtning

af latrin, om hvar och en af dessa körde med två hästar och toge dubbelt så tunga lass som nu, men är detta möjligt endast om cylindriska stålplåtkärl användas och kan ej med nuvarande köranordning åstadkommas, enär transportfordonet skulle blifva för oformligt stort.

Uppgifter rörande transport af torfmull och pudrett samt försäljning af pudrett.

För pudrettillverkningen erfordras cirka 3,000 balar torfmull, som med hyrda eller egna hästar från landtbruket uppfraktas från järnvägsstationen till upplaget för 5 öre pr bal; motsvarande kostnad till Tallåsen torde blifva 15 öre pr bal.

Mesta delen af den här tillverkade pudretten försäljes att försändas pr järnväg. Fraktkostnaden från upplaget till järnvägsstationen är 7 öre pr hl.; motsvarande fraktkostnad från Tallåsen kan ej beräknas lägre än 20 öre pr hl.

Genomsnittspriset för en hl. pudrett fritt å banvagn är 50 öre pr hl., hvarest från bör afdragas 5 öre i agentprovision. I en hl. pudrett ingår torfmull för 25 öre och om härtill lägges 20 öre i fraktkostnader, hvilket blifver en följd, om upplaget förlägges till Tallåsen utan att järnvägsspår utdrages dit, skulle någon förtjänst genom försäljning af pudrett icke kunna beräknas.

Karlstad den 12 Nov. 1912.

GEORG WENNERSTRÖM.

OLLE SANDBERG.

Bil. E.

Till Hälsovårdsnämnden i Karlstad.

Undertecknade, stiftare af Karlstads Renhållnings Aktiebolag erbjuda sig att under en tid af tio (10) år räknade från dag, som mellan Hälsovårdsnämnden och Karlstads Renhållnings-A.-B. kommer att bestämmas, mot en årlig ersättning af 8,000:— kronor öfvertaga ansvaret för renhållningen i staden Karlstad på i öfrigt följande villkor:

1:o Staden inköper i närheten af Ulfsby station ett för anläggning af pudrettfabrik lämpligt jordområde samt uppför behöfliga byggnader och ordnar med och bekostar anläggning af ett stickspår från stationen genom fabriksområdet, samt ordnar med särskild lastplats vid Karlstads Ö:a station så, att 2 å 3 st. vagnar få stå stilla under dagen för inlastning.

2:o Staden ikläder sig fraktkostnaden från Karlstad Ö:a station till Edsgatan och Ulfsby stationer för all latrin och den del af soporna, som ej från lämpliga upplagsplatser i stadens närhet, hvilka det tillkommer staden att kostnadsfritt upplåta, kunna direkt försäljas.

3:o Staden förbinder sig vidare, att hos Styrelsen för Karlstad—Munkfors järnväg utverka, att den tillhandahåller för transporten häraf lämpliga järnvägs-

vagnar samt ställer s. k. tralla till Renhållningsverkets förfogande, så att inlastning af pudrett kan ske direkt i bredspåriga järnvägsvagnar.

4:o) Bolaget förbinder sig att ställa sig Hälsovårdsnämndens föreskrifter till efterrättelse beträffande renhållningen.

Ulfsby i februari 1913.

För Karlstads Renhållnings-A.-B.:

ERNST NISSER, OSKAR OLSSON, CARL von POST,
Allström. Hölje. Sveanäs.

J. M. FORSBERG, JOSEF ANDERSSON,
Björby. Karlstad.

Bil. F.

Till Hälsovårdsnämnden i Karlstad.

Ulfsby Tegelbruk Andersson Sjöstedt & C:o utbjuder härmed Ulfsby Tegelbruk till salu till Karlstads stad med en areal af 108 ar och 64 kvadratmeter med därå uppförda hus utan inventarier.

2 st. tegellador under tak af tegel den ena 70 fot lång, 33 fot bred, 15 fot hög, den andra 80 fot lång, 33 fot bred, 18 fot hög; 2 st. tegelugnar, den ena under tak af tegel, den andra under tak af plåt, hvardera 35 fot lång, 18 fot bred, 20 fot hög; 1 maskinhus under tak af papp, 23 fot lång, 23 fot bred, 20 fot hög, med en vinkelbyggnad 23 fot lång, 14 fot bred, 14 fot hög samt en upplagslada af stolpar och brädtak, 39 fot lång, 30 fot bred, 17 fot hög. Allt för ett pris af 8,000 kronor.

Hösserud, Ulfsby den 15 Febr. 1913.

För Ulfsby Tegelbruk

ANDERSSON SJÖSTEDT & C:o

C. M. Andersson.

Bil. G.

Till Hälsovårdsnämnden i Karlstad.

På gifven anledning får jag härmed inkomma med nytt anbud för bortforsling af orenlighetsämnen från alla inom staden Karlstad belägna gårdar, som äro inbegripna i det mellan mig och staden den 1 Augusti 1911 upprättade kontraktet angående dylik renhållning, därest nuvarande upplagsplatsen af latrin och sopor vid Djäknefältet skulle förläggas på mig tillhörigt jordområde å Örsholmen, närmare bestämdt en norr om gården af såväl direktören Karl Tingsten som Hälsovårdsnämnden för detta ändamål föreslagen udde.

Mina villkor och medgifvanden äro:

1). Jag förbinder mig att på egen bekostnad bygga bro öfver älfgrenen mellan Örsholmen och Lambergs slätten samt uppföra pudrettlada på föreslagna området och anlägga där nödiga vägar, under förbehåll att vara för all framtid tillförsäkrad fri genomfart till denna bro;

2). att nuvarande stallet vid Djäknefältet må af mig få användas för sitt ändamål kostnadsfritt under en på grund häraf inträdande aftalsperiod;

3). att det nuvarande jordområdet intill Djäknefältet som tillhör staden och som af renhållningskarlarna användes till potatisland måtte fortfarande kostnadsfritt upplåtas till mig under perioden, dock att staden skulle äga rätt att dessförrinnan återtaga samma, om området skulle för något annat ändamål oundgängligt behövas;

4). att staden fortfarande underhåller vägen mellan staden och den blifvande bron öfver till Örsholmen;

5). att aftalsperioden må omfatta tio år samt att aftalet ej må träda i kraft förrän ett år efter kontraktets underskrifvande, under hvilket år jag förbinder mig att vidtaga alla på mig ankommande åtgärder för att förflyttningen må kunna ske till nya förlägningsplatsen, därest icke naturhinder härför inträffa;

6). att jag som ersättning för blifvande renhållningsbestyr må åtnjuta per år under de första fem åren 10,400 kronor samt att denna summa under de därpå följande fem åren må ökas till 11,600 kr.

7). att staden må äga rätt att när som helst under aftalsperioden för framtida upplagsplats af orenlighetsämnen inköpa nu föreslagna område med därå uppförda åbyggnader för ett belopp, som motsvarar kostnaderna för uppförandet af nödiga byggnader och hvad som åtgår för anläggandet af väg därstädes; med detta köp skulle för staden följa rätt att trafikera bron mot skyldighet att till hälften deltaga i samma bros underhåll, samt

8). att jag för fullgörande af i kontraktet åtagna förpliktelser förbinder mig ställa vederhäftig borgen.

Karlstad den 17 Februari 1913.

GEORG WENNERSTRÖM.

Förestående anbud kompletteras sålunda:

1:o) jag åtager mig att låta dagligen bortföra gödselsoporna från staden, så att något upplag af sådana sopor icke må äga rum; dock med rätt för mig att hafva å Örsholmen upplagdt, hvad jag behöfver för eget landbruks behof, och med rätt för hälsovårdsnämnden att för särskildt fall bevilja undantag, där särskilda svårigheter kunna yppas för afsättningen.

2) Jag medger, att å den angifna platsen på Örsholmen skräpsopor från staden få uppläggas och bron för sådant ändamål utan ersättning trafikeras, och

förbinder jag mig att sköta detta upplag hygieniskt och särskildt att å tider, som Hälsovårdsnämnden bestämmer, sammanföra och uppbränna det brännbara däraf.

3:o) Jag ansvarar för, att under aftalstiden bostäder icke uppföras å Örs-
holmen närmare upplagsplatsen än nuvarande hufvudbyggnaden samt, därest staden
begagnar sin rätt att köpa upplagsplatsen, att densamma skall fortfarande för all
framtid gälla och inteckning för denna servitut meddelas i egendomen.

4:o) Jag åtager mig att låta kontraktet omfatta jämväl Norr Strand, dock
att tillsägelse därom skall ske till mig sex månader, innan hämtningen där är
afsedd att börja, och att min ersättning för renhållningen därvid ökas med den
andel af det årligen utgående ersättningsbeloppet, som motsvarar förhållandet mel-
lan detta områdes folkmängd den 1 januari närmast den tid hämtningen där bör-
jar, och stadens hela öfriga hela folkmängd vid samma tid.

Karlstad den 16 April 1913.

GEORG WENNERSTRÖM.

Georg Wennerströms egenhändiga namnteckning bevitna:

Th. Pettersson.

V. H. Lundgren.

För fullgörandet af landthrukaren Georg Wennerströms förestående åtaganden
gå undertecknad en för alla och alla för en i borgen såsom för egen skuld.

J. A. Wennerström.

J. Wennerström.

Karl Wennerström.

Trangårdstorp.

Bergvik.

Bergvik.

J. A. Wennerströms egenhändiga namnteckning bevitnas af:

Oskar Karlsson.

Einar Nilsson.

J. Wennerströms och Karl Wennerströms namnteckning bevitnas af:

Gustaf Gustafsson.

Elin Johansson.

Bil H.

Till Borgmästaren och Riddaren Högädle Herr K. J. Lindholm, Karlstad.

I anledning af Eder skrifvelse af den 21 sistl. Februari beder jag få besvara
däri framställda frågor sålunda.

Svar å fråga n:r 1:

a) Vid Karlstads Östra station möter intet hinder att anordna erforderligt
stickspår jemte lastkaj för urlastning af behöfligt antal vagnar latrin och sopor,
dock endast under förutsättning af att nödigt jordområde därstädes kan från sta-
den erhållas;

b) Angående specialvagnar för transport af latrin och sopor, föreslår jag at staden själf anskaffar dylika, ett förhållande som i allmänhet eger rum litet hvar städes, där dylika transporter förekomma.

c) För undvikande af omlastning från smal- till normalspåriga vagnar af den färdiga pudretten måste en s. k. öfverföringsstation inrättas å hvilken de normalspåriga vagnarna öfverföras på särskildt därför konstruerade smalspåriga vagnar å hvilka de normalspåriga vagnarna sedermera framgå i den smalspåriga banan. En dylik öfverföringsstation kan af utrymmesskäl ej anläggas vid Karlstads Östra station, men möter intet hinder att utföra en dylik anordning vid rangeringsbangården invid Lambertstjärn. Vid Deje station finnes redan en dylik öfverföringsstation.

Svar på fråga N:o 2.

a) kostnaden för anläggning af stickspår jämte lastkaj för utlastning af latrin och sopor vid Karlstads Östra station kan beräknas till omkring kr. 1,600: —

b) Kostnaden för anordnandet af öfverföringsstation vid rangeringsstationen kan beräknas till omkring kr. 3,500: —.

c) Angående afstjälpningsstationens förläggande till Ulfsby tegelbruk, anse jag denna plats vara synnerligen olämplig, dels emedan den ligger så högt öfve Ulfsby bangård, att det blifvande stickspåret från bangården till afstjälpningsstationen kommer att ligga i en stigning 1 : 100, hvilket icke blott omöjliggör skjutning af vagnarna med handkraft, utan äfven är en ständig fara för att vagnar kunna lössläppas från afstjälpningsplatsen och nedrusa på bangården, dels at terrängen är sådan att det blifvande stickspåret kommer att framgå i en 2 meter djup skärning, hvaraf en stor del utgör berg. Kostnaden för detta spår torde knappast kunna understiga kr. 8,500: —.

Vida fördelaktigare skulle då vara att förlägga pudrettfabriken med afstjälpningsstationen nordost om Ulfsby station och på andra sidan den där framgåend allmänna vägen. Spåret blefve då horisontalt och ej längre än 200 meter. Ar lägningskostnaden för detta spår torde ej öfverstiga kr. 3,000: —.

d) Angående kostnaderna för anskaffning af specialvagnar för denna transport kan jag ej yttra mig annorlunda, än att jag tror, att den kommer att ställa sig till omkring 2,500 à 2,800 kr. pr st.

Svar på fråga N:o 3.

Rörande till hvilket pris K. M. J. skulle vilja åtaga sig latrin- och sopransporterna, är det ju järnvägens styrelse som i sista hand har derom att bestämma. Dock tror jag mig med anledning af de upplysningar, jag skaffat mig från andra järnvägar, hvilka hafva dylika transporter, kunna antaga att järnvägen är villig frakta latrin och sopor mellan Karlstad Östra och Edsgatan för 70 öre per tc

och mellan Karlstad Östra och Ullsby för 80 öre per ton under förutsättning af att staden kostnadsfritt för järnvägen håller därför erforderliga vagnar.

Hagfors den 31 mars 1913.

HERM. LJUNGGREN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 19 maj 1913.*

§ 9.

Vid behandling av hälsovårdsnämndens framställning angående inköp av egendomen Örsholmen samt om utredning över kostnaderna för renhållningsverkets förläggande till Örsholmen jämte vad därmed stode i samband, hade stadsfullmäktige å sammanträde den 17 oktober 1912 beslutat att för förnyad utredning återremittera ärendet till hälsovårdsnämnden och drätselkammaren.

Hälsovårdsnämnden, som nu avgivit sitt yttrande i ärendet, hade måst frångå sitt förslag om inköp av Örsholmen, enär ägarne därav förklarat sig icke längre vilja vidhålla sitt försäljningsanbud, samt efter en noggrann utredning om andra utvägar för renhållningsfrågans lösning på anförda grunder hemställt, att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt hälsovårdsnämnden att med nuvarande renhållningsentreprenören Georg Wennerström uppgöra nytt kontrakt angående renhållningen i staden i överensstämmelse med hans till nämnden avgivna anbud av den 17 februari 1913 med tillägg den 16 april 1913. Enligt dessa anbud hade Wennerström förbundit sig att under tio år ombesörja renhållningen i staden mot en årlig ersättning av 10,400 kronor under de första fem åren och 11,600 kronor under de sista fem åren, att själv uppföra renhållningsverk på den av hälsovårdsnämnden föreslagna platsen å Örsholmens norra del, att på egen bekostnad bygga körbro ditöver samt att anlägga och underhålla väg på ön.

Drätselkammaren fann hälsovårdsnämndens förslag till renhållningsfrågans lösning fördelaktigt för staden och ville tillstyrka dess godkännande, men ansåg, att vissa förtydliganden och tillägg till Wennerströms anbud voro behöfliga.

Enligt punkt 3 i anbudet av den 17 februari hade Wennerström förbehållit sig, att det nuvarande jordområdet vid Djäknefältet, som tillhörde staden, skulle fortfarande kostnadsfritt upplåtas till honom under perioden, dock att staden skulle äga rätt att dessförinnan återtaga detsamma, om området skulle för något annat ändamål oundgängligt behövas. Härvid ville drätselkammaren erinra, att det vore utsikt, att frågan om intagning av detta område i stadsplanen snart komme att avgöras, samt att, då till egna hem avsedda områden å Herrhagen i det närmaste voro disponerade, området vid Djäknefältet snart kunde behöva tagas i an-

språk för sådant ändamål. Drätselkammaren ansåg därför önskvärt, att en överenskommelse träffades med Wennerström, att, så snart stadsplan för området blifvit fastställd, tomter därstädes må upplåtas eller försäljas, och att bestämmelse därom intoges i kontraktet. Vad härvid sagts om jordområdet vid Djäknefältet gäller även stallet därstädes.

I punkt 7 av samma anbud hade staden tillförsäkrats rätt att inköpa det föreslagna området med därå uppförda åbyggnader för ett belopp, som motsvarade kostnaderna för uppförandet av nödiga byggnader och vad som åtginge för anläggandet av väg därstädes. Drätselkammaren förutsatte härvid, att beloppet avsåge de av Wennerström nedlagda kostnader, men ansåg att en bestämmelse borde inryckas, att i händelse godvillig överenskommelse angående kostnaderna ej kunde träffas, frågan skulle avgöras av tre gode män, utsedda på sätt lagen om skiljemän stadgar.

I anslutning till det nu anförda beslut drätselkammaren hemställa, att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt hälsovårdsnämnden att med Georg Wennerström uppgöra nytt kontrakt angående renhållningen i staden i överensstämmelse med hans den 17 februari och 16 april 1913 dagtecknade anbud med de av drätselkammaren nu föreslagna tillägg.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 juni 1913.*

§ 62.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att avgiva yttrande i återremitterade ärendet angående ny upplagsplats för renhållningsverket här i staden.

Angående detta ärendes föregående behandling ville Beredningsutskottet erinra följande.

Sedan Hälsovårdsnämnden uti framställning den 1 augusti 1911 hemställt, att stadsfullmäktige måtte för renhållningsverkets behov inköpa egendomen Örsholmen å ön med samma namn samt verkställa utredning angående kostnaderna för renhållningsverkets förläggande till Örsholmen, beslöto Stadsfullmäktige å sammanträde den 20 juni 1912, att ärendet skulle för vinnande av bättre utredning återremitteras till Drätselkammaren.

Efter förnyade utredningar i ärendet förekom detsamma ånyo till behandling hos stadsfullmäktige vid sammanträde den 17 oktober 1912, därvid Stads-

fullmäktige beslöto att, i anledning av ett av Nils Persson i Rud inkommet anbud om övertagande av renhållningen i staden ävensom en av Herr Welin sistnämnda dag väckt motion angående renhållningsfrågans ordnande, återremittera ärendet i dess helhet för förnyad utredning till Hälsovårdsnämnden och Drätselkammaren.

Av den förnyade framställning i ärendet, som från Hälsovårdsnämnden nu ingivits till Stadsfullmäktige, inhämtade Utskottet, bland annat, följande.

Det av Hälsovårdsnämnden förut framställda förslaget om inköp av Örsholmen hade nu måst förfalla, enär ägarne förklarar sig icke längre vilja vidhålla sitt försäljningsanbud.

Sedan Nils Persson i Rud återkallat sitt anbud om övertagande av renhållningen, hade undersökning verkställt om renhållningsverkets förläggande till Tallåsen, men hade Nämnden ansett denna plats ej kunna ifrågakomma.

Därefter hade Herr Ernst Nisser m. fl. i uppgiven egenskap av stiftare för Karlstads Renhållningsaktiebolag uti till Nämnden inkommen skrivelse erbjudit sig att mot en ersättning av 8,000 kronor årligen övertaga renhållningsbestyret, under villkor, bland andra, att staden inköpte plats och anlade behövlige byggnader i närheten av Ulvsby station.

Slutligen hade nuvarande renhållningsentreprenören Georg Wennerström uti ingivet anbud av den 17 februari 1913 med tillägg av den 16 april 1913 erbjudit sig att under tio år ombesörja renhållningen i staden mot en årlig ersättning av 10,400 kronor under de första fem åren och 11,600 kronor under de sista fem åren samt på villkor i övrigt, som närmare framginge av Wennerströms vid Nämndens framställning fogade anbudsskrivelse.

Efter prövning av de ingivna anbudena samt verkställd utredning angående de kostnader, som enligt Ulfsby-anbudet skulle åligga staden att bestrida, hade Nämnden för sin del funnit Wennerströms anbud vara för staden fördelaktigast, vadan Nämnden hemställt, att Stadsfullmäktige måtte uppdraga åt Hälsovårdsnämnden att med Georg Wennerström uppgöra nytt kontrakt angående renhållningen i staden i överensstämmelse med hans den 17 februari och den 16 april 1913 dagtecknade anbud.

Uti i ärendet avgivet utlåtande hade Drätselkammaren hemställt, att Stadsfullmäktige måtte godkänna Hälsovårdsnämndens förslag med vissa av Kammaren närmare angivna tillägg, som av Kammaren ansetts erforderliga.

Beredningsutskottet beslöt för sin del till alla delar instämma uti vad Drätselkammaren i ärendet anført, vadan Utskottet hemställde,

att Stadsfullmäktige måtte uppdraga åt Hälsovårdsnämnden att med Georg Wennerström uppgöra nytt kontrakt angående renhållningen i staden i överensstämmelse med hans den 17 februari och den 16

april 1913 dagtecknade anbud med de av Drätselkammaren föreslagna tillägg.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

53. Herr W. Welins motion om tillsättande av en kommitté för uppgörande av förslag till ordnande av frågan om renhållningen här i staden jämte vad därmed stode i samband.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Då renhållningsfrågan är aktuell och måste lösas under den närmaste tiden, och då Hälsovårdsnämndens förslag till frågans lösande ej torde vara tillfredsställande för en längre framtid, tror jag den tid nu är inne, då man bör tillse om icke stadens renhållningsfråga kan lösas mera rationellt och för en mycket lång tid framåt.

Detta i all synnerhet, då det i Hälsovårdsnämndens förslag ligger nybyggnader för renhållningen och, om renhållningen skall förläggas till Örsholmen, inköp af egendomen Örsholmen, bro- & vägbyggnader m. m., som gå till avsevärda belopp.

Tanken på en rationell omläggning av renhållningen här i staden är ju åtskilliga år gammal, då häradshöfding Ryman på sin tid väckte motion om anläggande af kommunal svingård och hvad därmed stod i sammanhang. Denna motion ansågs då af såväl Drätselkammaren som Beredningsutskottet vara värd beaktande. Vid Fullmäktigesammanträde den 14 september 1904 uppdrogs och åt Hälsovårdsnämnden att utreda frågan. Nämnden avstyrkte motionen, och frågan avfördes vid Fullmäktigesammanträde den 21 febr. 1907.

Det sätt, hvarpå renhållningen nu verkställles, lämnar mycket övrigt att önska, framför allt är uppsamlingen och förvaringen af köksafskräden, sopor och annat affall samt bortforslingen af såväl latrin som annan orenlighet otidsenlig och hälsovidrig. — Särskildt gäller det uppsamlingskärlen för köksaffall och sopor gemensamt, hvilka blifva en härd för förruttelse och maskar, ty dessa kärl, som sällan, ja, kanske aldrig, rengöras ordentligt, behålla alltid en mängd i förruttelse stadd orenlighet. Och då väggar och botten äro inficerade, uppstår helt naturligt genast förskämning och maskar bland matrester och dylikt.

Och all denna vidrighet minskas ej då orenligheten blir samlad ute vid Djäknefältet.

Men härom äro vi alla ense, att något bör göras till ett bättre förhållande. Hälsovårdsnämnden har ock framkommit med ett förslag, som, om det antages, för frågan ett gott stycke framåt.

Men för mig ställer sig frågan så: är det ej bättre att gå till botten av frågan och redan nu försöka få fram ett system, som tillfredsställer högt gående anspråk, men ändå ur ekonomisk synpunkt vore öfverkomligt. Och på den frågan vill väl gärna alla svara ja.

Jag tror mig veta, att tankarna på systemet gå åt skilda håll, men en allsidig utredning kan endast bringa klarhet och reda i saken.

För min del tror jag på det s. k. tredelningsystemet med kommunal svingård. Detta system har ju ock sedan 1907 åtminstone på några platser vunnit stadga och visat sig vara ett gott grepp på den kommunala renhållningen. Jag vill kort och blott skisseradt framhålla detta systems förtjänster. Och vill därför följa de synpunkter, som framhållas af sekreteraren i Malmöhus läns Hushållningssällskap, herr G. Leufvén, i hans motion hos Malmö Stadsfullmäktige om inrättande af en kommunal svingård för Malmö stad.

Han skrifer bland annat: "Inom stadssamhällena uppstå stora mängder affallsprodukter af olika slag, hvilkas bortskaffande orsakar städerna stora kostnader och som nu betungar de skattdragande med stora bördor, därför att dessa produkter icke blifvit på något sätt förädlade. Den viktigaste av dessa produkter är det matnyttiga affall, som kommer från köken. Detta affall kastas nu bland sopor och öfrigt skräp, där det snart förfares och blifver odugligt till annat än gödselmedel. Å landsbygden åter och i de mindre samhällen, där uppfödning af svin är tillåten, användes detta affall med stor fördel till gödning af svin. Detta sätt har under de senaste åren äfven börjat tillämpas inom en del städer. Erfarenheterna från dessa försök äro så gynnsamma, att de mana till efterföljd. Det har nämligen visat sig, att man därmed kunnat tillgodogöra sig det matnyttiga köksaffallet till ett nettopris af 1,5 öre pr kg. mot nästan intet enligt nuvarande metod. Erfarenheten har vidare gifvit vid handen, att i regeln 150 gram köksaffall produceras pr individ och dag eller cirka 50 kg. pr år."

Detta skulle i en stad som Karlstad utgöra årligen c:a 900,000 kg. köksaffall, hvilket efter ett pris af 1,5 öre pr kg. skulle gifva ett värde af c:a 13,500 kr. Försöken ha vidare konstaterat, att ett svin kan gödas med köksaffall från 40 invånare i en stad, och enl. denna beräkning skulle i Karlstad kunna gödas c:a 425 svin om året.

Frågan om uppfödande af svin på städernas köksaffall är en fråga af utomordentligt stor betydelse icke allenast för städernas egen ekonomi utan äfven för hela landets nationalförmögenhet.

För att emellertid köksaffallet skall kunna på detta sätt tillgodogöras, fordras

dock obetingadt, att det uppsamlas för sig i särskilda kärl och icke under några förhållanden blandas med annat affall såsom sopor, aska eller liknande.

För att åtskilja de olika slagens affall hafva utbildats två olika system, två delningssystemet och tredelningssystemet, enligt hvilket senare affallet fördelas följande grupper:

1) köksaffall 2) sopor och aska samt 3) skräp.

En god erfarenhet af de kommunala svingårdarne har redan vunnits i vår land, och för att sätta mig in i frågan, har jag dels besökt några renhållningsverk såsom i Uppsala, Eskilstuna och Örebro, dels förskaffat mig uppgifter från Helsingborg, Ystad och Malmö.

Uppsala renhållningsverk med kommunal svingård torde stå på höjden af fullkomning och är äfven ett gifvande företag för staden. För år 1910 t. ex. anslögt ett belopp af Kr. 16,000:— till renhållningsverket, men detta belopp behöfde ej användas, då verket istället lämnade en nettovinst af Kr. 1,095:95 öre. Nettovinsten af verkets svingård uppgick nämligen till ej mindre än Kr. 24,195:—.

Resultatet af år 1911 var ej fullt så bra, då fläskpriserna voro låga, och lämnade svingården ej mera nettovinst än Kr. 16,119:54, och hela renhållningsverket gick med en förlust af Kr. 5,976:93 öre. Men det må väl i alla fall anses varit ett synnerligen fördelaktigt resultat, att en stad af Uppsala storlek, c:a 27,000 innevånare, ej behöfver använda mera än c:a 6,000 kr. till renhållningen. Årets högre fläskpriser torde gifva ett annat utslag för 1912.

Från Eskilstuna har jag ej siffrorna för hela renhållningen, men svingårder har sedan dess anläggande år 1903 visat vackra resultat. Åren 1908—1910 visat en medelsiffra af c:a Kr. 12,000 netto pr år. Har ej redogörelsen för 1911.

I Örebro, där tredelningen ej varit rationellt genomförd och där ej heller svingården varit tillräckligt stor, har vinsten å svingården för 1912 beräknats till Kr. 4,675, en siffra som i hufvudsak motsvarar åren 1910 & 1911. Renhållningen i Örebro har varit en dyr historia. Sedan 1910 ha utredningar pågått för att få fram förslag till minskade driftkostnader för renhållningsverket. Detta ärende kommer att slutbehandlas i höst.

Malmö har sin renhållningsfråga äfven till afgörande i år. Som förut nämnts föreligger förslag till tredelning och kommunal svingård. Så äfven med en hel del andra städer.

Som resultat af det anförda tillåter jag mig föreslå att en kommitté tillsättes som finge i uppdrag att behandla renhållningsfrågan i hela dess vidd, alltså upptagande till behandling alla de förslag och spörsmål som kunna framkomma.

Då en dylik grundlig utredning torde kräfva sin tid, vill jag föreslå, att Fullmäktige måtte anmoda Hälsovårdsnämnden, intill dess frågan blifvit löst, vidtaga de af Direktör Tingsten föreslagna förbättringarna, såsom spillvattnets aftap-

pande i kloakledningarne och gödselsopornas försäljning direkt pr järnväg. Be-
träffande skräpsoporna torde några lämpliga platser tillsvidare finnas för dessas af-
stjälning som fyllnadsämnen.

Jag tillåter mig för den skull föreslå,

att Stadsfullmäktige ville tillsätta en kommitté, som finge i upp-
drag att taga renhållningsfrågan i Karlstad under grundlig ompröfning
och framkomma med förslag, som för en lång framtid tillfredsstälde
långt gående anspråk;

att nödiga medel ställdes till kommitténs förfogande för förberede-
dande arbeten o. d.;

att pudretfabriken vid Djäknefältet tillsvidare användes;

att Hälsovårdsnämnden anmodades tillsvidare föranstalta om de af
direktör Tingsten föreslagna sanitära förbättringarne, såsom: spillvattnets
aftappande i kloakledningarna, gödselsopornas försäljning direkt med
järnväg samt

att Nämnden ville bestämma lämplig afstjälningssplats för skräp-
sopor.

Karlstad den 15 oktober 1912.

WILH. WELIN.

*Utdrag af protokoll, hållet hos Hälsovårdsnäm-
nden i Karlstad den 19 mars 1913.*

§ 48.

Sedan Herr Welin hos Stadsfullmäktige väckt motion i fråga om ordnandet
af renhållningen här i staden, beslöt Hälsovårdsnämnden, som på remiss hade att
yttra sig öfver motionen, därutinnan anförä:

Motionären föreslår först tillsättandet af en komité med uppdrag att taga ren-
hållningsfrågan i Karlstad under grundlig ompröfning och framkomma med förslag,
som för en lång framtid tillfredsställa långt gående anspråk.

Att döma av motionärens uttalanden samt de utlåtanden och siffror, som han
åberopar synes han såsom idealet för en rationell och långtgående anspråk mot-
svarande renhållning sätta ett system med stadens öfvertagande af renhållningen,
kommunal svingård och tredelning af stadsaffallet.

Hälsovårdsnämnden har anskaffat en del här bilagdt material för denna frå-
gas bedömande och finner för sin del detsamma vara af den beskaffenhet, att nå-
gon komité icke är behöflig.

Det har visat sig, att i de städer, där renhållningen besörjes af samhället
själft, kostnaderna vida öfverstiga, hvad vi här få för enahanda ändamål utgifva.

Under det Karlstad för sin renhållning haft att betala intill den 1 Januar 1912 Kr. 4,600: — Årligen och därefter enligt upprättadt åttaårigt kontrakt Krono 8,700: — för år, utgöra enligt inhämtade upplysningar motsvarande siffror för städer med eget renhållningsverk:

<i>Ystad</i> för 1911.....	5,000: —
hvertill komma af gårdägarna betalde hämningsafgifter	19,421: 9
6 % ränta och amortering å anläggningskostnaden Kr. 132,925: 52	7,975: 5
	<u>Kr. 32,397: 4</u>
<i>Karlskrona</i> för 1912	15,782: 10
jämte af gårdägarna betalda hämningsafgifter	34,134: —
6 % ränta och amortering å anläggningskostnaden Kr. 202,956: —	12,177: 3
	<u>Kr. 62,093: 4</u>
<i>Hälsingborg</i> för 1911	32,135: 1
jämte hämningsafgifter.....	27,223: 7
6 % ränta och amortering å anläggningskostnaden Kr. 177,064: —	10,623: 8
	<u>Kr. 69,982: 7</u>
<i>Örebro</i> för 1911	33,419: 7
jämte hämningsafgifter.....	25,242: 6
6 % ränta och amortering å anläggningskostnaden Kr. 359,007: 17	21,540: 4
	<u>Kr. 80,202: 8</u>
<i>Eskilstuna</i> för 1909	10,373: 0
jämte 6 % ränta och amortering å anläggningskostnaden Kr. 200,000: —	12,000: —
	<u>Kr. 22,373: 0</u>
för 1910.....	13,549: 9
jämte ränta och amortering	12,000: —
	<u>Kr. 25,549: 9</u>
för 1911	18,961: 6
jämte ränta och amortering	12,000: —
	<u>Kr. 30,961: 6</u>
<i>Uppsala</i> för 1908.....	21,315: 0
jämte 6 % ränta och amortering å anläggningskostnad Kr. 231,574: 59	13,894: 4
	<u>Kr. 35,209: 5</u>

för 1909	9,674: 60
jämte hämningsafgifter	7,440: 15
6 % ränta och amortering & anläggningskostnad Kr. 235,808: 14 ..	<u>14,148: 49</u>
	Kr. 31,263: 24

för 1910	
hämningsafgifter	7,554: 82
6 % ränta och amortering & anläggningskostnad Kr. 254,917: 48 ..	<u>15,295: 05</u>
	22,849: 87

efter afdrag af bokförd vinst	<u>1,095: 95</u>
	Kr. 21,743 92

för 1911	5,976: 93
hämningsafgifter	5,853: 40
6 % ränta och amortering & anläggningskostnad Kr. 255,668: 66 ..	<u>15,340: 12</u>
	Kr. 27,170: 45

Dessa siffror torde tala ett mycket tydligt språk. Skall Karlstad öfvergifva nuvarande entreprenadsystemet och själf öfvertaga renhållningsväsendet får staden först bereda sig på en anläggningskostnad af omkring Kr. 200,000: — och sedermera betydligt ökade årsutgifter.

Den inkomst, som erhållits af de kommunala svingårdarna i de städer, där sådana finnas, är inräknad i ofvanstående utgifter, d. v. s. frändragen stadens bidrag. Kommunala svingårdar äro inrättade i Eskilstuna, Uppsala, Örebro och Hälsingborg men ej i öfriga ofvannämnda städer.

Från Hälsingborg lämnas i bekomna handlingar ingen särskild redovisning för svingården. I Örebro har den gått med förlust.

I Eskilstuna och Uppsala hafva svingårdarna, sedda för sig, efter tillämpad bokföring lämnat afsevärda vinster, nämligen:

i *Eskilstuna* 1907: Kr. 6,731: 04, 1908: Kr. 10,033: —, 1909: Kr. 10,820: 93, 1910: Kr. 10,131: 53; och

i *Uppsala* 1908: Kr. 14,345: 84, 1909: Kr. 15,941: 89, 1910: Kr. 24,195: 26, 1911: 16,119: 54.

Att märka härvid är dock, att, så vidt man kan se af räkenskapsutdragen svinhållningen icke är debiterad någon kostnad för den svinmat, som fås från gårdarna, eller hämtningen däraf, ej heller för ränta och amortering & anläggningskostnaden. Om behörig hänsyn tages till dessa omständigheter, synes man visserligen hafva skäl antaga, att en kommunal svingård väl skött skall i någon mån nedbringa kostnaderna för en genom stadens försorg bedrifven renhållning, men man kan icke tryggt räkna

med att inkomsten däraf skall täcka mera än räntan på anläggningskostnaden för renhållningsverket, till hvars amortering inkomsten således näppeligen torde förslå.

Härtill kommer, att svingården är en affär, som med andra affärer har det gemensamt, att den kan skötas illa, att denna affär är i hög grad beroende på något så osäkert och fluktuerande som fläskpriset, och att staden sålunda ikläder sig en rätt stor risk genom att slå sig på denna väg, helst som jämväl ett betydande kapital måste engageras.

Den fördel, som kunde uppnås genom svingårdsanläggning eller bättre tillgång på fläsk, torde under sådana förhållanden få anses icke uppväga de betydligt stegrade utgifter och den afsevärda risk, staden skulle ådraga sig.

Från ekonomisk synpunkt sedt saknas således enligt Hälsovårdsnämndens förmenande alla skäl att gifva sig in på experimentet med eget renhållningsverk och kommunal svingård.

Det bör emellertid ingalunda förbises, att den ekonomiska synpunkten icke får vara den enda, ja, icke ens den företrädesvis afgörande härvidlag. Den hygieniska sidan af saken är utan tvifvel den viktigaste.

Om det nuvarande systemet befinnes vara i hygieniskt afseende alldeles otillfredsställande, så måste ju de ekonomiska skälen få vika.

Så är dock ingalunda förhållandet. Motionärens anmärkningar i detta afseende synas rikta sig dels emot det nu tillämpade tvådelningssystemets brister dels ock emofebntligheten af upplagsplatsen för sopor å Djäknefältet.

Hvad upplagsplatsen beträffar, föreligger ju nu bestämdt förslag om afhjälpan af därmed förenade olägenheter genom bortskaffning från staden dagligen af gödsel soporna och flyttning af platsen för skräpsoporna, en fråga, som säkerligen kommer att vinna sin lösning i sammanhang med den till Hälsovårdsnämnden återremitterade frågan om upplagsplatsens förläggande till Örsholmen, och hvarom särskildt yttrande kommer att afgifvas.

Hvad åter angår den af motionären påpekade olägenhet, som sammanblandningen af matrester och gödselsopor medför, att förruttnelse lätt kan uppstå, så torde sådant icke kunna helt undvikas sommartid, äfven om matrester och gödselsopor uppsamlas i skilda kärl. Gårdägarna äro skyldiga använda kalk i sopkärlen till förekommande af förruttnelse och stank, och göres detta ordentligt, icke blott undvika berörda olägenhet, utan det har visat sig, att äfven råttorna, som ofta eljest äro till stor plåga, minska i antal eller försvinna.

Enligt gällande kontrakt mellan gårdägarna och renhållningsentreprenören äro gårdägarna skyldiga tillse, att köksaffall, gatusopor, gårdssopor och dylikt, som ärdugligt för landtbrukets behof (gödselsopor), uppsamlas i särskildt kärl och allt skräj

(skräpsopor) i ett annat. En tvådelning af soporna är således hos oss anbefalld. Det har emellertid visat sig, att redan denna tvådelning af affallet från gårdarna utföres synnerligen otillfredsställande, och berättigade klagomål från entreprenörens sida föreliggas ständigt, då det visat sig svårt att försälja gödselsoporna till följd af den synnerligen ofullständiga sorteringen i gårdarna. Skall man kunna tänka sig daglig afsändning af gödselsopor per järnväg, måste emellertid denna sortering inom gårdarna på ett eller annat sätt framtvingas. Att tredelningssystemets genomförande skulle vålla ännu större svårigheter, är ju tydligt.

Några ofrånkomliga hygieniska olägenheter förenade med det nuvarande entreprenadsystemet, synas Hälsovårdsnämnden sålunda icke förefinnas, och anser Hälsovårdsnämnden detta system böra för närvarande bibehållas såsom varande för staden det ojämförligt billigaste.

Den utredning, som kan erfordras för denna frågas bedömande, förmenar Hälsovårdsnämnden också nu vara gjord, hvarför Hälsovårdsnämnden afstyrker motionärens förslag om tillsättning för ändamålet af en komité och ställande af medel till dess förfogande såsom obehöfligt.

Motionärens hemställan, att pudretfabriken vid Djäknefältet skall tillsvidare användas, torde icke föranleda något Stadsfullmäktiges yttrande, då detta faller af sig själf.

Frågan om gödselsopornas dagliga bortskaffning på järnväg och om annan afstjälplingsplats för skräpsopor kunna icke gärna lösas utan i sammanhang med den till Hälsovårdsnämnden återremitterade renhållningsfrågan, och hemställer Nämnden därför, att motionen i denna del icke föranleder åtgärd.

Hvad åter angår frågan om stjälpning i stadens afloppsledning af slaskvatten, pågår utredning därom, hvadan Hälsovårdsnämnden hemställer, att motionen ej heller i denna del må till någon särskild åtgärd föranleda.

Denna § justerades genast.

Som ofvan.

In fidem:
OTTO ÅGREN.

Bilagor till Hälsovårdsnämndens i Karlstad yttrande till Stadsfullmäktige med anledning af Herr Welins motion angående tillsättande af komité för utredning i renhållningsfrågan m. m.

- 1) Cirkulärbref med svar angående renhållningsväsendet i Ystad, Karlskrona, Örebro, Eskilstuna och Gefle.
- 2) Renhållningsstadga med taxa för staden Ystad.

- 3) Karlskrona stadsfullmäktiges handlingar 1911: Bihang till N:o 9.
- 4) Utgifts- och inkomststat för Karlskrona stad år 1912.
- 5) Instruktion för renhållningsstyrelsen i Karlskrona.
- 6) Stadga för Karlskrona stad angående uppsamling och bortforsling från staden utaf afträdesorenlighet, sopor, hushållsaffall och annan dylik orenlighet.
- 7) Helsingborgs renhållningsstyrelses berättelse 1906.
- 8) Årsberättelser från Helsingborgs stads renhållningsverk för 1909, 1910 och 1911
- 9) Sammandrag af Hälsovårdsnämndens i Helsingborg m. fl:s årsberättelser för 1911
- 10) Stadsfullmäktiges i Eskilstuna handlingar 1910 N:o 10, 1911 N:o 13 och 1912 N:o 12.
- 11) Uppgift öfver vinsten på svingården i Eskilstuna under åren 1907—1910 i form af utdrag ur korrekturet till Doktor Wilhelm Söderbaums därstädes för Hygienisk Tidskrift 1913 författade uppsats med titeln »Iakttagelser öfver verksamheten vid Eskilstuna stads renhållningsverk åren 1903—1910.»
- 12) Stadga för renhållningen inom gårdarna i Eskilstuna.
- 13) Berättelser öfver Uppsala stads renhållningsverk från dess början till och med år 1909 samt för år 1910 och år 1911.
- 14) Stadga för renhållningen inom gårdarna i Uppsala stad och dess område.
- 15) Sundsvalls stads kommunala handlingar 1909, N:o 2, 1910 N:o 6 och 1911 N:o 6
- 16) Renhållningsstadga för Sundsvall.
- 17) Drätselkammarens i Sundsvall förslag om anläggande af nitrammonfabrik af år 1909
- 18) Två bref angående nitrammonanläggning i Sundsvall.
- 19) Betänkande angående renhållningsväsendets ordnande i Borås 1909.
- 20) Berättelse angående Stockholms stads renhållningsväsen år 1911.
- 21) En uppsats om »Renhållningsverk för mindre städer» af John Linder i Svensk Stadsförbundets tidskrift 1910 häftet 2.
- 22) En uppsats af stadsläkaren R. A. von Post om »Ett modernt renhållningssystem och renhållningsverket i Eskilstuna» (Verdandis småskrifter N:o 122).
- 23) Skrifvelse från Direktör Karl Tingsten med utlåtande angående renhållningen.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 19 maj 1913.*

§ 8.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande öfver herr W. Welins motion om tillsättande av en kommitté för uppgörande av följande

slag till ordnande av frågan om renhållningen här i staden jämte vad därmed stode i samband.

Hälsovårdsnämnden, som jämväl på remiss haft att yttra sig i ärendet, hade verkställt utredning i frågan och på anförda grunder hemställt att motionen icke måtte föranleda någon åtgärd.

Sedan ärendet cirkulerat bland drätselkammarens ledamöter och suppleanter, beslöt nu drätselkammaren till alla delar instämman i vad hälsovårdsnämnden anför och förty hemställa, att motionen icke måtte till någon stadsfullmäktiges åtgärd föranleda.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 juni 1913.*

§ 63.

Beredningsutskottet, som uppå remiss hade att avgiva yttrande över Herr W. Welins motion om tillsättande av en kommitté för uppgörande av förslag till ordnande av frågan om renhållningen här i staden jämte vad därmed stode i samband, beslöt att, med instämmande uti vad Hälsovårdsnämnden och Drätselkammaren uti avgivna utlåtanden i ärendet anför, hemställa,

att Herr W. Welins förevarande motion ej måtte till någon Stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

54. Folkskolestyrelsens framställning angående tilläggs pension till folkskollärarinnan fröken Helena Sofia Hamnqvist.

Till Karlstads Folkskolestyrelse.

Undertecknad, som i 30 år eller från den 11 Oktober 1881 tjänstgjort som ordinarie lärarinna vid Karlstads folkskolor och således enligt lag är berättigad att nu med pension lämna min tjänst ämnar så snart Direktionen för folkskollärarnes pensionsinrättning beviljat mig pensionsrätt, begära avsked.

Då Folkskolestyrelsen på lärarkårens vid Karlstads folkskolor i slutet av förra

året gjorda hemställen beslöt till prövning upptaga frågan om kommunal tilläggspension för avgående lärare och lärarinnor vid skolan, tänkte jag försöka uppe hålla min tjänst, tills Styrelsen hunnit fatta sitt beslut i frågan. Men då jag nu på grund av nedsatta krafter icke tror mig om att längre kunna sköta arbetet och då den lagstadgade pensionen är alltför otillräcklig för levnadsomkostnaderna det samhälle, där jag nu arbetat i över 30 år, och som jag således har svår att lämna, vågar jag härmed hos Folkskolestyrelsen vördsammast anhålla, att Styrelsen måtte vid min avgång från tjänsten tilldela mig en kommunal tilläggspension av den storlek, varom lärarkåren förut gjort hemställen, eller så stor, att hela det mig tillfallande pensionsbeloppet komme att utgöra 70 % av min nuvarande lön.

Vördsammast
HELENA SOFIA HAMNQVIST.

Karlstad den 13 maj 1912.

Utdrag av protokoll vid sammanträde hos Karlstads Folkskolestyrelse den 14 maj 1912.

§ 4.

Hade folkskollärarinnan Helena Sofia Hamnqvist, som i 30 år från den 11 oktober 1881 tjänstgjort som ordinarie lärarinna vid Karlstads folkskolor och nu ämnar begära avsked, så snart direktionen för folkskollärares pensionsinrättning beviljat henne pensionsrätt, anhållit, att Folkskolestyrelsen måtte, då den lagstadgade statspensionen vore allt för otillräcklig, tilldela henne en kommunal tilläggspension så stor, att hela det henne tillfallande pensionsbeloppet komme att utgöra 70 % av hennes nuvarande lön.

Och hade Styrelsens ekonominämnd, som har under omprövning frågan om fastställd kommunal tilläggspension för avgående lärare och lärarinnor vid Karlstads folkskolor och under året anser sig kunna framkomma med förslag härom till Skolestyrelsen och Stadsfullmäktige, föreslagit, att fröken Hamnqvist måtte, till denna fråga hinner lösas, från sitt avskedstagande erhålla en tilläggspension av 300 kronor. Styrelsen beslöt med anledning härav hos Stadsfullmäktige hemställa:

att fröken Hamnqvist måtte erhålla en tilläggspension av 300 kronor för år från avskedsdagen, tills det av Stadsfullmäktige antagna pensionsförslaget kan å henne tillämpas.

Denna paragraf förklarades genast justerad.

In fidem:
BROR A. LARSON,

Meddelande.

Folkskollärarinnan Helena Sofia Hamnqvists nuvarande lön utgör 1,900 kronor. Den av henne begärda tilläggs pensionen skulle efter 70 % härav (1,330 kronor) och med frändrag av statens bidrag (900 kronor) komma att utgöra 430 kronor.

Karlstad den 17 maj 1912.

BROR A. LARSON.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 5 maj 1913.

§ 3.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig över folkskolestyrelsens framställning angående tilläggs pension till folkskollärarinnan fröken Helena Sofia Hamnqvist, beslöt hos kommittén för uppgörande av förslag till pensionering av stadens tjänstemän och betjänte samt av i stadens tjänst anställda arbetare an- hålla, att kommittén ville skyndsamt yttra sig över, huruvida kommittén fann hinder möta för beviljande åt fröken Hamnqvist av en tilläggs pension av 300 kronor för år att utgå från avskedsdagen tillsvidare.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos den av Stadsfullmäktige i Karlstad tillsatta kommittén för behandling av frågan om pensionering av stadens tjänstemän, betjänte och arbetare den 26 maj 1913.

§ 1.

Hos Stadsfullmäktige hade Folkskolestyrelsen uti framställning av den 14 maj 1912 hemställt, att folkskollärarinnan fröken Helena Sofia Hamnqvist måtte beviljas en tilläggs pension av 300 kronor för år från avskedstagandet, tills det pensionsförslag för folkskollärarekåren i dess helhet, som komme att framläggas för Stadsfullmäktige, kunde å henne tillämpas.

Sedan nämnda framställning blivit av Stadsfullmäktige remitterad till Drätselkammaren för yttrandes avgivande, hade Kammarkaren överlämnat handlingarne i

ärendet till pensioneringskommittén med anhållan, att kommittén ville yttra sig över huruvida kommittén funne hinder möta för beviljande åt fröken Hamnqvist av en tilläggs pension av 300 kronor för år att utgå från avskedsdagen tillsvidare.

Kommitterade beslöto att i ärendet anföra följande.

Beträffande det av Folkskolestyrelsen i dess ovanberörda framställning om förmålda pensionsförslag för folkskollärarekåren i dess helhet ville kommitterade erinra, att detta förslag blivit till Stadsfullmäktige ingivet den 19 december 1912 samt då remitterat för yttrandens avgivande till Pensioneringskommittén och Drätselkammaren. Förslaget innefattade, att lärare och lärarinnor vid stadens folkskolor och småskolor skulle vid avskedstagande komma i åtnjutande av pension, utgörande 70 procent av slutlönen. Då slutlönen för folkskollärarinna här i staden utgjorde 1,900 kronor, skulle pensionsbeloppet för henne alltså uppgå till 1,330 kronor. Härav utginge från folkskollärarnes pensionsinrättning 900 kronor, vadav från staden begärdes en tilläggs pension för folkskollärarinna av 430 kronor.

Beträffande det av Folkskolestyrelsen sålunda framställda pensionsförslaget för folkskollärarekåren ville Kommitterade uttala, att då frågan om folkskollärarnes löne- och därmed sammanhängande pensionsförhållanden för närvarande voro föremål för behandling av en av Kungl. Maj:t utsedd lönenämnd, kommitterade ansåge berörda pensionsförslag böra vila i avvaktan på lösningen av folkskollärarnes lönefråga.

Då det emellertid i förevarande, från Drätselkammaren till kommitterade hänskjutna ärende gällde tilläggs pension för en folkskollärarinna, som redar avgått från sin tjänst, ansåge kommitterade denna fråga böra särskilt upptagas till behandling av Stadsfullmäktige, liksom kyrkostämman förut, i den mån lärare och lärarinnor vid stadens folkskolor avgått, beviljat tilläggs pensioner åt dem.

Beträffande beloppet av den tilläggs pension, som borde tillerkännas fröken Hamnqvist, kunde emellertid kommitterade ej biträda Folkskolestyrelsens förslag. Vid behandlingen av den till kommittén hänskjutna frågan om pensionering av stadens tjänstemän och betjante samt i stadens tjänst anställde arbetare hade nämligen kommitterade enat sig om att föreslå pension till stadens befattningshavare av 60 procent å respektive befattningshavares hela slutavlöning. Å ett undermars månad innevarande år hållet sammanträde mellan kommitterade och leda möterna i samtliga de stadens delegationer, vilka hade hos sig anställde befattningshavare, som skulle komma i åtnjutande av pension, ävensom ledamöterna. Magistraten hade ock de vid sammanträdet närvarande enhälligt uttalat sig för de av kommitterade sålunda framställda förslaget om pensionens bestämmande till 60 procent av slutavlöningen.

På grund av vad sålunda förekommit ansåge sig kommitterade ej kunna fö sin del tillstyrka högre tilläggs pension åt fröken Hamnqvist än som erfordrades för

att utfylla hennes pension till ett belopp, motsvarande 60 procent av hennes slutlön som folkskollärarinna.

Såsom ovan omförmälts utgjorde denna slutlön 1,900 kronor, vadan pensionsbeloppet enligt den av kommitterade antagna grund skulle beräknas till 1,140 kronor. Då 900 kronor härav utginge från folkskollärarnes pensionsinrättning krävdes alltså en tilläggspension från staden av 240 kronor.

I anslutning till det anförda ville kommitterade alltså tillstyrka, att folkskollärarinnan fröken Helena Sofia Hamnqvist tillerkändes en årlig tilläggspension av staden å 240 kronor att från avskedstagandet utgå under hennes återstående livstid.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

Justerat den 31 Maj 1913.

AXEL DAHLMAN.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 4 juni 1913.*

§ 5.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över folkskolestyrelsens framställning angående tilläggspension till folkskollärarinnan, fröken Helena Sofia Hamnqvist.

Sedan drätselkammaren hos den av stadsfullmäktige tillsatta kommittén för behandling av frågan om pensionering av stadens tjänstemän, betjänte och arbetare anhållit om yttrande i ärendet, hade kommittén på anförda grunder tillstyrkt beviljandet av en tilläggspension av 240 kronor.

Drätselkammaren beslöt till alla delar instämma i vad kommittén anför, vadan drätselkammaren hemställde, att stadsfullmäktige måtte tillerkänna folkskollärarinnan fröken Helena Sofia Hamnqvist en årlig tilläggspension av staden å 240 kronor att från avskedstagandet utgå under hennes återstående livstid.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 juni 1913.*

§ 64.

Hos Stadsfullmäktige hade Folkskolestyrelsen hemställt, att folkskollärarinnan

fröken Helena Sofia Hamnqvist måtte beviljas en tilläggs pension av 300 krono för år från avskedsdagen, tills det av Stadsfullmäktige antagna pensionsförslage kunde å henne tillämpas.

Uti detta ärende hade den av Stadsfullmäktige tillsatta Pensioneringskommittén samt Drätselkammaren avgivit utlåtanden, och beslöt nu Beredningsutskottet som jämväl hade att yttra sig i frågan, att i överensstämmelse med vad nämnda kommitté ävensom Drätselkammaren föreslagit, hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte bevilja folkskollärarinnan fröken Helena Sofia Hamnqvist en årlig tilläggs pension av 240 kronor att från avskedstagandet utgå under hennes återstående livstid, samt

att Stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att sålunda bevilja belopp skulle utgå av tillgängliga medel.

Mot Utskottets beslut i denna fråga anförde Herrar Gelin och Lindh reservation under yrkande, att Utskottet måtte tillstyrka Stadsfullmäktige att bifalla Folkskolestyrelsens i ärendet framställda förslag.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

55. Vederbörande kommitterades redogörelse för användningen av anslaget till epidemisjukhusets om- och tillbyggnad samt framställning om ytterligare anslag härför.

Utdrag ur protokoll hållet vid Kommitterade för Epidemisjukhusets om- och tillbyggnad sammanträdde den 24 april 1913.

§ 1. Närvarande samtliga ledamöter.

§ 5. Företeddes och granskades följande tablå öfver räkenskaperna:

Tablå öfver utgifter, jemförda med anslaget till bygget.

	Anslaget	Verkligen utgifter	Utgifter					
			öfver		under			
			anslaget					
Byggnader, staket, reparationer ...	69,448	—	69,021	73			426	27
Värme, vatten, aflopp, gas	10,940	—	14,596	24	3,656	24		
Ljus- och ringledning	3,190	—	3,317	96	127	96		
Golfbeläggning (inlagda mattor) ...	4,136	—	1,113	99			961	01
Ej inlagda mattor (förslagsvis) ...			2,061	—				
Diverse (arkitekt, kontrollanter) ...	2,286	—	2,665	40	379	40		
Summa Kronor	90,000	—	92,776	32	4,163	60	1,387	28

och beslöts med anledning häraf, då således anslaget måst öfverskridas ingå till Herrar Stadsfullmäktige med begäran om ett tilläggsanslag af förslagsvis 2,776: 32 kr. att jemte resterande af anslaget användas dels till täckande af en skuld till Vattenverket (räkn. $\frac{9}{12}$ 1912) å 827: 46, dels till inläggande af linoleummattor i nybygget, hvilket beräknats till (450 m² å 4: 50 pr m² pålagda) 2,061 kr.

Denna § förklarades justerad.

Ur protokollet
HENR. SÖDERBAUM.
Ordf. i byggnadskomitén.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 4 juni 1913.*

§ 4.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande med anledning av vederbörande kommitterades redogörelse för användningen av anslaget till epidemisjukhusets om- och tillbyggnad samt framställning om ytterligare anslag härför.

Sedan drätselkammaren av redogörelsen inhämtat, att det beviljade anslaget för om- och tillbyggnad av epidemisjukhuset ansåges komma att överskridas med 2,776 kronor 32 öre, beslöt drätselkammaren tillstyrka stadsfullmäktige att bevilja ett förslagsanslag av 2,776 kronor 32 öre för arbetets genomförande även-

som bestämma att sålunda beviljat belopp skulle, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
Karlstad Beredningsutskott den 6 juni 1913.*

§ 65.

Beredningsutskottet, som uppå remiss hade att yttra sig över vederbörande kommitterades redogörelse för användningen av anslaget till epidemisjukhusets om- och tillbyggnad samt framställning om ytterligare anslag härför, beslöt att i likhet med Drätselkammaren, som jämväl utlätit sig i ärendet, hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte för ifrågavarande arbetes genomförande bevilja ett förslagsanslag av 2,776 kronor 32 öre ävensom bestämma att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, skulle anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

56. Herr A. Zachrisons motion angående ändrade bestämmelser i fråga om tillsättning av stadsarkitekten här i staden.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

På sammanträde den 15 Februari detta år beslöto Stadsfullmäktige att för dela de åligganden, som förut tillkommit stadsbyggmästaren, föreståndaren för vatten- och gasverken samt föreståndaren för elektricitetsverket så, att *stadsarkitekten* övertog det mesta av förutvarande stadsbyggmästarens åligganden, att på stadsbyggmästaren förut vilande vård av gator, vägar och broar överflyttades på föreståndaren för vatten- och gasverken såsom *stadsingenjör*, och att dittillsvarande föreståndaren för elektricitetsverket anställdes även såsom driftsingenjör vid gasverket under namn av *belysningsingenjör*. Stadsingenjören är biträde åt styrelsen för vattenlednings- och belysningsverken, hamnstyrelsen och drätselkammaren, be

lysningsingenjören endast åt styrelsen för vattenlednings- och belyningsverken och stadsarkitekten sorterar under drätselkammaren och byggnadsnämnden.

Den 20 juni detta år fastställde stadsfullmäktige instruktioner för stadsingenjören och belyningsingenjören, i vilka det bland annat stadgas, att *stadsingenjören* tillsättes av *stadsfullmäktige* efter förslag, som uppgöres av styrelsen för vattenlednings- och belyningsverken, förstärkt med ordföranden eller vice ordföranden i vardera av hamnstyrelsen och drätselkammaren, samt att *belysningsingenjören* tillsättes av *stadsfullmäktige* efter förslag av styrelsen för vattenlednings- och belyningsverken.

Enligt drätselkammarens förslag till instruktion för stadsarkitekten skulle denne utses på samma sätt som den förutvarande stadsbyggmästaren utsågs, nämligen av Magistraten. Då emellertid stadsarkitekts- och stadsingenjörsbefattningarna äro av en mycket likartad beskaffenhet, torde det vara ganska oegentligt, att de utses på olika sätt, den ene av Magistraten och den andre av Stadsfullmäktige. Det torde väl få anses såsom naturligt, att båda dessa tjänster tillsättas av *samma* korporationer, och att rätten att tillsätta dem lägges hos stadsfullmäktige.

Jag får därför hos Karlstads stadsfullmäktige hemställa,

att fullmäktige måtte besluta, att i drätselkammarens reglemente ändra andra momentet i 23 §, så att det får följande lydelse: Stadsarkitekten tillsättes av Stadsfullmäktige efter förslag av drätselkammaren och byggnadsnämnden.

Karlstad den 21 november 1912.

ALBIN ZACHRISON.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Stadsfullmäktige hava begärt Magistratens yttrande öfver herr Albin Zachrisons motion om den ändring i Drätselkammarens reglemente, att stadsarkitekten skall tillsättas af stadsfullmäktige efter förslag af drätselkammaren och byggnadsnämnden i stället för, såsom nu är stadgadt, af magistraten efter drätselkammarens hörande.

Magistraten, som tar för gifvet, att de delegationer, under hvilka stadsarkitekten i sin verksamhet sorterar, komma att anföra skäl för den ena eller andra uppfattningen i frågan, saknar för sin del anledning att precisera någon viss ståndpunkt för motionen.

Magistraten vill dock icke underlåta att påpeka, att nu gällande bestämmelse är af stadsfullmäktige antagen så sent som den 23 maj 1912 och att därefter inga förhållanden synas ha inträddt, som kunna påkalla ändringen i fråga.

Karlstads rådhus den 16 december 1912.

På Magistratens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Utdrag af protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 10 februari 1913.

§ 9.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande öfver Herr A. Zachrisons motion om den ändring av § 23 mom. 2 i drätselkammarens reglemente, att stadsarkitekten skall tillsättas av stadsfullmäktige efter förslag av drätselkammaren och byggnadsnämnden i stället för, såsom nu vore stadsgat, av magistraten efter drätselkammarens hörande; och beslöt drätselkammaren för sin del tillstyrka bifall till motionen.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM

Utdrag af protokoll hållet hos Byggnads Nämnden i Karlstad den 11 Mars 1913.

§ 30.

Uppå remiss från Stadsfullmäktige hade Byggnadsnämnden att afgifva uttalande öfver en af Herr A. Zachrison väckt motion om ändring af § 23 mom. 2 i drätselkammarens reglemente i syfte att stadsarkitekten skall tillsättas af stadsfullmäktige efter förslag af drätselkammaren och byggnadsnämnden, i stället för, såsom nu är stadsgat, af magistraten efter drätselkammarens hörande.

Byggnadsnämnden tog nu detta ärende i öfvervägande.

Och beslöt efter hållen öfverläggning Nämnden för sin del tillstyrka bifall till motionen.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad Beredningsutskott den 6 juni 1913.

§ 66.

Uti hos Stadsfullmäktige väckt motion hade Herr A. Zachrison på anförda skäl hemställt, att § 23, mom. 2 i Drätselkammarens reglemente måtte erhålla följande ändrade lydelse: "Stadsarkitekten tillsättes av Stadsfullmäktige efter förslag av Drätselkammaren och Byggnadsnämnden".

Häröfver hade Drätselkammaren och Byggnadsnämnden avgivit infordrade yttranden och därvid tillstyrkt bifall till motionen.

Med instämmande häri beslöt nu Beredningsuskottet, som hade att yttra sig i ärendet, hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte för sin del besluta, att § 23, mom. 2 i Drätselkammarens reglemente erhåller följande ändrade lydelse: "Stadsarkitekten tillsättes av Stadsfullmäktige efter förslag av Drätselkammaren och Byggnadsnämnden" samt

att Stadsfullmäktige måtte å beslutet härom söka vederbörlig fastställelse.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

57. Herr A. Zachrisons motion angående reglering av löneförmånerna för brandchefen här i staden samt rörande ändrade bestämmelser i fråga om brandchefens tillsättning.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Då brandchefsbefattningen här i staden inom närmaste framtid torde bliva ledig, kan det vara lämpligt att redan nu vidtaga åtgärder för införande av vissa ändringar rörande dels storleken av brandchefens avlöning, dels sättet för val av brandchef.

Enligt vad nuvarande brandchefen uppger i sin ansökan om pension, utgår den kontanta lönen i lägsta lönegraden med 1,800 kr. och i den högsta med 2,500 kr., hvarjämte tillkommer fritt bränsle och lyse samt fri bostad, utgörande enligt vad som uppgivits 9 rum och kök. Förmånen av fri bostad samt fritt bränsle och lyse anser nuvarande brandchefen böra värdesättas till minst 1,100 kr., ett belopp, till vilket den också, enligt brandchefens upplysning, upptagits till beskattning. De löneförmåner, som innehavaren av brandchefsbefattningen åtnjuter, kunna alltså för närvarande uppskattas till, i den lägsta lönegraden minst 2,900 kr. och i den högsta lönegraden minst 3,600 kr.

Om man besinnar, att det ej torde ha varit meningen, att brandchefsbefattningen skulle betraktas såsom en tjänst, vilken helt och hållet kräver sin man, utan såsom en bisyssla, kan man ej underlåta att framkasta den frågan, huruvida ej någon avprutning i brandchefens avlöning kunde anses väl befogad. Det förekommer väl knappast någonstades i vårt land, att med en befattning av sådan beskaffenhet som brandchefstjänsten i Karlstad förenas förmåner av en så utomordentligt rymlig tilltagen boställsväning som hittills varit fallet här i staden. En

lämplig tidpunkt för en reglering av brandchefens här i Karlstad avlöning föreligger för närvarande, då den nuvarande brandchefen snart kommer att avgå.

Enligt hittillsvarande bestämmelser har brandchefen utsetts av brandstyrelsen. Det torde kunna sättas i fråga, huruvida icke besättandet av en sådan post borde tillkomma stadsfullmäktige. En brandchef är ej, såsom t. ex. en kamrer eller en kassör, en hos en viss delegation anställd tjänsteman, utan chef för ett kommunens verk och är såsom sådan ställd mera direkt under Stadsfullmäktige liksom cheferna för de andra av de kommunala verken och inrättningarna. Det ligger då också i sakens natur, att han också väljes av Stadsfullmäktige efter förslag av brandstyrelsen.

På grund av vad som sålunda anförts, får jag alltså föreslå, att Stadsfullmäktige måtte besluta:

att uppdraga åt brandstyrelsen att verkställa utredning om möjligheten av en reglering av brandchefens löneförmåner i här förut angiven riktning;

samt att Stadsfullmäktige likaledes måtte besluta:

att brandchefen hädanefter skall tillsättas av Stadsfullmäktige i förslag av brandstyrelsen.

Karlstad den 21 november 1912.

ALBIN ZACHRISON.

I motionen instämma:

EMIL ANKERS.

S. GULLSTRÖM.

AXEL SVENSSON.

*Utdrag af protokoll, hållet hos Brandstyrelsen
Karlstad den 18 mars 1913.*

§ 2.

Med anledning af remiss af herr Zachrisons motion om ändrade aflöningsförmåner för brandchefen och ändrad ordning för hans tillsättning, i hvilken motie herrar Ankers, Gullström och Svensson instämt, beslöt Brandstyrelsen afgifva följande yttrande:

Nuvarande löneförmåner äro bestämda genom Stadsfullmäktiges beslut den 2 mars 1908 och utgöra:

familjebostad i brandstationen,

lyse och vedbrand,

kontant lön kr. 1800: —

3 ålderstillägg om resp. 300, 200 och 200 kr. efter 5, 10 och 15 års tjänstgöring.

Bostaden består af 5 rum, serveringsrum (utan dager), jungfrukammare och kök samt brandchefens expeditjonsrum, beläget i sammanhang med våningen och sålunda både fyllande ett tjänsteändamål och till en viss grad utgörande en tillökning av bostaden. Nuvarande brandchefen har med hänsyn till sin familjs storlek fått använda ännu ett rum, som dock är afsedt till förrådsrum och icke tillhör den för brandchefen afsedda våningen. Bostaden är rymlig och bra, dock icke till den grad, att man vare sig kan anse densamma abnormt stor eller af dess beskaffenhet taga sig anledning att nedsätta brandchefens kontanta aflöning. Detta så mycket mindre som bostaden i fråga icke blott har förtjänster, utan även är behäftad med ett litet fel. De lokala förhållandena ha nämligen gjort, att bostaden måst förläggas ovanpå stallet och redskapsboden och stallukten kan, särskilt på sommaren, icke utestängas.

Brandstyrelsen är fullt enig med motionärerna därom, att en mans tid icke behöfver vara fullt upptagen af brandchefssysslan, utan att densamma kan utövas vid sidan af annan befattning. Men här af följer ingalunda, att det är en bisyssla, som kan utövas på lediga stunder. Den kräver daglig ordnad tjänstgöring, ständig omtanke, tillsyn och anträffbarhet, för att icke tala om studier. Hvad den fordrar af administrationsförmåga, rådighet, mod och ledareskicklighet, därom behöver icke erinras. Det är för samhället af stor vikt, att brandchefen är en afgjort pålitlig och lämplig man, och det saknar icke sin verkliga betydelse, att ombyte af tjänsteinnehavare mera sällan behöfver äga rum.

Om sålunda meningen med motionen varit att taga bort ålderstilläggen och afsevärt nedsätta begynnelseaflöningen, kan Brandstyrelsen icke biträda detta. Därigenom skulle tjänstens karaktär helt förändras. Särskilt är ålderstilläggens bibehållande viktigt, emedan de skapa garanti för att man får ha brandchefen kvar och att han icke uppfattar sin tjänst såsom ett tillfälligt arbete, som han skiljer sig från lättast möjligt, utan som en syssla, hvilken skall af honom en längre tid behållas och för hvars utöfning han sålunda får mera intresse och ägnar mera omsorg.

Däremot anser Brandstyrelsen det kunna med något fog ifrågasättas att, utan förändring af tjänstens karaktär, i viss mån omreglera löneförhållandena, som måhända äro för närvarande bestämda äfven med något afseende å nuvarande tjänsteinnehavarens personliga förtjänster om stadens brandväsende.

Så torde en inskränkning af ålderstilläggens antal till två, efter 5 och 10 års tjänstgöring, hafva skäl för sig, om ock detta bör leda till, att de bestämmas till samma belopp. Äfvenså torde någon nedsättning af begynnelselönen kunna vidtagas, dock icke längre än att man bör kunna vänta att till tjänsten erhålla en verkligt förstklassig kapacitet.

Brandstyrelsen har hos brandförsäkringsbolagen gjort förfrågan, om en förämring af brandchefens löneförmåner kunde leda till ökade brandförsäkringspre-

mier för staden. Bolagens svar, som bifogas, äro hållna i allmänna ordalag, me synes framförallt vilja inskärpa angelägenheten för samhället att så ställa aflönin gen att fullt duglig eller rent af verkligt förstklassig brandchef kan förvärfvas oc att i motsatt fall en höjning af premierna kan komma under öfvervägande.

Från nio andra med Karlstad ungefär jämnställda städer hafva uppgifter oc hållits angående brandchefens löneförmåner. Detta material lämnar, kan man säga ingen ledning för frågans afgörande. Brandväsendet är olika ordnat på olika stäl len, på en del är brandchefen sämre aflönad än här, på andra bättre.

Med anslutning till hvad Brandstyrelsen sålunda anfört och då på samm gång löneförmånerna tör hända lämpligen böra uppdelas i lön och tjänstgöring: penningar vill Brandstyrelsen hemställa om bifall till motionen beträffande branc chefens aflönning sålunda, att densamma från och med ny tjänstnehafvares tillträd af tjänsten skall utgöras af

familjebostad i brandstationen af 5 rum, serveringsrum, jungfrukammare oc kök, lyse och vedbrand samt kontant 1500 kronor jämte två ålderstillägg à 300 k efter 5, resp. 10 års tjänstgöring, med bestämmelse, att af den kontanta aflöninge 800 kronor betraktas som tjänstgöringspenningar.

Beträffande sättet för brandchefens tillsättning var förut stadgadt, att branc chefen skulle tillsättas af Stadsfullmäktige. På Brandstyrelsens förslag ändrade detta i den nya brandordningen, som af Stadsfullmäktige antogs den 16 februa: 1911 och af Konungens Befallningshafvande fastställdes den 15 juli 1911, enligt vilken brandchefen tillsättes af Brandstyrelsen med 6 månaders ömsesidig uppsäg ningsrätt. Motionärerna vilja hafva detta än en gång ändradt så, att brandchefe skulle tillsättas af Stadsfullmäktige och anföra som skäl härför, att brandchefen är en hos viss delegation anställd tjänsteman, utan chef för ett af kommuner verk och såsom sådan ställd mera direkt under Stadsfullmäktige.

Det är gifvet, att hela samhället har intresse af, att en duglig man bl brandchef och från denna synpunkt sedt kan det väl försvaras, att Stadsfullmäktige utse honom. Å andra sidan ha ju Stadsfullmäktige, som välja Brandstyrelse, redan nu därigenom ett indirekt inflytande på valet af brandchef. Och det kan ju icke förnekas, att Brandstyrelsen, med och under hvilken brandchefen skall tjäns göra och som har ett visst ansvar med afseende å brandchefen bland annat beträ fande omhänderhafvande medel, dock har det närmaste och största intresset vid e sådant val och detta synes Brandstyrelsen böra verka för frågan afgörande.

Brandstyrelsen förmenar sålunda, att i afseende å brandchefens tillsättning til räckliga grunder för ändring icke förekomma och ber få afstyrka motionen därü innan.

Särskildt nu synes det Brandstyrelsen mindre lyckligt att företaga en såda

ändring, då Stadsfullmäktiges beslut att bekläda Brandstyrelsen med rätten att tillsätta brandchef är knappt två år gammalt och ännu aldrig tillämpats.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ofvan.

In fidem:
ALBERT NELSON.

Till Brandstyrelsen i Karlstad.

Till svar å ärade skrifvelsen af den 25 dennes få vi meddela att Styrelsen för Städernas Allmänna Brandstodsbolag i regel icke brukar befatta sig med brandchefernas aflöningsförhållanden. Då emellertid de nuvarande, ytterst låga brandförsäkringspremierna i Karlstad förutsätta, att brandkåren därstädes bibehålles i samma goda skick som hittills, vill Styrelsen uttala den förhoppningen, att brandchefens lön må fastställas till sådant belopp, att en förstklassig kapacitet fortfarande kan erhållas för denna viktiga post.

Högaktningsfullt
Städernas Allmänna Brandstodsbolag
JOHAN ÖSTBERG.

K. A. Janzon.

*Protokoll, hållet vid sammanträde i Stockholm
den 11 Februari 1913 med »Kommittén för brand-
stäckningsvüsensdets ordnande i Sveriges städer och
köpingar».*

Närvarande: Herrar Östberg, Hammarskjöld, v. Malmberg och Sylvén, samt vid protokollet undertecknad.

§ 3.

Till de resp. brandförsäkringsanstalterna hade ingått skrivelser från Brandstyrelsen i Karlstad med förmalan att inom därvarande stadsfullmäktige väckts motion om reducerandet af den kontanta aflöningen för brandchefen, efter den nuvarande chefens afgang, och hade härvid äfven ifrågasatts att borttaga de nu utgående ålderstilläggen för samma syssla, i anledning hvaraf upplysning begärts huru brandförsäkringsbolagen skulle ställa sig till denna fråga.

För sin del hade Städernas Allmänna Brandstodsbolag redan afgifvit sitt svar i ärendet, och med anslutning till hvad därvid uttalats förklarade kommittén sig anse, att en förutsättning för bibehållandet af de nuvarande låga brandstodspremierna för samhället vore att brandkåren ledes af en fullt sakkunnig person, och att

det därför vore synnerligen angeläget det vederbörande tillsåge att aflöningsvillkoren blifva sådana att nödig kapacitet kunde påräknas hos den, som skulle bekläda den viktiga posten såsom brandchef.

Justeradt:
JOHAN ÖSTBERG.

Som ofvan
W:M WIKLUND.

Till Brandstyrelsen i Karlstad.

Edra ärade skrivelser af den 25 och 29 sistlidne januari till Tarifföreninge hafva ingått och har tarifföreningen i svar å desamma beslutit meddela Eder, at en förutsättning för bibehållandet af de nuvarande låga brandstodspremierna för Karlstad vore, att brandkåren ledes af en fullt sakkunnig person och att det där för vore synnerligen angeläget, att vederbörande tillsåge, att aflöningsvilkoren vore sådana, att nödig kapacitet kunde påräknas hos den, som skulle bekläda den viktiga posten som brandchef.

Högaktningsfullt
Tarifföreningens Delegation i Göteborg
R. SWEDBORG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
Karlskad den 5 maj 1913.*

§ 7.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrand över Herr A. Zachrisons motion angående reglering av löneförmånerna för brandchefen här i staden samt rörande ändrade bestämmelser i fråga om brandchefer tillsättning.

Brandstyrelsen som yttrat sig i ärendet hade på anförda grunder hemstäl om bifall till motionen beträffande brandchefens avlöning sålunda, att densamm från och med ny tjänstinnehavares tillträde av tjänsten skulle utgöras av familjbostad i brandstationen om 5 rum, serveringsrum, jungfrukammare och kök, lys och vedbrand samt kontant 1,500 kronor jämte två ålderstillägg å 300 kronor eter 5, respektivo 10 års tjänstgöring med bestämmelse att av den kontanta avlöningen 800 kronor skulle betraktas som tjänstgöringspengar. Däremot fann brandstyrelsen tillräckliga grunder för att överflytta rätten att tillsätta brandchefen från brandstyrelsen till stadsfullmäktige icke föreligga samt avstyrkte motionen i det hänseende.

Efter hällen överläggning beslöt drätselkammaren instämma i vad brandstyrelsen sålunda anfört med den ändring, att kammaren ville tillstyrka att av den kontanta avlöningen 60 procent måtte utgöra lön och resten tjänstgöringspengar.

Herr Zachrison, som ansåg, att brandchefens bostadsvåning borde bestämmas till 4 rum, serveringsrum, jungfrukammare och kök, reserverade sig mot drätselkammarens beslut härutinnan liksom även mot beslutet i vad det avsåge brandchefens tillsättning.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 juni 1913.*

§ 67.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att avgiva utlåtande över en av Herr A. Zachrison hos Stadsfullmäktige väckt motion angående dels utredning om möjligheten av en reglering av brandchefens löneförmåner dels ock sådan ändring i bestämmelserna rörande brandchefens tillsättning, att denne skulle tillsättas av Stadsfullmäktige på förslag av Brandstyrelsen.

Uti detta ärende hade infordrade yttranden avgivits av Brandstyrelsen och Drätselkammaren.

Brandstyrelsen hade därvid i fråga om brandchefens avlöning hemställt, att densamma från och med ny tjänsteinnehavares tillträde till tjänsten skulle utgöras av familjebostad i brandstationen om 5 rum, serveringsrum, jungfrukammare och kök, lyse och vedbrand samt kontant 1,500 kronor för år jämte två ålderstillägg à 300 kronor efter 5, respektive 10 års tjänstgöring med bestämmelse att av den kontanta avlöningen 800 kronor skulle utgöra tjänstgöringspenningar. Beträffande sättet för brandchefens tillsättning hade Brandstyrelsen åter, på anförda skäl, avstyrkt bifall till motionen i denna del.

Drätselkammaren hade för sin del instämt i vad Brandstyrelsen anfört med den ändring, att Kammaren tillstyrkte, att av den kontanta avlöningen 60 procent skulle utgöra lön och resten tjänstgöringspenningar.

Inom Beredningsutskottet yrkades *dels* bifall till vad Drätselkammaren i ärendet föreslagit *dels* ock att brandchefens aflöning skulle utgöra kontant 1,200 kronor, därav 60 procent skulle utgöra lön och resten tjänstgöringspenningar, jämte ålderstillägg och bostads- m. fl. förmåner i enlighet med Drätselkammarens förslag ävensom att motionärens förslag beträffande sättet för brandchefens tillsättning måtte bifallas och ärendet i denna del återremitteras till Brandstyrelsen

för uppgörande av förslag till de ändringar i brandordningen, som i anledn härav bleve erforderliga.

Beredningsutskottet beslöt, efter votering, med 4 röster mot 3, hos Sta fullmäktige hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta,

att avlöningen till brandchefen här i staden skall från och n ny tjänsteinnehavares tillträde till tjänsten utgöras av familjebosta brandstationen av 5 rum, serveringsrum, jungfrukammare och k lyse och vedbrand samt kontant 1,200 kronor för år jämte två ålde tillägg hvarterda å 300 kronor efter respektive 5 och 10 års tjär göring, med bestämmelse, att av den kontanta avlöningen 60 proc skulle utgöra lön och resten tjänstgöringspenningar, samt

att brandchefen hädanefter skall tillsättas av Stadsfullmäktige, e förslag av Brandstyrelsen, samt ärendet i denna del återremitteras Brandstyrelsen för uppgörande av förslag till de ändringar i den staden gällande brandordning, som av beslutet om sättet för bra chefens tillsättning komme att föranledas.

Mot Utskottets beslut i detta ärende reserverade sig Herrar Ordförand Clarholm och Lindh, vilka under överläggningen yrkat bifall till vad Drätselk maren i ärendet föreslagit.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

58. J. Kihlbergs m. fl. gårdägares inom stadsdelen Berget av Herr E. Gelin som motion upptagna framställning angående förlängning av vatten och avloppsledningen i Kvarnbergsgatan inom nämnda stadsdel.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Sedan Stadsfullmäktige förlidet år fattat beslut om framdragande af vatn och kloakledning i Kvarnbergsgatan söderut till hörnet af Älfdalsgatan, har sentliga förändringar framträdt å det mellan Älvdals- och Fryksdalsgatorna belä kvarteret Violen på västra sidan om Kvarnbergsgatan samt å det mitt emot lägna kvarteret Fisken på östra sidan om sistnämnda gata. Å kvarteret Vic har nämligen tvänne hus blifvit nybyggda och ett tredje är under uppförar och å kvarteret Fisken är ett nytt tvåvåningshus uppfört, hvarjämte där äf finnes en del något äldre hus. Med anledning häraf våga undertecknade, äg till ombemälda byggnader, vördsamt hemställa till Stadsfullmäktige, att vatten-

kloakledningen, som under innevarande år skall framdragas i Kvarnbergsgatan till hörnet af Älfaldsgatan, måtte dragas söderut därifrån cirka 83 meter eller till hörnet af Fryksdalsgatan. Därigenom skulle vi få behofvet af vatten och aflopp tillgodosett. Men då detta behof är ganska trängande — källrarna under de nybyggda husen äro fyllda af vatten och sakna aflopp — anhålla vi tillika, att fullmäktige ville handlägga ärendet så raskt, att här ifrågasatta vattenledningsarbete komme att utföras i sammanhang med det redan beslutade vattenledningsarbetet i Kvarnbergsgatan.

Visserligen komme detta arbete att medföra utgifter för staden, hvilka väl ej varit beräknade för innevarande år, men då å de båda nämnda kvarteren minst 5 hus finnas, som leda in vatten, med sammanlagt 46 rum, skulle ju staden äfven erhålla en omedelbar inkomst, som jämförelsevis vore afsevärd. Då härtill kan läggas, utom det, att arbetskostnaden blir lägre, om arbetena utföras i ett sammanhang, tillfredsställelsen för staden att ha tillmötesgått billiga kraf från vår sida, hoppas vi med tillförsikt på välvilligt tillmötesgående.

På grund af hvad vi sålunda anfört få vi vördsamt anhålla,

att Stadsfullmäktige låte Karlstads vattenverk vidtaga sådana åtgärder, att den beslutade vatten- och kloakledningen i Kvarnbergsgatan förlängdes söderut cirka 83 meter från hörnet af Älfaldsgatan eller till hörnet af Fryksdalsgatan samt

att detta arbete verkställles i sammanhang med vattenledningsarbetet i öfrigt därstädes.

Karlstad den 12 april 1913.

J. KIHLEBERG.	H. OLSSON.	ANDERS JÖNSON.	G. SVENSSON.
A. SVENSON.	STINA ANDERSSON.	A. GUSTAFSON.	
V. G. JOHANSSON.	E. J. ELL.	V. MAGNUSSON.	

Upptages som min motion.

E. W. GELIN.

Utdrag ur protokollet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 15 maj 1913.

§ 2.

Efter föredragning av den vid förra sammanträdet bordlagda remissen från Stadsfullmäktige angående förlängning av den utav Stadsfullmäktige beslutade vat-

ten- och avloppsledningen i Kvarnbergsgatan beslöt Styrelsen att i enlighet med ett av stadsingenjören uppgjort förslag förorda ledningens utsträckande från Äldalsgatan till Fryksdalsgatan för en kostnad av 6,905 kronor;

Och skulle remisshandlingarna jämte protokollsutdrag överlämnas till Drätskammaren.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

Kostnadsberäkning

för utsträckande af vatten- och avloppsledningarna i Kvarnbergsgatan från Äldalsgatan till Fryksdalsgatan.

Aflopsledningen:

95 m. 0,38 m. ledning, inkl. materiel och läggning à 9: — .	855:—	
Schaktning c:a 80 m ³ à 2:—	160:—	
Bergsprängning » 280 » » 13:—	3,640:—	
Fyllning » 300 » » 1:50	450:—	
Nedstigningsbrunnar och diverse	800:—	5,905:

Vattenledningen:

95 m. 0,15 m. ledning, inkl. materiel och läggning à 8:—	760:—	
Brandposter och diverse	240:—	1,000:

Kronor 6,905:

Karlstad den 14 maj 1913.

ERIK BJÖRKMAN.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 26 maj 1913.

§ 4.

Uppå remiss hade drätselkammaren att avgiva yttrande över en av J. K. berg m. fl. gårdägare inom stadsdelen Berget hos stadsfullmäktige gjord, av h. E. V. Gelin som motion upptagen framställning angående förlängning av den stadsfullmäktige beslutade vatten- och avloppsledningen i Kvarnbergsgatan in nämnda stadsdel.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsen, som yttrat sig i ärendet, hade i enlighet med ett av stadsingenjören uppgjort förslag förordat ledningens utsträckande från Äldalsgatan till Fryksdalsgatan för en kostnad av 6,905 kronor.

Då ifrågavarande arbete inginge i det förslag till gatubyggnader och ledningar, för vilkas utförande stadsfullmäktige den 17 oktober 1912 beslutat upptaga ett lån å 700,000 kronor, beslöt drätselkammaren, med instämmande i vad vattenlednings- och belysningsstyrelsen föreslagit, hemställa, att stadsfullmäktige måtte besluta att utsträcka den redan beslutade vatten- och avloppsledningen i Kvarnbergsgatan från Älvdalsgatan till Fryksdalsgatan i enlighet med det av stadsingenjören uppgjorda förslaget, samt medgiva, att av det lån å 700,000 kronor, som stadsfullmäktige den 17 oktober 1912 beslutat upptaga för utförande av gatubyggnader och ledningar, finge för arbetets utförande användas ett belopp av 6,905 kronor.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 juni 1913.*

§ 68.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att avgiva yttrande i anledning av J. Kihlbergs m. fl. gårdsägares inom stadsdelen Berget av Herr E. V. Gelin som motion upptagna framställning angående förlängning av vatten- och avloppsledningen i Kvarnbergsgatan inom nämnda stadsdel.

Uti häröver avgivet utlåtande hade Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken förordat ledningens utsträckande från Älvdalsgatan till Fryksdalsgatan i enlighet med av stadsingenjören uppgjort förslag för en kostnad av 6,905 kronor.

Drätselkammaren, som jämväl yttrat sig i ärendet, hade därvid tillstyrkt Vattenlednings- och Belysningsstyrelsens förslag ävensom hemställt, att kostnaderna måtte få gäldas av det lån å 700,000 kronor, som Stadsfullmäktige beslutat upptaga för utförande av gatubyggnader och ledningar.

Efter överläggning beslöt Beredningsutskottet instämma uti vad Drätselkammaren i ärendet anført, vadan Utskottet hemställde,

att Stadsfullmäktige måtte besluta att utsträcka den beslutade vatten- och avloppsledningen i Kvarnbergsgatan från Älvdalsgatan till Fryksdalsgatan i enlighet med det av stadsingenjören uppgjorda förslaget, samt medgiva, att av det lån å 700,000 kronor, som Stadsfullmäktige den 17 oktober 1912 beslutat upptaga för utförande av gatubyggnader och ledningar, finge för arbetets utförande användas ett belopp av 6,905 kronor.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1913.

Den 19 Juni.

N:o 7 ¹/₂.

Folkskolestyrelsens framställning om förhyrande av lokal till småskola å Norr Strand.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Sedan en längre tid tillbaka har ett starkt behof af nybyggnad för stadens småskolor gjort sig gällande; och torde detta behof vara af stadsfullmäktige känt. Folkskolestyrelsen har nämligen redan den 13 Februari 1912 ingått till Stadsfullmäktige med begäran, det stadsfullmäktige måtte upplåta plats för byggande af ett nytt småskolehus i det staden tillhöriga kvarteret Östbro å Norrstrand, hvilken plats af styrelsen för ändamålet ansetts bäst passande, eller ock anvisa annan lämplig plats.

Därefter har detta ärende remitterats till Drätselkammaren, som låtit stadsbyggmästaren uppgöra kostnadsförslag å fyllnadsarbeten, som blefve nödvändiga å nämnda plats Östbro, samt då äfven andra staden tillhöriga tomter funnes i närheten af Östbro anhållit, att styrelsen ville jämförelsevis yttra sig om alla de sålunda ifrågasatta, till antalet fyra. Vid ärendets behandling därefter voro meningarna inom styrelsen delade mellan den ursprungligen föreslagna platsen vid Östbro och den s. k. Skogströmska tomten vid Svinbäcksvägen, men stannade styrelsen vid ett förordande af Östbroområdet i första rummet men, om detsamma icke kunde upplåtas, med alternativt godkännande af den Skogströmska tomten.

Sedermera har Östbroområdet för ändamålet af Stadsfullmäktige genom beslut den 21 November 1912 upplåtits.

Emellertid har behovet under ärendets behandling gjort sig än ytterligare trängande och det torde icke vara omöjligt, att styrelsen för att kunna hålla småskolan i gång för alla däri intagna barn redan i höst nödgas genom förhyrning af en eller två salar afhjälpa de mest trängande behofven utan att likväl uppnå någon varaktigare bot för trängmålet.

Till utredning af lokalbehovet vill styrelsen anföra följande:

Med förut i småskolan kvarvarande barn (406) och nu nyinskrifna, som nästa läsår skola börja (310), utgör barnantalet vid nästa läsårs början 716. De barn skola fördelas på 24 lärarinnor, hvarigenom 30 barn komma på hvarje lärarinna. För dessa 24 klasser äro emellertid endast 12 möjligen 13 läsesalar disponibla. Hvarje sal måste sålunda användas af 2 klasser. Tre af salarna äro sådan anordning altför små, två af dem äro dessutom belägna mot norr. Från hygienisk synpunkt är sålunda anordningen föga tillfredsställande. Från synpunkten af skolarbetet vållar det naturligen en hel del olägenheter att hafva två klasser i samma rum, särskildt då eleverna utgöras af 7 å 8-åringar, som hafva mycket svårt att hålla reda på sina tillhörigheter. Behovvet af nytt skolhus är alltså trögående, helst något stillastående å detta område icke är tänkbart.

Barnantalet synes hastigast öka sig i de stadsdelar, som ligga norr om Östbrons älfgrenen. För närvarande äro omkring 150 småskolebarn bosatta i dessa stadsdelar. För de småskolebarn, som hafva sina hem långt bort i detta område blifva vägarna till de nuvarande skolhusen ganska dryga. I synnerhet är Östbron under vintertiden och blåsig väderlek besvärlig, om man betänker, att många af dessa barn komma från fattiga hem och äro dåligt klädda. Skäl förefinns alltså för att förlägga det nya skolhuset till Hagaborg.

Under den utredning af byggnadsärendet, hvarmed styrelsen in på de sista dagarna varit sysselsatt, har styrelsen införskaffat ritningar och kostnadsförslag för skolbyggnad å Östbro. Ett af stadsbyggmästaren ingifvet förslag å sådant afslutning med 8 skolsalar slutar å 89,000 kronor, med 10 skolsalar å 99,000 kronor; afslutning med 8 salar å 79,000 kronor, med 10 salar å 89,000 kronor, därvid yttre terrasseringsring samt vatten- och aflöpsledning upptagits till 7,000 kronor. Jonsson Pettersson har uppgjort ett förslag till byggnad af sten med 8 salar, slutande 55,000 kronor. Som i detta förslag icke beräknats kostnad för terrasseringsring, vatten- och elektriska ledningar torde dess utförande böra beräknas till bortåt 65,000 kronor. Slutligen har från Bröderna Wästlund uppgjorts ett förslag till skolbyggnad af sten med 6 salar slutande å 34,900 kronor. Med terrasseringsring, jordfyllning och ledningar för ljus och vatten torde detta förslags realiserande komma på kostnad af mellan 40,000 å 45,000 kronor.

Vad sålunda i saken åtgjorts, utgör i själva verket allenast ett förberedande arbete, som icke bör tillmätas allt för stor vikt; och framhållas bör, att härofver om de olika hittills framkomna förslagen anförda siffrorna på visst sätt sakna tydelse, enär de svårligen är jämförbara. Men så mycket torde af dem kunna framgå, att byggnaden kommer att ställa stora kraf på stadskassan.

Styrelsen har emellertid nyligen erhållit ett uppslag, som om det kan realiseras, skulle medföra afsevärda besparingar för den närmaste tiden och tillika

hjälpa lokalbehovet och detta redan från nästa läsårs början. Styrelsen har nämligen erhållit erbjudande att få af bolaget under firma «Bröderna Wästlunda hyra s. k. Öqvistska fabriken fullt inredd till en småskola med sex skolsalar och möjlighet af utvidgning med ytterligare två salar, allt enligt här bilagdt förslagskontrakt jämte ritningar, hvartill hänvisas. I kontraktet som gäller 10 år, är, churu utom styrelsens närmaste intress, jämväl inrymd rätt för staden att mot angifvet pris under kontraktstiden blifva ägare af den fastighet, hvarå det till förhyrning föreslagna skolhuset är beläget.

Förslaget innebär icke det allra bästa och motsvarar icke den lösning af byggnadsfrågan, som styrelsen först tänkt sig, och kan huvudsakligen endast ur kostnadssynpunkt förordas. Den närmaste ökningen af för småskolan tillgängliga lokaler har inskränkts till det minsta möjliga, motsvarande hvad som redan i höst möjligen ändå måst förhyras och något därutöver. För hyrestiden kommer det dock efter allt antagande att motsvara behovet å Norrstrand, särskildt om den förefintliga utvecklingsmöjligheten tages i anspråk.

Skolsalarna komma att innehålla reglementsensliga kubikmått luft för hvarje barn. I rummens höjd kommer att felas några få tum, hvilket likväl, då fråga endast är om förhyrning och icke nybyggnad för skoländamål, saknar betydelse.

Hvad belägenhetens lämplighet från skolsynpunkt beträffar, motsvarar det närmast den förut föreslagna förläggningen till den Skogströmska tomten och måste, om ock afståndet från östra bron hälst bort vara ett eller annat hundratal meter kortare, anses tillfredsställande. Barn från Haga torde dock svårigen kunna anvisas till det nu föreslagna skolhuset. Dock bör utan större svårighet dit kunna anordnas förbindelse med Svinbäcksvägen medelst plankvandring i likhet med den, som finnes å Färjestadsvägen, detta till underlättande af skolgången från Svinbäcksvägen och områdena utefter densamma.

Såsom af förslagskontraktet inhämtas, har styrelsen förutsatt, att nu i Färjestadsvägen framdragna vattenledningen af staden utdrages till en punkt midt för skolhuset.

Ägarerna hafva förklarat, att de icke vilja på mindre än tio år uthyra ifrågasvarande hus, som nu endast består af ytterväggar och tak. Detta förklarande, som icke torde innebära någon olägenhet, beror af inredningens apterande för speciellt skolbehof.

Genom den af styrelsen föreslagna förhyrningen skulle lokalbehovet redan i höst vara tillbörligt tillgodosett, hvilket måste anses innebära en stor fördel. Den föreslagna lösningen skulle visserligen icke vara definitiv, men den skulle icke heller på något sätt förgripa den slutliga lösningen utan snarare lämna rådum för

att på ort och ställe utröna, huru den föreliggande byggnadsfrågan lämpligast definitivt sätt bör ordnas.

Med anförande häraf, får styrelsen hemställa, att Stadsfullmäktige på sätt förslagskontraktet förutsätter vid sitt sammanträde den 19 Juni 1913 måtte lämna styrelsen bemyndigande att med «Bröderna Wästlund» definitivt avsluta här vidförd förslagskontrakt.

Karlstad den 11 Juni 1913.

På Folkskolestyrelsens vägnar:
ERIK LUNDBLAD.

Kontrakt.

Emellan undertecknad är träffadt följande aftal:

Bolaget under firman «Bröderna Wästlund» uthyr härmed till Folkskolestyrelsen i Karlstad åt Färjestadsvägen belägna huset af f. d. Öqvistska fabriken Norrstrand i Karlstad att användas till skola för en tid af tio år från och med den 28 Augusti 1913 till den 1 Oktober 1923 mot en hyra under de fem första åren till den 1 Oktober 1918 af 1,700 kronor och under de fem sista åren af 2,000 kronor att i förskott kvartalsvis med en fjärdedel av årshyran erläggas, där hyresåret räknas från den 1 Oktober till den 1 Oktober.

Huset inredes i öfverensstämmelse med vad bifogade skisser *Bil. A och B* utvisa och upplåtes skolplan i öfverensstämmelse med bifogade skiss *Bil. C*. Byggnadens östra flygel jämte utbyggnaden i vinkeln mellan denna och hufvudbyggnaden inrymmer värmeledning samt efter den 1 Januari 1914 kolbod. Övrig delen af flygelbyggnaden äger styrelsen åter tillsägelse ett år i förväg under förenämnda kontraktstid få till sig upplåten och för skoländamål inredd mot ytterligare hyra, som bestämmes proportionsvis efter förenämnda hyra per kubikmeter räknadt; och upplåtes samtidigt återstående delen af nuvarande gård kostnadsfritt.

Området mellan skolhuset och inhägnaden å ena samt vägen å andra sidan bibehållas fritt och obebyggt.

Vedbod inredes i det å fastigheten befintliga uthuset.

Vid skolhusets inredning iakttages att rummen göres så höga, som förhållanden medgifva; att i läsrum och tamburer anordnas särskilda friskluftsventiler; mellanväggarna å nedre botten göres af sten med puts; att mellanväggarna å övre botten utföras af trä i två lag af 2 tumsplank med grålumpapp emellan; ofvan bjälkarna mellan våningarna läggas pappskifvor samt ofvan dem entumslä hvarjämte fyllningen i bjälklaget utföres till hälften af lera eller kalkgrus och

hälften däröfver af torfnull; *att* skolrummen och tamburerna träpanelas två meter högt från golvet, hvarjämte panelerna oljemålas; *att* väggarna i öfrigt liksom taken limfärgas; *att* fönster, dörrar och öfrigt invändigt trävirke oljemålas; *att* i tamburerna anordnas 200 klädhängare på list med fördelning enligt styrelsens anvisning; samt *att* vid invändig målning arsenikhaltig färg ej får användas.

I skolhuset anordnas centralvärmeledning till alla lärum och tamburer samt bostadslägenheten hvarjämte inledas ledningar för elektriskt ljus.

Då styrelsen förutsätter, att staden framdrager vattenledningen i Färjestadsvägen till en punkt mitt för skolhuset, åligger det hyresvärden att på egen bekostnad inleda vatten i skolhuset till värmecentralen samt, om så lämpligen kan ske, jämväl till bostadslägenheten och till korridorerna i båda våningarna.

Tre afträden, två för tre personer hvardera samt ett för en person, och en pissoar anordnas i det å fastigheten belägna uthuset.

Af skolplanen bibehålles den nuvarande gården såsom sådan. Övriga upplåttna delen besås och anordnas såsom gräsplan. Skolplanen inhägnas med snyggt staket.

Allt underhåll af huset och lokalerna däri, sådana de af ägarna upplåtits, bekostas af ägarna.

Inredning af lokalerna med bänkar, katedrar samt sko- och klädfack bekostas af hyresgästen, som ock ombesörjer eldning och renhållning.

Den 27 Augusti 1913 skola samtliga lokaler vara färdiga för styrelsens afsynande och godkännande.

Förestående kontraktsbestämmelser få intecknas.

Bröderna Wästlund åtaga sig slutligen att till staden under kontraktstiden för ett pris af 29,000 kronor i den 28 Augusti 1913 befintligt skick försälja den fastighet, hvarå skolhuset är beläget, bestående af för oss den 10 Februari 1913 lagfarna 47 ar 54 kvadratmeter af ägofiguren N:o 69 i Sundstad på stadens område, enligt nya jordboken, med byggnader, och förbinda sig att innan försäljning till annan får ske hembjuda stadsfullmäktige nämnda fastighet med nödigt rådrum för ärendets lagliga förberedande.

Detta kontrakt är å stadens sida icke bindande, om icke stadsfullmäktige senast den 19 juni 1913 därtill lämnat styrelsen bemyndigande, så att inredningsarbetet omedelbart kan påbörjas.

Karlstad den 11 Juni 1913.

På Folkskolestyrelsens vägnar:

ERIK LUNDBLAD.

BRÖDERNA WÄSTLUND.

Olof Wästlund.

Utdrag ur protokollet hållet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 16 Juni 1913.

§ 1.

Med anledning af ifrågasatt förhyrande för stadens räkning av folkskolehus Hagaborg hade Styrelsen på remiss av Stadsfullmäktiges ordförande anmoda avgiva yttrande rörande utsträckning av stadens vattenledning i Färjestadsvägen till den s. k. Öqvistska tomten; och ville Styrelsen i detta hänseende förordad av Stadsingenjören under alt. I uppgjort förslag, slutande å en kostnad av 4,30 kronor.

Utdrag ur detta protokoll skulle jämte de alternativa kostnadsförslagen öfve lämnas till Drätselkammaren.

Ur protokollet;
JOHN RUNDGREN.

Kostnadsberäkning för utsträckning af stadens vattenledning i Färjestadsvägen till s. k. Öqvistska tomten.

Alt. I. Ledning användbar för eldsläckning:

360 m. ⁶ ledning å 10: —	3,600: .
2 st. vattenkastare å 125: — ..	250: .
2 st. brandposter å 100: — .	200: .
Reparation af vägen ..	250: .
	Kr. 4,300: .

Alt. II. Ledning utan brandposter:

360 m. ² ledning å 6: —	2,160: .
2 st. vattenkastare	250: .
Rep. af vägen ...	250: .
	Kr. 2,660: .

Karlstad den 16/6 1913.

ERIK BJÖRKMAN.

Utdrag av protokoll hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 16 juni 1913.

§ 2.

Uppå remiss från stadsfullmäktiges ordförande hade drätselkammaren att giva yttrande öfver folkskolestyrelsens framställning om förhyrning av den s. Öqvistska fabriken å Norrstrand till småskola.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsen hade uppgjort alternativa kostnadsförslag för utsträckning av stadens vattenledning i Färjestadsvägen till Öqvistska tomten och hade styrelsen förordat det under alt. I uppgjorda förslaget, slutande å en kostnad av 4,300 kronor, vilket drätselkammaren för sin del även ansåge såsom det euda möjliga, då givetvis betryggande anordningar för eldfara måste träffas.

Vid en granskning av den ifrågasatta byggnaden fann drätselkammaren att ett inköp av fastigheten ej kunde tänkas komma till stånd, emedan de förändringar av densamma, som skulle bli nödvändiga för byggnadens försättande i tidsenligt och fullt ändamålsenligt skick, skulle bli alltför dyrbara. Sådan byggnaden nu vore föreslagen att inredas vore den ej tidsenlig. En granskning av ritningen visade, att lärosalarna såsom redan folkskolestyrelsen påpekat ej finge den reglementsenliga höjden eller formen. För att lärosalarna ändock skulle få nödigt kubikmått luft hade de utvidgats på korridorrens bekostnad, vilket medfört, att denna knappast kunde anses äga tillfredsställande bredd. Väggarna mellan lärosalarna syntes ej heller komma att bli tillräckligt ljuddämpande, då det endast heter att mellanväggarna å nedre botten göras av sten med puts och förmodligen endast bli enstensväggar. Då ritningarna ej angiva konstruktionssätt, ansåg sig drätselkammaren också böra påpeka, att bjälklag och väggar borde göras fullt stabila, enär spännvidderna vore stora. Fråga kunde dessutom vara, om själva ytterväggarna vore tillräckligt solida. Kontraktet gäve ingen ledning för det sätt varpå centralvärmeledning komme att anordnas och komme denna att ligga i samma plan, som golvet i salarne, skulle detta medföra att radiatorerna inom salarna komme att placeras högre upp på väggarna, vilket skulle vara mindre fördelaktigt för rummens uppvärming.

Att endast en smal trappa ledde upp från bottenvåningen till andra våningen kunde under inga omständigheter anses tillfredsställande, då i fall utav panik den övre våningen omöjlig skulle kunna utrymmas. En andra trappa från bottenvåningen till övre våningen i norra delen av korridoren och helst i direkt förbindelse med gårdsplanen vore därför oundgängligen nödvändig.

Dörren mellan köket och korridoren måste även igensättas, så att bostadslägenheten bleve isolerad från skolsalarna.

Även om dessa anmärkta brister kunde avhjälpas, ansåg sig drätselkammaren ändock icke kunna tillstyrka förslaget. Efter vad drätselkammaren hade sig beaktat hade meningarna även inom folkskolestyrelsen varit högst delade. Skolhuset låge alldeles för långt bort, så att barn ifrån Haga svårligen kunde överföras dit, vilket för en jämnare fördelning av barnen på de olika skolorna torde vara av stor betydelse. Om man betänkte byggnadens avlägsna läge, torde ej heller

hyresersättningen kunna anses billig. Då härtill komme att för det närmas året endast en à två lärosalar oavvisligen torde behövas och dessa lätt tor kunna förhyras mot en skälig hyra, ansåg drätselkammaren det mindre lämpli att binda staden vid ett hyresavtal gällande ej mindre än 10 år, varigenom bygnadsfrågans lösning på ett tillfredsställande sätt skulle försvåras.

Drätselkammaren ville därför för sin del tillstyrka stadsfullmäktige att av den gjorda framställningen och återförvisa ärendet till folkskolestyrelsen för erinrande av en fullständigare utredning.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktige
Karlstad Beredningsutskott den 17 Juni 1913.*

§ 72.

Hos Stadsfullmäktige hade Folkskolestyrelsen hemställt, att Fullmäktige må bemyndiga styrelsen att, i enlighet med ett vid framställningen fogat kontrakt förslag, med firman Bröderna Västlund avsluta avtal om förhyrande för en tid tio år av det vid Färjestadsvägen belägna huset av f. d. Öqvistska fabriken Norr Strand här i staden till lokal för småskola.

Uppå remiss hade Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken härvid över avgivit yttrande och därvid fogat kostnadsförslag för framdragande av sådant vattenledning till den s. k. Öqvistska tomten.

Härefter hade jämväl Drätselkammaren avgivit info:drat utlåtande i ärendet och därvid på anförda grunder avstyrkt bifall till framställningen i fråga samt hemställt om ärendets återremitterande till Folkskolestyrelsen för fullständigare utredning.

Efter handlingarnes föredragning och hållens överläggning beslöt Beredningsutskottet, som nu hade att yttra sig i frågan, att till alla delar instämma uti vad Drätselkammaren anförde och hemställt, och ville Utskottet härvid särskilt framhålla, att Utskottet ansåge utredning av Hälsovårdsnämnden i föreliggande fråga hava erfordrats.

Utskottet hemställde alltså,

att Stadsfullmäktige måtte avslå Folkskolestyrelsens förevarande framställning samt till nämnda Styrelse återremittera frågan om beviljande av ökat utrymme för småskolan å Norr Strand i hela dess vidtagande för vinnande av fullständigare utredning.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1913.

Den 30 Augusti.

N:o 8.

60. Konungens Befallningshavandes skrivelse med anmodan till Stadsfullmäktige att besluta, huruvida staden skulle fördelas i två eller flere pensionsdistrikt.

Till ordföranden i Stadsfullmäktige i Karlstad.

Sedan Konungens Befallningshavande genom härvid fogade nådiga cirkuläret den 4 innevarande juli till Konungens Befallningshavande i samtliga länen i anledning av vissa stadganden i lagen om allmän pensionsförsäkring fått sig anbefallt, bland annat, att anmoda envar kommun här i länet att snarast möjligt besluta, huruvida kommunen skall fördelas i två eller flera pensionsdistrikt, samt att föreläga val av ledamöter i pensionsnämnden eller, där kommunen omfattar mer än ett pensionsdistrikt, i pensionsnämnden för varje distrikt, får Konungens Befallningshavande härmed anmoda Eder vidlägga på Eder ankommande åtgärder för att av Stadsfullmäktige härstädes snarast möjligt må fattas beslut i nämnda angelägenhet och verkställas omförmälda val.

Karlstad i landskansliet den 25 juli 1913.

GERH. DYRSSEN.

Georg Samuelson.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 23 augusti 1913.*

§ 73.

Genom skrivelse den 25 juli 1913 hade Konungens Befallningshavande i länet, på grund av nådiga cirkuläret den 4 i nämnda månad i anledning av vissa stadganden i lagen om allmän pensionsförsäkring, anmodat Stadsfullmäktige att

besluta, huruvida staden skulle fördelas i två eller flera pensionsdistrikt samt i förelagade val av ledamöter i pensionsnämnden eller, om staden skulle omfattas af än ett pensionsdistrikt, i pensionsnämnden för varje distrikt.

Uti detta ärende hade nu Beredningsutskottet att avgiva infortrat yttrande

Utskottet ville härvid till en början uttala, att, med hänsyn till stadens vidsträckt och folkmängd, det ej kunde anses lämpligt, att staden utgjorde en enda pensionsdistrikt.

Beträffande det antal distrikt, som då skulle ifrågakomma kunde olika meningar råda, men ansågo Utskottet för sin del att det åtminstone till en början vore tillräckligt, att staden delades i tre distrikt. Skulle erfarenheten giva vid handen att, med hänsyn till omfattningen av pensionsnämndernas arbete, flera distrikt bleve av nöden, torde intet hinder möta för att sedermera få ett större antal distrikt.

I fråga om gränserna för de särskilda distrikten ville Utskottet tillstyrka i pensionsdistrikten sammanfölla med taxeringsdistrikten, av vilka det första omfattade Tingvallastaden, det andra Klara, Haga med Östra stationen och Herrhaga samt det tredje återstående delen af staden och dess område.

Enligt pensionsförsäkringslagens föreskrift skulle beslut om kommuns fördelning i två eller flera pensionsdistrikt underställas Konungens Befallningshaverans prövning. Därest Stadsfullmäktige bifölle Utskottets nu framställda förslag om distriktsindelningen, kunde fördensfull val av ledamöter i pensionsnämnderna förelagade förrän stadsfullmäktiges beslut blivit av Konungens Befallningshaverans fastställt. För uppgörande av förslag till ett kommande val av ledamöter i pensionsnämnderna ansågo emellertid Utskottet lämpligt att Stadsfullmäktige redan bestämde antalet ledamöter i varje nämnd. Enligt pensionsförsäkringslagen skulle pensionsnämnden bestå av en ordförande, utsedd av Konungens Befallningshaverans och ett jämnt antal ledamöter, högst sex, vilka ledamöter jämte suppleanter lika antal i stad valdes av Stadsfullmäktige eller, där sådana ej funnes, av allmän rådstuga.

Under förutsättning, att Utskottets förslag om stadens indelning i tre pensionsdistrikt av Stadsfullmäktige bifölles, ville Utskottet föreslå, att Stadsfullmäktige valde fyra ledamöter i varje pensionsnämnd.

I anslutning till det anförda beslöt Utskottet hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte för sin del besluta, att Karlstads stad skall fördelas i tre pensionsdistrikt, till gränserna sammanfallande med stadens tre taxeringsdistrikt, och sålunda omfattande, första distriktet Tingvallastaden, andra distriktet Klara, Haga med Östra stationen och Herrhagen samt tredje distriktet återstående delen av staden och dess område;

att beslutet härom underställes Konungens Befallningshavandes prövning samt

att Stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att pensionsnämnden i varje av stadens pensionsdistrikt skall bestå av, förutom ordföranden, fyra ledamöter.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

81. Konungens Befallningshavandes resolution med infordrande av Stadsfullmäktiges yttrande över Riksdagens skrivelse i anledning av väckt motion i fråga om utarbetande och framläggande av förslag till bestämmelser rörande utseende av suppleanter för stadsfullmäktige.

Resolution.

Översändes till stadsfullmäktige i Karlstad, som härigenom lämnas tillfälle att över Riksdagens bilagda skrivelse till Konungen, i anledning av väckt motion om skrivelse till Konungen i fråga om utarbetande och framläggande av förslag till bestämmelser rörande utseende av suppleanter för stadsfullmäktige, avgiva underdånigt yttrande samt därmed hit inkomma före den 20 nästa september.

Karlstad i landskansliet den 5 juli 1913.

På tjänstens vägnar:
ELIAS STENIUS.

Riksdagens skrivelse till Konungen, i anledning av väckt motion om skrivelse till Konungen i fråga om utarbetande och framläggande av förslag till bestämmelser rörande utseende av suppleanter för stadsfullmäktige.

Till Konungen.

Vid innevarande års riksdag har enskild motionär hemställt, att Riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Eders Kungl. Maj:t anhålla, det tacktes Eders Kungl. Maj:t låta utarbeta och för Riksdagen framlägga förslag till sådana ändrade

bestämmelser i förordningen om kommunalstyrelse i stad, att vid val av stadsfullmäktige måtte utses suppleanter i samma omfattning och efter samma grunder som vid val av suppleanter i landsting.

Den av motionären föreslagna reformen innebär en viktig förändring i själva principen för suppleants inträdande i stället för ordinarie ledamot av stadsfullmäktige.

Såsom motionären framhållit, inträder enligt gällande bestämmelser suppleant i ordinarie ledamots ställe endast i det fall, att denne frånträder sin befattning före utgången av den tid, för vilken han valts. Samma metod tillämpas sålunda i detta fall, som gäller beträffande suppleanter för riksdagsmän. Motionärens förslag åter åsyftar, att suppleant jämväl vid tillfälligt förfall för ordinarie ledamot ska inträda i dennes ställe för den tid förfallet varar, utan att den ordinarie ledamoten avgår från sin befattning. Denna princip har kommit till tillämpning i gällande förordning om landsting. I den händelse landstingsman anmält förfall, i kallas nämligen en suppleant att tjänstgöra under det möte, för vilket den ordinarie ledamoten förklarar sig förhindrad, men denne kvarstår dock såsom landstingsman intill utgången av den tid, för vilken han valts.

Det torde utan tvivel hava funnits skäl, som förklara, att i ifrågavarande anseende en enhetlig princip ej genomförts i kommunallagarna. Men de av motionären framhållna olägenheterna med gällande bestämmelser om suppleanter för stadsfullmäktige synas Riksdagen ej kunna förnekas. Särskilt har Riksdagen härvid vid fäst sin uppmärksamhet vid, hurusom det av motionären påpekade förhållande att i händelse av förhinder för en stadsfullmäktig hans plats måste stå tom, kan leda till ett annat resultat vid val eller beslutsfattande än om den meningsgruppen frånvarande tillhör, varit fulltaligt representerad. Härvid lämnas tydligen ett spelrum åt slumpen, som kan invärka störande på kontinuiteten i stadsfullmäktigs arbete. I de fall, då en stadsfullmäktig t. ex. till följd av riksdagsarbete eller annat offentligt uppdrag för längre tid är förhindrad att delta i stadsfullmäktiges sammanträden, framträda bristerna hos det nuvarande systemet med särskild skärpa, och kunna även, såsom motionären framhållit, tvinga en ledamot att avvarigenom stadsfullmäktige kunna förlora en intresserad och dugande kraft. I stadsfullmäktige i vissa städer hava att utse riksdagsmän i Första kammaren, skuldet till och med vara tänkbart, att berörda missförhållanden kunde komma att direkt inverka på denna kammars sammansättning.

Förutom det, att den av motionären föreslagna reformen skulle avhjälpa nämnda brister hos gällande system, synes det Riksdagen, att därigenom även i övrigt skulle vinnas beaktansvärda fördelar, såsom också i motionen framhållits. Särskilt vill riksdagen påpeka värdet av, att, i de fall då av en eller annan anledning stadsfullmäktig avgår, personer finnas att tillgå, som redan förvärvat erfarenhet i det kommunala arbetet.

I betraktande av de olägenheter, med vilka nuvarande system är behäftat, och de fördelar som skulle vinnas genom den föreslagna reformen, anser sig Riksdagen sålunda böra i princip godkänna motionärens förslag.

Riksdagen har jämväl tagit i övervägande frågan om den tid, för vilken suppleant bör inkallas i ordinarie stadsfullmäktigs ställe, och har Riksdagen stannat vid att tänka sig ett sammanträde såsom lämplig tidsenhet. Enligt landstingsförordningens bestämmelser inträder suppleant för ett helt landstingsmöte, men den naturliga enhet, detta bildar, har beträffande stadsfullmäktige ingen annan motsvarighet än sammanträdet. Motionären har antytt lämpligheten av, att suppleant skulle kunna inkallas vid behandling av en viss fråga, vari han kunde äga större erfarenhet eller sakkunskap än en ordinarie ledamot. Oavsett de svårigheter, varmed detta skulle vara förenat, synes det Riksdagen jämväl innebära en icke tillräddlig avvikelse från principen om, att förfall för ordinarie ledamot bör vara grunden för suppleants inträdande i tjänstgöring.

Beträffande själva inkallandet av suppleant, har motionären ej ingått på denna fråga, men synes det Riksdagen, att detta ej bör tillkomma den ledamot, i vilkens ställe suppleanten skulle inträda, utan åligga stadsfullmäktiges ordförande, vilket åter nödvändiggör, att förfallet för honom anmäles.

Vad angår sättet för utseende av suppleanter, synes det Riksdagen själfallet, att den proportionella valmetoden härvid bör bibehållas, helst som det torde vara mest lämpligt att såsom nu utse ordinarie ledamöter och suppleanter genom samma val. Men att i likhet med motionären söka förebilden i gällande lagstaddande om val av suppleanter för landstingsmän, synes Riksdagen mindre välbetänkt. Riksdagen erinrar därom, att då 1911 års riksdag anhöll, att Eders Kungl. Maj:t måtte inkomma med förslag till avhjälpan av bristerna i nu tillämpade proportionella valmetod, Riksdagen särskilt framhöll, hurusom bestämmelserna om val av suppleanter för landstingsmän vore i behov av ändring. Och därjämte vill Riksdagen påpeka, hurusom enligt förordningen om landsting en suppleant från en viss meningsgrupp kan komma att inträda i stället för en landstingsman, tillhörig en annan grupp, en princip, som, tillämpad på stadsfullmäktige, skulle kunna medföra olägenheter av samma slag som de, mot vilka den av motionären föreslagna reformen är riktad. Den redan nu gällande regeln, att efterträdare efter stadsfullmäktig, som avgått före den för honom bestämda tjänstgöringstidens slut, skall tillhöra samma meningsgrupp, som den avgångne, synes Riksdagen vara ett uttryck för den princip, som jämväl i ifrågavarande avseende bör följas. Och av motionärens motivering framgår, att även han delar denna uppfattning.

Vad i övrigt angår sättet för utseende av suppleanter och de grunder som därvid böra komma till tillämpning, synes det Riksdagen, att denna fråga lämpligen bör överlämnas åt Eders Kungl. Maj:ts prövning.

Beträffande slutligen det antal suppleanter, som bör utses, har Riksdagen git i övervägande lämpligheten av, att för varje meningsgrupp finnes lika mån suppleanter som ordinarie ledamöter, men finner utskottet, att jämväl denna frå bör överlämnas åt Eders Kungl. Maj:t till närmare utredning.

Då vad som ovan anförts gäller lika väl för Stockholm som för övriga städ där stadsfullmäktige finnas, synes det Riksdagen av behovet påkallat, att den if gasatta reformen utsträckes att omfatta jämväl förordningen om kommunalstyre i Stockholm.

På grund av vad sålunda anförts, får Riksdagen anhålla, det täcktes Ed Kungl. Maj:t låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till sådan ändri av gällande bestämmelser i förordningarna om kommunalstyrelse i stad och kommunalstyrelse i Stockholm, att vid val av stadsfullmäktige må utses supplean att inträda såväl vid ordinarie ledamots avgång som vid inträffande förfall.

Stockholm den 13 mars 1913.

Med undersåtlig vördnad.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäkti
i Karlstad Beredningsutskott den 23 augusti 1913*

§ 74.

Beredningsutskottet, som uppå remiss hade att yttra sig i anledning av I nungens Befallningshavandes resolution med infor drande av Stadsfullmäktiges y rande över Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av väckt motion utarbetande och framläggande av förslag till bestämmelser rörande utseende suppleanter för Stadsfullmäktige, beslöt efter överläggning hemställa,

att stadsfullmäktige måtte tillstyrka bifall till Riksdagens berö framställning,

samt att det infor drade yttrandet fördenskull måtte avfallas sålun

”Till Konungen.

Sedan Riksdagen i skrivelse den 13 mars 1913 hos Eders Kur Maj:t anhållit, det täcktes Eders Kungl. Maj:t låta utarbета och Riksdagen framlägga förslag till sådan ändring av gällande bestämmelser i förordningen om kommunalstyrelse i stad, att vid val av Stadsfullmäktige må utses suppleanter att inträda såväl vid ordinarie ledamots avgång som vid inträffande förfall, få Stadsfullmäktige i Karlst

som genom Eders Kungl. Maj:ts Befallningshavande i Värmlands län lämnats tillfälle att häröver avgiva yttrande, härigenom i underdånighet tillstyrka nådigt bifall till Riksdagens berörda framställning.

Underdånigst

Å Stadsfullmäktiges vägnar:“

ävensom att Stadsfullmäktige måtte uppdraga åt sin Herr Ordförande att, med kontrasignation av sekreteraren, berörda yttrande å Stadsfullmäktiges vägnar underteckna.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

KARLSTAD 1913
KARLST.-TIDN: S A.-B.:s TRYCKERI.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1913.

Den 13 September.

N:o 9.

62. Beredningsutskottets förslag till val av en ledamot i kommittén för uppgörande av förslag till nya ordningsföreskrifter för detaljhandeln med brännvin och andra spirituösa drycker här i staden efter Herr H. Ziegler.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 5 september 1913.*

§ 76.

Beredningsutskottet, som hade att avgiva förslag till val av en ledamot i kommittén för uppgörande av förslag till nya ordningsföreskrifter för detaljhandeln med brännvin och andra spirituösa drycker här i staden efter Herr H. Ziegler, beslöt att till ledamot i nämnda kommitté föreslå

Herr Förste Stadsläkaren H. Söderbaum.

Därjämte och för den händelse Förste stadsläkaren Söderbaum valdes till ledamot i kommittén, beslöt Utskottet att till tredje suppleant i kommittén föreslå

Herr Godsexpeditören J. A. Håkansson.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

63. Pensioneringskommitténs framställning angående utseende av tre suppleanter i kommittén.

Utdrag av protokoll hållet hos den av Stadsfullmäktige i Karlstad tillsatta kommittén för behandling av frågan om pensionering av stadens tjänstemän, betjänte och arbetare den 27 maj 1913.

§ 2.

Som det visat sig, att flere av kommitténs ledamöter ej haft tillfälle att infinna sig å kommitténs sammanträden, vilket verkat hindrande för kommitterades arbete, beslöto kommitterade hos Stadsfullmäktige hemställa, att Stadsfullmäktige måtte utse 3 suppleanter i pensioneringskommittén.

Som ovan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Utdrag av protokoll, hållet vid Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 5 september 1913.

§ 77.

På anförda skäl hade den av Stadsfullmäktige tillsatta kommittén för behandling av frågan om pensionering av stadens tjänstemän, betjänte och arbetare hemställt, att Stadsfullmäktige måtte utse tre suppleanter i kommittén.

Beredningsutskottet, som hade att häröver avgiva yttrande, beslöt hemställa att pensioneringskommitténs förevarande framställning måtte av Stadsfullmäktige bifallas.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

64. Drätselkammarens framställning om godkännande av verkställt inköp av en del av ägofiguren N:o 219 å Herrhagen samt om beviljande av för inköpet erforderliga medel.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 10 maj 1913.

§ 3.

Drätselkammaren hade å offentlig auktion denna dag för stadens räkning låtit inropa kaptenen Sam. Boströms sterbhus tillhöriga 25,408²⁵/₁₀₀ kvadratfot av ägofiguren n:o 219 å Herrhagen för en summa av 1,290 kronor.

Härvid antecknades, att Boström den 15 januari 1877 erhållit lagfart å hela ägofiguren n:o 219, som innehöle 55,000 kvadratfot. Denna lagfart vore dock felaktig så till vida, som hans fångesman P. F. Broman ej ägde mer än 14⁵¹⁹/₁₀₀₀ kappland eller 25,408²⁵/₁₀₀ kvadratfot därav. Staden hade den 15 november 1897 erhållit lagfart å 18 ar 96⁵⁹/₁₀₀ kvadratmeter av ägofiguren, som staden köpt av J. V. Sandberg. Resten av ägofiguren, 8,067 kvadratfot, hade staden inköpt av Hildur Sandberg.

Då ägofiguren 219 på längden genomskäres av Geijersgatan och några gränser mellan stadens del av ägofiguren och det Sam. Boströms sterbhus tillhöriga området ej funnos på marken angivna samt då sistnämnda område således lika väl kunde ingå i gator som i tomter, hade kammaren ansett för staden fördelaktigt att inköpa området;

Och beslöt nu drätselkammaren ingå till stadsfullmäktige med hemställan, att stadsfullmäktige måtte godkänna det av drätselkammaren gjorda inköpet av 25,408²⁵/₁₀₀ kvadratfot av ägofiguren 219 å Herrhagen samt anslå för inköpet erforderliga medel 1,290 kronor ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp skulle, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 5 september 1913.

§ 78.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att avgiva yttrande över Drätselkammarens framställning om godkännande av verkställt inköp av en del av ägofiguren

N:o 219 å Herrhagen samt om beviljande av för inköpet erforderliga medel; Och beslöt Utskottet efter överläggning tillstyrka framställningen, vadan Utskottet hemställde,

att Stadsfullmäktige måtte godkänna det av Drätselkammaren gjorda inköpet av 25,408²⁵/₁₀₀ kvadratfot av ägofiguren N:o 219 å Herrhagen här i staden, samt anslå för inköpet erforderliga medel, 1,290 kronor, samt

att Stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, skulle anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

65. Drätselkammarens framställning angående jordbyte mellan staden och Karlstad—Munkfors Järnvägsaktiebolag.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 28 april 1913.

§ 9.

Karlstad—Munkfors Järnvägsaktiebolag hade till drätselkammaren ingivit en så lydande framställning om utbyte av ett staden tillhörigt jordområde beläget mellan Tormestadsgatan, Klarälven och Karlstads östra järnvägsstations nuvarande norra gräns, mot bolaget tillhöriga kvarteret Gåsen:

Till Drätselkammaren i Karlstad.

Enligt en år 1905 mellan Karlstads stad och Karlstad—Munkfors Järnvägsaktiebolag träffad överenskommelse rörande i främsta rummet betingelserna för utförandet av nu befintliga hamnspåret från Karlstads Östra station till Karlstads yttre hamn, har, som bekant, järnvägsbolaget förvärvat äganderätten till det så kallade kvarteret Gåsen å stadens område, innehållande i areal 3,651,2 kvadratmeter och omfattande tomterna nr:is 251, 252, 253 och 254 i Herrhagen, å hvilka tomter bolaget sedermera i vanlig ordning erhållit lagfart.

Nämnda tomtområden hava redan från början avsetts att försäljas, ehuru sådan försäljning ännu icke kommit till stånd.

Emellertid äger staden ett jordområde, beläget mellan Tormestadsgatan, Klarälven och Karlstads östra järnvägsstations nuvarande norra gräns, hvilket område,

särskilt med hänsyn till järnvägens framtida utvecklingsmöjligheter, visat sig vara för järnvägen behöfligt för spårutvidgningar och upplagsplatser med mera. Detta område, som, å här bilagd karta utmärkts såsom liggande mellan linier A — B 1 — C 1 — S 1 — R 1 — T — H — A, innehåller efter mått tagna å planen 4,989 kvadratmeter.

Då det sålunda är av betydelse för järnvägen att erhålla omförmälda jordområde, hvilket icke synes erfordras för något stadens särskilda ändamål, och å andra sidan bolaget utan olägenhet för järnvägen kan afhända sig de i kvarteret Gåsen ingående tomtområden, hvaraf staden torde kunna bättre begagna sig än bolaget, får bolagets styrelse härmed föreslå ett utbyte af nämnda jordområde mot kvarteret Gåsen.

Styrelsen anser sig i detta sammanhang böra erinra om den garantiförbindelse till järnvägsbolagets förmån, som i samband med ovananmärkta, år 1905 träffade överenskommelse ursprungligen utfärdats av enskilda personer, men sedermera övertagits af staden. För staden torde det vara av en viss vikt, att frågan om de förpliktelser, staden genom nämnda garantiförbindelse iklädt sig, varder slutligen ordnad; och ett lägligt tillfälle härtill synes ock erbjuda sig, därest det av styrelsen föreslagna utbytet kommer till stånd.

Som bekant har för avvecklingen av merberörda garantiförbindelse uppställts vissa betingelser. Med hänsyn härtill har kvarteret Gåsen i bolagets räkenskaper bokförts i ett värde, som den 31 december 1912 uppgår till 23,835 kronor 54 öre. Detta värde lärer så mycket mindre få anses för högt, som kvarteret, enligt vederbörligen verkställd uppskattning, åsatts ett taxeringsbelopp af 46,000 kronor.

Om värdet av ovan omförmälda staden tillhöriga jordområdet har styrelsen svårare att bilda sig ett omdöme, men har utgått från, att detsamma icke överstiger värdet af kvarteret Gåsen. I följd häraf och i betraktande af de föreliggande omständigheterna, synes det ifrågasatta jordutbytet lämpligen böra äga rum utan mellangift å någondera sidan.

Jämte det styrelsen sålunda förklarar sig villig att ingå på merberörda jordutbytet under nyss angiven förutsättning och betingelse tillika att stadens ovananmärkta garantiförbindelse därmed i förhållande till järnvägsbolaget anses vederbörligen uppfylld, får styrelsen härmed hemställa, att drätselkammaren ville hos stadsfullmäktige i Karlstad söka utverka deras antagande af det här framlagda förslaget till en uppgörelse mellan staden och bolaget.

Uddeholm den 19 april 1913.

Karlstad—Munkfors Jernvägs aktiebolag.

C. DANIELSSON.

Efter föredragning härav beslöt drätselkammaren, som förut i ärendet hört

vattenlednings- och belysningsstyrelsen (Bil.) ingå till stadsfullmäktige med framställning att stadsfullmäktige måtte besluta

att antaga det av Karlstad—Munkfors järnvägsaktiebolag föreslagna jordbyte utan mellangift & någondera sidan och under förutsättning att stadens garantiförbindelse i förhållande till järnvägsbolaget anses vederbörligen uppfylld;

att, då det staden tillhöriga jordområdet icke vore beläget inom den fastställda stadsplanen, hos Kungl. Majt anhålla om tillstånd att få göra ifrågavarande jordbyte;

att av- och tillträde av de utbytta jordområdena skulle ske vid den laga fardag, som infölle näst efter sex månader, sedan Kungl. Majts tillstånd till jordbytet erhållits.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag ur protokollet hos Karlstads Vattenverks- och Belysningsstyrelse den 16 september 1912.

s. d. § 4. Med begäran om Styrelsens yttrande hade från Drätselkammaren hit överlämnats en av karta åtföljd skrivelse från Trafikchefen Herm. Ljunggren rörande ifrågasatt jordutbyte mellan Karlstad—Munkfors järnväg och Karlstad stad.

Efter föredragning härav skulle till protokollet antecknas, att Styrelsen, med anledning dels av de dåliga grundförhållandena omkring primärstationen, dels ock av lagens föreskrifter, ej ansåg sig kunna tillstyrka markutbyte på andra villkor, än att gränsen mellan stadens mark och järnvägsområdet vore belägen på minst 10 meters avstånd från såväl primärstationen som kraftledningen; på grund varav styrelsen ville föreslå, att för stadens räkning borde bibehållas området mellan primärstationen och en å kartan nu med B — C betecknad linie — vilken dock skulle kunna förflyttas, parallellt med sig själv, intill 10 meter från primärstationen — samt att gränsen vidare från C skulle dragas parallellt med högspänningskabeln.

Utdrag ur detta protokoll skulle jämte remisshandlingarna till Drätselkammaren överlämnas.

Ur protokollet

JOHN RUNDGREN.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 5 september 1913.

§ 79.

Uti en till Drätselkammaren ingiven framställning hade Karlstad—Munkfors

Järnvägsaktiebolag på anförda skäl hemställt, att Drätselkammaren måtte hos Stadsfullmäktige utverka, att bolaget tillhöriga kvarteret Gåsen å stadens område, innehållande i areal $3,651^{2/10}$ kvadratmeter och omfattande tomterna N:ris 251, 252, 253 och 254 å Herrhagen här i staden, finge, utan mellangift å någondera sidan, utbytas mot ett staden tillhörigt jordområde, beläget mellan Tormestadsgatan, Klarälven och Karlstads Östra järnvägsstations nuvarande norra gräns, vilket område, som å en vid framställningen fogad karta utmärkts såsom liggande emellan linierna A—BI—CI—SI—RI—T—H—A, innehölle i areal 4,989 kvadratmeter, därvid bolaget tillika förklarar, att en av staden övertagen garantiförbindelse, vilken till järnvägsbolagets förmån ursprungligen utfärdats av enskilda personer i samband med en år 1905 mellan staden och järnvägsbolaget träffad överenskommelse rörande betingelserna för utförandet av det nu befintliga hamnspåret från Karlstads Östra station till Karlstads yttre hamn skulle i och med det ifrågasatta jordbytet anses i förhållande till järnvägsbolaget vederbörligen uppfyllt.

I anledning av berörda framställning hade Drätselkammaren hos Stadsfullmäktige hemställt, att det sålunda föreslagna jordbytet måtte godkännas, ävensom att, då det staden tillhöriga jordområdet icke vore beläget inom den fastställda stadsplanen, Stadsfullmäktige måtte besluta att till jordbytet söka Kungl. Maj:ts tillstånd, varjämte Kammaren föreslagit, att av- och tillträde av de utbytta jordområdena skulle ske vid den laga fardag, som infülle näst efter sex månader, sedan Kungl. Maj:ts tillstånd till jordbytet erhållits.

Uti detta ärende hade nu Beredningsutskottet uppå remiss att avgiva utlåtande.

Rörande den i Järnvägsbolagets framställning omförmälda garantiförbindelsen inhämtade Utskottet följande.

Den 20 juni 1905 antogo Stadsfullmäktige ett för Fullmäktige framlagt förslag till överenskommelse mellan staden, å ena, samt Karlstad—Munkfors Järnvägsaktiebolag, å andra sidan, varigenom järnvägsbolaget åtagit sig att i stället för den dåvarande järnvägsförbindelsen mellan Karlstads Östra station och Karlstads yttre hamn anlägga nytt järnvägsspår och verkställa flyttning av en bankvaktssluga, detta dock under förutsättning av viss garanti för att bolaget genom sådan förändring icke skulle drabbas av förlust. Nämda garanti lämnades av Häradsförordningen K. Arrhenius och Ingenjören A. Svanbom, hvilka såsom delegerade för Drätselkammaren fört förberedande underhandlingar med järnvägsbolaget angående ovanberörda överenskommelse, genom en särskild utfärdad garantiförbindelse. Uti denna förbindelse angåvos först vissa järnvägsbolagets tillgångar såsom disponibla för arbetets utförande, varefter garanterna, under förbehåll, att försäljning av tomter i kvarteret Gåsen icke under de tre närmaste åren utan deras medgivande företoges samt att försäljning på deras yrkande ej heller neka-

des, ävensom att det överskott, som av de angivna tillgångarne kunde uppkomma utöver vad för arbetets utförande åtginge, tillerkändes garanterna, förbundo sig en för båda och båda för en, att därest de beräknade tillgångarne icke skulle förslå till gäldande av byggnadskostnaden, därav av egna medel gälda vad som sålunda kunde komma att brista, dock ej i vidsträcktare omfattning än att hela ifrågavarande kostnad uppginge till 20,000 kronor.

Sedan Herrar Arrhenius och Svanbom därefter under år 1908 uti hos Stadsfullmäktige gjord framställning hemställt, huruvida staden önskade att, mot övertagande av de skyldigheter garantiförbindelsen medförde, förvärva den garanterna tillförsäkrade fördelen, beslöto Stadsfullmäktige å sammanträde den 23 april 1908 övertaga ansvaret för den sålunda utfärdade garantiförbindelsen.

Efter överläggning beslöt Beredningsutskottet att, med instämmande uti vad Drätselkammaren i ärendet föreslagit, hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte besluta att, under förutsättning att Kungl. Maj:ts tillstånd därtill erhålles, till Karlstad—Munkfors Järnvägaktiebolaget med full äganderätt överlåta ett staden tillhörigt jordområde om 4,981 kvadratmeter, beläget emellan Tormestadsgatan, Klarälven och Karlstad Östra järnvägsstations nuvarande norra gräns å Karlstads stads område samt å en vid handlingarne i ärendet fogad, av Carl Crispin den 5 juli 1912 upprättad karta betecknad med linierna A—BI—CI—SI—RI—T—H—A, mot det att Karlstad—Munkfors Järnvägaktiebolag till Karlstad stad likaledes med full äganderätt överlåter det järnvägsbolaget tillhöriga kvarteret Gåsen å Karlstads stads område, innehållande i areal 3,651²/₁ kvadratmeter och omfattande tomterna N:ris 251, 252, 253 och 254 å Herrhagen, utan mellangift å någondera sidan samt under villkor tillika, att stadens ovan omnämda garantiförbindelse i förhållande till järnvägsbolaget härmed anses vederbörligen uppfylld, samt

att Stadsfullmäktige tillika måtte besluta, ej mindre att hos Kungl. Maj:ten anhålla om nådigt tillstånd för staden att verkställa ifrågavarande jordbyte, än även att de utbytta jordområdena skola av respektive ägare av- och tillträdas vid den laga fardag, som infaller näst efter sex månader, sedan Kungl. Maj:ts tillstånd till jordbytet erhållits.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

66. Drättselkammarens framställning angående avförande ur räkenskaperna av det i målet mellan Drättselkammaren, å ena, samt Karlstad—Munkfors Järnvägsaktiebolag, å andra sidan, omstämnda belopp samt om anvisande av medel till bestridande av oguldna kostnader i nämnda mål.

Utdrag av protokoll, hållet hos drättselkammaren i Karlstad den 19 maj 1913.

§ 16.

Föredrogs Kungl. Maj:ts den 8 innevarande maj meddelade dom i mål emellan drättselkammaren, å ena, samt Karlstad—Munkfors järnvägsaktiebolag, å andra sidan, angående fordran, varav inhämtades, att Kungl. Maj:t i likhet med rådstuvurätten och Svea hovrätt ogillat drättselkammarens i målet förda talan.

Efter antecknande att de till bolaget utdömda rättegångskostnaderna i målet utgjorde sammanlagt 1,250 kronor samt att av drättselkammaren havda kostnaden i målet belöpte sig på 912 kronor 70 öre, av vilket sistnämnda belopp dock endast 143 kronor voro oguldna, beslöt drättselkammaren, med överlämnande av en avskrift av berörda dom, ingå till stadsfullmäktige med framställning, att stadsfullmäktige måtte dels besluta att det i målet omstämnda beloppet 38,772 kronor 36 öre, utgörande kostnaderna för genomförande av vissa ändringar i stadsplanen, som nödvändiggjorts genom framdragande av bolagets järnväg, vilket ovannämnda belopp i räkenskaperna upptagits såsom tillgång, måtte ur räkenskaperna avföras och dels för bestridande av oguldna kostnader i målet anvisa ett belopp av 1,393 kronor ävensom bestämma att sålunda beviljat anslag skulle, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 5 september 1913.

§ 80.

Med förmälan, att Kungl. Maj:t den 8 maj 1913 meddelat dom i det av Drättselkammaren mot Karlstad—Munkfors Järnvägsaktiebolag anhängiggjorda mål angående fordran samt att Kungl. Maj:t därvid i likhet med underrätterna ogillat Drättselkammarens i målet förda talan, hade Drättselkammaren uti hos Stadsfull-

måktige gjord framställning hemställt, att Stadsfullmäktige måtte *dels* besluta att det i målet omstända beloppet, 38,772 kronor 36 öre, vilket i räkenskaperna funnes upptaget som tillgång, skulle ur räkenskaperna avföras, *och dels* för bestridande av oguldna kostnader i målet anvisa ett belopp av 1,393 kronor ävensom bestämma, att sålunda beviljat anslag skulle, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, anskaffas medelst utfaxering.

Beredningsutskottet, som hade att häröver avgiva yttrande, beslöt hemställa, att Drätselkammarens förevarande framställning måtte av Stadsfullmäktige bifallas.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

67. Vederbörande revisorers berättelse över verkställd granskning av Värmlands läns arbetsförmedlingsanstalts räkenskaper för år 1912.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Styrelsen för Värmlands läns arbetsförmedlingsanstalt får härmed för den åtgärd, som på Stadsfullmäktige ankommer, öfverlämna bifogade till styrelsen ingifna berättelse öfver revision af styrelsens räkenskaper och förvaltning under år 1912.

Karlstad den 26 Maj 1913.

På styrelsens vägnar:
ERIK LUNDBLAD.

Undertecknade revisorer af Värmlands Läns Arbetsförmedlingsanstalts räkenskaper och förvaltning för sistlidet år, få öfver sin granskning afgifva följande

Berättelse:

Under året utgjorde arbetsförmedlingsanstaltens

Inkomster:

Wärmlands läns landstings anslag	Kr.	4,450: —
Karlstads stads anslag	»	3,000: —
Bidrag från Norra Råda kommun ...	»	75: —
» » Seffle »	»	41: 67
Ränta & i bank innestående medel	»	110: 58

Kronor 7,677: 25

Utgifter:

Aflöningar: vid kontoret i Karlstad	Kr.	3,750: —	
till ortsombudet i N:a Råda	»	150: —	
» » i Seffle	»	83: 33	
» » i Kristinehamn	»	125: —	
» » i Filipstad	»	125: —	
» » i Arvika	»	125: —	4,358: 33
Post- & telefonkostnader:			
för kontoret i Karlstad	Kr.	400: 25	
» afdelningskontoren	»	26: 38	426: 63
Hyra, eldning, städning			752: 25
Tryckningskostnader			236: 50
Annonskostnader			388: 11
Diverse utgifter			92: 87
Ersättning för Styrelseledamöters inställelse vid sammanträden			266: 40
Inköp af inventarier			646: 65
Inkomster öfver utgifter			509: 51
			<u>Kronor 7,677: 25</u>
Vid årets slut utgjordes arbetsförmedlingsanstaltens <i>tillgångar</i> af			
Inventarier	Kr.	646: 65	
I bank inestående medel	»	509: 51	
			<u>Summa Kr. 1,156: 16</u>

Då räkenskaperna äro väl förda och fullständigt verifierade, få vi tillstyrka full ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattar.

Karlstad den 26 April 1913.

E. V. GELIN
af Landstinget utsedd revisor.

G. MÆCHEL
af hrr Stadsfullmäktige i Karlstad
utsedd revisor.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 5 september 1913.*

§ 81.

Beredningsutskottet, som uppå remiss hade att yttra sig i anledning av vederbörande revisorers berättelse över verkställd granskning av Värmlands läns arbetsförmedlingsanstalts räkenskaper för år 1912, beslöt, efter tagen del av den avgivna berättelsen, hemställa,

att Stadsfullmäktige, under förklaring, att Fullmäktige för sin del ej funnit anledning till anmärkning mot den avgivna berättelsen, måtte besluta, att densamma lägges till handlingarne.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

68. Styrelsens för Vattenlednings- och Belysningsverken framställning om anslag för anskaffande och montering av en vattenrörkylare för gasverkets behov.

Utdrag ur protokoll hållet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 2 Maj 1913.

§ 4.

På grund av de störande avsättningar i stadens gasledningar som sedan flera år och särskildt under hösten 1912 förekommit beslöt Styrelsen 29 nov. 1912, såsom speciellt sakkunnig tillkalla gasverkskemisten Ingeniör G. H. Hultman från Stockholm att inkomma med yttrande om anledningen till och förslag för avhjäljande af dessa olägenheter.

Med anledning härav inkom 29 dec. 1912 från Ingeniör Hultman dels utlåtande visande att afsättningarne huvudsakligen bestå af naftalin, dels förslag till *anordnande* af en s. k. *vattenrörkylare* till förhindrande af att vidare naftalinbildningar utkomma i rörnätet.

Sedan Stadsingeniören verkställt kostnadsberäkning för anskaffande av en dylik kylare, slutande å kr. 2,800: — beslöt Styrelsen nu hos Stadsfullmäktige hemställa om anslag å nämnda belopp, för inköp och montering av kylaren.

Som ovan.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

Kostnadsberäkning

för anordnande af vattenrörkylare med tillbehör å Karlstads Gasverk.

Kylare från Julius Pintsch, Berlin, f. v. b. Karlstad enligt anbud	Kr. 1,279: 60
Fundament och montage för kylaren	» 150: —
In- och utloppsrör, incl. montering	» 150: —

Omläggning af tjärutloppet	»	50: —
Elektromotorpump för kallvattens uppföring från elfven; pumpen monterats i retorthuset och är avsedd leverera vatten jämväl för koks- släckning	»	886: 75
Frakter och diverse oförutsedda utgifter	»	283: 65

Kronor 2,800: —

Karlstad den 30 Januari 1913.

ERIK BJÖRKMAN.

*Utdrag af protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 28 juli 1913.*

§ 5.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om ett anslag av 2,800 kronor för anskaffande och montering av en vattenrörkylare för gasverkets behov; och beslöt drätselkammaren tillstyrka att det begärda anslaget måtte beviljas att förskottsvis utgå av tillgängliga medel och sedermera redovisas i gasverkets stat.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 5 september 1913.*

§ 82.

Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken hade hos Stadsfullmäktige hemställt om ett anslag av 2,800 kronor för anskaffande och montering av en vattenrörkylare till förhindrande av naftalinbildningar i stadens gasledningar.

Häröver hade Drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtande; Och beslöt nu Beredningsutskottet, som jämväl hade att yttra sig i ärendet, att i likhet med Drätselkammaren hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag av 2,800 kronor för anskaffande och montering av en vattenrörkylare för gasverkets behov ävensom bestämma, att berörda belopp skulle upptagas i gasverkets stat samt utgå av tillgängliga medel.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

69. Styrelsens för Karlstads föreläsningsanstalt framställning om anslag för år 1914.

Till Karlstads Stadsfullmäktige.

Styrelsen för Karlstads föreläsningsanstalt får härmed, med överlämnande av redogörelse för anstaltens verksamhet under år 1912, vördsamt anhålla att för sin fortsatta verksamhet för år 1914 erhålla ett anslag på 800 kronor av Karlstads kommun.

Karlstad den 9 maj 1913.

G. JAKOBSSON.	AUG. BERGH.	G. A. GUSTAFSON.
ALBERT AURELL.	ALFR. NYBERG.	NANCY ENWALL.
	ALFR. JOHNSON.	

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 28 juli 1913.

§ 3.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig över styrelsens för Karlstads föreläsningsanstalt framställning om ett anslag av 800 kronor för näst kommande år, beslöt tillstyrka stadsfullmäktige att bevilja det begärda anslaget ävensom föreskriva, att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel och därtill lämnade tillgång, skulle anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad Beredningsutskottet den 5 september 1913.

§ 83.

Hos Stadsfullmäktige hade Styrelsen för Karlstads föreläsningsanstalt hemställt om ett anslag av 800 kronor för anstaltens verksamhet under nästkommande år, vid vilken framställning fogats redogörelse för anstaltens verksamhet under år 1912 jämte sammandrag av räkenskaperna för samma år.

Uti infordrat yttrande hade Drätselkammaren tillstyrkt anslaget beviljande. Och beslöt nu Beredningsutskottet, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte bevilja Styrelsen för Karlstads föreläsninganstalt ett anslag för anstaltens verksamhet under år 1914 av 800 kronor ävensom föreskriva, att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, skulle anskaffas genom uttaxering, samt

att Stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att därest anslag för ifrågavarande ändamål skulle ifrågasättas jämväl för år 1915, ansökan därom skall vara till Stadsfullmäktige ingiven före den 1 juni nästa år och därvid åtföljas av en redogörelse för användningen av nu beviljat anslag.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

70. Styrelsens för tekniska afton- och söndagsskolan framställning om anslag för år 1914.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad!

Enl. Kungl. Maj:ts nya förordningar rörande understöd åt lägre tekniska yrkeskolor (se bihang till Svensk författningsamling N:o 47) åligger det styrelsen för Tekniska Afton- och söndagsskolan i Karlstad, att i och för erhållande av statsanslag före den 15 nästkommande oktober till Konungens Befallningshavande inkomma med uppgift å storleken av det anslag, som nämnda skola har att åtnjuta av staden Karlstad för år 1914.

Med anledning härav får Styrelsen vördsamt anhålla om ett stadens anslag å Kronor *Tre Tusen Fem Hundra (3,500)* för år 1914 d. v. s. samma belopp som för innevarande år tilldelats skolan i fråga. Behovet av nämnda summa såsom stadens anslag är så mycket störres som, *dels* skolans inkomst- och utgiftsstat därvid endast med svårighet går ihop och *dels* att något högre statens anslag för nästa år icke är att påräkna.

Karlstad den 11 juni 1913.

Å styrelsen för Tekniska Afton och söndagsskolan vägnar:
BROR A. LARSON, ordf.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 28 juli 1913.*

§ 2.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande

över en av styrelsen för tekniska afton- och söndagsskolan i Karlstad gjord framställning om ett anslag för nästkommande år av 3,500 kronor; och beslöt kammaren efter handlingarnas föredragning tillstyrka stadsfullmäktige att bevilja det begärda anslaget ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp skulle, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktige
i Karlstad Beredningsutskott den 5 september 1913*

§ 84.

Beredningsutskottet, som uppå remiss hade att yttra sig över Styrelsens för Tekniska afton- och söndagsskolan framställning om ett anslag för nästkommande år av 3,500 kronor, beslöt efter handlingarnas föredragning att i likhet med Drätselkammaren, som yttrat sig i ärendet, tillstyrka det begärda anslaget beviljande, vadan Utskottet hemställde,

att Stadsfullmäktige måtte bevilja Styrelsen för Tekniska afton- och söndagsskolan i Karlstad ett anslag för skolans verksamhet under år 1914 av 3,500 kronor ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, skulle anskaffa medelst uttaxering.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

71. Styrelsens för landstingets småskollärarynnesseminarium framställning med begäran om stadsfullmäktiges uttalande angående de uppoffringar för seminariet, som vore att påräkna från stadens sida, därest seminariet fortfarande vore förlagt hit till staden.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Värmlands Läns Landsting har sistlidne år beslutat, att dess småskollärarynnesseminarium skall omorganiseras till 2-åriga kurser och att lärarepersonalen skall ut

göras af föreståndare eller föreståndarinna jämte en folkskolelärarinnans och en småskolelärarinna, vilka utöver fastställda kontanta löner skola erhålla bostad eller ersättning därför. I sammanhang med sagda omorganisation har även satts ifråga att söka möjligast fördelaktiga framtida förläggningssort för seminariet och dess elever, hvarför Landstinget jämväl beslöt uppdraga åt den samtidigt valda styrelsen för seminariet att göra förfrågningar hos stadsfullmäktige i Karlstad, Kristinehamn, Filipstad och Arvika äfvensom kommunalfullmäktige i Säffle, huruvida från nämnda samhällen bidrag till seminariet auringen i form af fria lokaler eller kontant belopp kunde vara att förvänta, ävensom att göra undersökning rörande lefnadskostnader på de nämnda orterna samt på grund av den sålunda verkställda utredningen inkomma med förslag i ärendet till nästa Landsting. Till efterkommande af sagda uppdrag har seminariestyrelsen vid sammanträde anmodat undertecknad att hos respektive samhällen i fråga göra omförmälda förfrågningar, och får jag med anledning häraf vördsamt anhålla om stadsfullmäktiges utlåtande, hvilka uppföringar för seminariet möjligen kunna vara att påräkna från Karlstads samhälle, i den händelse seminariet skulle äfven framdeles komma att förläggas därstädes. Och vore jag tacksam få införförvänta utlåtande i ofvansagda syfte före juni månads utgång innevarande år. Med förbigående av de förmåner i allmänhet, som kunna vara förenade med att hafva ifrågavarande anstalt inom samhället, torde det tillåtas vördsamt särskilt påpeka, att den med seminariet förenade s. k. öfningsskolan, som hittills varit väl renomerad och eftersökt af i allmänhet flera, än som kunnat intagas, och hvilken nu blir afgiftsfri för där intagna barn, skulle kunna öfvertaga en hel afdelning småskolebarn och bespara samhället utom öfriga kostnader för en sådan småskoleavdelning jämväl en småskolelärarinnetjänst, varom uppgörelse mellan seminariets styrelse och skolstyrelsen i samhället skulle kunna ske, om så önskas.

Nor den 10 april 1913.

Vördsammast

Å Seminariestyrelsens vägnar:

P. WEINER, ordf.

*Utdrag ur protokoll hållet vid sammanträde hos
Karlstads Folkskolestyrelse den 11 Juni 1913.*

§ 8.

Hade folkskolestyrelsen att på remiss från stadsfullmäktige avgiva yttrande över en skrivelse från styrelsen för landstingets småskolelärarinneseminarium med begäran om stadsfullmäktiges uttalande angående de uppföringar, som vore att

påräkna från stadens sida, därest seminariet fortfarande blevo förlagt hit till staden, och beslöt att härom anföra följande:

Styrelsen anser sig därvid endast böra yttra sig om den i skrivelsen påpekade förmånen, som skulle bestå däri, att den med seminariet förenade övningsskolan skulle kunna övertaga en hel avdelning småskolebarn och bespara samhället utom övriga kostnader för en sådan småskoleavdelning jämväl en småskollärariijnetjänst, vilken förmån skulle motivera uppoffringar från Karlstads samhälle för att få behålla seminariet inom staden. Härvid vill styrelsen erinra om, att övningsskolan visserligen kan mottaga en småskoleavdelning på 30 barn, men att denna avdelning ej utgöres av en utan av två årsklasser. Det skulle således endast bliva omkring 15 barn, som staden årligen finge översända till övningsskolan. Men detta antal är så litet i jämförelse med det antal barn, som varje år skall fördelas på första klasserna vid Karlstads småskolor — för läsåret 1913—14 utgör detta antal 340 — och antalet av de lärarinnor, som här övertaga nybörjareavdelningarna är så pass stort — för läsåret 1913—14 äro dessa lärarinnor till antalet 12 — att en ökning av barnantalet i stadens småskolors första klass med 15 endast i mycket sällsynta undantagsfall om ens någonsin skulle motivera ökning av antalet lärarinnor för dessa klasser. Likadant blir naturligen förhållandet beträffande småskolans andra klass. Och ju mera stadens barnantal och antalet lärarekrafter växer, desto mindre kommer ett barnantal av 15 att inverka på lärarekrafternas ökning. Härtill kommer, att största antalet av de barn, som hittills åtnjutit undervisning i landstingsseminariets övningsskola, kommit från hem, som, ifall skolan ej existerade, ändå med all sannolikhet icke sände sina barn till stadens småskolor.

Styrelsen anser således, att från skolekonomisk synpunkt skäl ej föreligga för Karlstads samhälle att göra några uppoffringar för att få behålla landstingsseminariet inom staden. Skulle däremot stadsfullmäktige möjligen av andra skäl fatta beslut härom, anser sig styrelsen böra såsom sin mening uttala, att vid dylikt beslut det villkoret bör fogas, att folkskolestyrelsen må äga rätt att till seminariets övningsskola översända de barn (minst 30, fördelade i ungefärligen lika antal på första och andra årsklassen) styrelsen genom folkskoleinspektören härtill bestämmer.

In fidem:

BROR A. LARSON.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 28 juli 1913.*

§ 4.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande

över styrelsens för landstingets småskolläraryrkesseminarium framställning med begäran om stadsfullmäktiges uttalande angående de uppoffringar för seminariet, som vore att påräkna från stadens sida, därest seminariet fortfarande vore förlagt hit till staden.

Folkskolestyrelsen, som yttrat sig i ärendet, hade anfört, att från skolekonomisk synpunkt skäl ej föreläge för Karlslads samhälle att göra några uppoffringar för att få behålla landstingsseminariet inom staden, men att, om stadsfullmäktige av andra skäl skulle fatta beslut därom, styrelsen ville såsom sin mening uttala, att vid ett dylikt beslut det villkoret borde fogas, att folkskolestyrelsen skulle äga rätt att till seminariets övningsskola översända de barn, styrelsen genom folkskoleinspektören härtill bestämde.

Drätselkammaren ville framhålla, att det för seminariets del säkerligen vore fördelaktigast, att detsamma bleve förlagt till Karlstad. Men för staden komme det enligt folkskolestyrelsens utlåtande icke att medföra någon nämnvärd ekonomisk vinst genom minskning av stadens kostnader för folkskoleväsendet. Den enda vinsten bleve således den direkta skatteinkomsten å lärarepersonalen samt de indirekta inkomster, som tillföras staden genom lärarepersonalen och eleverna vid seminariet.

Under sådana omständigheter fann drätselkammaren det klart, att inga större och mera kännbara uppoffringar kunde ifrågakomma. Kammaren ville dock föreslå stadsfullmäktige att erbjuda fri tomt för seminariet samt erforderliga lokaler i den nuvarande flickskolan från hösten 1914, då nya flickskolebyggnaden kunde väntas färdig, till den tid en eventuell nybyggnad för småskoleseminariet kunde tänkas färdig eller senast den 1 oktober 1917, vid vilken tid staden möjligen kunde vara i behov av nuvarande flickskolan. Därest stadsfullmäktige biträdde detta kammarens förslag, ville kammaren framdeles efter samråd med styrelsen för småskoleseminariet inkomma med förslag å för ändamålet lämplig tomt.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 5 september 1913.*

§ 85.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att avgiva yttrande över Styrelsens för landstingets småskolläraryrkesseminarium av Herr E. V. Gelin som motion upplagna framställning med begäran om Stadsfullmäktiges uttalande angående de uppoffrin-

gar för seminariet, som vore att påräkna från stadens sida, därest seminariet fortfarande vore förlagt hit till staden.

Uti detta ärende hade Folkskolestyrelsen och Drätselkammaren avgivit infortrade utlåtanden.

Efter överläggning fann Utskottet sig böra, i likhet med Drätselkammaren, tillstyrka Stadsfullmäktige att erbjuda fri tomt för seminariet samt erforderliga lokaler i nuvarande flickskolan från hösten 1914 intill dess eventuell nybyggnad för seminariet hunne uppföras, därvid Utskottet dock ville uttala, att flickskolans lokaler ej kunde under några förhållanden få för seminariets behov disponeras för längre tid än till den 1 oktober 1917.

Utskottet beslöt fördenskull hemställa

att Stadsfullmäktige måtte i anledning av Styrelsens för landstingets småskolläraryrkesseminarium förevarande framställning förklara sig villiga upplåta fri tomt för seminariet samt erforderliga lokaler i den nuvarande flickskolan från hösten 1914, då den nya flickskolbyggnaden kunde väntas färdig, till dess en eventuell nybyggnad för seminariets behov uppförts, dock ej under längre tid än till den 1 oktober 1917.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

72. Nämndens för avgivande av förslag rörande användningen av anslaget till nykterhetens befrämjande framställning i fråga om 1918 års anslag till sagda ändamål ävensom i sammanhang därmed styrelsens för föreningen Vita Bandet till Stadsfullmäktige ingivna redogörelse angående användningen av det till föreningen för år 1912 beviljade anslag.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Nämnden för afgifvande af förslag rörande användningen af anslaget till nykterhetens befrämjande får härmed afgifva sådant förslag beträffande 1913 års anslag.

Af föregående års anslag inestodo hos Drätselkammaren den 10 juni 1913 3,515: 94 Häraf voro dock genom Stadsfullmäktiges beslut disponerade;

till folkköket och läsestugan	864:—	
till drinkares underhåll å alkoholisthem	1,514:34	2,378:34
		<u>Saldo disponibla Kr. 1,137:60</u>

Härtill kommer 1913 års anslag 5 % å staden tillkommande vinstmedel af spritbolaget för 1912, som uppbäres 1913, kr. 83,774:89 4,188:75
Kronor 5,326:35

hvertill bör läggas fem procent å det belopp, som i år erhålles från statskontoret, och som ännu ej är till siffran känt.

Beträffande fördelningen af anslaget har nämnden inga nya ändamål att föreslå, utan hemställer, att de gamla fortfarande understödjas.

Anslaget till drinkares underhåll å alkoholisthem har ej varit under året till någon del använt. Detta torde bero däraf, att styrelsen för läsestugorna och folkköket, som haft anslaget om hand, icke besitter eller kan antagas besitta den personalkännedom, som erfordras för att med framgång taga initiativ i det avseende, hvarom fråga här är. Nämnden vill därför föreslå:

att det anslag af kr. 1,514:34, som genom Stadsfullmäktiges beslut den 20 juni 1912 lämnats till medellösa drinkares härifrån staden underhåll å alkoholisthem, fortfarande får för samma ändamål användas och att anslaget öfverlämnas till disposition af fattigvårdstyrelsen.

Något vidare anslag för detta ändamål finner under sådana förhållanden nämnden icke erforderligt.

Stadsfullmäktige vägrade i fjol det föreslagna anslaget till mjölkutdelning vid hamnen. Emellertid var ju sådant anslag beviljadt genom Stadsfullmäktiges beslut den 21 december 1911, hvilket anslag icke kunde komma till användning förrän hösten 1912. Då har emellertid detsamma användts med det resultat, att mjölken visat sig begärlig, så att hela anslaget åtgått. Under sådana omständigheter och då det synes nämnden uppenbart, att detta måste anses ha verkat i nykterhetens intresse, tvekar nämnden icke att föreslå dylikt anslags beviljande, försöksvis med något höjdt belopp.

Äfven synes, då tillgångarna så medgifva, slumverksamheten kunna stödjas med något högre summa än förut.

Från de ungdomsföreningar, som haft anslag, har inkommit redogörelse som bifogas.

Nämnden föreslår följande fördelning af 1913 års anslag till nykterhetens befrämjande:

1:o) till understöd medelst tidningsprenumeration åt nykterhets-
kaféer här i staden 200:—

2:o) till läsestugorna och folkköket för arbetsåret 1 oktober 1913—30 september 1914		
till Haga läsestuga, hyresbidrag och vattenavgift.....	418: —	
till d:o tre föregående års vattenavgift	54: —	
till kombinerade läsestugan och folkköket, hyra . . .	1,400: —	
till båda gemensamt:		
prenumeration å tidningar m. m.	335: —	
underhåll af inventarier.....	150: —	2,357: —
3:o) till gratisutdelning af varm mjölk eller ölost vid härvarande hamn under nästa höst och vinter.....		500: —
dessa tre anslag att ställas till disposition af styrelsen för Karlstads läsestugor och folkkök.		
4:o) Till ungdomstemplet n:o 3 Dygdens Sköldborg af N. G. T. O., ungdomslogen n:o 109 Linnéa af I. O. G. T. (i samverkan med n:o 1,300 Pyrola), barntemplet n:o 76 Fästet af T. O. samt ungdomsafdelningen n:o 144 Unga Viljor af N. O. V. att emot redovisning för användningen användas till anordnande af nykterhetslektioner i organisationerna och till spridande av lämplig litteratur mellan deras yngre medlemmar, att utgå med 50 kronor till hvarje förening och återstoden fördeladt efter antalet barn i föreningarna		300: —
5:o) till Frälsningsarméns slumverksamhet, mot redovisning		750: —
6:o) till föreningen Hvita Bandet för dess verksamhet, mot redovisning..		200: —
		<u>Kronor 4,307: —</u>

samt att återstoden af anslaget reserveras till 1914.

Karlstad den 12 juni 1913.

Å nämndens vägnar:
K. J. LINDHOLM.

Till Nämnden för uppgörande av förslag rörande användningen av anslaget till nykterhetens befrämjande, Karlstad.

Undertecknade, representanter för de ungdomsorganisationer i Karlstad, vilka tillerkänts anslag av medlen till nykterhetens befrämjande, få härmed överlämna en kortfattad redogörelse för nämnda organisationers verksamhet under år 1912 ävensom utdrag ur deras räkenskaper, samtidigt vi uttala vårt vördsamma tack för mottaget anslag och anhålla att sådant även innevarande år måtte av Nämnden tillstyrkas.

Enligt Stadsfullmäktiges beslut den 20 juni 1912 har även ungdomsavdelningen N:o 144 Unga Viljor av N. O. V. upptagits bland de organisationer, som erhålla understöd, samtidigt anslaget höjdes till 300 kr.

Dessa hava fördelats som följer:

Ungdomstemplet N:o 3 Dygdens Sköldborg av N. G. T. O.	Kr.	85:—
Ungdomslogerna N:o 109 Linnéa och 1300 Pyrola av I. O. G. T. . . .	»	101: 60
Barntemplet N:o 76 Fästet av T. O.	»	58: 55
Ungdomsavdelningen N:o 144 Unga Viljor av N. O. V.		54: 85

Summa Kronor 300:—

Ungdomstemplet N:o 3 Dygdens Sköldborg hade under året 36 möten, 1 julgransfest, en utflykt, då barnen bjödos på frukt och kaffe och 3 fester, då barnen uppfört tablåer och sagospel. Herr Konrad Johansson, Fjugesta, har för ungdomstemplets medl. hållit ungdomsföredrag med skioptikonföreläsningar och fru Amanda Larsson från Arvika nykterhetslektioner. Tre barn hava bekostats resa, mat och logis till en ungdomskonferens i Arvika.

Som ledare har under året tjänstgjort fröken Gertrud Jansson.

Grundlogen N:o 89 Tingvalla har upplåtit fri lokal samt bekostat värme och lyse.

Medlemssiffran var vid årets slut 160.

Utdrag ur räkenskaperna:

Förlust å julgransfest	Kr.	15: 60
Föredrag och lektioner	»	21:—
Nationalkuriren och andra tidningar	»	20:—
Kostnad för utflykt	»	15: 20
Resekostnad för 3 barns resa till Arvika	»	13: 50
Litteratur	»	13: 50

Summa Kronor 98: 80

Ungdomslogerna N:o 109 Linnéa och 1300 Pyrola av I. O. G. T., som stå under samma styrelse och även i övrigt samarbeta, hava hållit 37 möten i regeln varje söndags e. m. kl. 3—5 utom juni—aug., då ferier hållits. Fem av dessa möten hava haft karaktären af aftenunderhållningar, varjämte firats en julgrans- och en friluftsfest, till vilken senare ett 100-tal barn från Grängesberg inbjudits. Vid några möten hava barnen bjudits på mjölk och smörgåsar, kaffe eller frukt. Nykterhetslektioner och föredrag, samt lektioner för tobaksbrukets motarbetande hava hållits av folkskoll. Ernst Strandman, Verkmäst. K. F. Rabe, lärarinnan Elsa Bryntesson samt frkn Ellen Berg; alla utan ersättning.

Logen Ægir har bekostat lokal, belysning och värme.

Den direkta ledningen av u.-l. Linnéa har varit anförtrodd frkn Elsa Bryntesson och Maria Eklund, och av Pyrola fröken Ellen Berg och verkmäst. K. F. Rabe.

Linnéa hade vid 1912 års slut 284 medlemmar, därav 182 barn och Pyrola 63 medl., därav 52 barn.

Utdrag ur räkenskaperna:

100 ex. av barntidningen Daggdroppen	Kr. 75:—
200 ex. av jultidn. Snöbollen.....	» 46: 50
Andra barntidningar och tidn. för ledarne	» 13:—
Bindning av böcker etc.	» 11: 50
Omkostnader för fester utöver inkomsterna.....	» 74: 90
Resor för ledarne	» 5: 50
Vaktmästare.....	» 6:—

Summa Kronor 232: 40

Barntemplet N:o 76 Fästet av T. O. har under året avhållit 26 möten och 5 fester. Dessutom har en utfärd företagits med motorbåt till Lövnäs. Under en av festerna ha tablåer uppförts och under de andra ha förekommit kortare föredrag, sång, musik och uppläsning, varvid barnen själva delvis medverkat. I samband med mötena ha vid flera tillfällen hållits nykterhetslektioner. En av de ovan nämnda festerna stod i samband med en av T. O. över hela landet anordnad "Barnens dag". Vid detta tillfälle voro stadens samtliga templare samt barnen föräldrar inbjudna.

Medlemsantalet var vid årets slut 39. Under året ha 14 barn övergått till lokaltemplare.

Biblioteket har ökats med ett 40-tal nummer, därev 23 ur barnbiblioteket i Saga.

Av templet Lyckan har barntemplet haft fri lokal med lyse och uppvärmning

Utdrag ur räkenskaperna:

Utgifter för »Barnens dag»	Kr. 10:—
Pren. av Daggdroppen och Snöbollen.....	» 15:—
Inköp av böcker.....	» 36:—

Summa Kronor 61:—

Ungdomsavd. N:o 144 Unga Viljor av N. O. V. har under 1912 hållit 2 möten, 2 fester samt 1 utflykt i det fria. Till den senare, som var anordnad Folkets park, voro även utomstående barn inbjudna och var festen särdeles lyckad. Vid mötena har förekommit tal, sång, uppläsning, lekar, m. m. Nykterhetslektioner ha hållits av Andreas Johansson. Vid avdelningens julfest erhöll samtliga barn var sin bok. Varje månad erhålles Verdandistens Ungdomsblad.

Medlemsantalet har växlat mellan 20—25 och var den 30 dec. 22.

Ledare av ungdomsavdelningen under året hava varit frkn Maria Andersso och Andreas Johansson.

Af föreningen "Folkets hus" har avdeln. på därom gjord framställning erhållit fri lokal.

Utdrag ur räkenskaperna:

Omkostnader vid fester utöver inkomsterna Kr. 21: 37

Böcker och tidningar » 14: —

Summa Kronor 35: 37

Karlstad den 7 mars 1913.

AUG. OHLSON
för N. G. T. O.

ERNST STRANDMAN
för I. O. G. T.

OSCAR DAHL
för T. O.

ANDREAS JOHANSSON
för N. O. V.

Till Karlstads Stadsfullmäktige.

Genom beslut av den 20 juni 1912 beviljade Karlstads Stadsfullmäktige åt föreningen Vita Bandet ett anslag av 200 kr. För dessa medels användande få vi härmed å föreningens vägnar avgiva följande redogörelse:

Under hösten 1912 anordnades å Tjäderskolans skolkökslokal en matlagningskurs för unga kvinnor i industriens tjänst. Kursen omfattade 12 lektioner, varunder förekom enkel matlagning och bakning samt teoretisk undervisning om hemmets hygien och ekonomi. Särskilt behandlades frågan om de rusgivande dryckerna. Varje lektion avslutades med en måltid. Ledarinna för kursen var fröken Sigrid Venström, examinerad skolkökslärarinna. I kursen deltog 9 unga flickor. De erlade en avgift av 10 öre per gång. Föreningens utgift för kursen belöpte sig till 62: 52 kr.

Under mars och april detta år hölls en kurs med likartad anordning å Tjäderskolan för 10 unga flickor och en å Herrhagsskolan med 11 dellagarinnor. Utgifterna för dessa kurser voro respektive 74: 34 kr. och 76: 42 kr. Kurserna leddes av skolkökslärarinnorna fröken Sigrid Venström och fröken Ester Melin. Av ovanstående redogörelse framgår alltså, att dessa kurser dragit en sammanlagd kostnad av 213: 28 kr.

De personer, som ordnat och lett dessa kurser, ha fått det intrycket, att ett stort behov av bätre insikt om arbetet i hemmet och om hemmets vård förefinnes hos de många unga flickor, vilka efter flerårigt arbete på fabriker gå att bilda eget hem, och att därför dylika kurser äro av synnerligen stor betydelse.

De unga flickorna ha på grund av sitt arbete ej haft någon annan tid för kurserna än efter fabriksdagens slut, varför lektionerna måst hållas så sent som

kl. 7—10 e. m. De ha likväl med glädje gått till skolköket efter slutad arbetsdag, med livligt intresse deltagit i undervisningen och uttryckt sin tacksamhet över vad de fått lära. Detta deras tack, för att kurserna kommit till stånd, vilja vi härmed framföra till Karlstads Stadsfullmäktige.

Karlstad den 12 juni 1913.

För Vita Bandet:
INGRID LARSON,
ordförande.

ANNA LJUNGKVIST.

IDA BORE.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 28 juli 1913.*

§ 7.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över nämndens för avgivande av förslag rörande användningen av anslaget till nykterhetens befrämjande framställning i fråga om 1913 års anslag till sagda ändamål ävensom i sammanhang härmed styrelsens för föreningen Vita bandet till stadsfullmäktige ingivna redogörelse angående användningen av det till föreningen för år 1912 beviljade anslag.

Av nämndens ifrågavarande framställning inhämtades, att av föregående års anslag innestode 3,515 kronor 94 öre, varav dock genom stadsfullmäktiges beslut voro disponerade till folkköket och läsestugan 864 kronor och till drinkares underhåll å alkoholisthem 1,514 kronor 34 öre samt att det anslagsbelopp, som innevarande år funnes tillgängligt till fördelning, utgjorde 5,326 kronor 35 öre, vartill komme fem procent å det belopp, som i år erhöles från statskontoret och som ännu ej vore till siffran känt.

I fråga om det anslag av kr. 1,514: 34, som genom stadsfullmäktiges beslut den 20 juni 1912 lämnats till medellösa drinkares härifrån staden underhåll å alkoholisthem hade nämnden föreslagit, att detsamma fortfarande måtte få användas för samma ändamål och att anslaget måtte överlämnas till disposition av fattigvårdsstyrelsen.

Emot vad nämnden sålunda föreslagit hade drätselkammaren ingen anmärkning att göra men ville hemställa, att, därest särskild nykterhetsnämnd enligt lagen om behandling av alkoholister komme att av stadsfullmäktige tillsättas, anslaget måtte överlämnas till denna nämnd.

Vidare hade nämnden föreslagit följande fördelning av 1913 års anslag till nykterhetens befrämjande:

1)	till understöd medelst tidningsprenumeration åt nykterhetskaféer här i staden	200:—
2)	till läsestugorna och folkköket för arbetsåret 1 okt. 1913 - 30 sept. 1914 till Haga läsestuga, hyresbidrag och vattenavgift 418:— till d o tre föregående års vattenavgift 54:— till kombinerade läsestugan och folkköket, hyra 1,400:— till båda gemensamt: prenumeration å tidningar m. m. 335:— underhåll av inventarier 150:—	2,357:—
3)	till gratisutdelning av varm mjölk eller ölost vid härvarande hamn under nästa höst eller vinter	500:—
	dessa tre anslag att ställas till disposition av styrelsen för Karlstads läsestugor och folkkök.	
4)	till ungdomstemplet n:o 3 Dygdens Sköldborg av N. G. T. O., ungdomslogen n:o 109 Linnea av I. O. G. T. (i samverkan med n:o 1300 Pyrola), barntemplet n:o 76 Fästet av T. O. samt ungdomsavdelningen n:o 144 Unga Viljor av N. O. V. att emot redovisning för användningen användas till anordning av nykterhetslektioner i organisationerna och till spridande av lämplig litteratur mellan deras yngre medlemmar, att utgå med 50 kronor till varje förening och återstoden fördelat efter antalet barn i föreningarna	300:—
5)	till frälsningsarméns slumverksamhet, mot redovisning.....	750:—
6)	till föreningen Vita Bandet för dess verksamhet, mot redovisning ...	200:—
		<u>Kronor 4,307:—</u>

samt att återstoden av anslaget reserveras till 1914.

Med instämmande i vad nämnden sålunda föreslagit, beslöt drätselkammaren tillstyrka bifall till den av nämnden gjorda framställningen angående användandet av innevarande års anslag till nykterhetens befrämjande.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

73. Styrelsens för Karlstads läsestugor och folkkök framställning om anslag för verksamhetsåret den 1 oktober 1918—den 30 september 1914.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Styrelsen för Karlstads läsestugor och folkkök får härmed till Stadsfullmäktige inlämna nedanstående förslag till utgiftsstat för läsestugu- och folkköksverksamheten under arbetsåret 1 okt. 1913—30 sept. 1914.

Till Haga läsestuga, hyresbidrag och vattenavgift	Kr.	418:—
vattenavgift för tiden $\frac{1}{10}$ 1910— $\frac{80}{9}$ 1913	»	54:—
Till kombin, läsestuga och folkköket	»	1,400:—
Till båda gemensamt:		
Prenumeration å tidningar m. m.	Kr.	335 —
Underhåll av inventarier	»	150:—
		» 485:—
		<hr/>
		Summa Kronor 2,357:—

Med anledning av ovanstående utgiftsstat får styrelsen hemställa, att Stadsfullmäktige behagade för läsestuga- och folkköksverksamheten under arbetsåret $\frac{1}{10}$ 13— $\frac{80}{9}$ 14 anslå Kr. 2,357.

Karlstad den 29 april 1913.

Å styrelsens vägnar:

O. P. MOBERG,
ordförande.

M. P. BANDELIN,
kassör.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Styrelsen för Karlstads läsestugor och folkkök får härmed avgiva följande redogörelse för dessa anstalters verksamhet under senaste arbetsåret.

Folkköket och den därmed kombinerade läsestugan flyttades sistl. 1 okt. till nya lokaler i fastigheten Staden 165 (Kung Karl.) Samtidigt antogs till föreståndarinna Fru Augusta Lindvall, som enligt styrelsens förmenande på ett mycket förtjänstfullt sätt sköter den åtagna sysslan.

Haga läsestuga har under gångna året arbetat under samma föreståndarinna och till styrelsens belåtenhet.

I läsrummen ha tidningar och tidskrifter flitigt anlåtats. Däremot har bokförrådet ej kommit till användning, och då styrelsen har den uppfattningen, att detsamma även under kommande år endast i ringa grad kommer att tagas i bruk, har intet anslag för bokinköp och inbindning begärts. På grund av det minskade utrymmet i de nya folkkökslokalerna har bokförrådet blivit flyttat till Haga läsestuga.

Enligt lämnade uppgifter har folkköket besökts av i medeltal 35 personer vid varje måltid och den därmed kombinerade läsestugan av c:a 100 personer dagligen, samt Haga läsestuga av c:a 65 personer i kaféet och 80 å 85 i läsrummet.

Av de räkenskaper, som respektive förest. avlämnat till styrelsen, har denna funnit, att anslaget till komb. folkköket och läsestugan för kommande räkenskapsår bör bibehållas vid samma belopp, men att, vad Haga läsestuga angår, en höj-

ning är nödvändig, varför styrelsen för ändamålet begärt ett anslag av 418 kr.

Att ett såpass stort bidrag är behöfligt, beror på, dels att priserna i läsestugans kafé äro avsevärt lägre än i andra nykterhetskaféer i staden, dels att all försäljning av tobak är förbjuden.

I hyreskontraktet för Haga läsestuga bestämmes, att hyresgästen skall erlägga stadsgad vattenavgift. Denna avgift har dock icke förut af hyresvärden fordrats, men då nuvarande ägaren utkräver densamma för de senaste 3 åren, har styrelsen sett sig nödsakad begära därför behöfligt anslag, 54 kronor.

Styrelsen har ej av förre folkköksförest. hr C. A. Fridman kunnat utfå det belopp till hyran, som Stadsfullmäktige bestämt, varför den vid hr Fridmans konkurs nödgats avskrika en fordran av 420 kr. Men då åtskilliga besparingar kunnat göras å inventariers underhåll m. m., har styrelsen ej behövt begära särskilt anslag för täckandet av denna brist.

Med styrelseberättelsen följer uppgift å i läsrummen tillgängliga tidningar och tidskrifter, begäran om anslag för nästa räkenskapsår ävensom revisionsberättelse för tiden 1 okt. 1911—1 okt. 1912.

Den stora avskrivning å inventarier, som styrelsen enligt denna företagit, har nödvändiggjorts därav, att sådan avskrivning icke förut någon gång skett.

Flyttningen av folkköket har gjort en del inventarier, till ett värde av 409 kr., överflödiga. Dessa förvaras nu i det s. k. utställningshuset.

Styrelsen har ock, i enlighet med Stadsfullmäktiges beslut, den gångna vintern föranstaltat om utdelning av varm mjölk vid hamnen. Därvid har utdelats 1,452 liter mjölk, som jämte omkostnader krävt en utgift av 299: 77 kr. Mjölken har rönt livlig efterfrågan, men huruvida mjölkutdelningen direkt bidragit till nykterhetens befrämjande, vågar styrelsen ej avgöra.

Utom de av stadsfullmäktige utsedda ledamöterna består styrelsen av Herrar snickaren K. P. Larsson, snickaren Adolf Carlsson och folkskoll. A. G. Lingren. Genom Karlstads arbetareförenings upplösning har styrelsen minskats med en medlem.

Karlstad den 30 april 1913.

Å Styrelsens vägnar:

O. P. MOBERG,
ordförande.

M. P. BANDELIN,
kassör.

Tidningar och tidskrifter, som tillhandahållas på Karlstads läsestuga:

Ansgari-Posten, Arbetet, Arvika Tidning, Arvika Nyheter, Bergslagen, Daggdroppen, Dagens Nyheter, Egna hem, Filipstads Stads och Bergslags tidning, Göteborgs Handels och Sjöfarts Tidning, Karlskoga Tidning, Kurre, Nya Kristinehamns-

posten, Ny Tid, National-Kuriren, Reformatorn, Social-Demokraten, Seffle-Tidningen, Strix, Stockholms Dagblad, Stockholms-Tidningen, Svensk Damtidning, Svenska Morgonbladet, Verdandisten, Blå Bandel, Bonniers månadshäften, Hvar 8 Dag Hygienisk Revy, Kristendomen och vår tid, Social Tidskrift, Svensk Tidskrift Svenska Stadsförbundets Tidskrift, Sveriges Natur, Veckojournalen, Riksdagens protokoll 1913 för Andra Kamnaren, med Bihang.

Karlstad den 30 april 1913.

O. P. MOBERG.

**Kassa-Rapport för Karlstads Folk-kök och Läsestugor
från 1 oktober 1912 till dato.**

Inkomster:

Behållning från Sept.		254: 6
Uttaget från Drätselkammaren:		
af ansl. till Folkkök och Läsestugor	1,871: —	
d:o d:o till prenumeration af tidningar till nykterhetskaféer ..	200: —	
d:o d:o till mjölkutdelningen	300: —	
Haga läsestuga, inbet. hyra	450: —	2,821: —
		<u>Kronor 3,075: 6</u>

Utgifter:

Hyror för Folkkök och Läsestugor		1,650: —
Prenumeration af tidningar och tidskrifter till Folk-kök o. Läsestugor	314: 90	
dito till nykterhetskaféer	200: —	514: 9
Flyttningkostnader		292: 5
Varmmjölkutdelningen		299: 7
Inventariers underhåll		86: 5
Behållning i bank och kassan		231: 8
		<u>Kronor 3,075: 6</u>

Karlstad den 29 april 1913.

M. P. BANDELIN,
Kassör.

Undertecknad, revisor af Karlstads läsestugors och folkköks räkenskaper oc förvaltning för räkenskapsåret 1 Oktober 1911—1 Oktober 1912, får efter veik ställd granskning afgiva följande

Revisionsberättelse:

Behållning från föregående räkenskapsår:

Kontant	Kr.	4: 38	
Inventarier	»	3,563: 70	Kr. 3,568: 08

Inkomster:

Karlstads stads anslag	Kr.	2,825: —	
af C. A. Friman erlagt hyresbidrag	»	80: —	
Haga läsestugas hyresbidrag	»	450: —	
Ränta å i bank inestående	»	20: 98	» 3,375: 98
			<u>Kronor 6,944: 06</u>

Utgifter:

Hyror	Kr.	2,502: —	
Inköp af inventarier	»	45: —	
Prenumerationskostnader	»	516: 30	
Diverse utgifter	»	62: 45	
Afskrivning å inventarier	»	1,863: 70	Kr. 4,989: 45

Behållning vid räkenskapsårets slut:

Kontant och i bank inestående	Kr.	254: 61	
Inventarier	»	1,700: —	Kr. 1,954: 61
			<u>Kronor 6,944: 06</u>

Då räkenskaperna äro ordentligt förda och alla utgiftsposter verifierade, får undertecknad föreslå full ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattar.

Karlstad den 25 April 1913.

G. MÆCHEL.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Nämnden för afgifvande af förslag rörande användningen af anslaget till nykterhetens befrämjande får härmed afgifva yttrande öfver styrelsen för Karlstads läsestugor och folkkök framställning om anslag af Kr. 2,357: — för verksamhetsåret 1 oktober 1913 — 30 september 1914.

Nämnden har inhämtat, att styrelsen icke varit i stånd att anskaffa annan lokal för folkköket, och får för sin del förorda bifall till den gjorda framställningen under samma vilkor, som förut stadgats, eller att innehavarna af läsestugor och folkkök tillförbindas att föra ordentliga räkenskaper öfver rörelsen och senast den 1 mars aflämna räkenskapen för föregående hyresår till styrelsen, som vid hvarje framställning om anslag har att med ledning häraf taga frågan om nedläggning i stadens hyresbidrag under ompröfning.

Karlstad den 12 juni 1913.

Å Nämndens vägnar:
K. J. LINDHOLM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 28 juli 1913.*

§ 6.

Uti hos stadsfullmäktige gjord framställning hade styrelsen för Karlstads läsestugor och folkkök hemställt, att fullmäktige måtte för den kombinerade läsestuga och folkköksverksamheten för arbetsåret 1 oktober 1913 — den 30 september 1914 anvisa ett belopp av 2,357 kronor; och hade drätselkammaren uppå remiss att häröver yttra sig. Sedan drätselkammaren genomgått och granskat den till grund för anslagsäskandet uppgjorda utgiftsstaten för ovannämnda verksamhetsår ävenson tagit del av Styrelsens för sistförflutna verksamhetsår avgivna berättelse samt övriga vid framställningen fogade handlingar, beslöt kammaren, som ville såson ett önskemål uttala, att styrelsen ville i god tid, innan nu gällande hyreskontrakt utginge, verkställa utredning om behovet av folkkökets fortsatta verksamhet, hemställa, att det begärda anslaget måtte av stadsfullmäktige beviljas att utgå av innevarande års anslag för nykterhetsakens befrämjande.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM

*Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktige
i Karlstads Beredningsutskott den 5 september 1913*

§ 86.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att avgiva utlåtande i fråga om användningen av 1913 års anslag till nykterhetens befrämjande, och beslöt Utskottet att i sammanhang härmed jämväl företaga till behandling Styrelsens för Karlstad läsestugor och folkkök till Utskottet för yttrandes avgivande remitterade framställning om anslag för verksamhetsåret den 1 oktober 1913 — den 30 september 1914

Nämnden för avgivande av förslag rörande användningen av anslaget till nykterhetens främjande hade uti skrivelse till Stadsfullmäktige, varöver Drätselkammaren avgivit yttrande, dels meddelat, att ett belopp av 5,326 kronor 34 öre finnes till förfogande, vartill komme 5 procent å det belopp, som erhöles från Statskontoret, dels och avgivit förslag till fördelning av berörda belopp.

Därjämte hade Nämnden, med förmålan, att det av Stadsfullmäktige nästlidna år beviljade anslag av 1,514 kronor 34 öre till drinkares underhåll å alkoholiskt hem icke blivit under året till någon del använt, föreslagit, att detta anslag fortfarande finge för samma ändamål användas och att anslaget måtte överlämnas till disposition av fattigvårdsstyrelsen.

Vid Nämndens framställning hade fogats till Nämnden inkomna redogörelser från de ungdomsföreningar, som nästlidna år beviljats anslag av ifrågavarande medel, och hade Föreningen Vita Bandet till Stadsfullmäktige inkommit med enahanda redogörelse, vilken jämväl åtföljde hardlingarne i detta ärende.

Drättselkammaren hade uti sitt yttrande över Nämndens framställning tillstyrkt den av Nämnden föreslagna fördelningen av innevarande års anslag till nykterhetens befrämjande, och hade kammaren i fråga om anslaget till drinkares underhåll å alkoholisthem föreslagit det tillägg till Nämndens härom gjorda hemställan, att, därest särskild nykterhetsnämnd enligt lagen om behandling av alkoholister komme att av Stadsfullmäktige tillsättas, anslaget måtte överlämnas till denna nämnd.

Vad därefter beträffade den av Styrelsen för läsestugorna och folkköket gjorda framställningen om anslag för verksamhetsåret den 1 oktober 1913—den 30 september 1914, inhämtade Utskottet, att såväl ovan omförmälda Nämnd som Drättselkammaren uti infortrade yttranden tillstyrkt bifall till framställningen under samma villkor, som förut stadgats, samt Kammaren under uttalande tillika av det önskemål, att Styrelsen ville i god tid, innan nu gällande hyreskontrakt utginge, verkställa utredning om behovet av folkkökets fortsatta verksamhet.

Efter överläggning beslöt Utskottet hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte bestuta, att det anslag av 1,514 kronor 34 öre, som genom Stadsfullmäktiges beslut den 20 juni 1912 beviljats till medellösa drinkares härifrån staden underhåll å alkoholisthem, fortfarande får för samma ändamål användas samt att anslaget överlämnas till disposition av Fattigvårdsstyrelsen, dock med föreskrift, att därest särskild nykterhetsnämnd enligt lagen om behandling av alkoholister kommer att av Stadsfullmäktige tillsättas, anslaget överlämnas till disposition av denna nämnd;

att Stadsfullmäktige vidare måtte besluta, att av innevarande års anslag till nykterhetens befrämjande skall utgå:

1:o Till understöd medelst tidningsprenumeration åt nykterhetskaféer här i staden 200: —

2:o Till läsestugorna och folkköket för arbetsåret den 1 oktober 1913—den 30 september 1914 följande belopp, nämligen:

till Haga läsestuga, hyresbidrag och vattenavgift 418: —
till d:o d:o tre föregående års vattenavgift 54: —
till kombinerade läsestugan och folkköket, hyra 1,400: —

till båda gemensamt:		
prenumeration & tidningar m. m.	335: —	
underhåll av inventarier	150: —	2,357: —
3:o) Till gratisutdelning av varm mjölk eller ölost vid härvarande hamn under nästa höst och vinter		500: —
dessa tre anslag att ställas till disposition av Styrelsen för Karlstads läsestugor och folkkök;		
4:o) Till ungdomstemplet N:o 3 Dygdens Sköldborg av N. G. T. O., ungdomslogen N:o 109 Linnéa av I. O. G. T. (i samverkan med N:o 1300 Pyrola), barntemplet N:o 76 Fästet av T. O. samt ungdomsavdelningen N:o 144 Unga Viljor av N. O. V., att emot redovisning för användningen användas till anordnande af nykterhetslektioner i organisationerna och till spridande av lämplig litteratur mellan deras yngre medlemmar, att utgå med 50 kronor till varje förening och återstoden fördelat efter antalet barn i föreningarne		300: —
5:o) Till Frälsningsarméns slumverksamhet mot redovisning		750: —
6:o) Till föreningen Vita Bandet för dess verksamhet mot redovisning		200: —
		<u>S:ma kronor 4,307: —</u>

samt att återstoden av anslaget reserveras till år 1914;

att Stadsfullmäktige måtte såsom villkor för de till läsestugorna och folkköket beviljade anslagens åtnjutande föreskriva, att innehavarna tillförbindas att föra ordentliga räkenskaper över rörelsen och senast den 1 mars avlämna räkenskapen för föregående hyresår till Styrelsen, som vid varje framställning om anslag har att med ledning härav taga frågan om nedsättning i stadens hyresbidrag under omprövning, samt

att Stadsfullmäktige måtte uppdraga åt Styrelsen för läsestugorna och folkköket att i god tid, innan nu gällande hyreskontrakt utgår, verkställa utredning om behovet av folkkökets fortsatta verksamhet.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

74. Hamnstyrelsens framställning om rätt att av det beviljade anslaget till muddringsarbeten få under innevarande år använda ytterligare 8,000 kronor.

Utdrag av protokoll, hållet hos hamnstyrelsen i Karlstad den 25 augusti 1913.

§ 95.

Under erinran om, att stadsfullmäktige den 21 november 1912 till utförande av muddringsarbeten under åren 1913, 1914 och 1915 beviljade ett anslag av 66,000 kronor, varav för 1913 25,000, anmälde stadsingenjören, att den del av arbetet, som avsetts att utföras under innevarande år, inom närmaste tiden komme att fullbordas och anslaget därmed förbrukas. Emellertid framhölls önskvärdheten av att arbetena finge fortsättas, då nu verken vore i gång, särskilt för fyllningen av Tyggårdsviken, så att upplagsplatser kunde uthyras där redan nästa år. För detta ändamål erfordrades ytterligare 8,000 kr.

Efter överläggning beslöt styrelsen hos stadsfullmäktige hemställa, att utav det återstående anslaget, 41,000 kronor, finge för muddringsarbetenas fortsättande under innevarande år användas 8,000 kronor.

Denna § förklarades genast justerad.

In fidem:
IWAR OLSSON.

Utdrag ur protokollet hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 3 september 1913.

§ 2.

Uppå remiss från Stadsfullmäktige bade Drätselkammaren att avgiva yttrande över hamnstyrelsens framställning om rätt att av det beviljade anslaget till muddringsarbeten få under innevarande år använda ytterligare 8,000:— kronor; och beslöt Drätselkammaren tillstyrka den av Hamnstyrelsen gjorda framställningen samt att beloppet skulle utgå av det senast upptagna amorteringslånet.

Denna § förklarades genast justerad.

In fidem:
ERNST STRIDSBERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 5 september 1913.*

§ 87.

Hos Stadsfullmäktige hade Hamnstyrelsen hemställt om rätt att av det beviljade anslaget till muddringsarbeten få under innevarande år använda ytterligare ett belopp av 8,000 kronor, och hade Beredningsutskottet, uppå remiss, att häröver avgiva yttrande.

Drätselkammaren hade uti infordrat utlåtande tillstyrkt bifall till Hamnstyrelsens berörda framställning.

Det antecknades, *dels* att Stadsfullmäktige å sammanträde den 21 november 1912 beviljat ett belopp av 66,000 kronor, varav för innevarande år 25,000 kronor för utförande under åren 1913, 1914 och 1915 av de muddringsarbeten, som erfordrades för att fartyg med fyra meters djupgående skulle kunna ingå till och angöra Karlstads hamn, *dels ock* att berörda anslagsbelopp av 66,000 kronor ingått i det 40-åriga amorteringslånet, till vars upptagande staden under innevarande år erhållit Kungl. Majts tillstånd.

Med hänsyn till vad Hamnstyrelsen i ärendet anfört beslöt Utskottet hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte besluta att av det till utförande av muddringsarbeten under åren 1913, 1914 och 1915 beviljade anslag ställa till Hamnstyrelsens förfogande under innevarande år ytterligare ett belopp av 8,000 kronor att användas för muddringsarbetenas fortsättande ävensom föreskriva, att nämnda belopp skulle utgå av det senast upptagna amorteringslånet.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

**75. Styrelsens för Vattenlednings- och Belysningsverken framställning
om anslag för anskaffande av en transformator
för elektricitetsverkets behov.**

Utdrag ur protokollet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 17 juli 1913.

§ 9.

Då det med anledning av ökad energiförbrukning vid Mekaniska Verkstaden

visat sig nödvändigt att anskaffa en större transformator därstädes, för vilkens anskaffning enligt Belysningsingenjörens beräkning skulle erfordras ett belopp av 4,000 kronor, beslöt Styrelsen att för nämnda ändamål hos Stadsfullmäktige begära ett anslag av detta belopp.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Drätselkammaren
i Karlstad den 3 september 1913.*

§ 4.

Uppå remiss från Stadsfullmäktige hade Drätselkammaren att avgiva yttrande över styrelsens för vattenlednings- och belysningsverken framställning om anslag av 4,000: — kronor för anskaffande av en transformator för elektricitetsverkets behov; och beslöt Drätselkammaren tillstyrka, att det begärda anslaget måtte beviljas att av kammaren förskötteras och sedermera upptagas i elektricitetsverkets stat för år 1914.

Denna § förklarades genast justerad.

In fidem:
ERNST STRIDSBERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 5 september 1913.*

§ 88.

Hos Stadsfullmäktige hade Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken hemställt om ett anslag av 4,000 kronor för anskaffande av en transformator för elektricitetsverkets behov, till vilken framställning Drätselkammaren uti infortrat yttrande tillstyrkt bifall.

Beredningsutskottet, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, beslöt jämväl tillstyrka det begärda anslagets beviljande, vadan Utskottet hemställde,

att Stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag av 4,000 kronor för anskaffande av en transformator för elektricitetsverkets behov ävensom bestämma, att berörda belopp skulle upptagas i elektricitetsverkets stat samt utgå av tillgängliga medel.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

76. Styrelsens för Vattenlednings- och Belysningsverken framställning om beviljande av medel till anskaffande av reservmaskineri för elektricitetsverket.

Utdrag ur protokollet hållet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 3 sept. 1913

§ 1.

Under hänvisning till Styrelsens framställning af 10 april detta år om anslag för anskaffande af reservmaskineri för Elektricitetsverket och Stadsfullmäktiges beslut i samma ärende af den 22 maj d. å. beslöt Styrelsen ingå till Stadsfullmäktige med hemställan, att ifrågavarande anslag nu måtte omedelbart beviljas.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

Utdrag ur protokollet hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 3 september 1913.

§ 3.

Sedan Stadsfullmäktige genom beslut den 22 maj 1913 i princip godkännt ett av styrelsen för vattenlednings- och belysningsverken ingivet förslag till anskaffande av reservmaskineri för elektricitetsverket, hade Drätselkammaren nu uppå remiss, att yttra sig över samma styrelses hemställan att det i förslaget begärda anslag 115,000:— kronor måtte omedelbart beviljas; och beslöt Drätselkammaren tillstyrka Stadsfullmäktige att bevilja det begärda anslaget samt beslöt, att sålunda beviljat anslag skall anskaffas genom upplåning.

Denna § förklarades genast justerad.

In fidem:
ERNST STRIDSBERG.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad Beredningsutskott den 5 september 1913

§ 89.

Sedan Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken till Stadsfullmäktige ingivit förslag till anskaffande av reservmaskineri för elektricitetsverket me

reservcentral inom Karlstads mekaniska verkstads område och hemställt om härför erforderligt anslag av 115,000 kronor samt Drätselkammaren uti häröver avgivet yttrande, enär kostnaderna för förslägets genomförande måste täckas genom lån och Stadsfullmäktige icke ägde fatta beslut om upptagande av nytt lån, förrän det av Kungl. Majt medgivna lånet kunnat upptägas, föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte i princip godkänna det av Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken ingivna försläget, beslöto Stadsfullmäktige å sammanträde den 22 maj 1913 att bifalla vad Drätselkammaren i detta ärende hemställt.

Under hänvisning till sin ovan omförmälda framställning hade nu Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken hos Stadsfullmäktige hemställt, att ifrågavarande anslag nu måtte av Fullmäktige beviljas och hade Drätselkammaren uti häröver avgivet yttrande tillstyrkt framställningen.

Beredningsutskottet, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, beslöt hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte besluta att, för anskaffande av reservmaskineri för elektricitetsverket i enlighet med Stadsfullmäktiges ovan omförmälda beslut å sammanträde den 22 maj 1913, bevilja ett anslag av 115,000 kronor, ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp skulle anskaffas genom upplåning.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

77. Beredningsutskottets förslag till fördelning av Mellqvistska slöjdstipendiet.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 5 september 1913.

§ 90.

Sedan rektor vid härvarande folkskoleseminarium till Stadsfullmäktige insänt till honom inom föreskriven tid ingivna ansökningar till Mellqvistska slöjdstipendiet från utexaminerade seminariieleverna Richard Örtendal, Albert Samuelson och Johan Hildor Holm jämte eget och slöjdlärorens vid seminariet yttrande över ansökningarna, så hade nu uppå remiss Beredningsutskottet att avgiva förslag till stipendiets fördelning.

Vid handlingarnes föredragning inhämtade Utskottet, att samtliga sökandena hade kompetens för stipendiums erhållande samt att rektorn och slöjdläraren vid seminariet i främsta rummet förordat Örtendal och Samuelson till erhållande av stipendium.

Efter överläggning beslöt Utskottet hemställa,

att Stadsfullmäktige ville av nu för utdelning tillgängliga räntan å stipendiefonden, vilken ränta uppginge till 412 kronor 50 öre, tilldela sökandena Richard Örtendal och Albert Samuelson hälften vardera att på vanliga vilkor åtnjutas.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1913.

Den 16 Oktober.

N:o 10.

78. Beredningsutskottets förslag till val av ledamöter och suppleanter i pensionsnämnderna för stadens pensionsdistrikt.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 oktober 1913.*

§ 92.

Beredningsutskottet, som hade att avgiva förslag till val av ledamöter och suppleanter i pensionsnämnderna för stadens pensionsdistrikt för en tid av fyra år, räknade från och med år 1914, beslöt att i sådant hänseende föreslå:

För första pensionsdistriktet (omfattande Tingvallastaden):

Till *Ledamöter* i pensionsnämnden:

Garvaren Adolf Karlsson,
Fru Terese Skarin,
Förste stadsläkaren H. Söderbaum,
Fabrikören K. A. Falk.

Till *Suppleanter*:

Snickaren J. A. Frimodig,
Glashandelsidkerskan Anna Jansson,
Snickaren K. P. Larsson,
Skräddaren A. Löfgren.

För andra pensionsdistriktet (omfattande Klara, Haga med Östra järnvägsstationen och Herrhagen):

Till *Ledamöter* i pensionsnämnden:

Kassören A. O. Alstermark,
Agenten P. G. Renvall,

Sömmerskan Hulda Andersson,
Andre stadsläkaren H. Severin.

Till *Suppleanter*:

Pastoratsadjunkten Claes Jacobson,
Fru Ingrid Larson,
Förmanen A. Aurell,
Degelmakaren Sigfrid Gustafsson.

För tredje pensionsdistriktet (omfattande återstående delen av staden och dess område):

Till *Ledamöter* i pensionsnämnden:

Kyrkoskrivaren J. E. Andersson,
Sömmerskan Sofia Elovsson,
Fabrikören R. Ternqvist,
Medicine Licentiaten A. Högström.

Till *Suppleanter*:

Plåtslagaren Olof Eriksson,
Fru Alma Norssell,
Verkmästaren S. P. Florell,
Skinnhandlaren Petrus Lindkvist.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

79. Beredningsutskottets förslag till val av en ledamot samt tre suppleanter i pensioneringskommittén.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 oktober 1913.*

§ 93.

Beredningsutskottet, som hade att avgiva förslag till val av dels en ledamot i Pensioneringskommittén efter Herr V. Vendel, som av sagt sig delta uppdrag, och dels tre suppleanter i samma kommitté, beslöt föreslå

till *ledamot* i pensioneringskommittén:

Landsfiskalen J. Noréus, samt

till *suppleanter* i nämnda kommitté:
Apotekaren S. Gullström,
Lasarettsläkaren P. Clarholm,
Godsexpeditören J. A. Håkansson.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

80. Magistratens förslag till ändrad lydelse av par. 2 och 4 i den för Rådhusrätten och Magistraten gällande arbetsordning och lönestat.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Med anledning af stadsfullmäktiges uppdrag, lämnat genom beslut den 20 sistlidne februari, får Magistraten till stadsfullmäktiges pröfning öfverlämna förslag till ändrad lydelse af §§ 2 och 4 i den för Rådhus Rätten och Magistraten gällande arbetsordning och lönestat. Karlstads rådhus den 29 mars 1913.

På Magistratens vägnar:
K. J. LINDHOLM.

§ 2.

Rådhusrättens och Magistratens göromål fördelas sålunda, att det tillkommer

Borgmästaren

- att leda förhandlingarna inför rådhusrätten och magistraten;
- att hafva tillsyn öfver ärendenas skyndsamma och ordentliga handläggning vid rådhusrätten och i magistraten;
- att uppsätta, underteckna och expediera utlåtanden och kungörelser, som af Magistraten afgifvas och utfärdas;
- att utfärda stämningar i civila mål och brottmål samt i konkurs- och årsstämningssmål;
- att hvarje år uppgöra generalförslag rörande stadens inkomster och utgifter;
- att hafva högsta tillsyn öfver stadens polis samt utöfva chefskap för densamma;
- att vara öfverexekutor; samt
- att utfärda de bevis, hvarom i lag stadgas eller föreskrift ej annorledes här nedan meddelas.

Förste rådmannen

att såsom ledamot af rådhusrätten och magistraten deltaga i handläggningen af där förekommande mål och ärenden;

att föra dombok i civila mål och ärenden samt ombesörja därmed sammanhängande expedition och utfärda därpå grundade bevis;

att utfärda kallelser i konkurs- och årsstämmingsmål, samt föra konkurs- och boskillnadsdiarier äfvensom utfärda därpå grundade bevis;

att upprätta statistiska uppgifter angående domboksärenden i civila mål;

att vid sådant tillfälligt förhinder för borgmästaren, som omförmäles i nådiga resolutionen af den 9 december 1766, hans tjänst uppehålla.

Andre rådmannen

att såsom ledamot af rådhusrätten och magistraten deltaga i handläggningen af där förekommande mål och ärenden;

att föra och expediera de så kallade småprotokollen, fastighetsböckerna och förmyndareroteln samt utfärda därpå grundade bevis äfvensom att granska godemännens för tillsyn å förmynderskap afgifna berättelser och anmäla därvid anmärkta förhållanden, som kunna till någon rättens åtgärd föranleda;

att upprätta de årliga uppgifter, hvilka skola för ärenden rörande småprotokollen till justitiedepartementet ingifvas;

att vid sådant tillfälligt förfall för borgmästaren, som ofvan sägs, och då förste rådmannen är hindrad, förestå borgmästarebefattningen;

att i det till hans förfogande ställda, å hans ämbetsrum befintliga kassaskåp förvara alla de af honom å tjänstens vägnar mottagna värdepapper, då han ej för protokollsuppsättning eller af annan orsak behöfver behandla dem, äfvensom stadens fastighetsböcker; och skall härvid iakttagas, att fastighetsböckerna ej må från ämbetslokalen bortföras och att ej heller omförmälda värdepapper må under den tid, då de äro under aedre rådmannens vård, å annat ställe förvaras.

Tredje rådmannen

som tillika är magistratssekreterare och notarius publikus,

att föra dombok i brottmål samt ombesörja därmed sammanhängande expedition och utfärda därpå grundade bevis;

att tjänstgöra såsom ledamot af rådhusrätten och magistraten;

att föra protokoll öfver magistratsärenden samt ombesörja all den magistraten åliggande expeditionsskyldighet och brevväxling, som icke, enligt hvad ofvan sägs, åligger borgmästaren;

att upprätta och expediera föreskrifna uppgifter angående markegången;

att föra handels- och sjukkasserogister och ombesörja hvad därmed äger sammanhang, med rätt att uppbära därför belöpande afgifter mot skyldighet att själf bekosta de utgifter som äro med registreringen förenade;

att upprätta de statistiska uppgifter, som skola till kommerskollegium ingifvas, ävensom angående brottmål;

att handlägga de ärenden, som åligga notarius publikus;

att hafva närmaste tillsyn öfver kontrollstämpling af metallarbeten;

samt att hålla besiktningar, värderingar och andra ej särskildt nämnda förreättningar, som utom rådhusrättens eller magistratens sammanträden skola verkställas, samt inför rådhusrätten och magistraten föredraga dessa ärenden, äfvensom att vara kontrollant vid kronouppbörden.

Göromål, hvarom här ofvan ej särskilt stadgas, fördelas på sätt magistraten finner lämpligt.

§ 4.

Rådhusrättens och magistratens ledamöter åtnjuta följande årliga löneförmåner:

Borgmästaren:

Kontant lön	6,000: —	
Tjänstgöringspenningar	2,000: —	
Lösen m. m. beräknadt till	500: —	8,500: —

Första rådmannen:

Kontant lön	2,500: —	
Tjänstgöringspenningar	1,200: —	
Lösen m. m. beräknadt till	1,300: —	5,000: —

Andre rådmannen:

Lösen m. m. beräknadt till	5,000: —	
----------------------------------	----------	--

Tredje rådmannen:

Lön	3,300: —	
Tjänstgöringspenningar	1,200: —	
Lösen m. m. beräknadt till	200: —	4,700: —

S:a Kronor 23,200: —

Skulle för något år andra rådmannens hela bruttoinkomst af lösen m. m. icke uppgå till 6,000 kronor, fylles det felande af stadskassan.

Lön och tjänstgöringspenningar utbetalas kvartalsvis, lönen vid början af kvartalets tredje månad och tjänstgöringspenningarna vid kvartalets slut.

Lösen för expeditioner tillfaller expeditionshafvanden, dock med det undantag, att lösen för växelprotester; ehvad de värkställts af notarius publikus eller an-

nan magistratsledamot, skall efter afdrag af en krona för hvarje växelprotest såsom ersättning för vittne och andra omkostnader, ingå till stadskassan och för hvarje månad inom åtta dagar därefter redovisas till drätselkammaren, som har att denna inkomst i särskildt konto i stadens räkenskaper upptaga. Af de medel, som sålunda till stadskassan inflyta, skall, så långt de räcka, för hvarje år användas det belopp intill 2,000 kronor, som utöfver nu gällande lönereglering erfordras till aflöning åt rådhusrättens och magistratens ledamöter, i första lönegrad. I händelse nämnda till stadskassan ingående belopp något år överskjuter 2,000 kronor, skall öfverskottet efter årets slut öfverlämnas till magistraten, att såsom löneförbättring tillfalla hälften tredje rådmannen och andra hälften första och andra rådmannen till lika fördelning.

Undertecknade godkänna för vår del ofvanstående förslag till ny lydelse af §§ 2 och 4 i den af Kungl. Maj:t den 20 April 1906 fastställda arbetsordning och lönestat för Rådhusrätten och Magistraten i Karlstad; Karlstad den 4 April 1913.

ERIK LUNDBLAD.

C. LIDBERG.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 25 augusti 1913.*

§ 11.

Uppå remiss hade drätselkammaren att avgiva yttrande över ett från magistraten till stadsfullmäktiges prövning överlämnat förslag till ändrad lydelse av §§ 2 och 4 i den för Rådhusrätten och Magistraten gällande arbetsordning och lönestat.

Kammaren ville först erinra därom, att stadsfullmäktige den 20 februari innevarande år beviljat ett anslag av 1,500 kronor pr år till aflönande av extra biträde i förste rådmannens tjänst att från 1913 års början utgå intill dess ändring blivit fastställd i Rådhusrättens och Magistratens arbetsordning och lönestat därhän, att förändret av domboken i brottmål öfverflyttades på tredje rådmannen mot en ökning i dennes löneinkomster av 1,100 kronor.

På stadsfullmäktiges samtidigt gjorda anhållan hade Magistraten inkommit med nu föreliggande förslag till berörda ändring i arbetsordningen och lönestaten; och fann kammaren icke något att anmärka mot förslaget. Men då fråga nu föreläge om ändring av § 4 i arbetsordningen och lönestaten ville drätselkammaren hemställa, att även den ändring måtte vidtagas i § 4, att lön och tjänstgöringspenningar skola utbetalas månadsvis den 1 i varje månad, lönen för den ingångna månaden och tjänstgöringspenningar för den sist förflutna månaden.

Drättselkammaren beslöt alltså tillstyrka stadsfullmäktige att godkänna Magistratens förslag till ändrad lydelse av §§ 2 och 4 i den för Rådhusrätten och Magistraten gällande arbetsordning och löneslat med den av drättselkammaren nu föreslagna ändringen samt att söka fastställelse därå.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 oktober 1913.*

§ 94.

Med föranledande av Stadsfullmäktiges beslut den 20 februari innevarande år hade Magistraten uppgjort och till Stadsfullmäktige inkommit med förslag till sådan ändring av §§ 2 och 4 i den för Rådhusrätten och Magistraten här i staden gällande arbetsordning och löneslat, att förandet av domboken i brottmål överflyttades på tredje rådmannen mot en ökning i dennes löneinkomster av 1,100 kr.

Uti häröver infordrat yttrande hade Drättselkammaren tillstyrkt förslaget godkännande ävensom i sammanhang härmed hemställt, att Stadsfullmäktige jämväl måtte för sin del besluta den ytterligare ändring i § 4 i arbetsordningen och löneslaten, att lön och tjänstgöringspenningar utbetalades månadsvis den 1 i varje månad, lönen för den ingångna och tjänstgöringspenningar för den sistförflutna månaden.

Beredningsutskottet, som uppå remiss nu hade att yttra sig i ärendet, beslöt för sin del instämma uti vad Drättselkammaren uti sitt utlåtande anført och föreslagit, vadan Utskottet hemställde,

att Stadsfullmäktige måtte för sin del godkänna det av Magistraten upprättade förslaget till ändrad lydelse av §§ 2 och 4 i den för Rådhusrätten och Magistraten här i staden gällande arbetsordning och löneslat med den ytterligare ändring i § 4, att föreskriften om utbetalandet av lön och tjänstgöringspenningar erhöles följande lydelse:

“Lön och tjänstgöringspenningar utbetalas månadsvis den 1 i varje månad, lönen för den ingångna månaden och tjänstgöringspenningar för den sistförflutna månaden”, samt

att Stadsfullmäktige måtte uppdraga åt sin Herr Ordförande att, med kontrasignation av sekreteraren, söka Kungl. Maj:ts fastställelse å de sålunda beslutade ändringarne i arbetsordningen och löneslaten.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

81. Magistratens skrivelse med inforbrande av Stadsfullmäktiges yttrande över Karlstads Spritförsäljningsbolags anbud om övertagande av den rätt till detaljhandel med brännvin här i staden, som blivit medgiven för ett år räknat från och med den 1 januari 1914.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Genom utslag den 11 sistlidne juli har Konungens Befallningshafvande i länc medgifvit upplåtande af rätt till detaljhandel med brännvin här i staden under ett år, räknadt från och med den 1 januari 1914 och i sammanhang därmed bestämt

att försäljningsställenas antal må utgöra sex, däraf ett till afhämtning (utminuteringsställe) och fem till förtäring på stället (utskänkning);

att utskänkingsställena tills vidare bestämmas till två restauranger och en krog samt i stadsträdgården och på teatern;

att utskänkning i stadsträdgården må äga rum allenast under tiden från och med den 1 maj till och med den 30 därpå följande september, å samma tider å dygnet, som äro eller blifva gällande för stadens öfriga restauranger, samt å teatern, endast då föreställningar eller andra allmänna tillställningar där förekomma

att å krogen utskänkning af egentligt brännvin icke må äga rum annorlede än vid måltid till spisande gäster, samt

att försäljning af brännvin från utminuteringsstället icke får försiggå under tiden från klockan 5 e. m. å fredagar till klockan 10 f. m. nästföljande måndag.

Med anledning häraf har Magistraten genom annons i stadens tidningar, inför den 9 augusti 1913, tillkännagifvit, att särskildt inom staden uteslutande för detaljhandel med brännvin bildadt bolag ägde inom den 10 september 1913 med bifogande af bolagets stadgar till Magistraten ingifva skriftligt anbud å övertagande under af Konungens Befallningshafvande bestämd tid af ifrågavarande försäljningsrättigheter.

På särskildt föräledande har Konungens Befallningshafvande vidare genom utslag den 27 augusti 1913 förklarat, att den krog, hvarifrån utskänkning af brännvin enligt utslaget den 11 juli 1913 finge äga rum, icke får vara belägen i hörne af Västra Torggatan och Herrgårdsgatan.

Inom den bestämda tiden har endast ett anbud till Magistraten ingifvits, nämligen från Karlstads Spritförsäljningsbolag.

Med öfverlämnande af detta anbud får Magistraten anhålla om Stadsfullmäktiges yttrande däröfver.

Karlstads rådhus den 11 september 1913.

På Magistratens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Till Magistraten i Karlstad.

Med anledning af Magistratens kungörelse den 5 dennes och Styrelsen för Karlstads Spritförsäljningsbolag af dess bolagsstämma den 28 februari detta år, enligt härhos bifogade protokollsutdrag, lämnadt uppdrag, får Styrelsen härmed vördsamt anhålla, att å bolaget måtte upplåtas *den detaljhandel med brännvin*; som enligt nämnda kungörelse är medgifven här i staden från och med den 1 januari 1914.

Bolagets stadgar samt uppgift å bolagets lottägare bifogas.

Karlstad den 26 augusti 1913.

Styrelsen för Karlstads Spritförsäljningsbolag.

AXEL NERMAN.

SVEN AF GEIJERSSTAM.

EMIL ANKERS.

G. ENANDER.

HUGO ZIEGLER.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 oktober 1913.*

§ 95.

Sedan Magistraten infordrat anbud å övertagande av den rätt till detaljhandel med brännvin här i staden, som enligt Konungens Befallningshavandes utslag den 11 juli 1913 blivit medgiven för ett år, räknat från och med den 1 januari 1914, samt inom föreskriven tid dylikt anbud inkommit endast från Karlstads Spritförsäljningsbolag, så hade Magistraten anmodat Stadsfullmäktige att över samma anbud avgiva yttrande.

Beredningsutskottet, som uppå remiss hade att i detta ärende avgiva utlåtande, beslöt hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte till antagande förorda berörda av Karlstads Spritförsäljningsbolag avgivna anbud.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

82. Magistratens skrivelse med infordrande av Stadsfullmäktiges yttrande över till Konungens Befallningshavande i länet ingivna ansökningar om tillstånd till utskänkning av vin och maltdrycker här i staden.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Öfver bilagda åtta ansökningar behagade Stadsfullmäktige afgifva sådant yttrande, som i 7 § mom. 3 i Kungl. Förordningen angående försäljning af vin och

öl den 9 juni 1905 säges, och med nämnda yttranden hit inkomma samt remiss-handlingarna därvid återställa.

Karlstads rådhus den 8 september 1913.

På Magistratens vägnar:

C. LIDBERG.

Till Konungens Befallningshavande i Värmlands län.

Undertecknad, som enligt Konungens Befallningshavandes resolution den 28 december 1910 erhållit tillstånd att under en tid av tre år, räknat från den 1 januari 1911, i det så kallade Pensionat Haga här i staden utskänka öl och vin till spisande gäster, får härmed vördsamt anhålla om tillstånd att i nämnda lokal utöva enahanda utskänkningsrörelse under ytterligare 3 år, räknat från den 1 januari 1914. Frejdbetyg bifogas.

Karlstad den 23 juni 1913.

HULDA LARSSON.

Frejdbetyg.

Att hotellidkerskan Hulda Larsson i Östra Haga 74, född den 15 januari år 1870 (sjuttio) åtnjuter medborgerligt förtroende, betygar Karlstads stads församling i Värmlands län den 5 juni år 1913.

FR. NORDVALL.

Komminister.

Till Konungens Befallningshavande i Värmlands län.

Undertecknad, som ämnar öppna matservering i gården N:o 127 i Karlstad (Östra Torggatan 4) får härigenom anhålla om tillstånd att under en tid af tre år, räknadt från den 1 nästa Januari till spisande gäster utskänka pilsnerdricka.

Frejdebetyg bifogas.

Filipstad den 20 Augusti 1913.

ALMA MATHILDA PALM.

Frejdbetyg.

Att Fru Alma Mathilda Palm, född Malmros från Löflund född den 6 januari år 1861 (sextioett) åtnjuter medborgerligt förtroende betygar Filipstads församling i Värmlands län den 8 augusti år 1913.

SVEN FREDÉN.

v. pastor.

Till Konungens Befallningshafvande i Värmlands län.

Undertecknad får härmed vördsamt anhålla att i mitt konditori i huset N:o 44 vid Östra Torggatan i Karlstad få till förtäring på stället försälja vin under en tid af 3 år från och med den 1 Januari 1914.

Karlstad den 11 Augusti 1913.

J. AUG. SVENSSON.

Frejdbetyg.

Att Konditorn Johan August Svensson i Staden 44, född den 5 augusti år 1848 (fyrtioåtta), åtnjuter medborgerligt förtroende, betygar Karlstads stads församling den 19 Augusti år 1913.

CLAES JACOBSSON,
Pastoratsadjunkt.

• Konungens Befallningshafvande i Värmlands län.

Härmed får jag med bifogande af frejdebetyg vördsamt anhålla, att i min i huset N:o 16 vid Drottninggatan här i staden bedrifna servering medelst Automat få tillstånd att under år 1914 servera vin och maltdrycker i förening med från Automaten försäld mat på samma villkor som under innevarande år, så att till mat för 20 öre får serveras ett glas öl för 10 öre.

Karlstad den 25 Augusti 1913.

F. A. DAHL.

Frejdbetyg.

Att f. d. Kassören Fredrik August Dahl i Klara 24, född den 21 juni år 1833 (trettiofire), åtnjuter medborgerligt förtroende, betygar Karlstads stads församling i Värmlands län den 21 augusti år 1913.

CLAES JACOBSSON,
Pastoratsadjunkt.

Till Konungens Befallningshafvande i Värmlands län.

Härmed får jag vördsamt anhålla om tillstånd att från och med den 1 januari 1914 till och med den 30 september 1916 i huset N:o 28 vid Västra Torggatan i Karlstad få i förening med mat till spisande gäster utskänka vin och öl.

Karlstad den 28 augusti 1913.

AMANDA LEICHEL.

Frejdbetyg.

Att fru Amanda Vilhelmina Leichel, född den 9 maj år 1857 (femtiosju), åtnjuter medborgerligt förtroende, betygar Karlstads stads församling i Värmlands län den 28 augusti år 1913.

GUSTAF HILLBOM.
Komminister.

Till Konungens Befallningshafvande i Värmlands län.

Härmed får jag vördsamt anhålla om tillstånd att under en tid af 3 år räknadt från och med 1 januari 1914 i min i frimurareordens hus här i staden belägna matservering utskänka vin och öl till spisande gäster.

Karlstad den 29 Augusti 1913.

KRISTINA MARTIN.

Frejdbetyg.

Att Fru Kristina Martin född Nilsson Skarin, född den 28 februari år 1857 (femtiosju), åtnjuter medborgerligt förtroende; betygar Karlstads stads församling i Värmlands län den 4 september år 1913.

GUSTAF HILLBOM.
Komminister.

Till Konungens Befallningshafvande i Vermlands län.

Undertecknad får härmed anhålla om tillstånd att under en tid af tre kalenderår, räknadt från och med den 1 nästkommande januari, i huset N:o 44 kvarteret Väktaren, vid Östra Torggatan i Karlstad idka utskänkning af pilsnerdricka. Frejdebevis vidfogas.

Karlstad den 30 Aug. 1913.

R. HUSS.

Verkst. Direktör för Färjestads Bryggeri-Aktiebolag.

Frejdbetyg.

Att Kapten Reinhold Huss, född den 1 juli år 1858 (femtioåtta), åtnjuter medborgerligt förtroende, betygar Karlstads stads församling i Värmlands län den 26 augusti år 1913.

GUSTAF HILLBOM.
Komminister.

Till Konungens Befallningshafvande i Värmlands län.

Undertöcknad, verkställande direktör för Karlstads Bryggeri Aktiebolag, får härmed anhålla om tillstånd att under en tid af tre (3) kalenderår, räknadt från och med den 1 nästkommande Januari, i huset N:o 24 vid Herrgårdsgatan i Karlstad idka utskänkning af maltdrycker.

Karlstad den 22 augusti 1913.

ALBERT EGNELL.

Frejdbetyg.

Att direktören Albert Egnell, född den 2 Oktober år 1871 (sjuttioett), åt-njuter medborgerligt förtroende, betygar Karlstads stads församling i Värmlands län den 22 augusti år 1913.

G. JAKOBSSON.

Kyrkoherde.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 oktober 1913.*

§ 96.

Sedan Konungens Befallningshavande i länet infortrat Stadsfullmäktiges yttrande över till Konungens Befallningshavande ingivna ansökningar om rättighet att här i staden utskänka vin och maltdrycker, så hade nu Beredningsutskottet, uppå remiss, att häröver avgiva utlåtande.

Vad härvid först anginge följande ansökningar, nämligen

1:o) Hulda Larssons ansökan om tillstånd att i Pensionat Haga här i staden utskänka öl och vin till spisande gäster under en tid av tre år, räknade från och med den 1 januari 1914;

2:o) Fru Alma Mathilda Palms ansökan om tillstånd att i gården N:o 127 vid Östra Torggatan här i staden till spisande gäster utskänka pilsnerdricka under en tid av tre år, räknade från och med den 1 januari 1914;

3:o) Fru Amanda Leichels ansökan om tillstånd att under tiden från och med den 1 januari 1914 till och med den 30 september 1916 i huset N:o 28 vid Västra Torggatan här i staden till spisande gäster utskänka vin och öl;

4:o) Fru Kristina Martins ansökan om tillstånd att under en tid av tre år, räknade från och med den 1 januari 1914, i Frimurareordens hus här i staden utskänka vin och öl till spisande gäster

beslöt Beredningsutskottet, som icke hade något emot berörda ansökningar att erinra, hemställa,

att Hulda Larssons, Alma Mathilda Palms, Amanda Leichels och Kristina Martins ifrågavarande särskilda ansökningar måtte av Stadsfullmäktige tillstyrkas sålunda, att utskänkning medgäves i samband med mathållning vid måltider till spisande gäster under iakttagande av, att för varje halvbutelj ($\frac{1}{8}$ liter) öl eller pilsnerdricka, som serverades, skulle, förutom ölets eller pilsnerdrickans vanliga utskänkingspris, av gästen uttagas minst 25 öre för därtill serverad mat.

Vad vidare anginge Konditorn Johan August Svenssons ansökan om tillstånd att i sökandens konditori i huset N:o 44 vid Östra Torggatan här i staden få till förtäring på stället försälja vin under en tid av tre år, räknade från och med den 1 januari 1914, fann Utskottet sig böra till bifall förorda denna ansökan, vadan Utskottet hemställde,

att Konditorn Johan August Svenssons förevarande ansökan måtte av Stadsfullmäktige tillstyrkas.

Vad härefter vidkomme Fredrik August Dahls ansökan om tillstånd att under år 1914 i huset N:o 16 vid Drottninggatan här i staden utskänka vin och maltdrycker i samband med matservering medelst automat under enahanda villkor, som gällde för innevarande år, beslöt Utskottet, som ej fann anledning till erinran häremot, hemställa.

att Stadsfullmäktige måtte tillstyrka, att Fredrik August Dahl erhåller tillstånd att i samband med automatrestaurantrörelse i huset N:o 16 vid Drottninggatan här i staden under år 1914 idka utskänkning av vin och maltdrycker under villkor, att sådana föreskrifter med avseende å rörelsens utövande meddelas, att vederbörlig kontroll mot utskänkning av vin och maltdrycker till minderåriga åstadkommes, dock att utskänkningen endast får äga rum i samband med mathållning vid måltider till spisande gäster under iakttagande av, att för varje glas (cirka $\frac{1}{6}$ liter) öl, som serveras, skall, förutom ölets vanliga utskänkingspris, av gästen uttagas minst 20 öre för därtill serverad mat.

Beträffande härefter Kaptenen R. Huss' ansökan om tillstånd att under en tid av tre år, räknade från och med den 1 januari 1914, i huset N:o 44 vid Östra Torggatan här i staden idka utskänkning av pilsnerdricka, beslöt Utskottet hemställa,

att Kaptenen R. Huss' ifrågavarande ansökan måtte av Stadsfullmäktige tillstyrkas.

Vad till sist anginge Direktören Albert Egnells ansökan om tillstånd att under en tid av tre år, räknade från och med den 1 januari 1914, i huset N:o 24

vid Herrgårdsgatan här i staden idka utskänkning av maldrycker, hade Utskottet inhämtat, att sökanden under nästlidna år av Konungens Befallningshavande erhållit tillstånd att under en tid av tre år, räknade från och med år 1913, i berörda lokal idka utskänkning av maldrycker, dock endast i samband med mathållning till spisande gäster.

Då denna rättighet fortfarande vore gällande och då någon utsträckning av densamma ej syntes böra medgivas, beslöt Utskottet hemställa,

att Direktören Albert Egnells förevarande ansökan måtte av Stadsfullmäktige avstyrkas.

Mot Utskottets beslut i fråga om nedannämnda ansökningar reserverade sig Herr Ankers, under yrkande,

att Hulda Larssons, Konditorn Johan August Svenssons och fru Kristina Martins ansökningar måtte på det sätt tillstyrkas, att de av nämnda sökande begärda rättigheterna meddelades endast för ett år från och med den 1 januari 1914, samt

att fru Alma Mathilda Palms och fru Amanda Leichels ansökningar måtte avstyrkas.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

83. Kungl. Överstyrelsens för rikets allmänna läroverk skrivelse rörande upprättande av ytterligare en lektorstjänst vid härvarande högre allmänna läroverk.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Sedan innevarande års Riksdag beviljat medel för upprättande vid de allmänna läroverken af dels fyra lektors- och fem adjunktsbefattningar från och med den 1 januari 1913, dels ock en lektors- och fem adjunktsbefattningar från och med den 1 juli 1913, har Kungl. Maj:t i nådigt bref till Statskontoret den 18 sistlidne juli förordnat, att en lektorstjänst omfattande matematisk-naturvetenskapliga ämnen skall från och med den 1 januari 1913 upprättas vid högre allmänna lärovärdet i Karlstad.

Då Kungl. Maj:t tillika såsom villkor för upprättandet af förenämnda tjänster föreskrifvit, att vederbörande kommuner uttryckligen åtagit sig att tillhandahålla läroverkshus samt bostad eller i vederbörlig ordning bestämd hyresersättning åt rektor, äfvensom anbefallt Kungl. Överstyrelsen för rikets allmänna läroverk att i de fall, då ostridigt åtagande i dylikt afseende föreligger vidtagna erforder-

liga åtgärder för tjänsternas tillsättande, men i annat fall införskaffa och till Kungl. Majt öfverlämna upplysningar, huruvida vederbörande kommun ikläder sig fullgörandet af berörda villkor, får Öfverstyrelsen härmed anhålla, att i villen snarast möjligt till Öfverstyrelsen insända upplysning huruvida staden åtagit sig ofvan nämnda skyldigheter eller, i annat fall, är villig ikläda sig desamma.

Stockholm den 12 augusti 1912.

AUG. FALK.

FR. WESTLING.

AXEL DAILLMAN.

O. Sellgren

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammare
i Karlstad den 4 juni 1913.*

§ 3.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över Kungl. Överstyrelsens för rikets allmänna läroverk till stadsfullmäktige inkomna skrivelse med begäran om upplysning, huruvida staden åtagit sig viss förpliktelse, som uppställts såsom villkor för upprättandet av en lektorstjänst vid härvarande högre allmänna läroverk.

Av Kungl. Överstyrelsens skrivelse inhämtade drätselkammaren, att, sedan innevarande års riksdag beviljat medel för upprättande vid de allmänna läroverken av dels fyra lektors- och fem adjunktsbefattningar från och med den 1 januari 1913 dels ock en lektors- och fem adjunktsbefattningar från och med den 1 juli 1913 Kungl. Majt i nådigt brev den 18 juli 1912 förordnat, att en lektorstjänst omfattande matematisk-naturvetenskapliga ämnen skulle från och med den 1 januari 1913 upprättas vid högre allmänna läroverket i Karlstad, samt att Kungl. Majt tillika såsom villkor för upprättandet av förenämnda tjänster föreskrivit, att vederbörande kommuner uttryckligen åtagit sig att tillhandahålla läroverkshus sammanlagda eller i vederbörlig ordning bestämd hyresersättning åt rektor.

Drätselkammaren har ansett sig till en början böra lämna en utredning rörande tillkomsten av de nu befintliga läroverkshusen. Dessa utgöras av det s. k. gamla gymnasiehuset, beläget å tomten N:o 59, samt det s. k. nya läroverks huset och den nyligen uppförda tillbyggnaden därtill, belägna å tomterna n:ris 55, 56, 57 och 58.

Sedan staden 1752 blivit härjad av eldsvåda, föreslogs för uppbyggande af ett nytt gymnasie- och skolhus, att konsistorium i Karlstad måtte beordras att anmoda prästerskapet i stiftet att genom egna exempel samt goda föreställningar uppmuntra och förmå sina åhörare, vilkas barn nu eller framdeles kunde komma

att njuta undervisning i detta allmänna lärohus att efter råd och ämne samman-skjuta; att stamböcker finge inrättas och över hela riket på vanligt sätt befordras till frivilliga gåvors samlande, varom överståthållaren och samtliga landshövdingarne kunde befallas hava öm värd, och att lektorerna finge befallning själve med sådana stamböcker besöka de större städerna, såsom Stockholm, Göteborg, Karlskrona och Norrköping m. fl. samt de större marknader, som i åtskilliga städer hållas. Genom nådig resolution den 11 februari 1753 angående medel och utvägar för staden Karlstads återupprättande efter den där timade eldsvåda biföll Kungl. Maj:t ovannämnda förslag, helst sådant syntes lända till nytta vid penningsinsamlande för gymnasii — och skolhusets återupprättande, men som slika ovissa inkomster icke torde förslå, fann Kungl. Maj:t gott till sistnämnda behov utom dess i staten anslå 10,000 daler silvermynt på tvenne år, nämligen 5,000 på 1754 och lika mycket på 1755 års stat. Tillika bestämde Kungl. Maj:t, att gymnasii- och skolhuset skulle flyttas från sitt förra osunda läge till en redan utsedd plats nära kyrkan. Grundstenen till denna byggnad lades den 2 juni 1754 och byggnaden invigdes högtidligen den 4 september 1759 vid det då samlade prästmötet. Sedermera har Kungl. Maj:t genom nådigt brev den 26 april 1816 beviljat 2,000 riksdaler såsom bidrag till en betydligare reparation å byggnaden.

Beträffande det s. k. nya läroverkshuset har drätselkammaren inhämtat följande: År 1866 beviljade rikets sländer för uppförande av ny skolhusbyggnad och nytt gymnastikhus för högre elementarläroverket i Karlstad dels ett anslag av 87,000 riksdaler och dels ett låneunderstöd av 40,000 riksdaler, emot villkor att, sedan detta lån under fem års tid fått utan ränta innehavas, fem procent å det-sammas ursprungliga belopp före slutet av varje år till riksgäldskontoret inbetalades, av vilken inbetalning beräknades fyra procent årlig ränta för det oguldna lånekapitalet samt det överskjutande beloppet komme att såsom kapitalavbetalning å lånesumman avgå, intill dess denna blivit till fullo gulden, allt under förutsättning att Värmlands läns landsting bidroge med ett anslag av 30,000 riksdaler. Ovannämnda låneunderstöd har sedermera blivit guldett av stiftets byggnadskassa med något bidrag av läroverkets enskilda byggnadsfond. Kostnaderna för byggnadsföretaget voro enligt uppgjort förslag beräknade till 194,565 riksdaler, och utom statsanslaget och landstingets bidrag hade såsom tillgångar för byggnadsföretaget beräknats såväl byggnadskassans behållning som influten ersättning för det för undervisningens behov samt vaktnästarebostad inköpta s. k. hospitalshuset ävensom den genom terminsavgifter samlade nya byggnadsfonden, tillhoppa 37,000 riksdaler. I skrivelse den 2 oktober 1866 hemställde Domkapitlet, att stadsfullmäktige för uppförande av det nya läroverkshuset ville upplåta det kvarter, som vore beläget mellan Kungs-, Dikes- (nuvarande Östra Torgg.), Tingvalla- och Södra Kyrkogatorna. Den 18 december 1866 beslöto stadsfullmäktige, att för

elementarläroverkets bebov skulle upplåtas tomten n:o 57 samt att stadsfullmäktige dåjämte skulle ingå till Kungl. Maj:t med underdånig anhållan om tillåtelse för staden att från garvaren J. P. Falk expropriera tomterna n:ris 55 och 56 att för ifrågavarande ändamål upplåtas, varjämte såsom villkor för upplåtelsen före skrefs, att den obebyggda delen av nämnda tomter väster om den blivande läroverksbyggnaden skulle på domkapitlets bekostnad planeras, planteras och förses med pryddigt järnstaket samt för framtiden underhållas i sådant skick och upplåta till promenadplats för stadens invånare, men ej till lekplats av skolorndomen begagnas, att domkapitlet enligt sitt erbjudande till staden avstode med full ägande rätt den för läroverkets räkning av staden inköpta s. k. Nygrenska trädgården samt platsen mellan denna och ett föreslaget gymnastikhus, dock med det att domkapitlet gjorda förbehållet, att ingen byggnad finge uppföras så nära intill gymnastikhuset, att ljus och dager för detsamma komme att fattas, samt att staden avsåde sig all kostnad för planering, ifall sådan skulle ifrågakomma, av så väl den äldre skoltomten som den till utvidgning därav upplåtna marken. Sedan dermera inköpte staden av garvaren Falk tomterna n:ris 55 och 56 för 16,000 riksdaler, och i skrivelse till domkapitlet den 20 mars 1867 meddelade drätselkammaren, att, sedan staden förvärvat äganderätten till nämnda tomter i ändamål att desamma jämte tomten n:o 57 i och för skolhusbyggnadens uppförande därstädes åt domkapitlet upplåta, kammaren vore i tillfälle att överlämna sagda tomter till domkapitlet under de villkor, stadsfullmäktige för upplåtelsen föreskrivit. Med anledning härav förklarade sig domkapitlet i skrivelse till drätselkammaren den 27 i samma månad beredvilligt att efterkomma de villkor, som för tomterna upplåtande blivit av stadsfullmäktige uppställda.

Beträffande slutligen den nyligen uppförda och ännu ej fullt färdiga tillbyggnaden till läroverket hava stadsfullmäktige den 19 december 1909 såsom bidra till dess uppförande beviljat ett anslag av 100,000 kronor varjämte Värmland läns landsling anslagit för ändamålet 50,000 kronor samt Kungl. Maj:t beviljat utsliftets byggnadskassa ett belopp av 20,000 kronor.

Beträffande rektorsbostaden ville drätselkammaren erinra därom att i § 21 av nu gällande läroverksstadga, finnes föreskrivet, att i varje kommun, där allmänt läroverk är eller framdeles varder inrättat, skall, såvida icke annorlunda särskilt fall är föreskrivet, på kommunens bekostnad lämpligt till utrymmet tillräcklig samt helst utom läroverkshuset belägen bostad för rektor anskaffas och underhållas eller ock, där hinder möter för sådan anordning, av kommunens medel skäligen hyresersättning åt rektor utgå. Med anledning av liknande föreskrift § 128 av Kungl. Maj:ts förnyade nådiga stadga för rikets allmänna elementarläroverk den 29 januari 1859 och då, så vitt känt vore, staden Karlstad icke vore befriad från sådan skyldighet, hade lantränkmästaren C. Hultman vid stads

fullmäktiges sammanträde den 27 februari 1868 väckt förslag därom, att komministershuset (å gamla komministerstomten) skulle användas till uppförande av rektorsboställe å tjänlig plats i närheten av elementarläroverksbyggnaden och den 23 därpå följande mars beslöto stadsfullmäktige att komministerhuset skulle för att till rektorsboställe användas flyttas till folkskoletomten vid hörnet av Södra Kyrko- och Tingvallagatorna. Sedan därefter beslutats att byggnaden skulle uppföras så att den även komme att inrymma bostad åt komministern, beslöto stadsfullmäktige den 23 augusti 1869 bland annat, att åt rektor skulle upplätas i bopningshuset hela övre våningen, bestående av två arbetsrum, sal, förmak, sängkammare, matrum, kök och tambur och i uthuset vedboden och visthusboden i öster, hemlighus n:o 1, västra delen av vinden jämte andel i brygghus, bagarstuga, vagnbod och stall med höskulle. Sedermera ha stadsfullmäktige vid sammanträde den 20 juni 1905 i stället för boställsvåning beviljat rektorn vid allmänna läroverket härstädes från och med den 1 oktober 1905 en årlig hyresersättning av 1,400 kronor.

Underhållet av läroverkshusen har bestritts av läroverkets byggnadsfond, vars utgifter för ändamålet under de tio sistförflutna åren framginge av följande tablå.

Uppgift

på inkomster och utgifter hos Byggnadsfonden vid Karlstads högre allmänna läroverk under åren 1902—1911:

	Inkomster.	Reparationer	Totalsma	Utgifter.
				Behållning
1902.....	3,992: 15	2,221: 55	3,309: 76	3,012: 57
1903.....	4,066: 20	1,496: 61	2,419: 11	4,659: 66
1904.....	4,327: 16	3,954: 87	4,792: 66	4,193: 96
1905.....	4,739: 73	3,424 38	4,159: 42	4,774: 27
1906.....	4,759: 58	3,615: 49	4,373: 39	5,160: 46
1907.....	4,431: 50	2,078: 15	2,747: 32	7,111: 34
1908.....	4,321: 50	5,629: 03	6,559: 89	5,165: 40
1909.....	4,483: 80	1,221: 58	2,114: 64	7,534: 56
1910.....	4,333: 86	954: 23	1,793: 39	10,075: 03
1911.....	3,493: 20	740: —	1,771: 76	11,796: 47

Då underhållet av läroverkshusen fortfarande som hittills torde kunna bestri-
das av läroverkets byggnadsfond och då behovet av nybyggnad syntes för en av-
sevärd lång framtid vara tillfredsställt, syntes det kammaren, att staden icke löpte
någon risk genom att åtaga sig att tillhandahålla läroverkshus. Då staden redan
åtagit sig att tillhandahålla hyresersättning åt rektor, ansåg kammaren något vi-
dare åtagande i detta hänseende ej behöfligt.

På grund härav beslöt drätselkammaren tillstyrka stadsfullmäktige att besluta,

att i den mån byggnadsfondens egna tillgångar ej därtill lämna medel och med hjälp av de bidrag, som kunna erhållas från länets landsting och stiftets byggnadskassa, åtaga sig underhållsskyldighet av Karlstads högre allmänna läroverks lokaler samt den byggnadsskyldighet som kan inträda, när nuvarande lokaler befinnas otillräckliga för sitt ändamål.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 oktober 1913.*

§ 97.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att avgiva utlåtande i anledning av Kungl. Översstyrelsens för rikets allmänna läroverk skrivelse rörande upprättande av ytterligare en lektorstjänst vid härvarande högre allmänna läroverk.

Uti detta ärende hade Drätselkammaren avgivit infordrat utlåtande och därvid tillstyrkt Stadsfullmäktige att besluta att i den mån byggnadsfondens egna tillgångar ej därtill lämnade medel och med hjälp av de bidrag, som kunde erhållas från länets landsting och stiftets byggnadskassa, åtaga sig underhållsskyldighet av Karlstads högre allmänna läroverks lokaler samt den byggnadsskyldighet, som kunde inträda, när nuvarande lokaler befundes otillräckliga för sitt ändamål.

Beredningsutskottet ville i denna fråga för sin del uttala, att det måste anses billigt, att, därest staden åtog sig byggnadsskyldighet för högre allmänna läroverket, staden i gengäld härför finge sig tillförsäkrad äganderätten till läroverkets byggnader jämte tomter, då dessa bleve för därmed avsedda ändamålet obehörliga. Utskottet hade ock inhämtat, att dylikt villkor fästs vid en del städers åtagande uti ifrågavarande hänseende, samt att Kungl. Maj:t i ett särskilt fall, efter Riksdagens hörande, även tillförsäkrat ett stadssamhälle, som åtagit sig att tillhandahålla ny läroverksbyggnad, äganderätt till den fastighet, som förut använts av läroverket därstädes.

Utskottet ansåge sig visserligen hava skäl förmoda, att de lokaler, som för närvarande stode läroverket härstädes till buds, skulle för en jämförelsevis lång framtid vara tillräckliga, men då det här vore fråga om en utfästelse från stadens sida, som för all framtid skulle äga bindande kraft, syntes det Utskottet uppenbart, att ansvaret inför kommande generationer måste mana till försiktighet vid en dylik utfästelses lämnande.

Utskottet kunde fördenskull för sin del ej tillstyrka Stadsfullmäktige att ikläda sig ifrågavarande skyldigheter annat än under ovan omnämnda villkor.

I anslutning härtill beslöt Utskottet hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta

att i den mån byggnadsfondens egna tillgångar ej därtill lämna medel och med hjälp av de bidrag, som kunna erhållas från länets landsting och stiftets byggnadskassa, åta sig underhållsskyldighet av Karlstads högre allmänna läroverks lokaler samt den byggnadsskyldighet, som kan inträda, när nuvarande lokaler befinnas otillräckliga för sitt ändamål, under villkor, att, därest läroverkets lokaler bliva för avsedda ändamålet obehövlige, desamma jämte tomtplatser utan lösen övergå i stadens ägo, samt

att åta sig tillhandahålla bostad eller i vederbörlig ordning bestämd hyresersättning åt läroverkets rektor.

Mot Utskottets beslut i denna fråga reserverade sig Herr Zachrisson under anförande, att han ansåge Utskottet hava bort tillstyrka Stadsfullmäktige att bifalla Drätselkammarens i ärendet gjorda hemställan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

84. Återremitterade ärendet angående löneförhöjning åt andre stadsläkaren här i staden.

Utdrag av protokoll, kallet hos drätselkammaren i Karlstad den 28 juli 1913.

§ 8.

Sedan stadsfullmäktige vid sammanträde den 20 sistlidne mars till drätselkammaren för förnyad behandling återremitterat hälsovårdsnämndens framställning om löneförhöjning åt andre stadsläkaren, hade drätselkammaren från andre stadsläkaren doktor Hugo Severin fått emottaga följande utredning rörande avlöningsförmåner och tjänsteåligganden för stadsläkare på andra orter:

Till Drätselkammaren i Karlstad.

I anledning av återremiss till Drätselkammaren av Hälsovårdsnämndens hemställan, att lönen för andre stadsläkaren från och med 1 Jan. 1913 måtte fastställas till 2,500 kr. Årligen, ber undertecknad få anföra följande:

Drätselkammaren fann sig icke kunna tillstyrka, att ifrågavarande lön fastställdes till högre belopp än 2,000 kr., och anförde som skäl härtill, dels att andre stadsläkaren så nyligen tillträtt sin befattning, dels förhållandena på andra orter.

Jag ber då först få påpeka, att jag i min framställning till Hälsovårdsnämnden sökt klargöra, hurusom den tjänst jag i och med år 1911 tillträdde, till sin omfattning var (och år efter år alltmer blir till sin omfattning) en helt annan än den, för vilken lönen år 1902 bestämdes till 1,500 kr. och att således löneförhöjningen billigtvis borde beräknas något så när i proportion till den ökning i arbetet, som de ändrade förhållandena medfört. Då emot detta påstående icke någon invändning anförts, synes det mig som om de begärda lönen logiskt borde bestämmas med hänsyn till den nuvarande tjänsten, oavsett således hur lång tid den nuvarande innehavaren skött densamma.

Drätselkammarens »jämförelse med förhållandena på andra orter» inskränker sig till ett angivande av grundlöner och eventuella ålderstillägg, utan att taga minsta hänsyn till de skyldigheter de resp. instruktionerna ålägga tjänsteinnehavaren. Ett närmare studium av de uppgifter i detta avseende, som finnas översiktligt angivna i Svenska Stadsförbundets tidskrift 1911 häft. 5 och av mig kompletterats genom korrespondens med vederbörande kolleger, visar att — fränsett smärre olikheter vis à vis gratispraktiken — läkareinstruktionerna i flertalet av de åberopade städerna skilja sig från min instruktion huvudsakligen vad angår *semesterarvode, sjukhustjänst, skjutserättning* och *praktik utanför staden*.

Så saknas *semesterarvode* endast i Eskilstuna, Kristianstad, Lund, Sundsvall och Västervik, då åter ett sådant finnes bestämdt i Halmstad, Helsingborg och Landskrona till 150 kr., Jönköping, Linköping, Västerås och Örebro 200 kr., Borås 225 kr., Gävle 250 kr., Karlskrona, Uddevalla och Uppsala 300 kr. — Vad vidare angår *sjukhustjänst*, så har andre stadsläkaren fattigsjukhuset på sin lott endast i Borås, Eskilstuna (dock blott ett besök i veckan), Uddevalla, Västervik och Västerås, epidemisjukhuset i Landskrona, sinnessjukhuset i Kristianstad, varemot ett motsvarande åliggande saknas i de 10 övriga städerna, — i Gävle lämnas ett extra arvode av 800 kr. för sinnessjukvården, i Linköping ett å 500 kr. för fattigsjukhuset; i Sundsvall ett å 300 kr. för besiktning å prostituerade. — *Skjutserättning* utgår icke i Helsingborg, Karlskrona, Kristianstad, Landskrona, Lund, Uddevalla, Uppsala och Västerås, men debiteras under vissa förhållanden (utom stadsplanen», $\approx^{1/2}$ km. utom stadsplanen», »mer än 1 km. från bostaden») i Eskilstuna och Jönköping, Örebro, Borås; generellt i Sundsvall och Västervik samt lämnas med 200 kr. i Halmstad, 300 kr. i Linköping samt 500 kr. i Gävle. — Vad *praktik utom staden* slutligen beträffar är sådan icke förbjuden i någon bland de av Drätselkammaren åberopade städerna; vad denna rättighet betyder i pengar å

naturligtvis icke gott att säga, men torde sannolikt i de flesta fall vara likvärdig med en inkomstmöjlighet icke understigande den kontanta lönen.

Lägges härtill att i vissa städer (Halmstad, Helsingborg och Uppsala) Hälsovårdsnämnden honorerar vederbörande läkare för utom epidemisjukhuset verkställda bakterieprov — besinnar man vidare att den s. k. fattigpraktiken i sådana städer som Lund och Uppsala måste betunga tjänsteläkaren synnerligen litet på grund av de därstädes befintliga talrika, kostnadsfria poliklinikerna; uppmärksammas slutligen *dels* att den kontanta begynnelselönen i allt belöper sig till resp. 3,500, 3,350*), 3,300, 3,150 och 3,000 i Gävle, Halmstad**) Uppsala, Helsingborg, Linköping, till resp. 2,700, 2,500, 2,500, 2,325, 2,300, 2,300, 2,200 och 2,000 i Örebro**), Sundsvall**), Eskilstuna**), Borås**), Uddevalla, Jönköping, Västerås, Kristianstad, till resp. 1,950, 1,800, 1,300 och 1,000 i Landskrona, Västervik**), Karlskrona och Lund, *dels* att lönen i Landskrona är fastställd 1877 och i Karlskrona 1885, att lönestaten i Lund är under omarbetning och att invånarantalet i Västervik är mindre än 10,000 — så torde det ligga i öppen dag, att jämförelsen med förhållandena på andra orter i synnerligen liten mån är ägnad att styrka Drätselkammarens nedprutning av min begärda löneförhöjning.

Vördsamt
HUGO SEVERIN.

Karlstad den 21 april 1913.

*) Höjd till 3,000 kr. $\frac{1}{4}$ 1912 (från 2,000 kr.)

**) samt dessutom skjutsersättning.

Vid ärendets behandling i drätselkammaren den 10 februari innevarande år fann kammaren, efter en jämförelse med förhållandena på andra orter och med hänsyn därtill att andre stadsläkaren så nyligen tillträtt sin befattning, sig icke kunna tillstyrka, att lönen fastställdes till högre belopp än 2,000 kronor.

Denna kammarens jämförelse med förhållandena på andra orter, vilken grundats på grundlöner och eventuella ålderstillägg, fann kammaren även efter doktor Severins upplysningar beträffande semesterarvoden, sjukhustjänst, skjutsersättningar och praktik utanför staden fortfarande äga berättigande. Så t. ex. saknades semesterarvode i vissa större med Karlstad jämförliga städer. Skjutsersättning måste anses beroende på lokala förhållanden, som undandroge sig drätselkammarens bedömning, och sjukhustjänstens omfattning i de olika städerna saknade kammaren möjlighet att bedöma.

Det i instruktionen för andre stadsläkaren intagna bestämda förbudet för honom att utöva enskild praktik utom staden synes ha utgjort ett av de viktigaste motiven för hälsovårdsnämndens framställning om lörens höjande till 2,500 kronor, men torde ej för frågans avgörande ha någon större betydelse, enär drätselkammar-

ren hade sig bekant, att andre stadsläkaren såsom järnvägsläkare vid Karlstad—Munkfors järnväg & linien Karlstad—Ulvby utövade kontrakterad enskild prakti utom staden.

Vidare ville drätselkammaren påpeka, att doktor Severin själv endast efter stor tvekan knappt två år efter tjänstens tillträdande framlagt sin anhållan om löneförhöjning samt att drätselkammaren i viss mån tillstyrkt hans anhållan, i den föreslagit en höjning av lönen med 500 kronor.

Detta förslag ville drätselkammaren fortfarande vidhålla och beslöt med hän syn till nödvändigheten av sparsamhet under närvarande förhållanden och den kort tid doktor Severin innehaft sitt ämbete hemställa, att lönen för andre stadsläkare från och med den 1 januari 1913 måtte fastställas till 2,000 kronor årligen.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM

*Utdrag av protokoll, hållet vid Stadsfullmäktige
i Karlstad Beredningsutskott den 6 oktober 1913.*

§ 98.

Sedan Stadsfullmäktige vid sammanträde den 20 mars 1913 till Drätselkammaren för förnyad behandling återremitterat Hälsovårdsnämndens framställning om löneförhöjning åt andre stadsläkaren här i staden, hade Kammaren nu till Stadsfullmäktige inkommit med förnyat utlåtande i ärendet, och hade Beredningsutskottet, uppå remiss, att i detta ärende avgiva yttrande.

På anförda skäl hade Drätselkammaren vidhållit sitt förut fattade beslut och alltså hemställt, att lönen för andre stadsläkaren måtte fastställas till 2,000 kronor årligen från och med den 1 januari 1913.

Med hänsyn till den utredning angående avlöningsförmåner och tjänsteåligganden för stadsläkare på andra orter, som nu lämnats, ville Utskottet för sin del uttala, att Utskottet funne Hälsovårdsnämndens framställning befogad, och hade Utskottet därvid särskilt fäst sig vid den omständigheten, att praktik utom staden icke syntes vara för stadsläkare förbjuden i någon av de av Drätselkammaren åberopade städerna.

Utskottet beslöt fördenskull, efter hällen överläggning, hemställa,
att Stadsfullmäktige måtte besluta, att lönen för andre stadsläkare här i staden från och med den 1 januari 1913 fastställas till 2,500 kronor årligen.

Mot Utskottets beslut anförde Herrar Ankers, Håkansson och Zachrisson reservation, under yrkande, att Drättselkammarens i ärendet gjorda hemställan måtte av Stadsfullmäktige bifallas.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

85. Drättselkammarens framställning om inköp för stadens räkning av gamla ridhuset.

Utdrag ur protokollet hållet hos drättselkammaren i Karlstad den 22 september 1913.

§ 12.

Från grosshandlaren Hilmer Brattström här i staden i hans egenskap av ombud för aktiebolaget förenade svenska tobaksfabriker hade till drättselkammaren inkommit en så lydande skrivelse:

”Till Karlstads drättselkammare.

Såsom ombud för A.-B. Förenade Svenska Tobaksfabriker, får jag anmäla, att jag under Sept. och Oktober månader hitväntar cirka 750 fat tobaksblad att uppläggas å härvarande tullkammares nederlag, och som alla tillgängliga magasin för närvarande äro fyllda med tobak, får jag vördsamt hemställa att kammaren med allra snaraste ville gå i författning om, att bereda rum för dessa 750 fat. Karlstad den 10 sept. 1913.

HILMER BRATTSTRÖM.”

Efter föredragning härav upplyste herr ordföranden, att för saken disponibelt utrymme finnes i Järnvågen, som rymdé 250 fat, hvarjämte gamla ridhuset, som kunde rymma 150 fat, och nya ridhuset, där återstoden av partiet rymdes, borde för ändamålet förhyras. Som emellertid förevarande uppläggande av tobak för staden innebure en avsevärd inkomst samt uppförandet av en byggnad av det gamla ridhusets storlek skulle draga en kostnad av över 7,000: — kronor, borde staden inköpa det gamla ridhuset som nu salubjöds för 2,500: — kronor.

Sedan från stadsfullmäktiges protokoll för den 1 april 1884 här antecknats, att stadsfullmäktige genom beslut samma dag för en tid av femtio år och emot

ett årligt arrende av i runt tal trettiot fem kronor till Karlstads ridhusaktiebolag upplåtit detta område, på vilket det gamla ridhuset är beläget, beslöt drätselkammaren hos stadsfullmäktige hemställa, att stadsfullmäktige, under förutsättning att den här ovan nämnda till Karlstads ridhusaktiebolag upplåtna nyttjanderätten komma att upphöra, måtte för inköp för stadens räkning av det så kallade gamla ridhuset bevilja ett belopp av 2,500:— kronor.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

ERNST STRIDSBERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktige
i Karlstad Beredningsutskott den 6 oktober 1913.*

§ 99.

Beredningsutskottet, som uppå remiss hade att avgiva yttrande över Drätselkammarens framställning om inköp för stadens räkning av det så kallade gamla ridhuset, beslöt, med hänsyn till vad Kammaren i ärendet anført, tillstyrka framställningen, vadan Utskottet hemställde,

att Stadsfullmäktige måtte besluta att, under förutsättning, att det till Karlstads ridhusaktiebolag upplåtna nyttjanderätten till det område på vilket det så kallade gamla ridhuset vore beläget, komma att upphöra för stadens räkning inköpa nämnda ridhus ävensom bevilja härför erfordrer ligt anslag av 2,500 kronor, samt

att Stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att sålunda bevilja belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, skulle anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

86. Drätselkammarens framställning om anslag för omreglering av Verkstadsgatan.

*Utdrag ur protokoll hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 22 september 1913.*

§ 4.

Till drätselkammaren hade inkommit en så lydande hemställan om reglering av Verkstadsgatan här i staden:

»Till Drätselkammaren i Karlstad.

Härmed anhålla vi, att drätselkammaren ville besluta att Verkstadsgatan skall regleras samt förses med stenläggning och vattenavloppsledningar, emedan Mekaniska Verkstaden har stora olägenheter av det nuvarande tillståndet.

Så snart regnväder inträder, tränger vatten in i nya montagehallens mot Verkstadsgatan vettande vägg, ävensom in uti själva byggnaden. Väggen blir fuktig, och om detta tillstånd skulle fortsätta, skulle den till slut bli alldeles förstörd.

I den angenäma förhoppningen, att Drätselkammaren omedelbart ville besluta om avhjälpandet av dessa olägenheter, teckna vi

Högaktningsfullt

för Aktiebol. Karlstads Mekaniska Verkstad
I. POLLAK.»

Efter föredragning härav och sedan stadsingenjören upplyst, att, enligt av honom verkställd beräkning, kostnaderna för den ifrågasatta omregleringen skulle uppgå till 1,650 kronor, beslöt drätselkammaren hos stadsfullmäktige hemställa *dels* att samma omreglering måtte få verkställas redan under innevarande år *dels* och att för ändamålet måtte beviljas anslag med nyss nämt belopp att av kammaren förskottas och sedermera upptagas i 1914 års stat för gatubyggnader.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

ERNST STRIDSBERG.

Kostnadsberäkning.

för jordschaktning och planering af Verkstadsgatan utanför Mekaniska Verkstadsens nya montagehall.

Schaktning och borttransport af 800 m ³ pinnmo å 2: —	1,600: —
Skvalkoppar och provisoriska rännor för vattnets afledande från nya montagehallens vägg	50: —
	<hr/>
	Kronor 1,650: —

Karlstad den 22 september 1913.

ERIK A. BJÖRKMAN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktige
i Karlstad Beredningsutskottet den 6 oktober 1913.*

§ 100.

Hos Stadsfullmäktige hade Drätselkammaren hemställt om ett anslag av 1,650 kronor för omreglering av Verkstadsgatan enligt av Stadsingeniören uppgjord kostnadsberäkning, och hade nu Beredningsutskottet uppå remiss att häröver avgiva yttrande.

Utskottet beslöt efter överläggning tillstyrka framställningen, vadan Utskottet hemställde,

att Stadsfullmäktige måtte, för jordschaktning och planering av Verkstadsgatan, i enlighet med av Stadsingeniören uppgjord kostnadsberäkning, bevilja ett anslag av 1,650 kronor ävensom medgiva, att berörda belopp får utgå av det för gatubyggnader och ledningar upptagna lån å 700,000 kronor.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

87. Styrelsens för Vattenlednings- och Belysningsverken framställning om anslag för framdragande av vatten-, gas- och avloppsledningar till tomten N:o 44 i kvarteret Kanonen i stadsdelen Klara här i staden.

*Protokoll hållet hos Karlstads Vattenlednings-
och Belysningsstyrelse den 19 september 1913.*

s. d. § 3.

Med anledning av en utav Byggmästare Jonsson & Pettersson härstade gjord ansökan att snarast möjligt få vatten-, gas- och avloppsledningar framdragna till tomten N:o 44 i kvarteret Kanonen i Klara hade Stadsingeniören uppgjort kostnadsförslag, slutande å kronor 450:—; Och skulle Styrelsen hos Stadsfullmäktige anhålla om utanordnande av detta belopp för arbetets utförande.

In fidem:

JOHN RUNDGREN.

Kostnadsberäkning

för framdragning af afloppsledning från Malm Morgsgatan till Hrr Jonsson & Petterssons nybyggnad vid norra Klaragatan i kvarteret Kanonen.

9" afloppsledning inkl. schaktning, fyllning och läggning 52 m. å 7:—	364:—
Brunn & spolledning diverse m. m.	86:—
	<hr/>
	Summa Kr. 450:—

Karlstad den 15,9 1913.

ERIK A. BJÖRKMAN.

*Utdrag ur protokoll hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 22 september 1913.*

§ 10.

Sedan, med anledning av en av byggmästarne Jonsson & Pettersson här i staden gjord ansökan att snarast möjligt få vatten-, gas- och afloppsledningar framdragna till tomten n:o 44 i kvarteret Kanonen i Klara, stadsingenjören uppgjort kostnadsförslag slutande å 450 kronor, samt vattenlednings- och belysningsstyrelsen beslutat hos stadsfullmäktige anhålla om utanordnande av detta belopp, så beslöt nu drätselkammaren, dit ärendet remitterats, att tillstyrka, att det begärda anslaget måtte beviljas att av kammaren förskottas och sedermera upptagas i vattenverkets stat för år 1914.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

ERNST STRIDSBERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 oktober 1913.*

§ 101.

Beredningsutskottet, som uppå remiss hade att yttra sig över Styrelsens för Vattenlednings- och Belysningsverken framställning om anslag för framdragande av vatten-, gas- och afloppsledningar till tomten N:o 44 i kvarteret Kanonen i stadsdelen Klara här i staden, beslöt att i likhet med Drätselkammaren, som jämväl yttrat sig i ärendet, tillstyrka framställningen, vadan Utskottet hemställde,

att Stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag av 450 kronor för framdragande av vatten-, gas- och avloppsledningar till tomten N:o 44 i kvarteret Kanonen i stadsdelen Klara, enligt av Stadsingenjören uppgjort kostnadsförslag, ävensom medgiva, att berörda belopp får utgå av det för gatubyggnader och ledningar upptagna lån å 700,000 kronor

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

88. Styrelsens för Vattenlednings- och Belysningsverken framställning om anslag för framdragande av vatten- och gasledningar i Sandbäcksgatan till kasernområdets gräns.

Utdrag ur protokollet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 19 september 1913

S. D. § 4.

Från Chefen för K. Värmlands regemente hade Styrelsen fått mottaga en skrivelse med anhållan att staden kostnadsfritt måtte framdraga sin vattenledning till gränsen för kasärnbyggnadsområdet.

Efter tagen del härav beslöt Styrelsen att i enlighet med ett av Stadsingenjören uppgjort förslag framdraga stadens vatten- och gasledningar i Sandbäcksgatan till kasärnområdets gräns för en beräknad kostnad av 992 kronor, vilke belopp skulle hos Stadsfullmäktige begäras.

Som ovan
JOHN RUNDGREN.

Kostnadsberäkning

för utsträckande af stadens vatten- och gasledningar i Sandbäcksgatan till Kasärn-området gräns.

100 met. 4" vattenledning à 6: 50	650:—
90 " 2" gasledning à 3: 80	342:—
	<hr/>
	Kronor 992:—

Karlstad den 19 september 1913.

ERIK A. BJÖRKMAN.

*Utdrag ur protokoll hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 22 september 1913.*

§ 9.

Sedan vattenlednings- och belysningsstyrelsen, uppå en av chefen för Kungl. Värmlands regemente gjord framställning, beslutat, att i enlighet med ett av stadsingeniören uppgjort förslag framdraga stadens vatten- och gasledningar i Sandbäcksgatan till kasernområdets gräns för en beräknad kostnad av 992:— kronor, vilket belopp skulle hos stadsfullmäktige begäras, så hade nu detta ärende för avgivande av yttrande till drätselkammaren remitterats; och beslöt kammaren tillstyrka stadsfullmäktige att bevilja det begärda anslaget samt bestämma att sålunda beviljat anslag skall anskaffas genom uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

ERNST STRIDSBERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 oktober 1913.*

§ 102.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att avgiva yttrande över Styrelsens för Vattenlednings- och Belysningsverken framställning om anslag för framdragande av vatten- och gasledningar i Sandbäcksgatan till kasernområdets gräns, och beslöt Utskottet att i likhet med Drätselkammaren, som jämväl utlåt sig i ärendet, tillstyrka framställningen, vadan Utskottet hemställde,

att Stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag av 992 kronor för framdragande av vatten- och gasledningar i Sandbäcksgatan till kasernområdets gräns, i enlighet med av stadsingeniören uppgjort kostnadsförslag, ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

89. Styrelsens för Vattenlednings- och Belysningsverken framställning angående avskrivning å stadens under styrelsens vård stående inventarier och materialier.

Utdrag ur protokollet hållet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 22 august 1913.

§ 9.

Sedan vederbörande efter verkställd granskning av Vatten-, Gas- och Elektricitetsverkens inventarier och materialier hit överlämnat förslag till avskrivningar beslöt Styrelsen att med tillstyrkade av inventeringsmännens förslag överlämna handlingarna till Stadsfullmäktige.

Ur protokollet
JOHN RUNDGREN.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Efter verkställd inventering af Karlstads Vattenledningsverks inventarier och materialier för år 1912 få undertecknade härmed föreslå till afskrifning följande

Inventarier	754: 85	
Materialier.....	<u>10: —</u>	764: 85

samt intyga, att närslutna inventarielängd öfverensstämmer med inventeringen, som verkställdes under Januari månad detta år.

Karlstad den 17 juli 1913.

ERNST HJ. RYDAHL.

A. R. SÖDERGREN.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Efter verkställd inventering af Karlstads Gasverks inventarier och materialier för år 1912 få undertecknade härmed föreslå till afskrifning följande:

Inventarier	371: 40	
Materialier.....	<u>—: —</u>	371: 40

samt intyga, att närslutna inventarielängd öfverensstämmer med inventeringen, som verkställdes under Januari månad detta år.

Karlstad den 17 juli 1913.

ERNST HJ. RYDAHL.

A. R. SÖDERGREN.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Efter verkställd inventering af Karlstads Elektricitetsverks inventarier och materialier för år 1912 få undertecknade härmed föreslå till afskrifning följande:

Inventarier	499: 84	
Materialier.....	181: 75	681: 59

samt intyga, att närslutna inventarielängd öfverensstämmer med inventeringen, som verkställdes under Januari månad detta år.

Karlstad den 17 juli 1913.

ERNST HJ. RYDAHL.

A. R. SÖDERGREN,

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 oktober 1913.*

§ 103.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att avgiva yttrande över Styrelsens för Vattenlednings- och Belysningsverken i enlighet med vederbörande inventeringsmäns förslag gjorda framställning, att Stadsfullmäktige måtte medgiva avskrivning å vattenledningsverkets inventarier och materialier till ett belopp av 764 kronor 85 öre, å gasverkets inventarier till ett belopp av 371 kronor 40 öre samt å elektricitetsverkets inventarier och materialier till ett belopp av tillhoppa 681 kronor 59 öre; Och beslöt Utskottet, som ej fann anledning till erinran mot de begärda avskrivningarne, hemställa,

att Styrelsens för Vattenlednings- och Belysningsverken förevarande framställning måtte av Stadsfullmäktige bifallas.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

.90 Folkskolestyrelsens framställning om anslag till arvoden åt tillsyningslärarne vid stadens folkskolor samt för skrivbiträde åt folkskoleinspektören ävensom för renskrivning.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Folkskolestyrelsen får härmed öfverlämna utdrag af dess protokoll den 8 April 1913 för det ändamål, som protokollsutdraget angifver. Karlstad den 17 April 1913.

På Folkskolestyrelsens vägnar:

ERIK LUNDBLAD.

ombesörja in- och utringning;

tillse att lärarpersonalen är tillstädes för att fullgöra sina åligganden;

ordna och bland lärarepersonalen fördela tillsynen över barnen under rasterna;

om lärare eller lärarinna genom sjukdom eller av annan anledning blir hindrad att tjänstgöra, härom snarast göra anmälan hos folkskoleinspektören samt beträffande barnen vidtaga nödiga tillfälliga anordningar;

till inspektören lämna uppgift om de avbrott och rubbningar i lärarnes tjänstgöring, som på så sätt förekommit;

såsom skolvaktmästarens närmaste förman övervaka dennes tjänstgöring, meddela honom behöfliga anvisningar samt tillse, att eldning, städning, renhållning och övrig tillsyn skötes i enlighet med fastställda instruktioner;

att ordna och övervaka den välgörenhet, som av skolan utövas emot fattiga skolbarn, såsom förekommande bespisning, utlåning av skor samt utdelning av fria böcker och undervisningsmateriel, och tillse att gällande bestämmelser härvid iakttagas; att ordna och övervaka skolbaden;

att öva tillsyn över skolans lokaler, inventarier och undervisningsmateriel. Han skall sålunda

tillse, att varje lärare och lärarinna för tillbörlig inventarieförteckning över de av dem överlätna inventarierna och undervisningsmaterielen;

själv föra fullständiga inventarieförteckningar över skolans såväl inventarier som undervisningsmateriel;

vid höstterminens slut i varje klass verkställa inventering och därefter till folkskoleinspektören insända såväl sin egen som de olika lärarnes inventarieförteckningar;

vid lärares avgång eller tillträde verkställa särskild inventering;

hos inspektören anmäla brister på inventarier och undervisningsmateriel;

närvara vid byggnads- och ekonominämndens syner å skollokalerna och därvid påpeka nödiga reparationer;

att förmedla inspektörens och skolläkarens tillkännagivande till lärarepersonalen och skolbarnen samt att inom föreskriven tid insamla sådana uppgifter, som inspektören eller skolläkaren av lärarepersonalen infordra och för övrigt utföra de arbeten, som lämpligen tillhöra en tillsyningslärare och av folkskoleinspektören anvisas honom;

att på tider, som såvitt möjligt ej må inkräkta på den ordinarie lästiden, samråda med lärarpersonalen om ärenden, som röra ordningen vid skolan och välgöreheten mot skolbaruen.

Tillsyningsläraren må äga att av skolans personal infordra de upplysningar, han för att kunna fullgöra sina åligganden behöver, och att av denna fordra, att hans anvisningar och föreskrifter följas i fråga om den yttre ordningen vid sko-

lan och uppsikten över barnen, om lokalernas, inventariernas och undervisningsmaterielens vård samt övriga expeditionella förhållanden.

Han må ej utom i nödfall låta sina uppgifter som tillsyningslärare inkräkt på sin undervisningstid och äger därför rätt att fordra att ej onödigtvis besvära härmed under sina lektioner.»

att bestämma följande arvoden för tillsyningslärarne:

för tillsyningsläraren vid Herrhagsskolan	250 kr.
» » » Tjäderskolan	150 »
» » » Gamla skolan	100 »

att vid folkskoleexpeditionen anställa ett skrivbiträde, som folkskolestyrelsen antager tills vidare, med åliggande enligt följande instruktion:

Folkskoleinspektörens skrivbiträde åligger:

att efter inspektörens anvisning uppgöra:

uppgifterna till folkskollärares pensionsinrättning samt småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt;

de statistiska uppgifterna om folkundervisningen enligt de bestämmelser som finnas i nåd. cirkuläret den 6 okt. 1893 om litt. A och B eller framdeles varda gällande;

uppgifterna till vederbörande taxeringsmyndighet rörande de personer, som åtnjuta lön ur skolkassan;

rekvisitioner av statsbidrag för undervisningen;

tablå öfver de sökandes meriter vid tjänsters tillsättande;

att efter inspektörens anvisning upprätta och föra:

förteckning öfver lärarepersonalen;

förteckning öfver skolpliktiga barn;

för statistiken behöfliga tabeller, listor och matrikelblad;

registerbok öfver folkskolestyrelsens protokoll;

att vara inspektören behjälplig med:

inskrifningar i skolan;

uppgörande av läsordningar;

uppgörande av årsredogörelse;

upprättande av i övrigt förekommande expeditionshandlingar särskilt vid terminernas början och slut;

att biträda skolläkaren vid föreskrivna läkarundersökningar;

att vara tillgänglig på folkskoleexpeditionen på av styrelsen bestämda tider;

Folkskoleinspektörens skrivbiträde skall vara underkastad den förändring instruktionen, som kan varda av folkskolestyrelsen bestämd.*

Att för skrivbiträdet bestämma ett årligt arvode av 600 kronor;

att för renskrivning anslå en årlig summa av 250 kronor;
att den sålunda beslutade anordningen skulle träda i kraft den 1 augusti innevarande år

samt att besluten i kostnadsfrågan skulle underställas stadsfullmäktiges prövning.

In fidem:

ERIK LUNDBLAD.

*Utdrag ur protokoll hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 25 augusti 1913.*

§ 12.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över folkskolestyrelsens framställning om anslag till arvoden åt tillsyningslärare vid stadens folkskolor samt för skrivbiträde åt folkskoleinspektören ävensom för renskrivning; och beslöt kammaren tillstyrka bifall till framställningen.

I samband härmed ville drätselkammaren hemställa, att stadsfullmäktige ville för folkskolestyrelsen framhålla lämpligheten av att folkskolestyrelsens räkenskaper och kassaförvaltning överflyttades till drätselkammaren.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 oktober 1913.*

§ 104.

Sedan Folkskolestyrelsen vid sammanträde den 8 april innevarande år beslutat, bland annat,

att bestämma följande arvoden för tillsyningslärarna vid stadens folkskolor:

för tillsyningsläraren vid Herrhagsskolan	250 kr.
” ” ” Tjäderskolan	150 ”
” ” ” Gamla skolan	100 kr.,

att vid folkskoleexpeditionen anställa ett skrivbiträde med åliggande enligt särskild instruktion,

att för skrivbiträdet bestämma ett årligt arvode av 600 kronor,

att för renskrivning anslå en årlig summa av 250 kronor, samt

att den sålunda beslutade anordningen skulle träda i kraft den 1 augusti 1913, så hade Styrelsen hos Stadsfullmäktige anhållit om godkännande av besluten om de sålunda beviljade anslagen, och hade nu Beredningsutskottet, uppå remiss, att häröver avgiva yttrande.

Uti avgivet utlåtande hade Drätselkammaren tillsyrkt bifall till Folkskolestyrelsens framställning ävensom hemställt, att Stadsfullmäktige ville för Folkskolestyrelsen framhålla lämpligheten av, att Folkskolestyrelsens räkenskaper och kassaförvaltning överflyttades till Drätselkammaren.

Efter överläggning beslöt Beredningsutskottet i ärendet hemställa,

att Folkskolestyrelsens förevarande framställning måtte av Stadsfullmäktige bifallas, samt

att Stadsfullmäktige måtte anmoda Folkskolestyrelsen att verkställa utredning, huruvida Styrelsens räkenskaper och kassaförvaltning lämpligen kunna överflyttas till Drätselkammaren, samt att till Stadsfullmäktige framställa det förslag härutinnan, vartill utredningen må giva anledning, över vilket förslag Drätselkammaren hade att avgiva yttrande.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

91. Vederbörande revisorers berättelser över verkställd granskning av Karlstads Spritförsäljningsbolags ävensom Föndens för allmännyttiga ändamål räkenskaper och förvaltning år 1912.

Revisionsberättelse.

Undertecknade, som i föreskrifven ordning blifvit utsedda att granska Karlstads Spritförsäljningsbolags förvaltning och räkenskaper för försäljningsåret 1912, hafva nu fullgjort detta uppdrag och få däröfver afgifva följande berättelse:

Bolaget, som är bildadt i och för öfvertagandet af alla rättigheter till minuthandel med och utskänkning af brännvin i staden Karlstad, har under ifrågavarande försäljningsår bestått av 40 lottägare, af hvilka 32 varit bosatta inom staden, och har dess styrelse utgjorts af f. d. kaptenen m. m. Hugo Ziegler, tillika verkställande direktör för bolaget, bokhandlaren m. m. A. Nerman, ordförande i styrelsen, och vice häradshöfdingen m. m. Sven af Geijersstam, alla dessa valda af lottägarne å ordinarie bolagsstämma, ävensom af boktryckaren Emil Ankers och stadskamre-

raren m. m. G. Enander, utsedde, den förre av landstinget, och den senare af hushållningssällskapets förvaltningsutskott.

All detaljhandel med brännvin inom staden är till bolaget upplåten för tiden från och med den 1 Januari 1911 till och med den 31 December 1913, och har bolaget under sistförflutna försäljningsår erlagt årsafgift för 7 försäljningsrättigheter, nämligen 1 utminuterings- och 6 utskänkningsrättigheter, af hvilka utminuterungen och 2 utskänkningsrättigheter utfövs af bolaget själf samt 4 utskänkningsrättigheter med Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes godkännande och mot erlagda afgifter, tillhopa 900 kr., varit öfverlåtna, 2 till innehafvaren af Stadshotellet med teaterfoyern samt likaledes 2 till innehafvaren af Grand hotell med paviljongen i Stadsträdgården.

Varuomsättningen under året framgår af följande tablå:

V a r u s l a g	Antal försålda liter			Försäljningsvärde	
	Genom utminuterings	Genom utskänkning	Summa	Kronor	öre
Brännvin, varmrenadt, 50% ..	235,595,36	9,073,34	244,668,70	450,714	95
» andra slag	4,381,98	771,00	5,152,98	10,050	35
Sprit, reducerad till 50 %....	1,705,57	—	1,705,57	3,124	38
Whisky	1,354,78	2,631,14	3,985,92	15,251	45
Cognac	62,343,38	10,628,39	72,971,77	190,317	74
Rom och Arrak	526,03	9,85	535,88	1,154	45
Punsch och Likör	7,014,16	14,509,76	21,523,92	48,243	50
Vin	4,973,63	115,45	5,089,08	12,675	87
Maltdrycker	—	9,849,30	9,849,30	5,688	09
	317,894,89	47,588,23	365,483,12	737,220	78

Vid utminuterungen har det försålda varmrenade brännvinets styrka hufvudsakligen varit 41 procent, och priset därå har utgjort 1 krona 50 öre pr liter. En mindre kvantitet af 46 procents styrka har sålts mot ett pris af 1 krona 75 öre pr liter. Det genom utskänkning afyttrade varmrenade brännvinet har hållit 41 procent och priset för detsamma har varit 2 kronor 40 öre pr liter.

Inkomster och utgifter under året hafva utgjort:

Inkomster:

För försålda 365,483,12 liter spritvaror, vin och malt-
drycker, enligt ofvanstående tablå Kr. 737,220: 78
Afgifter för öfverlåtna rättigheter » 900: —

Vinst å tomkärll	»	1,273: 65	
Rabatter å inköpta varor	»	789: 95	
» » elektrisk ström	»	21: 64	740,206: 0

Utgifter:

Kostnad för inköpta spritvaror	Kr.	407,113: 42	
» » » maldrycker, vin och socker	»	19,223: 02	
Minskning i lagrets värde vid jämförelse med ingående lagerbehållningen	»	1,239: 30	427,575: 7
			<i>Bruttovinst</i> således Kr. 312,630: 2

Härifrån afgå följande

omkostnader:

<i>Aflöningar:</i> Styrelsen	Kr.	1,800: —	
Verkställande direktören	»	4,100: —	
Konungens Befallningshafvandes ombud	»	400: —	
Lagerföreståndaren	»	5,556: 90	
Kamreraren	»	2,775: 60	
Butiksföreståndaren	»	3,800: —	
Öfrigt tjänste- och arbetspersonal .	»	18,246: 80	36,679: 30
<i>Skatter:</i> Försäljningsavgift	»	1,575: —	
Kronoutskylder ..	»	12,721: 99	
Kommunalutskylder	»	17,930: 57	
Prästskatt	»	316: 06	32,543: 62
<i>Hyror:</i> Hufvudaffärens byggnader	»	8,000: —	
Utskänkningsstället N:o 2	»	4,650: —	
Magasin och källare	»	1,700: —	
Platshyra för kolbod	»	30: —	14,380: —
Reparationer å byggnader	Kr.	951: 40	
Dito å inventarier och ljusledningar samt ersatt slitningsmateriel	»	294: 36	1,245: 76
Kostnad för officiella revisionen			277: 50
Arvode till bolagets egna revisorer, kontrollanter, inventeringsmän, läkare och juridiskt biträde m. fl.			2,635: 10
Stallet			568: 37
Kol för reningsverket			210: —
Ved och lyse			2,526: 37
Bidrag till krogarne för ved, lyse, servis och tjänares aflöning			1,950: —
Missräkningspänningar, olycksfallsförsäkring och julgåfvor ått personalen			1,620: —

Extra arbetshjälp och polishandräckning	2,672: 60	
Brandförsäkringsafgifter	404: 07	
Vattenafgifter	327: 80	
Telefonafgifter, telegram och postporton	469: 98	
Elektrisk kraft till magasinshissar	346: 28	
Tryck, skrivmaterialier och räkenskapsböcker	682: 29	
Julgåvor till stadens fattige	500: —	
Andel i kostnader för Göteborgssystembolagens sammanträden	300: —	
Diverse utgifter för kemikalier, medicin, frakter, resor m. m. .	1,110: 80	
Räntor	263: 84	
Afskrifningar	1,749: 37	103,193: 05

Årets *nettovinst* utgör alltså Kronor 209,437:23

Bolagets ställning den 31 December 1912:

Tillgångar:

Kassabehållning	Kr.	3,259: 65	
Varulager vid hufvudaffären	»	119,967: —	
» å krogarne	»	996: 46	
Inventariepersedlar	»	15,829: 95	
Tomkärl	»	4,846: 56	
Punschstämplar	»	2,330: 60	
Kolhus å Herrhagen	»	349: 03	
Träkol	»	120: —	
Innestående medel i Wermlands Enskilda Bank:			
å giroräkning	Kr.	31,334: 08	
å löpande räkning	»	62,414: 52	
å kapitalräkning	»	49,217: 10	142,965: 70
Göteborgssystembolagens Leveransförening	Kr.	700: —	
Fordran hos en leverantör	»	5: 43	291,370: 38

Skulder:

Lottkapitalet	Kr.	38,200: —	
Lottägarnes räntemedel	»	1,910: —	
Till diverse firmor och personer	»	41,823: 15	
Nettovinsten till författningsenlig fördelning	»	209,437: 23	291,370: 38

Vid granskning af försäkringsboken och kontrollprofning af den förskurna va-rans uppgifna alkoholstyrka hafva vi icke funnit något att anmärka.

Aflöningen såväl till försäljningsställets föreståndare som till bolagets öfriga personal har utgått med kontanta belopp, som varit oberoende af omsättningen eller vinsten. Lagerföreståndaren, kamreraren och kroglokalföreståndarna hava förutom

den kontanta lönen haft fri bostad med ved och lyse, hvarjämte bolaget betalat utskylderna för en del af personalen utan afdrag på aflöningen.

Varulager och inventarier äro hvar för sig försäkrade mot eldskada, det förra för 186,200 kronor och de senare för 22,200 kronor, hvilka försäkringar vi anse fullt betryggande.

Försäljningslokalerna hava vid verkställd besiktning befunnits i mycket gott skick.

I nykterhetens intresse har styrelsen under år 1912 vidtagit vissa åtgärder för att hindra försäljning af spritvaror till s. k. vanedrinkare och till personer, som själfva eller för sin familj åtnjuta fattigunderstöd.

Att å revisorernas vägnar deltaga i inventeringen af bolagets tillgångar vid löpande försäljningsårets slut hafva utsetts undertecknad, Noréus, samt majoren m. m. H. Hammar med kaptenen Per Ågren och landskanslisten E. Noréus till suppleanter.

Bolagets räkenskaper äfvensom dess tablå öfver varuomsättning och omkostnader äro upprättade i enlighet med de i Kungl. Kontrollstyrelsens kungörelse den 15 Maj 1909 gifna föreskrifter. Räkenskaperna äro förda med utmärkt ordning och reda samt fullständigt verifierade.

Revisorerna vitsorda, att bolaget förvaltats i öfverensstämmelse med det i paragraf 15 mom. 1 af Kungl. Förordningen angående försäljning af brännvin den 9 juni 1905 angifna syfte och då styrelsen jämväl i öfrigt handhaft bolagets verksamhet på ett fullt tillfredsställande sätt, få revisorerna tillstyrka ansvarsfrihet för det försäljningsår, revisionen omfattar.

Karlstad den 15 April 1913.

J. STENSTRÖM.

Utsedd af Konungens Befallningshafvande.

J. OLSON.

För landstinget.

E. SJÖBERG.

För Hushållningssällskapet.

J. NORÉUS.

För Karlstads stad.

CARL J. ÅHGREN.

För Karlstads stad.

Revisionsberättelse.

Undertecknade, hvilka i sammanhang med revisionen af Karlstads Spritförsäljningsbolags räkenskaper äfven granskat Spritbolagsstyrelsens redogörelse för 1912 rörande den under dess förvaltning stående af förra »Winbolaget» grundade »Fonder

för *Allmännyttiga Ändamål*, hafva därvid funnit ställningen i enlighet med hvad nedanstående tablå utvisar:

Debet.

<i>Ingående balans:</i>	
Innestående i Källarbyggnaden.....	1,993: 53
» å Kapitalräkning med W. E. B.	16,615: 11
» Kontant i kassan ...	25: 73
	<hr/>
	18,634: 41
<i>Inkomster:</i>	
Ett års hyra för källarbyggnaden	2,000: —
Upplupen ränta	689: 02
	<hr/>
	2,689: 02
	<hr/>
	Kronor 21,323: 43

Kredit.

<i>Utgifter:</i>	
Afskrifning å Källarbyggnaden	1,000: —
Stämpel » Kapitalräkningsbevis	1: —
	<hr/>
	1,001: —
<i>Utgående balans:</i>	
Innestående i Källarbyggnaden	1,396: 91
» å Kapitalräkning med W. E. B.	18,904: 13
» Kontant i kassan	21: 30
	<hr/>
	20,322: 43
	<hr/>
	Kronor 21,323: 43

Då mot räkenskaper och förvaltning intet anmärkts få revisorerna tillstyrka full ansvarsfrihet för det gångna året.

Karlstad den 18 februari 1913.

A. SVANSTRÖM.

FR. OLSÉN.

J. JANSON.

Rätt afskrifvet intyga:

S. LINDH.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 oktober 1913.*

§ 105.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att avgiva yttrande i anledning av den av vederbörande revisorer avgivna berättelse över verkställd granskning av Karlstads Spritförsäljningsbolags räkenskaper och förvaltning för försäljningsåret 1912

ävensom över räkenskaperna och förvaltningen rörande bolagets fond för allmännyttiga ändamål för samma tid; Och beslöt Utskottet, som icke funnit något att erinra med anledning av berättelserna, hos Stadsfullmäktige hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte *dels* för sin del bevilja styrelsen för Karlstads Spritförsäljningsbolag ansvarsfrihet för bolagets räkenskaper och förvaltning för år 1912, *dels ock* lägga revisionsberättelsen angående fonden för allmännyttiga ändamål utan vidare till handlingarne.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

92. Herr P. Clarholms motion om ändrade bestämmelser rörande Dispensärstyrelsens sammansättning.

Till Stadsfullmäktige.

Under de år jag haft uppdraget att vara ledamot af Dispensärstyrelsen har jag alltmer kommit till insikt om behovet af att i styrelsen finnes personer, vilka hafva en så ingående kännedom som möjligt om dispensärklientelet och alla dess olika förhållanden, och det synes mig uppenbart att inga böra kunna på ett bättre sätt fylla dessa krav än de bägge stadsläkarne. Fördenskull får jag vördsamt hemställa att stadsfullmäktige ville besluta den ändringen i Dispensärstyrelsens sammansättning att styrelsen skall bestå af fem ledamöter, hvaraf de båda stadsläkarne äro självskrifne.

Karlstad den 22 maj 1913.

PER CLARHOLM.

Utdrag af protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 18 juni 1913.

§ 83.

Uti motion hos Stadsfullmäktige hade Doktor Clarholm på anförda skäl yrkat den förändring i dispensärstyrelsens sammansättning, att denna skulle bestå af fem ledamöter, hvaraf de båda stadsläkarne skulle vara självskrifna;

och beslöt Hälsovårdsnämnden, som på remiss hade att yttra sig över motionen, tillstyrka bifall till densamma.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:
OTTO ÅGREN.

*Utdrag av protokoll, hålles hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 oktober 1913.*

§ 106.

Uti hos Stadsfullmäktige väckt motion hade Herr P. Clarholm på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta den ändring i Dispensärstyrelsens sammansättning, att Styrelsen skulle bestå av fem ledamöter, varav de båda stadsläkarne vore självskrivne.

Häröver hade Hälsovårdsnämnden avgivit yttrande och därvid tillstyrkt bifall till motionen.

Beredningsutskottet, som nu hade att yttra sig i frågan, beslöt hemställa,
att Herr P. Clarholms förevarande motion måtte av Stadsfullmäktige bifallas.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

93. Herr O. W. Karlssons motion om kostnadsfritt tillhandahållande av erforderliga läroböcker åt samtliga elever vid stadens folk- och småskolor.

Till Karlstads Stadsfullmäktige.

Enligt Folkskolestadgan åligger det folkskolestyrelsen att anskaffa erforderlig materiel för undervisningen vid stadens folkskolor. En stor del — läroböcker, rit-, skriv- & räkneböcker, blyertspennor och dylikt — bekostas dock ännu av barnens föräldrar. Endast i undantagsfall, där fattigdomen lägger oöverstigligen hinder i vägen härför, lämnas material kostnadsfritt. Kostnaden pr barn under hela skoltiden för de läroböcker, som äro nödvändiga vid undervisningen, och som det övvervägande antalet elever själva måste anskaffa, kan beräknas f. n. uppgå för klasserna 1—2 i småskolan och 1—4 i folkskolan, till omkring Kr. 10: 55. För 5:e klassen tillkommer omkring Kr. 4: 75.

Även med hänsyn till, att i vissa fall de yngre syskonen kunna använda en del av de äldres böcker, kan dock denna utgift bli betungande nog för föräldrar med flera barn i skolåldern, och detta så mycket mer som största delen därav måste erläggas för alla barnen på en gång vid terminens början. I månet hem äro ock de ekonomiska förhållandena av den art, att det kan dröja flera veckor, innan föräldrarna äro i stånd att förse barnen med erforderlig materiel. Att detta skall inverka menligt på undervisningen ligger ju i öppen dag. Vanligen

måste i sådana fall läraren eller lärarinnan, som ofta brukar hålla skolmateriel till salu åt eleverna, lämna ut vad som fattas för att — om så är möjligt — betalas sedermera. Så få barnen redan i skolan sin första erfarenhet i kredit-systemet. Denna köpenskap inom skolans väggar är även ur andra synpunkter — t. ex. svårigheten för föräldrarna att kontrollera barnens inköp, — mindre lämplig, om den ock är motiverad av att genom ett större inköp för en hel klass åstadkomma ett lägre pris, samt vinna en viss enhetlighet av den inom klassen använda materielen.

En annan sak bör också påpekas: I vilken pinsam situation kommer icke läraren när det skolan tilldelade anslaget för inköp av böcker åt fattiga skolbarn icke räcker?

För att råda bot mot alla dessa missförhållanden, vore lämpligast att samhället övertog alla kostnader för skolmaterielen och att denna sålunda kostnadsfritt tillhandahölls alla de barn vilkas föräldrar så önska. Detta innebär ju endast en överslytning av en redan nu utgående utgift av rent personlig karaktär till samhällets gemensamma utgiftsstat, varigenom vunnes såväl vissa fördelar för själva arbetet inom skolan som ock, i den mån staden kunde betinga sig ett lägre pris än det, som nu gäller, vid varje enskild elevs inköp av materiel, en ekonomisk vinst för samhället i dess helhet. Det berättigade i denna överslytning lär näppeligen kunna bestridas. Den uppfattningen är väl numera den allmänna, att samhället i sin helhet böra bära utgifterna för kommunens allmänna skola, barn skola, som är avsedd för alla samhällsmedlemmar vilka önska för sina barn kostnadsfritt erhålla den undervisning, som bör bibringas alla under barndomsstadiet.

Genom kommunens övertagande av kostnaderna för barnens läroböcker skulle, i likhet med vad som nu sker beträffande slöjdvirke och åtskilliga andra artiklar, ett gemensamt inköp härav kunna uppgöras för stadens alla folkskolor, varigenom en del mellanhänder kunde undvikas och man erhöle ett avsevärt lägre pris än vad nu är fallet.

Enligt folkskolestyrelsens berättelse för 1910 beräknas medelkostnaden för skolbarn under det året till kr. 83:08. Genom införandet av fria läroböcker skulle denna kostnad ökas med omkring Kr. 1:76 och tages 5:e klassen med bleve medelutgiften omkring Kr. 1:95. Härifrån komme sedan att avgå den rabatt, som skolstyrelsen kunde betinga sig genom att göra dessa inköp direkt från förlaget, varjemte det anslag, som nu utgår till böcker åt fattiga skolbarn även försvinner.

Ett av de skäl, som framförts mot förslaget om kostnadsfri undervisningsmateriel åt folkskolans elever, är, att barnen ej skulle lika omsorgsfullt vårda sina böcker, om dessa utlämnades utan ersättning, som om föräldrarna nödgades be-

tala desamma. Något särskildt bevis härför har, mig veterligt ej blivit framfört, utan är det nog så, att intresset att vårda böckerna sammanhänger med intresset för själva skolarbetet, för övrigt bleve det väl lärarepersonalen som finge kontrollera barnens sätt att handhava skolans materiel. Dessutom vore det kanhända lämpligt att i samband härmed bestämma, att intet barn bör under skoltiden på kommunens bekostnad erhålla samma lärobok mer än en gång.

På grund av vad här anförts, får jag härmed vördsamt hemställa det Herrar Stadsfullmäktige målte besluta:

att alla de för undervisningen erforderliga läroböckerna må från och med 1913 års hösttermin fullt kostnadsfritt tillhandahållas samtliga elever tillhörande stadens folk- och småskolor.

Karlstad den 10 juni 1912.

O. W. KARLSSON.

*Utdrag av protokoll, hållet vid sammanträde hos
Karlstads Folkskolestyrelse den 13 maj 1913.*

§ 5.

Hade Folkskolestyrelsen att på remiss avgiva yttrande över en av herr O. V. Karlsson inom stadsfullmäktige väckt motion om kostnadsfritt tillhandahållande av erforderliga läroböcker åt samtliga elever vid stadens folk- och småskolor. Och beslöt styrelsen, som ansåg de av motionären omnämnda svårigheterna, vad läroböcker angår, undanröjda genom den nuvarande anordningen med fria böcker till de barn, som prövas vara i verkligt behov av sådan hjälp, för hvilken anordning ett förslagsanslag årligen upptages i skolans stat, att såväl från ekonomisk som uppfostringssynpunkt avstyrka motionens syfte om kostnadsfritt tillhandahållande av erforderliga läroböcker till alla skolans elever.

I samma riktning hade också flera medlemmar av lärarkåren vid skolan uttalat sig å sammanträde den 11 december 1912.

Däremot ville Styrelsen påpeka den olägenhet, som vid undervisningen i skrivning och teckning uppstår därigenom, att en del fattiga barn dels icke alltid till de för dessa övningar bestämda timmarna kunna anskaffa de nödiga utensilierna, vilket orsakar rubbningar i undervisningen, dels ofta icke anskaffa sådana utensilier av tillräckligt god kvalitet, vilket har till följd sämre resultat av undervisningen, och på grund härav och till undervisningens främjande i dessa ämnen föreslå stadsfullmäktige att besluta, att för undervisningen i skrivning, teckning och räkning nödiga skrivböcker, papper, bläck och stålpenor må kostnadsfritt tillhandahållas samtliga skolans elever.

Euligt verkställda beräkningar skulle kostnaden för skrivböcker och papper för det nuvarande barnantalet och efter gällande minuthandelspris belöpa sig till 1,871 kronor för år, vadan kostnaden för den föreslagna anordningen, då man kunde beräkna efter partipris, torde belöpa sig till omkring 2,000 kronor för:

In fidem:

BROR A. LARSON.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 21 juli 1913.*

§ 12.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttranden över herr O. W. Karlssons motion om kostnadsfritt tillhandahållande av erforderliga läroböcker åt samtliga elever vid stadens folk- och småskolor.

Folkskolestyrelsen, som avgivit yttrande i ärendet ansåg de av motionären omnämnda svårigheterna, vad läroböcker anginge, undanröjda genom den nuvarande anordningen med fria böcker till de barn, som prövades vara i verkligt behov av sådan hjälp, för vilken anordning ett förslagsanslag årligen upptoges skolans stat, samt avstyrkte motionens syfte. Däremot hade folkskolestyrelsen föreslagit stadsfullmäktige att besluta, att för undervisningen i skrivning, teckning och räkning nödiga skrivböcker, papper, bläck och stålpannor måtte kostnadsfritt tillhandahållas samtliga skolans elever.

Drätselkammaren tog ärendet i övervägande och beslöt i likhet med folkskolestyrelsen avstyrka bifall till motionen.

Vidkommande åter folkskolestyrelsens framställning om kostnadsfritt tillhandahållande av skrivböcker, papper, bläck och stålpannor åt samtliga elever vid drätselkammaren yrka avslag därpå. Kammaren fann de av styrelsen påpekade olägenheterna lämpligast kunna avhjälpas genom höjning av anslaget till fria läroböcker, så att det även komme att omfatta skrivmaterialier av ifrågavarande slag i något vidsträcktare mån än hittills. Drätselkammaren beslöt sålunda hemställning att stadsfullmäktige måtte besluta, att kostnadsfritt tillhandahålla skrivböcker, papper, bläck och stålpannor åt de skolans elever, som äro i verkligt behov av sådan hjälp, samt att folkskolestyrelsen måtte få i uppdrag att efter verkställd redning om de ökade kostnader, som därav kunde förmedlas, i förslaget till så för nästa år upptaga det för ändamålet erforderliga beloppet.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJEL

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 oktober 1913.*

§ 107.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att avgiva utlåtande över Herr O. W. Karlssons motion om kostnadsfritt tillhandahållande av erforderliga läroböcker åt samtliga elever vid stadens folk- och småskolor.

Uti detta ärende hade Folkskolestyrelsen och Drätselkammaren avgivit infortrade yttranden och därvid sammanstående avstyrkt bifall till motionen.

Folkskolestyrelsen hade emellertid i sammanhang härmed hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta, att för undervisningen i skrivning, teckning och räkning nödvändiga skrivböcker, papper, bläck och stålpenor finge kostnadsfritt tillhandahållas samtliga skolans elever.

Detta förslag hade av Drätselkammaren avstyrkts, enär Kammaren ansett sådant kostnadsfritt tillhandahållande endast böra ifrågakomma åt de skolans elever, som vore i verkligt behov av sådan hjälp.

Beredningsutskottet beslöt för sin del instämma uti vad Drätselkammaren i ärendet anfört och föreslagit; vadan Utskottet hemställde,

att Herr O. W. Karlssons förevarande motion måtte av Stadsfullmäktige avslås, samt

att Stadsfullmäktige i sammanhang härmed måtte besluta

dels att kostnadsfritt tillhandahålla skrivböcker, papper, bläck och stålpenor åt de elever vid stadens folk- och småskolor, som vore i verkligt behov av sådan hjälp,

dels ock att uppdraga åt Folkskolestyrelsen att efter verkställd utredning om de ökade kostnader, som härav kunde föranledas, i förslaget till stat för nästa år upptaga det för ändamålet erforderliga beloppet.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

94. Herr S. P. Florells med Heres motion om anordnande av plankvandringer dels å östra sidan av Östra bron här i staden och dels från Östra bron å landsvägen utefter Svinbäcken till gatan till Eriksstad.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Den del av allmänna landsvägen emellan östra bron och Svinbäcken, som

går genom stadsdelen Norrstrand, är höst och vår nästan ofotgängare. Dy och smuts gå bokstavligen mitt på benen. De som svårast drabbas av dessa ytterst svåra förhållanden äro de många små fattiga skolbarn som här måste, med den i många fall dåliga fotbeklädnad, i smuts vada fram och åter flera gånger om dagen.

Utom det hälsofarliga för dessa barn, vilja vi fästa uppmärksamheten på svårigheten för hemmen att hålla strumpor och skodon torra och rena. I många fall är detta nästan omöjligt, även med den största ansträngning. Något måste för den skull göras till svårigheternas avhjälpan och synes det undertecknade, som en plankvandring på ena sidan om vägen skulle vara det medel som billigast och lättast borde härför tillgripas.

Vad östra bron beträffar är den trots att der å västra sidan finnes en plankvandring, på grund av den livliga kör- och gångtrafiken därstädes synnerligen svår för fotgängare att trafikera. En plankvandring även å östra sidan skulle emellertid avhjälpa de största svårigheterna.

Undertecknade anhålla därför, på grund av vad vi här ovan anført, att stadsfullmäktige ville besluta om utläggande av en *plankvandring från Östra bron utefter Svinbäcken till den gata som går till Erikstad, samt låta anlägga en plankvandring även å Östra bron.*

Karlstad den 28 Augusti 1913.

S. P. FLORELL.

AXEL SVENSSON.

C. J. MAGNUSSON.

*Utdrag ur protokoll hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 22 september 1913.*

§ 11.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att yttra sig över herr S. P. Florells med fleres motion om anordnande av plankvandringar dels å östra sidan av Östra bron och dels från Östra bron å landsvägen utefter Svinbäcken till den gata, som går till Eriksstad.

Under diskussionen härom framhölls, att, därest den ifrågasatta plankbanan å Östra bron utlades till större bredd än tre 6" breda plankor, plankbanan skulle bliva hinderlig för trafiken. Beträffande frågan om anläggande av plankbana å landsvägen utefter Svinbäcken påvisades, att det av motionärerna därmed avsedda resultatet skulle på ett för staden långt billigare sätt kunna nås genom att vår och höst låta grusa landsvägens norra sida; och beslöt drätselkammaren, i an-

slutning till ett av stadsingeniören uppgjort förslag, tillstyrka stadsfullmäktige att bevilja dels för anläggande av en plankbana om tre plankors bredd å östra sidan av Östra bron 230:— kr. och dels för grusning innevarande höst av den ifrågakomna landsvägens norra sida 150:— kr. eller tillhopa 380:— kronor att anskaffas genom ultaxering, samt att i 1914 års stat låta upptaga kostnaden för samma landsvägssträckas grusning vår och höst.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
ERNST STRIDSBERG.

Kostnadsberäkning

för anordnande af plankvandring å Östra bron östra sida samt förbättring af gångväg mellan Östra bron och Erikstad.

Alternativ I.

Å Östra bron.

140 lm. plankvandring, bestående af 4 st. 2"×6" plank = 560		
lm. å 0,25	140: —	
100 lm. 2"×5" plank till underlägg å 0,20	20: —	
Arbetskostnad, tjära, spik m. m.	150: —	310: —

Å landsvägen:

840 lm. plankvandring, bestående af 4 st 2"×7' plank = 3,360		
lm. å 0,28	940: —	
550 lm. 2"×5" plank till underlägg å 0,20	110: —	
Arbetskostnad, tjära, spik m. m.	850: —	1,900: —
		<u>Kronor 2,210: —</u>

Alternativ II.

Å Östra bron.

140 lm. plankvandring, bestående af 3 st. 2"×6" plank = 420		
lm. å 0,25	105: —	
75 lm. 2'×5" till underlägg å 0,20	15: —	
Arbetskostnad, tjära, spik m. m.	110: —	230: —

Å landsvägen:

Landsvägens norra sida planeras och grusas vår och höst hvartill innevarande höst beräknas	150: —	
		<u>Kronor 380: —</u>

Karlstad den 22 september 1913.

ERIK BJÖRKMAN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 oktober 1913.*

§ 108.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att avgiva utlåtande över Herr S. P. Florells med fleres motion om anordnande av plankvandringar dels å östra sidan av Östra bron här i staden och dels från Östra bron å landsvägen utefter Svinbäcken till gatan till Eriksstad.

Häröver hade Drätselkammaren avgivit yttrande och därvid anfört, att därest norra sidan av landsvägen utefter Svinbäcken vår och höst grusades, det av motionärerna avsedda ändamålet med en plankbana därstädes skulle på ett för staden långt billigare sätt ernås, vadan Kammaren föresloge sådan grusning innevarande höst för en beräknad kostnad av 150 kronor; därjämte hemställde Kammaren om anordnande av en plankbana å Östra bron för en kostnad av 230 kronor.

Beredningsutskottet instämde för sin del uti Drätselkammarens i ärendet avgivna förslag, vadan Utskottet hemställde,

att Stadsfullmäktige måtte *dels* för anordnande av en plankbana om tre plankors bredd å östra sidan av Östra bron bevilja ett anslag av 230 kronor, *dels ock* för grusning innevarande höst av norra sidan av landsvägen från Östra bron utefter Svinbäcken till gatan till Eriksstad bevilja ett anslag av 150 kronor, ävensom bestämma, att sålunda beviljade anslagsbelopp skola, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering, samt

att Stadsfullmäktige måtte föreskriva, att kostnaden för samma landsvägsträckas grusning nästa års vår och höst skall upptagas i staten för år 1914.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1913.

Den 20 November.

N:o 11.

95. Vederbörande revisorers berättelser över verkställd granskning av stadens delegationers räkenskaper och förvaltning för år 1912.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Härmed får Magistraten öfverlämna vederbörande revisorers berättelser öfver verkställd granskning af stadens delegationers räkenskaper och förvaltning för år 1912, med undantag af revisionsberättelsen rörande varmbadhuset, hvilken i anledning af framställd anmärkning öfverlämnats till badhusstyrelsen för förklaring, som emellertid ännu ej till Magistraten inkommit.

Karlstads rådhus den 8 Augusti 1913.

På Magistratens vägnar:

GUSTAF E. BERG.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Utaf Stadsfullmäktige i Karlstad utsedde revisorer för granskning af stadens delegationers räkenskaper och förvaltning under år 1912 få härmed, sedan revisionsarbetet afslutats, öfverlämna däröfver uppgjorda berättelser.

De olika delegationernas räkenskaper äro af särskilda sifferrevisorer genomgångna och ha dessa, der erinran varit att göra, deröfver aflämnat protokoll till vederbörande delegation.

Karlstad den 25 Juni 1913.

J. MÆCHEL.

KARL JOH. SWENSÉN.

OLOF VIRIDÉN.

Undertecknade, af Stadfullmäktige utsedde att granska **Karlstads Drätselverk** räkenskaper och förvaltning under år 1912, få härmed afgifva följande

Berättelse:

Tillgångar den 1 Januari 1912.

Fastigheter.....	1,333,200: 78	
Inköpta fastigheter för reglering af förstäderna	401,094: 27	
Gamla lasarettet	182,398: 45	
Stjärtspåret	7,063: —	
Jord i Sandbäcken	25,000: —	
Epidemisjukhuset	35,359: 20	
Läroverkets tillbyggnad	50,000: —	
Gasverket	495,177: 53	
Elektricitetsverket	522,313: 33	
Vattenverket	1,304,640: 73	
Hamnen	1,202,047: 20	
Fattigvårdsstyrelsen	413,502: 03	
Trädgårdsstyrelsen	60,737: 20	
Hälsovårdsnämnden	11,710: 75	
Brandstyrelsen ..	42,243: 73	
Folkskolestyrelsen	368,008: 43	
Flickskolan	6,957: 55	
Varnbadhuset	5,914: 67	
Mariebergsskogen	4,794: 84	
Tolagsersättningen	9,313: 35	
Förskott till presterskapets aflöning	5,651: 12	
Hos banker	235,376: 21	
Fordran hos Karlstad—Munkfors Jernvägs A.-B.	38,772: 36	
Fordran hos enskilde	22,397: 22	
Obligationer	36,000: —	
Aktier	750,000: —	
Kassabehållning	419: 45	7,570,093: 40

Skulder.

Postsparbanken	271,887: 33
Nobelstiftelsen	1,028,047: 49

Stadshypoteksföreningen ..	11,332: 88		
Amorteringslån af 1888	77,000: —		
» » 1907	2,582,160: —		
Accepter i Wermlands Ensk. Bank	900,000: —		
Sydsvenska Kreditaktiebolaget ..	207,387: 92		
Karlstads Telefonförening	180: 36		
Outtagna fondräntor	140: 88		
Flickskolans nybyggnads- och reparations- fond	7,564: 90		
Hamnens reparationsfond	72,509: 46		
» förskottsmedel	23,229: 44		
Brandkårens kassa	1,787: 34		
Pastorsboställets tiondelada	312: 37		
Konstutställningsfonden	1,321: 10		
Byggnadsnämndens anslag	1,513: 22		
Fonden för östra bron	2,894: 34		
Anslag till spårvägskommittén	200: —		
Medel afsatta för jordförvärf	6,210: 97		
Fonder, som stå under Stadsfullmäktiges för- valtning	418,434: 93	5,614,114: 93	1,955,978: 47

Inkomster.

Allmänna uppbörderna	539,308: 23	
Tolagsersättning	34,402: 07	
Saluhallen	5,947: 27	579,657: 57

Kapitalökning under året.

Aktier	20,200: —	
Drätselkammaren	224,614: 29	
Gasverket	26,535: 81	
Elektricitetsverket	75,422: 10	
Hälsovårdsnämnden	1,608: 73	
Folkskolestyrelsen	153,751: 48	
Mariebergsskogen	111: 78	502,244: 19

Kronor 3,037,880: 23

Utgifter.

Uttaxering för Drätselkammaren	58,466: 36
» » Vattenverket	27,836: 14
» » Fattigvårdsstyrelsen	135,430: —
» » Dispensärverksamheten	3,900: —
» » Trädgårdsstyrelsen	3,240: —
» » Hälsovårdsnämnden	27,704: 50

Uttaxering för Brandstyrelsen	31,000: —	
» » Folkskolestyrelsen	136,989: 01	
» » Barnavårdsnämnden	2,100: —	
» » Tekniska afton- och söndagsskolan	3,500: —	
» » Arbetsförmedlingsanstalten	3,000: —	
Magistraten i polisärenden	350: —	
Räntor	113,145: 60	
Oförutsedda utgifter	13,344: 77	560,006: 38

Kapitalminskning under året.

Vattenverket	286: 63	
Hamnen	9,582: 29	
Fattigvårdsstyrelsen	3,840: 75	
Trädgårdsstyrelsen	209: 38	
Brandstyrelsen	3,722: 83	
Varmbadhuset	2,709: 48	20,351: 36

Tillgångar den 31 December 1912.

Fastigheter	1,433,200: 78
Inköpta fastigheter för reglering af förstä- derna	460,313: 91
Gamla lasarettet	182,398: 45
Stjärtpåret	7,063: —
Jord å Sandbäcken	25,000: —
Epidemisjukhuset	88,040: 96
Obligationer	36,000: —
Aktier	775,250: —
Kassabehållning	791: 74
Tolagersättningen	10,924: 67
Förskotter till presterskapets aflöning	5,886: 48
Karlstad—Munkfors Jernvägs A.-B.	38,772: 36
Gasverket	511,617: 57
Elektricitetsverket	554,830: 66
Vattenverket	1,432,216: 26
Hamnen	1,220,674: 17
Fattigvårdsstyrelsen	409,661: 28
Trädgårdsstyrelsen	60,527: 82
Hälsovårdsnämnden	12,846: 48
Brandstyrelsen	38,520: 90
Folkskolestyrelsen	552,167: 34
Flickskolan	6,953: 44
Varmbadhuset	4,681: 19

Mariebergsskogen	4,906: 62	
Ändringsarbeten i rådhuset	27,082: 28	
Flickskolebyggnaden	602: 48	
Hos banker	239,876: 68	
Fordran hos enskilde	51,179: 25	
Drätselkammaren	230,971: 65	8,422,958: 42

Skulder.

Postsparbanken	248,956: 53	
Nobelstiftelsen	1,011,458: 36	
Stadshypoteksföreningen	8,885: 71	
Amorteringslån af 1888	73,500: —	
» » 1907	2,552,725: —	
Till banker	1,483,750: —	
Outtaget anslag till Folkskolestyrelsen	5,538: 88	
Karlstads telefonförening	187: 78	
Flickskolans nybyggnads- och reparationsfond	7,872: 83	
Hamnens reparationsfond	72,509: 46	
» förskottsmedel	23,229: 44	
Brandkårens kassa	1,861: 05	
Pastorsboställets tiondelada	312: 37	
Konstutställningsfonden	1,374: 75	
Fonden för östra bron	3,013: 71	
Byggnadsnämndens anslag	1,513: 22	
Outtaget anslag till spårvägskomitén	200: —	
Medel, afsatta för jordförvärf	6,210: 97	
Afkortningar	37,597: 73	
Fonder, som stå under Stadsfullmäktiges förvaltning	424,738: 14	5,965,435: 93 2,457,522: 49

Kronor 3,037,880: 23

Specifikation öfver fonder, som stå under Stadsfullmäktiges förvaltning.

	1911.		1912.	
Flitpremierfonden	2,385	81	2,528	96
C. A. Fahlgrens stipendiefond	5,981	85	5,986	49
Amicitiafonden	1,312	84	1,309	74
Mellqvistska fonden för studier ..	10,416	66	10,412	50
» » » slöjd	11,273	11	11,346	46
Setterbergska »	10,000	—	10,000	—
C. A. Fahlgrens donationsfond	25,000	—	25,250	—
Hj. Lagerlöfs fond	101,577	90	101,817	63
Eneströmska fonden	164,226	77	168,770	55
C. F. Göthbergs fond	30,000	—	30,000	—
Leontine Clarholms fond	10,000	—	10,000	—
R. Palmgrens fond	22,736	64	23,674	50
Mæchels gåfva	2,000	—	2,000	—
Anna Wenströms fond	18,398	35	18,517	56
Bergerska fonden	3,125	—	3,123	75
Kronor	418,434	93	424,738	14

Den jämförande tablan öfver förhållandet mellan beräknade och verkliga inkomster och utgifter öfverensstämmer med räkenskaperna.

Under Drätselkammarens vård befintliga aktier, obligationer och andra värdehandlingar äfvensom inlösta och makulerade kuponger äro af oss inventerade och rätt befunna.

Som anledning till anmärkning ej förekommit och räkenskaperna äro väl förda och fullständigt verificerade, få revisorerna hemställa:

att ansvarsfrihet beviljas Drätselkammaren för den tid revisionen omfattar.

Karlstad den 17 Juni 1913.

J. MÆCHEL.

KARL JOH. SWENSÉN.

OLOF VIRIDÉN.

Drätselverkets inkomster och utgifter
för år 1912

(kassa)

jämförda med de i staten för samma år beräknade.

Inkomster.	Enligt stat.		Värkliga.		Inkomster			
					över		under	
					stat.			
Kasabehållning			419	45	419	45		
Tolagsmedel	36,000	—	32,790	75				
Gasverket, annuitet å 1907 års län	8,423	19	8,423	19			3,209	25
Elektr. verket, " " "	15,406	28	15,406	28				
Vattenverket " " "	24,617	45	24,617	45				
" " 1888 " "	6,316	25	6,316	25				
" " äldre förskott	3,070	97	3,070	97				
Hamnstyrelsen " 1907 års län	37,496	77	37,496	77				
Skolstyrelsen " " "	16,302	95	16,302	95				
Gasverket, ränta å tillf. län . . .	6,118	75	6,228	49	109	74		
Elektr. verket " " " . . .	7,607	78	5,925	10			1,682	68
Vattenverket " " " . . .	14,818	14	19,028	60	4,210	46		
Hamnstyrelsen, " " " . . .	7,264	72	6,331	49			933	23
Skolstyrelsen " " " . . .	4,400	—	4,400	—				
Vinst af gasverket	22,694	73	8,368	77			14,325	96
" " elektr. verket	41,255	80	39,746	05			4,509	75
" " saluhallen	5,165	—	5,947	27	782	27		
Uttaxering	587,165	36	576,905	96			10,259	40
Upplänta medel	343,000	—	343,000	—				
Utom stat.								
Influtna fordringar			16,580	13	16,580	13		
" amorteringar å egnahems-län			134	64	134	64		
Kronor	1,190,124	14	1,177,440	56	22,236	69	34,920	27

Utgifter.	Enligt stat.		Värkliga.		Utgifter			
					över		under	
					stat.			
Amorteringar å fonderade lån . . .	72,176	75	72,176	75				
Räntor " " " " . . .	171,778	06	171,442	98			335	08
Ränta å fonder " " " " . . .	19,118	31	7,108	69			12,004	62
" " tillfälliga lån . . .	76,917	50	55,369	38			21,548	12
Drätselkammaren . . .	58,466	36	64,823	72	6,357	36		
Hamnstyrelsen . . .	36,506	49	35,897	15			609	34
Fattigvårdsstyrelsen . . .	135,430	—	135,430	—				
Brandstyrelsen . . .	31,000	—	31,000	—				
Vattenverket . . .	27,836	14	27,836	14				
Gasverket . . .	11,500	—					11,500	—
Elektr. verk . . .	10,500	—					10,500	—
Hälsovårdsnämnden . . .	27,704	50	27,231	50			473	—
Dispensärstyrelsen . . .	3,900	—	3,900	—				
Trädgårdstyrelsen . . .	3,240	—	3,240	—				
Tekniska afton- och söndagsskolan .	3,500	—	3,500	—				
Arbetsförmedlingsanstalten . . .	3,000	—	3,000	—				
Folkskolestyrelsen . . .	136,989	01	131,595	20			5,393	81
Barnavårdsnämnden . . .	2,376	50	2,101	—			276	50
Magistraten för utgifter i polisärenden	300	—	350	—	50	—		
Oförutsedda utgifter . . .	14,155	44	13,344	77			810	67
Inköpta fastigheter . . .			59,219	64				
Epidemisjukhuset . . .			52 681	76				
Läroverkets tillbyggnad . . .			50,000	—				
Vattenverket för byggnader . . .	343,000	—	138 853	90			9,509	94
Extra anslag:								
Ändringsarbeten i rådhuset . . .			27,082	23				
Flickskolebyggnaden . . .			602	48				
Aktier i Karlstad—Munkfors J.-A.-B.			5,050	—				
Utom stat:								
Förskott i prestatflöning . . .			235	36		235	36	
Utlämnade lån fr. Lagerlöfska fonden			28,916	67		28,916	67	
Utlämnade legater fr. Lagerlöfska fonden . . .			4,000	—		4,000	—	
Varmbadhuset . . .			1,476	—		1,476	—	
Betalda skulder . . .			2,184	45		2,184	45	
			1,159,648	82		43,219	84	
Behållning i kassa och å giroräkning			17,791	74		17,791	74	
Skillnaden mellan i staten upptagen uppläning och återbetalning av tillfälliga lån, vilka belopp i denna tabell uteslutits . . .	734	08					734	08
Kronor	1,190,124	14	1,177,440	56	61,011	58	73,695	16

Undertecknade, af Stadsfullmäktige utsedde att granska Karlstads Drätselkam-
mares räkenskaper och förvaltning för år 1912, få härmed afgifva följande

Berättelse:

Tillgångar den 1 Januari 1912.

Fordran af hyror och arrenden.....	1,733:—	
Restantier.....	100,354: 54	
Bränsle och lyse	1,950:—	
Inventarier.....	44,579: 53	
Materialier.....	49,675: 20	
Järnvägsundersökning Edebäck—Slättne ..	<u>3,000:—</u>	201,292: 27

Skulder.

Lyse 4:de kvartalet 1911.....	1,069: 43	
Nykterhetens befrämjande	4,602: 60	
Arbetsförmedlingsanstalten.....	<u>96: 28</u>	5,768: 31
		195,523: 96

Inkomster.

20 % af hamnens uppbörd	12,828: 77	
5 % af upplagsplatshyror.....	140: 12	
Tullfrihetsersättning	132: 66	
Vexelprotester	2,000:—	
Bränvinshandelsafgifter.....	103,815: 64	
Hyror och arrenden	53,717: 92	
Bötesandelar	135: 25	
Artistskatt	1,061: 47	
Körslor af brandkåren	3,000:—	
Räntor	8,501: 97	
Uttaxerade medel.....	58,466: 36	
Oförutsedda utgifter	3,289: 08	
Statsbidrag till polisväsendet	2,500:—	
Hamnens bidrag till polisbevakning.....	720:—	
Resterande utskylder från 1911	54,175: 61	
Tomtförsäljning.....	<u>16,401: 31</u>	320,886: 16

Kronor 516,410: 12

Utgifter.

Kallbadhuset	29: 82	
Kabinettet	344: —	
Aflöningar, arvoden m. m.	75,228: 73	
Poliskåren	70,098: 52	
Fångars vård och underhåll.....	157: 72	
Skrifmaterialier m. m.	3,649: 65	
Tryckningskostnader	4,573: 01	
Bränsle, lyse, vatten.....	3,498: 16	
Utskylder	9,760: 06	
Renhållning ..	5,765: 20	
Diverse anslag	11,500: —	
Brandsyn	271: 60	
Sjukkassor	1,051: 50	
Fraktkostnader för tobak	4,018: 71	
Klapphuset.....	1,060: —	
Nykterhetens befrämjande ..	5,159: 34	
Gatuarbeten.....	29,890: 18	
Vägars och broars underhåll	7,380: 84	
Byggnaders underhåll.....	10,879: 21	
Allmänna lyshållningen	27,625: —	
Register öfver stadens fastigheter	490: —	
Ersättning för vattenkastare.....	4,200: —	
Underhåll af brandposter	1,000: —	
Diverse utgifter	5,450: 18	
Oförutsedda utgifter	7,671: 21	
Afskrifning & inventarier	1,043: 19	291,795: 83

Tillgångar den 31 December 1912.

Inventarier	44,735: 10	
Hyor och arrenden ..	1,553: —	
Restantier..	136,636: 81	
Materialier	46,534: 68	
Bränsle ..	728: —	
Järnvägsundersökning Edebäck—Slättne...	5,500: —	235,687: 59

Skulder.

Nykterhetens befrämjande	4,715: 94	
Drätselverket	6,357: 36	11,073: 30
		<u>224,614: 29</u>
		Kronor 516,410: 12

Den jämförande tablan öfver förhållandet mellan beräknade och verkliga inkomster och utgifter öfverensstämmer med räkenskaperna.

Som anledning till anmärkning ej förekommit och räkenskaperna äro väl förda och fullständigt verifierade, få revisorerna föreslå:

att ansvarsfrihet beviljas Drättselkammaren för den tid revisionen omfattar.

Karlstad den 17 Juni 1913.

J. MÆCHEL.

KARL JOH. SVENSÉN.

OLOF VIRIDÉN.

**Drätselkammarens inkomster och utgifter
för år 1912**

(kassa)

Jämförda med de i staten för samma år beräknade.

Inkomster.	Enligt staten.		Värkliga.		Inkomster			
					öfver		under	
					stat.			
Kassabehållning	398	16					398	16
Stadsandelen	13,500	—	12,828	77			671	23
Tullfrihetsersättning	132	66	132	66				
Hundskatt	2,000	—	2,545	—	545			
Vexelprotester	2,000	—	2,000	—				
Ersättning af statsmedel för event. polisbandräkning	2,500	—	2,500	—				
Ersättning för polisbevakning i ham- nen	720	—	720	—				
Förskottsafgifter för bränvinsbandel	691	63	628	75			62	88
Vinat af spritbolaget	100,000	—	103,186	89	3,186	89		
Hyor och arrenden	50,987	75	53,897	92	2,900	17		
Bötesandelar	100	—	135	25	35	25		
Räntor	10,698	—	8,501	97			2,196	03
Platshyror	100	—	140	12	40	12		
Inkomst af kallbadhuset	150	—	232	50	82	50		
Inkomst af kabinettet	200	—	256	—	56	—		
Resterande kom.-utskylder	34,000	—	17,893	34			16,106	66
Körslor	4,460	—	4,460	—				
Tomtförsäljningar	20,000	—	16,401	31			3,598	69
Artistskatt	1,000	—	1,061	47	61	47		
Aflöningsbidrag	3,150	—	1,837	50			1,312	50
Drätselverket	58,466	36	62,323	72	3,857	36		
Extra anslag.								
Järnvägsundersökningen Edebäck— Slättne	2,500	—	2,500	—				
Utom stat och anslag.								
Lyftade expropriationsmedel			3,114	08	3,114	08		
Lyftade deponerande medel			175	—	175	—		
Kronor	307,754	56	297,472	25	14,063	84	24,246	15

Utgifter.	Enligt stat.		Värkliga.		Utgifter.			
					över		under	
					stat.			
Aflöningar, pensioner	77,466	67	77,066	23			400	44
Poliskåren	71,938	30	70,098	52			1,839	81
Fångars vård och underhåll	200	—	157	72			42	28
Skriftmaterialier m. n.	3,600	—	3,649	65	49	65		
Tryckningskostnader	4,000	—	4,573	01	573	01		
Bränsle och lyse	3,500	—	3,345	59			154	41
Utskylder	11,909	66	9,760	06			2,149	60
Div. omkostnader	4,550	70	4,500	98			49	72
Renbällning af torg och allmänna platser	5,820	—	5,765	20			54	80
Allmänna trädplanteringen	2,000	—	2,545	—	545	—		
D:o lyshällningen	27,625	—	27,625	—				
Anslag	11,500	—	11,500	—				
Brandsyner	100	—	271	60	171	60		
Sjukkassor	1,100	—	1,051	50			48	50
Stallet	1,460	—	1,460	—				
Fraktkostnader för tobak	3,800	—	4,018	71	218	71		
Kabinettet	600	—	600	—				
Klapphuset	1,060	—	1,060	—				
Pumpning i Tyggårdsviken	200	—	200	—				
Olycksfallsersättningar	300	—	—	—			300	—
Vattenkastare m. m.	5,700	—	5,700	—				
Nykterhetens befrämjande	5,000	—	5,046	—	46	—		
Platshyror	249	20	249	20				
Spårvägskomitén	200	—	—	—			200	—
Register öfver fastigheter	3,000	—	490	—			2,510	—
Gatuarbeten	30,000	—	26,749	66			3,250	34
Väg- och brounderhåll	7,475	—	7,330	84			94	16
Byggnaders underhåll	10,900	—	10,879	21			20	79
Oförutsedda utgifter	10,000	—	7,671	21			2,328	79
Extra anslag.								
Järnvägsundersökningen Edebäck—Slättne	2,500	—	2,500	—				
Utom stat och anslag.								
Inventarier			1,198	76	1,198	76		
Kallbadhuset			262	32	262	32		
Betald skuld			96	28	96	28		
Kronor	307,754	56	297,472	25	3,161	33	13,443	64

(Tillkom. värdet å använda materialier från förrådet (Kr. 3,140: 52.

Undertecknade af Stadsfullmäktige utsedde att granska Karlstads Hamnstyrelsens räkenskaper och förvaltning för År 1912, få härmed afgifva följande

Berättelse:

Tillgångar den 1 Januari 1912.

Kassabehållning	375: 08	
Karlstads hamn	952,202: 73	
Fastigheter	59,817: 86	
Muddringsmateriel	56,317: 24	
Lyftkranar	41,009: 23	
Inventarier	18,634: 20	
Materialier	375: —	
Hamnens reparationsfond	72,509: 46	
Fordringar	806: 40	1,202,047: 20

Afgå skulder.

Hamnens reparationsfond	72,509: 46	
» förskottsmedel	23,229: 44	
Obligationslånet	662,419: 49	
Drätselkammarens fordran ..	125,998: 78	884,157: 17
		317,890: 03

Inkomster.

Hamnuppboräden	64,537: 58	
Arrenden	2,310: —	
Hushyror	1,550: —	
Hyror af fasta upplagsplatser	2,802: 39	
» tillfälliga upplagsplatser	17: 77	
» varuskjul	135: —	
» fasta kranar	1,785: 40	
» rörliga kranar	1,187: 90	
Båthamnsafgifter	171: —	
Kölningsafgifter	8: —	
Drätselkammarens och vattenverkets andel i Tyggårdsvikens läns-pumpning	400: —	74,905: 04
		Kronor 392,795: 07

Utgifter.

Hamnens underhåll.	5,333: 50		
Fastigheters underhåll.	240: 38		
Inventariers underhåll.	1,462: 95		
Tyggårdsvikens läns pumpning	561: 84		
Hamnbelysningen	1,281: 73		
Fyrbelysningen	275: 05		
Lyftkranars drift.	1,665: 67		
Stycke gods uppbor den	285: 02		
Polisbevakning i hamnen	720: —		
Diverse och oförutsedda utgifter	1,228: 30		
Löner	15,506: 48		
Kontorskostnader, skatter och brandförsäkringar	2,620: 56		
Räntor	36,140: 37		
Stadskassan 20 % å hamnuppbor den	12,828: 77		
» 5 » å hyra för upplagsplatser	140: 12		
Afskrifning å muddringsmateriel	4,116: 64		
» å fordringar	79: 95	4,196: 59	84,487: 33

Tillgångar den 31 December 1912.

Karlstads hamn	952,348: 47		
Slip anl äggningen	21,229: 82	973,578: 29	
Fastigheter		60,776: 54	
Muddringsmateriel		52,200: 60	
Lyftkranar		41,009: 23	
Inventarier		20,089: 65	
Materialier		300: —	
Hamnens reparationsfond		72,509: 46	
Fordringar		1,192: 23	
Kassabehållning		76: 91	
		1,221,732: 91	

Afgår skulder.

Karlstads drätselverk	912,366: 43		
Diverse personer	1,058: 74	913,425: 17	308,307: 74
			Kronor 392,795: 07

Den jemförande tablan öfver förhållandet mellan beräknade och verkliga inkomster och utgifter har befunnits riktig.

Rörande förvaltningen i öfrigt hänvisas till af Hamnstyrelsen afgifven särskild berättelse.

Som anledning till anmärkning ej föreligger och räkenskaperna äro väl förda och fullständigt verifierade få revisorerna föreslå:

att ansvarsfrihet beviljas Hamnstyrelsen för den tid revisionen omfattar.

Karlstad den 17 Juni 1913.

J. MÆCHEL.

KARL JOH. SWENSÉN.

OLOF VIRIDÉN.

Den av revisorerna omförmälda, av Hamnstyrelsen avgivna förvaltningsberättelse för år 1912 finnes intagen i Stadsfullmäktiges handlingar för år 1913.

Se Serien A. 1913, N:o 4^{1/2} a.

Undertecknade, av Herrar Stadsfullmäktige utsedde att granska **Karlstads Vattenverks** räkenskaper och förvaltning för år 1912 få härmed avgiva följande

Berättelse:

Tillgångar den 1 januari 1912.

Byggnader	138,361: 82
Driftapparater ..	230,838: 63
Vattenledningen	379,109: 48
Avloppsledningen	351,415: 05
Servisledningar	28,411: 18
Inventarier	9,395: 17
Materialier	3,185: —
Vattenverkets utvidgning	147,482: 99
Vattenverkets utvidgning, Vikenledningen	9,007: 51
Fordringar av vattenkonsumenter	5,762: 18
Fordringar	2,076: 78
	1,305,045: 79

Avgår:

Skulder till enskilde	405: 06	
Andel i obligat.- och amort.-lån	524,423: 06	
Vattenledningsfonden	219,629: 80	
Av Drätselverket förskotterade	280,630: 16	1,025,088: 08
		279,957: 71

Inkomster:

Vattenförbrukningen	63,252: 62	
Uttaxerade medel	27,836: 14	
Enskilda arbeten	551: 47	
Av Drätselverket förskjutna amortering	10,991: 74	102,631: 97
		Kronor 382,589: 68

Utgifter:

Räntor och amorteringar	53,033: 27
Avlöningar	3,499: 91
Tillsyn och reparationer	610: —
Skatter och brandförsäkringar	968: 28

Kontorsomkostnader	1,029: 69	
Förman och maskinister	5,040: —	
Strömavgifter	2,580: 89	
Bränsle	920: 66	
Olja och lyse	652: 06	
Filtrens underhåll	2,240: 58	
Bassängers underhåll	46: 70	
Vattenundersökningar	619: 50	
Maskinskötsel	691: 82	
Elektrisk kraft	11,032: 70	
Putsmedel m. m.	333: 75	
Tyggårdsviken	200: —	
Schaktets underhåll	172: 23	
Byggnaders underhåll	1,948: 26	
Vattenledningens underhåll	2,183: 81	
Vattenkastares underhåll	324: 13	
Avloppsledningens underhåll	1,460: 51	
Driftapparaters underhåll	597: 57	
Inventariers underhåll	187: 57	
Verkets drift	2,051: 92	
Diverse utgifter	2,367: 71	
Vinterväghållning	14: 48	
Utvidgningar	7,345: 75	
Avskrivningar å inventarier	754: 85	
Avskrivningar å materialier	10: —	
		102,918: 60

Tillgångar den 31 december 1912.

Byggnader	316,191: 23
Driftapparater	233,559: 53
Vattenledningen	450,663: 80
Avloppsledningen	358,915: 05
Servisledning	29,820: 16
Inventarier	10,182: 52
Materialier	4,171: 28
Vattenverkets utvidgning, Vikenledningen	9,719: 60
» » Kvarnbergsledningen	14,480: 37
» » Norrstrandsledningen	6,867: 92
Fordringar av vattenkonsumenter	4,514: 78
Fordringar	4,117: 62
	1,443,203: 86

Avgår:

Skulder till enskilde.....	10,987: 60		
Andel i obligat.- och amort.-lån ..	513,431: 32		
Vattenledningsfonden	219,629: 80		
Av Drätselverket förskottrade	419,484: 06	1,163,532: 78	279,671: 08
			Kronor 382,589: 68

Den jämförande tablån över förhållandet mellan beräknade och verkliga inkomster och utgifter har av oss granskats utan anmärkning.

Räkenskaperna äro försedda med nödiga verifikationer och väl förda, och då anledning till anmärkning icke förekommit få revisorerna hemställa:

att ansvarsfrihet beviljas Vattenverkets styrelse för den tid revisionen omfattar.

Karlstad den 17 juni 1913.

J. MÆCHEL.

KARL JOH. SWENSÉN.

OLOF VIRIDÉN.

Den av revisorerna oförmälda tablån över förhållandet mellan beräknade och verkliga inkomster och utgifter för vattenverket finnes intagen i Stadsfullmäktiges handlingar för år 1913.

Se Ser. A. 1913 N:o 6^{1/2}.

Undertecknade, av Herrar Stadsfullmäktige utsedde att granska Karlstads Gas-
verks räkenskaper och förvaltning för år 1912, få härmed avgiva följande

Berättelse:

Tillgångar den 1 januari 1912.

Byggnader	163,539: 79
Driftapparater	60,335: 44
Rörnätet	128,377: 83
Gatulyktor	28,927: 48
Inventarier	6,441: 46
Servisledning	7,833: 31
Koks	3,106: 90
Tjära	648: —
Gaskol ..	20,169: 29
Gasmätare ..	35,215: 92
Materialier	12,297: 90
Fordringar	28,635: 20
	<hr/>
	495,528: 52

Avgår skulder:

Amorteringslån	148,804: 34	
Drätselkammaren ..	109,143: 84	
Enskilde ...	350: 99	
	<hr/>	
		258,299: 17
		<hr/>
		237,229: 35

Inkomster:

Enskilda arbeten	1,561: 70	
Gatubelysningen	20,120: —	
Enskilda gaskonsumenter	65,107: 48	
Hamnbelysningen	1,250: —	
Mätarehyror	3,411: 44	
Koks	39,401: 59	
Tjära	2,606: 70	
Amortering å 1907 års lån	1,727: —	135,185: 91
	<hr/>	
		Kronor 372,415: 20

Utgifter:

Gatubelysningen		5,538: 99	
Gasberedningen:			
Gaskol	37,707: 97		
Vattenvgifter	1,850: 25		
Gasens rening	1,624: 47		
Olja och putsmedel	593: 15		
Renhållning	416: 81		
Byggnaders underhåll	949: 21		
Driftapparaters underhåll	1,570: 39		
Retortugnars underhåll	3,170: 87		
Inventariers underhåll	654: 06		
Olycksfallsersättning	171: —		
Exhausterns drift	2,342: 19		
Myrmalm	667: 75		
Avlöningar:			
Ingenjörens	1,750: —		
Gasmätare, eldare och maskinister	11,189: 03		
Diverse utgifter	2,580: 69	67,237: 84	
Gasens distribution:			
Avläsning, uppsättning & justering av mätare	2,154: 71		
Avlöningar	2,391: 70		
Tillsyn och reparationer	1,396: 32		
Kontorsomkostnader	1,559: 25		
Rörnätets underhåll	1,657: 69		
Apparatutställning	529: 84	9,689: 51	
Koks		2,544: 77	
Tjära		1,082: 84	
Räntor och amorteringar		14,651: 68	
Skatter och brandförsäkringar		2,092: 12	
Pensioner		400: —	
Rabatter		427: 01	
Avskrivningar å inventarier	371: 40		
» å gasmätare	1,056: 48		
» å osäkra fordringar	3,557: 46	4,985: 34	108,650: 10
Tillgångar den 31 december 1912.			
Inventarier		6,811: 28	
Servisledningar		9,437: 88	
Koks		9,093: —	
Tjära		127: 50	

Gaskol	17,285: 98
Gasmätare	43,898: 68
Materialier	12,122: 18
Gatulyktor	34,320: 14
Myrmalm	395: 12
Byggnader	163,539: 79
Driftapparater	63,793: 25
Rörrätet	136,322: 16
Fordringar	32,698: 14
Kassabehållning	322: 53
	<u>530,167: 63</u>

Avgår skulder:

Amorteringslån	147,077: 34		
Drätselkammaren	100,775: 07		
Enskilda	18,550: 06	<u>266,402: 47</u>	<u>263,765: 16</u>

Kronor 372,415: 20

Den jämförande tablan mellan beräknade och verkliga inkomster och utgifter har befunnits riktig.

Som anledning till anmärkning ej föreligger och räkenskaperna, som genomgått av därtill utsedde sifferrevisorer, äro väl förda och fullständigt verifierade få revisorerna hemställa,

att ansvarsfrihet beviljas Gasverksstyrelsen för den tid revisionen omfattar.

Karlstad den 17 juni 1913.

J. MÆCHEL.

KARL JOH. SWENSÉN.

OLOF VIRIDÉN.

Den av revisorerna omnämnda tablan angående beräknade och verkliga inkomster och utgifter för gasverket finnes intagen i Stadsfullmäktiges handlingar för 1913.

Se Ser. A. 1913, N:o 6^{1/2}.

Undertecknade, av Stadsfullmäktige utsedde att granska Karlstads Elektricitets-
verks räkenskaper och förvaltning för år 1912, få härmed avgiva följande

Berättelse:

Tillgångar den 1 januari 1912:

Byggnader	91,485: 69
Driftapparater	104,428: 45
Kabelnätet	200,522: 03
Inventarier	6,386: 96
Mätare	48,487: 56
Servisledningen	19,160: 62
Materialier	2,520: 21
Fordringar	50,705: 30
	<hr/>
	523,696: 82

Avgår:

Skuld till strömkonsumenter	1,383: 49		
» » Drätselverket	139,500: 48		
Andel i obligationslån	272,168: 01	413,051: 98	110,644: 84

Inkomster:

Strömkonsumenter	106,115: 36		
Diverse större strömkonsumenter	62,899: 98		
Mätarehyror	4,759: 25		
Extra motoravgifter	5,437: —		
Gatubelysningen	7,505: —		
Enskilda arbeten	910: 16		
Av Drätselverket förskotterad amortering	3,156: 72	190,785: 47	

Kronor 301,430: 31

Utgifter:

Strömberedningen:

Avlöningar	4,680: —
Batteriets underhåll	2,896: 06
Dejefors Kraftbolag	63,555: 09
Byggnaders underhåll	461: 01

Driftapparaters underhåll	2,519: 58	
Inventariers underhåll	495: 41	
Olycksfallsersättning	6: —	
Diverse utgifter	<u>2,573: 02</u>	77,186: 17
Strömdistributionen:		
Avlöningar	2,120: 83	
Kontorsomkostnader m. m.	1,935: 67	
Kabelnätets underhåll	634: 93	
Mätares underhåll	<u>1,510: 45</u>	6,201: 88
Rabatter		3,205: 36
Gatubelysningen		4,751: 42
Räntor och amorteringar		21,406: 38
Skatter och brandförsäkringar		1,338: 81
Avskrivning å inventarier		499: 84
» å materialier		181: 75
Diverse smärre utgifter		<u>591: 76</u>
		115,363: 37

Tillgångar den 31 december 1912:

Byggnader ..	91,485: 69
Driftapparater	109,805: 62
Kabelnätet	216,207: 01
Inventarier	6,510: 41
Mätare	61,422: 19
Servisledningar	25,226: 82
Materialier	5,473: 82
Ny transformator	4,825: —
Nya gatulampor	244: 04
Ny omformare	2,875: 14
Osäkra fordringar	972: 62
Fordringar	<u>56,800: 68</u>
	581,849: 04

Avgår:

Skuld till Drätselverket	99,754: 43	
Andel i obligationslån	269,009: 29	
Diverse kreditorer	<u>27,018: 38</u>	395,782: 10
		<u>186,066: 94</u>
		Kronor 301,430: 3

Den jämförande tablån över förhållandet mellan beräknade och verkliga inkomster och utgifter har granskats utan anmärkning.

Som anledning till anmärkning ej föreligger och räkenskaperna, som genomgått av därtill utsedde sifferrevisorer, äro väl förda och fullständigt verifierade få revisorerna hemställa,

att ansvarsfrihet beviljas styrelsen för Elektricitetsverket för den tid revisionen omfattar.

Karlstad den 17 juni 1913.

J. MÆCHEL.

KARL JOH. SWENSÉN.

OLOF VIRIDÉN.

Den av revisorerna omnämnda tablan över förhållandet mellan beräknade och verkliga inkomster och utgifter för elektricitetsverket finnes intagen i Stadsfullmäktiges handlingar för år 1913.

Se Ser. A. 1913, N:o 6^{1/2}.

Undertecknade, af Stadsfullmäktige utsedde att granska Karlstads Fattigvårdsstyrelses räkenskaper och förvaltning för år 1912, få härmed afgifva följande

Berättelse:

Tillgångar den 1 januari 1912.

Fastigheter: Klaraborg	390,595: 60	
Sundbergska stiftelsen.....	41,500: —	432,095: 60
Inventarier och lager		21,895: 72
Kassabehållning.....		498: 58
Hos banker		55,270: 04
Obligationer.....		15,088: 12
Fordran af enskilde		11,416: —
» » kommuner m. fl.		11,599: 87
Mangelfonderna.....		4,200: —
Förskotterade fondräntor		111: 87
		<u>552,175: 80</u>

Skulder.

Fonder	126,168: 02	
4:de kvartalets belysning....	811: 68	
Kommuner och enskilde	1,360: 37	
Lån i Wermlands Enskilda Bank.....	10,333: 70	138,673: 77
		<u>413,502: 03</u>

Imkomster.

Uttaxering	135,430: —	
Hjonens arbeten.....	5,419: 14	
Ersättningar af kommuner och enskilde	8,631: 59	
» » statsmedel....	1,446: 04	
Ränta å Wibeliska fonden	75: —	
» å Zanderska »	67: 50	151,069: 27
		<u>Kronor 564,571: 30</u>

Utgifter.

Aföningar	15,166: 68
Pensioner.....	400: —
Ordinarie understöd ..	31,161: 78

Tillfälliga understöd	8,917: 34	
Barnuppfostringsbidrag	2,426: 50	
Bortackorderade barn	9,980: 81	
Bidrag till Barnvårdsnämnden	6,689: 99	
Mathållningen	37,843: 36	
Beklädnad	4,190: 46	
Sjukvård	12,471: 50	
Belysning	2,312: 08	
Uppvärmning och kokning	12,111: 17	
Reparationer	2,674: 74	
Inventariers underhåll	300: —	
Diverse utgifter	6,556: 42	
Afskrifning å inventarier	1,685: 69	
» å fordran	21: 50	154,910: 02

Tillgångar den 31 December 1912.**Fastigheter:**

Klaraborg	390,595: 60	
Sundbergska stiftelsen	41,000: —	431,595: 60
Kassabehållning		207: 29
Lottbref, obligationer m. m.		61,488: 12
Fordran af enskilde mot revers		45,200: —
Mangelfonderna		4,150: —
Outdelade fondräntor		10: 07
Inventarier och lager		24,264: 79
Fordran af främmande kommuner och enskilde		12,641: 44
Hos banker		26,031: 77
		<u>605,589: 08</u>

Skulder.

Fonder enligt specifikation	174,971: 53	
Till kommuner och enskilde	285: 75	
» banker	20,000: —	
4:de kvartalets belysning	670: 52	195,927: 80
		<u>409,661: 28</u>
		Kronor 564,571: 30

Under Fattigvårdsstyrelsens förvaltning stående fonder.

Sundbergska fonden	44,562: 94	45,060: 36
Austrinska »	729: 86	732: 70
Clarholmska »	7,920: 38	8,039: 18
Bergmanska »	1,500: —	1,500: —
Gratifikations- »	10,600: 62	10,450: —

Kjellmanska fonden	2,125: —	2,125: —
Lindqvistska »	550: —	550: —
Mellqvistska »	1,250: —	1,250: —
Maria Larsdotters fond	2,000: —	2,000: —
Lisa Larsdotters fond	3,500: —	3,500: —
Sundströmska fonden	3,000: —	3,000: —
Tinglöfska »	3,386: 42	3,386: 42
Wibeliska »	1,666: 67	1,666: 67
Wetterstenska »	1,200: —	1,200: —
Zanderska »	1,500: —	1,500: —
Nödhjälps- »	570: 21	817: 54
Sjöstedtska »	1,500: —	1,500: —
Poignantska »	44: 05	46: 05
Fahlgrenska »	2,900: —	2,900: —
Johanna Olssons fond	88: 71	92: 70
D. W. Göhles »	1,049: 97	1,050: —
Rennerfeldtska fonden	100: —	100: —
Grundströmska »	6,000: —	6,000: —
Laurenska »	500: —	500: —
Ture och Malvina Sandelins fond	26,643: 88	74,016: 88
Sven O. Petterssons fond	1,279: 31	1,988: 05

1911 Kr. 126,168: 02 1912 Kr. 174,971: 55

Kostnaden för mathållningen Kr. 37,843: 36 fördelas sålunda:

Förestånderska och 4 sköterskor 1,830 dagar à 75 öre	1,372: 50
Kokerska, köksor och biträden 5,174 dagar à 50 öre	2,587: —
Tvätterskor m. fl. 900 dagar à 40 öre	360: —
Luffare 1,031 portioner à 15 öre	154: 65
Dispensärfdelningen 6,206 dagar à Kr. 1:—	6,206: —
Af fattiga i staden hemtade 46,558 portioner à 15 öre	6,983: 70
Å inrättningen intagne 68,640 dagar à 29,4 öre	20,179: 55

Kronor 37,843: 36

Den för jämförelse mellan beräknade och verkliga inkomster och utgifter upp rättade tablån har granskats och befunnits riktig.

Inneliggande kassa, som säkerhet för under Styrelsens förvaltning stående fonder i bankhåll förvarade värdehandlingar ha inventerats och befunnits i god ordning

Då anledning till anmärkning ej förekommit och räkenskaperna äro väl fördrömda och fullständigt verifierade få revisorerna hemställa:

att ansvarsfrihet beviljas Fattigvårdsstyrelsen för den tid revisionen omfattar.

Karlstad den 17 Juni 1913.

J. MÆCHEL.

KARL JOH. SWENSÉN.

OLOF VIRIDÉN.

Fattigvårdsstyrelsens inkomster och utgifter
för år 1912

jmförda med de i staten för samma år beräknade.

	I n k o m s t e r			
	I staten beräknade	Verkliga	För högt beräknade	För låg beräknade
Behållning från 1911		498 58		498
Inkomst af inrättningshjonens arbeten ..	4,500	5,376 21		876
Inkomst af andra kommuner		8,573 76		8,573
Af aflidne fattiga efterlemnade		95 75		95
Statsanslag		1,446 04		1,446
Lars Nilssons sterbhus hyra för gården 53 i Viken		61 15		61
Sundbergska fondens byggnader: hyror ..		1,402 13		1,402
Inventarier: såldt en mangel		50 —		50
Andel i böter		221 67		221
Sven O. Pettersons fond		625 —		625
Setterbergska fonden: ränta		412 50		412
Wibeliska och Zanderska fonderna	150	142 50	7 50	
Årets anslag	135,430	135,430		
Lån af banker och fonder		20,751 28		20,751
Kronor	140,080	175,086 57	7 50	35,014

	U t g i f t e r			
	I staten beräknade	Verkliga	Under anslaget	öfver anslaget
Beräknad brist från 1911	4,000			
Betalt till banker och fonder brist från förra året.....		13,058 52		9,058 52
Fondräntor		2,729 86		2,729 86
Pensioner.....	400	400		
Aföningar	14,680	16,166 68		1,486 68
Understöd	34,000	39,524 12		5,524 12
Bortackorderade barn	18,500	16,832 24	1,667 76	
Barnuppfostringsbidrag	2,500	2,426 50	73 50	
Mathållningen	31,000	38,043 56		7,043 56
Beklädnaden	3,500	3,893 81		393 81
Sjukvården	12,500	13,299 08		799 08
Belysningen	2,500	2,602 61		102 61
Uppvärmning och kokning	6,500	11,749 80		5,249 80
Reparationer	1,500	2,474 74		974 74
Arbetsprodukter: inventarier af strumpor		1,496 86		1,496 86
Diverse inventarier	2,500	3,483 76		983 76
Åtskilliga utgifter	6,000	6,697 14		697 14
Kassabehållning till 1913		207 29		207 29
Kronor	140,080	175,086 57	1,741 26	36,747 83

Karlstad i Februari 1913.

A. W. ADDE.

Undertecknade, af Stadsfullmäktige utsedde att granska Hälsovårdsnämndens i
kenskaper och förvaltning för år 1912, få härmed afgifva följande

Berättelse:

Tillgångar den 1 Januari 1912.

Inventarier	11,237: 75	11,237: 75
-------------------	------------	------------

Inkomster.

Anslag af staden.....	27,704: 50	
Epidemisjukvård.....	3,329: 50	
Sköterskevård	621: —	
Desinfektion	12: 75	31,667: 75

Kronor 42,905: 75

Utgifter.

Betalt skuld till Kassaförvaltaren	836: 38
» » » Drätselverket.....	473: —
Aflöningar.....	10,804: —
Extra arvoden.....	150: —
Pensioner.....	600: —
Pensionsavgifter.....	60: —
Hyra, expeditjonslokal m. m.....	600: —
Annonser, tryck, telefon m. m.....	685: 30
Brandpremier	47: 65
Renhållningsverket	8,700: —
Smittorening, formalin m. m.....	506: 92
Mjölprof	25: 14
Mathållning	3,303: —
Vaccination	100: —
Medicin och serumrör	179: 23
Bränsle.....	900: 30
Lyse, tvätt, städning	668: 37
Vatten	51: —
Is och halm	8: 10
Reparation, materiel m. m.....	189: 58
» » byggnader m. m.....	479: 40

Förbrukningsartiklar	182: 35	
Diverse utgifter	<u>509: 30</u>	30,059: 02

Tillgångar den 31 December 1912.

Inventarier	12,208: 09	
Kassabehållning	<u>638: 39</u>	12,846: 48
		<u>Kronor 42,905: 50</u>

Den öfver förhållandet mellan beräknade och verkliga inkomster och utgifter jämförande tablån har befunnits riktig.

Då anledning till anmärkning ej förekommit, få revisorerna hemställa:
att ansvarsfrihet beviljas Hälsovårdsnämnden för den tid revisionen omfattar.

Karlstad den 17 Juni 1913.

J. MÆCHEL.

KARL JOH. SWENSÉN.

OLOF VIRIDÉN.

Hälsövardsnämndens inkomster och utgifter för år 19

Inkomster.	Enligt stat.		Verkliga inkomster.		Inkomster				
					öfver		under		
					stat.				
Anslag af staden.....	27,704	50	27,704	50					
Sjukvårdsafgifter	200	—	3,329	50	3,129	50			
Sköterskeafgifter	600	—	621	—	21	—			
Smittreningsafgifter	15	—	12	75					2
Summa Kronor	28,519	50	31,667	75	3,150	50			2

jämförda med de i staten för samma år beräknade.

Utgifter	Enligt stat.	Betaldt.	Utgifter	
			öfver	under
			stat.	
Löner vid Hälsovårdsnämnden	9,020	9,020		
Pensioner	600	600		
Renhållningsverket	8,700	8,700		
Bidrag till anskaffn. af animal vaccin...	100	100		
Tillsyningsmännens telefoner	106	106	41	—
Hysesbidrag för tillsyningsm. exp-lokaler	400	400		
» » köttbesiktningsslokal	200	200		
Smittrening	300	506	92	206
Mjölprof m. m.	65	25	14	39
Annonser, tryck m. m.	350	431	81	81
Oförutsedda utgifter och mathållning....	700	4,394	30	3,694
Aföning till sköterska vid sjukhuset	760	760		
» » sköterskebiträdet	600	600		
» » e. sköterskehjälp m. m.	1,000	484		516
Ved, kol och koks	1,100	900	30	199
Fotogen, ljus, tvätt- och skurhjälp	400	668	37	268
Medicin och serumrör	75	179	23	104
Is och halm	20	8	10	11
Vattenavgift	51	51		
Telefonavgift vid sjukhuset	50	147	08	97
Brandförsäkringspremier	90	50	47	65
Reparationer och förbrukningsartiklar....	100	419	33	319
Nyanskaffning af inventarier	3,000	970	34	2,029
Brist från år 1911	732	1,309	38	577
Kassabehållning till 1913.		638	39	
Summa Kronor	28,519 50	31,667 75	5,349 83	2,839 97

Karlstad den 31 December 1912.

OLLE SANDBERG.

Undertecknade, af Stadsfullmäktige utsedde att granska Karlstads Brandkärs räkenskaper och förvaltning för år 1912, få däröfver afgifva följande

Berättelse:

Tillgångar den 1 Januari 1912.

Kassabehållning	501: 01	
Beklädnadspersedlar	1,326: —	
Inventarier	40,416: 72	42,243: 73

Inkomster.

Stadens anslag	31,000: —	
Drätselkammarens bidrag till fourage för hästar	438: —	
Rabatt å koks och lyse ..	132: 58	31,570: 58
		Kronor 73,814: 31

Utgifter.

Beklädnadspersedlar	1,059: 60	
Förbrukade och kasserade inventarier	138: 50	
Nedsatt inventariervärde	4,650: 30	
Brandtelegrafens underhåll	279: 99	
Eldsvådor och öfningar	637: 50	
Stallet	3,261: 08	
Aflöningar och semesterarvoden	20,143: 46	
Sjukvård	136: 47	
Olycksfallspremier	238: 50	
Belysning	436: 29	
Bränsle	3,002: 38	
Vatten	126: —	
Telefon	160: 26	
Reparationer	550: 15	
Brandstodspremier	121: 49	
Diverse utgifter	351: 44	35,293: 41

Tillgångar den 31 December 1912.

Kassabehållning	709: 23
-----------------------	---------

Beklädnadsersedlar	1,300: —	
Inventarier.....	36,511: 67	38,520: 90

38,520: 90
Kronor 73,814: 31

Den jämförande tablån öfver skillnaden mellan beräknade och verkliga inkomster och utgifter har granskats och befunnits riktig.

Då anledning till anmärkning ej förekommit, få revisorerna hemställa:
att ansvarsfrihet beviljas Brandstyrelsen för den tid revisionen omfattar.

Karlstad den 17 Juni 1913.

J. MÆCHEL.

KARL JOH. SWENSÉN.

OLOF VIRIDÉN.

Tablå

öfver Brandkårens inkomster och utgifter 1912.

	Beviljadt anslag.	Verkliga utgifter.	Öfverskrider anslaget med	Understig anslaget med
Aflöningar	10,113 50	20,143 46	29 96	
Beklädnaden	1,150 —	1,033 60		116
Sjukvården	232 17	136 47		95
Vattenafgifter	126 —	126 —		
Belysningen	550 —	429 71		120
Inventarier	1,450 —	883 75		566
Reparationer	500 —	550 15	50 15	
Eldsvådor ..	600 —	637 50	37 50	
Brandstodspremier.	129 83	121 49		8
Olycksfallspremier.	238 50	238 50		
Telefonafgifter	160 —	160 26	0 26	
Bränsle	2,600 —	2,876 38	276 38	
Stallet	3,000 —	2,823 08		176
Brandtelegrafan	300 —	279 99		20
Diverse utgifter	600 —	351 44		248
Beviljadt anslag..... 31,000: —				
Beräknad behållning fr. 1911 750: —	31,750 —			
Afgår minskad beräknad behållning från 1911	248 99			
Summa Kronor	31,501 01	30,791 78	394 25	1,352
				*)709

Karlstad den 31 December 1912.

ALBERT NELSON.

*) = Kassabehållning till 1913.

Undertecknade, av Herrar Stadsfullmäktige utsedde att granska Karlstads Trädgårdsstyrelsens räkenskaper och förvaltning för år 1912, få härmed avgiva följande

Berättelse:

Tillgångar den 1 januari 1912:

Kassabehållning.....	46: 15	
Innestående å Giroräkning.....	1,564: 39	
Inventarier.....	4,473: 25	
Fastigheter.....	54,653: 41	
	60,737: 20	

Avgår:

Skuld till Drätselkammaren	30,000: —	30,737: 20
----------------------------------	-----------	------------

Inkomster:

Hundskattemedel	2,545: —	
Platshyror i Stadsträdgården	1,060: —	
Arrende i Stadsträdgården.....	650: —	
Av Hamnstyrelsen för skötsel av planteringar	100: —	
Trädgårdsdirektörens andel i skatter och vattenavgifter ..	128: 40	
Giroränta.....	18: 61	
Anslag av Drätselkammaren	3,240: —	
Tillkomna inventarier.....	660: —	
	8,402: 01	

Kronor 39,139: 21

Utgifter:

Skötsel av parker och planteringar ..	5,117: 95	
Inköp av grus.....	355: 30	
Vattenavgift till fontänen i Stadsträdgården	400: —	
Skatter, brandförsäkringar och vattenavgifter.....	496: 32	
Reparationer och underhåll av byggnader	665: 47	
Målningsarbeten	197: 50	
Planteringen å Ö:a Torggatan	121: —	
Inköp af skyddsjärn och galler.....	660: —	
Diverse utgifter.....	264: 35	
Avskrivning å inventarier ...	333: 50	8,611: 39

Tillgångar den 31 december 1912.

Innestående å Giroräkning	1,083: —		
Inventarier	4,799: 75		
Fastigheter	54,653: 41		
			<u>60,536: 16</u>

Avgår skulder:

Drätselkammaren	30,000: —		
Kassaförvaltaren	8: 34	30,008: 34	30,527: 8
			<u>Kronor 39,139: 2</u>

Den jämförande tablan över beräknade och verkliga inkomster och utgifter ha av oss granskats och befunnits riktig.

Kassa och brandförsäkringshandlingar ha inventerats och visat sig vara i go ordning.

Da räkenskaperna äro väl förda och fullständigt verifierade få vi hemställa, att ansvarsfrihet beviljas Trädgårdsstyrelsen för den tid revisione omfattar.

Karlstad den 17 juni 1913.

J. MÆCHEL.

KARL JOH. SWENSÉN.

OLOF VIRIDÉN.

Trädgårdsstyrelsens inkomster och utgifter för år 1912

Jämförda med de i staten för samma år beräknade.

	I n k o m s t e r			
	I staten beräknade	Verkliga	För högt beräknade.	För låg beräknad
Kassabehållning från 1911.....		46 15		
D:o å giroräkning.....	400 —	1,564 39		1,210
Platshyra för restaurangen och kiosken i Stadsträdgården	1,060 —	1,060 —		
Arrende af Stadsträdgården	650 —	650 —		
Hamnstyrelsen för skötsel af planteringar		100 —		100
Af trädgårdsdirektören för andel i vatten- avgifter och skatter		128 40		128
Giroränta		18 61		18
Hundskatt	2,200 —	2,545 —		345
Anslag för året	3,240 —	3,240 —		
Kronor	7,550 —	9,352 55		1,802

	U t g i f t e r			
	I staten beräknade.	Verkliga.	För högt beräknade.	För lågt beräknade.
För vård och skötsel af planteringar och parker.....	4,750	5,117 95		367 95
Inköp af grus.....	300	355 30		55 30
Vatten till fontän i Stadsträdgården.....	400	400		
Skatter, brandförsäkringar och vattenaf- gifter.....	550	496 32	53 68	
Reparationer och underhåll af byggnader och stängsel.....	400	665 47		265 47
Målning i växthuset samt reparationer af bänkar och soffor.....	200	197 50	2 50	
Inköp och körning af matjord.....	150	77 35	72 65	
D:o af träskydd och galler.....	200	660		460
Plantering i Östra Torggatan.....	400	121	279	
Diverse utgifter.....	200	187	13	
Kassabehållning till 1913: innestående & giroräkning.....		1,074 66		
Kronor	7,550	9,352 55	420 83	1,148 72

Karlstad i Februari 1913.

A. W. ADDE.

Undertecknade af Stadsfullmäktige utsedde att granska **Karlstads Högre Elementarläroverk för Flickor** räkenskaper och förvaltning för år 1912 få härmed afgifva följande

Berättelse:

Tillgångar den 1 Januari 1912.

Kassabehållning	21: 47	
Innestående & giroräkning	573: 57	
Inventarier	5,862: 51	
I förskott erlagd hyra	500: —	6,957: 55

Inkomster.

Statsanslag	7,998: 94	
Stadens anslag	5,200: —	
Terminsafgifter	22,877: 50	
Giroränta	29: 21	36,105: 65
		Kronor 43,063: 20

Utgifter.

Aflöningar	26,850: 23	
Hyror	7,450: —	
Bränsle, lyse, vatten	1,215: 35	
Diverse och oförutsedda utgifter	594: 18	36,109: 76

Tillgångar den 31 December 1912.

Kassabehållning	24: 27	
Innestående & giroräkning	29: 21	
Inventarier	6,399: 96	
I förskott erlagd hyra	500: —	6,953: 44
		Kronor 43,063: 20

Den jämförande tablån öfver skillnaden mellan beräknade och verkliga inkomster och utgifter har granskats och befunnits riktig.

Räkenskaperna äro väl förda och försedda med nödiga verifikationer och då anledning till anmärkning icke förefunnits, få revisorerna hemställa:

att ansvarsfrihet beviljas styrelsen för Karlstads Högre Elementarläroverk för Flickor för den tid revisionen omfattar.

Karlstad den 17 Juni 1913.

J. MÆCHEL.

KARL JOH. SWENSÉN.

OLOF VIRIDÉN.

Karlstads h. elementarläroverks för flickor inkomster och utgifter för år 1912

(kassa)

jämförda med de i staten för samma år beräknade.

Inkomster.	Enligt staten.	Värkliga.	öfver	under
			stat.	
Kassabehållning.....		21 47	21 47	
Anslag af staten	4,800 —	4,800 —		
Anslag af staten till löneförbättringar ...	3,053 33	3,127 51	74 18	
Anslag af staden.....	5,200 —	5,200 —		
Terminsaftgifter	23,475 —	22,877 50		597 50
Influten fordran å bankräkning		573 57	573 57	
Kronor	36,528 33	36,600 05	669 22	597 50
Utgifter.				
Aflöningar, pensionsaftgifter m. m.	26,335 50	26,778 80	443 30	
Hyror.....	7,450 —	7,450 —		
Bränsle, lyse och vatten	1,175 —	1,215 35	40 35	
Diverse omkostnader.....	700 —	368 04		331 96
Inventarier och böcker....	540 —	537 45		2 55
Oförutsedda utgifter	327 83	226 14		101 69
Kassabehållning den ³¹ / ₁₂	—	24 27	24 27	
Kronor	36,528 33	36,600 05	507 92	436 20

Värdet å skolans tillgångar, som vid årets början upptagits till Kr. 6,957: 55
 utgjorde vid årets slut..... » 6,953: 44

hvidan skolans verksamhet under året gått med en förlust af Kr. 4: 11

Karlstad den 1 april 1913.

G. ENANDER.

Undertecknade af Stadsfullmäktige utsedde att granska **Tekniska Afton- och Söndagsskolans** räkenskaper och förvaltning för år 1912 få härmed afgifva följande

Berättelse:

Tillgångar den 1 Januari 1912.

Inventarier	1,835: 69	
C. A. Fahlgrens donation	6,100: —	
Innestående i Karlstads Sparbank	1,972: 18	
» i Wermlands Enskilda Bank	777: 04	10,684: 91
	<hr/>	

Inkomster.

Anslag af staten	2,000: —	
» » staden	3,500: —	
Terminsafgifter	401: —	
Räntor	395: 54	
Från Mellqvistska fonden	90: —	
Af Handtverksorganisationen	2: —	6,388: 54
	<hr/>	

Kronor 17,073: 45

Utgifter.

Aflöningar	3,721: —	
Premier	237: 50	
Undervisningsmateriel	431: —	
Inventariers underhåll	44: 40	
Hyror	1,000: —	
Gas, ved, kol	251: 90	
Städning	193: —	
Annonser och tryck	113: 90	
Brandförsäkring	15: 01	
Diverse och oförutsedda utgifter	53: 51	6,061: 22
	<hr/>	

Tillgångar den 31 December 1912.

Inventarier	2,025: 99	
Hos banker	8,983: 26	
Kassabehållning	2: 98	11,012: 23
	<hr/>	

Kronor 17,073: 45

Den för jämförelse mellan beräknade och verkliga inkomster och utgifter upprättade tablån har granskats och befunnits riktig.

Räkenskaperna äro väl förda och försedda med nödiga verifikationer. Då anledning till anmärkning ej förekommit, få revisorerna hemställa:

att ansvarsfrihet beviljas styrelsen för Tekniska Afton- och Söndags- skolan för den tid revisionen omfattar.

Karlstad den 17 Juni 1913.

J. MÆCHEL.

KARL JOH. SWENSÉN.

OLOF VIRIDÉN.

Tekniska Afton- och Söndagsskolans inkomster och utgif

Inkomster.	Enligt stat.		Värkliga.		Inkomster	
					öfver	under
					stat.	
Stadsanslag	3,500	—	3,500	—		
Statsanslag	2,000	—	2,000	—		
Terminsafigter	400	—	401	—	1	—
Domkapitlet	90	—	90	—		
Räntor	300	—	249	76		50
Handtverksorganisationen			2	—	2	—
Sparkasseräkning			114	—	114	—
Kronor	6,290	—	6,356	76	117	—

för år 1912 jemförda med de i staten för samma år beräknade.

Utgifter.	Enligt stat.	Värkliga	Utgifter	
			öfver	under
			stat.	
Löner	3,800 —	3,721 —		79 —
Hyra	1,000 —	1,000 —		
Gas, ved och kol	240 —	251 90	11 90	
Städning och eldning	170 —	193 —	23 —	
Brandförsäkring	15 —	15 01	— 01	
Materialier (förbrukning)	500 —	431 —		69 —
Annonser och tryck	110 —	113 90	3 90	
Nya inventarier	100 —	190 30	90 30	
Inventariers underhåll	75 —	44 40		30 60
Premier och stipendier	245 —	237 50		7 50
Oförutsedda utgifter	35 —	14 25		20 75
Andra omkostnader		39 26	39 26	
Karlstads Sparbank		102 26	102 26	
Kassabehållning		2 98	2 98	
Kronor	6,290 —	6,356 76	273 61	206 85

Undertecknade, av Stadsfullmäktige utsedde att granska Karlstads Skolstyrelsens räkenskaper och förvaltning för år 1912, få härmed avgiva följande

Berättelse:

Tillgångar den 1 januari 1912:

Gamla Folkskolan.....	50,000: —
Tjäder-Folkskolan.....	70,000: —
Herrhagens Folkskola.....	360,000: —
Inventarier.....	39,344: 74
Undervisningsmateriel.....	14,931: 32
Giro i Wermlands Enskilda Bank.....	21,558: 07
Fordran av statsmedel.....	6,380: 40
Kassabehållning.....	473: 67
	562,688: 20

Avgår skulder:

Karlstads Sparbank.....	25,000: —	
Wermlands Enskilda Bank.....	15,000: —	
Amorteringslån för Herrhagsskolan	288,008: 45	
Outdelade premiemedel.....	226: 19	
Karlstads Drätselkammare.....	80,000: —	
Obetalda slöjdmateriel:.....	1,044: 61	
	409,279: 25	153,408: 95

Inkomster:

Premiefonderna.....	2,580: —
Uttaxering genom Drätselkammaren....	131,595: 20
Statsverkets bidrag.....	39,488: 07
Giro i Wermlands Enskilda Bank.....	21,558: 07
Sparkasseräkning.....	155: —
Lärares ersättning för sjukvikarier	948: 69
Karlstads Fattigvård till barnbespisning	300: —
Av Karlstads Pastorat övertaget bränsle m. m.	182: 20
Rabatter m. m. å lyse.....	157: 18
Hyra för gymnastiklokalen	400: —
Försålda slöjdalster.....	76: 06
Giroränta.....	34: 77

Terminsavgift för barn från landsförsamlingen	50: —	
Skolans tillgångar ökade med	228: 91	197,754: 15

 Kronor 351,163: 10
Utgifter:

Premiefonderna	2,581: 12
Sparkasseräkning	380: 07
Giro i Wermlands Enskilda Bank	34: 77
Pensionsavgifter	4,065: 75
Avlöningar	121,161: 91
Skolkök	2,090: —
Bränsle	9,373: 28
Vaktmästare, eldning, städning etc.	6,849: 15
Reparationer, byggnader	1,844: 53
Reparationer, materiel	483: 52
Undervisningsmateriel	2,162: 46
Inventarier	1,204: 21
Lyse	1,914: 41
Skolån	1,450: —
Hyror	775: —
Pensioner	1,210: —
Vatten	303: 28
Skatter och brandpremier	1,399: 99
Slöjdmateriel	2,330: 69
Läkarevård och medicin	874: 45
Bad	701: 35
Bibliotek	1,061: 82
Arvoden	950: —
Tryck, annonser och skrivmateriel	1,252: 01
Telefon och porto	391: 17
Böcker till fattiga barn	474: 37
Diverse och oförutsedda utgifter	1,251: 33

Amorteringar:

Karlstads Sparbank	1,250: —	
Wermlands Enskilda Bank	5,000: —	
Lån för Herrhagsskolan	3,342: 59	9,592: 59
Räntor		19,064: 73
Avskrivningar		31: 45
Skillnad mellan ut- och ingående kassabehållning	297: 28	197,556: 69

Tillgångar den 31 december 1912:

Gamla Folkskolan	50,000: —
------------------------	-----------

Tjäder-Folkskolan	70,000: —	
Herrhagens Folkskola	360,000: —	
Inventarier	40,541: 50	
Undervisningsmateriel	17,069: 78	
Fordran av statsmedel	8,211: 46	
» av uttaxerade medel	5,393: 81	
Innestående å Giroräkning	34: 77	
» å Sparkasseräkning	225: 07	
Kassabehållning	770: 95	
	<hr/>	552,247: 34

Avgår skulder:

Karlstads Drätselverk	398,415: 86	
Outdelade premiemedel	225: 07	
	<hr/>	398,640: 93
		153,606: 4
		<hr/>
		Kronor 351,163: 1

Under Skolstyrelsens vård stående donationer:

Nilssonska fonden:

Behållning den 1 januari 1912:

Å depositionsräkning i Wermlands Enskilda Bank	6,000: —	
Å sparkasseräkning i Wermlands Enskilda Bank	577: 27	6,577: 2
	<hr/>	
Inkomster:		
Influtna räntor		269: 3
		<hr/>
		Kronor 6,846: 6

Utgifter:

Utdelade premier		228: 8
------------------------	--	--------

Behållning den 31 december 1912:

Å depositionsräkning i Wermlands Enskilda Bank	6,000: —	
Å sparkasseräkning i Wermlands Enskilda Bank	617: 72	6,617: 7
	<hr/>	
		Kronor 6,846: 6

Fahlgrenska fonden:

Behållning den 31 december 1912:

Å depositionsräkning i Wermlands Ensk. Bank	5,800: —	
Å sparkasseräkning i Wermlands Ensk. Bank	249: 23	6,049: 2
	<hr/>	
Inkomster:		
Influtna räntor		244: 8
		<hr/>
		Kronor 6,294: 0

Utgifter:

Utdelade premier		249: 2
------------------------	--	--------

Behållning den 31 december 1912:

Å depositionsräkning i Wermlands Enskilda Bank.....	5,800: —	
Å sparkasseräkning i Wermlands Enskilda Bank.....	244: 85	6,044: 85
		<u>Kronor 6,294: 08</u>

Otto Geijers beklädnadsfond:

Behållning den 1 januari 1912:

Å depositionsräkning i Wermlands Enskilda Bank.....	1,000: —	
Å sparkasseräkning i Wermlands Enskilda Bank.....	2: 66	1,002: 66

Inkomster:

Influtna räntor.....		41: 42
		<u>Kronor 1,044: 08</u>

Utgifter:

Utdelade premier.....		43: —
-----------------------	--	-------

Behållning den 31 december 1912:

Å depositionsräkning i Wermlands Enskilda Bank.....	1,000: —	
Å sparkasseräkning i Wermlands Enskilda Bank.....	1: 08	1,001: 08
		<u>Kronor 1,044: 08</u>

A. F. Grundströms fond:

Behållning den 31 december 1912:

Insatt i Karlstads Sparbank.....	10,000: —	
Upplupen ränta.....	343: 13	10,343: 13

Fonderna tillhörande depositionsbevis och sparkasseböcker ha av oss genomgått och befunnits överensstämma med böckerna.

Den jämförande tablån över förhållandet mellan beräknade och verkliga inkomster och utgifter har granskats och befunnits riktig.

Som anledning till anmärkning ej föreligger och räkenskaperna, som granskats av därtill utsedde sifferrevisorer äro väl förda och fullständigt verifierade, få revisorerna hemställa,

att ansvarsfrihet beviljas Skolstyrelsen för den tid revisionen omfattar.

Karlstad den 17 juni 1913.

KARL JOH. SWENSEN.

OLOF VIRIDÉN.

Karlstads Skolestyrelses inkomster och utgifter för år 1

Inkomster.	Skolans stat.		Verkliga inkomster.		Öfver stat.		Under s
Beräknad behållning	17,854	25	22,031	74	4,177	49	
Statsverksbidrag	39,505	44	39,488	07			1'
Uttaxering	136,989	01	131,595	20			5,39
Karlstads Fattigvårdsstyrelse till barnbe- spisning			300	—	300	—	
Terminsafgifter för barn från Karlstads landsförsamling			50	—	50	—	
Premiefonderna			2,567	—	2,567	—	
Kronor	194,348	70	196,032	01	7,094	49	5,41

Jemförda med de i staten för samma år beräknade.

Utgifter.	Skolans stat.		Verkliga utgifter.		Öfver stat.		Under stat.	
Aflöningar	119,690	—	120,213	22	523	22		
Hyor	750	—	375	—			375	—
Reparation af hus och skolplaners grusning	3,500	—	1,844	53			1,655	47
Inventariers upphandling	1,000	—	1,204	21	204	21		
» reparation	500	—	483	52				16 48
Undervisningsmateriel	2,400	—	2,162	46				237 54
Pensionsafgifter	4,255	75	4,065	75				190 —
Pensioner	1,210	—	1,210	—				
Skolvaktmästare, eldning, städning	6,840	—	6,849	15		9 15		
Vatten	350	—	303	28				46 72
Bränsle	8,000	—	9,191	08	1,191	08		
Lyse	2,000	—	1,757	23				242 77
Skatter och brandpremier	1,400	—	1,399	99				— 01
Slöjdmateriel	1,275	—	2,254	63	979	63		
Skolkök	2,000	—	2,090	—	90	—		
Läkarevård och medicin	950	—	874	45				75 55
Bad	700	—	701	35		1 35		
Inköp och lagning af skodon	1,200	—	1,450	—	250	—		
Bibliotek	1,100	—	1,061	82				38 18
Amorteringar och räntor	28,952	95	19,064	73				295 63
Kassaförvaltaren	800	—	800	—				
Kallelser och ärenden	150	—	150	—				
Tryck, annonser och skrifmateriel	1,150	—	1,252	01	102	01		
Telefon och porto	325	—	391	17	66	17		
Böcker åt fattiga skolbarn	700	—	474	37				225 63
Diverse och oförutsedda utgifter	3,150	—	1,251	33				1,898 67
Premiefonderna		—	2,581	12	2,581	12		
Kassabehållning		—	770	95	770	95		
Sparkasseräkning		—	212	07	212	07		
Kronor	194,348	70	196,032	01	6,980	96	5,297	65

Undertecknade, av Stadsfullmäktige utsedde att granska Karlstads Barnavårdsnämnds räkenskaper och förvaltning för år 1912, få härmed avgiva följande

Berättelse:

Tillgångar den 1 januari 1912.

Innestående å giroräkning	502: 20	
Kassabehållning	3: 02	505: 2

Inkomster:

Statsbidrag	540: 74	
Uttaxering	2,100: —	
Bidrag från Fattigvården	6,689: 99	
Giroränta	9: 07	9,339: 8
		Kronor 9,845: 0

Utgifter:

Utackorderingsavgifter	8,622: 87	
Kläder, resekostnader, arvoden m. m.	1,207: 85	9,830: 7

Tillgångar den 31 December 1912:

Innestående å giroräkning	9: 07	
Kassabehållning	5: 23	14: 3
		Kronor 9,845: 0

Den jämförande tablan över förhållandet mellan beräknade och verkliga inkomster och utgifter har granskats och befunnits riktig.

Räkenskaperna äro noggrant förda och försedda med fullständiga verifikationer varför vi få hemställa,

att ansvarsfrihet beviljas Barnavårdsnämnden för den tid revisionen omfattar.

Karlstad den 17 juni 1913.

KARL JOH. SWENSÉN.

OLOF VIRIDÉN.

Karlstads Barnavårdsnämnds inkomster och utgifter för år 1912

jämförda med i staten för samma år beräknade.

	Staten.	Verkliga.	Öfver stat.	Under stat.
Inkomster.				
Statsbidrag.....	606 50	540 74		65 76
Karlstads Fattigvård.....	7,252 —	6,689 99		562 01
Uttaxering.....	2,376 50	2,100 —		276 50
Giro i Wermlands Ensk. Bank.....		502 20	502 20	
Kassabehållning från 1911 ..		3 02	3 02	
Kronor	10,235 —	9,835 95	505 22	904 27
Utgifter.				
Utackorderade barn	9,185 —	8,622 87		562 13
Kläder, resor, arvoden m. m.....	1,050 —	1,207 85	157 85	
Kassabehållning till 1913		5 23	5 23	
Kronor	10,235 —	9,835 95	163 08	562 13

Undertecknade, av Stadsfullmäktige utsedde att granska Karlstads Tuberkulosbyrås räkenskaper och förvaltning för år 1912, få härmed avgiva följande

Berättelse:

Tillgångar den 1 januari 1912:

Inventarier.....	331: 57	
Avgår skuld till kassaförvaltaren	37: 51	294: 00

Inkomster:

Anslag av Stadsfullmäktige	3,900: —	
Kassaförvaltaren förskjutit.....	407: 67	4,307: 67
		Kronor 4,601: 74

Utgifter:

Understöd	2,081: 95	
Avlöningar	2,084: 81	
Förbrukningsartiklar	12: 25	
Omkostnader..	91: 15	4,270: 10

Tillgångar den 31 december 1912:

Inventarier.....	331: 57	331: 57
		Kronor 4,601: 74

Då anledning till anmärkning icke förekommit få revisorerna hemställa,
att ansvarsfrihet beviljas styrelsen för Tuberkulosbyrå för den till
revisionen omfattar.

Karlstad den 17 juni 1913.

J. MÆCHEL.

KARL JOH. SWENSÉN.

OLOF VIRIDÉN.

Undertecknade, av Stadsfullmäktige utsedde att granska Styrelsens för Mariebergsskogen räkenskaper och förvaltning för år 1912, få härmed avgiva följande

Berättelse:

Tillgångar den 1 Januari 1912:

Vaktarebostaden	4,500:—	
Inventarier	110: 29	
Kassabehållning	184: 55	
		4,794: 84

Inkomster:

Försålda 190 st. träd	300:—	300:—
		Kronor 5,094: 84

Utgifter:

Skatter och brandförsäkringar	36: 37	
Reparationer av fastigheten	55: 56	
Fågelholkar och uppsättning av desamma	26:—	
Väganläggning och utdikning	60:—	
Avskrivning å inventarier	10: 29	
		188: 22

Tillgångar den 31 december 1912:

Vaktarebostaden	4,500:—	
Inventarier	100:—	
Kassabehållning, insatt å giroräkning	200:—	
" kontant	106: 62	
		306: 62
		4,906: 62
		Kronor 5,094: 84

Då anledning till anmärkning icke förekommit, få vi hemställa,
att ansvarsfrihet beviljas styrelsen för Mariebergsskogen för den tid
revisionen omfattar.

Karlstad den 17 juni 1913.

J. MÆCHEL.

KARL JOH. SWENSÉN.

OLOF VIRIDÉN.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Magistraten får härmed öfverlämna revisorerernas berättelse öfver verkställd granskning af Varmbadhusstyrelsens räkenskaper och förvaltning för år 1912 äfvensom i anledning af revisionsberättelsen från styrelsen infordrad jämförande tablå öfver förhållandet mellan verkliga och beräknade inkomster och utgifter.

Karlstads rådhus den 5 september 1913.

På Magistratens vägnar:

C. LIDBERG.

Undertecknade af Stadsfullmäktige utsedde att granska **Karlstads Varmbadhus** räkenskaper och förvaltning för år 1912, få härmed afgifva följande

Berättelse:

Tillgångar den 1 Januari 1912.

Inventarier	7,161: 46	
Kassabehållning	496: 91	
Uppgifven behållning hos Drätselkammaren	412: 20	8,070: 57

Skulder.

Till Karlstads Drätselverk	5,931: 18	
» diverse kreditorer	1,743: 70	7,674: 88
		395: 69

Inkomster.

Badavgifter	19,803: 15	
Vågavgifter	395: 59	
Hyor	200: —	
Försålda materialier	25 25	20,423: 99
		Kronor 20,819: 68

Utgifter.

Bränsle	7,015: 83
Vatten	3,435: 07

Belysning.....	636:—		
Diverse materialier.....	2,016: 89		
Inventariers underhåll.....	174: 01		
Afföningar.....	7,829: 35		
Kontorsomkostnader.....	374: 97		
Skatter och brandpremier.....	1,144:—		
Diverse omkostnader.....	507: 35		
Afskrifningar.....	395: 69		
			<u>23,529: 16</u>

Tillgångar den 31 December 1912.

Inventarier.....	7,353: 86		
Kassabehållning.....	361: 76	7,715: 62	7,715: 62
			<u>31,244: 78</u>

Skulder.

Karlstads Drätselverk.....	7,390: 67		
Diverse kreditorer.....	3,034: 43	10,425: 10	
			<u>Kronor 20,819: 68</u>

Varmbadhusets rörelse har under året gått med en förlust af Kr. 2,709: 48.

Någon jämförande tablå öfver förhållandet mellan beräknade och verkliga inkomster och utgifter har ej tillhandahållits revisorerna.

Räkenskaperna äro väl förda och verifierade och då anmärkning i öfrigt ej förefinnes, få revisorerna hemställa:

att ansvarsfrihet beviljas styrelsen för Varmbadhuset för den tid revisionen omfattar.

Karlstad den 17 Juni 1913.

J. MÆCHEL.

KARL JOH. SWENSÉN.

OLOF VIRIDÉN.

Varmbadhusets inkomster och utgifter för år 19

Inkomster.	Enligt stat.	Verkliga.	över		under	
			stat.			
Hyra för gymnastiklokalen	200	200				
Badavgifter ..	20,000	19,803 15				196
Vågavgifter		395 59	395	59		
Diverse kreditorer		1,290 73	1,290	73		
Brist	1,000	1,476			476	
Ingående kassabehållning		496 91			496	91
Kronor	21,200	23,662 38	2,659	23		196

jämförda med de i staten för samma år beräknade.

Utgifter:	Enligt stat.	Verkliga	över	under
			stat.	
Vattenavgifter	3,200 —	3,435 07	235 07	
Tvål och såpa	950 —	1,991 64	541 64	
Badingredienser	500 —			
Kol	5,000 —	7,015 83	1,840 83	
Gas och ved	175 —			
Belysning	600 —	636 —	36 —	
Inventarier, nya	700 —	192 40		333 59
Inventariets underhåll		174 01		
Avlöningar	7,772 —	7,829 35	57 35	
Telefonavgifter	110 —	374 97		135 03
Skrifmaterialier och tryck	400 —			
Skatter och brandförsäkringar	1,256 —	1,144 —		112 —
Renhållning	100 —	507 35		29 65
Diverse	437 —			
Utgående kassabehållning		361 76	361 76	
Kronor	21,200 —	23,662 38	3,072 65	610 27

Karlstad den 3 september 1913.

På Varmbadhusets vägnar:

ALBIN FORSELL.

v. ordf.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8 november 1913*

§ 110.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att avgiva yttrande över vederbörande revisorers berättelser över verkställd granskning av Drätselverkets, Drätselkammarens, Hamnstyrelsens, Styrelsens för Vattenlednings- och Belysningsverken, Fattigvårdstyrelsens, Hälsovårdsnämndens, Brandstyrelsens, Trädgårdstyrelsens, Styrelsens för Karlstads högre elementarläroverk för flickor, Styrelsens för tekniska afton- och söndagsskolan, Folkskolestyrelsens, Barnavårdsnämndens, Styrelsens för tuberkulosbyrån, Styrelsens för Mariebergsskogen samt Styrelsens för Varmbadhuset räknenskaper och förvaltning för år 1912; och beslöt Utskottet, efter inhämtande, att revisorerna vid den verkställda granskningen ej funnit anledning till anmärkning hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte bevilja ovannämnda delegationer och styrelser ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattar.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

96. Framställningar i ärendet rörande uppförande här i staden av ett offentligt slakthus jämte vad därmed stode i samband.

(Se Serien A. 1913. N:o 11^{1/2}).

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Vid Värmlands läns Landtmannaföreningars Centralförenings årsmöte den 30 Sept. 1911 väcktes av landtbrukaren Herr *O. J. Eriksson* från Ö. Emtervik fråga om huruvida Centralföreningen skulle kunna vidtaga åtgärder i syfte att till försäkra lantmännen inom länet *bättre betalt för sina slaktdjur utan att konsumenterna skulle behöva i nämnvärd grad vidkännas högre utgift för köttet* samt antydd afven att vägen för detta måls nående var en inskränkning af de fördyrande många mellanhänderna.

De å Centralförenings årsmöte närvarande lokalföreningsombuden från olika delar av länet behjärtade till fullo den gjorda framställningen samt uppdrogo å Centralföreningsstyrelsen att till ett kommande årssammanträde utreda det föreliggande ärendet.

Centralföreningsstyrelsen uppdrog i sin ordning åt undertecknade, kommitterade att i mer detaljerad form värkställa den begärda utredningen.

Kommitterade hafva, efter inhämtandet af upplysningar från ett flertal andelsslakterier inom landet, speciellt från det nyligen öppnade Sydvestra Skånes andelsslakteriförenings slakteri i Trelleborg, kommit till den slutsatsen att det för den föreliggande frågans lösning vore fördelaktigast att det bland lantmännen inom länet bildades en andelsslakteriförening, hvilken förening sedan föranstaltade om bygandet af ett fullständigt slakteri efter fullt moderna mönster.

I anslutning till ofvannämndt förslag hava kommitterade äfven utarbetat förslag till stadgar för en sådan andelsslakteriförening; liksom ock sökt att inhämta upplysning om kostnaderna för föreningen dels i det fall att föreningen själf byggde ett slakteri, dels ock kostnaden för den händelse att stad eller annat samhälle vidtog sådana åtgärder i slakterifrågan att föreningen kunde med fördel förhåra lämpliga slakterilokaler.

Med kännedom om de förberedande åtgärder som Karlstads stad vidtagit i syfte af utredning rörande möjligheten af uppförandet af ett offentligt slakthus inom stadens område, men i saknad af bestämd uppgift om denna frågas läge för närvarande, våga kommitterade härmed vördsamt anhålla:

att genom herrar stadsfullmäktige erhålla uppgift om huruvida uppförandet af ett offentligt slakthus snart är att förvänta samt

att om så skulle vara händelsen, meddelande lämnades, under hvilka villkor en blifvande andelsslakteriförening skulle kunna få använda sig av det offentliga slakthusets lokaler.

Skulle Karlstads stad däremot för närvarande ej befinnas hågad bygga något offentligt slakthus, men å andra sidan staden säkerligen skulle komma att hafva synnerligen stora fördelar af att ett fullt modernt slakteri blefve förlagdt inom stadens område — om än ej byggdt af staden själf, utan eventuellt af den påtänkta andelsslakteriföreningen — då givetvis genom ett sådant företag tillgången på fläsk- och köttvaror av prima beskaffenhet bleve rikligare; effektiv kontroll å alla slaktvaror bleve införd; prisläget mera bestämdt och regleradt samt ökade skatteinkomster tillfördes staden.

Med fästadt hänseende härå vilja kommitterade hos herrar Stadsfullmäktige göra en vördsam framställning om bidrag till uppförandet af ett slakthus, allt under förutsättning af att den planerade andelsslakteriföreningen komme till stånd samt fattar beslut om uppförandet av ett slakthus, och våga kommitterade föreslå att bidraget finge utgå under följande form, nämligen:

att staden till den eventuellt upprättade andelsslakteriföreningen ville utan afgift upplåta ett tillräckligt stort tomtområde på den plats å

Herrhagen som af särskilda sakkunniga i slakthusfrågan betecknats så som lämplig för anläggandet af ett slakthus;

att staden likaledes ville, utan afgift för föreningen, till det blivande slakteriet inleda kloak-, vatten- och elektrisk ledning;

att staden äfvenledes måtte på för den blivande föreningen fördelaktiga lånevillkor öfverlämna den i Karlstads Sparbank för detta ända mål placerade fond, samt

att staden slutligen för slaktens bedrivande behagade fastställa lämpliga kontrollregler.

Karlstad den 17 sept. 1912.

AUG. NILSON.

JOH. A. ANDERSSON.

KNUT O. BECKMAN.

Upptages som motion av Valdemar Vendel.

Utdrag av protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 19 Februari 1913.

§ 30.

Såsom begärt yttrande i anledning af en utaf Herrar Aug. Nilson, Joh. A. Andersson och Knut O. Beckman i uppgifven egenskap af kommitterade frå Värmlands läns lantmannaföreningars centralförenings styrelse till Stadsfullmäktig ställd och af Herr Vendel såsom egen motion upptagen framställning angående frågan om uppförande af offentligt slakthus m. m. beslöt Hälsovårdsnämnden, sedan ärendet vid flera sammanträden förevarit och utgjort föremål för öfverläggning, anföra följande:

Ofvannämnde kommitterade anhålla först att erhålla uppgift, huruvida uppförandet af ett offentligt slakthus i staden snart är att förvänta samt, om så skulle vara händelsen, under vilka villkor en eventuellt blivande andelsslakteriförening skulle få använda sig af det offentliga slakthusets lokaler.

Härtill vill Hälsovårdsnämnden erinra, att Nämnden den 20 November 190 till Stadsfullmäktige öfverlämnat en på utförlig motivering och omfattande utredning grundad framställning angående uppförande af offentligt slakthus i staden jämte hvad därmed stode i samband, hvilken framställning af Stadsfullmäktige vis sammanträde den 6 påföljande December remitterats till Drätselkammaren, som emellertid ännu icke afgifvit sitt utlåtande. De hygieniska och praktiska skäl Hälsovårdsnämnden då såsom stöd för sitt förslag anförde, hafva sedan dess icke

förlorat i styrka, och Hälsovårdsnämnden har fortfarande samma mening om nyttan och nödvändigheten av att frågan snart löses, då slakterierna i staden befinna sig i ett allt annat än tillfredsställande skick och Nämnden ej anser möjligt få någon ändring till det bättre i dessa förhållanden, med mindre ett offentligt slakthus anlägges. Därest staden nu skulle kunna påräkna den tilltänkta andelslakteriföreningen som en stor och fast kund för slakthuset, skulle detta givetvis vara ett ytterligare skäl för förslagets realiserande och af stor betydelse för företagets ekonomiska bärighet. Att slakteriföreningen under sådana förhållanden skulle kunna tillförsäkras vissa förmåner, exempelvis lägre slaktavgift, sedan ett visst garanteradt antal djur slaktats, särskilda utrymmen och förtur framför mindre kunder, torde ligga i sakens natur, men att på frågans nuvarande ståndpunkt och utan uppgift om, i vilken utsträckning föreningen kan komma att använda sig af slakthuset, närmare fixera villkoren därför, anser Hälsovårdsnämnden ej lämpligt, utan bör denna fråga, i händelse Stadsfullmäktige icke äro alldeles afgjort emot byggandet af ett slakthus, ordnas genom förhandlingar mellan föreningen och vederbörande myndighet.

Kommitterade hafva vidare, i händelse staden icke är villig själf uppföra slakthus och under förutsättning att föreningen bygger sådant, anhållit om bidrag i den form, att staden utan afgift till föreningen upplåter ett tillräckligt stort område af just de tomter, som Hälsovårdsnämnden föreslagit såsom plats för slakthuset, att staden bekostar kloak-, vatten- och elektriska ledningar samt att staden på fördelaktiga lånevillkor till föreningen öfverlämnar den i Karlstads Sparbank för ändamålet placerade fond.

Sistberörda äskande beror tydligen på en missuppfattning hos kommitterade. Nämnda fond utgöres nämligen af medel, som af sparbanken skänkts till Karlstads stad såsom bidrag till kostnaderna för uppförandet af ett offentligt slakthus, och kan icke af staden för annat ändamål disponeras. Men oafsedt detta är det inga obetydligheter som begäras, ett värdefullt tomtområde — det enda i staden, som är fullt lämpligt för en offentlig slakthusanläggning — och afsevärda utgifter för framdragande af ledningar, hvartill äfven skulle komma kostnaderna för iordningsställande af gator. Sådana uppoffringar borde väl motvägas af motsvarande fördelar för staden.

Ett af de ur hygienisk synpunkt mest talande skälen för uppförande af ett offentligt slakthus är, att köttbesiktning- och slakttvång samtidigt kan införas. Denna förmån vinnes *icke*, om ett slakthus uppföres af föreningen, ty med offentligt slakthus afser lagen angående köttbesiktning och slakthus tydligen en af kommunen anlagd och drifven inrättning. Såsom särskilda fördelar hafva kommitterade framhållit, att tillgången på kött- och fläskvaror skulle blifva rikligare, effektiv kontroll införd, prisläget mera bestämdt och regleradt samt ökade skatte-

inkomster tillförda staden. Det torde ej vara tvifvel underkastadt, att en större slakteriinrättning enligt andelssystem, skulle i väsentlig mån underlätta tillförseln af kött och fläsk till staden, men att föreningens syfte åtminstone icke är att gifva stadens invånare tillfälle erhålla dessa viktiga livsmedel till billigare pris framgår otvetydigt af kommitterades egen framställning, däri föreningens ändamå angifves vara "att tillförsäkra landtmännen inom länet bättre betalt för sina slakt djur utan att konsumenterna skulle behöva i *nämnevärld* grad vidkännas högre avgift för köttet."

I sammanhang härmed torde lämpligen upptagas kommitterades anhållan, att staden för slaktens bedrivande behagade fastställa lämpliga kontrollregler. I skrivelsen finnes ingen antydning, huruvida föreningen ämnar anlägga "en hufvudsakligen för utförsel af kött ur riket afsedd slakteriinrättning" eller annan slakteri anstalt. I förra fallet äger enligt 3 § i lagen om slakthus m. m. Konungens Befallningshafvande lämna medgifvande och "meddela föreskrift, att inrättningen skal stå under offentlig kontroll", i senare fallet blir anstalten jämställd med ett vanligt slakteri och underkastad de stadgar, som gälla därför.

Denna fråga har betydelse äfven i andra afseenden. Är föreningens afsikt att anlägga ett exportslakteri i lagens mening, kan dettas tillkomst icke inverka på sig till ökad tillgång eller billigare pris, då helt visst endast en mycket ringa del af slakteriets produkter och säkerligen ej de bästa skulle komma stadens invånare till godo. Man har snarare anledning befara, att priset på slaktdjur och därmed även på kött skulle stiga genom att slaktdjuren från de orter, som när förse staden med kött, skulle slaktas för export ur landet. Ett sådant företag har staden tydligen ingen anledning understödja. Därest meningen åter är att bygga ett vanligt slakteri, endast i större skala samt mera snyggt och modern inrättadt än annars, skulle visserligen enbart detta innebära en stor fördel för stadens inbyggare, som i detta fall för närvarande måste ställa sina fordringar ganska lågt, äfven om man blefve tvungen fortfarande tåla de äldre slakterierna men om och härtill lägges förmånen av ökade skatteinkomster för staden, upp väga fördelarna enligt Hälsovårdsnämndens åsikt icke de uppoffringar, staden enligt kommitterades framställning skulle underkasta sig, särskildt som man möjligen kunde befara, att föreningen lätt genom sin omfattning faktiskt kunde få monopol på handeln med slaktdjur inom provinsen. Hälsovårdsnämnden afstyrker därför under alla förhållanden bifall till framställningen i vad den afser bidrag från stadens sida i angifven form till ifrågavarande andelsslakteriförening för uppförande af slakteriinrättning i staden.

Såsom redan framhållits, skulle det emellertid, om Stadsfullmäktige ville besluta att bygga ett offentligt slakthus, vara af stor betydelse för dettas ekonomi om staden kunde få en fast kund med de möjligheter, föreningen antagligen skulle

erhålla. Samtidigt finge äfven öfriga slakteriidkare fördelarna af ett offentligt slakthus med alla dess resurser, hvarigenom en sund konkurrens i slaktdjurs- och kötthandeln bör tänkas uppkomma. Med insikt härom och i öfvertygelse om att det endast varit hänsynen till de stora utgifterna, som vållat att frågan om slakthusets anläggning hittills icke blifvit löst, har Hälsovårdsnämnden för att föra saken framåt, rådfört sig med Medicinalrådet Kjerrulf och Arkitekten Dymling, som uppgjort det af Hälsovårdsnämnden framlagda förslaget, för att inhämta, vilka inskränkningar och förenklingar däri skulle kunna göras i syfte att minska kostnaderna. Denne senare har emellertid förklarat, att någon tillförlitlig uppgift härutinnan icke kan lämnas utan en på nyare ritningar grundad fullständigt ny beräkning, och Hälsovårdsnämnden har icke ansett sig böra utan särskilt uppdrag föranställa om sådan.

En förenkling i typen för hittills inom landet uppförda offentliga slakthus är viltagen i planen för det, som stadsfullmäktige i Norrköping nyligen beslutit bygga, nämligen uteslutande af kylhus, som vid slakthusen här i landet visat sig ej få den användning, som man väntat, och därigenom förryckt dessas ekonomi. Så t. ex. föreligger en utredning från slakthuset i Malmö, som visar, att kylhuset där åsamkat slakthuset en förlust för 1911 på cirka 24,000 kronor, oakadt däri ej medräknats en afskrivning på 5,457 kronor. Enligt tillgängliga uppgifter voro också år 1903 66,5 procent af alla slakthus i Tyskland inrättade utan kylhus. I Hälsovårdsnämndens förslag af år 1909 skulle uteslutande af kylhus innebära en besparing af ungefär 60,000 kronor i anläggningskostnader och samtidigt medföra en betydande minskning i driftkostnaderna.

De till grund för Hälsovårdsnämndens förslag liggande beräkningarna torde härjämte, då såväl arbets- som materialpriser, sedan den tid förslaget uppgjordes, hafva ändrats, tarvva omarbetning.

Hälsovårdsnämnden vill därför föreslå, att stadsfullmäktige måtte

dels uppdraga åt Hälsovårdsnämnden att i samråd med sakkunnig arkitekt på grundvalen af Nämndens förslag af år 1909 och med afseende fästade vid de förenklingar och inskränkningar, som däri kunna göras i syfte att minska kostnaderna föranställa om ny kostnadsberäkning för slakthuset, eventuellt utan kylhus;

dels gifva Hälsovårdsnämnden i uppdrag att förhandla med andels-slakteriföreningen om de förmåner, denna skulle kunna beredas mot åtagande att använda slakthuset för slakt af ett visst större antal djur;

dels ock för ändamålet ställa erforderliga medel till Hälsovårdsnämndens förfogande.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:
OTTO ÅGREN.

*Utdrag af protokoll, hållet vid sammanträde
med Karlstads Saluhallsstyrelse den 21 Juli 1913.*

§ 11.

Uppå remiss från Stadsfullmäktige hade Saluhallsstyrelsen att afgifva yttrande öfver en af Herrar Aug. Nilson, Joh. A. Andersson och Knut O. Beckman, i egenskap af kommitterade från Värmlands läns Landtmannaföreningars centralförening, till stadsfullmäktige ställd, och af Herr Vendel som motion upptagen framställning angående offentligt slakthus i Karlstad eller bidrag från staden till ett andelsslakteri.

Sedan frågan vid flera sammanträden dryftats, beslöt styrelsen afgifva följande yttrande:

Den inom Värmlands läns Landtmannaföreningars Centralförening väckta idén om bildandet af en andelsslakteriförening och inrättandet af ett andelsslakteri är helt naturligt framsprungen ur det hos landtmännen mycket kännbara behovet af bättre och säkrare afsättningsmöjligheter för deras slaktdjur. För nåendet av detta mål gäller det att så mycket som möjligt närma producenter och konsumenter till hvarandra, med undvikande af onödiga mellanhänder, att få slaktdjurs- och köttmarknaden centraliserad och ordnad. Ett sådant system borde gifvetvis medföra fördel för såväl producenter som konsumenter.

För landtmännen vore nog inrättandet af ett andelsslakteri ett ganska verkligt medel att i detta afscende främja deras intressen. Men fråga är, om en dylik institution vore af sådan betydelse för staden, att dess tillkomst vore värd stora bidrag från stadens sida.

Å ena sidan skulle nog ett andelsslakteri i Karlstad främja tillförseln till staden af goda slaktdjur och medföra skatteinkomster. Men å andra sidan skulle andelsslakteriets verksamhet naturligtvis hafva till mål uteslutande att främja producenternas intressen, och det vore att befara, att detsamma genom sin storlek och sina resurser skulle kunna komma att helt dominera köttmarknaden i staden. Ett sådant förhållande skulle, såsom ju äfven i kommitterades skrivelse ställes i utsikt, kunna medföra ökade köttpriser och äfven sätta stadens slakteriidkare stora svårigheter.

Då emellertid de åtgärder som från stadens sida skulle kunna ifrågakomma i och för ordnandet af handeln med slaktdjur och slakterihandteringen, endas böra hafva till mål att främja stadens intressen, kan styrelsen, på grund af ofvan angifna farhågor, ej annat än bestämdt yrka afslag på anslag från staden för ifrågavarande andelsslakteri.

Det enda för både producenter och konsumenter enligt Styrelsens mening

fördelaktiga sätt att ordna handeln med kött och slaktdjur samt slakterihandteringen inom staden vore inrättandet af ett offentligt slakthus i förening med kreatursmarknad i Karlstad. Ett sådant slakteri är ju öppet för alla slakteriiddkare och andelsslakteriföreningen skulle kunna använda det som en vanlig kund med de eventuella fördelar, som dess egenskap af stor kund skulle kunna motivera.

Betydelsen för staden af ett offentligt slakthus har i Hälsovårdsnämndens framställning angående uppförande af slakthus i Karlstad utförligt framhållits, hvadan Styrelsen saknar anledning ingå härpå.

Under instämmande i öfrigt i Hälsovårdsnämndens i frågan afgifna yttrande, får Saluhallsstyrelsen hemställa, att Stadsfullmäktige måtte gifva Hälsovårdsnämnden de i dess ifrågavarande yttrande begärda uppdrag.

In fidem:
HUGO BERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 7 oktober 1913.*

§ 12.

Uppå särskilda remisser från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över

dels hr Th. Byttners motion om anläggande av ett slakthus här i staden,
dels Hälsovårdsnämndens framställning rörande uppförande här i staden av offentligt slakthus jämte vad därmed stode i samband, och

dels herrar Aug. Nilsons, Joh. A. Anderssons och Knut O. Beckmans av herr V. Vendel som motion upptagna framställning angående frågan om uppförande av ett offentligt slakthus här i staden samt eventuellt upplåtande av plats till en möjligen blivande andelsslakteriförening för anläggande av ett slakthus jämte vad härmed stode i samband.

Härvid ville drätselkammaren till en början rörande de olika förslagen till lösning av slakthusfrågan, som framställts, erinra följande:

Den 21 februari 1907 väckte hr Byttner hos stadsfullmäktige motion om anläggande av ett mindre slakthus för en kostnad av 20- à 30,000 kronor, och remitterades denna motion av stadsfullmäktige för yttrandes avgivande till hälsovårdsnämnden och drätselkammaren. På hemställan av hälsovårdsnämnden uppdrog stadsfullmäktige därefter den 19 juni 1907 åt nämnden att i samband med avgivande av slutligt yttrande över herr Byttners motion låta uppgöra ritningar och kostnadsförslag till ett offentligt slakthus för staden. Den 20 november 1909

överlämnade hälsovårdsnämnden till stadsfullmäktige sitt förslag till anläggande av ett offentligt slakthus å ett å karla närmare angivet område söder om Tegnérsgatan å Herrhagen. Detta förslag, som slutade å en beräknad kostnad av 315,500 kronor, remitterades av stadsfullmäktige till drätselkammaren för yttrandes avgivande.

Slutligen hava herrar Aug. Nilson, Joh. A. Andersson och Knut O. Beckman i en av herr V. Vendel som motion upptagen framställning gjort förfrågan huruvida uppförandet av ett offentligt slakthus snart vore att förvänta och under vilka villkor en blivande andelsslakteriförening skulle kunna få använda slakthusets lokaler, ävensom, i händelse staden icke skulle vara villig själv uppföra slakthus och under förutsättning att föreningen byggde sådant, anhållit om bidrag i den form, att staden utan avgift till föreningen upplåter ett tillräckligt stort område å den plats å Herrhagen, som av hälsovårdsnämnden föreslagits som lämplig plats för slakthuset, att staden bekostar kloak-, vatten- och elektriska ledningar samt att staden på fördelaktiga lånevillkor till föreningen överlämnar den Karlstads sparbank för ändamålet innestående fond.

Över denna framställning hava hälsovårdsnämnden och saluhallsstyrelsen, upp remiss från stadsfullmäktige av den 19 september 1912, avgivit yttranden.

Drätselkammaren beslöt nu anförda följande:

Kammaren fann betydelsen för staden av anläggandet av ett offentligt slakthus vara i hälsovårdsnämndens utredning så utförligt framhållen att drätselkammaren ej vidare behöfve ingå därpå. Men de betydliga kostnader anläggandet medförde och stadens stora behov för andra trängande ändamål hade hittills avskräckt kammaren från att ingå till stadsfullmäktige med någon framställning i ärendet. En utredning om de förenklingar och inskränkningar, som kunde göras för kostnadernas nedbringande, såsom hälsovårdsnämnden föreslagit, hade kammaren inger anledning att sätta sig emot, men ville framhålla vikten av frågans skyndsamma behandling, så att ej något avgörande träffades av andelsföreningen oberoende av stadens utredning. Då frågan om de förmåner, som skulle kunna beredas andelsföreningen mot åtagandet att använda slakthuset för slakt av ett visst större antal djur, vore icke blott en hygienisk fråga utan även en affärsfråga, ville drätselkammaren föreslå, att det måtte uppdragas åt en kommitté av fyra personer, av vilka hälsovårdsnämnden skulle äga utse två och drätselkammaren två, att därom underhandla med andelsföreningen,

Drätselkammaren ville därför hemställa, att stadsfullmäktige måtte

dels avslå herr Byttners motion om uppförande av ett mindre slakthus här staden;

dels uppdraga åt hälsovårdsnämnden att i samråd med sakkunnig arkitekt på grundvalen av nämndens förslag av år 1909 och med avseende fäst vid de för-

enklingar och inskränkningar, som däri kunna göras i syfte att minska kostnaderna, skyndsammast föranstalta om ny kostnadsberäkning för slakthuset, eventuellt utan kylhus;

dels uppdraga åt en kommitté av fyra personer, av vilka hälsovårdsnämnden äger utse två och drätselkammaren två, att förhandla med andelsslakteriföreningen om de förmåner, denna skulle kunna beredas mot åtagande att använda slakthuset för slakt av ett visst större antal djur;

dels ock för ändamålet ställa ett förslagsanslag av 1,000 kronor till hälsovårdsnämndens förfogande ävensom bestämma, att sålunda beviljat anslag skall i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8 november 1913.*

§ 111.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att avgiva utlåtande i ärendet rörande uppförande här i staden av ett offentligt slakthus jämte vad därmed stode i samband.

Uti detta ärende hade förekommit följande:

År 1907 väckte Herr Thure Bytner hos Stadsfullmäktige en motion om uppförande här i staden av ett mindre slakthus för en kostnad av 20- å 30,000 kronor.

I anledning av denna motion beslöto Stadsfullmäktige den 19 juni 1907 uppdraga åt Hälsovårdsnämnden att verkställa ytterligare utredning i ärendet.

Efter fullgjort uppdrag avgav Hälsovårdsnämnden den 3 november 1909 en av utredande bilagor åtföljd framställning till Stadsfullmäktige med förslag till uppförande av ett slakthus å angivet område söder om Tegnérsgatan å Herrhagen för en beräknad kostnad av 315,500 kronor, vilken framställning av Stadsfullmäktige den 6 december 1909 remitterades till Drätselkammaren.

En av Styrelsen för Värmlands läns lantmannaföreningars Centralförening tillsatt kommitté ingav sedermera under år 1912 till Stadsfullmäktige här i staden en av Herr V. Vendel som motion upptagen framställning, däri kommitterade, sedan fråga uppstått om bildande av en andelsslakteriförening för länet, hemställde om besked, antingen huruvida och under vilka villkor en blivande andelsslakteriförening, därest staden anlade ett offentligt slakthus, kunde få använda sig av dess

lokaler, eller, om så ej bleve fallet, huruvida staden, under förutsättning, att andelslakteriföreningen komme att här uppföra slakthus, vore villig att därtill lämna bidrag, bland annat, i form av tillhandahållande, av fritt tomtområde samt kostnadsfritt inledande av erforderliga ledningar för vatten, avlopp och belysning.

Sedan Hälsovårdsnämnden och Saluhallsstyrelsen över sistnämnda framställning avgivit infordrade yttranden, hade Drätselkammaren avgivit ett för samtliga framställningarna i ärendet gemensamt utlåtande.

Beredningsutskottet, som jämväl tagit del av Hälsovårdsnämndens ovananmärkta, den 3 november 1909 avgivna förslag, beslöt efter överläggning för sin del till alla delar instämma uti vad Drätselkammaren i ärendet anfört och föreslagit, vadan Utskottet i enlighet härmed hemställde,

att Herr Thure Byttners motion om uppförande av ett mindre slakthus här i staden måtte av Stadsfullmäktige avslås;

att Hälsovårdsnämnden måtte erhålla i uppdrag att i samråd med sakkunnig arkitekt, på grundvalen av Nämndens år 1909 avgivna förslag och med avseende fäst vid de förenklingar och inskränkningar, som däri kunde göras i syfte att minska kostnaderna, skyndsammast föranstalta om ny kostnadsberäkning för uppförande här i staden av ett slakthus, eventuellt utan kylhus;

att Stadsfullmäktige måtte uppdraga åt en kommitté av fyra personer, av vilka Hälsovårdsnämnden äger utse två och Drätselkammaren två att förhandla med andelslakteriföreningen om de förmåner, denna skulle kunna beredas mot åtagande att använda slakthuset för slakt av ett visst större antal djur, samt

att Stadsfullmäktige måtte för ändamålet ställa ett förslagsanslag på 1,000 kronor till Hälsovårdsnämndens förfogande ävensom bestämma, att sålunda beviljat anslag i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnat tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

97. Drätselkammarens framställning angående åstadkommande av uppgörelse med vederbörande väghållningsskyldige i fråga om byggnads- och underhållsskyldigheten av Karlstads västra bro.

Utdrag ur protokoll hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 7 oktober 1913.

§ 13.

Under pågående tvist mellan å ena sidan staden Karlstad och å andra sidan väghållningsskyldige inom Näs, Gillbergs, Nordmarks och Jösse härad beträffande ombyggnad av Karlstads västra bro, i samband varmed fråga även förevarit om rätten till den s. k. Karlstads västra brobyggnadskassa för lantintressenter, hade från representanter för de väghållningsskyldige till drätselkammarens ordförande framförts önskemål om tvistens lösande i hela dess omfång genom en godvillig överenskommelse. Med anledning därav hade drätselkammaren trätt i underhandling med disponenten Chr. Storjohann såsom representant för de väghållningsskyldige och resultatet därav hade blivit bifogade preliminära överenskommelse, som även undertecknats av ordförandena inom ifrågavarande härads vägstämmor samt av ordföranden och medlemmarna i kassans direktion. I betraktande därav, att staden såsom villkor för byggnadsskyldighetens övertagande gjort anspråk på hela brokassan, kunde ju den här åstadkomna kompromissen synas ofördelaktig, men drätselkammaren ansåge fördelen därav, att en långvarig tvist undanröjdes inom en jämförelsevis kort tid och att staden finge frågan om brons nybyggnad helt och hållet i sin egen hand, tillräckligt stor för att uppväga, vad staden genom överenskommelsen kunde anses avstå. Drätselkammaren ville därför hemställa, att stadsfullmäktige måtte för sin del antaga bifogade förslag till överenskommelse med de väghållningsskyldige.

Det skulle antecknas, att brobyggnadskassan vid sista räkenskapsårets slut utgjorde 94,205 kronor 41 öre.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Överenskommelse.

Mellan undertecknade, drätselkammaren i Karlstad, å ena, samt Chr. Storjohann, såsom representant för väghållningsskyldige inom Näs, Gillbergs, Nordmarks och Jösse härad, å andra sidan, är följande överenskommelse träffad.

1:o)

Staden Karlstad övertager ensam för framtiden all byggnads- och underhållsskyldighet av Karlstads västra bro och befriar ovan uppgivna härad från dem nu åliggande skyldighet att till elva tolfstedelar bygga och underhålla samma bro mot det att till staden med äganderätt överlämnas hälften av den så kallade "Karlstads Vestra Brobyggnadskassa för lantintressenter" vilken kassa förvaltas av en särskild direktion.

2:o)

Det åligger staden Karlstad och de brobyggnadsskyldige häradena att gemensamt ingå till Konungen med underdånig begäran, att Konungen måtte till Riksdagen göra framställning om samt även för egen del besluta, att den genor hertig Carls, sedermera Konung Carl nionde, den 15 Mars 1584 för staden Karlstad utfärdade privilegiebrev staden tillförsäkrade frihet från viss andel i byggnads- och underhållsskyldigheten beträffande västra bron i Karlstad och den på nämnda privilegiebrev grundade förpliktelsen för Näs, Gillbergs, Nordmarks och Jösse härad att bygga och underhålla bron till samma del skall på grund av denna överenskommelse och med däri stadgade villkor upphöra.

3:o)

Den staden enligt mom. 1:o) här ovan tillkommande hälft av brokassan, överlämnas till staden den 1 April, som infaller näst efter utgången av det år, under vilket beslut, som i mom. 2:o) avses, blivit av Konung och Riksdag meddelat och skall vid beräkningen av stadens hälft gälla det belopp, vartill kassans behållning enligt nästföregående års bokslut uppgår, utan andra avdrag än för nödiga reparationer och förvaltningskostnader.

4:o)

Från och med den dag, staden får mottaga förberörde del av brokassan övertager staden all byggnads- och underhållsskyldighet av bron, och äro häradena därför icke pliktiga att däråfter vidtaga några åtgärder för brons nybyggnad, underhåll eller reparation eller att försätta densamma i annat skick än den då finnes.

5:o)

Så snart detta avtal blivit av vederbörande godkänt skola såväl staden som väghållningsdistrikten hos Kungl. Maj:t begära, att det Kungl. Maj:ts prövning underställda, av staden väckta mål angående åläggande för häradena att uppföra e

ny bro över Klarälvens västra gren vid Karlstad — i vilket mål Kungl. Maj:ts Befallningshavande i Värmlands län meddelat utslag den 31 December 1912 — måtte få vila tills frågan om privilegiets upphävande på grundvalen av denna överenskommelse blivit avgjord.

Varder privilegiet upphäft skola de besvär, som staden och häradena var för sig anfört emot Kungl. Maj:ts Befallningshavandes förberörda utslag genast återkallas.

6:o)

Denna överenskommelse, som icke på något sätt får lända till prejudice vid bedömande av frågan om skyldighet för häradena att bidraga till brons byggande och underhåll, gäller endast under förutsättning, att stadsfullmäktige i Karlstad, vägslämmorna i Näs, Gillbergs, Nordmarks och Jösse härad samt dessa härads kommunalstämmor godkänna densamma innan den 1 nästkommande januari.

Karlstad den 11 augusti 1913.

Å drätselkammarens vägnar

VALDEMAR VENDEL.

Gustaf Braunerhjelm.

För Näs Härad

CHR. STORJOHANN.

H. C. AHLMANN.

För Gillbergs Härad
CARL OLSON

För Jösse Härad
ALB. NILSSON

För Nordmarks Härad
D. NORDER.

Undertecknad Direktion för Karlstad Västra Brokassa, anser sig böra tillstyrka förestående uppgörelse.

Karlstad den 3 okt. 1913.

W. LILLIEHÖÖK

Ordförande.

C. A. PERSSON,

GOTTFR. OLSÉN,
Ledamöter.

JOH. CARLSSON,

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktige
i Karlstad Beredningsutskott den 8 november 1913*

§ 112.

Uti en hos Stadsfullmäktige gjord framställning hade Drätselkammaren hemställt, att Stadsfullmäktige måtte godkänna ett vid framställningen fogat förslag till överenskommelse mellan staden, å ena, samt de väghållningsskyldige inom Näsgillbergs, Nordmarks och Jösse härad, å andra sidan, varigenom staden skulle för framtiden ensam övertaga all byggnads- och underhållsskyldighet beträffande Karlstads västra bro mot det att staden med äganderätt erhöle hälften av brobyggnadskassan, vid senaste räkenskapsårets slut uppgående till 94,205 kronor 41 öre.

Beredningsutskottet, som uppå remiss hade att häröver avgiva yttrande, beslöt efter överläggning tillstyrka framställningen, vadan Utskottet hemställde,

- att Stadsfullmäktige måtte för sin del godkänna det vid Drätselkammarens ifrågavarande framställning fogade, den 11 augusti 1913 dag tecknade förslag till överenskommelse mellan Karlstads stad, å ena, samt de väghållningsskyldige inom ovannämnda härad, å andra sidan, angående byggnads- och underhållsskyldigheten av Karlstads västra bro.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

98. Drätselkammarens framställning om anslag för år 1914 till reparationer å under Kammarens vård stående byggnader.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 7 oktober 1913.*

§ 6.

Sedan tvänne av drätselkammarens ledamöter med biträde av stadsarkitekt uppgjort förslag till de reparationer å stadens under kammarens vård stående byggnader m. m. som under nästa år behövde komma till utförande, så blev i detta förslag till kammararen överlämnat; och som kammararen vid granskning i förslaget ej fann anledning till anmärkning mot detsamma, så beslöt nu kammararen att hos Stadsfullmäktige hemställa om anslag för ifrågavarande ändamål.

nästa år av 17,435 kronor att användas till de i förslaget upptagna reparationsarbeten.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Förslag till underhåll af stadens under drättselkammarens vård stående byggnader, stängsel, lifräddningsredskap .m. m. under år 1914.

Rådhuset.

Målning af yttre fasaderna af stora byggnaden mot gator och gård samt södra flygeln äfven mot gata och gård jemte lagning af puts, inklusive ställningar	3,585: —	
Ommålning och lagning af invändiga väggar i stora trapphuset från nedre vestibulen upp till och med 3:dje våningen . . .	1,339: —	
Ommålning af 2:dra våningens båda korridorer	558: —	
Ommålning af stora rådhusalens tak	250: —	
» » » » väggar	495: —	
Lagningar af puts jemte ställningar	150: —	
Strykning af takplåten på stora byggnaden	248: —	
» » » » på flyglarne	30: —	
Nya plåtbeslag och stuprör	300: —	
Diverse underhåll	300: —	7,255: —

Komministergården.

Strykning af plåten på uthuset	64: —	
» » » » på stora huset	30: —	
Anordnandet af W. C. i utrymmet under vestra trapphusets första trappbranch jemte murnings- och snickeriarbeten	300: —	
Diverse underhåll	300: —	694: —

Flickskolan.

Strykning af plåten på stora huset	40: —	
Diverse underhåll	200: —	240: —

Tullhuset.

Strykning af takplåten	217: —	
Diverse underhåll	150: —	367: —

Nederlagsmagasinet.

Strykning af takplåten	251: —	
Nya stuprör	84: —	335: —

Expositionshuset.

Diverse underhåll och insättning af sönderslagna fönsterrutor	300: —	
---	--------	--

Materialgården vid komministergården.		
Underhåll		100: —
Kallbadhuset.		
Diverse underhåll	200: —	
Upptagning och sänkning af bassängerna, upptagning af länsor- na samt rensning från timmer	250: —	450: —
Klapphuset på Sandgrund.		
Strykning af takplåten	110: —	
Underhåll	150: —	260: —
Hamnmagasinen.		
Erforderligt underhåll		150: —
Gamla lasarettet, läkarebostaden.		
Erforderligt underhåll		200: —
Wåxnäs.		
Erforderligt underhåll af samtliga byggnader jemte delvis nytt glastak på växthuset		500: —
Tallåsen.		
Strykning af papptaken på stora byggnaden samt ladugården till torpet	104: —	
Erforderligt underhåll af samtliga byggnader	300: —	404: —
Marieberg.		
Erforderligt underhåll		200: —
Engholmska villan, Östra Herrhagen N:o 2, N:o 6, N:o 15 A. Kullen N:o 1, Tormestad N:o 12, Herrhagsbarackerna.		
Erforderligt underhåll		400: —
Hemmet för tuberkelsjuka.		
Utvändig målning af panelen jemte lagning af densamma		480: —
Annelund.		
Erforderligt underhåll, stora bostadshuset oljemålas utvändigt jemte lagning af panelen	411: —	
Plåten strykes på stora byggnaden	20: —	431: —
Östbro.		
Erforderligt underhåll		100: —
Ericsdal.		
Nya stuprör till boningshuset	60: —	
Papptaken på boningshuset och magasinet strykas	45: —	
Erforderligt underhåll	100: —	205: —

Östra Haga N:o 9.		
Erforderligt underhåll		100: —
Lamberget (C. J. Lindéns f. d.)		
Södra gaveln på boningshuset omdrivnes, hvarför panelen bort-		
tages och återuppsättes efter drifningen samt kompletteras..	233: —	
Boningshuset oljestrykes 2:ne gånger utvändigt	295: —	
Erforderligt underhåll	200: —	728: —
Vestra Kvarnberget N:o 22 E (Bylunds f. d.)		
Stora boningshuset oljestrykes utvändigt 2:ne gånger	236: —	
Erforderligt underhåll	200: —	436: —
Klappbryggorna.		
Erforderligt underhåll		100: —
Stängsel.		
Erforderligt underhåll		200: —
Inventarier under stadsarkitektens vård.		
Underhåll		200: —
Soffor och bänkar.		
Underhåll, målning, in- och uttagning ...		300: —
Lifräddningsredskapen.		
Erforderligt underhåll		100: —
Renhållning af urinoirer och gårdsbrunnar, kalkning af afträden	600: —	
Körning af sopor, slask m. m. från stadens egendomar.....	1,600: —	2,200: —
		<u>S:a Kronor 17,435: —</u>

Karlstad i Stadsarkitektkontoret den 6 oktober 1913.

CARL CRISPIN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8 november 1913.*

§ 113.

Till reparationsarbeten å stadens under Drätselkammarens vård stående byggnader i enlighet med häröver upprättat förslag hade kammaren hos Stadsfullmäktige hemställt om ett anslag för år 1914 av 17,435 kronor; och hade Beredningsutskottet uppå remiss att häröver avgiva yttrande.

Då Utskottet ej hade något att emot förslaget erinra, beslöt Utskottet hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte, för reparationsarbeten å stadens unde Drätselkammarens vård stående byggnader i enlighet med av Drätselkammaren häröver uppgjort förslag, bevilja ett anslag för år 1914 av 17,435 kronor ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, skulle anskaffas medels uttaxering.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

99. Byggnadsnämndens framställning rörande av tjänstgörande arkitekten hos Kungl. Överintendentensämbetet Bror Almqvist föreslagna ändringar i förslaget till ändrad stadsplan för stadsdelarne Viken och Berget här i staden.

Utdrag af protokoll, hållet hos Byggnads-Nämnden i Karlstad den 13 Augusti 1913.

§ 78.

På remiss hade Byggnadsnämnden att yttra sig öfver hvad tjänstgörande arkitekten hos Kungl. Öfverintendentensämbetet Bror Almqvist beträffande förslag till vissa ändringar i den för staden Karlstad gällande regleringsplan erinrat och föreslagit i ett så lydande:

”Tjänstememorial.

Granskning af ärendet: Förslag till *ändrad stadsplan för stadsdelarne Viken och Berget i Karlstad*, med undantag af kvarteren Aspen, Linden, Eken, Granen Stenen och Höjden.

Efter till staden företagen resa och granskning af stadsplaneändringen i fråga får jag härmed anföra följande:

Strandgatan söder om kvarteren Orren och Hjärpen uti stadsdelen Viken ändras så som väfkalken visar, hvilket skulle göra kommunikationen bekvämare och kvarteren i fråga större.

Dessutom är en mindre förändring gjord mellan Stallgatan och den öppna platsen vid Gillbergsgatan (Fernebogatans?) och Storgatans början vid Kv. Klockan, jämte en gatuökning till 12 meter af gatan mellan Kv. Sothönan och Snäppan

Å den af Kgl. Maj:t den 18 Oktober 1901 gillade kartan (= den bifogade nivåkartan) sträcker sig den uti stadsdelen Viken, mellan kvarteren Hjärpen och Sothönan utlagda öppna platsen betydligt längre söder ut, än som å den nu till nådig stadfästelse inlämnade kartan utvisas, hvarjämte platsens begränsning f. ö. undergått en del förändringar, hvarför dessa böra utvisas med röd, prickad linie. Af samma anledning böra de förändrade gränslinierna å den öppna platsen söder om Kv. Klockan å samna sätt utmärkas och detta beteckningssätt å kartan (ned till höger) utsättas och förklaras.

För öfrigt är intet mot ändringsförslaget att anmärka.

De bägge ifrågavarande stadsdelarne äro medels järnvägsöfvergångarne vid elfven och Kvarnbergs- samt Muraregatornas början vid Sjötullsgatan förenade med den egentliga (Tingvalla-) staden. Undantagandes Rosenborgs-gatan — hvilken är 15 meter bred — äro inga gator bredare här än 12 meter. Med tanke på den trafik, som vid nämnda järnvägsöfvergångar skall ledas öfver till dessa stadsdelar, anser jag, att det vore framsynt (se vidfogad väfkalk) om de Kvarnberget begränsande gatorna — Kvarnbergsgatan och Storgatan från Sjötullsgatan till Rosenborgsgatan —, kunde få endera minst 15 meters bredd eller stadfästas med förgårdar å ena eller bägge sidor så, att afståndet mellan huslinierna blefve minst 18 meter. I hvarje fall vore önskvärdt, att Kvarnbergsgatans sydligaste del ändrades så, att den fortsatte i rak linie, äfven fram från Fryksdalsgatan till Hööksgatan. Detta för att å denna sida bättre kunna förmedla kommunikationen till det (efter allt att döma här) blifvande seminarieområdet och de å sidorna om detta projekterade områdena för öppet byggnadssätt samt vidare till folkparken och ev. blifvande stadsdel utmed denna. Den sydvästligaste trafikens pulsåder skulle vara Storgatans norra del och vidare Rosenborgsgatan. I samband härmed vore önskvärdt, att äfven Hööksgatan mellan förutnämnda gata och Kvarnbergsgatan ökades, endera till 15 meters bredd eller å norra sidan förseddes med 3 meter breda förgårdar. Denna gatuökning och — riktningsförändring nämnas här endast som ett önskemål med tanke på stadens utvidgning här söderut, hvilken, sedan den nuvarande stadsplanens stadfästelse (den 18 Okt. 1901), — om bl. a. seminariet blifver förlagdt hit —, då kommer i ett nytt skede. Som motiv för samtliga dessa gatuökningar anser jag äfven behöfvat af branddelare för stadsdelarne i fråga.

Handlingar och kartor (3 st. däraf en å väf) tillhörande ärendet jämte väfkalk med de af mig föreslagna och antydda förändringarne, bifogas härjämte.

Stockholm den 5 juni 1913.

BROR ALMKVIST.*

I memorialet åberopade handlingar och kartor funnos bilagda.

Byggnadsnämnden tog nu detta ärende i öfvervägande och beslöt efter öfverläggning avgifva följande yttrande:

“Mot den af arkitekten Almqvist föreslagna ändringen af Strandgatan söde om kvarteren Orren och Hjärpen har Nämnden intet att erinra, liksom ej helle mot den mindre förändringen mellan Stallgatan och den öppna platsen vid Gillbergsgatan och Storgatans början vid kvarteret Klockan.

Beträffande den föreslagna gatuökningen från 10 till 12 meter af gatan mellan kvarteren Sothönan och Snäppan vill Nämnden för sin del föreslå, att bred den ökas åt södra sidan i stället för åt den norra, detta till förebyggande af lösningskyldighet, enär staden själf är markägare på södra sidan af gatan och då på denna sida belägna hus ligga å stadens mark.

Det föreslagna anbringandet af begränsningslinier å kartan och detta beteckningssätts förklarande å själfva kartan skall iakttagas.

Hvad däremot angår de uttalade önskemålen om Kvarnbergsgatans och Storgatans ökning i bredd kan Nämnden för sin del ej instämma i dessa. Storgatar lär icke kunna väntas blifva någon större trafikled, då de egentliga trafiklederna på västra delen af Berget väl få antagas blifva Ålfgatan och Rosenborgsgatan. Dessutom har byggnadsverksamheten redan tagit den utsträckning efter Kvarnbergsgatan, hvilken visserligen torde blifva en viktig trafikled för östra delen af Berget, att en ändring af dennas bredd nu ej lämpligen kan genomföras. I kvarteret Violon hafva på sista tiden uppförts tre nya hus, i kvarteret Fisken ett större hus, i kvarteret Timmermannen två och i kvarteret Rytaren ett större nytt hus, därvid nu gällande gatulinjer iakttagits, hvarjämte ett flertal äldre hus efter denna gata äro uppförda utefter den nu fastställda gatulinjen. Härjämte skulle en utvidgning af gatan hafva betydande, synnerligen dyrbara sprängningsarbeten.

Ej heller finner Nämnden sig böra för närvarande förorda Kvarnbergsgatans utdragning i rak linje fram från Fryksdalsgatan till Hööksgatan, enär gatans nu varande sträckning, därest den ifrågasatta seminarieanläggningen icke kommer till stånd, på ett lämpligt sätt ansluter sig till en tilltänkt framtida utvidgning af stadsplanen. Kommer däremot seminarieanläggningen här till stånd, kan ju denna ändring lätteligen göras senare, synnerligast som staden själf är markägare.

Då utvidgningen af Kvarnbergsgatan ej af Nämnden tillstyrkts, finner Nämnden icke anledning förorda ökning af Hööksgatans bredd.

Innan Nämnden företager några vidare åtgärder i ärendet, vill Nämnden an hålla om Stadsfullmäktiges principuttalande rörande de föreslagna förändringarna“

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 22 september 1913.*

§ 25.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att yttra sig över byggnadsnämndens framställning rörande av tjänstgörande arkitekten hos Kungl. Överintendentsämbetet Bror Almqvist föreslagna ändringar i förslaget till ändrad stadsplan för stadsdelarne Viken och Berget här i staden, och beslöt drätselkammaren, efter tagen del av handlingarna i ärendet, tillstyrka stadsfullmäktige att i princip godkänna arkitekten Almqvists förenämnda ändringar, dock under iakttagande av de anmärkningar, som i ärendet gjorts av byggnadsnämnden.

Som ovan.

In fidem:
ERNST STRIDSBERG.

*Utdrag av protokoll, hålles hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8 november 1913.*

§ 114.

Sedan tjänstgörande arkitekten hos Kungl. Överintendentsämbetet Bror Almqvist uti till Ämbetet avgivet tjänstememorial framställt vissa erinringar beträffande det förslag till ändrad stadsplan för stadsdelarne Viken och Berget här i staden, varå Stadsfullmäktige hos Kungl. Maj:t sökt fastställelse, samt Stadsfullmäktiges yttrande häröver inforrats, hade Byggnadsnämnden uti i ärendet avgivet utlåtande hemställt om Stadsfullmäktiges principuttalande rörande de ifrågasatta förändringarne i stadsplaneförslaget, innan några vidare på Nämnden beroende åtgärder vidtoges.

Drätselkammaren hade uppå remiss avgivit yttrande i ärendet; Och hade nu Beredningsutskottet att jämväl yttra sig i frågan, därvid Utskottet beslöt hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte rörande de ifrågasatta förändringarne i förslaget till ändrad stadsplan för stadsdelarne Viken och Berget här i staden i princip uttala sig i enlighet med Byggnadsnämndens förslag.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

100. Styrelsens för Karlstads skollovskolonier framställning om anslag för år 1914.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Styrelsen för Karlstads skollovskolonier anhåller härmed vördsamt, att Fullmäktige även för verksamhetsåret 1914 ville stödja föreningens verksamhet genom att bevilja dess styrelse ett anslag av 500 kronor.

Redogörelse för föreningens verksamhet och ekonomi ävensom föreskrivelser läkareintyg närslutes.

Karlstad den 28 augusti 1913.

Å styrelsens vägnar:

G. JAKOBSSON.

Ordf.

David Karlström

Årsberättelse.

Även under sommaren 1912 har Karlstads förening för anordnande av skollovskolonier kunnat vid sitt kolonihem Långsviken å Jäverön mottaga 50 kolonister, utvalda bland stadens fattiga och sjuka barn. Och det är med glädje föreningens styrelse betygar, att den 5 veckors långa vistelsen vid kolonien haft de allra bästa inflytande på de små skyddslingarna. Det finnes t. ex. barn, som under dessa veckor ökats ända till 3,9 kg. Det är dock att beklaga, att föreningens ekonomi ej tillåter en utvidgning av dess verksamhet. Att ett verkligt behov härav förefinnes, därom vittna de många anmälningar till kolonierna, som varje år inkomma till styrelsen. Ej mindre än 137 sådana inkommo förra året, och en granskning av dessa ansökningar gav vid handen, att minst dubbel så många, som då kunde få kolonivård, voro i behov av sådan. Det är därför ingen lätt uppgift de personer fått, som bland dessa många ha att utvälja blot 50 stycken, och det är endast den obevekliga nödvändigheten, som tvingar styrelsen att utesluta så många från lyckan att få sina drömmar om några veckor ljusa och lyckliga sommark dagar förverkligade.

De principer och arbetsmetoder, som under den gångna sommaren tillämpats vid kolonierna, ha i stort sett varit desamma, som tillämpats under föregående år. De ha avsett att samtidigt med höjandet av barnens fysiska välbefinnande genom god, riklig och närande kost i förening med friluftsliv, bad och skogsvandringar även fostra dem till arbetsamhet, renlighet och ordning samt goda seder och bruk i allmänhet. För att nå detta mål följas fastställda dagordningar

enligt vilka barnen ha var sina bestämda uppgifter att fylla såsom att bädda sin säng, städa i sovrummet, bada på bestämda tider av dagen, hjälpa till med diskning, hämta vatten och mjölk samt rensa i trädgårdslanden m. m. Dessa små sysselsättningar omväxla med lekar och nöjen av olika slag. Särskilt under regniga dagar samlas alla barnen på ett ställe, då antingen föreståndarinnan eller något av barnen läser högt för de övriga. Folkskolans bibliotekarie, hr G. A. Gustafsson, har därför de senaste somrarna välvilligt utlånat till kolonien lämplig litteratur för sådan läsning. Det är sålunda ej att undra över, om de små med glädje motse den dagen, då de få resa till detta sommarnöje, och den, som någon gång vid hamnen åsett deras avfärd, märker väl, att avskedet från föräldrar och syskon är ganska lätt, då de få följa med "kolonimamman" till Jäverön, där så mycket av både nytta och nöje väntar dem.

Sommarens första koloni har föreståtts av frkn Ebba Kaijser och den andra av lärarinnan vid Kristinehamns praktiska skola, frkn Elsa Eriksson, som därtill förordats av frkn Kaijser, då hon på grund av ordinarie anställning å annan ort ej kunde sköta om denna. Båda ha på ett synnerligen förtjänstfullt sätt fullgjort den krävande uppgiften. Som matmoder även under den gångna sommaren har vid deras sida stått Charlotta Nyberg, som på sitt vanliga plikttrogna sätt skött sina åligganden, och är det för styrelsen ett behov att till var och en av dem få här uttala sitt varma och erkännamma tack!

Som koloniernas läkare tjänstgör allt fortfarande D:r Hugo Severin. Han offerar för de små kolonisterna mycken tid och mycket arbete. Han besöker nämligen ej blott varje koloni en eller flera gånger utan företager även en rätt grundlig undersökning av vart och ett av dessa 50 barn före deras avresa till kolonien; och då D:r Severin gör allt detta utan den minsta ersättning, förtjänar han ej blott styrelsens utan även samhällets tack.

Utgifterna för barnens underhåll ha detta år uppgått till kr. 939: 15, som fördelat på varje barn under 5 veckor blir kr. 18: 98 och för barn och dag 53,67 öre.

Föreningen räknade vid 1911 års slut 263 årligen betalande medlemmar. Detta antal har dock under 1912 minskats med 2, vadan föreningen nu består av 261 medlemmar.

Även under det gångna året ha kolonierna blivit ihågkomna med större och mindre gåvor. Såsom i förra årsberättelsen redan omnämndes fick föreningen den 28 mars 1912 från grosshandlanden N. Chr. Jensen å Orrholmen mottaga 200 kronor. Dessutom har en som önskar vara onämnd, skänkt 25 kronor, och i likhet med vad som skett flera år förut, har föreningen även under 1912 fått genom Direktör Hj. Nerman mottaga beslutad andel i vinst av nyårsauktioner, detta år uppgående till kr. 119: 67. Slutligen har föreningen från Stadsfullmäk-

tige fått uppbära ett anslag av 500 kronor. Styrelsen anhåller därför att till såväl de enskilda givarna som ock till stadens Fullmäktige få uttala sin varma tacksamhet för det intresse för och den uppskattning av föreningens verksamhet, varom dessa bidrag bära ett uppmuntrande vittnesbörd.

Karlstad i april 1913.

STYRELSEN.

David Karlström.

Vid under innevarande sommar gjorda besök på Gäverön i och för inspektion av skollovskolonierna har jag haft tillfälle konstatera det intresserade och berömvärda arbete som vederbörande föreståndarinnor nedlagt; barnens allmänna utseende, deras viktstillökning under kolonitiden samt stora belåtenhet med vistelser ute på ön — allt talar för att skollovskolonierna väl fylla sin uppgift.

Karlstad 27 aug. 1913.

HUGO SEVERIN.

Med. Lic.

Undertecknade, ulsedde att granska Karlstads förening för anordnande a skollovskolonier räkenskaper, få efter fullgjort uppdrag afgifva följande berättelse

Inkomster.

Behållning från 1911	726: 00
Ränta under året ..	36: 34
Stadsfullmäktiges anslag för 1912 ..	500: —
Andel i vinst & nyårsannonser ..	119: 67
Gåfva af Grosshandl. Jensen ..	200: —
D:o » »Onämnd» ..	25: —
Försålda ångbåtsbiljetter ..	20: —
Årsafgifter: 186 å 3 kr., 75 å 2 kr.	708: —
Afgift såsom ständig ledamot (Herr Kylander) ..	30: —
	<hr/>
	1,639: 01
	<hr/>
	2,365: 10

Utgifter.

Barnens underhåll	939: 15
Inventarier	79: 75
Löner	180: —
Diverse utgifter och arbeten	167: 43
Premier för brandförsäkring	6: —
D:o » inbrottsförsäkring	8: 50

Annonser och trycksaker	11:—	
Inkasseringsprovision & årsavgifter	42: 35	
Karlstads Angslup A.-B.	65:—	
Innestående i W. E. B.	858:—	
Kontant i kassan	7: 92	<u>2,365: 10</u>

Då räkenskaperna äro förda med noggrannhet och försedda med nödiga verifikationer, få vi tillstyrka full och tacksam ansvarsfrihet för räkenskapsföraren under den tid revisionen omfattar.

Karlstad den 31 Mars 1913.

ALFR. NYBERG.

VILHELM LEFRÉN.

*Utdrag av protokoll hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 3 september 1913.*

§ 6.

Drätselkammaren som uppå remiss hade att yttra sig över styrelsens för Karlstads förening för anordnande av skollovskolonier hos stadsfullmäktige gjorda framställning om ett anslag av 500 kronor för föreningens verksamhet under nästkommande år, beslöt, efter handlingarnes föredragning, tillstyrka det begärda anslagets beviljande på enahanda villkor, som för innevarande års anslag varit bestämda.

Som ovan.

In fidem:

ERNST STRIDSBERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8 november 1913.*

§ 115.

I likhet med vad Drätselkammaren uti avgivet utlåtande över Styrelsens för Karlstads förening för anordnande av skollovskolonier hos Stadsfullmäktige gjorda framställning om anslag av 500 kronor för föreningens verksamhet nästkommande år föreslagit beslöt nu Beredningsutskottet, som hade att i ärendet avgiva yttrande, hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte bevilja nämnda Styrelse ett anslag för år 1914 av 500 kronor samt tillika föreskriva, att därest anslag för föreningen skulle ifrågasättas jämväl för år 1915, ansökan därom skall till Stadsfullmäktige ingivas före den 1 oktober 1914 ävensom att denna

ansökan skall vara åtföljd av en redogörelse över föreningens verksamhet och ekonomi den gångna sommaren liksom av läkarebetyg rörande resultatet av barnens vistelse å kolonierna, samt

att Stadsfullmäktige måtte bestämma, att nu beviljat anslagsbelopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

101. Styrelsens för Karlstads arbetsstuga framställning om anslag för arbetsstugans verksamhet under år 1914.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Styrelsen för Karlstads arbetsstuga anhåller härmed att Fullmäktige fortfarande ville stödja Stugans verksamhet och alltså i likhet med föregående års beslut bevilja henne 1,500 kronor i och för verksamhetens uppehållande under arbetsåret 1914. Redogörelse för arbetsstugans såväl verksamhet som ekonomi bifogas.

Karlstad den 28 augusti 1913.

Å styrelsens vägnar:
G. JAKOBSSON,
ordf.

David Karlström.

Årsredogörelse

för Arbetsstugans verksamhet 1912.

Det är det 13:e verksamhetsåret, Karlstads Arbetsstuga med 1912 avslutat.

Stugans principer och arbetsmetoder ha under det gångna året i stort sett varit desamma som under föregående år. Den har nämligen på sitt sätt sökt bereda åtminstone åt en del av stadens fattiga barn vård och hemtrefnad under deras på eftermiddagarna från skolan lediga tid och samtidigt genom lämplig undervisning och husliga sysselsättningar velat lära dem älska nyttigt arbete och goda seder. Det är ock med glädje styrelsen kan meddela, att Arbetsstugan gjort sig omtyckt och efterlängtd av sina små skyddslingar, varför det alltid finnes överflöd av anmälningar om att få bli i åtnjutande av hennes omvårdnad.

Arbetsstugan har under det gångna året varit i verksamhet under vårterminen från den 15 januari till den 30 april och under höstterminen från den 20 september till den 17 december mellan kl. 5—7 på eftermiddagarna.

Under vårterminen besöktes Stugan av 49 barn — 22 flickor och 27 gossar — och under höstterminen av 45 barn 19 flickor och 26 gossar. Om deras uppförande lämnar föreståndarinnan den upplysningen, att barnen i allmänhet besöka Arbetsstugan regelbundet, samt att de med intresse deltaga i arbetet därstädes, men på samma gång tycker hon sig märka större svårighet nu än förr att få barnen till att vara lydiga och snälla, en iakttagelse, som sorgligt nog göres även på andra områden, där man har att handleda barnens uppfostran. Detta har helt säkert sin orsak i hemmen, där barnen ofta äro de befallande och föräldrarna de lydande.

Undervisning har under året meddelats åt flickorna i sömnad, stickning, knyppling, bast- och spånarbeten m. m. och åt gossarna i träslöjd, borstbinderi och skomakeri, som bestått i lagning, halvsulning och klackning av egnas, syskons eller föräldrars skodon. Undervisningen i pappslöjd har på grund av ekonomiska skäl måst nedläggas.

Under året ha 83 par skodon på ett eller annat sätt reparerats, 80 modeller i träslöjden, 153 större och mindre arbeten i flickslöjden samt 529 st. borstar förfärdigats.

I likhet med föregående år ha barnen efter arbetets slut på kvällen erhållit aftonvard, och ha på detta sätt 2,813 matportioner utdelats.

Den sedvanliga försäljningen av barnens förfärdigade arbeten hölls den 7 december och lämnade den en behållning av något över 400 kr. Dessutom ha sålts under hand arbeten för omkring 50 kronor.

Höstterminen avslutades med en liten julfäst för barnen. Till bestridande av kostnaderna för denna skänktes av Fruarna Lidman och Moberg 5 kronor vardera samt dessutom till julgranen av Fru Moberg karameller, av Fru Åström skänktes småkakor och knäck samt av Folkskolläraryninnan, frkn Anna Westberg, en påse till varje barn med karameller, för vilka gåvor styrelsen ber få uttala sitt varma tack!

Undervisningen har under året letts av följande avlönade lärarekrafter, nämligen fröken Marina Holmberg, som tillika tjänstgjort som föreståndarinna. Frökarna Gerda Poignant och Anna Montan samt skomakaren C. J. Bergkvist, och ha alla med stort nit och varmt intresse fullgjort sina åligganden, varför styrelsen känner behov av att till dem alla uttala sitt erkännamma tack! Även Stugans städerska och husmoder, Anna Slina Larsson, har genom det utmärkta sätt, varpå hon tjänat Arbetsstugan, gjort sig förtjänt av Styrelsens tacksamhet.

För att sätta en av Stugans lärarinnor i tillfälle att i Stockholm genomgå

en utbildningskurs för lärarinnor i Arbetsstugor beviljade föreningens årsmöte der 17 april 1912 åt Fröken Anna Montan ett bidrag av 100 kronor, och då hor under förliden sommar genomgått denna kurs, känner hon liksom ock styrelser behov av att för detta bidrag betyga sin tacksamhet.

Av räkenskaperna och revisionsberättelsen framgår både Arbetsstugans ekonomiska ställning och hennes sätt att förvalta de omhänderhavda medlen.

Till sist har styrelsen att tacksamt erkänna mottagandet av 1,000 kronor som Stadsfullmäktige beviljat för Arbetsstugans verksamhet under det gångna året Karlstad i april 1913.

STYRELSEN.

David Karlström

Arbetsstugans ekonomiska verksamhet 1912.

Utgifter.

Hushållet	Kr. 312: 88
Tjänarinnan	» 125: —
Materialier såsom: Trä, läder, spånad, korgvirke, bast, tyg m. m.	» 435: 54
Afföningar o. d.	» 938: —
Annonsér och div. omkostnader	» 27: —
Reparationer	» 49: 75
Omkostnader vid julförsäljningen	» 18: 10
Fröken Montan, bidrag till en kurs i Stockholm enl. styrelsebeslut	» 100: —
	<hr/>
	Kronor 2,006: 27

Inkomster.

Stadens anslag	Kr. 1,000: —
Skomakeriet	» 82: 65
Försälda arbeten	» 400: 36
Ränta i Karlstads Sparbank	» 136: 97
	<hr/>
	Kr. 1,619: 98
Uttag & i Sparbanken inestående medel	» 386: 29
	<hr/>
	Kronor 2,006: 27

Karlstad den 27 Augusti 1913.

A. ÅSTRÖM.

Inkomst- och utgiftsstat för Karlstads Arbetsstuga 1913.

Utgifter:

Afföning till Föreståndarinnan	Kr. 400: —
» » Tjänarinnan	» 180: —

Hyror och vatten	Kr. 515:—
Aflöning till lärare och lärarinnor.....	cirka » 600:—
Materialier	» » 400:—
Ved och lyse.....	» » 150:—
Hushållet	» » 350:—
Diverse mindre omkostnader	» » 50:—
	<hr/>
	Kronor 2,645:—

Inkomster:

Beräknad inkomst genom försäljning af barnens arbetencirka Kr. 400:—
» ränta i Karlstads Sparbank	» » 130:—
» anslag af Karlstads Stad.....	» » 1,500:—
	<hr/>
	Kronor 2,030:—

Summa utgifter.... Kr. 2,645:—
 » inkomster..... » 2,030:—

Brist Kr. 615:— som beräknas täckt

dels genom medlemmarnes årsavgifter och dels genom uttag å donerade medel inne-
 stående i Karlstads Sparbank.

I sparbanken inestår denna dag Kronor 3,256:—.

Karlstad den 27 Augusti 1913.

A. ÅSTRÖM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
 i Karlstad den 22 september 1913.*

§ 7.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade allt yltra sig över styrelsens för
 Karlstads arbetssluga hos stadsfullmäktige gjorda framställning om ett anslag av
 1,500 kronor för föreningens verksamhet under nästkommande år, beslöt, efter
 handlingarnes föredragning, tillstyrka det begärda anslagets beviljande på enahanda
 villkor, som för innevarande års anslag varit bestämda.

Som ovan.

In fidem:
 ERNST STRIDSBERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8 november 1913.*

§ 116.

Hos Stadsfullmäktige hade Styrelsen för Karlstads Arbetsstuga begärt ett anslag för arbetsstugans uppehållande under år 1914 av 1,500 kronor.

Uti häröver avgivet yttrande hade Drätselkammaren tillstyrkt det begärda anslaget beviljande på enahanda villkor, som för innevarande års anslag varit bestämda.

Beredningsutskottet, som nu hade att yttra sig i ärendet, beslöt att, i överensstämmelse med vad Drätselkammaren föreslagit, hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte, under förutsättning, att granskning av arbetsstugans räkenskaper verkställdes av de utav Stadsfullmäktige för granskning av stadens styrelser och delegationers räkenskaper utsedde revisorer, bevilja Styrelsen för Karlstads arbetsstuga ett anslag för år 1914 av 1,500 kronor samt tillika föreskriva, att, därest anslag jämväl för år 1915 skulle av Styrelsen ifrågasättas, ansökan därom, åtföljd av redogörelse för arbetsstugans verksamhet och ekonomi innevarande år, skall till Stadsfullmäktige ingivas före den 1 september 1914, samt

att Stadsfullmäktige måtte bestämma, att sålunda beviljat anslagsbelopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, skulle anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

102. Herr Ludvig Martins med flere fastighetsägares här i staden av Herr Alfred Nyberg som motion upptagna framställning om tillsättande av en kommitté för uppgörande av förslag angående avskrivning av den på bevillningspliktig fast egendom här i staden vilande grundskatt.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Uppmärksamheten har länge varit fästad därpå, att den å fast egendom Karlstad utgående s. k. grundskatten icke längre hade samma uppgift, som ursprungligen avsetts med densamma, nämligen att hava till huvudsakligaste ända mål "underhållet av stadens vägar, broar och gator."

Enär den i stället för att användas för dessa ändamål till största delen toges i anspråk för stadens "gemensamma behov", hade den ej längre ursprunglig natur, vadan den således borde försvinna.

Frågan angående dessa grundskatter har flera gånger utgjort föremål för Fullmäktiges behandling och varje gång varit remitterad till en särskild av Fullmäktige tillsatt kommitté, som hade att taga ärendets utredning om hand och framlägga det förslag, vartill kommittéen kunde finna sig befogad.

Från denna praxis finnes ej heller nu anledning avvika utan vore lämpligast utse en kommitté, som hade att till Fullmäktige inkomma med yttrande och förslag.

På grund härav hava fastighetsägare i Karlstad beslutat att till Fullmäktige ingå med vördsam anhållan om tillsättande av en kommitté, som finge uppdraget utreda möjligheten av en avskrivning av den s. k. grundskatten från all bevillningspliktig fast egendom i staden Karlstad.

Härvid anhålles att — förutom hänvisning till Karlstads fastighetsägareförenings "utredning av grundskattefrågan eller den kommunala fastighetsbeskattningen inom staden Karlstad", vilken utredning i nödigt antal exemplar bifogas — få göra följande erinringar:

att staden Karlstad vid tiden för den nu gällande överenskommelsens ingående själv hade att bekosta ungefär hälften av den areal, som genom denna skatt skulle underhållas;

att staden således hade skyldighet att till detta skattebehov bidra med ungefär samma årliga belopp, som uttaxerades av fast egendom i staden Karlstad;

att staden ej befriats från denna skyldighet, något, som ej heller varit ifrågasatt, men

att staden det oaktat under hela denna tid eller från år 1876 blott till en ringa del deltagit i skattebehovet och i övrigt låtit den fasta egendomen till största delen utgöra detsamma.

Då den s. k. bevillningsfria fasta egendomen i Karlstad ej har någon annan skatt att till kommunen utgöra än grundskatten, och det vore orätt, om sådan fastighet bleve helt skattefri, synes rättvist, att bevillningsfri fast egendom ej tillhörande staten fortfarande bibehålles vid en grundskatt av 2 kronor pr 1,000 kronor av taxeringsvärdet, liksom det ock synes rättvist, att statens fastigheter bibehålles vid sin andel i kostnaden för eldsläckningsväsendet.

Med stöd av vad här sålunda anförts få vi vördsamt hemställa,

att Fullmäktige ville tillsätta en kommitté av t. ex. 8 personer: 4 fastighetsägare och 4 icke fastighetsägare jämte 4 suppleanter — två från vardera sidan — med av kommitterade eller i händelse de ej därom kunna enas, av Konungens Befallningshavande i Värmlands län utsedd

fullt ojävig ordförande, vilken kommitté finge i uppdrag att till Fullmäktige inkomma med yttrande och förslag i anledning av framställda yrkandet om avskrivning av den på bevillningspliktig fast egendom vilande grundskatten; Och torde nödiga grundskattemedel ställas till kommittéens förfogande till bestridande av möjligen blivande kostnader.

Karlstad den 26 november 1911.

LUDVIG MARTIN m. fl.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 3 september 1913.*

§ 11.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över en av Ludvig Martin med flere fastighetsägare här i staden gjord, av Herr Alfred Nyberg som motion upptagen framställning om tillsättande av en kommitté med uppdrag att inkomma med yttrande och förslag i anledning av framställt yrkande om avskrivning av den på bevillningspliktig fast egendom här i staden vilande grundskatt; och beslöt drätselkammaren tillstyrka tillsättandet av en sådan kommitté med föreslaget antal medlemmar eller åtta, därav fyra fastighetsägare och fyra icke fastighetsägare, jämte fyra suppleanter, därav två fastighetsägare och två icke fastighetsägare, ävensom en ordförande tillsatt jämväl den av stadsfullmäktige, och borde kommittén, sedan densamma konstituerat sig, inkomma med begäran om förslagsanslag till bestridande av möjligen uppkommande kostnader för kommitténs verksamhet.

Som ovan.

In fidem:
ERNST STRIDSBERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8 november 1913.*

§ 117.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att avgiva yttrande över en av Herr Ludvig Martin m. fl. fastighetsägare här i staden gjord, av Herr Alfred Nyberg som motion upptagna framställning om tillsättande av en kommitté för uppgörande av förslag angående avskrivning av den på bevillningspliktig fast egendom här i staden vilande grundskatt samt om anvisande av medel till bestridande av kostnaderna för kommitténs verksamhet.

Uti häröver avgivet utlåtande hade Drätselkammaren tillstyrkt förslaget om tillsättande av en kommitté för berörda ändamål samt i fråga om anslag för kommitténs verksamhet uttalat, att kommittén ägde att sedan densamma konstituerat sig, till Stadsfullmäktige inkomma med särskild framställning om förslagsanslag till kommittéomkostnaderna.

Beredningsutskottet instämde för sin del uti vad Drätselkammaren i ärendet anfört och föreslagit samt hemställde fördenskull,

att Stadsfullmäktige måtte besluta att tillsätta en kommitté, bestående av en av Stadsfullmäktige särskilt utsedd ordförande samt åtta ledamöter, därav fyra fastighetsägare och fyra icke fastighetsägare, med uppdrag att utarbeta och till Stadsfullmäktige inkomma med yttrande och förslag angående ifrågasatt avskrivning av den på bevillningspliktig fast egendom här i staden vilande grundskatt.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

103. Herr Ernst Strandmans med flere fastighetsägares här i staden av Herr Alfred Nyberg som motion upptagna framställning i fråga om bokföring och användning av grundskattemedlen.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Med hänvisning till en denna dag till Fullmäktige inlämnad framställning om tillsättande av en kommitté, som finge uppdraget utreda möjligheten av en avskrivning av den s. k. grundskatten från all bevillningspliktig fast egendom i staden Karlstad; och med erinring om, att, då stadens fastighetsägare åtog sig denna extra skatt, grundskatt kallad, de gjorde det för visst angivet ändamål, en bestämmelse, som dock icke blivit följd; samt med påpekande av att staden Karlstad, ehuru själv den störste fastighetsägaren, blott med en ringa del bidrager till utgörande av detta skattebehov; alltså nödgas undertecknade, fastighetsägare i Karlstad, till Fullmäktige ingå med vördsam anhållan,

att Fullmäktige måtte bifalla att — intill dess annorlunda kan varda i grundskattefrågan beslutat — dessa grundskattemedel från och med år 1914 bliva av Drätselkammaren ej blott särskilt förda utan ock för avsedda ändamålet använda.

Karlstad den 26 november 1911.

ERNST STRANDMAN m. fl.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 3 september 1913.*

§ 12.

Drätselkammaren, som uppå remiss från stadsfullmäktige hade att yttra sig över en av Ernst Strandman med flere fastighetsägare här i staden gjord, av herr Alfred Nyberg såsom motion upptagen framställning, att från och med 1914 års ingång tillsvidare och intill dess annorlunda i saken förordnades, grundskatte-medlen måtte av drätselkammaren bliva ej mindre särskilt förda än även använda för därmed avsett ändamål, beslöt hemställa, att, då särskild kommittéutredning angående grundskatternas avskrivning ifrågasatts, förevarande framställning icke för närvarande måtte föranleda någon stadsfullmäktiges åtgärd.

Som ovan.

In fidem:
ERNST STRIDSBERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskottet den 8 november 1913.*

§ 118.

Uti hos Stadsfullmäktige gjord framställning, som av Herr Alfred Nyberg upptagits som motion, hade Herr Ernst Strandman m. fl. fastighetsägare här i staden under hänvisning till en hos Stadsfullmäktige gjord framställning om tillsättande av en kommitté för utredning av frågan om avskrivning av den på bevillningspliktig fast egendom i Karlstad vilande grundskatten, hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta, att grundskatte-medlen bleve från och med år 1914 av Drätselkammaren särskilt förda och för avsedda ändamålet använda.

Uppå remiss hade Drätselkammaren häröver avgivit utlåtande och därvid hemställt, att då särskild kommittéutredning angående grundskattens avskrivning ifrågasatts, förevarande framställning ej måtte för närvarande föranleda till någon åtgärd från Stadsfullmäktiges sida.

Beredningsutskottet, som nu hade att yttra sig i ärendet, beslöt att, med instämmande uti vad Drätselkammaren anfört, hemställa,

att Herr Ernst Strandmans med flercs ifrågavarande framställning icke måtte för närvarande till någon Stadsfullmäktiges åtgärd föranleda.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

104. Drätselkammarens framställning angående ändring av Stadsfullmäktiges beslut i fråga om stadens byggnads- och underhållsskyldighet beträffande Karlstads högre allmänna läroverks lokaler.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlslad den 27 oktober 1913.

§ 9.

Sedan stadsfullmäktige vid sitt sista sammanträde beslutat åtaga sig byggnads- och underhållsskyldighet av Karlstads högre allmänna läroverks lokaler, under villkor att, därest läroverkets lokaler bliva för avsedda ändamålet obehövlige, desamma jämte tomtplatser utan lösen övergå i stadens ägo ävensom att till Kungl. Maj:t ingå med underdånig ansökning, att Kungl. Maj:t täcktes bifalla det sålunda uppställda villkoret eller om så erfordrades, därom till nästa års riksdag avlåta nådig proposition, hade i drätselkammarens arkiv påträffats bifogade uppgörelse med domkapitlet, som visade, att den under diskussionen i stadsfullmäktige framhållna åsikten, att staden icke genom sin upplåtelse av tomterna n:ris 55, 56 och 57 fränhänt sig äganderätten, vore riktig. Under sådana förhållanden ansåg drätselkammaren tillräckliga skäl föreligga för en ändring av stadsfullmäktiges beslut, som ju innefattade en anhållan att få även dessa tomter överlämnade med äganderätt.

Drätselkammaren beslöt därför ingå till stadsfullmäktige med hemställan, att stadsfullmäktige, med frångående av sitt vid förra sammanträdet fattade beslut, mätte besluta att i den mån byggnadsfondens egna tillgångar ej därtill lämna medel och med hjälp av de bidrag, som kunna erhållas från länets landsting och stiftets byggnadskassa, åtaga sig underhållsskyldighet av Karlstads högre allmänna läroverks lokaler samt den byggnadsskyldighet, som kan inträda, när nuvarande lokaler av stadsfullmäktige prövas otillräckliga för sitt ändamål.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokollet, hållet hos drätselkammaren i Carlstad den 20 maj 1867.

§ 1.

S. D. Föredrogs och undertecknades af samtliga närvarande Ledamöter af Drätselkammaren följande dokument, som derefter skulle till härvarande Domkapitel öfverlemnas:

»Sedan Carlstads stad, enligt köpebref af den 24 Januari innevarande år, från Fabrikören J. P. Falk förvärfvat eganderätten till de emellan Kungs-, Tingvalla- och Östra Torggatorna här i staden belägna tomterna N:ris 55 & 56, efter nya tomtnumreringen, så får Drätselkammaren härigenom, jemlikt Herrar Stadsfullmäktiges under den 14 sislidne Februari dertill lemnade bemyndigande, & stadens vägnar till härvarande Domkapitel, eller den myndighet, som, hvad läroverket beträffar, möjligen kan komma att framdeles träda i dess ställe, på de villkor, som derfor af Herrar Stadsfullmäktige under den 18 Dec. 1866 särskilt blifvit bestämdt och af Domkapitlet uti till Drätselkammaren den 27 sisl. Mars afläten skrivelse antagne, nemligen:

1:o) att den obebyggda delen af nämnde tomter vester om den blifvande läroverksbyggnaden på Domkapitlets bekostnad planeras, planteras och förses med prydligt järnstaket samt för framtiden underhålles i sådant skick och upplåtes till promenadplats för stadens invånare; men må ej till lekplats för skolungdomen begagnas.

2:o) att Domkapitlet, enligt sitt erbjudande, till staden afstår med full eganderätt icke allenast den för läroverkets räkning af staden inköpta s. k. Nygrenska trädgården, utan ock platsen emellan nämnde trädgård och föreslaget gymnastikhus. innehållande i längd omkring 80 fot i norr intill Kungsgatan och omkring 26 fot i söder emot Tingvallagatan, med det af Domkapitlet dervid gjorda förbehåll, att ingen byggnad uppföres så nära intill nämnde gymnastiklokal, att ljus och dager för densamma kommer att fattas; och

3:o) att staden afsäger sig all kostnad för planering, ifall sådan kan ifrågakomma af såväl den äldre skoltomten, som den till utvidgning deraf nu upplåtna mark;

kostnadsfritt uplåta förenämnde tomter, jemte den staden jemväl tillhörande nya tomten N:o 57, eller Komministergårdens tomt, att af Domkapitlet användas i och för upförande derstädes af den beslutade nya Elementarläroverksbyggnaden samt till begagnande i öfrigt af härvarande högre Elementarläroverk; kommande denna upplåtelse att fortfara så länge läroverket af nämnde tomter har behof, hvar emot, derest desamma, af en eller annan orsak ej skulle vidare för detta ändamål erfordras, den till Domkapitlet nu afstådda nyttjanderätten till berörde tomter uphör. Slutligen medgifves Domkapitlet rättighet att, till säkerhet för denna upplåtelses framtida bestånd, hos härvarande Rådstufvu Rätt söka och vinna laga in-teckning uti ofvanupräknade tomter.

Carlstads Drätselkammare den 20 Maj 1867.“

Och beslöts i sammanhang härmed att vid nästa rättegångstillfälle vid härva-

rande Rådstufvu Rätt söka lagfart å förenämnde, från Fabrikören J. P. Falk inköpta, tomterna N:ris 55 & 56.

In fidem:
C. F. LIDBERG.

Justeradt den 3 Juni 67.
CLARHOLM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8 november 1913.*

§ 119.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att avgiva utlåtande över Drätselkammarens framställning angående ändring av Stadsfullmäktiges vid sammanträde den 16 nästlidne oktober fattade beslut i fråga om stadens byggnads- och underhållsskyldighet beträffande Karlstads högre allmänna läroverks lokaler.

Drätselkammaren hade uti sin ifrågavarande framställning anført, att som, efter nämnda besluts fattande, i Drätselkammarens arkiv påträffats en uppgörelse med Domkapitlet, utvisande, att staden vid upplåtelsen av tomterna N:ris 55, 56 och 57 till plats för läroverkshus icke fränhänt sig äganderätten till nämnda tomter, tillräckliga skäl syntes föreligga för en ändring av Stadsfullmäktiges beslut, som innefattade en anhållan att få även dessa tomter överlämnade till staden med äganderätt. Kammaren hemställde fördenskull, att stadsfullmäktige, med frångående av sitt ovannämnda beslut, måtte besluta att i den mån byggnadsfondens egna tillgångar ej därtill lämna medel och med hjälp av de bidrag, som kunna erhållas från länets landsting och stiftets byggnadskassa, åtaga sig underhållsskyldighet av Karlstads högre allmänna läroverks lokaler samt den byggnadsskyldighet, som kan inträda, när nuvarande lokaler av stadsfullmäktige prövas otillräckliga för sitt ändamål.

Beredningsutskottet ansåge i likhet med Drätselkammaren, att den av kammaren nu meddelade upplysningen angående äganderätten till oförmälda tomterna borde föranleda ändring av Stadsfullmäktiges förut fattade beslut. Och då Drätselkammaren i sin nu gjorda framställning vidtagit den ändring i sitt förut avgivna utlåtande i ärendet, att stadens byggnadsskyldighet skulle inträda, när Stadsfullmäktige prövade läroverkets nuvarande lokaler otillräckliga för sitt ändamål, funne Utskottet sig för sin del kunna eftergiva det av Utskottet vid ärendets föregående behandling förordade och av Stadsfullmäktige beslutade villkor, som avsett att tillförsäkra staden äganderätt till läroverkets byggnader, då dessa blevo för därmed avsett ändamål obehöfliga.

I fråga om stadens åtagande att tillhandahålla bostad eller hyresersättning åt läroverkets rektor torde i sammanhang härmed enahanda beslut böra fattas som vid föregående sammanträde.

Utskottet beslöt alltså hemställa, att Stadsfullmäktige, med frångående av sitt vid sammanträde den 16 oktober 1913 fattade beslut i anledning av Kungl. Överstyrelsens för rikets allmänna läroverk skrivelse rörande upprättande av ytterligare en lektorstjänst vid härvarande högre allmänna läroverk, måtte besluta

att i den mån byggnadsfondens egna tillgångar ej därtill lämna medel och med hjälp av de bidrag, som kunna erhållas från länets lands- ting och stiftets byggnadskassa, åtaga sig underhållsskyldighet av Karl- stads högre allmänna läroverks lokaler samt den byggnadsskyldighet, som kan inträda, när nuvarande lokaler av Stadsfullmäktige prövas otillräck- liga för sitt ändamål, samt

att åtaga sig tillhandahålla bostad eller i vederbörlig ordning be- stämd hyresersättning åt läroverkets rektor.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

105. Magistratens skrivelse med Infordrande av Stadsfullmäktiges yttrande i anledning av från Apotekskommittén inkommet frågecirkulär.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Med öfverlämnande af två exemplar af den s. k. Apotekarekommitténs fråge- blankett litt. L., får Magistraten, i anledning af skrivelse från Konungens Befall- ningshafvande i länet, härmed anmoda Eder att, sedan ena exemplaret af berörde blankett af Eder vederbörligen ifyllts, hit insända densamma så snart ske kan och *senast den 15 nästa December.*

Karlstads rådhus den 6 Oktober 1913.

På Magistratens vägnar:

C. LIDBERG.

Utdrag af protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 5 November 1913.

§ 129.

Från Stadsfullmäktige hade till Hälsovårdsnämnden remitterats Apotekskommitténs frågocirkulär form. L. med begäran om Hälsovårdsnämndens yttrande beträffande följande å blanketten framställda frågor:

1) Anser Ni att allmänhetens tillgång till läkemedel inom staden för närvarande är på ett tillfredsställande sätt ordnad?

2) I motsatt fall, hvilka förbättringar anses önskvärda?

3) Anser Ni, att det skulle medföra afsevärda olägenheter för allmänheten, om alternering apoteken emellan infördes i fråga om öppethållande:

a) under sön- och helgdagar?

b) nattetid?;

och beslöt Hälsovårdsnämnden föreslå Stadsfullmäktige, att å frågorna gifva nedanstående svar:

1) Då det nya apoteket kommit i bruk, synes tillgången till läkemedel inom staden på tillfredsställande sätt ordnad.

2) Inga förändringar anses då önskvärda.

3) a) och b) En del olägenheter och besvär kunna visserligen väntas uppkomma för den köpande allmänheten, om alternering i fråga om apotekens öppethållande skulle införas under sön- och helgdagar samt nattetid, men då apoteken i staden komma att ligga på mindre än 500 meters afstånd från hvarandra, torde några "afsevärda olägenheter" däraf icke kunna uppstå, under förutsättning att det på effektivt sätt kungöres, hvilketdera af apoteken vid hvarje tillfälle tillhandahåller apoteksvaror.

Denna § justerades genast.

Som ofvan.

In fidem:
OTTO ÅGREN.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 8 november 1913.

§ 120.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att yttra sig i anledning av Magistratens skrivelse med infordrande av Stadsfullmäktiges svar å från Apotekskommitt-

tén inkommet frågecirkulär, uti vilket ärende Hälsovårdsnämnden uppå. remiss av-
givit utlåtande.

Efter handlingarnes föredragning beslöt Utskottet hemställa,
att Stadsfullmäktige måtte besluta att å de framställda frågorna av-
giva de svar, som av Hälsovårdsnämnden föreslagits.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

106. Styrelsens för Karlstads föreläsninganstalt framställning om överläm- nande av folkkökets boksamling till stadsbiblioteket.

Till Karlstads Stadsfullmäktige.

Styrelsen för Karlstads läsestugor och folkkök anför i sin senaste årsberät-
telse bl. a., att folkkökets bokförråd under det år, berättelsen avser, ej kommit
till användning, samt att styrelsen har den uppfattningen, att detsamma även
under ett kommande år endast i ringa grad kommer att tagas i bruk, varför
intet anslag för bokinköp och bindning begärts. Då sålunda det ifrågavarande
bokförrådet under nuvarande förhållanden ej längre synes komma att anlitas, får
styrelsen för Karlstads föreläsninganstalt, som erhållit Stadsfullmäktiges uppdrag
att upprätta ett kommunalt bibliotek här i staden, härmed vördsamt hemställa,
att Stadsfullmäktige ville besluta, att folkkökets boksamling kostnadsfritt överläm-
nas till stadsbiblioteket.

Karlstad den 14 oktober 1913.

På Föreläsningstyrelsens vägnar:

AUG. BERGH.

Ordförande.

*Utdrag av protokoll, fört vid sammanträde med
styrelsen för Karlstads Folkkök och Läsestugor den
27 okt. 1913.*

§ 2.

Föreläg remiss från Stadsfullmäktige angående föreläsningstyrelsens hem-

ställan, att Folkkökets bibliotek måtte kostnadsfritt överlämnas till det blivande stadsbiblioteket. Med anledning härav beslöt Styrelsen tillstyrka, att nämnda hemställan beviljas, ävensom att det till biblioteket hörande bokskåpet må medfölja.

§ 4.

Under pågående sammanträde justerades och godkändes § 2 av detta protokoll. Så förekommit, dag som ovan.

A. G. LINGREN.
Sekreterare.

Rätt avskrivet intyga:

O. P. MOBERG.

A. G. LINGREN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8 november 1913.*

§ 121.

Hos Stadsfullmäktige hade Styrelsen för Karlstads föreläsninganstalt på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta, att Karlstads folkköks boksamling skulle kostnadsfritt överlämnas till stadsbiblioteket.

Häröver hade Styrelsen för Karlstads folkkök och läsestugor avgivit infortrat yttrande och därvid tillstyrkt bifall till framställningen ävensom föreslagit, att det till folkkökets bibliotek hörande bokskåpet jämväl måtte till stadsbiblioteket överlämnas.

Beredningsutskottet, som nu hade att yttra sig i ärendet, beslöt hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta, att till stadsbiblioteket härstädes skulle kostnadsfritt överlämnas Karlstads folkköks boksamling samt det till folkkökets bibliotek hörande bokskåp.

In fidem:
IVAM FR. REGNER.

107. Styrelsens för Karlstads högre elementarläroverk för flickor framställning om flickskolans anslutning till de enskilda läroanstalternas vikariatkassa samt om erläggande av avgift för föreståndarinnan till pensionsinrättningen för lärarinnor vid Sveriges högre skolor för kvinnlig ungdom.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Under hänvisning till medföljande bilagor (1 (§ 3) 2, 3 och 4) får styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor vördsamt anhålla, att Stadsfullmäktige för att möjliggöra nämnda läroverks anslutning till »de enskilda läroanstalternas vikariatkassa» ville utfästa sig till att för dess föreståndarinna och lärarinnor årligen låta utbetala de därför erforderliga bidragen, enligt gjord beräkning för år 1914 (Bil. 4) tillsammans uppgående och i förslaget till skolans stat för samma år upptagna till 350 kronor; dock mot villkor att det sedan 1907 årligen utbetalade anslaget av 6 kronor för varje ordinarie lärarinna vid läroverket såsom bidrag till årsavgift i sjukkassa upphör att utgå, vilket anslag också uteslutits ur nyss nämnda förslag till stat. Då anmälan om anslutning till kassan bör göras före den 1 december detta år, vore styrelsen synnerligen tacksam, om ärendet kunde behandlas å Stadsfullmäktiges novembersammanträde och underrättelse om resultatet i god tid meddelas.

Tillika får styrelsen under hänvisning till Bil. 1 § 4 anhålla, att Stadsfullmäktige villo lämna sitt bifall till att Karlstads högre elementarläroverk för flickor åtager sig förbindelse att för dess föreståndarinna årligen betala en avgift av 30 kronor till »Pensionsinrättningen för lärarinnor vid Sveriges högre skolor för kvinnlig ungdom.»

Karlstad den 5 november 1913.

Å styrelsens vägnar:
MAURITZ TISELL.

Nils Bure.

Utdrag av protokoll, hållet vid sammanträde med styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor den 30 okt. 1913.

§ 3.

Till styrelsen hade inkommit och mellan dess medlemmar under de närmast föregående dagarna cirkulerat en av »Förslag till reglemente för de enskilda läro-

nustalternas vikariatskassa" åtföljd skrivelse från Centralstyrelsen för Flick- och samskoleföreningen i Stockholm med framställning om Karlstads flickskolas anslutning till nämnda vikariatskassa, avsedd att bereda möjlighet för lärarinnorna att vid sjukdom behålla skälig andel av sina löneförmåner, och med redogörelse för de åtgärder, som redan vidtagits för att få kassan till stånd och som bl. a. resulterat däri, att 1913 års riksdag, i enlighet med av Kungl. Överstyrelsen för rikets allmänna läroverk avgivet förslag och av Kungl. Maj:t framställd proposition, beslutat att för ändamålet uppföra ett förslagsanslag å 12,000 kr., under förutsättning att kassan kommer till stånd före utgången av år 1913 och anordnas enligt vissa bestämda grunder. De viktigaste av dessa grunder äro

att ansluten läroanstalt erlägger till vikariatskassan 22 kr. pr år för föreståndarinnorna och ämneslärarinnor samt 92 öre för varje veckotimme av övningslärarinnors undervisning, varvid den dock kan, om så befinnas lämpligt, av lärarinnas lön avdraga ett belopp, motsvarande halva afgiften;

att staten lämnar bidrag till kassan med 11 kr. pr år för föreståndarinnan och ämneslärarinnan samt 46 öre för varje veckotimme av övningslärarinnas undervisning;

att lärarinnas avlöning under sjukdomstid utgår i första lönegraden med $\frac{1}{2}$ i högre lönegrader med $\frac{3}{4}$ av den henne annars tillkommande avlöningen och föreståndarinnans alltid med $\frac{3}{4}$;

att läroanstalten äger att för vikaries avlöande innehålla återstoden av avlöningen och att ur vikariatskassan på rekvisition utfå skillnaden mellan denna återstod och vikariatsarvodet;

att bidrag ur kassan till bestridande av avlöning för sjuk lärarinnas vikarie utgår för högst 72 läsveckor (= 2 läsår) i följd och för sammanlagt 180 läsveckor (= 5 läsår) av olika sjukdomsperioder, samt

att ansluten läroanstalt har skyldighet att låta sjuk lärarinna kvarstå å dess stat under den tid, då för avlöande av hennes vikarie bidrag ur vikariatskassan kan erhållas.

Delaktighet i kassan avser även lärarinna i de förberedande klasserna, för vilken ansluten läroanstalts bidrag skall utgå med 17 kr. om året och vikariatskassans vid sjukdomsfall efter minst 500 kr. för läsår, och vilken i dylikt fall skall få behålla lika stort belopp av sin lön.

Styrelsen tog nu skrivelsen ytterligare i övervägande och fann det däri angivna syftmålet synnerligen behjärtansvärt och skolans anslutning i hög grad önskvärd och fördelaktig bl. a. och icke minst därför, att, ifall en sådan äger rum även för på grund av sjukdom tjänstledig lärarinna vanligt statsbidrag utbetalas, vilket däremot i annat fall fortfarande som hittills ej utgår, så snart sjukdomen räcker längre tid än 8 dagar. Med anledning härav och då det vid det i skrivelsen om-

nämnda, av föreståndarinnan beivrade konstituerande sammanträdet i Stockholm den 18 oktober upplysts, att de flesta enskilda, statsunderstödda läroanstalter i riket ansluta sig till vikariatskassan, och starkt framhållits såsom önskvärdt, att de anslutna läroanstalterna, såsom flera redan gjort, förbunde sig att betala hela det erforderliga, årliga bidraget utan avdrag å lärarinnornas löner, beslöt styrelsen att ingå till Stadsfullmäktige med en vördsam anhållan, att de, för att möjliggöra Karlstads högre elementarläroverks för flickor anslutning till nämnda vikariatskassa, ville utfästa sig till att för dess föreståndarinna och lärarinnor årligen låta utbetala de därför erforderliga bidragen, enligt gjord beräkning för år 1914 (Bil. 4) tillsammans uppgående och i förslaget till skolans stat för samma år upptagna till 350 kronor, dock mot villkor att det sedan 1907 (prot. 11 febr. 1907 § 7) årligen utbetalade anslaget av 6 kr. för varje ordinarie lärarinna vid läroverket såsom bidrag till årsavgift i sjukkassea upphör att utgå, vilket anslag också uteslutits ur nyss nämnda förslag till stat.

§ 4.

Av föreståndarinnan anmäldes, att hon sedan år 1892 tillhört »Pensionsinrättningen för lärarinnor vid Sveriges högre skolor för kvinnlig ungdom», att för kvarstående i denna fordras en förbindelse från vederbörande läroanstalt att betala en årsavgift av 30 kronor, samt att de läroverk, vid vilka hon sedan nämnda år varit anställd, årligen utbetalt denna summa för henne, och ville hon anhålla, att styrelsen måtte vidtaga åtgärder för att det läroverk, för vilket hon från och med denna termin är föreståndarinna, åtog sig samma förbindelse, så att hon kunde med bibehållande av alla förmåner stå kvar i kassan. På grund härav beslöt styrelsen att ingå till Stadsfullmäktige med anhållan om att de ville lämna sitt bifall till att Karlstads högre elementarläroverk för flickor åtager sig nämnda förbindelse.

In fidem:
NILS BURE.

Justerat:
MAURITZ TISELL.

Rätt utdraget betygar:
NILS BURE.

Promemoria

angående anslutning till De enskilda läroanstalternas Vikariatskassa för Karlstads högre elementarläroverk för flickor.

	Årsavgift:	Statens bidrag:
Föreståndarinna	22:—	11:—
Ämneslärarinnor:		
10 under vårterminen 1914	110:—	55:—
13 „ höstterminen 1914	143:—	71:50
Övningslärarinnor c:a	41:—	20:50
Lärarinnor i förberedande klasserna, 2 st. .	34:—	—
	<u>350:—</u>	<u>158:—</u>

Exempel på tillämpning:

- A. Lärarinna i 1:a lönegraden med högre kompetens sjuk i 4 veckor, vikarie med samma kompetens och lönegrad.

Årslön 1,400; för 4 veckor (= $\frac{4}{52}$) 155:55
 Lärarinnan behåller $\frac{1}{2}$ lönen..... 77:77

Vikarien erhåller 155:55; skillnaden = 77:77 erlægges af vikariatskassan.

- B. Lärarinna i högsta lönegraden sjuk 4 veckor: vikarie i 1:a lönegraden:

Årslön 2,000; för 4 veckor 222:22
 Lärarinnan behåller $\frac{3}{4}$ av lönen 166:67

Vikarien erhåller 155:55; skillnaden mellan 55:55 och vikariens arvode = 100 kronor betalas af vikariatskassan.

Om skolan icke ansluter sig till Vikariatskassan, afdrages fortfarande såsom hittills (enligt Kungl. Brevvet den 25 April 1913) vid mer än 8 dagars tjänstledighet statsbidraget till ålders- och lönetillägg; är skolan ansluten till den af staten understödda vikariatskassan, sker intet sådant afdrag.

Under *läsåret 1912—13* var en lärarinna med 1,400 kr. lön tjänstledig för sjukdom 14 veckor
 och en med 1,500 kr. lön tjänstledig 7 veckor
 S:a 21 veckor

Under *innevarande läsår* är en lärarinna för sjukdom tjänstledig hela läsåret eller 36 veckor.

Detta oberäknadt kortare sjukdomsfall.

Karlstad d. 4 Nov. 1913.

ANNA DANIELSSON.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 10 november 1913.*

§ 2.

Hos stadsfullmäktige hade styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor anhållit, att stadsfullmäktige för att möjliggöra läroverkets anslutning till de enskilda läroanstalternas vikariatskassa ville utfästa sig att för läroverkets föreståndarinna och lärarinnor årligen utbetala de därför erforderliga bidragen, enligt uppgjord beräkning för 1914 tillhoppa uppgående till 350 kronor, dock mot villkor att det sedan 1907 årligen utbetalade anslaget av 6 kronor för varje ordinarie lärarinna vid läroverket såsom bidrag till årsavgift i sjukkassa upphörde att utgå samt att stadsfullmäktige ville lämna sitt medgivande till, att läroverket åtog sig förbindelse att för dess föreståndarinna årligen betala en avgift av 30 kronor till pensionsinrättningen för lärarinnor vid Sveriges högre skolor för kvinnlig ungdom.»

Drätselkammaren, som uppå remiss från stadsfullmäktiges ordförande hade utavgifva yttrande i ärendet, beslöt tillstyrka bifall till framställningen.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktige
i Karlstad Beredningsutskottet den 12 november 1913.*

§ 123.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet utavgifva utlåtande över Styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor framställning rörande dels läroverkets anslutning till de enskilda läroanstalternas vikariatskassa dels ock erläggande av avgift för läroverkets föreståndarinna till pensionsinrättningen för lärarinnor vid Sveriges högre skolor för kvinnlig ungdom.

I detta ärende hade drätselkammaren utavgivit infordrat yttrande och därvid tillstyrkt styrelsens ifrågavarande framställning.

Efter handlingarnes föredragning och hällen överläggning beslöt jämväl Beredningsutskottet förorda bifall till framställningen, vadan Utskottet hemställde,

att Stadsfullmäktige måtte förklara sig villiga

dels att, för Karlstads högre elementarläroverks för flickor anslutning till de enskilda läroanstalternas vikariatskassa, för läroverkets för

ständerinna och lärarinnor årligen erlägga härför erforderliga bidrag, under villkor, att det från år 1907 för varje ordinarie lärarinna vid läroverket utbetalade bidrag till årsavgift i sjukkassa upphör att utgå,

dels ock att för nämnda läroverks föreståndarinna årligen utbetala en avgift av 30 kronor till pensionsinrättningen för lärarinnor vid Sveriges högre skolor för kvinlig ungdom, samt

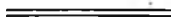
att Stadsfullmäktige måtte bestämma, att sålunda beviljade bidragsbelopp skulle utgå av tillgängliga medel.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1913.	Den 20 November.	N:o 11 ^{1/2} .
-------	------------------	-------------------------

5. Hälsovårdsnämndens framställning rörande uppförande här i staden af ett offentligt slakthus jämte hvad därmed stode i samband.

Utdrag af protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 3 November 1909.

§ 166.

Sedan Herrar Stadsfullmäktige genom beslut den 19 Juni 1907 åt Hälsovårdsnämnden uppdragit att i samband med afgifvande af slutligt yttrande öfver en den 21 Februari samma år af Herr Thure Byttner väckt motion om byggande af ett mindre slakthus i staden låta uppgöra ritningar och kostnadsförslag till ett offentligt slakthus för staden samt Hälsovårdsnämnden vid ett flertal sammanträden behandlat frågan och öfverlagt om olika förslag och med anledning däraf infordrade utlåtanden, så beslöt nu Hälsovårdsnämnden att till Herrar Fullmäktige aflåta följande skrifvelse i ärendet:

”Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Uti motion ²¹/₂ 1907 (Bil. 3 s. 1—2) har Herr Byttner till afhjälpande af missförhållanden i fråga om slakten och slakterierna här i staden hos Stadsfullmäktige hemställt om byggande af ett mindre slakthus på därtill lämplig plats.

Hälsovårdsnämnden, som på remiss vid flera sammanträden förhaft detta ärende till behandling och såsom sakkunnig tillkallat Stadsvelerinär S. Nystedt i Stockholm, ingick ²²/₅ 1907 med en framställning till Stadsfullmäktige (Bil. 3 s. 3—14), hvori frågan om anläggning af offentligt slakthus närmare berördes och

hemställan om medel för ytterligare utredning i slakthusfrågan gjordes, en hemställan som ock af Stadsfullmäktige bifölls ^{19/6} 1907.

Hälsovårdsnämnden framställning åtföljdes af Herr Nystedts utlåtande (Bil. 3 s. 15—27), hvaruti (s. 22) vidkommande herr Byttners motion såges:

”Jag gillar tillfullo de skäl, som framkallat motionen, och anser det vara nödvändigt för Karlstad att nu gripa in för att i någon mån reglera ifrågasättande förhållanden, till hjälp för slakteriidkarne och, hvilket är än viktigare, till hjälp för Karlstads hela befolkning i den för närvarande svårösta provianteringsfrågan.

Att något bör göras, och att något bör göras mycket snart, vill jag på det kraftigaste betona. Dock anser jag mig ej kunna tillstyrka, att det göres så provisoriskt som motionären tänkt sig. Om en slakthall uppföres i enlighet med det motionerade förslaget och på en i närheten af Östra stationen ifrågasatt plats, blir säkerligen följden, att, då den färdigbyggt och tagits i anspråk, nya kraf uppstå på andra provisoriska byggnader i anslutning till slakthallen, såsom slaktstallar, tarmrenseri, dynghus, hudförvaringsrum, ja möjligen kylhus, och så har man snart ett provisoriskt *helt* slakteri, som aldrig kan blifva tidsenligt, men som kostat mycket penningar och man därför ej gärna vill slopa och utbyta mot ett ordentligt slakthus. Karlstad skall då säkerligen få nöja sig med detta provisorium under en mycket lång tid framåt, hvilket sålunda komme att allt för länge hindra uppförandet af ett offentligt slakthus.“

Herr Nystedt föreslår därför uppförande af ett offentligt slakthus å en af honom lifigt förordad tomt å Herrhagen och ”att *omedelbart* å nämnda tomt låta uppföra en slakthall och ett slaktstall för en kostnad af omkring 60,000 kronor på ett sådant sätt, att dessa byggnader utan någon yttre ändring kunna ingå som integrerande delar uti blifvande slakthusanläggning, hvilka byggnader under vissa villkor skulle få upplåtas åt i Karlstad boende slakteriidkare, intill dess offentliga slakthuset kan upplåtas till allmänt begagnande och slakttvång införes“ (Bil. 3 s. 22—23).

Arkitekten O. Dymling i Göteborg, specialist i slakthusbyggnadskonst, som af Hälsovårdsnämnden anmodats att uttala sin mening rörande herr Nystedts förslag, har därom yttrat (Bil. 6):

”Otvifvelaktigt ernås härigenom en ganska betydande minderkostnad, än om hela anläggningen på en gång skulle utföras; men lika otvifvelaktigt är det, att man härigenom ernår just hvad man icke önskar: ett deladt kontrollsystem, d. v. s. man måste någonstädes i stadens centrum anordna en undersökningsbyrå för infördt kött och kan ej, som meningen var, lägga densamma ute vid slakthuset, då ju därstädes ej något tillfälle gifves att slakta svin. Ett sådant kontrollsystem

har dessutom till följd, att besiktningsavgifterna, som ju uti stad med ordnade slaktförhållanden kan och bör sättas lika med slaktaavgifterna för hvarje djurslag, nu måste för svinkroppar bibehållas vid det gamla och kan då svårligen för nötboskap, kalfvar och får sättas lika med slaktaavgifterna, i synnerhet som dessa antagligen komma att ställa sig ganska höga, då säkerligen vid ett så primitivt anordnad offentligt slakthus utan kylanordningar etc. slaktarne komme att använda detsamma i möjligt minsta mån, i synnerhet som det ju ofta förekommer, att samma slaktare slaktar både svin och nötboskap och således nämnda slaktare måste anlägga ett eget slakthus för svin utanför staden och till följd däraf äfven därstädes komme att slakta nötboskap. Det är själfklart, att sedan staden byggt en del af slakthuset och ordnat besiktningen med enligt lagen bestämda avgifter, d. v. s. för ernående af skäligen ränta å anläggningskapitalet, det sedan blir ganska svårt att höja dessa besiktningsavgifter i jämnhöjd med slaktaavgifterna, om senare staden beslutar sig för att fullständiga slakthusanläggningen på sätt, den af mig inlämnade planen däröfver visar.

Min åsikt är på grund af ofvan nämnda den, att staden, om slakthus skall byggas, ovillkorligen på en gång låter utföra anläggningen i sin helhet. Densamma kommer då säkert att inom kort draga all slakt inom sina murar“.

Medicinalrådet G. Kjerrulf, som sedermera äfven afgifvit utlåtande i frågan (Bil. 9), afråder bestämdt från bifall till herr Byttners motion "och detta", — säger herr Kjerrulf —, "ehuru väl jag mycket väl inser de motiv, som legat till grund för densamma och äfven väl uppskattar de svårigheter, i hvilka slakteri-handteringen i Karlstad för närvarande befinner sig. Skulle detta ske, blefve frågan om slakteriväsendets definitiva ordnande i Karlstad helt säkert för en afsevärd framtid uppskjuten, och det anser jag vara till skada ej blott för staden själf och dess slakterinäring, utan ock för den omgifvande landsbygden. Det låter sig icke göra, att för den af motionären beräknade kostnaden uppföra en behofvet motsvarande slakthusanläggning. Skall denna blifva tidsenlig, måste den ock vara så anordnad, att nutidens alla tekniska hjälpmedel där stå att finna."

"Lika litet kan jag," — tillägger herr Kjerrulf, — "tillråda Hälsovårdsnämnden att förorda sådan inskränkning i slakthusanläggningen, som af herr Nystedt föreslagits. De af arkitekten Dymling i detta afseende anförda skäl synas mig mycket talande, och säkert är, att, när anläggningen en gång skall utvidgas, afsevärda olägenheter komma att uppstå."

Visserligen vann år 1891 ett af Hälsovårdsnämnden framlagd förslag till offentligt slakthus här i staden med slakt- och köttbesiktnings-tvång Stadsfullmäk-

tiges bifall; men, som bekant, förklarades detta af Konungens Befallningshafvande och sedermera äfven af Kungl. Maj:t ogiltigt såsom stridande mot då gällande Förordning angående utvidgad näringsfrihet. Utan tvifvel bidrog dock Stadsfullmäktiges beslut i sin mån att främja tillkomsten af Lag angående köttbesiktning och slakthus ^{22/12} 1897 (Bil. 2 s. 77).

Denna lag var emellertid i hög grad otillfredsställande, särskildt i det afseendet, att städerna på grund af föreskrift i § 8 icke finge tillgodoräkna sig någon ersättning för besiktning och stämpling af det från landsorten till städerna införda köttet, hvarjämte afgifterna för slakthusets begagnande icke finge sättas högre än som kunde anses erforderligt för betäckande af stadens kostnader för slakthusets förvaltning och underhåll jämte tre procent ränta å anläggningskapitalet. Dessa brister i slakthuslagen voro så stora, att ingen kommun kunde våga att, så länge dessa bestämmelser ägde gällande kraft, uppbygga offentligt slakthus eller införa obligatorisk köttbesiktning.

Den af Stadsfullmäktige, med anledning af Hälsovårdsnämndens förnyade framställning om behovet af en allmän slaktinrättning i staden, år 1897 tillsatta kommittén för utredning och behandling af slakthusfrågan fann sig ock nödsakad att uppskjuta sitt utlåtande i avvaktan på väntad ändring af slakthuslagens § 8.

Först genom ändrad lydelse af nämnda paragraf efter riksdagsbeslutet 1899 blef det för städerna möjligt att utan allt för stor risk införa dels slakthusvång dels köttbesiktningstvång. Stadskommun, inom hvilken köttbesiktningstvång i laga ordning pålagts, får nämligen genom nämnda lagändring rättighet att uppbära mot kostnaden svarande afgifter för köttbesiktning samt att för begagnande af slakthus, köttets besiktning och stämpling inom sådant uppbära afgifter svarande mot kostnaden för slakthusets förvaltning, underhåll och drift äfvensom skälig ränta (i stället för förut endast tre procent) å anläggningskapitalet. (Bil. 2 s. 84.)

Då slakthuskommittén med anledning af denna ändring i slakthuslagen skulle åter upptaga sitt arbete, förspordes, att Kungl. Värmlands hushållningssällskap tillsatt en kommitté för behandling af frågan om inrättandet af ett andelsslakteri för länets jordbrukare och i sammanhang därmed ett offentligt slakthus i Karlstad, som under vissa villkor skulle ställas till stadens förfogande. Denna kommittés förslag om sammankoppling af andelsslakteri och offentligt slakthus här i staden (Bil. 2 s. 7—24) afstyrktes af dåvarande stadsveterinären i Stockholm G. Kjerrulf, och frågan om ett andelsslakteri fick hvila, tills offentligt slakthus blefve på stadens bekostnad inrättadt i Karlstad (Bil. 1 s. 2).

Slakthuskommittén afgaf därefter i september 1904 sitt utlåtande (Bil. 1), för hvilket jämte skälen till uppskof med slakthusförslagets genomförande redogöres i Hälsovårdsnämndens framställning 1907 (Bil. 3 s. 11—13).

Då nu slakthusfrågan genom herr Byttners motion och sakkunniges i anled-

ning därpå gjorda uttalanden åter blifvit aktuell samt förslaget, att endast genom provisoriska eller partiella åtgärder söka afhjälpa rådande missförhållanden i afseende på slakt och tillförsel af kött efter den utredning, som ofvan lämnats, måste förkastas, har Hälsovårdsnämnden anmodat arkitekten O. Dymling att uppgöra ritningar och kostnadsförslag till en fullständig fullt tidsenlig slakthusanläggning (Bil. 4).

Till plats därför har valts det å Herrhagen belägna område, som stadsveterinär S. Nystedt säger vara "en fullt idealisk slakthustomt" med bekväma järnvägs- och sjöförbindelser" (Bil. 3 s. 16).

Rörande platsen för slakthusanläggning härstädes uttalar sig medicinalrådet Kjerrulf sålunda (Bil. 9):

"De tomter, som vid mitt besök i Karlstad hufvudsakligen blefvo föremål för besiktning, voro:

- A. en tomt å Herrhagen nere vid nya hamnen och
- B. en plats belägen strax söder om Karlstads snickerifabrik, d. v. s. i vinkeln mellan järnvägsspåren till hamnen och renhållningsverket.

Beträffande dessa tomter anser jag, att den här ofvan med B betecknade icke bör komma i fråga, och detta af följande skäl:

- 1) Tomten får ett inklämdt läge och erbjuder för öfrigt icke den önskade formen, hvarför slakthusafdelningens och marknadsplatsens läge till hvarandra icke blir gynnsamt.

- 2) Platsen ligger för långt från hamnen.

- 3) Afloppet måste antingen dragas ut i Klarälven, hvilket icke kan tillrådas, enär denna gren af älven enligt hvad som upplyst blifvit vissa årtider är föga vattenförande, eller ock införas i stadens kloaknät, hvilket, om det än låter sig göra, dock icke är lämpligt.

- 4) Vägen till och från slakthuset måste gå öfver järnvägsspår, hvilket kan blifva hinderligt för trafiken."

Ser man till, i hvad mån tomt A uppfyller villkoren för en förstklassig tomt för ett slakthus; med därtill hörande kreatursmarknadsanläggning, finner herr Kjerrulf, att villkoret beträffande luftigt och torrt läge kan sägas blifva uppfyllt; fordran på läge i närheten af en flod eller annat större vattendrag knappt kan tänkas på gynnsammare sätt tillgodosedd, "då spillvaltnet efter en endast föregående mekanisk rening kan utsläppas i det stora vattenområde, som nya hamnen och Hammarösjön erbjuda"; Järnvägsförbindelsen är synnerligen lätt att anordna i samband med den projekterade och redan delvis utförda hamnbangården och sjöfartsförbindelsen blir utmärkt; riklig vattentillgång och möjlighet till godt aflopp kunna på tillfredsställande sätt anordnas; grunden är god; tomtens form är "den bästa möjliga, särskildt med afseende på marknadsplatsens förläggande omedelbart

intill slakthusanläggningens ena sida" och tillräckligt utrymme finnes för framtida utvidgningar.

Arkitekten Dymling yttrar i fråga om platsen (Bil. 10):

"Beträffande den i utlåtandet med B•betecknade tomten instämmer jag fullständigt därmed, att densamma af anmärkta skäl måste anses särdeles olämplig för en blifvande slakthusanläggning, i all synnerhet när man jämför den med en så i alla afseenden lämplig plats som tomt A."

De sakkunniges mening om lämpligaste platsen för en slakthusanläggning härstädes är sålunda så enstämmig, att Hälsovårdsnämnden anser ingen annan plats böra ifrågakomma än "tomt A".

Vidkommande slakthusafdelningens och kreatursmarknadens inbördes läge anser herr Kjerrulf herr Nystedts förslag bättre än herr Dymlings hufvudsakligen därför, "att marknadsafdelningen i så fall kommer närmare hamnen, hvarifrån en icke ringa tillförsel af djur kan väntas. Vidare kan", — tillägger herr Kjerrulf, — "så vidt jag kan bedöma saken, rangeringen af boskapsvagnarna efter desammas urlastning lättare ske, om kreatursmarknaden anordnas på tomtens södra del." (Bil. 9.)

På grund af de skäl, herr Dymling anfört häremot (Bil. 10), anser sig emellertid Hälsovårdsnämnden böra förordna den af honom föreslagna förläggningen af slakthusafdelningen.

I likhet med herr Nystedt har herr Kjerrulf förordnat fria hallar i stället för sammanförande af slakthallen och kylhus m. m. uti en byggnad (Bil. 9).

Herr Dymling vill emellertid "för en stad af Karlstads storlek obetingadt hålla på att sammanföra hufvudlokalerna, d. v. s. slakt- och kylhusbyggnaderna till en komplex" och anser, att anordningarna för ljus och ventilationsförhållander äfven vid sammanbyggnad kunna ordnas på fullt tillfredsställande sätt samt framhåller, att intet hinder möter för utvidgning af byggnadskomplexen och att kostnaderna skulle ganska betydligt stegras genom anordning af fria hallar (Bil. 10)

Hälsovårdsnämnden, som visserligen ej kan förneka fördelarne af fria hallar särskildt för större slakthusanläggning, finner sig dock ej öfvertygad om nödvändigheten af dylik dyrbarare anordning för en slaktinrättning lämpad efter vår stad: behof, utan förordar herr Dymlings förslag.

Kylhuset är, såsom Hälsovårdsnämnden i sin föregående framställning (Bil. 3 s. 10—11) framhållit, en af de viktigaste, men också en af de dyraste byggnaderna i en tidsenlig slaktgård.

För att nedbringa de stora kostnader, en maskinkylanläggning drager, ha herr Nystedt föreslagit att i och för kylhuset använda af kylningssystem med naturis (Bil. 3 s. 21).

Arkitekt Krümicken i Hamburg, specialist i kylanläggningar med naturis, ha

dock på förfrågan bestämdt tillrådt att för kylhus i offentligt slakthus endast använda maskinkylning. Kylanläggning med naturis vore däremot att föredraga för mindre slakterier, där skötsel af maskinella anläggningar i vanliga fall ej blir så rationell som vid en allmän slaktinrättning.

Herr Kjerrulf kan ej heller förorda herr Nys'edts förslag om användning för kylhuset af afkylningssystemet med naturis i stället för maskinkylningssystemet. "Förstnämnda system" — säger han — "har utan tvifvel afsevärda, för att icke säga stora, fördelar, där det gäller små anläggningar, där ombytet af förvaringsämnen sker endast småningom och icke såsom vid ett slakthus af någon betydighet, så att säga, på en gång, d. v. s. hufvudslaktdagarna, då större mängder ännu jämförelsevis varmt kött införas i förkylrummet" (Bil. 9).

På grund af dessa invändningar mot användning af det för offentliga slakthus hittills opröfvade afkylningssystemet med naturis för slakthus i vår stad har Hälsovårdsnämnden icke ansett sig kunna förorda herr Nystedts förslag om sådant.

Ett annat, nyare afkylningssystem, hvarå ingenjör Laurits Nilsson i Kristianstad afgifvit förslag (Bil. 12), ställer sig enligt dennes beräkningar mycket billigare i anläggningskostnad och drager enligt herr Nilsson mindre driftkostnad än den i herr Dymlings projekt upplagna, eljest brukliga maskinkylanordningen.

Herr Dymling har sedermera om herr Nilssons förslag yttrat, att driftkostnaderna för ifrågavarande kylanordning synas honom blifva betydligt billigare, och anser, att det ej vore så stor risk att försöka denna art af kylsystem under bibehållande af projektet såsom det nu är med maskinrum. "Skulle anläggningen visa sig oduglig, så är ju förlusten ej större än själfva kylgeneratoren, som ingenjör Nilsson antagit inbyggd i maskinrummet; ty lufttrumorna kunna användas och möjligen äfven en del af kylgeneratoren, som då blott behöfver flyttas till ett annat ställe, såsom t. ex. i tornets andra våning. Ishuset kan väl alltid komma till användning."

Herr Dymling har visserligen i sitt senaste kostnadsförslag (Bil. 11) likasom förut upptagit det dyrare maskinkylningssystemet, men säger, att herr Nilssons kylsystem "verkligen synes vara att tänka på".

Lektor A. H. Lindfors vid Chalmers tekniska läroanstalt, som från slakthuset i Göteborg inhämtat, att den af herr Nilsson installerade kylanläggningen i hästslakten "funktionerat fullt tillfredsställande och utan något besvär och låtit reglera sig fullt så bekvämt som den stora anläggningen med kompressoren i kylhuset," har uti sitt yttrande angående till honom inlämnade beräkningar öfver kylanordningar enligt herr Nilssons system för slakthuset i Stockholm sagt, att han anser "den föreslagna anläggningens användbarhet vara satt ulom allt tvifvel." "Edert förslag och anordningar" — skrifer herr Lindfors till herr Nilsson — "äro sådana, att jag icke kan underlåta, att uttala min glädje öfver, att ett sådant för-

slag från svenskt håll framställt och uppfunnits. Det är af en ofantlig betydelse för vår köldindustri i alla dess användningar." (Bil. 12 d).

För att i denna viktiga fråga vinna större klarhet har Hälsovårdsnämnden från en särskildt i detta afseende sakkunnig person, ingenjör Gustaf Seth i Göteborg, införskaffat utredning af anläggnings- och driftkostnader rörande kyl-, värme- och kraftanordningarna vid det tilltänkta slakthuset i Karlstad. (Bil. 13).

På grund af denna utredning, tillstyrker herr Seth, "att anläggningen utföres i enlighet med det af herr L. Nilsson afgifna förslagsanbudet alternativ III, d. v. s. med särskild luftkylare för förkyrurn och kylhall", men att elektrisk kraft med små motorer användes i stället för "en liten ångmaskin", såsom herr Nilsson förordat.

Anläggningskostnaden för den af herr Seth förordade kylanordningen jämte ishus, i afrundadt tal 12,000 kronor, ställer sig 13,000 kronor billigare än för den i herr Dymlings kostnadsförslag upptagna kylanordningen (25,000 kr.)

Den af herr Seth beräknade årliga driftkostnaden för kylanordningen (3,690 kronor) ställer sig högre än hvad herr Nilsson beräknat, beroende på, att herr Seth räknat med större antal drifttimmar än herr Nilsson. "Skulle kortare drifttid", säger herr Seth, "verkligen visa sig möjlig vid Karlstads slakthus, så talar ett sådant förhållande ännu mer till förmån för Nilssons system på grund af minskningen i de väsentliga posterna is och salt."

Herr Seth framhåller till förmån för herr Nilssons kylsystem framför maskinkylningen, dels att anläggningskostnaderna obestriddligen blifva mindre, dels att de verkliga driftkostnaderna möjligen kunna ställa sig lägre än de beräknade, om gynnsamma isanskaffningsförhållanden förekomma, dels att utgifterna för underhåll och reparation med all sannolikhet blifva betydligt mindre vid iskylningen än vid den mekaniska samt slutligen att det ur flera synpunkter, icke minst den national-ekonomiska, torde vara fördelaktigt att i största möjliga mån draga nytta af våra naturtillgångar, i detta fall isen.

Hälsovårdsnämnden anser sig på grund häraf böra föreslå herr Nilssons kylsystem alternativ III och användning af elektrisk kraft med småmotorer i stället för den i Herr Dymlings förslag upplagna maskinkylanordningen.

Den betänkliga princip, många korffabrikanter tillämpa vid sin tillverkning, nämligen att det sämsta köttet och affallet är godt nog till korf, afskräcker mången från att köpa fabrikskorf. I en offentlig slakthusinrättning åter kan den köpande allmänheten tillförsäkras fullt betryggande kontroll öfver tillverkningen. Det ligger sålunda nära till hands att i samband med ett offentligt slakthus äfven inrätta lokal för korftillverkning. Vid Odense slakthus finnes t. ex. en stor dylik anläggning med kolossal tillverkning icke endast för staden utan äfven för export.

I Eskilstunas förra året öppnade offentliga slakthus har man med sådant

exempel för ögonen anordnat lokal med tillhörande maskinutredning för korftillverkning, och äfven i Lund är dylik lokal projekterad i samband med det offentliga slakthuset. Det lider intet tvifvel, att vid offentligt slakthus under kontroll tillverkad korf bör få strykande afgång och kunna bland annat påräkna afsättning för militära behof äfvensom vid åtskilliga af de stora bruken och industrisamhällena inom länet, hvilka för närvarande för fyllande af sina behof i detta hänseende äro hänvisade hufvudsakligen till Stockholm och Göteborg, hvarifrån enligt uppgifter från fackmannahåll mycket stora kvantiteter köttvaror införas till ifrågasvarande samhällen. Förfrågningar om tomtplatser för korffabriksanläggning i närheten af det tilltänkta slakthuset hafva ock redan gjorts från främmande håll.

Hälsovårdsnämnden har emellertid ej velat ytterligare öka slakthusets anläggningskostnader genom att föreslå inrättande af korffabrik därstädes, utan ansett lämpligare att åt enskild företagsamhet öfverlåta anläggning af sådan å område, som mot skälig tomthyra upplåtes inom slaktgården, för bedrivande af korftillverkning under slakthusets kontroll.

Däremot har ansetts lämpligt att här liksom vid andra offentliga slakthus anordna salubod för kött, som enligt slakthuslagen först efter särskild behandling under besiktningsmannens kontroll får utlämnas såsom användbart till människoföda. Sådant kött förses visserligen med särskild stämpel; men önskvärdt är i alla fall, att försäljningen däraf sker under slakthusets kontroll. Såsom erfarenheten visat, köpes dylikt kött begärligt af den fattigare befolkningen.

För öfriga anordningar inom den tilltänkta slaktinrättningen hänvisas till herr Dymlings beskrifning (Bil. 4) jämte senast ularbetade förslagsritningar.

Sedan Hälsovårdsnämnden i december 1907 erhållit ritningar och kostnadsförslag till fullständig slakthusanläggning (Bil. 4), anmodades ingenjör A. Svanbom att granska kostnadsberäkningarna med hänsyn till här gällande material- och arbetspriser, hvarefter herr Svanboms beräkningar och anmärkningar (Bil. 7) meddelades herr Dymling, som sedermera i februari 1908 afgaf sitt yttrande (Bil. 8).

Dels med anledning af önskvärda förändringar i herr Dymlings förslag, hufvudsakligen för nedbringande af kostnaderna, dels på grund af sedermera framkommet förslag om annan plats för anläggningen beslöts att då som sakkunnig för ytterligare utredning i frågan tillkalla medicinalrådet G. Kjerrulf, som dock ej förr än ²⁷/₁₀ 1908 var i tillfälle att tillsammans med herr Dymling besiktiga de till plats för det offentliga slakthuset föreslagna tomterna och deltaga i ett sammanträde med Hälsovårdsnämnden för slakthusfrågans dryftande.

Herr Kjerrulfs sedermera ²⁰/₁ 1909 afgifna utlåtande (Bil. 9) delgafs herr Dymling, som ⁵/₂ 1909 skriftligen yttrade sig däröfver (Bil. 10) samt sedermera ¹⁷/₄ 1909 till Hälsovårdsnämnden aflämnade på nämndens anmodan med ledning

af herrar Svanboms och Kjerrulfs utredningar och yttranden omarbetade ritningar och kostnadsförslag (Bil. 11).

Ingeniör G. Seths utredning af anläggnings- och driftkostnader rörande kyl-, värme- och kraftanordningar afgafs ¹¹/s 1909 (Bil. 13).

Efter dessa samtliga utredningar anser sig Hälsovårdsnämnden kunna till Herrar Stadsfullmäktiges bepröfvande framlägga fullständigt förslag till offentligt slakthus å angifven plats i närheten af hamnen.

Ehuru Hälsovårdsnämnden förut fäst Stadsfullmäktiges uppmärksamhet på nytan och nödvändigheten af en allmän slaktinrättning för behöflig och fullt tillfredsställande köttkontroll samt för kött-handels ledande in på sund och redbar väg, vill Hälsovårdsnämnden, med hänvisning för öfrigt till hvad som i nämndens framställning ¹⁹/s 1907 uttalats samt till stadsveterinär Nystedts därtill fogade utlåtande (Bil. 3), i minnet återkalla de viktigaste fördelarna af en allmän slaktinrättning i korthet sammanfattade:

1) Den sakkunniga undersökning af djuren först i lefvande tillstånd och sedan såsom slaktade, som i en sådan inrättning utöfvas, lämnar allmänheten trygghet och skydd mot de faror för hälsa och lif, förtärandet af okontrolleradt kött kan medföra (Bil. 3 s. 4—6; 17).

2) Slakten kan försiggå med ojämförligt större snygghet och bekvämlighet än i vanligt slakteri (s. 7; 19).

3) Olägenheter, ja våda för allmänna sundheten af här och där kringspidda slakterier, svåra att öfvervaka, undanrödjas (s. 7; 18).

4) Slaktarnas ömsesidiga kontroll medför tillgång på bättre kött, större yrkesskicklighet, mildare behandlingssätt af djuren samt mera renlighet och noggrannhet i handteringen (s. 7—8; 21).

5) Slaktinrättningens kylhus lämnar tillfälle för alla slaktare att under längre tid förvara kött, som genom sådant förvaringssätt dessutom vinner i godhet (s. 10—11; 19).

6) Allt slaktaffall kan lätt och på ändamålsenligt sätt tillgodogöras (s. 7; 20).

7) Industri af olika slag (korftillverkning under kontroll, talgsmältning m. m.) framkallas (s. 20).

8) Tillfället att vid slaktinrättningen lättare afyttra göddjur uppmuntrar kreatursägare att bättre lägga sig vinn om uppfödande af slaktdjur (s. 8; 18).

9) Den regelbundna tillförseln af slaktdjur gör, att slaktare utan mellan-händer kunna förskaffa sig lämpliga djur, och drager dessutom med sig ökad tillförsel af andra landtmannaprodukter (s. 8; 19; 20).

10) Köttillgången blir jämnare, köttets beskaffenhet bättre, och sund konkurrens främjas (s. 20).

Att köttet ej fördyras genom slakthus- och köttbesiktningstvång, har medicinalrådet Kjerrulf ovedersägligen ådagalagt genom insamladt material från utlandet, och erfarenheten från offentliga slakthus här i landet yttermera bekräftat (Bil. 3 s 8).

Hälsovårdsnämnden vill därför liksom herr Kjerrulf "uttala den förhoppning, att motsländarne till den ifrågavarande reformen en gång för alla skola hafva förlorat lusten att använda dessa af dem förut så gärna använda skälen emot en af vår tids största hygieniska reformer".

Dessa fördelar, som tala ett kraftigt språk till förmån för införandet af offentligt slakthus i ett stadssamhälle i allmänhet, måste i vår stad kunna påräkna så mycket mera beaktande, som det här äfven gäller att afhjälpa påtagliga missförhållanden i fråga om slakt och införsel af kött, hvilka gifvit anledning till upprepade framställningar från Hälsovårdsnämnden och nu äfven till herr Byttners motion.

Det antages numera, att smittämnet till en med tarntyfus närsläktad sjukdomsform (paratyfus) ofta sprides genom kött. Uti Örebro Hälsovårdsnämnds årsberättelse för 1908 säges med afseende härpå: "om detta antagande är riktigt, bör det ej förvåna, att denna sjukdom blifvit så godt som epidemisk i Örebro — — —. Med hänsyn till möjligheten af denna nya sanitära fara genom en ofullständig köttkontroll är en snar lösning af frågan om införande af slakt- och köttbesiktningstvång för staden ännu mera af behofvet påkallad."

Visserligen har någon sådan epidemisk förekomst af nyssnämnda sjukdom icke gjort sig gällande här i staden; men då och då uppträdande spridda fall däraf böra mana att i tid taga varning af den ledsamma erfarenhet, som Örebro fått göra. Oaktadt nytt tidsenligt epidemisjukhus där finnes uppfördt, har utrymmet å detta under förra året visat sig olillräckligt och lägenhet å annan plats i staden måst förhyras för vård af de många i mera nämnda sjukdom insjuknade.

Deo, som i kostnaderna för anläggningen af offentligt slakthus finner anledning till betänksamhet och fruktar, att en sådan inrättning ej skall bära sig, ehuru rik erfarenhet från skilda håll borde undanrödja sådana farhågor, må i alla fall, om han ser saken uteslutande ur ekonomisk synpunkt och förbi-ser eller ringaktar hvad humaniteten kräfver, äfven taga med i räkningen hvad man genom ohälsas eller sjukdomars förebyggande, hvartill slakt- och köttbesiktningstvång i sin mån bidraga, kan spara i utgifter icke blott för sjukvård utan ock för underhåll af enskilda personer eller hela familjer på grund af sjukdomsfall och följder däraf.

De väl ännu i någorlunda färskt minne lefvande "köttskandalerna i Karlstad" (Bil. 14) för ett par år sedan, som hälsopolisen lyckades uppdaga och avslöja,

torde utgöra tillräckligt talande exempel på hvad slaktare och köttförsäljare djärfvas förelaga i ett samhälle, där slakt- och köttbesiktningstväng ej sälter hämsko för sådant, och hvilka faror till hälsa och lif från dylikt håll hota ett samhälles innevånare.

Rörande utsikten för slakthuset att förränta sig har Hälsovårdsnämnden förut (Bil. 3 s. 13) påpekat, att förhållandena nu ställa sig gynnsammare, än då slakthuskommittén 1904 afgaf sitt betänkande, på grund af stadens på senare tiden snabbt stigande utveckling, Värmlands regementes förestående förläggning hit samt den af herr Nystedt (Bil. 3 s. 15—16) i utsikt ställda större direkta tillförseln af slaktdjur icke blott med järnväg utan äfven sjöledes vida öfver lokalbehofvet genom slakthusets förläggande i omedelbar närhet af hamnen och med synnerligen lättordnad järnvägsförbindelse.

På senaste tiden har en ny omständighet tillkommit, som väl förtjänar att uppmärksammas.

Genom den nyligen mellan Sverige och Norge ingångna öfverenskommelsen rörande köttexport till det senare landet har vår stad enligt medicinalrådet Kjerrulf, som å svenska regeringens vägnar deltagit i öfverläggningarna för nämnda öfverenskommelse, stora utsikter att erhålla stor export på Norge, så snart slakthus här kommit till s'änd. Exportslakten blir utan tvifvel större ju förr slakthuset blir färdigt, emedan denna annars söker sig andra banor (Bil. 9). Herr Kjerrulf har sedermera vid sammanträffande med herr Dymling bedt denne för Hälsovårdsnämnden än en gång betona, att exporten af slaktadt kött från Sverige till Norge bör blifva ganska stor. Dock är det därför viktigt, att den kommunala slakthusanläggningen kommer till stånd så snart som möjligt. Herr Kjerrulf uttalade äfven den farhågan, att, om slakthuset ej snart kommer till stånd, danskarne erhålla så fast fot, att det sedan blir svårt att undantränga dem.

Det torde ej heller vara ett för djärft antagande, att den i afvaktan på ett offentligt slakthus i Karlstad hvilande frågan om en slakteriförening för länets jordbrukare med utsikten till köttexport till Norge på allvar återupptages, så snart Karlstad bestämmer sig för uppförande af en allmän slaktinrättning och tillfälle därigenom beredes för rätt ordnad köttexport äfvensom för kontrollerad köttindustriell verksamhet här på platsen (Bil. 2 s. 9—10).

En sådan bör enligt hvad förut är antydt kunna nå en stor utveckling med god afsättning icke blott på platsen, utan äfven till bruken och industrisamhällena inom länet samt andra orter.

I ärendets fullständiga utredning bör själfallet äfven ingå en beräkning af anläggningens årsinkomst och årsutgifter.

En sådan är af Hälsovårdsnämnden uppgjord på följande sätt:

Approximativ beräkning af slakthusets inkomster och utgifter under ett år.

*Inkomster:**Slakt- och besiktningafgifter:*

för storboskap (3,500 st. à 3: 50 kr.)	12,250: —	
» kalffvar, större (1,200 st. à 1: — kr.)	1,200: —	
» » » för export (1,200 st. à 1: — kr.)	1,200: —	
» » mindre (3,000 st. à 50 öre).....	1,500: —	
» får (1,000 st. à 50 öre)	500: —	
» svin (3,000 st. à 2: 50 kr.).....	7,500: —	
» hästar (200 st. à 3: 50 kr.).....	700: —	24,850: —

Stallhyror (skötsel och fordring af djuren, men ej foder, däri inbegripet).

för storboskap (3,000 dygn à 50 öre)	1,500: —	
» kalffvar (3,000 dygn à 25 öre)	750: —	
» får (500 dygn à 20 öre)	100: —	
» svin (1,000 dygn à 40 öre).....	400: —	
» hästar (200 dygn à 50 öre)	100: —	2,850: —

Vågafgifter:

för storboskap och hästar (2,000 st. à 40 öre)	800: —	
» småboskap och svin (6,000 st. à 20 öre).....	1,200: —	2,000: —

Afgifter:

för kylceller (96 m ² à 45 kr.).....	4,320: —	
» uppställning af kreatur & försäljningsplatsen...	650: —	4,970: —

Försäljning:

af villkorligt godkänt kött	100: —	
» destruktionsprodukter.....	700: —	
» foder, strö, stallspillning m. m.	280: —	1,080: —

Summa 35,750: —

Utgifter:

Ränta och amortering à 5 ¹ / ₂ % à 315,500 kr.....	17,352: 50
--	------------

Aflöningar:

föreståndaren (jämte bostad med värme).....	4,000: —	
bokhållare (kvinnlig).....	1,000: —	
hallmästare (jämte bostad med värme)	1,000: —	
biträde vid trikinundersökning	800: —	
eldare (jämte bostad med värme).....	1,000: —	
2 drängar (jämte bostad med värme)	1,200: —	9,000: —

<i>Värmeledningens, kylanläggningens och elektriska kraftens drift</i>	5,310: —
<i>Elektrisk belysning</i>	1,500: —
<i>Vatten</i>	500: —
<i>Underhåll af byggnader och maskiner</i>	1.200: —
<i>Assurans</i>	140: —
<i>Trycksaker och telefon</i>	210: —
<i>Oförutsedda utgifter</i>	537: 50
	Summa 35,750: —

Det säger sig själft, att denna del af utredningen är förenad med vissa vanskligheter. Beräkningens resultat äro väsentligen beroende bland annat af de afgifter för anläggningens nyttjande, som af Kungl. Maj:t varda bestämda, af det antal kreatur af olika slag, som kan väntas infördt till anläggningens olika delar, jämte åtskilliga andra förhållanden, som till en början icke kunna med tillräcklig noggrannhet bedömas.

Uti lag om ändrad lydelse af § 8 i slakthuslagen säges, att afgifterna i den taxa, som fastställes för minst ett år i sänder, ej må sättas högre, än som kan anses erforderligt till betäckande af stadens kostnader för köttets besiktning och stämpling samt till betäckande jämväl af kostnaden för slakthusets förvaltning och underhåll jämte skällig ränta å anläggningskapitalet (Bil. 2 s. 85).

Det gäller sålunda att, sedan utgifterna med så stor sannolikhet som möjligt uträknats, å inkomstsidan söka finna de siffror, som böra anses behöfliga för utgifternas täckande. Hälsovårdsnämnden har härvid funnit lämpligt att utgå från förhållandena, sådana de väntas gestalta sig år 1912, därest anläggningen till den tiden hunnit blifva färdig att tagas i bruk.

Vid utgifternas beräkning har Hälsovårdsnämnden tagit till ledning de siffror herr Dymling senast meddelat efter samråd med ingenjör Seth och direktören för Göteborgs slakthus, hvarvid hänsyn tagits till användning af Laurits Nilssons frigatorssystem i stället för maskinkylning.

Genom användning af detta system minskas de af herr Dymling i hans förslag (Bil. 11) till 328,500 kronor beräknade anläggningskostnaderna med 13,000 kronor till 315,500 kronor.

De i Karlstads sparbank inestående gåfvomedlen för uppförande af ett offentligt slakthus i Karlstad utgjorde $\frac{1}{4}$ 1909 ett belopp af 32,839: 08 kronor, som med ränta beräknas att $\frac{1}{4}$ 1910 uppgå till 34,134: 71 kronor. Med afdrag af dessa medel från de beräknade anläggningskostnaderna återstår en summa af 281,365: 39 kronor att anskaffa på annan väg.

Härvid lorde böra påpekas, att till år 1914 en behållning af omkring 25,000 kronor å Eneströmska fonden blir tillgänglig för allmännyttigt ändamål. Hälso-

vårdsnämnden tillåter sig föreslå, att nämnda behållning användes till afbetalning å de lånemedel, som blifva nödiga för slakthusanläggningen. Återstoden af låne-medlen föreslås till afbetalning på längre tid.

Utgifterna för värmeledningens, kylanläggningens och den elektriska kraftledningens drift äro af herr Dymling beräknade i enlighet med ingenjör Seths utredning alternativ V (Bil. 13).

I fråga om personalen anser ingenjör Selh en maskinist obehöflig, då maskinkylning ej användes, och en duglig eldare tillräcklig att sköta eldningen af pannorna samt iskylningen. För bokföringen kan kvinnligt biträde användas. I stället för af herr Dymling föreslagna biträden vid trikinundersökning (en profskärare och en mikropist, hvardera med 600 kronor årlig lön) anser Hälsovårdsnämnden efter samråd med stadsveterinären, som hittills ensam skött trikinundersökningarna, ett årligt anslag af 800 kronor till biträde vid profskärning och mikroskopering tillräckligt.

I Eskilstuna användas vid större tillförsel af svin inlärda kvinnliga biträden, som erhålla 75 öre i timmen, då de behöfva tagas i anspråk.

Portvakt anses icke behöflig.

Ränta och amortering å anläggningskapitalet hafva upptagits till $5\frac{1}{2}$ proc. Afdrag å detta senare har icke gjorts för gåfvomedlen.

Rörande inkomsternas beräkning må följande nämnas.

Med ledning af uppgifter, som genom hälsopolisen (Stadsveterinären och Sundhetstillsyningsmännen) insamlats från 26 slaktare och malvaruhandlare i staden kan numera antalet genom dessa näringsidkares händer under ett år gående slaktdjur och kreaturskroppar uppskattas till:

Storboskap	3,000
Kalfvar (större och mindre) . .	2,700
Får	600

Härtill kommer antalet å köttbesiktningshyrån undersökta svinkroppar, som under år 1908 utgjort 2,600, samt omkring 200 slakthästar om året.

Svårare är att beräkna antalet kreaturskroppar, som, hela eller styckade, torgföras eller af enskilda personer tingas direkt från landet; dock anser sig hälsopolisen på grund af sina under de dagliga ronderna å salutorget gjorda iakttagelser och förfrågningar hos landtmän kunna uppskatta antalet till minst:

Storboskap	500
Kalfvar	1,500
Får	400

Lägger man dessa siffror till grund för beräkning af sannolika antalet slaktdjur och kreaturskroppar, som år 1912 borde kunna påräknas för slakt i då öpp-

nadt offentligt slakthus härstädes eller för besiktning och stämpling å därmed för-
enad köttbesiktningsbyrå, torde följande siffror ej böra anses för höga:

Storboskap	3,500
Kalfvar, större	1,200
” , mindre	3,000
Får	1,000
Svin	3,000
Hästar	200

I antalet större kalfvar äro här ej medtagna sådana, som kunna påräkna:
komma att i ock för export till Norge gå genom slakthuset eller köttbesiktnings-
byrån. Antalet för sådan export afsedda gödkalfvar har från 384 stycken under
år 1907 af Stadsveterinären och den här stationerade länsveterinären besiktiga-
stigit till 1,012 stycken under år 1908, och under innevarande år (1909) har
antalet till midten af september redan uppgått till 985, hvadan, då under året
återstående månader en afsevärd export kan förväntas, slutliga antalet för åre
bör ganska mycket öfversliga fjorårets. Sedan öfverenskommelse i fråga om dy-
lik export träffats mellan Sverige och Norge, torde den redan började öknin-
ger stiga än mera, om offentligt slakthus här snart kommer till stånd. (Enligt till-
gängliga uppgifter utfördes under år 1908 till Norge 2,477 gödkalfvar från
Värmland.)

Å köttbesiktningsbyrån härstädes har antalet trikinundersökta svinkroppar
sedan år 1905 ökat med omkring 200 stycken årligen. Det för år 1912 be-
räknade antalet 3,000 (mot 2,600 för år 1908 undersökta) kan sålunda ej anse-
för högt, snarare väl lågt.

De öfriga siffrorna kunna ej heller anses för höga, om de gälla redan nu

Med tillämpning af de i Göteborg och Malmö gällande slaktafgifterna för til-
slakthuset införda levande djur och till samma belopp fastställda afgifterna fö-
införda kreaturskroppar böra följande inkomster kunna påräknas för offentlig
slakthus och därmed förenad köttbesiktningsbyrå i Karlstad:

för storboskap (3,500 à 3 kr.)	10,500 kronor
” kalfvar, större (1,200 à 1 kr.)	1,200 ”
” ” för export (1,200 à 1 kr.)	1,200 ”
” ” mindre (3,000 à 50 öre)	1,500 ”
” får (1,000 à 50 öre)	500 ”
” svin (3,000 à 2 kr.)	6,000 ”
” hästar (200 à 3 kr.)	600 ”
	<hr/>
S:a	21,500 ”

Besiktningsavgiften för kalfvar, som redan nu exporteras till Norge, utgår med en krona för hvarje kropp, d. v. s. med samma belopp, som enligt ofvanstående beräkning i fråga om större kalf utgår för begagnande af slakthall med därtill hörande anordningar jämte undersökning före och efter slakten med tillhörande stämpling eller för införd större kalkkroppens undersökning och stämpling å slakthusets köttbesiktningsbyrå.

I hvad utsträckning äfven större nötkreatur för samma export kunna påräknas för slakthuset eller köttbesiktningsbyrån, kan för närvarande ej förutsägas med någon sorts visshet; men antagligen kommer äfven storboskap att i sådant syfte tillföras slakthuset.

Användes den af Kungl. Maj:t för Eskilstuna slakthus och köttbesiktningsbyrå fastställda taxan, erhålles följande siffror:

för storboskap (3,500 à 4 kr.)	14,000 kronor
„ kalfvar, större (1,200 à 1 kr.)	1,200 „
„ „ för export. (1,200 à 1 kr.)	1,200 „
„ „ mindre (3,000 à 75 öre)	2,250 „
„ får (1,000 à 75 öre)	750 „
„ svin (3,000 à 2: 50)	7,200 „
„ hästar (200 à 4 kr.)	800 „
	<hr/>
	S:a 27,400 „

I Hälsovårdsnämndens approximativa beräkning af slakthusets inkomster och utgifter har med tillämpning af en taxa, som är lägre än den i Eskilstuna gällande, men något högre än Göteborgs- och Malmötaxan, erhållits en beräknad inkomst af 24,750 kronor, som med tillägg af hvad stallhyror, vågafgifter, kylhus m. m. beräknas inbringa skulle täcka de beräknade utgifterna.

Af lätt insedda skäl kan de uppställda beräkningarnas tillförlitlighet prövas, först sedan slaktinrättningen under ett år eller något mera varit i användning. Skulle det då visa sig, att de ej hålla profvet, kan vid förnyad framställning hos Konungen om fastställelse å taxorna förhöjning af afgifterna eller måhända sänkning af dem rätta missförhållandet.

På grund af hvad som anförts får Hälsovårdsnämnden härmed hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta:

att med afslag å herr Byttners motion om byggande af ett mindre slakthus för sin del godkänna och hos Konungens Befallningshafvande anhålla om gillande af den plan till offentligt slakthus, som återfinnes i bifogade af arkitekten O. Dym-

ling upprättade ritningar med tillhörande beskrifning och kostnadsförslag, men med användning af kylanordningar enligt herr Laurits Nilssons frivatorssystem i stället för det i herr Dynlings förslag upptagna maskinkylningssystemet;

att till tomt för det offentliga slakthuset upplåta ett å bifogad karta angifvet område söder om Tegnérsgatan å Herrhagen samt att för framtida anordnande af kreaturstorg reservera det norr om nyssnämnda område belägna kvarleret Mimer;

att å nämnda område söder om Tegnérsgatan låta för det offentliga slakthuset uppföra byggnader och vidtaga anordningar i hufvudsaklig öfverensstämmelse med förut nämnda ritningar jämte tillhörande beskrifning och kostnadsförslag samt till beräknad kostnad af 315,500 kronor;

att tillsätta en byggnadskommitté af tre personer med uppdrag att, sedan planen vunnit gillande af Konungens Befallningshafvande, gå i författning om utförandet af den beslutade slakthusanläggningen med rätt för kommittén att vidtaga de mindre förändringar, som under arbetets gång kunna visa sig lämpliga, samt med bemyndigande att å stadens vägnar träffa aftal med vederbörande järnvägsstyrelser om anläggning och trafikerande af järnvägsspår till slakthusanläggningen;

att för byggnadskommittén meddela föreskrift, att byggnadsarbetena skola i sin helhet eller delvis utbjudas på entreprenad, samt att byggnadskommittén skall ej blott mot arvode, hvarom öfverenskommelse ingås, antaga en eller flera sakkunniga personer till biträde vid utarbetandet af detaljritningar, arbetsdevis och entreprenadskontrakt samt till utöfvande af öfverinseende öfver arbetenas behöriga utförande, utan äfven att, i mån af behof och mot redovisningsskyldighet, ur stadskassan uppbära de för fullgörande af kommitténs uppdrag nödiga medel;

att dessa medel skola hufvudsakligen anskaffas genom lån, ställt på längre återbetalningstid, men till dess sådana lånemedel blifva tillgängliga af Drätselkammaren förskjutas, för hvilket ändamål Drätselkammaren bemyndigas att, utöfver de af Karlstads sparbank för uppförande af offentligt slakthus i Karlstad skänkta medel, upptaga lån till återbetalning inom kortare tid samt att den till år 1914 uppkommande behållningen af Eneströmska fonden, beräknad till omkring 25,000 kronor, må användas till afbetalning å den för slakthusanläggningen nödiga lånesumman;

att anmoda byggnadskommittén att i tillräcklig tid före anläggningens fullbordan hos Stadsfullmäktige göra framställning om de åtgärder, som från Stadsfullmäktiges sida erfordras för uppgörande dels af taxor å de afgifter, staden skall äga uppbära för köttbesiktning och stämpling samt för begagnande af stadens slakthus och försäljningsplats för levande kreatur jämte där vidtagna anordningar, dels ock af bestämmelser rörande slakthusets och försäljningsplatsens fövaltning samt instruktioner och aflöningsstat för de befattningshafvare, som bära anställas vid ifrågavarande inrättning;

att hos Konungens Befallningshafvande göra framställning om stadgande af köttbesiktning- och slakttvång för staden och dess område att inträda, så snart slakthusanläggningen blifvit efter afsyning och godkännande af Konungens Befallningshafvande färdig att tagas i bruk.

Hälsovårdsnämnden har härmed fullgjort sitt genom Herrar Stadsfullmäktiges beslut af den 19 Juni 1907 erhållna uppdrag att i samband med afgifvande af slutligt yttrande öfver herr Byttners motion snarast möjligt låta uppgöra ritningar och kostnadsförslag till ett offentligt slakthus för staden. Ehuru Hälsovårdsnämnden tillfulto inser, att tvekan kan uppstå, om under nuvarande tryckta konjunkturen tidpunkten är lämplig för utförande af ifrågakvarande företag, vill dock Nämnden erinra dels därom, att den ekonomiska bärkraften af ett slakthus i möjligaste mån är garanterad genom bestämmelser i gällande slakthuslag, dels ock om de tungt vägande skäl, som af de tillkallade specielle sakkunnige i deras respektive utlåtanden framhållas, och som visa, af hvilken alldeles särskild betydelse det är för framgången af just detta slakthus, att det så fort ske kan kommer till stånd. Det ligger ju alltid inom Herrar Stadsfullmäktiges skön att vid bifall till framställningen föreskrifva den tidpunkt för arbetets utförande, som af Herrar Fullmäktige pröfvas gynnsam.

Som ofvan.

In fidem:

OTTO ÅGREN.

Bilagor.

- Bil. 1 = Den 1897 tillsatta slakthuskommitténs utlåtande.
» 2 = Kommittéutlåtande i fråga om bildandet af en slakteriförening i samband med offentligt slakthus.
» 3 = Hälsovårdsnämndens framställning till Stadsfullmäktige ^{22/6} 1907 (rörande hr Byttners motion) och Stadsveterinär S. Nystedts utlåtande (Stadsfullmäktiges i Karlstad handlingar 1907 ^{19/6} Ser. A. N:r 5 A 8.)
» 4 = Arkitekt O. Dymlings beskrifning och kostnadsförslag till slakthus i Karlstad 1907.
» 5 = Stadsveterinär S. Nystedts skrifvelse ^{7/6} 1907 till stadsveterinären i Karlstad.
» 6 = Arkitekt O. Dymlings yttrande ^{7/12} 1907 angående stadsveterinär S. Nystedts ^{10/6} 1907 gjorda förslag om uppförande tills vidare af endast en del af slakthusanläggningen.
» 7 = Ingeniör A. Svanboms granskning af arkitekt O. Dymlings kostnadsförslag.

- » 8 = Arkitekt O. Dymlings yttrande med anledning af ingenjör A. Svanboms granskning.
- » 9 = Medicina rådet G. Kjerrulfs utlåtande ²⁰/₁ 1909.
- » 10 = Arkitekt O. Dymlings yttrande febr. 1909 med anledning af medicinalrådet G. Kjerrulfs utlåtande.
- » 11 = Arkitekt O. Dymlings nya kostnadsförslag till slakthus i Karlstad April 1909.
- » 12 = Herr Laurits Nilssons skrifvelse till Arkitekt O. Dymling med anbud a, b, c, d för kylinredning i slakthuset ¹⁷/₃ 1909 m. m.
- » 13 = Ingenjör G. Seths utredning af anläggning och driftkostnader rörande kyl-, värme- och kraftanordningarna vid slakthuset.
- » 14 = Tidsningsurklipp rörande »Köttskandalerna i Karlstad».

Kostnadsförslag till slakthus i Karlstad.

I. Administrationsbyggnaden och Undersökningsbyrån för infördt kött.

Schaktning	kbm.	640	1: 50	960: --
Gråstensmurar i bruk	»	120	12: 50	1,500: --
Gråstens kallmur	»	210	9: 50	1,995: --
Granit och nubbstenssockel incl. bakmur	»	100	20: --	2,000: --
Sockellist af granit incl. fönsterbänkar	lm.	80	15: --	1,200: --
Kalkstensband	»	40	6: 50	260: --
Slut- och anfangstenar af kalksten	st.	50	3: 50	175: --
Fönsterbänkar af kalksten	»	15	12: --	180: --
Dörröfverliggare af granit	»	2	25: --	50: --
2 stens tegelmur med puts och fogning,	kvm.	330	13: --	4,290: --
1 ¹ / ₂ stens mur med d:o d:o	»	60	10: 50	630: --
2 stens mur med puts å två sidor	»	60	12: --	720: --
1 ¹ / ₂ stens mur med pust å två sidor	»	170	9: 50	1,615: --
Skorstensmurverk	kbm.	20	30: --	600: --
Isolering	kvm.	65	1: 50	97: 50
1 stens mur	»	37	7: --	259: --
1 ¹ / ₂ stens mur resp. Cloisongväggar med pust å två sidor	»	288	6: 50	1,872: --
Gafvelbetäckningar af plåt	lm.	40	3: --	120: --
Garderobs- och klosettväggar	kvm.	58	4: --	232: --
Golf af betong med cementbelag	»	204	4: 50	918: --
Golf af betonghvalf med viktoria-plattor	»	55	15: --	825: --
Betonghvalf mellan jernbalkar incl. underputs och 3,1 cm. golf å rear med trossfyllnad	kvm.	90	10: 50	945: --
Golf af bjelkar med spräckpanel, puts, trossfyllnad och golf	»	273	7: 50	2,047: 50

Afdelningsväggar å källare och vind incl. dörrar	»	90	2: 50	225: —
Ytterdörrar 1,5×2,8 kompletta	4	90: —	360: —
d:o 1,0×2,50	»	4	70: —	280: —
Innerdörrar i våningarna, kompletta	34	25: —	850: —
d:o i källaren	»	6	18: —	108: —
Glaspartier 1,80×3	2	100: —	200: —
Fönster kompletta 1,70×1,90	st.	7	55: —	385: —
» 1,20×1,90	»	16	40: —	640: —
» mindre	»	17	25: —	425: —
Källare och vindsfönster	»	11	15: —	165: —
Granittrösklar	»	8	18: —	144: —
Granittrappor	lm.	11	10: —	110: —
Granitsockel framför undersökningsbyrån	»	10	18: —	180: —
Kalkstenstrappa till källaren	steg	13	8: —	104: —
Kalkstenstrappa på jernsättsteg	»	40	15: —	600: —
Smidesjärnsbarrier i trappan med handräcke	lm.	15	20: —	300: —
Runda ledstänger å krokar	»	22	4: —	88: —
Yttertak med stolar komplett täckt med tegel	kvm.	210	6: —	1,260: —
Takkurar	st.	2	60: —	120: —
Putsade tak och väggar i vindsvåningen incl. spräckpanel och fülle	kvm.	124	3: 75	465: —
Yttertak komplett täckt med träcement incl. innertak af spräckpanel, puts och trossfyllnad	»	180	6: —	1,080: —
Plåtbetäckning och tak öfver	50: —
Hängrännor	lm.	56	2: 50	140: —
Stuprör	»	44	2: 50	110: —
Gjutjernskolonner för det franskjutande taket framför undersökningsbyrån	st.	3	81: —	243: —
Fotlister	lm.	350	0: 25	87: 50
Cementhålkälar vid golfvet	»	35	0: 50	17: 50
Gipslister	»	130	1: 10	143: —
Hålkälar vid taket	»	170	0: 50	85: —
Takrosetter	st.	10	4: —	40: —
Skorstensåftäckningar	»	2	20: —	40: —
Fotbeslag å skorstenar	»	2	8: —	16: —
Ankarjern och smide	400: —
Fotskrapor	st.	8	10: —	80: —
Friskluftsventiler	»	16	6: —	96: —
Persienner	»	24	8: —	192: —
Kokspisar	»	3	60: —	180: —
Kök- och skafferiiinrede	»	3	160: —	480: —
Garderobinrede	»	8	15: —	120: —
Tamburinrede	60: —

Inrede i serveringsrum	100: -
D:o i toalettrum	300: -
D:o i kontorsrum	400: -
D:o i undersökningsbyrån och rummen därstädes	1,000: -
Eolos hufvar	400: -
Målning	3,000: -
Afträde vid nordvestra gränsen	350: -
Diverse oförutsedt, ritningar, tillsyn etc.	3,290: -
	<hr/>
	Summa Kronor 43,000: -

II. *Slakthuskomplexen.*

Betonggrundpelare incl. schaktning	lm.	310	25: --	7,750: -
Grundbetong	kbm.	300	18: --	5,400: -
Jerninlägg af 16 m/m smidjern	kg.	6,000	0: 25	1,500: -
Granitsockel med bakmurning af tegel	kvm.	96	22: --	2,112: -
Isolering	»	325	1: 50	487: -
3 ¹ / ₂ stens mur	»	335	19: --	6,365: -
2 ¹ / ₂ stens mur	»	200	14: --	2,800: -
2 stens mur	»	760	11: --	8,360: -
1 ¹ / ₂ stens mur	»	600	8: --	4,800: -
Inmurning af lister och simser	lm.	400	1: 20	480: -
Utvändig fogning resp. puts	kvm.	830	1: 30	1,079: -
Granitidostycken vid dörrar	st.	16	20: --	320: -
Murade solbänkar med plåtbeslag	»	71	2: 50	177: -
Gafvel och listtäckningar med plåt	lm.	80	3: --	240: -
Tourellbetäckningar af plåt	st.	2	8: --	16: -
Skorstensaftäckningar af cement	»	2	20: --	40: -
Granittrösklar	»	16	18: --	288: -
Granitpilastrar	»	4	15: --	60: -
Kompleta jernfönster 1,60 × 2,80	»	5	60: --	300: -
D:o d:o 1,60 × 2,40	»	5	50: --	250: -
D:o d:o 1,20 × 2,40	»	18	45: --	810: -
D:o d:o 0,90 × 2,40	»	3	40: --	120: -
Mindre fönster c.a 1,5 m ² ..	»	30	30: --	900: -
Kylhusfönster	»	4	80: --	320: -
Kompleta skjutdörrar större	»	12	55: --	660: -
D:o d:o mindre af jern	»	3	45: --	135: -
D:o yttre flygeldörrar	»	9	50: --	450: -
D:o d:o enkeldörrar	»	4	30: --	120: -
D:o inre flygeldörrar	»	8	40: --	320: -
D:o d:o enkeldörrar	»	7	25: --	175: -
Golf af granitplattor å betong	kvm.	324	18: --	5,832: -
Golf af klinkerplattor å betong	»	400	8: --	3,200: -

Golf af 2 lag betong slaggisolering och klinkerplattor	»	310	10: —	3,100: —
Golf af viktoriaplattor å betong	»	48	10: —	480: —
Golf af 2,5 cm. cement å betong	»	150	4: 50	675: —
Golf af klinker på plattor å betong	»	34	8: —	272: —
Golf af betongvälf mellan jernbalkar med asfaltbelag	»	25	6: 50	162: 50
Bremerhvalf öfver kylrummen med torfströfylla och underputs	»	325	12: 50	4,062: 50
Yttertak öfver kylrummen af träcement komplett	»	368	6: —	2,208: —
Yttertak öfver öfriga rum, incl dubbelpanel med mellanlag af komprimerad tjärpapp dubbelrörning och puts	»	1,040	8: 50	8,840: —
Yttertak öfver vattentornet täckt med plåt komplett	»	48	7: —	336: —
Tornbekröning				15: —
Lanterniner öfver slakthallarna	st.	5	180: —	900: —
D:o mindre öfver gången	»	2	110: —	220: —
D:o öfver förkylrummet med tredubbla fönster (större)	»	4	150: —	600: —
D:o öfver kylrummet (mindre)	»	6	100: —	600: —
D:o öfver ångpannerummet	»	1	90: —	90: —
Eolushufvar öfver slakthallar och tarntvätrum	»	16	50: —	800: —
Gjutjernspelare 5 m. hög	»	15	100: —	1,500: —
D:o 3,20 m. hög	»	2	60: —	120: —
Barrier framför dödkätten	lm.	14	20: —	280: —
Granittrappa till ångpannerummet incl. mur med granitbetäckning och smidesbarrier				350: —
Trappa och ramp till dödkätten i svinslakthallen				180: —
Jernbalkar	kg.	10,400	0: 20	2,080: —
Mur i ångpannerummet incl. smidesjernsbarrier och tvenne smidjernstrappor				300: —
Ramp med mur till svinhallarna				250: —
Stuprör	lm.	60	2: 50	150: —
Ankarjern och smide				600: —
Invärdig puts å tegelväggar	kvm.	1,840	0: 80	1,472: —
Skrombergarevetering å väggarna	»	960	7: —	6,720: —
Rabitsväggar kring varmkammaren	»	20	7: —	140: —
Afdelningsvägg i Tarntvätrum för svin	»	10	15: —	150: —
Inmurning af tvenne ångpannor				800: —
Murning af fundament för maskinen, skålkittlar och cisterner				1,000: —
Klosettväggar incl. dörrar	kvm.	15	5: —	75: —
Skåp och bänkar, klädhängare etc. i gesell och badrummen				500: —

Inredning i rum för mästarerna	600: --
Smidjerns vendeltrappa i vattentornet.....	200: --
Målning.....	6,000: --
Inredning i slakthallar, kylrum och tarntvätt enl. Munktells förslag	32,300: --
Ångpannor incl. uppvärmning af hallar och tarntvätttrum etc.....	6,000: --
Kylanläggning komplett incl. kall- och varmvattencisterner	25,000: --
Inredning af sterilisator.....	1,800: --
D:o af mindre destruktionsapparat	2,300: --
Diverse oförutsedt, ritningar etc.	18,111: --

Summa Kronor 184,000: --

III. Slaktstallet.

Schakt	kvm.	235	1: 50	352: 5
Gråstensgrund kallmur	kbm.	146	9: --	1,314: --
Betonggrund	»	8	18: --	144: --
Isolering	kvm.	80	1: 50	120: --
Granitsockel med bakmurning och fogning ..	»	40	22: --	880: --
Granitsidostycken	st.	4	20: --	80: --
2 stens mur incl. fogning å två sidor.....	kvm.	163	14: --	2,282: --
1½ stens mur » » » » »	»	260	11: --	2,860: --
Rabistak öfver trappan	»	6	6: 50	39: --
Balkongen till hörännnet	40: --
Jernbalkar	kg.	3,660	0: 20	732: --
Gjutjärnspelare	st.	8	75: --	600: --
Flygeldörrar till stallarna	»	2	80: --	160: --
D:o » hörännnet	»	1	45: --	45: --
Innerdörrar af smidjern	»	2	75: --	150: --
Jernfönster	»	29	18: --	522: --
D:o	»	22	15: --	330: --
Golf af betong med cementbelag	kvm.	250	4: 50	1,125: --
Klinkerrännsten	lm.	50	1: 50	75: --
Moniervägg	kvm.	2,5	9: --	22: 5
Trävägg vid hästspiltan	»	5	4: 50	22: 5
Träbjälklag med spräckpanel, puts, trossfyllnad och golf å hörännnet	»	250	7: --	1,750: --
Gafvelbetäckningar med plåt	lm.	34	3: --	102: --
Fönsterbänkar täckta med plåt	st.	32	2: 50	80: --
Yttertak af träcement komplett incl. stolpar .	kvm.	275	7: --	1,925: --
Stuprör	lm.	36	2: 50	90: --
Murade krubbor	»	26	15: --	390: --
Trappa af trä till vinden	120: --
Inredning af stallet för småboskap	1,500: --
D:o » » » storboskap	75: --

Plåtbeslagna ventilationsschakt med Eolushuf- var..... st.	4	80: —	320: —
Ankarjern och smide.....			200: —
Målning.....			300: —
Diverse utgifter ritningar tillsyn etc.			1,252: 50
			<u>Summa Kronor 20,000: —</u>

IV. *Dynghus med ramper samt dervid liggande bodar.*

Betonggrundpelare med schaktning..... lm.	25	25: —	625: —
Jerninlägg..... kg.	480	0: 25	120: —
Grundbetong..... kbm.	125	18: —	2,250: —
Schakt..... »	75	1: 50	112: 50
Dubbel rustbädd kvm.	135	4: —	540: —
Gråstensgrund kbm.	150	9: —	1,350: —
Tillägg för cyclop kvm.	62	10: —	620: —
Granitsockel med bakinur kvm.	10	22: —	220: —
Isolering kvm.	12	1: 50	18: —
1½ stens mur incl. fogning på 2 sidor kvm.	100	11: —	1,100: —
Granittrösklar..... st.	4	18: —	72: —
Granittäckstenar å rampen lm.	37	12: —	444: —
Golf af betong med asfaltbelag kvm.	15	7: —	105: —
D:o » » » cementbelag kvm.	16	4: 50	72: —
Golf af tuktad sten med cementfogning..... kvm.	80	8: 50	680: —
Väggar af ½ stens fackverk med fogning och puts kvm.	30	8: —	240: —
Väggar af plank mellan [jern för kolboden kvm.	25	7: —	175: —
Golf af tuktad sten i kolboden kvm.	34	7: —	238: —
Yttertak af galvaniserad plåt komplett kvm.	150	7: —	1,050: —
Jalusihuf med spets			50: —
Portar 1,8×2,4 st.	2	45: —	90: —
D:o 3,0×2,6 st.	2	65: —	130: —
Smidjernsfönster st.	4	18: —	72: —
Jalusifönster st.	4	10: —	40: —
Träfönster st.	2	15: —	30: —
Enkeldörrar med jalusifyllningar st.	2	25: —	50: —
Bord af granit.....			150: —
Cementkar af armerad betong			160: —
Tillägg för hyflat virke i synliga takstolar			120: —
Målning			300: —
Diverse oförutsedt, ritningar etc.			1,276: 50
			<u>Summa Kronor 12,500: —</u>

V. Sanitetslakthus med ramp.

Betonggrundpelare vid schaktning	lm.	21	25: —	525: —
Grundbetong	kbm.	33	18: —	594: —
Jerninlägg	kg.	650: —	0: 25	162: 50
Granitsockel med bakmur	kbm.	14	22: —	308: —
Isolering	kvm.	25	1: 50	37: 50
2 stens mur incl. fogning å en sida	kvm.	140	11: 50	1,610: —
1½ stens mur incl. fogning å en sida	kvm.	22	9: 50	209: —
Golf af betong med cementbelag	kvm.	40	4: 50	118: —
Cementstålsipade väggar	kvm.	34	2: 50	85: —
Fogning af incl. väggar	kvm.	80	1: 30	104: —
Putz å väggar	kvm.	50	1: —	50: —
Granitrösklar	st.	2	18: —	36: —
Granitsidostycken	st.	4	20: —	80: —
Yttre dörrar	st.	2	80: —	160: —
Jernfönster med öppningsanordning	st.	3	55: —	165: —
D:o fasta	st.	3	40: —	120: —
D:o mindre	st.	2	25: —	50: —
Fönsterbänkar betäckta med plåt	st.	24	2: 50	60: —
Klinker ränsten		2,5	1: 50	3: 75
Yttertak af träcement komplett incl. rörning och puts	kvm.	40	8: 50	340: —
Stuprännor	lm.	24	2: 50	60: —
Lanternin				90: —
Eolushuf				50: —
Inredning i stallen				200: —
Inredning i slakthallen				1,300: —
Målning				300: —
Rampen				
Schakt	kbm.	10	1: 50	15: —
Gråstensgrund	kbm.	6	9: —	54: —
Tillägg för cyclop	kvm.	6	10: —	60: —
Granitbetäckning	lm.	6	20: —	120: —
Stensättning å betong med cementfogning	kvm.	33	10: —	330: —
Diverse oförutsedt, ritningar etc.				703: 25
<hr/>				
Summa Kronor				8,000: —

VI. Stora aflastningsrampen med försäljningsplatsen jemte dyngupplag.

Schakt	kbm.	42	1: 50	63: —
Dubbelrustbädd	kbm.	56	4: —	224: —
Gråstensgrund	kbm.	45	9: —	405: —
Tillägg för cyclop	kvm.	23	10: —	230: —

Granitbetäckning af rampen	lm.	22	20: —	440: —
D:o för dyngupplaget	lm.	16	12: —	192: —
Stensättning å betong med cementutgjutna fogar å såväl ramp som försäljningsplats	lm.	372,5	10: —	3,725: —
Anbindningsbarrier af smidjern å rampen...	lm.	60	18: —	1,080: —
D:o af trä å försäljningsplatsen	lm.	25	6: —	150: —
Betongfundament för gjutjernsstolparna å ram- pen	st.	23	5: —	115: —
Målning				180: —
Diverse oförutsedt, ritningar etc.				696: —
				<u>Summa Kronor 7,500: —</u>

VII. Hägnader, gator och planteringar.

Hägnadsmur af sten incl. grund och portar vid rampen	lm.	28	45: —	1,260: —
Hägnad vid infarten incl. portar	lm.	12	60: —	720: —
D:o af 2,5 mtr högt trästaket	lm.	350	5: —	1,750: —
Stensatta gator	kvm	2,300	7: —	16,100: —
Makadamiserade gator kring järnvägsspåren .	kvm.	425	2: 50	1:062: 50
Planteringar				607: 50
				<u>Summa Kronor 21,500: —</u>

VIII. Järnvägsspår inom slakthuset.

Treskenspår incl. syllar och grusfylla	lm.	160	25: —	4,000: —
Treskensvexlar	st.	2	2,000: —	4,000: —
				<u>Summa Kronor 8,000: —</u>

IX. Vatten- och afloppsledningar				<u>16,000: —</u>
				Summa Kronor 16,000: —

X. Elektriska belysningsanläggningar och telefoner				<u>8,000: —</u>
				Summa Kronor 8,000: —

Sammanställning.

I. Administrations-byggnaden med undersökningsbyrå				43,000: —
II. Slakthuskomplexen				184,000: —
III. Slaktstallet				20,000: —
IV. Dynghus med rampen jämte bodar för kol, hudar etc.				12,500: —
V. Sanitetslakthuset				8,000: —

VI.	Stora aflastningsrampen	7,500: —
VII.	Hägnader, gator, planteringar	21,500: —
VIII.	Jernvägsspår inom slakthuset	8,000: —
IX.	Vatten- och afloppsledningar	16,000: —
X.	Elektriska belysningsanläggningar och telefoner	8,000: —
		<hr/>
		Summa Kronor 328,500: —

Göteborg April 1909.

O. DYMLING.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1913.

Den 18 December.

N:o 12.

108. Drätselkammarens framställning angående anslag till gatuarbeten år 1914.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 20 oktober 1913.*

§ 21.

Sedan inom drätselkammaren utsedda delegerade med biträde av stadsingenjören verkställt besiktning å stadens gator till utrönande av, vilka gatuarbeten kunde behöva komma till utförande under nästa år, samt därvid uppgjort beräkningar över kostnaderna för de arbeten, som delegerade ansett sig böra föreslå, så blev nu detta förslag av kammaren genomgånet och granskat; varvid inhämtades, att kostnaderna för de föreslagna gatuarbetena beräknats till följande belopp, nämligen för stadsdelarne Haga och Herrhagen till 24,019 kronor, för stadsdelen Tingvalla till 38,880 kronor, för stadsdelarne Viken och Berget till 23,000 kronor samt för stadsdelen Klara till 3,650 kronor eller sammanlagt till 89,549 kronor, uti vilken summa inginge till ett belopp av 60,867 kronor nybyggnadsarbeten, vilka borde utföras genom det av stadsfullmäktige för gatubyggnader och ledningar upptagna lån, varav dock genom stadsfullmäktiges beslut den 16 sistlidne oktober ett belopp av 1,650 kronor redan beviljats för jordschaktning och planering av Verkstadsgatan.

Då de i förslaget upptagna arbetena syntes drätselkammaren av stort behov påkallade, beslöt nu kammaren ingå till stadsfullmäktige med hemställan, att fullmäktige måtte för utförande av gatuarbeten under nästa år dels godkänna att av det lån å 700,000 kronor, som stadsfullmäktige upptagit för gatubyggnader

och ledningar, finge användas ett belopp av 59,217 kronor och dels bevilja ett anslag av 28,682 kronor att anskaffas medelst uttaxering, allt att användas i enlighet med det vid denna framställning fogade förslag.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Förslag till gatuarbeten år 1914.

Stadsdelarne Haga och Herrhagen.

Underhållsarbeten.

Renhållning och reparation af rännstenar, trottoarer, diken, afloppstrummor och broar	800: —	
Vinterunderhåll af vägar, gator, diken, isning och sandning.....	300: —	
Underhåll af äldre, makadamiserade gator...	500: —	
Underhåll af vägen till Kanikenäset....	150: —	
Underhåll af vägen till Djäknefältet	150: —	
Reparation af körbanan å Fahlgrensgatan mellan Gustafs- och Filaregatorna, upphackning och nymakadamisering	750: —	
Igenfyllning af diket, läggning af afloppsledning för dagvattnet samt planering utanför tomt n:o 12 A Haga.....	300: —	
Planering och dagvattensafledning utanför tomt N:o 137 å Vasagatan.. ..	75: —	
Bevaltning af gator	400: —	
Reparation och underhåll af vägarne å Södra Herrhagen.. ..	500: —	
Grusning af John Erikssonsgatans halfva körbana mellan Sveagatan och tomt n:o 105.	600: —	4,525: —

Nybyggnadsarbeten:

<i>Långgatan</i> , mellan Vasagatan och tomt 206, makadamiserad körbana, rännstenar af tuktad sten samt trottoar å östra sidan 3,800: —		
Afschaktning.....	500: —	4,300: —
<i>Vasagatan</i> , mellan Herrhags och Långgatorna, afschaktas, prov. körväg ordnas	900: —	
<i>Herrhagsgatan</i> mellan Vasagatan och tomt 191, planering och grusning af prov. körväg ..	300: —	
<i>Sundbergsgatan</i> , trottoar och rännsten utanför tomt N:o 41.. ..	300: —	

<i>Mellqvistgatan</i> , mellan Fablgrens-gatan och Verkstadsgatan, körbanan makadamiserad, trottoarer, rännstenar samt dagvattenbrunnar ..	3,294: —		
<i>Verkstadsgatan</i> , hela gatans afschaktning och planering, kr. 4,000: —*). Makadamiserad körbana samt rännstenar af tuktad sten mellan Karla- och Filaregat., Kr. 3,700: —	7,700: —		
<i>Östra Kanalgatan</i> , 3 m. bred trottoar af smågutsten mellan järnvägsöfvergången och slusen	2,700: —	19,494: —	24,019: —

Stadsdelen Tingvalla.

Underhållsarbeten.

Grusning af promenaderna å Kungsgatan, Tingvallagatan, Hamngatan, Östra Torggatan och Fredsgatan	1,250: —		
Afskrapning af dy å makadamgatorna	600: —		
Rensning af brunnar och diken	400: —		
Vinterunderhåll	1,500: —		
Isning och sandning af kyrktrapporna	350: —		
Underhåll af Klaraborgsvägen	100: —		
» Häktesvägen	300: —		
» Vestra Kanalgatan	250: —		
» Strandgatan	200: —		
Reparation af Herrgårdsgatan, upphackning och nymakadamisering af körbanan mellan Östra och Vestra Torggatorna, Kr. 600: —; omhuggning och omläggning af öfverkörsrännstenarne vid Östra Torggatan Kr. 250: —	850: —		
Reparation af trottoaren och rännstenen i Vestra Torggatan utanför tomt 29	400: —		
Reparation af Elf-gatan, körbanans upphackning och makadamisering mellan Klaraborgsvägen och Mariebergsgatan	900: —		
Reparation af körbanan å Tingvallagatan närmast torget — mellan Vestra och Östra Torggatorna	500: —		
Bevatning af gator och torg	1,000: —	8,600: —	

*) Här af äro kr. 1,650 den 16 oktober 1913 af Stadsfullmäktige beviljade att utgå redan under 1913.

Nybyggnadsarbeten:

Östra Torggatan, körbanan mellan Hamngatan och Tingvallagatan omlägges och förses med 5 m. tuktad sten i midten	12,190: —		
Hamngatan, vid öfvergången af S. J. vid Östra Torggatan sättes med tuktad sten från spåret till trottoarerna	4,200: —		
Hamngatan, trottoaren mellan Östra Torggatan och Södra Kyrkogatan omlägges med ny rännsten af tuktad sten samt kantsten och plansten	1,600: —		
Vestra Kanalgatan, mellan Strandgatan och Herrgårdsgatan, körbanan till 5,5 m. bredd afschaktas, underberedes samt belägges med smågatsten; nuvarande diket å östra sidan slopas och ersättes med rännsten af tuktad sten. Trottoar å vestra sidan utlägges af smågatsten med rännsten af tuktad sten ..	4,700: —		
Drottninggatan, körbanan mellan Järnvägs- och Vestra Torggatorna omlägges samt förses med 5 m. bred körbana af tuktad sten ..	7,590: —	30,280: —	38,880: —

Stadsdelarne Viken och Kvarnberget.*Underhållsarbeten:*

Reparation af plankvandringen i Elfgatan från järnvägsöfvergången till Rosenborgsgatan ..	500: —		
Reparation och underhåll av Vikengatan mellan öppna platsen och Kvarnbergsgatan ..	800: —		
Reparation af plankvandringen och körbanan i Grefgatan mellan järnvägsöfvergången och Vikengatan	300: —		
Reparation af Orrholmsgatan, körbanans upphackning och makadamisering	800: —		
Underhåll af befintliga vägar	300: —	2,700: —	

Nybyggnadsarbeten:

Kvarnbergsgatan, körbanan och trottoar å östra sidan anlägges och makadamiseras, rännstenaar utföras af tuktad sten å båda sidor om gatan, trumma för dagvattnets utledande till Mariebergsviken anordnas	16,000: —		
Bergsprängningsarbeten	2,000: —	18,000: —	

Vikengatan: Körbanan mellan Konduktörsгатan och öppna platsen underberedes och afjämnas å halfva bredden, rännstenar och trottoarer anordnas å södra sidan af samma sträcka där sådant kan utföras utan inkräkning å hus

	2,300: —	20,300: —	23,000: —
--	----------	-----------	-----------

Stadsdelen Klara.*Underhållsarbeten.*

Reparation af Sandbäcksgatans trottoar och körbana, upphackning och nymakadamisering	1,500: —		
Underhåll af öfriga makadamgator	1,000: —		
Teaterplan, grusning	150: —		
Bevattning och vinterunderhåll	1,000: —	3,650: —	3,650: —
			<u>Kronor 89,549: —</u>

Karlstad den 20 Oktober 1913.

ERIK BJÖRKMAN.

Af de i förslag till gatuarbeten för 1914 upptagna nybyggnadsarbeten föreslås följande att bekostas med lånemedel (1913 års amorteringslån).

Långgatan, mellan Sveagatan och tomt 105	Kr. 3,800: —
Sundbergsgatan, trottoar med	» 300: —
Mellqvistgatan mellan Fahlgrens- och Verkstadsgatorna med ..	» 3,294: —
Verkstadsgatan, under rubriken schaktningsarbeten	» 7,700: —
Östra Kanalgatan med	» 2,700: —
Östra Torggatan med	» 10,983: —
Hamngatan vid S. J. öfvergång i Östra Torggatan med	» 4,200: —
Drottninggatan, mellan Vestra Torggatan och Järnvägsgatan med	» 7,590: —
Kvarnbergsgatan mellan S. J. och Fryksdalsgatan med .. :...	» 18,000: —
Vikengatan med	» 2,300: —
	<u>Kronor 60,867: —</u>
Häriifrån afgår den 16 okt. 1913 för Verkstadsgatan beviljade	» 1,650: —
	<u>Kronor 59,217: —</u>

Då hela gatuförslaget upptager Kr. 89,549: —, skulle alltså medelst uttaxering täckas Kr. 28,682: —.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 december 1913.*

§ 124.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att avgiva utlåtande över Drätselkammarens framställning angående anslag till gatuarbeten under år 1914.

Efter granskning av det vid framställningen fogade förslag till de gatuarbeten, vilka Drätselkammaren ansett böra komma till utförande under nästa år, fann Utskottet icke någon anledning till erinran mot detsamma, vadan Utskottet beslöt tillstyrka bifall till framställningen i fråga.

Utskottet hemställde fördenskull,

att Stadsfullmäktige måtte, med godkännande av det vid Drätselkammarens ifrågavarande framställning fogade förslag till gatuarbeten under år 1914, för dessa arbetens utförande enligt förslaget,

dels medgiva, att av det lån å 700,000 kronor, som upptagits för gatubyggnader och ledningar, får användas ett belopp av 59,217 kronor,

dels ock bevilja ett anslag av 28,682 kronor att anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

109. Drätselkammarens framställning om anslag för år 1914 till underhåll å stadens landsvägar.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 20 oktober 1913.*

§ 20.

Stadsingenjören ingav av honom uppgjort förslag å de underhållsarbeten å stadens landsvägar, som nästkommande år erfordrades, slutande å ett belopp av 8,765 kronor.

Drätselkammaren, som för sin del godkände förslaget men som ansåg, att däri upptagen reparation av trävandringen å östra bron, 200 kronor, borde be-

kostas av fonden för Karlstads östra bro, beslöt ingå till stadsfullmäktige med framställning att stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag av 8,565 kronor för underhållsarbeten å stadens landsvägar under år 1914 i enlighet med det vid denna framställning fogade förslag ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, skulle anskaffas medelst utfaxering.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Förslag till underhåll af stadens landsvägar år 1914.

Vestra landsvägen:

Makadam.....	800: —	
Grus.....	300: —	
Körlöner.....	500: —	
Arbetslöner.....	500: —	
Landsvägsunderhåll för Tallåsen.....	100: —	
Underhåll af strandskoningar, stängsel och broar.....	100: —	2,300: —

Hammarövägen:

Makadam.....	500: —	
Grus.....	400: —	
Körlöner.....	400: —	
Arbetslöner.....	400: —	
Underhåll af strandskoningar, stängsel och broar.....	400: —	2,100: —

Östra landsvägen:

Makadam.....	400: —	
Grus.....	500: —	
Körlöner.....	400: —	
Arbetslöner.....	300: —	
Underhåll af stängsel och trummor.....	50: —	
Reparation af trävandringen å Östra bron.....	200: —	1,850: —

Rudsvägen:

Makadam.....	450: —	
Grus.....	200: —	
Körlöner.....	300: —	
Arbetslöner.....	200: —	
Underhåll af trävandringarna.....	50: —	1,200: —

Vinterunderhållet:

Vestra landsvägen	400: —	
Östra landsvägen	225: —	
Rudsvägen	190: —	
Hammarövägen	450: —	
Bidrag till Hammarö vinterväg.	50: —	1,315: —
		<hr/>
		S:ma Kronor 8,765: —

Karlstad den 15 oktober 1913.

ERIK BJÖRKMAN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 december 1913.*

§ 125.

Hos Stadsfullmäktige hade Drätselkammaren gjort framställning om ett anslag för år 1914 av 8,565 kronor att i enlighet med upprättat förslag användas till underhållsarbeten å stadens landsvägar.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att i detta ärende avgiva utlåtande, och beslöt Utskottet, som ej fann anledning till erinran mot förslaget, hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte, för underhållsarbeten å stadens landsvägar under år 1914 i enlighet med det av Drätselkammaren häröver uppgjorda förslag, bevilja ett anslag av 8,565 kronor, samt

att Stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, skulle anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

110. Drätselkammarens framställning om godkännande av kontrakt angående äganderätten till jord i den s. k. Bankens trädgård.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 27 oktober 1913.*

§ 8.

I utlåtande till stadsfullmäktige av den 15 December 1908 i ärende angående ifrågasatt minskning av bredden å Tingvallagatans östligaste del emellan Södra

Kyrko- och Eneströmsgatorna hade drätselkammaren redogjort för sina undersökningar rörande äganderätten till den mark i s. k. Bankens trädgård, varå övergångslärare N. Fr. Lindhs bostadsbyggnad vore uppförd. Av berörda undersökningar hade framgått, bland annat, att Lindhs innehav utgjorde 2,330 kvadratmeter jord under det hans köpe- och lagfartshandlingar upptog endast 1,755 kvadratmeter samt att herr Lindhs boningshus endast med ett litet hörn låge å mark, varå han hade lagfart. Herr Lindh, som av uppgivna skäl förmenade sig vara ägare av sin innehavda jord och således även av den mark i Tingvallagatan, varå boningshuset vore beläget, förklarade sig då villig att för ett pris av 13,500 kronor avstå gatumarken och bortföra boningshuset, så att gatan kunde utläggas till 22 meters bredd. Drätselkammaren ansåg sig icke kunna förorda en uppgörelse på de av herr Lindh då uppställda villkoren, så mycket mindre som begärd lantmäteriförrättning i och för gränsutstakning icke hunnit verkställas och frågan om herr Lindhs äganderätt till gatumarken icke kunde anses klar. Kammaren, som förklarade sig vilja framdeles inkomma med det yttrande, vartill fortsatt utredning kunde föranleda, hemställde fördenskull, att ingen minskning i den förut bestämda bredden av Tingvallagatans östligaste del måtte beslutas, men att stadsfullmäktige ville bestämma, att gatan å ifrågavarande del skulle tillsvidare utläggas allenast till 9 meters bredd på det att icke något obehag eller intrång skulle uppstå för herr Lindh. Denna kammarens hemställan bifölls av stadsfullmäktige vid sammanträde den 29 december 1908.

Den fortsatta utredningen har visserligen icke lämnat full klarhet i fråga om den rätt, på grund varav herr Lindhs fångesmän kommit i besittning av mera jord än deras till honom överlämnade lagfartshandlingar utvisa; men ostridigt synes vara, att boningshuset till allra största delen ligger på sådan mark, som vid den Finemanska uppmätningen Åren 1787—1792 utgjort dels stadsfältskärens ämbetsbage och dels allmän väg och vilken mark staden icke, så vitt utrönas kunnat, avhänt sig. Emellertid har hr Lindh numera, under förutsättning av godvillig uppgörelse, förklarat sig åtnöjas med det område, varå han har lagfart, om staden av den omtvistade jorden till honom överlåter vissa områden, som erfordras för fyllnad i tomterna N:ris 186 och 187, vilka tomter för övrigt utgöras av hans lagfarna mark, samt förbinder sig att lösa hans boningshus, när detta i och för Tingvallagatans utläggning till full bredd måste rivas. Lösesumman har herr Lindh fortfarande satt till 13,500 kronor, motsvarande husets brandförsäkringsvärde, men i gengäld förbundit sig att dels till staden överlåta byggnaden dels avstå 18 ¹⁸/₁₀₀ kvadratmeter av sin lagfarna mark, vilka erfordras för gator, dels betala en mellanavgift av 4,000 kronor för de områden, vilka skola ingå i förenämnda tomter dels fränsäga sig all eventuell rätt till mark, som ligger utanför tomterna N:ri, 186 och 187, med undantag av till Karlstads Baptistförsamling försälda 159 ⁶⁷/₁₀₈

kvadratmeter, som skola ingå i Eneströmsgatan, dels ock slutligen avstå från allo anspråk på skadestånd enligt 25 § stadsplanlagen för det gatan utaför hans bot stad blivit till sitt höjdläge ändrad.

Detta innebär en avsevärd nedsättning i de anspråk, som framställdes år 1908. Staden skulle nu, bland annat, få äganderätt jämväl till huset och för jordbyte erhålla en mellangift av 4,000 kronor att kvittningsvis avräknas å lösesumman. På grund härav och då det säkerligen för båda parterna är förmånligast, att äganderättsförhållandena bli reglerade och tvisten därigenom undanröjd, har drätselkammaren, med villkor om stadsfullmäktiges godkännande, med herr Lindh träffat det avtal, som innehålles i härhos bilagt kontrakt av denna dag.

I anledning av vad sålunda förekommit beslöt drätselkammaren ingå till stadsfullmäktige med anhållan, att stadsfullmäktige måtte godkänna ifrågavarande med översånglärare N. Fr. Lindh upprättade kontrakt samt bestämma, att frågan om anskaffandet av erforderliga medel för kontraktets fullgörande från stadens sida må bero på framdeles skeende anmälan från drätselkammaren, sedan beslut fattats om Tingvallagatans utvidgning.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Kontrakt.

Till reglering av äganderättsförhållandena inom kvarteret Enhörningen här i staden med angränsande områden är mellan undertecknade Drätselkammaren i Karlstad för Karlstads stad, å ena, samt N. Fr. Lindh, å andra sidan, följande avta-träffat:

1:o) Karlstads stad överlåter till N. Fr. Lindh med full äganderätt *dels* av ägofiguren Litt. N. enligt den av Joh. A. Fineman år 1792 upprättade kartan över till staden Karlstad hörande donationsjord 261 ⁶³/₁₀₀ kvadratmeter, vilka skola ingå i tomten N:o 186, *dels* av ägofiguren N:o 5 enligt samma karta 50 ²²/₁₀₀ kvadratmeter, vilka likaledes skola ingå i tomten N:o 186, *dels ock* av de å samma karta angivna gamla vägar 1 ⁹⁸/₁₀₀ kvadratmeter, som skola ingå i tomten N:o 186, samt 89 ⁸⁵/₁₀₀ kvadratmeter, som skola ingå i tomten N:o 187, allt enligt den av byggnadsnämnden den 9 December 1908 beslutade ändringen i tomtindelningen för kvarteret Enhörningen.

2:o) Jag N. Fr. Lindh, som har lagfart å 906 ²⁹/₁₀₀ kvadratmeter av ägofiguren N:o 140 å Finemans karta och å hela ägofiguren N:o 142 å samma karta om 848 ⁴⁶/₁₀₀ kvadratmeter, överlåter till Karlstads stad med full äganderätt *dels* 14 ¹⁸/₁₀₀ kvadratmeter av ägofiguren N:o 140, vilka skola ingå i Eneströmsgatan, *dels ock* 4 kvadratmeter av ägofiguren N:o 142, vilka erfordras för Tingvallagatan.

3:o) De ömsesidigt överlättna områdena äro gravationsfria och få tillträdas genast.

4:o) I mellangift betalar jag Lindh till staden ett belopp av fyratusen (4,000) kronor.

5:o) Jag Lindh fränsäger mig all eventuell rätt till mark, som ligger utanför tomterna N:ris 186 och 187, dock med undantag av 159 ⁶⁷/₁₀₀ kvadratmeter jord, som är avsedd att ingå i Eneströmsgatan.

6:o) Det mig Lindh tillhöriga boningshuset, vilket till huvudsaklig del är beläget på den för Tingvallagatan avsedda mark, överlåter jag till staden med full äganderätt för ett pris av trettontusen femhundra (13,500) kronor, dock med förbehåll, att huset får kvarstå å platsen och jämte denna av mig fritt begagnas intill dess staden i och för gatans utläggning till full bredd behöver bortföra detsamma.

Fardag bestämmes till den 1 Oktober, och skall uppsägning från stadens sida ske före den 1 April det år, då huset med hänsyn till gatans iordningsställande önskas utrymt.

7:o) De i mom. 4:o) och 6:o) stipulerade penningbelopp betalas när staden sätter sig i besittning av det inköpta boningshuset och den mark, varå det är beläget; medlen skola under tiden vara räntefria.

8:o) Allt nödigt underhåll å huset skall Lindh själv bekosta liksom det skall åligga honom att för hela den tid, han är i besittning av detsamma, ensam betala såväl därför som för platsen utgående skatter och andra onera samt att likaledes på egen bekostnad hålla huset brandförsäkrat för stadens räkning och i dess namn till belopp, motsvarande köpeskillingen, vid äventyr, om sådant försummas, att hans rätt till ersättning av staden är förverkad i händelse av eldskada.

9:o) Skulle huset helt och hållet eller till sin väsentligaste del avbrinna uppbur staden brandskadeersättningen samt utbetalar köpeskillingen till Lindh efter avdrag av den i punkt 4:o) bestämda mellangift, och skall Lindh i sådant fall utan särskild ersättning omedelbart frånträda den i Tingvallagatan belägna jord, som han besitter.

Skulle byggnaden åter delvis drabbas av eldskada är Drättselkammaren berättigad att påfordra husets och platsens avträdande till staden å tid, varom överenskommelse kan träffas, dock senast inom tre månader från branden, mot erläggande av köpskillingen för huset, minskad med den bestämda mellanafgiften för jordbytet.

10:o) Jag Lindh avstår för mig och mina rättsinnehavare från allt anspråk på skadestånd enligt 25 § stadsplanelagen för det Tingvallagatan utanför min bostad blivit till sitt höjdläge ändrad.

11:o) Staden skall tillhandahålla åtkomsthändingar i den mån sådant kan ske,

men fritages från hemulskyldighet; kontrahenterna må söka lagfart å detta kontrakt och skola vidkännas lagfartskostnaderna var för sitt fång.

12:o) Detta kontrakt återgår om stadsfullmäktige i Karlstad vägra att godkänna detsamma.

Härav äro två exemplar upprättade, varav staden och Lindh tagit var sitt. Karlstad den 27 oktober 1913.

KARLSTADS DRÄTSELKAMMARE.

N. FR. LINDH.

Valdemar Vendel.

Gustaf Braunerhjelm.

På en gång närvarande vittnen:

C. A. Resare.

J. Brase.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 december 1913.

§ 126.

För slutlig reglering av äganderättsförhållandena rörande den mark i s. k. Bankens trädgård, varå Översångläraren N. Fr. Lindhs bostadsbyggnad vore uppförd, hade Drätselkammaren till Stadsfullmäktige ingivit ett den 27 oktober 1913 upprättat förslag till kontrakt mellan Drätselkammaren för Karlstads stad, å ena, samt Översångläraren N. Fr. Lindh, å andra sidan, å vilket kontraktsförslag Kam-maren begärt Stadsfullmäktiges godkännande. Efter närmare redogörelse för den ifrågasvarande äganderättstvistsens innebörd och förlopp samt rörande huvudpunkterna i den nu träffade uppgörelsen hade Kam-maren uti sin framställning till Stadsfullmäktign, jämte hemställen om Fullmäktiges godkännande av uppgörelsen, jämväl föreslagit, att frågan om anskaffande av för uppgörelsens genomförande erforderliga medel måtte få bero på framdeles skeende anmälan från Drätselkam-maren, sedan beslut fattats om Tingvallagatans utvidgning.

Beredningsutskottet hade nu att i detta ärende avgiva infordrat utlåtande; Och beslöt Utskottet därvid, efter granskning av det uppgjorda kontraktsförslaget, med hänsyn till vad Kam-maren i ärendet anfört, tillstyrka bifall till Kam-marens framställning, vadan Utskottet hemställde,

att Stadsfullmäktige måtte godkänna ifrågasvarande, den 27 oktober 1913 upprättade förslag till kontrakt mellan Drätselkammaren å

stadens vägnar, å ena, samt Översångläraren N. Fr. Lindh, å andra sidan, angående reglering av äganderättsförhållandena inom kvarteret Enhörningen här i staden med angränsande områden, ävensom bestämma, att frågan om anskaffande av erforderliga medel för kontraktets fullgörande från stadens sida må bero på framdeles skeende anmälan från Drätselkammaren, sedan beslut fattats om Tingvallagatans utvidgning.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

111. Drätselkammarens framställning om anslag för nygrävning av utloppsdiket från Värmlands Regementes nya övningsfält å Sandbäcken.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 27 oktober 1913.

§ 11.

För nygrävning af utloppsdiket från Kungl. Värmlands regementes nya övningsfält å Sandbäcken och genom Karlstads stads egendom Våxnäs inom Karlstads landsförsamling ävensom för bortförande av den ur diket uppschaktade jorden samt för förrättningskostnader för laga syn å diket hade drätselkammaren fått vidkännas en utgift å tillhopa 1,776 kronor 64 öre; och beslöt nu drätselkammaren ingå till stadsfullmäktige med framställning, att stadsfullmäktige måtte för räckande af kostnaderna anvisa berörda belopp 1,776 kronor 64 öre, ävensom bestämma, att sålunda beviljat anslag, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, skulle anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 december 1913.

§ 127.

Beredningsutskottet, som uppå remiss hade att avgiva yttrande över Drätselkammarens framställning om anslag för nygrävning av utloppsdiket från Värm-

lands regementes nya övningsfält å Sandbäcken m. m., beslöt tillstyrka anslagets beviljande, vadan Utskottet hemställde,

att Stadsfullmäktige måtte, för nygrävning av utloppsdiket från Värmlands regementes nya övningsfält å Sandbäcken och genom Karlstads stads egendom Våxnäs i Karlstads landsförsamling ävensom för bortförande av den ur diket uppschaktade jorden samt för förrätningskostnader för laga syn å diket, anvisa ett belopp av 1,776 kronor 64 öre ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, skulle anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

112. Hamnstyrelsens framställning om avskrivning å stadens under Styrelsens vård stående lösa egendom.

Utdrag av protokoll, hållet hos hamnstyrelsen i Karlstad den 30 Okt. 1913.

§ 107.

Till hamnstyrelsen hade från inventeringsmännen inkommit en efter verkställd besiktning av hamnens lösa egendom upprättad inventarielängd, som nu genomgicks och granskades; Och beslöt styrelsen översända längden till stadsfullmäktige med hemställan om godkännande av de föreslagna avskrivningarna, uppgående till kronor 2,546: 43, emot vilka styrelsen ej hade något att erinra.

In fidem:
IWAR OLSSON.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 december 1913.

§ 128.

I enlighet med av Hamnstyrelsen i ärendet gjord framställning, varöver Beredningsutskottet hade att avgiva yttrande, beslöt Utskottet hemställa,

att avskrivning å stadens under Hamnstyrelsens vård stående lösa egendom måtte, i enlighet med vederbörande inventerings- och besiktningsmäns förslag. få ske till ett sammanlagt belopp av 2,546 kronor 43 öre.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

113. Brandstyrelsens framställning om avskrivning å stadens under Styrelsens vård stående lösa egendom.

Utdrag af protokoll, hållet hos Brandstyrelsen i Karlstad den 24 oktober 1913.

§ 2.

Föredrogs vederbörande inventeringsmäns berättelse öfver verkställd inventering af stadens brandredskap; och beslöts att till Stadsfullmäktige öfverlämna berättelsen med förklaring, att Styrelsen icke hade något att erinra mot de föreslagna nedsättningar och avskrifningarna.

Som ofvan.

In fidem:
ALBERT NELSON.

Undertecknade, besiktningmän för Karlstads stads brandredskap, hafva den 8 augusti 1913 verkställt föreskrifven besiktning och få härmed föreslå följande nedsättningar och afskrifningar:

Inventarier, nedsatta i värde med	3,860: —
Kasserade	13: —
Förkommet och förslitet	26: —
	<hr/>
	Summa 3,899: —

Karlstad som ofvan.

C. J. WENNBERG.

A. R. SÖDERGREN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktige
i Karlstad Beredningsutskott den 6 december 1911.*

§ 129.

Beredningsutskottet, som uppå remiss hade att yttra sig över Brandstyrelsens framställning om avskrivning å stadens under styrelsens vård stående lös egendom, beslöt hemställa,

att avskrivning å stadens under Brandstyrelsens vård stående lös egendom måtte, i enlighet med vederbörande inventerings- och besikningsmäns förslag, få ske till ett sammanlagt belopp av 3,899 kronor

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

114. Folkskolestyrelsens framställning angående återbetalning till statsverket av till barnavårdsnämnden i Karlstad för mycket utbetalt statsbidrag för år 1910.

Utdrag av protokoll hållet hos Karlstads Folkskolestyrelse den 29 augusti 1913.

§ 1.

Till Folkskolestyrelsen hade inkommit styrkt avskrift av Kungl. Kammarrättens revisionsavdelnings granskning av Värmlands läns landsbok för år 1911 med anmärkning däröver, att till Karlstads stadsförsamlings barnavårdsnämnd utbetala i statsbidrag för under år 1910 i enskilda hem utackorderade barn kronor 1,061: 7, under det att nämnden enligt lagen den 13 juni 1902 angående uppfostran av var artade och i sedligt avseende försummade barn bort få åtnjuta i statsbidrag för ifrågakvarande barn endast kronor 351: 23, samt med krav på återbetalning av kronor 710: 50, som nämnden sålunda icke ägt rätt att erhålla.

Styrelsen beslöt, sedan efter verkställd granskning de gjorda anmärkningarna jämte kravet på återbetalning befunnits riktiga, hos Stadsfullmäktige begära ett utslag av 710 kronor och 50 öre att till statsverket återgälda för mycket bekommit statsbidrag till Karlstads stadsförsamlings barnavårdsnämnd för år 1910.

In fidem:
BROR A. LARSON.

*Utdrag af protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 27 oktober 1913.*

§ 5.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över folkskolestyrelsens framställning om återbetalning till statsverket av till barnavårdsnämnden i Karlstad för mycket utbetalt statsbidrag för år 1910, och beslöt drätselkammaren tillstyrka, att stadsfullmäktige måtte anvisa och ställa till folkskolestyrelsens förfogande ett belopp av 710 kronor 50 öre för återgådande till statsverket av utav barnavårdsnämnden här i staden för mycket bekommet statsbidrag för år 1910 ävensom bestämma, att sålunda anvisat belopp skulle utgå av tillgängliga medel.

Som ovan.

In fidem;

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 december 1913.*

§ 130.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att avgiva utlåtande över Folkskolestyrelsens hos Stadsfullmäktige gjorda framställning angående återbetalning till statsverket av till barnavårdsnämnden i Karlstad för mycket utbetalt statsbidrag för år 1910, uti vilket ärende Drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtande.

Efter överläggning beslöt Utskottet hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte anvisa och ställa till Folkskolestyrelsens förfogande ett belopp av 710 kronor 50 öre för återgådande till statsverket av utav barnavårdsnämnden här i staden för mycket bekommet statsbidrag för år 1910 ävensom bestämma, att sålunda anvisat belopp skulle utgå av tillgängliga medel.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

115. Återremitterade ärendet angående fördelning av 1913 års anslag till nykterhetens befrämjande.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Med anledning af återremiss af frågan om fördelning af innevarande års anslag till nykterhetens befrämjande får nämnden för afgifvande af förslag om berörda anslags användning anföra:

Till förfogande stodo	Kr. 5,326: 35
jämte 5 proc. å från statskontoret bekomna Kr. 16,828: 82 . . . »	841: 44
	<hr/>
	Kronor 6,167: 79

Däraf hafva genom stadsfullmäktiges beslut den 13 September 1913 redan disponerats »	4,307: —
	<hr/>
	Återstå Kronor 1,860: 79

Det är nu föreslaget af herr Severin att däraf använda Kr. 750: — till diakonissornas verksamhet och af herr Gullström att till Vita Bandet anslå Kr. 100: — utöfver redan beviljade Kr. 200: —.

Nämnden, som intet har att erinra mot dessa förslag, om blott anslaget till diakonissorna bindes vid det villkor, att medlen användas till det ändamål, hvarför de äro avsedda, eller nykterhetens befrämjande, hemställer sålunda, att af disponibla Kr. 1,860: 79 anvisas

till föreningen Vita Bandet för dess verksamhet mot redovisning, utöfver förut beviljade Kr. 200: —, ytterligare Kr. 100: —;

till stadens diakonissor mot redovisning att i deras verksamhet användas till nykterhetens befrämjande Kr. 750: —; samt

att återstoden reserveras till nästa år.

Karlstad den 5 November 1913.

På Nämndens vägnar:
K. J. LINDHOLM.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 10 november 1913.

§ 8.

Vid behandling av nämndens för avgivande av förslag rörande användningen

av anslaget till nykterhetens befrämjande framställning i fråga om 1913 års anslag till sagda ändamål hade stadsfullmäktige vid sammanträde den 13 sistlidne september till nämnden samt drätselkammaren remitterat dels för yttrandes avgivande vid nämnda sammanträde framställda yrkanden om beviljande av anslag till stadens diakonissor samt om ytterligare anslag till föreningen »Vita bandet» och dels för förnyad behandling frågan om disposition av återstoden av innevarande års anslag till nykterhetens befrämjande.

I likhet med nämnden, som nu avgivit yttrande i ärendet, beslöt drätselkammaren hemställa, att stadsfullmäktige måtte besluta, att av disponibla 1,860 kronor 79 öre skall utgå:

till föreningen Vita Bandet för dess verksamhet mot redovisning, utöver förut beviljade 200 kronor, ytterligare 100 kronor,

till stadens diakonissor mot redovisning att i deras verksamhet användas till nykterhetens befrämjande 750 kronor,

samt att återstoden av anslaget reserveras till nästa år.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskottet den 6 december 1913.*

§ 131.

Vid sammanträde den 13 sistlidne september hade Stadsfullmäktige vid behandling av ärendet rörande användningen av innevarande års anslag till nykterhetens befrämjande beslutat att till Nämnden för avgivande av förslag rörande användningen av anslaget till nykterhetens befrämjande ävensom Drätselkammaren remittera dels för yttrandes avgivande vid nämnda sammanträde framställda yrkanden om beviljande av anslag till stadens diakonissor samt om ytterligare anslag till föreningen »Vita Bandet», och dels för förnyad behandling frågan om dispositionen av återstoden av innevarande års anslag för ifrågasvarande ändamål.

Ovannämnda delegationer hade nu i detta ärende avgivit infordrade yttranden; Och beslöt nu Beredningsutskottet, som jämväl hade att yttra sig i frågan, att i enlighet med vad Nämnden och Drätselkammaren sammanstående föreslagit, hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte besluta, att av disponibla 1,860 kronor 79 öre av innevarande års anslag till nykterhetens befrämjande skall utgå

till föreningen Vita Bandet för dess verksamhet, mot redovisning, utöver förut beviljade 200 kronor, ytterligare 100 kronor, till stadens diakonissor mot redovisning att i deras verksamhet användas till nykterhetens befrämjande 750 kronor samt att återstoden av anslaget reserveras till år 1914.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

116. Styrelsens för Karlstads barnhem av Herr H. Severin som motion upptagna framställning om anslag till barnhemmet för år 1914.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Enär det visat sig, att Karlstads Barnhem med afkastningen af sina egna fonder och de bidrag som inflyta på frivillighetens väg i form af medlemsavgifter ej kan bestrida de utgifter, som erfordras för att upprätthålla sin verksamhet i den omfattning som hittills skett, vågar styrelsen för Barnhemmet, förvissad om att Herrar Stadsfullmäktige till fullo inse och behjarta det välsignelsebringande arbete som af Barnhemmet utfövas, härmed göra en vördsam framställning om att för år 1914 erhålla ett anslag af Kr. 500:—, hvilken summa ungefärligt motsvarar det belopp, hvarmed utgifterna öfverstigit inkomsterna för år 1912.

Till ledning för bedömande af Barnhemmets ekonomiska ställning öfverlämnas härjämte styrelse- och revisionsberättelser för 1912.

Karlstad den 14 Oktober 1913.

För Karlstads Barnhem. — Å styrelsens vägnar:

H. ALLSING.

Ofvanstående framställning upptages som motion af mig.

HUGO SEVERIN.

Styrelseberättelse öfver Karlstads Barnhem år 1912.

Barnhemmets tillgångar vid årets början utgjorde:

Inventarier	2,228: 35	
Utlånade medel.....	34,838: 70	
	<hr/>	
	37,067: 05	
varifrån avgår skuld.,.....	24: 11	37,042: 94

Under året hafva inkomsterna varit:

Medlemsafgifter	423: —	
Nyårsannonser	119: 66	
Räntor	1,876: 31	2,418: 97
		<u>Kronor 39,461: 91</u>

Utgifter hafva varit:

Allmänna omkostnader.....		<u>2,810: 98</u>
---------------------------	--	------------------

och utgöres behållningen vid årets slut af:

Inventarier	2,230: 60	
Utlånade medel.....	34,466: 67	
	<u>36,697: 27</u>	
hvarifrån afgår skuld	46: 34	<u>36,650: 93</u>

Barnhemmets skyddslingar, 10 till antalet, äro desamma sedan hemmets första arbetsår. Barnen hafva under hela året varit vid god hälsa och arta sig fortfarande väl. Hemmet skötes mycket förtjänstfullt och allt har gått sin lugna gång.

På grund af ökade omkostnader, som äro en följd af barnens tillväxt och stegrade priser på förnödenheter, hafva Barnhemmets tillgångar under tvänne år minskats med Kr. 1,228: 58. Då en fortsatt nedgång i tillgångar vore att beklaga och så småningom skulle medföra ett upphörande af hemmets välsignelserika verksamhet, kommer styrelsen att hafva sin särskilda uppmärksamhet fästad på ett förbättrande af hemmets ekonomi.

Karlstad den 8 April 1913.

A. SANDWALL.

GERTRUD MÆCHEL. MARIA ROS. HELENA TJERNELD.
HUGO SEVERIN. SOFI EKSTAM.

Vidimeras:

A. G. ELG. H. A. SVENSSON.

Undertecknade, som fått i uppdrag att granska föreningen Karlstads Barnhems räkenskaper för år 1912, få härmed afge följande

Revisionsberättelse.

Behållning från 1911:

Inventarier	2,228: 35
Sparkasseräkning	1,967: 39

Kapitalräkning	671: 31		
Hos Kapten Venzel Falk	32,200: —	37,067: 05	
<i>Inkomster:</i>			
Andel i Nyårsannons	119: 66		
Årsafgifter	423: —		
Upplupna räntor	1,876: 31		
Fröken Ebba Larsson försk.	46: 34	2,465: 31	39,532: 36
<i>Utgifter:</i>			
Lyse, bränsle & vatten	422: 54		
Kläder & Skodon	154: 91		
Aflöningen	549: 98		
Mat & dryck	1,414: 92		
Diverse utgifter	268: 63		
Fröken Ebba Larssons fordran	24: 11	2,835: 09	
<i>Behållning till 1913:</i>			
Inventarier	2,230: 60		
Sparkasseräkning	1,567: 63		
Kapitalräkning	699: 04		
Kapten Venzel Falk	32,200: —	36,697: 27	39,532: 36

Då ingenting funnits att anmärka vid räkenskapernas genomgående och då för de utlånta pänningarna enligt förvaringsbevis från Värmlands Enskilda banks Notariatsafdelning finns god säkerhet, få revisorerna föreslå full och tacksam ansvarsfrihet åt styrelsen för den tid revisionen omfattar.

Karlstad den 17 Mars 1913.

GERDA MELIN.

OSCAR DAHL.

Vidimeras:

A. G. ELG. H. A. SVENSSON.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 december 1913.*

§ 132.

Hos Stadsfullmäktige hade Styrelsen för Karlstads barnhem uti framställning, som av Herr H. Severin upptagits som motion, hemställt om ett anslag för

barnhemmets verksamhet under år 1914 av 500 kronor, och hade nu Beredningsutskottet att häröver avgiva yttrande.

Drätselkammaren hade uti infortrat utlåtande tillstyrkt anslaget beviljande under villkor, att hädanefter endast barn från Karlstad intagas å barnhemmet.

Med instämmande uti vad Drätselkammaren föreslagit beslöt Beredningsutskottet hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte bevilja Styrelsen för Karlstads barnhem ett anslag för barnhemmets verksamhet under år 1914 av 500 kronor, under villkor, att hädanefter endast barn från Karlstad intagas å barnhemmet, samt

att Stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

117. Värmlands läns tidnings av Herr Axel Svensson som motion upptagna framställning om införande av stadens annonser i nämnda tidning.

Till Herrar Stadsfullmäktige.

Tillåta oss härmed vördsammast anhålla det Herrar Stadsfullmäktige ville besluta att stadens annonser hädanefter måtte beordras till införande äfven i Värmlands Läns Tidning på samma sätt som i de två andra här utkommande tidningarna.

Som motivering för denna vår anhållan vilja vi endast anföra det rättvisa som bör ligga i att äfven våra prenumeranter i staden likställas med de öfriga tidningarnas ifråga om rättighet att erhålla del af de kommunala tillkännagifvandena, och våga vi på denna grund hoppas på Herrar Stadsfullmäktiges bifall till vår anhållan.

Karlstad den 29 Augusti 1913.

För A.-B. VÄRMLANDS LÄNS TIDNINGS BOKTRYCKERI

Nic. Torbrand.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 10 november 1913.*

§ 7.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över en av Värmlands läns tidnings boktryckeri gjord, av herr Axel Svensson som motion upptagen framställning om införande av stadens annonser i Värmlands läns tidning, och beslöt drätselkammaren anföra följande:

Drätselkammaren kunde ej godkänna principen, att prenumeranter på varje ny tidning skulle äga rätt att erhålla del av de kommunala tillkännagivandena. Tillkännagivanden om stadsfullmäktiges sammanträden och föredragningslistor därvid anginge närmast stadsfullmäktige, och dessa erhöle personliga meddelanden i frågan. För intresserade åhörare vore tiden för sammanträdena känd såsom en gång för alla bestämd till tredje torsdagen i varje månad. Skulle någon intressera sig för ett särskilt ärende, borde en förfrågning hos stadens tjänstemän kunna giva upplysning. Tillkännagivanden om tid för uppbörd, som också torde avses, skedd ju även på debetsedlarna, som tillställas varje skattskyldig, och det kunde ifrågasättas, om ej i detta fall även den nu förekommande annonseringen kunde inskränkas. Drätselkammaren hade sig dessutom bekant, att i en så stor stad som Stockholm annonsering i en enda tidning ansåges tillfyllestgörande. Kammarer ville även framhålla, att stadens annonskostnader voro högst betydande redan nu i det de t. ex. för 1912 uppgått till ej mindre än 1,780 kronor 3 öre. Vad de s. k. affärsannonserna anginge, så ansåge drätselkammaren, att det hädanefter som hittills borde tillkomma vederbörande styrelser att avgöra både i vilken omfattning och i vilka tidningar annonsering lämpligast borde ske, för att det avsedda syftet målet bäst måtte uppnås.

På grund av det nu anförda ville drätselkammaren tillstyrka, att ifrågavarande framställning måtte av stadsfullmäktige lämnas utan avseende, men då enligt lag den 13 juni 1913 om ändrad lydelse av vissa §§ i förordningen om kommunalstyrelse i stad det tillkommer stadsfullmäktige att i december månad bestämma för näst följande kalenderår, i vilken eller vilka tidningar kallelse till allmän rådstuga skall införas, varefter sedan jämväl kallelse till stadsfullmäktiges sammanträden och tiden för debiterings- och uppbördslängdets framläggande skola kungöras i samma tidningar, vill drätselkammaren hemställa, att stadsfullmäktige måtte besluta, att kallelse till allmän rådstuga skall såsom hittills införas i Nya Värmlandstidningen och Karlstadstidningen.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERIJELM

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 december 1913.*

§ 133.

Uti hos Stadsfullmäktige gjord framställning, som av Herr Axel Svensson upptagits som motion, hade Aktiebolaget Värmlands läns tidnings boktryckeri hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta, att stadens annonser hädanefter skulle införas även i Värmlands läns tidning.

Drätselkammaren hade uti häröver avgivet utlåtande på anförda skäl avstyrkt bifall till berörda framställning och därvid tillika uttalat, att vad de s. k. affärsannonserna anginge Drätselkammaren ansåge, att det hädanefter som hittills borde tillkomma vederbörande styrelser att avgöra, både i vilken omfattning och i vilka tidningar annonsering lämpligast borde ske, för att det avsedda syftemålet bäst måtte uppnås.

Därjämte hade Drätselkammaren, då det, enligt lagen den 13 juni 1913 om ändrad lydelse av vissa §§ i förordningen om kommunalstyrelse i stad, tillkomme stadsfullmäktige att i december månad för nästföljande kalenderår avgöra, i vilken eller vilka tidningar kallelse till allmän rådstuga skulle införas, varefter sedan jämväl kallelse till stadsfullmäktiges sammanträden samt tiden för debiterings- och uppbördslängdens framläggande skulle i samma tidningar kungöras, hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta, att kallelse till allmän rådstuga skulle såsom hittills införas i Nya Värmlandstidningen och Karlstadstidningen.

Beredningsutskottet, som uppå remiss nu hade att yttra sig i ärendet, beslöt efter överläggning däri anförda följande.

Vad de s. k. affärsannonserna anginge ville Utskottet instämma uti Drätselkammarens uttalande därom, att det hädanefter som hittills borde tillkomma vederbörande delegationer och styrelser att själva avgöra, både i vilken omfattning och i vilka tidningar dessa annonser lämpligen borde införas.

Beträffande därefter avgörandet av frågan, i vilken eller vilka tidningar kallelse till allmän rådstuga här i staden skulle införas, ville Beredningsutskottet för sin del uttala, att Utskottet ansåge jämväl Värmlands läns tidnings prenumeranter böra erhålla kännedom om de kommunala meddelanden angående allmän rådstugas hållande m. m., varom i lagen den 13 juni 1913 angående vissa ändringar i kommunalförordningen för stad funnes särskilt omförmålt.

Utskottet beslöt fördenskull hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte besluta, att under nästkommande kalenderår kallelse till allmän rådstuga här i staden skall införas i Nya Värmlandstidningen, Karlstadstidningen och Värmlands läns tidning.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

118. Återremitterade ärendet angående de ändringar i stadens brandordning, som beslutet om brandchefens tillsättning av Stadsfullmäktige komme att föranleda, ävensom i sammanhang med nämnda beslut väckt förslag om överflyttning av brandkårens kassaförvaltning till stadskassan.

Utdrag af protokoll, hållet hos Brandstyrelsen i Karlstad den 25 augusti 1913.

§ 3.

Till Brandstyrelsen hade frågan om sättet för brandchefens tillsättning återremitterats för uppgörande av förslag till de ändringar i brandordningen, som kunna föranledas af Stadsfullmäktiges den 19 juni 1913 fattade beslut, att brandchefer hädanefter skall tillsättas af Stadsfullmäktige efter förslag af brandstyrelsen.

Brandstyrelsen fann ändring med anledning häraf erforderlig allenast i 51 af brandordningen och beslöt, med fäst avseende därå, att, om brandchefen till sättes af Stadsfullmäktige, det jämväl bör vara denna myndighet, som utöfvar uppsägningsrätten, föreslå följande ändrade lydelse af § 51:

”*Brandchef* och *vice brandchefsbefattningarna* kungöras af brandstyrelsen till ansökan lediga inom trettio dagar efter första kungörandet, som sker i den officiella och i minst två af stadens tidningar och sökas genom till brandstyrelsen ingifna ansökningar, ställda för brandchefsbefattningen till Stadsfullmäktige och för vice brandchefsbefattningen till styrelsen.

Befattningarna tillsätts, den förra af Stadsfullmäktige efter förslag af brandstyrelsen, den senare af brandstyrelsen, båda med sex månaders ömsesidig uppsägningsrätt. Uppsägning sker från stadens sida för brandchefsbefattningen af Stadsfullmäktige efter brandstyrelsens hörande, för vice brandchefsbefattningen af brandstyrelsen, som dock icke må om uppsägning fatta beslut, med mindre fyra leda möter äro om sådant beslut ense.

Brandmästaren tillsättes med kontrakt af brandstyrelsen på förslag af brandchefen och kan af brandstyrelsen afskedas.

Fasta brandkårens manskap antages med kontrakt af brandchefen och kan af brandstyrelsen afskedas.

Reservkårens befäl och manskap tillsätts af brandchefen och kunna af honom afskedas.»

I detta sammanhang ville brandstyrelsen emellertid påpeka, att, då vid brandordningens antagande af Stadsfullmäktige en § uteslöts och omparagrafering af fö

jande §§ därför ägde rum, det uteglömdes att i 3 § andra hänvisningen till § 52, som bort vara till § 51 (efter omparagraferingen). Detta torde nu böra rättas, och beslöt Brandstyrelsen föreslå följande ändrade lydelse af § 3:

»Brandstyrelsen sammanträder, då ordföranden så finner nödigt, eller då brandchefen därom anhåller.

Kallelse till sammanträde utfärdas af ordföranden, eller vid förfall för honom, af vice ordföranden.

Beslut må af styrelsen fattas, såvida tre ledamöter äro tillstädes och om beslutet enas, utom i det fall, som i § 51 omnämnes. Äro flera ledamöter vid sammanträdet närvarande, utgöre den mening, som de flesta biträda, styrelsens beslut. Utfalla rösterna å båda sidor lika, gälle den mening, som ordföranden biträder.

Anmäler sig ledamot hindrad att vid sammanträdet närvara, tillkallas suppleant. Skulle både ordföranden och vice ordföranden vara frånvarande, föres ordet av den ledamot, som de närvarande därtill utse.

Protokoll föres af den, brandstyrelsen därtill utser, och skola protokollen i brandchefsexpeditionen förvaras.»

Som ofvan.

In fidem:
ALBERT NELSON.

*Utdrag af protokoll, hållet hos Brandstyrelsen i
Karlstad den 25 augusti 1913.*

§ 4.

Till Brandstyrelsen hade för yttrandes afgifvande remitterats herr Gullströms förslag, att Stadsfullmäktige måtte uppdraga åt brandstyrelsen att snarast möjligt framlägga förslag till öfverflyttning af brandkårens kassaförvaltning till stadskassan.

Brandstyrelsen fann förslaget vara en naturlig konsekvens af Stadsfullmäktiges beslut angående sättet för brandchefens tillsättning. Om nämligen brandchefen icke tillsättes af brandstyrelsen, är det oegentligt, att brandchefen skall handhafva medel, för hvilka styrelsen är ansvarig. Brandstyrelsen beslöt därför tillstyrka förslaget.

För tids vinnande och i hopp att häraf föranledda ändringar i brandordningen skola kunna beslutas och fastställas samtidigt med de ändringar, som röra brandchefens tillsättning, beslöt Brandstyrelsen nu framlägga förslag till sådana ändringar i brandordningen, som erfordras med anledning af kassaförvaltningens öfverflyttning.

Dessa ändringar afse § 4, där styrelsens ansvarighet för medel bör utgå, §

53, där brandchefens medelförvaltning, omtalad i 7 och 9 styckena, utbytes mot attestations- och uppgiftsskyldighet, samt § 54, där andra stycket om bokföringen utgår, då bokföringen naturligen icke bör skötas af annan än den, som handhar medlen.

Brandstyrelsen beslöt sålunda föreslå:

Upphävande af § 4 i brandordningen; samt
följande ändrade lydelse af §§ 53 och 54.

»§ 53. *Brandchefen* eller den hans tjänst förrättar, förer högsta befälet öfver brandkåren och är på grund häraf berättigad till ovillkorlig lydnad från öfrigt befäls och manskaps sida.

Honom åligger utom hvad i brandstadgan för rikets städer och i denna brandordning i öfrigt är vordet föreskrifvet:

att i första hand ansvara för att stadens brandväsende är i öfverensstämmelse med brandordningen till alla delar ändamålsenligt ordnad;

att tillse, att den fasta brandkåren och dess reserv städse äro fulltaliga och till tjänstgöring dugliga samt väl öfvade uti de till dess åligganden hörande färdigheter;

att vaka däröfver, att hvar och en vid fasta brandkåren anställd fullgör sina skyldigheter och förhåller sig väl så inom som utom tjänsten;

att utrekvirera samtliga beklädnads- och utredningspersedlar samt dem till manskapet utdela, och vake han jämväl däröfver, att desamma af manskapet väl vårdas och att uppkomna bristfälligheter varda skyndsamt afhjulpna;

att uppgöra, med sin underskrift vitsorda och till Drätselkammaren öfverlämna aflöningslistorna för hvarje månad jämte uppgift om föreskrifna insättningar å manskapets sparbanksböcker samt att granska och attestera å brandkåren ställda räkningar;

att ansvara för vården och redovisning af kåren tillhörande materiel, såsom rumsinventarier, sängutredning m. m. samt tillse det all brandväsendet tillhörande redskap städse hålles i godt skick och i tillräcklig mängd;

att uppgöra särskild kasernordning för manskapet och med iakttagande af hvad som är stadgadt om kårens användande till andra allmänna behof, upprätta arbetsschema för densamma;

att årligen inom februari månads utgång till brandstyrelsen inkomma med berättelse rörande brandkårens verksamhet och eldsläckningsväsendet under det sist gångna året, hvilken berättelse sedermera af brandstyrelsen öfverlämnas till stadsfullmäktige;

att i öfrigt ställa sig till efterrättelse de ytterligare föreskrifter, som genom omnämnda lagstadganden eller särskilda påbud kunna varda honom gifna.

Brandchefen skall hafva sin bostad inom brandstationen och ansvara för, att ordning och tukt af manskapet inom densamma iakttages."

»§ 54. *Vice brandchefen* åligger:

att göra sig noga förtrogen med de brandchefen tillhörande göromål och skyldigheter, så att han, då brandchefen är af laga förfall, semester eller tjänstledighet, hindrad att sin tjänst bestrida, kan öfvertaga befälet öfver brandkåren och fullgöra de därmed förenade åligganden;

att vid laga förfall, semester eller tjänstledighet för brandchefen, öfvertaga befälet öfver brandstyrkan."

Slutligen ville Brandstyrelsen erinra därom, att för Drätselkammarens vidkommande dessa förändringar kräfva föreskrifter för vederbörande

att verkställa utbetalningar för brandkårens räkning;

att omhänderhafva brandmanskapets sparbanksböcker och besörja föreskrifven insättning däri; samt

att ombesörja all för brandkåren erforderlig bokföring.

Angående formen för dessa föreskrifter ville Brandstyrelsen icke lämna något förslag, då sådant lämpligast torde ankomma på Drätselkammaren.

Som ofvan.

In fidem:

ALBERT NELSON.

*Utdrag av protokoll hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 24 november 1913.*

§ 17.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över ett av herr Gullström i samband med frågan om sättet för brandchefens tillsättning väckt förslag rörande överflyttning av brandkårens kassaförvaltning till stadskassan.

Brandstyrelsen, som yttrat sig i ärendet, hade tillssyrkt förslaget samt därjämte föreslagit, att även bokföringen måtte överflyttas till drätselkammaren.

Sedan drätselkammaren anmodat stadskamreraren att yttra sig i ärendet, hade nu från stadskamreraren inkommit ett så lydande yttrande:

»Sedan hos stadsfullmäktige väckts förslag om öfverflyttning till drätselkammaren af brandkårens kassaförvaltning samt brandstyrelsen däröfver sig utlätit, har Drätselkammaren anmodat mig att inkomma med yttrande i ärendet, och får jag i anledning häraf anföra följande:

Emot det hos stadsfullmäktige framställda förslaget har jag intet att invända, men då såsom af brandstyrelsens utlåtande inhäntas styrelsen föreslår jämväl bok-

föringens öfverflyttning till drätselkammaren, i det »bokföringen naturligen icke bör skötas af annan än den, som handhar medlen», ber jag få göra följande erinringar. Mig synes det naturligare att räkenskapen såsom hittills är omedelbart tillgänglig när som helst för brandchefen, af hvilken alla utbetalningar skola attesteras, d. v. s. här det samma som anordnas, på det han genast vid ifrågasatt likvid må kunna förvissa sig om att medel å vederbörligt anslag finnas. Han torde i annat fall nödgas att själf föra noggranna anteckningar öfver hvad han utanordnat. Någon teknisk svårighet för att räkenskapen skötes af annan än den, som handhar kassan, förefinnes icke, ty kvittenser å alla under en månad gjorda utbetalningar öfverlämnas vid månadens slut af stadskassören med reversal upptagande sammanlagda utgifna beloppet mot kvitto af räkenskapsföraren, hvilket kvitto utgör verifikation för de från stadskassan under samma tid till delegationen utlämnade medel. Fördelningen på de särskilda titlarna verkställes sedan av räkenskapsföraren. Det synes mig äfven oegentligt att vice brandchefen befrias från den honom hittills åliggande bokföringen, alldenstund han, såsom jag har anledning antaga, kommer att fortfarande uppbära den till honom nu utgående aflöning, hvilken en gång bestämts med hänsyn till hans skyldighet att föra räkenskapen.

Jag får därför hemställa, att Drätselkammaren ville tillstyrka den väckta motionen men afstyrka räkenskapsföringens aflyftande från vice brandchefen och öfverflyttning till drätselkammaren.

Vid eventuellt bifall härtill skulle §:n 54 i brandordningen föreslås att kvarstå oförändrad.

Karlstad den 10 november 1913.

G. ENANDER.»

Drätselkammaren tog ärendet i övervägande och ville med instämmande i vad stadskamreraren anført tillstyrka, att brandkårens kassaförvaltning öfverflyttades till stadskassan, men i likhet med stadskamreraren ansåg drätselkammaren, att räkenskapsföringen fortfarande som hittills borde handhavas av vice brandchefen. Där est stadsfullmäktige gillade drätselkammarens uppfattning härutinnan, skulle § 54 i brandordningen, som av brandstyrelsen föreslagits till ändring med anledning af bokföringens öfverflyttning, bibehållas oförändrad.

Drätselkammaren hemställde således, att stadsfullmäktige ville besluta

att brandkårens kassaförvaltning från och med den 1 januari 1914 öfverflyttas till stadskassan.

Ett sådant beslut nödvändiggjorde följande ändringar i drätselkammaren reglemente och i instruktionen för stadskassören.

I reglementets § 2 insattes såsom mom. 20): att omhänderhava brandkårens kassaförvaltning.

I instruktionen för stadskassören insattes såsom mom. 3): att handhava brandkårens kassaförvaltning, verkställa de utbetalningar för brandkårens räkning, som av brandchefen utanordnas, samt omhänderhava brandmanskapets sparbanksböcker och besörja föreskriven insättning däri, skolande sparbanksböckerna årligen i januari månad avlämnas till brandchefen för granskning.

Nuvarande mom. 3 i instruktionen för stadskassören ändras till mom. 4 och ordningsföljden å efterföljande moment ändras i enlighet härmed.

Dürest stadsfullmäktige besluta, att brandkårens kassaförvaltning överflyttas till stadskassan, vüle drätselkammaren således hemställa,

att stadsfullmäktige måtte godkänna de föreslagna ändringarna i drätselkammarens reglemente och i instruktionen för stadskassören samt å reglementsändringen söka Konungens befallningshafvandes fastställelse.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 december 1913.*

§ 134.

Vid sammanträde den 19 juni 1913 hade Stadsfullmäktige dels i sammanhang med beslutet om brandchefens tillsättning av Stadsfullmäktige återremitterat ärendet i denna del till Brandstyrelsen för uppgörande av förslag till de ändringar i den för staden gällande brandordning, som av beslutet om sättet för brandchefens tillsättning komme att föranledas, dels ock för yttrandens avgivande remitterat till Brandstyrelsen och Drätselkammaren ett av Herr Gullström vid nämnda sammanträde väckt förslag om överflyttning av brandkårens kassaförvaltning till stadskassan.

Sedan infördade förslag och yttranden nu av berörda delegationer avgivits, hade Beredningsutskottet att häröver avgiva utlåtande.

I fråga om de av beslutet om brandchefens tillsättning av Stadsfullmäktige föranledda ändringar i brandordningen hade Brandstyrelsen framställt förslag till ny lydelse av brandordningens 51 §, och hade Beredningsutskottet mot detta förslag intet att erinra.

I sammanhang härmed hade Brandstyrelsen, under framhållande, att då vid brandordningens antagande av Stadsfullmäktige en § uteslöts och efterföljande §§

i anledning härav åsattes ändrade paragrafnummer, en i § 3 förekommande hänvisning till förutvarande § 52 av förbiseende kommit att kvarstå oförändrad hemställt om på grund härav erforderlig ändring i brandordningens 3 §, vilke hemställan Utskottet jämväl beslöt tillstyrka.

Beträffande därefter frågan om överflyttning av brandkårens kassaförvaltning till stadskassan hade olika uppfattningar gjort sig gällande hos Brandstyrelsen och Drätselkammaren.

Brandstyrelsen hade sålunda i sitt förslag i frågan utgått därifrån, att såväl kassaförvaltningen som räkenskapsföringen skulle övertagas av stadskassan, och hade Styrelsen i sammanhang härmed framställt förslag till de ändringar i brandordningen, som av överflyttningen skulle föranledas, nämligen dels upphävande av § 4 och dels ändrad lydelse av §§ 53 och 54.

Drätselkammaren hade åter i sitt yttrande över förslaget på anförda skäl hemställt, att endast kassaförvaltningen måtte överflyttas till stadskassan, men att räkenskapsföringen måtte fortfarande som hittills handhas av vice brandchefer och hade Kammaren i anledning härav föreslagit, att § 54 i brandordning skulle bibehållas oförändrad. Därjämte hade Drätselkammaren framställt förslag till de ändringar i Kammarens reglemente och i instruktionen för stadskassörer som krävdes av överflyttningen i den omfattning, Kammaren förordat.

På de av Drätselkammaren anförda skäl beslöt Beredningsutskottet, efter överläggning, för sin del biträda det förslag rörande överflyttning av brandkårens kassaförvaltning till stadskassan som av Drätselkammaren framställdes.

I anslutning till det anförda beslöt Utskottet alltså hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte besluta, att brandkårens kassaförvaltning från och med den 1 januari 1914 överflyttas till stadskassan;

att Stadsfullmäktige måtte för sin del besluta följande ändringar i den för Karlstad gällande brandordning, nämligen:

1:o) att § 4 utgår samt efterföljande paragrafer åsättas till följande härav ändrade paragrafnummer;

2:o) att nuvarande § 51 (nya § 50) erhåller följande ändrad lydelse:

Brandchefs- och vice brandchefsbefattningarna kungöras av brandstyrelsen till ansökan lediga inom trettio dagar efter första kungörande som sker i den officiella och i minst två av stadens tidningar och sökas genom till brandstyrelsen ingifna ansökningar, ställda för brandchefsbefattningen till Stadsfullmäktige och för vice brandchefsbefattningen till styrelsen.

Befattningarna tillsätts, den förra av Stadsfullmäktige efter förslag av brandstyrelsen, den senare av brandstyrelsen, båda med sex mån

ders ömsesidig uppsägningsrätt. Uppsägning sker från stadens sida för brandchefsbefattningen av Stadsfullmäktige efter brandstyrelsens hörande, för vice brandchefsbefattningen av brandstyrelsen, som dock icke må om uppsägning fatta beslut, med mindre fyra ledamöter äro om sådant beslut ense.

Brandmästaren tillsättes med kontrakt av brandstyrelsen på förslag av brandchefen och kan av brandstyrelsen avskedas.

Fasta brandkårens manskap antages med kontrakt av brandchefen och kan av brandstyrelsen avskedas.

Reservkårens befäl och manskap tillsätts av brandchefen och kunna av honom afskedas“;

3:o att nuvarande § 53 (nya § 52) erhåller följande ändrade lydelse:

“*Brandchefen* eller den hans tjänst förrättar, förer högsta befälet över brandkåren och är på grund häraf berättigad till ovillkorlig lydnad från övrigt befäl och manskaps sida.

Honom åligger utom vad i brandstadgan för rikets städer och i denna brandordning i övrigt är vordet föreskrivet:

att i första hand ansvara för att stadens brandväsende är i överensstämmelse med brandordningen till alla delar ändamålsenligt ordnat;

att tillse, att den fasta brandkåren och dess reserv städse äro fulltaliga och till tjänstgöring dugliga samt väl övade uti de till dess åligganden hörande färdigheter;

att vaka däröver, att var och en vid fasta brandkåren anställd fullgör sina skyldigheter och förhåller sig väl så inom som utom tjänsten;

att utrekvirera samtliga beklädnads- och utredningspersedlar samt dem till manskapet utdela, och vake han jämväl däröver, att desamma av manskapet väl vårdas och att uppkomna bristfälligheter varda skyndsamt avhulpa;

att uppgöra, med sin underskrift vitsorda och till Drätselkammaren överlämna avlöningslistorna för varje månad jämte uppgift om föreskrivna insättningar å manskapets sparbanksböcker samt att granska och attestera å brandkåren ställda räkningar;

att ansvara för vården och redovisning av kåren tillhörande materiel, såsom rumsinventarier, sängutredning m. m. samt tillse det all brandväsendet tillhörande redskap städse hålles i godt skick och i tillräcklig mängd;

att uppgöra särskild kasernordning för manskapet och med iakttä-

gande av vad som är stadgadt om kårens användande till andra allmänna behof, upprätta arbetschema för densamma;

att årligen inom februari månads utgång till brandstyrelsen inkomma med berättelse rörande brandkårens verksamhet och eldsläckningsväsendet under det sist gångna året, vilken berättelse sedermera av brandstyrelsen överlämnas till stadsfullmäktige;

att i övrigt ställa sig till efterrättelse de ytterligare föreskrifter, som genom omnämnda lagstadganden eller särskilda påbud kunna varda honom gifna.

Brandchefen skall hava sin bostad inom brandstationen och ansvara för, att ordning och tukt av manskapet inom densamma iakttages“;

4:o) att 1:sta punkten i 3:dje stycket av § 3 erhåller följande ändrade lydelse:

“Beslut må av styrelsen fattas, såvida tre ledamöter äro tillstådes och om beslutet enas, utom i det fall, som i § 50 omnämnes“;

att Stadsfullmäktige måtte för sin del godkänna den ändring i det för Drätselkammaren i Karlstad gällande reglemente, att i reglementets § 2 följande föreskrift insättes såsom *mom. 20*: “att omhänderhava brandkårens kassaförvaltning“;

att Stadsfullmäktige måtte besluta att söka Konungens Befallningshavandes fastställelse å ändringarne i brandordningen och i reglementet för Drätselkammaren, samt

att Stadsfullmäktige måtte antaga följande ändringar i instruktionen för stadskassören här i staden, nämligen

1:o) att såsom *mom. 3* i instruktionen insättes följande föreskrift:

“att handhava brandkårens kassaförvaltning, verkställa de utbetalningar för brandkårens räkning, som av brandchefen utanordnas samt omhänderhava brandmanskapets sparbanksböcker och besörja föreskriven insättning däri, skolande sparbanksböckerna årligen i januari månad avlämnas till brandchefen för granskning“;

2:o) att nuvarande *mom. 3*) i instruktionen erhåller ordningsnumret 4) och ordningsföljden å efterföljande moment ändras i enlighet härmed.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

KARLSTAD 1913
KARLST.-TIDN:G A.-B:G TRYCKERI.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1913.

Den 30 December.

N:o 13.

119. Magistratens generalförslag till utgifter och inkomster för staden år 1914.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Magistraten får härmed till vederbörlig granskning öfverlämna upprättadt förslag till utgifts- och inkomststat för staden för år 1914 och därvid bifoga de af Drätselkammaren och öfriga delegationer ingifna specialförslag och skriftliga uppgifter, med ledning af hvilka generalförslaget uppgjorts.

Med afseende å de särskilda specialförslagen är följande att anmärka:

Drätselkammarens förslag.

Drätselkammaren beräknar för innevarande år en brist af kronor 9,554: 99, som öfverföres till drätselverkets stat. Bristen är hufvudsakligast föranledd af under året ökade löner kronor 2,464: 52 samt däraf, att äldre kommunalutskylder beräknas ingå med kronor 6,704: 95 mindre, än i staten upptagits.

Förslaget slutar med en brist för år 1914 att uttaxera af kronor 107,504: 59 och att taga af redan för ändamålet upplånta medel kronor 165,110: 23, däraf för gatuarbeten kronor 59,217: —, för flickskolebygget kronor 105,813: 25, för jordlösen med mera kronor 79: 98.

Ökningen af den brist, hvarför uttaxering skall ske från kronor 82,926: 11 för 1913 till kronor 107,504: 59 nästa år, oakadt inkomsterna upptagas något högre, är förnämligast beroende af följande omständigheter:

öfverflyttning till brandkårens stat af inkomsten af brandkårens kördagsverken	3,000:—
ökade utgifter för:	
reparation af byggnader	4,569:—
gatuarbeten	6,855:—
löner	3,780:—
biblioteket (nytt anslag)	3,600:—
	<hr/>
	Kronor 21,804:—

Förslaget föranleder ej erinran från Magistratens sida.

Hamnstyrelsens förslag

slutar med en brist af kronor 64,547:42. Häri ingå kronor 33,000:— till muddringar, hvarför upplåning redan skett genom 1913 års fasta lån.

Återstående bristen kronor 31,547:42 föreslår Magistraten till upplåning för framtida återbetalning af hamnens medel.

Fattigvårdsstyrelsen

beräknar en brist år 1914 av kronor 150,580:—, för den inträffade händelsen att dispensärstyrelsen icke skulle hafva i sitt förslag upptagit som utgift de kronor 10,642:50, som fattigvårdsstyrelsen kalkylerat såsom inkomst från dispensärstyrelsen.

Fattigvårdsstyrelsen plägar aldrig upptaga som inkomst hvad som kan få från andra kommuner och staten som ersättning. Sådan ersättning har emeller lid under åren 1908—1912 ingått med i genomsnitt kronor 8,400:—. Magistraten föreslår därför, att detta belopp, kronor 8,400:—, upplages som en inkomst, och att bristen sålunda minskas till kronor 142,180:—.

Brandstyrelsens förslag

är uppgjort under förutsättning af stadsfullmäktiges bifall till särskild framställning om ökning af brandmanskapets löner.

Ersättning för kårens körarbeten äro numera upptagna som en inkomst staten. På utgiftssidan har tillkommit förre brandchefens pension.

Förslaget, som slutar med en brist af kronor 29,750:— mot kronor 31,000:— förlidet år, föranleder ej erinran.

Gasverket

beräknas för år 1913 lämna ett underskott af kronor 7,984:86 under det vid statens uppgörande för innevarande år kalkylerade. Om anledning härtill lämna styrelsen upplysning.

För nästa år beräknas ett öfverskott af kronor 15,012: 58 till stadskassans förfogande.

Om förut tillämpade principer skola fortfarande gälla, bör för följande verkets föreslagna utgifter upplåning ske.

Mätareinköp	4,000: —
Inköp af exhauster och Momoapparat	3,250: —
Gasledning i Vikens- och Kvarnbergsgatorna	3,500: —
	Kronor 10,750: —

Under förutsättning af sådan upplåning ökas öfverskottet med motsvarande belopp till kronor 25,762: 58.

I öfrigt har Magistraten mot förslaget ingen erinran att göra.

Vattenverkets förslag.

Bristen för 1913 beräknas till kronor 1,720: — utöfver i staten kalkyle-
rade och är öfverförd å drätselverket.

Förslaget för 1914 slutar å en brist af kronor 32,000: — till utvidgnings-
arbeten å Sandgrund, vartill medel redan äro genom 1913 års fasta lån upplå-
nade, kronor 6,180: — till omläggning af äldre ledningar och en elektromotor-
pump, hvarför styrelsen synes ha tänkt sig upplåning, samt kronor 32,403: 43,
hvarför uttaxering bör ske.

Magistraten har ingen erinran emot förslaget.

Elektricitetsverket

beräknas för 1913 lämna det betydande underskottet af kronor 27,962: 12 un-
der det i staten för året kalkylerade resultatet. Styrelsen lämnar dock utförliga
upplysningar om de orsaker, som föranledt detta.

Statförslaget för 1914 slutar med ett öfverskott af kronor 36,057: 52 till
stadskassans förfogande.

Följande utgifter böra med tillämpning af förut följda principer föranleda lån:

Inköp af mätare	7,000: —
» » ny regulator för batteriet	4,800: —
Inköp af registrerande maximalmätare med planimeter	1,000: —
Oljeströmbrytare för reservstationen	5,500: —
Transformator	700: —
Utvidgning af ledningsnätet	7,000: —
	Kronor 26,000: —

Verkets öfverskott bör under förutsättning af sådan upplåning ökas med mot-
svarande belopp till kronor 62,057: 52.

Hälsovårdsnämndens förslag,

slutande å kronor 34,431: — att uttåxera mot kronor 31,587: 67 för år 1913;

Dispensärstyrelsens förslag,

som upptar ett från kronor 5,700: — till kronor 7,000: — ökadt anslagsbehof; samt

Trädgårdsstyrelsens förslag,

som företer en från kronor 2,820: — till kronor 3,240: — ökad brist; föranleda ingen erinran från Magistratens sida.

Elementarläroverkets för flickor förslag

upptager som hyra för skolhuset kronor 5,200: — och stadens anslag till samma belopp. Drätselkammaren har i sitt förslag upptagit motsvarande till kronor 7,650: —, hvilket gifvelvis bör föranleda ändring i läroverkets förslag, hvars resultat därigenom dock icke förändras.

Förslaget, som slutar med en brist af kronor 1,750: —, föranleder ej erinran.

Tekniska Afton- och Söndagsskolans statförslag,

går med af stadsfullmäktige redan beviljade anslaget kronor 3,500: — jämt ihop och föranleder icke till erinran.

Enot Varmbadhusets förslag,

som upptar en brist af kronor 2,500: —.

Saluhallsstyrelsens,

som utvisar ett öfverskott af kronor 4,450: -- mot kronor 4,390: — i år;

Folkskolestyrelsens statförslag,

som slutar med en brist af kronor 130,275: 64 mot kronor 117,739: 88 för i år; och

Barnavårdsnämndens förslag,

som upptar en brist af kronor 3,128: — mot kronor 2,391: 50 för i år, har Magistraten ingen anledning att göra erinran.

Styrelsen för Mariebergsskogen,

har ej inkommit med statförslag för 1914.

För **Magistratens oförutsedda utgifter i polisärenden** uppföres som vanligt ett förslagsanslag af kronor 300:—.

För **Stadsfullmäktiges oförutsedda utgifter**, föreslår Magistraten ett förslagsanslag af kronor 15,962:03.

Beträffande **Drätselverket**

i dess helhet föreligger för innevarande år en beräkning af stadskamreraren, utvisande, att vid årets slut en brist torde förefinnas af kronor 27,300:71. Angående anledningarna till densamma hänvisas till af stadskamreraren i sammanhang med beräkningen lämnade uppgifter.

Denna brist bör nu i årets stat upptagas som utgift. Vidare märkas bland utgifter annuiter å fonderade lån, räntor å tillfälliga lån, bristerna i de särskilda delegationernas stater och förut omförmälda anslag till oförutsedda utgifter.

Bland inkomster böra först upptagas tolagsersättningsmedel enligt stadskamrerarens beräkning kronor 36,200:—. Magistraten föreslår, att dessa medel, så långt de räcka, användas till betalning å stadens fonderade skuld.

Bland inkomsterna böra därjämte upptagas delegationernas bidrag till annuiter och räntor, gas- och elektricitetsverkens samt saluhallens beräknade öfverskott, redan upptagna lånemedel för de ändamål och till de belopp, som äro avsedda att under året utgå, tillfälliga nya lån för sina ändamål samt uttaxeringen enligt gällande överenskommelse angående kommunalutskylders utgörande med erforderligt afdrag för afkortningar, som med hänsyn till flerårig erfarenhet bör höjas till 7 procent.

Det bör här anmärkas, att med afkortningar här förstås det som icke beräknas flyta in år 1914 och som sålunda icke är tillgängligt under det året. Hvad som sedermera inkommer, plägar (visserligen något oegentligt) upptas som en inkomst i Drätselkammarens stat.

All förutvarande tillfällig skuld har betalats med det under innevarande år upptagna fonderade lånet å kronor 2,692,500:—.

Under år 1913 beräknas tillfälliga lån bli upptagna för följande ändamål:

Af 1913 års brist i hamnens stat	18,586:15
Inköp af gasmätare	4,000:—
Elektricitetsverket för inköp af mätare och utvidgning af ledningsnätet	12,000:—
Do » anläggning af reservstation	115,000:—
Inlösen af hus för regleringen.....	6,500:—

Kronor 156,086:15

Under år 1914 skola följande utgifter bestridas med redan genom 1913 års fasta lån upplånade och nu tillgängliga medel, nämligen:

Drätselkammaren:			
för gatuarbeten	59,217: —		
» flickskolebyggnaden	105,813: 25		
» jordlösen med mera	79: 98		165,110: 23
Hamnen: för muddringar.....	..		33,000: —
Vattenverket: för utvidgning å Sandgrund			32,000: —
			<u>Kronor 230,110: 23</u>

Under år 1914 skola för följande utgifter medel upplånas enligt här ofvan gjorda förslag:

Hamnen: brist i staten för 1914			31,547: 42
Gasverket:			
inköp af mätare, exhauster och Momoapparat	7,250: —		
ledningar i Viken- och Kvarnbergsgatorna	3,500: —		10,750: —
Elektricitetsverket:			
inköp af mätare, regulator, maximalmätare, oljeströmbrytare och transformator	19,000: —		
utvidgning af ledningsnätet.....	7,000: —		26,000: —
Vattenverket:			
inköp af elektropump och omläggning af äldre ledningar			6,180: —
			<u>Kronor 74,477: 42</u>

Och får Magistraten sålunda i ett sammanhang hemställa, att Drätselkammaren bemyndigas upplåna detta belopp.

Med anledning af bestämmelsen i den af Kungl. Maj:t den 24 maj 1877 fastställda öfverenskommelse angående kommunalutskylders utgörande här i staden får Magistraten hemställa, att, med undantag af statens järnvägsbyggnader, statens öfriga fastigheter, hvilka, fria från bevillning, endast äro skyldiga dellaga i kostnaden för stadens eldsläckningsväsende, måtte påföras afgift till det belopp, som vid hela denna kostnads fördelning efter taxeringsvärdet på all så väl bevillningspliktig som bevillningsfri fastighet utom jordbruksfastighet finnes belöpa på ifråga varande statens fastigheter;

äfvensom att kostnaderna för eldsläckningsväsendet beräknas sålunda:

Kostnad för brandsyner	350:—	
Underhåll af brandposter	1,000:—	
Skorstensfejarens aflöning	12,800:—	
Bristen enligt brandstyrelsens stat	29,750:—	
Hysesvärdet, motsvarande 5 % ränta å kostnaden för brandstationen, beräknad till kr. 149,500:—	7,475:—	
		Kronor 51,375:—

I enlighet härmed har Magistraten uppgjort följande

Generalförslag

öfver

utgifter och inkomster för Karlstads stad under år 1914.

Utgifter:

1:o) Brist från 1913		27,300: 71
2:o) Skulder, som förfalla till betalning år 1914:		
Annuiteter å stadens fonderade lån	408,483: 81	
Ränta å tillfälliga lån	8,584: 74	417,068: 55
3:o) Utgifter, dels redan beslutade, dels sådana, som ytterligare påkallas år 1914.		
Brist i Drätselkammarens stat, att uttaxera	107,504: 59	
» » » » att taga af redan upp- lånta medel	165,110: 23	
Brist i Hamnstyrelsens stat, att upplåna	31,547: 42	
» » » » att taga af redan upp- lånta medel	33,000: —	
Brist i Fattigvårdsstyrelsens stat	142,180: —	
» » Brandstyrelsens »	29,750: —	
Gasverkets lånebehof	10,750: —	
Elektricitetsverkets lånebehof	26,000: —	
Vattenverkets »	6,180: —	

Brist i Vattenverkets stat, att uttaxera	32,403: 43	
» » » » att taga av redan upp- länta medel	32,000: —	
Brist i Hälsovårdsnämndens stat	34,431: —	
» » Dispensärstyrelsens »	7,000: —	
» » Trädgårdsstyrelsens »	3,240: —	
» » Elementarläroverkets för flickor stat	1,750: —	
Anslag till Tekniska Afton- och Söndagsskolan	3,500: —	
Brist i Varmbadhusets stat	2,500: —	
» » Folkskolestyrelsens stat	130,275: 64	
» » Barnvårdsnämndens »	3,128: —	
Magistratens förslagsanslag till oförutsedda utgifter i polisärenden	300: —	802,550: 31
4:o) Stadsfullmäktiges förslagsanslag att användas till diverse oför- utsedde utgifter och behof	15,962: 05	
	<u>Summa utgifter Kronor</u>	<u>1,262,881: 60</u>

Inkomster.

1:o) För kommunala behof beviljade anslag, som för-
falla till uppbörd år 1914, och inkomster, som på
annan grund beräknas under nästa år komma sta-
den till godo.

Netto af tolaggersättningsmedel	36,200: —	
Bidrag från gasverket, elektricitetsverket, vattenverket och hamnen till annuiteter och räntor	155,785: 25	
Ränta - å i bank inestående medel efter afdrag af fond- räntor	27,744: —	
Gasverkets öfverskott	25,762: 58	
Elektricitetsverkets öfverskott	62,057: 52	
Saluhallens »	4,450: —	311,999: 31
Af 1913 års fonderade lån till bland utgifterna upptagna ändamål ...		230,110: 21
Tillfälligt lån enligt Magistratens förslag för å utgiftssidan omförmälda ändamål		74,477: 41
Uttaxering enligt gällande öfverenskommelse angående kommunalutskyl- ders utgörande:		
a) afgift för mantalsskrifna personer, hvilken innevarande år debiterats med	19,400: —	
b) grundskatt af bevillningsfri fast egendom, ej tillhörig staten och med undantag af lasaretsfastigheten, med ett taxeringsvärde af kronor 2,386,200: — efter 2 kro- nor per kronor 1,000: — af taxeringsvärdet	4,772: 40	

c)	grundskatt af bevillningspliktig jordbruksfastighet med taxeringsvärde af kronor 965,100:— efter kr. 4: 50 per 1,000:— kronor af taxeringsvärdet.....	4,342: 95
d)	grundskatt för annan bevillningspliktig fastighet med taxeringsvärde af kronor 34,245,500:— å kr. 2: 25 per 1,000:— kronor af taxeringsvärdet	77,052: 38
e)	statens fastigheters (med undantag af järnvägsfastigheter) — med taxeringsvärde af kronor 1,157,600:— andel i kostnaden för eldsläckningsväsendet kronor 51,375:—, fördeladt å all fastighet utom jord med taxeringsvärde af kr. 38,853,700:—	1,530: 91
		107,098: 64
	som efter afdrag af 7 % för afkortningar	7,496: 90
	beräknas giva	99,601: 74
2:o)	Hvad som ytterligare erfordras 1914.	
	Till täckande af bristen i staten.....	546,692: 86
	Summa inkomster Kronor 1,262,881: 60	

Till täckande af ofvannämnda brist, kronor 546,692: 86, bör uttaxering ske i förhållande till den bevillningstaxerade inkomsten, beräknad i enlighet med § 57 af kommunalförordningen för stad efter årets taxeringslängder till kronor 9,748,620:—, och föreslår Magistraten sålunda till täckande af bristen i staten en uttaxering af 6,03 proc. af berörda inkomst.

Denna uttaxering utgör kr. 587,841: 78
hvarifrån beräknas afgå 7 % afkortningar..... » 41,148: 92

hvidan återstå Kronor 546,692: 86

Utgifterna för kyrkliga ändamål utgöra för år 1914 kronor 35,880: 25 och kräfva sålunda en uttaxering af 0,37 procent af taxerad inkomst, beräknad som ofvan är sagdt. Debiteringen häraf torde ske gemensamt med kommunens uttaxering, såsom förut skett.

Uppbörden torde som förut böra uppdelas på tre uppbördsstämmor.

För 1913 var sammanlagda uttaxeringen 6,50 procent på inkomsten. En minskning är sålunda föreslagen med 0,10 procent.

Karlstads rådhus den 19 november 1913.

På Magistratens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 10 november 1913.*

§ 6.

Sedan herrar ordföranden och vice ordföranden genomgått och granskat av stadskamreraren uppgjort förslag till utgifts- och inkomststat för kammaren för nästa år, så tog nu kammaren detta förslag under omprövning samt beslöt godkänna detsamma; och skulle förslaget, som slutade å en brist av 107,504 kronor 59 öre att genom uttaxering fyllas, med lillhörande handlingar till magistraten överlämnas.

I samband härmed ville drätselkammaren föreslå stadsfullmäktige att besluta, att, för den händelse inkomsten av tomtförsäljningar något år skulle överslita den i staten beräknade inkomsten för det året, överskottet avsättes till fonden för framtida jordförvärv.

Därjämte ville drätselkammaren påpeka det olämpliga i att pensionärer i somliga fall upptoges å vederbörande delegationers stat och i somliga fall på drätselkammarens stat. Så funnes t. ex. på drätselkammarens stat upptagna en f. d. lyktländare och en f. d. gasverksarbetare. Vidare hade drätselkammaren, sedan kammaren förnummit, att fröken Hildur Renborg icke blivit uppförd på flickskolans stat, vilken dock förut upptog en annan pensionär, måst på sin stat upptaga fröken Renborg. Drätselkammaren ville därför hemställa, att stadsfullmäktige måtte besluta, att för framtiden vederbörande delegationer skola på sin stat upptaga de pensionärer, som höra dit.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Approximativ beräkning af Karlstads Drätselkammars inkomster och utgifter

(kassa)

för år 1913

jämförda med de i staten för samma år beräknade.

Inkomster:

	Enligt stat.	Influtna till 1 Okt.	Beräknas ingå under 4:de kvartalet	Inkomster						
				öfver	under					
				stat						
Stadsandel i hamnens inkomster	12,000	—	12,600	600	—					
Tullfrihetsersättning	132	66	132	66	—					
Hundskatt	2,000	—	2,440	440	—					
Vexelprotester	2,000	1,041	500	—	459					
Statsbidrag för event. polishandräkning	2,500	2,500	—	—	—					
Ersättning af hamnen för polisbevakning	720	720	—	—	—					
Bränvinsförsäljningsafgifter	100,691	63	101,201	509	38					
Hyror och arrenden	53,068	18	35,557	18,748	27					
Bötesandelar	100	—	345	01	—					
Platshyror	130	—	—	148	18					
Kallbadhuset	150	—	302	95	152					
Kabinetet	200	—	178	05	30					
Resterande kommunalutskylder	25,000	—	12,295	05	6,000					
Tomtförsäljningar	20,000	—	4,640	93	16,540					
Artistskatt	1,000	—	1,689	74	—					
Fordran af drätselverket:										
för gatuarbeten	49,182	—	49,182	—	—					
för ändringsarbeten i rådhuset	20,083	29	20,083	29	—					
för flickskolebyggnaden	167,262	25	46,150	15,299	—					
för jordlösen m. m.	18,406	38	16,351	40	—					
Uttaxering	82,926	11	45,918	35	37,007					
Försåldt virke m. m.	—	—	232	—	232					
Försåldt järnskrot	—	—	682	84	682					
Rabatt å förbrukad elektr. ström	—	—	388	50	388					
Försåldt gammalt virke m. m.	—	—	749	50	749					
Ytterligare erfordras	—	—	9,554	99	9,554					
Kronor	557,552	50	342,649	21	116,583	62	16,712	51	115,032	18

Utgifter:

	Enligt stat	Utgifna intill 1:a Okt.	Beräknade utgifter under 4:e kvart.	Utgifter		
				öfver	under	stat
Löner till stadens ämbets- och tjänstemän . .	73,075	—	54,185 72	21,353 80	2,464 52	—
Pensioner	7,900	—	5,874 88	2,025 12	—	—
Poliskåren	72,142	52	53,202 28	18,940 24	—	—
Fångars vård och underhåll	250	—	183 60	66 40	—	—
Skrifmaterialier, bokbinderiarbeten och annouser	3,600	—	4,740 83	—	1,140 83	—
Tryckning af stadsf. handlingar	4,000	—	2,574 45	1,425 55	—	—
Bränsle och lyse	3,500	—	2,971 46	1,843 61	1,315 07	—
Utskylder och onera	11,909	66	12,720 04	435 —	1,245 38	—
Diverse omkostnader	4,844	70	2,832 89	2,011 81	—	—
Renhållning och afstjelningsplatser	5,820	—	4,150 25	1,669 75	—	—
Allmänna trädplanteringen	2,000	—	—	2,440 —	440 —	—
Allmänna lyshållningen	27,625	—	20,718 75	6,906 25	—	—
Diverse anslag	15,200	—	8,350 —	6,850 —	—	—
Brandsyner	250	—	327 05	—	77 05	—
Bidrag till sjukkassor	1,100	—	938 —	162 —	—	—
Stallet	1,420	—	752 43	667 57	—	—
Fraktkostnader för tobak	3,500	—	3,255 70	1,050 —	805 70	—
Kabinettet	600	—	299 97	300 03	—	—
Kallbadhuset	250	—	194 13	—	—	55
Klapphuset	1,060	—	960 —	100 —	—	—
Bidrag till länshållning i Tyggårdsviken	200	—	200 —	—	—	—
Olycksfallsersättningar	300	—	—	—	—	300
Ersättning för vatten till vattenkastare m. m.	5,700	—	5,700 —	—	—	—
Nykterhetsakens främjande	5,000	—	1,600 —	2,400 —	—	1,000
Platshyror till hamnstyrelsen	298	70	298 70	—	—	—
Spärvägskomitén	200	—	—	—	—	200
Register öfver stadens fastigheter	1,910	—	1,460 —	450 —	—	—
Ändringsarbeten i rådhuset	20,033	29	15,446 58	4,636 71	—	—
Flickskolebyggnaden	167,262	25	46,349 —	15,100 —	—	105,813
Jordlösen m. m., outtaget anslag	18,406	38	16,351 40	—	—	2,054
Gatuarbeten	68,009	—	48,352 86	19,656 14	—	—
Väg- och brounderhåll	8,690	—	8,644 36	45 64	—	—
Byggnaders underhåll	11,446	—	8,804 58	2,641 42	—	—
Oförutsedda utgifter	10,000	—	6,593 42	3,406 58	—	—
Inventarier	—	—	2,115 88	—	2,115 88	—
Järnvägsundersökningen	—	—	1,500 —	—	1,500 —	—
Kronor	557,552	50	342,649 21	116,583 62	11,104 43	109,424 1

Karlstads Stadskamrerarekontor den 6 november 1913.

G. ENANDER.

Förslag till Inkomst- och Utgiftsstat

för

Karlstads Drätselkammare år 1914.

Inkomster.

1:o) Anslag som förfalla till uppbörd nästa år:

Stadens andel i hamnens inkomster: 20 % af brutto- inkomsten	12,000: —	
Tullfrihetsersättning	132: 66	
Hundskatt	2,000: —	
Vexelprotester	2,000: —	
Ersättning af staten för eventuel polis- handräkning	2,500: —	
Ersättning af hamnen för polisbevakning	720: —	3,220: —
		19,352: 66

2:o) Inkomster som på annan grund beräknas böra under nästa år komma staden till godo:

Stadens andel i afgifterna för detaljhan- del med bränvin	597: 30	
Vinst af Karlstads Spritförsäljningsbolag	98,000: —	98,597: 30
Arrende för åtskilliga staden tillhöriga lägenheter	15,033: 43	
» » magasins- och andra platser	117: —	
» » stadens laxfiske	700: —	
» » » lakfiske	41: —	
Hyror för åtskilliga staden tillhöriga hus	37,684: 50	
Hyra för flickskolan	7,650: —	61,225: 93
Bötesandelar	100: —	
5 % af de till hamnstyrelsen ingående platshyror....	150: —	
Inkomst af kallbadhuset	150: —	
» » kabinettet	200: —	
Resterande kommunalutskylder	25,000: —	
Inkomst af tomtförsäljningar	20,000: —	
Artistskatt	1,000: —	206,423: 23

3:o) Ytterligare erfordras: fordran af Drätselverket:

För gatuarbeten	59,217: —	
» flickskolebyggnaden	105,813: 25	
» jordlösen m. m.	79: 98	165,110: 24
Brist att uttaxera		107,504: 54
		<u>Kronor 498,390: 71</u>

Utgifter.

1:o) Utgifter, som redan äro beslutade:

Löner till stadens ämbets- och tjänstemän
samt betjänte:

Borgmästaren, lön 7,000: —, tj.-pgr 2,000: —	9,000: —
1:e Rådmanen, lön 3,000: —, tj.-pgr 1,200: —	4,200: —
2:e » ålderstillägg	1,000: —
3:e » lön 3,800: —, tj.-pgr 1,200: —	5,000: —
1:e Stadsläkaren, lön	4,000: —
2:e »	2,500: —
Stadskamreraren, lön	5,000: —
Stadskassören, lön	3,000: —
Kronouppbörds-kassören, lön	3,000: —
Stadsfogden, lön 1,500: —, tj.-pgr 1,000: —	2,500: —
Stadsarkitekten, lön 3,000: —, tj.-pgr 2,000: —	5,000: —
» för ritmaterialier	200: —
Stadsingenjören	1,000: —
Stadsfullmäktiges och beredningsutskottets sekreterare	2,000: —
Drätselkammarens sekreterare	1,400: —
Byggnadsnämndens »	400: —
Skorstensfejaren, beräknad lön 11,800: —	
ålderstillägg 1,000: —	12,800: —
Arbetsförmän, 1 à 2,100: —, 1 à 1,680: —	
1 à 1,500: —	5,280: —
1 Exekutionsvaktmästare	1,350: —
1 »	1,200: —
Drätselkammarens vaktmästare	900: —
Revisionsarvoden:	
3 revisorer à 150: —	450: —
2 siffergranskare à 500: —	1,000: —
Ersättn. till ledamöterna i taxeringsnämnden	1,000: —
Arvode till ombud vid mantalsskrifningen	100: —
Arvode för upprättande af uppbördsbok ...	400: —

Arvode för upprättande af statistiskt räkenskapssammandrag	100: —	
Arvode för tillsyn öfver stadens skogar....	100: —	
» till skrifbiträde: $\frac{7}{12}$ af 1,500.....	875: —	
» » kronobokhållaren	1,200: —	
» för upprättande af mantalslängd och röstlängd vid riksdagsmannaval	600: —	76,555: —
Pensioner till:		
f. Förste stadsläkaren N. Lundberg	3,000: —	
f. Stadsbyggmästaren C. F. Andersson	2,000: —	
f. Lykttändaren C. F. Zetterström	300: —	
f. Stadsarbetaren A. O:n Norberg	300: —	
» L. Nilsson	300: —	
» And. Olsson	400: —	
f. Gasv.-arbetaren A. F. Andersson	400: —	
f. Mag.-sekr. Hj. Falks enka Fru S. Falk	500: —	
f. Tillsyningsman A. Höglind	400: —	
Fröken Hildur Renborg	541: —	
Änkefru Anna Svensson.	300: —	8,441: —
Polisväsendet:		
Stadsfiskalen, lön 1,500: —, tj.-pgr 1,000: —	2,500: —	
2 e poliskommissarien, lön 2,100: —, tj.-pgr 700: —, bekl. 200: —	3,000: —	
2 öfverkonstaplar, lön 2,850: —, tj.-pgr 950: —, bekl. 300: —	4,100: —	
1 öfverkonstapel, lön 1,425: —, tj.-pgr 475: —, bekl. 150: —	2,050: —	
1 öfverkonstapel, lön 1,125: —, tj.-pgr 375: —	1,500: —	
1 detektivkonstapel, lön 1,200: —, tj.-pgr 400: —, bekl. 150: —	1,750: —	
1 konstapel (rådsh.-vaktm.), lön 975: —, tj.-pgr 325: —	1,300: —	
24 konstaplar, lön 1,125: —, tj.-pgr 375: —	36,000: —	
5 extra konstaplar, arvode à 1,000: —	5,000: —	
2 distriktskonstaplar, arvode à 700: —	1,400: —	
ålderstillägg till 3 öfverkonstaplar à 400: —	1,200: —	
» » 1 »	387: 50	
» » detektivkonstapeln	400: —	
» » 1 konstapel (rådsh.-vaktm.)	500: —	
» » 2 konstaplar à 400: — ..	800: —	
» » 1 »	387: 50	
» » 10 »	1,458: 20	
» » 6 »	767: 14	

ålderstillägg till 1 konstapel	62: 50	
» » 4 ex. konstaplar	400: —	
» » 1 » konstapel	72: 58	
Beklädnad till 31 konstaplar och extra konstaplar à 150: —	4,650: —	
Beklädnad till 2 distriktpoliser à 90: — ...	180: —	
Semesterarvoden, förslagsvis	1,200: —	
Vikariatsarvoden och extra tjänstgöring, förslagsvis	500: —	
Sjukhusvård åt personalen samt fri läkarevård åt personalen med familjer, förslagsvis	350: —	
Olycksfallsförsäkringspremier	325: —	72,240: 42
Fångars vård och underhåll	250: —	
Skrifmaterialier, bokbinderiarbeten och annonser ...	4,500: —	
Tryckning af stadsfullmäktiges handlingar	5,000: —	
Bränsle och lyse	4,000: —	
Utskylder	9,300: —	
Ersättning till Karlstads landsförsamling för minskad inkomst af kom.-afgifter	2,590: 18	
Andel i amorteringen af skulden för tingshuset	19: 48	11,909: 66
Diverse omkostnader:		
Brandförsäkringsafgifter	1,500: —	
Ersättning för skötsel af stadens ur	210: —	
Tidningsprenumeration	36: 20	
Vattenförbrukning	552: —	
Årsafgifter för telefoner med biledningar..	1,239: —	
Ersättning till exekut.-vaktmäst. för slitning af velocipeder	100: —	
Städning i rådhuset samt stadsfogde och polisvaktkontoret	1,140: —	
Inköp af »Tidskrift för Sveriges städer» ..	31: 50	
Afgift till Svenska Stadsförbundet	350: —	5,158: 70
Renhållning af torg och allmänna platser .	4,470: —	
Skötsel af afstjälpningsplatser	1,350: —	5,820: —
Allmänna trädplanteringen		2,000: —
» lyshållningen af gasverket	21,000: —	
» » elektr.-verket ...	9,965: —	30,965: —
Anslag till:		
Barnkrubban i staden	1,300: —	
» i östra stadsdelarne	1,000: —	

Föreläsningar för arbetare	800: —	
Flickskolan	7,650: —	
Stadsbiblioteket	3,600: —	
Värml. Fornminnesförening	500: —	
Arbetsstugorna	1,500: —	
Skollofskolonier	500: —	
Arbetsförmedlingsanstalten	3,000: —	
Hyresersättning till rektor vid allmänna läroverket	1,400: —	21,250: —
Kostnader för brandsyner		350: —
Bidrag till registrerade sjukkassor		1,100: —
Stallet: aflöning till en körkarl	960: —	
underhåll af en häst	460: —	1,420: —
Fraktkostnader för tobak		3,500: —
Kostnader för kabinettet		600: —
» » kallbadhuset		250: —
» » klapphuset: renhållning	300: —	
pumpens drift	760: —	1,060: —
Andel i kostnader för pumpning i Tyggårdsviken ..		200: —
Olycksfallsersättningar		300: —
Ersättning till vattenverket för vatten till vattenkastare samt isning af desamma	6,250: —	
Underhåll af brandposter	1,000: —	
Tillsyn af gatubrunnar	500: —	7,750: —
Afsättning till nykterhetssakens främjande: 5 % af vinstmedlen från spritbolaget		4,900: —
Platshyror till hamnstyrelsen		298: 70
Spårvägskomitén, uttaget anslag		200: —
Flickskolebyggnaden » »		105,813: 25
Jordlösen m. m.		79: 98
		<u>375,911: 71</u>

2:o) Utgifter som ytterligare påkallas:

Gatuarbeten i Tingvallastaden	38,880: —	
i Klara	3,650: —	
i Viken och Berget	23,000: —	
i Haga och Herrhagen	22,369: —	87,899: —
hvaraf med lånemedel bestridas Kr. 59,217: —		
Väg och brounderhåll	8,765: —	
hvaraf fonden för Karlstads östra bro be- strider	200: —	8,565: —

Byggnaders underhåll	17,435: —		
hvarifrån afgår för körslor med drätselkam-			
marens häst	1,420: —	16,015: —	112,479: —
3:o) Ett förslagsbelopp till diverse utgifter och oförutsedda behof: ..			10,000: —

Kronor 498,390: 71

Karlstad den 10 november 1913.

Karlstads Drätselkammare.

VALDEMAR VENDEL.

G. Enander.

*Utdrag av protokoll, hållet hos hamnstyrelsen i
Karlstad den 30 Oktober 1913.*

§ 115.

Till ledning för uppgörande av nästa års statförslag hade hamnkassören utarbetat approximativ beräkning över inkomster och utgifter för innevarande år jämte därpå grundad beräkning av hamnkassans ställning till stadskassan vid årets slut samt förslag till stat för nästa år, och sedan dessa handlingar bland styrelsens ledamöter cirkulerat, så företogs nu statförslaget till behandling; Och beslöt styrelsen härefter för sin del antaga och med bifogande av förenämnda redogörelse till Magistraten översända det förslag till stat, som är detta protokoll bilagt.

Beträffande de utgiftsposter, som i större grad skiljde sig från motsvarande i innevarande års stat, samt de nya äskanden angående vilka särskilda framställningar icke gjorts hos stadsfullmäktige, ville styrelsen anföra följande.

Under rubriken löner.

För skötseln av elektromotorpumpen i Tyggårdsviken har hamnförmannen årligen uppburit 200 kronor, som påförts "Tyggårdsvikens länshållning" och sålunda icke blivit synliga på avlöningskontot. Likaså har hälften av hamnservisens i yttre hamnen avlöning påförts "lyttkranars drift". Då avlöningskontot torde böra utvisa totala avlöningsbeloppet, så har ifrågavarande poster därå uppförts. Dessutom har värdet av hamnförmannens boställe ansetts böra höjas med 50 kronor.

Ordinarie omkostnader.

Kontorsomkostnader utvisar en ökning med 475 kr., beroende därpå, att till stadskassan utgående ersättning för kontorshyra med städning och värme höjts med detta belopp. Tyggårdsvikens länshållning samt lyttkranars drift har minskats med de belopp, som uppförts under rubriken löner. Såsom ny utgiftspost har uppförts kostnad för slipens drift, 250 kr., huvudsakligen elektrisk strömavgift. Under ordinarie omkostnader har, såsom varande redan beslutad utgift, upptagits återstod av anslag till muddringsarbeten 33,000 kr.

Underhåll.

Kajer, doceringar etc. visar en ökning av 900 kr., beroende huvudsakligast på att betäckningslisten på träkajen vid yttre hamnen behöver omläggas. Muddrings-

arbeten 3,000 kr. omfalta dels breddning och fördjupning av inloppet till pråmkanalen vid älven, som igenslammats, och dels uppmuddring av den åt Wargöns Aktiebolag upplåtna lastageplatsen.

Staten utvisar en brist av kr. 64,547:42. Därest detta belopp skall för hamnens räkning upplånas, så kommer hamnens skuld vid 1914 års slut att uppgå till c:a 1,020,000 kronor.

In fidem:
IWAR OLSSON.

Till Hamnstyrelsen i Karlstad.

Härmed får jag överlämna en approximativ beräkning över

Hamnens inkomster och utgifter

(Kassa)

för år 1913.

jämförda med de i staten för samma år beräknade tillika med därpå grundad uträkning över hamnkassans ställning till stadskassan vid årets slut, vilka uppgifter skola ligga till grund för nästa års statförslag.

Inkomster:

	Beräknade enligt stat.	Influtna intill 1 Okt.	Beräknas inflyta under 4:e kvart.	Inkomster	
				över stat.	under stat.
Kassabehållning 1 Januari	—	76 91	—	76 91	—
Fordringar fr. föreg. år	500	789 25	—	289 25	—
Hamnuppborren	60,000	41,758 90	21,241 10	3,000	—
Arrenden	2,339 50	681 70	1,912 80	205	—
Hushyror	1,550	750	800	—	—
Varuskjulshyror	125	125	—	—	—
Upplagsplatshyror, fasta	2,600	140	2,820	360	—
do tillfälliga	50	100	—	50	—
Fasta kranar	300	1,499 80	50	1,249 80	—
Rörliga kranar	1,200	820	380	—	—
Drätselverkets och Vattenverkets andel i kostnaden för Tyggårdsvikens länshållning	400	400	—	—	—
Båthamnsavgifter	150	240	25	115	—
Kölhalning	25	708 30	330	1,013 30	—
Brist enligt stat	47,084 92	5,400	46,337 29	—	4,347 63
Förlängning av slipbädden	1,000				
Extra anslag till muddringsarbeten	8,000				
S:ma kronor	125,324 42	53,439 86	73,896 19	6,359 26	4,347 63

Utgifter:

	Enligt stat.	Utbetal- ningar till 1 Okt.		Beräknade utgifter för 4:e kvart.		Utgifter			
						över		under	
						stat.			
Räntor	9,074	90	—	—	9,281	92	207	02	—
Annuitet varav									
a) ränta	29,462	92	—	—	29,462	92	—	—	—
b) amortering	8,033	85	—	—	8 033	85	—	—	—
Stadsandelen	12,000	—	—	—	12,600	—	600	—	—
Fastigheters underhåll	500	—	382	71	117	29	—	—	—
Inventariers underhåll:									
a) Kranar	300	—	94	20	55	80	—	—	150
b) Fyrrar och lysapparater	150	—	36	50	113	50	—	—	—
c) Andra inventarier	300	—	193	60	106	40	—	—	—
Hamnens underhåll:									
a) Kajer, doceringar, bryggor, pällare	750	—	573	61	176	39	—	—	—
b) Torg, vägar, vägövergångar	1,250	—	961	63	288	87	—	—	—
c) Kanalbron och slussen	100	—	101	25	—	—	1	25	—
d) Upprensningsarbeten	100	—	—	—	50	—	—	—	50
e) Pälarmar och dammar	300	—	90	—	210	—	—	—	—
f) Duc d'alber och sjömärken	200	—	280	10	—	—	80	10	—
g) Godsunderlag	100	—	53	50	46	50	—	—	—
h) Annat hamnens underhåll	450	—	—	—	450	—	—	—	—
Nya inventarier	500	—	242	—	258	—	—	—	—
Tyggårdsvikens länshållning	700	—	688	49	380	—	368	49	—
Drätselkammarens andel i platshyror	130	—	—	—	148	—	18	—	—
Hamnbelysningen	1,600	—	1,369	63	230	37	—	—	—
Fyrbelysningen	350	—	156	44	193	56	—	—	—
Löner	15,780	—	10,995	58	4,784	42	—	—	—
Kontorsomkostnader	1,600	—	1,376	38	223	62	—	—	—
Skatter och brandförsäkringar	1,120	—	622	32	425	—	—	—	72
Lyftkranars drift	1,500	—	1,321	54	437	50	259	04	—
Polisbevakning	720	—	720	—	—	—	—	—	—
Omkostnader för styckegodsuppl.	300	—	112	—	188	—	—	—	—
Slippanläggningen	1,000	—	258	29	—	—	—	—	741
Anslag till muddring	25,000	—	25,000	—	—	—	—	—	—
Fyranordning vid Röskaar	2,302	75	2,480	55	—	—	177	80	—
Bryggor för småbåtar	150	—	104	—	46	—	—	—	—
Diverse utgifter	500	—	294	99	205	01	—	—	—
Oförutsedda utgifter	1,000	—	533	15	466	85	—	—	—
Statens slutsumma	117,324	42	49,042	46	68,979	27	1,711	70	1,014
Extra anslag till muddringsarbeten	8,000	—	3,083	08	4,916	92	—	—	—
Utom stat och anslag:									
Diverse kreditorer	—	—	1,058	74	—	—	1,058	74	—
Slipens drift	—	—	6	—	—	—	6	—	—
Kassabehållning 30 September	—	—	249	58	—	—	249	58	—
Summa kronor	125,324	42	53,439	86	73,896	19	3,026	02	1,014

Förslag till stat för Karlstads hamn år 1914.

Inkomster:

1:o) Beräknad behållning vid 1913 års slut:

Utestående fordringar 500:—

2:o) Inkomster, som på annan grund beräknas komma hamnen till godo 1914:

a) Hamnuppbördens		60,000:—	
b) Hushyror: A. Nerman	200:—		
A. Sjöberg	550:—		
Värdet av tjänsteboställen:			
Hamnkaptensens	500:—		
Slussvaktens	200:—		
Hamnförmännens	150:—	850:—	1,600:—
c) Arrenden			2,559: 50
d) Varuskjulshyror			125:—
e) Upplagsplatshyror, fasta	2,900:—		
d:o tillfälliga	50:—		2,950:—
f) Kranhyror: fasta kranar	300:—		
Temperleykranen	1,200:—		1,500:—
g) Övriga inkomster:			
Drätselverkets och vattenverkets andel i kostnaden för Tyggårdsvikens länshållning	400:—		
Båtplatsavgifter	250:—		
Slipavgifter	1,000:—	1,650:—	70,384: 5

3:o) Vad, som ytterligare erfordras:

Brist 64,547: 4

Kronor 135,431: 9

Utgifter:**4:o) Skulder, som förfalla till betalning 1914:**

Annuitet å hamnens andel i 1907 års obligationslån kr. 690,000 å 5,434315 %/o.....	37,496: 77	
Annuitet å hamnens andel i 1913 års obligationslån kr. 213,633: 22 å 5,827816 %/o.....	12,450: 15	49,946: 92

5:o) Utgifter, som redan äro beslutade ävensom administrations- och ordinarie omkostnader:**a) Avsättningar:**

Jämlikt Kungl. Maj:ts nådiga brev den 15 januari 1875 tillföres stads-kassan såsom ersättning för den indragna stadsandelen 20 %/o av bruttoupplådan, beräknad till 60,000: —	12,000: —
---	-----------

b) Löner:

Sekreteraren.....	400: —	
Hamnkassören	4,500: —	
Hamningjören	1,200: —	
Hamnkaptenen (kontant 3,000, boställe 500, belysning 100)	3,600: —	
Hamnbokhållaren	1,600: —	
Kontorsbiträdet	900: —	
Hamnförmanen (kontant 1,400, boställe 150) ..	1,550: —	
Hamnservisen i inre hamn (8 mån. å 100 kr.)	800: —	
d:o i yltre » (8 » » 110 »)	880: —	
Slussvakten (kontant 800, boställe 200) ..	1,000: —	16,430: —

c) Ordinarie omkostnader:

Kontorsomkostnader	2,075: —	
Skatter och brandförsäkringar	1,000: —	
Hamnbelysningen	1,550: —	
Fyrbelysningen	300: —	
Tyggårdsvikens länshållning.....	500: —	
Lyftkranars drift	1,160: —	
Drätselverkets andel av platshyror	150: —	
Polisbevakning	720: —	
Omkostnader för stycke-godsupplådan....	300: —	
Slipens drift	250: —	
Återstod av anslaget till muddringsarbeten	33,000: —	
d) Diverse, icke till oförutsedda hänförliga utgifter, såsom för pejlingar, prickhållning, annonser m. m.	500: —	41,505: —
		69,935: —

6:o) Utgifter, som ytterligare påkallas:

a) Underhåll av:

Fastigheter: Varuskjulet...	450:—		
Diverse reparationer.....	200:—		650:—
Inventarier:			
Kranar	200:—		
Fyror och lysapparater	200:—		
Andra inventarier	300:—		700:—

Hamnen:

Kajer, doceringar, bryggor, på- lare	1,650:—		
Torg, vägar, vägövergångar....	800:—		
Kanalbron och slussen	100:—		
Upprensnings- och muddrings- arbeten	3,000:—		
Pålarmar och dammar	400:—		
Dykdalber och sjömärken	600:—		
Godsunderlag	100:—		
Annat hamnunderhåll	550:—	7,200:—	8,550:—

b) Andra behov:

I. Nya inventarier.....	400:—		
Bryggor för småbåtar ..	150:—		
Diverse kreditorer	500:—	1,050:—	9,600:—

II. Åskanden, varom hos herrar stadsfullmäktige gjorts särskilda framställningar:

Ordnande av upplagsplats för mudder	4,700:—		
Löneförbättring till hamnförmanen.....	250:—		4,950:—
7:o) Ett förslagsbelopp för oförutsedda utgifter.....			1,000:—

Kronor 135,431: 9:

Karlstads Hamnkassörskontor den 30 Oktober 1913.

På Hamnstyrelsens vägnar:

C. O. AHLMARK,

Ordförande.

Ivar Olsson.

Utdrag af protokoll, hållet hos Fattigvårdsstyrelsen i Karlstad den 4 November 1913.

§ 107.

Genomgicks oeh granskades ett af sysslomannen uppgjortt förslag till inkomst- och utgiftsstat för Styrelsen nästa år; och blef detsamma af Styrelsen för dess del godkändt.

Det sålunda godkända förslaget, slutande å en brist af 139,937 kronor 50 öre att genom uttaxering fyllas, skulle till Magistraten öfverlämnas.

Det skulle emellertid anmärkas, att bland inkomsterna upptagits ett beräknadt anslag af 10,642 kronor 50 öre från dispensärstyrelsen; skulle sistnämnda styrelse icke hafva i sitt förslag till utgiftsstat upptagit motsvarande belopp, utgör Fattigvårdsstyrelsens brist att genom uttaxering fyllas 150,580 kronor.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Fattigvårdsstyrelsens Inkomst- och Utgiftsförslag för 1914.

Inkomster:

Behållning från 1913.....		3,000:—
Inrättningshjonens arbeten		5,000:—
Ränta å Wibeliska och Zanderska fonderna		150:—
<i>Dispensärstyrelsen:</i> Under förutsättning att styrelsen därtill begärt anslag upptages för: Mathållning, medicin, husrum bestående af en våning i nya huset med lyse och värme, tvätt, kläder, linne och sängkläder samt inventarier, för å tuberkulossjukhuset intagne: 6,000 dagar å 1: 50	9,000:—	
Mat, husrum, lyse, tvätt för: Sjuksköterska och 2:ne biträden 365 dygn å 1: 50 kr. för hvarje per dygn.....	1,642: 50	10,642: 50
Erforderligt anslag		139,937: 50
		<u>Kronor 158,730:—</u>

Utgifter:

Aflöningar:	Predikanten	400:—	
	Sekreteraren	800:—	
	Sysslomannen	3,250:—	
	Tillsyningsmännen	2,800:—	
	Vaktmästaren	1,200:—	
	Maskinisten	1,200:—	
	Förestånderskan	750:—	
	2:ne sjuksköterskor	1,000:—	
	Barnafdelningssköterskan	450:—	
	Kokerskan	420:—	
	6 sjukhusbiträden	1,440:—	
	3 barnafdelningsbiträden	720:—	
	2 köksbiträden	480:—	
	Tvättförestånderskan	600:—	
	Tvättbiträde	180:—	
	Portvakten	240:—	
	Vikarie under semester... ..	400:—	16,330:—
	Pension till f. d. sjuksköterskan Mellin	400:—	400:—
	Ordinarie och tillfälliga understöd		38,500:—
	Barnuppfostringsbidrag		2,000:—
	Bortackorderade barn	11,000:—	
	d:o g:n barnavårdsnämnden	7,500:—	18,500:—
	Mathållningen		38,000:—
	Beklädnaden		4,000:—
	Sjukvården		12,500:—
	Reparationer och underhåll av byggnader, vatten- och värmeledningar samt stängsel m. m.		2,500:—
	Belysningen		2,500:—
	Ved, kol, koks för uppvärmning och kokning samt tvätt och bad		11,500:—
	Inköp och underhåll af inventarier		2,000:—
	Diverse utgifter: vattenafgift	637:—	
	brandstod	300:—	
	utlagor	815:—	
	telefonafgifter	259:—	
	begravningskostnader, sänghalm, tvätt m. m.	4,989:—	7,000:—
	Inköp af ved för utdelning till fattige		3,000:—
			<u>Kronor 158,730:—</u>

Karlstad 31 okt. 1913.

För Karlstads Fattigvårdsstyrelse
JOS. LÖFBERG.

A. W. Adde.

*Utdrag af protokoll, hållet hos Brandstyrelsen
i Karlstad den 24 oktober 1913.*

§ 4.

Granskades och godkändes af t. f. brandchefen uppgjortt förslag till inkomst- och utgiftsstat för brandväsendet för nästkommande år, hvilket förslag skulle till Magistraten öfverlämnas; och ville Styrelsen därvid erinra, att förslaget uppgjorts under förutsättning af Stadsfullmäktiges bifall till brandmanskapets begäran om förbättrade löneförmåner på sätt densamma af Styrelsen tillstyrkts.

Som ofvan.

In fidem:
ALBERT NELSON.

Förslag till inkomst- och utgiftsstat för Karlstads brandkår för år 1914.

Inkomster:

Beräknad behållning från 1913	500: —	
Inkomst af körarbete för stadens räkning	4,000: —	4,500: —
Erforderliga medel för 1914		29,750: —
		<u>Kronor 34,250: —</u>

Utgifter:

Pension åt f. brandchefen major J. P. Wendt	2,000: —
Aflöning till brandchefen	1,500: —
» vice brandchefen	500: —

Aföning till brandmästaren: lön 2,000:—, beklädnad	4,000	
150:—	2,150:—	
» korpralen	1,140:—	
» vice korpralen	1,080:—	
» 10 brandsoldater och 1 hästskötare à		
1,020 kr.	11,220:—	
» 2 maskinister à 100:—	200:—	
» 6 man nattvaktmanskap, hvaraf 2 i tjänst		
hvarje natt à 1: 50	1,095:—	
lönetillägg åt 1 korpral och 1 vice korpral 240:— ..	480:—	
» 1 hästskötare	240:—	
» 5 brandsoldater à 240:—	1,200:—	
» 2 brandsoldater à 120:—	240:—	
		21,045:—
✓ Aföning till reservmanskapet samt kostnader för arbete		
✓ vid eldsvådor, förslagsvis	600:—	✓
✓ Kostnader för 7 dagars semester pr man (13×7×3: 50)	318: 50	✓
✓ Furagering, skoning, sjukvård och assurance af 6 hästar		
— à 400:—	2,400:—	✓
✓ Brandstodspremier: fast 79: 09, lösegendom 46: 40 ...	125: 49	✓
✓ Olycksfallspremier	238: 50	✓
✓ Årsanslag till rikstelefon	160:—	✓
✓ Bränsle och eldning 2,600:—, kokgas 600:—	3,200:—	✓
✓ Belysning	550:—	✓
✓ Underhåll af brandredskapen jämte inköp af materialier	800:—	✓
✓ Vattenafgifter	126:—	✓
✓ Beklädnad till 20 man à 50 —	1,000:—	✓
✓ Skrifmaterialier och tryck jämte div. oförutsedda utgifter	500:—	✓
✓ Brandtelegrafens vård, underhåll och nyanskaffning ..	300:—	✓
✓ Underhåll af byggnader och kaserninventarier	700:—	✓
✓ Medikamenter och sjukvård	186: 51	✓
		11,205:—
		Kronor 34,250:—

Karlstad den 24 oktober 1913.

På Brandstyrelsens vägnar:
K. J. LINDHOLM.

Albert Nelson.

34250
1560
32690

33750
1560
32190

Utdrag af protokoll hållet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 28 oktober 1913.

§ 1.

Förslagen till 1914 års stater för Vatten-, Gas- och Elektricitetsverken blevo nu av Styrelsen justerade och godkända samt skulle jämte tillhörande promemorer till Magistraten överlämnas.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

Approximativ beräkning af
Karlstads Vattenverks inkomster och utgifter
(Kassa)
för år 1913
jämförda med de i staten för samma år beräknade.

Inkomster.	Beräknade enligt stat.	Influtna intill 1:e Okt.	Beräknade inflyta med 4 kv.	Inkomster	
				öfver	und
				stat.	
Behållning från 1912	—	333 07	—	333 07	—
Vattenförbrukning enligt mätare under 4:e kvart. 1912	6,000	4,514 78	—	—	1,48
Utestående fordringar	500	2,628 66	—	2,128 66	—
Vattenavgifter för 1913 med undantag af 4:e kvartalets afgifter enligt mätare	50,400	37,221 46	16,797 35	3,618 81	—
Ersättning från Stadskassan					
för 16 vattenkastare	4,200	4,200	—	—	—
för tillsyn och rensning af gatubrunnar	500	500	—	—	—
för skötsel och underhåll af brandposter	1,000	1,000	—	—	—
för klapphuspumpens drift	760	760	—	—	—
Vattenavgifter för tegelmurning	600	24	54	—	52
D:o från lasarettet för dess förbrukning utöfver 10,000 m ³	1,700	—	1,700	—	—
Enskilda arbeten	2,500	100 70	400	—	1,99
Vattenverkets utvidgning	32,000	—	—	—	32,00
Vatten- och aflöpsledning i Viken- och Konduktörsgatorna	3,000	—	—	—	—
Vatten- och aflöpsledning i Kvarnbergs- och Fernebogatorna	19,600	24,000	13,600	—	—
Vattenledningens utsträckande öfver Norrstrand	15,000	—	—	—	—
Uttaxerade medel	31,175 82	—	81,175 82	—	—
Extra anslag till:					
Förlängning af vatten- och aflöpsledningen i Kvarnbergsgatan	6,905	—	6,905	—	—
Utom stat och anslag:					
Hyror för Vattentornet	—	600	—	600	—
Putsmedel, lyse och uppvärmning	—	97 33	—	97 33	—
Räntor	—	27 62	—	27 62	—
Afgifter från fastighetsägarna på Norrstrand	—	2,190 86	7 20	2,198 06	—
Brist att fyllas af Stadskassan	—	—	1,720	1,720	—
Summa Kronor	175,840 82	78,198 48	72,359 37	10,723 55	36,00

Utgifter.	Enligt stat.		Utbetalningar till d. 1 okt.		Beräknade utgifter för 4 kv.		Utgifter			
							öfver		under	
							stat.			
Räntor och amortering	57,612	49	—	—	57,842	89	230	40	—	—
Vattnoverkets utvidgning å Sandgrund	32,000	—	—	—	—	—	—	—	32,000	—
Vatten- och aflöpsledning i Viken- och Konkuktörsgratorna	3,000	—	3,739	89	—	—	739	89	—	—
D:o d:o i Kvarnbergs- och Fernebogatorna . .	19,600	—	21,049	74	—	—	1,449	74	—	—
Vattenledningens utsträckande i Norrstrand . .	15,000	—	8,992	74	—	—	—	—	16,007	26
Aflöningar	4,133	33	2,818	21	1,315	12	—	—	—	—
Skatter och Brandförsäkringar	1,000	—	983	55	16	45	—	—	—	—
Tillsyn och reparationer	500	—	275	—	225	—	—	—	—	—
Kontorsomkostnader	800	—	836	97	163	05	200	—	—	—
Förmån och maskinister	5,220	—	3,970	—	1,250	—	—	—	—	—
Bränsle	650	—	609	41	40	59	—	—	—	—
Olja, trassel och elektr. belysning	600	—	387	57	112	43	—	—	100	—
Fyrkol	1,100	—	33	50	62	14	—	—	1,004	36
Filtrens underhåll	2,000	—	3,475	10	224	90	1,700	—	—	—
Elektrisk kraft	8,800	—	6,600	—	2,200	—	—	—	—	—
Bassångers underhåll	450	—	157	25	142	75	—	—	150	—
Vattenundersökningar	600	—	3	40	600	—	3	40	—	—
Vinterväghållning	50	—	—	—	50	—	—	—	—	—
Maskinskötsel för afloppet	720	—	540	—	180	—	—	—	—	—
Kraftafgifter för d:o	2,500	—	1,873	47	626	53	—	—	—	—
Schaktets underhåll	100	—	288	68	—	—	183	68	—	—
Olja, trassel, lyse och uppvärmning	200	—	103	41	96	59	—	—	—	—
Tyggårdsvikens länshållning	200	—	200	—	—	—	—	—	—	—
Rabatter	400	—	1,281	84	—	—	881	84	—	—
Byggnaders underhåll	900	—	266	61	33	39	—	—	600	—
Vattenledningens d:o	1,300	—	1,189	10	110	90	—	—	—	—
Vattenkastares d:o	600	—	500	24	99	76	—	—	—	—
Aflöpsledningens d:o och skötsel	1,200	—	1,271	89	128	11	200	—	—	—
Driftapparaters d:o	800	—	669	54	30	46	—	—	100	—
Inventariers d:o	500	—	409	15	90	85	—	—	—	—
Inventarier	800	—	1,009	99	—	—	209	99	—	—
Materialier	500	—	557	90	—	—	57	90	—	—
Enskilda arbeten	2,000	—	221	19	—	—	—	—	1,778	81
Olycksfalls- och sjukersättningar	100	—	16	—	—	—	—	—	84	—
Servisledningar	1,000	—	1,054	43	745	57	800	—	—	—
Diverse och oförutsedda utgifter	2,000	—	1,383	35	216	65	—	—	400	—
Extra anslag till:										
Förlängning af ledningen i Kvarnbergsgatan .	6,905	—	—	—	5,455	26	—	—	1,449	74
Vattenkastare på Herrhagen enl. Stfm:s beslut d. 20/8 1913	—	—	1,240	35	—	—	1,240	35	—	—
Transport	175,840	82	68,009	97	42,059	37	7,902	69	43,674	69

1) Använt till betalning af från 1912 balanserade skulder å samma anslag.

2) Efter tillkomsten af ett nytt filter har skötseln af filterna kraft ökad kostnader i högre grad än som kunnat förutses.

Utgifter.	Enligt stat.		Utbetalningar till d. 1 okt.		Beräknade utgifter för 4:e kvart.		Utgifter			
							öfver		unde	
							stat.			
Transport	175,840	82	68,009	97	72,059	37	7,902	69	43,674	
Brunn för spillvatten i Viken enl. Stfm:s beslut d. 19/6 1913	—	—	—	—	300	—	300	—	—	
Utom stat och anslag:										
Från 1912 balanserade skulder	—	—	9,768	02	—	—	9,768	02	—	
Kassabehållning den 30 sept. 1913	—	—	420	49	—	—	420	49	—	
Summa Kronor	175,840	82	78,198	48	72,359	37	18,391	20	43,674	

Inkomsterna för 4:e kvartalet.

utom beräknad upplåning kr. 22,225, beräknas till kr.	50,134: 37
Häraf gå i räkning med Stadskassan uttaxerade medel	31,175: 82
	Kronor 18,958: 55

<i>Utgifterna</i> beräknas till	73,359: 37
Häraf gå i afräkning med Stadskassan räntor och amorteringar	57,842: 89
	14,516: 48
hvidan skulle kunna under kvartalet levereras kontant Kronor	4,442: 07

Vattenverkets räkning med Stadskassan skulle då för året ställa sig sålunda:

Levererade medel	30,700: —	Ingående Balans:	
Räntor å levererade medel	895: 13	Vattenledningsfonden	219,629: 80
Uttaxerade medel	31,175: 82	1888 års amorteringslån	73,500: —
Utgående Balans:		1907 års amorteringslån	429,845: 49
Vattenledningsfonden	219,629: 80	Stadskassans amorteringslån	10,085: 83
1888 års amorteringslån	70,000: —	Tillfälliga lån	417,156: 01
1907 års amorteringslån	424,571: 08	Inventarier i Tyggårdsviken	2,328: 05
Stadskassans amorteringslån	7,519: 15	Bekomna medel	1,152: 50
Tillfälliga lån	467,823: 08	Räntor	54,70
Inventarier i Tyggårdsviken	2,328: 05	å 1888 års amorteringslån	2,816: 25
	1,191,871: 16	å 1907 års amorteringslån	19,343: 04
		å Stadskassans amorteringslån	504: 29
		å tillfälliga lån	22,943: 58
		å bekomna medel	1,789: 77
			47,30
	Kronor 1,254,642: 11		Kronor 1,254,64

I Vattenverkets stat för 1914 skall i följd häraf upptagas följande Stads-kassan vidkommande poster:

Bland utgifterna.

Annuitet å 1888 års amort.-lån (125,000: -) ränta ...	2,816: 25	
och amortering	3,500: —	6,316: 25
D:o å 1907 års amort.-lån (433,000: —) ränta ...	19,105: 70	
och amortering	5,511: 75	24,617: 45
D:o å Stads-kassans amort.-lån (7,519: 15) ränta ...	375: 96	
och amortering	2,695: 01	3,070: 97
D:o å 1913 års amort.-lån (467,823: 08) ränta ...	23,391: 15	
och amortering	3,869: 28	27,260: 43
Andel i hyra för kontorslokalerna		725: —
	eller tillsammans Kronor	61,990: 10

Bland inkomsterna.

Ersättning för 25 st. vattenkastare	6,250: —
» skötsel och underhåll af brandposter	1,000: —
» klapphuspumpens drift ..	760: —
» tillsyn och rensning af gatubrunnar	500: —
	eller tillsammans Kronor 8,510: —

Förslag till inkomst- och utgiftsstat för Karlstads Vattenledningsverk för år 1914.

Inkomster:

1:o) Beräknad behållning från 1913.

Afgifter för vatten, som förbrukas enligt mätare under 4:de kvartalet 1913	6,000: —	
Utestående fordringar från 1913	500: —	6,500: —

2:o) Öfriga inkomster, som beräknas komma vattenledningsverket till godo:

Vattenavgifter med undantag för 4:e kvartalets 1914 avgifter enligt mätare ..	55,000: —
--	-----------

Ersättning från Stadskassan			
för 25 st. vattenkastare	6,250: —		
» tillsyn och rensning af gatubrunnar	500: —		
» skötsel och underhåll af brandposter	1,000: —		
» klapphuspumpens drift	760: —		
Afgifter från fastighetsägarna & Norrstrand	750: —		
Vattenavgifter för tegelmurningar	400: —		
D:o från lasarettet utöfver kontrakterade 10,000 m ³	1,700: —		
Hyra för nya vattentornet	600: —	66,960: —	
Enskilda arbeten		2,500: —	
Brist: a) för resterande, redan beslutade utvidgnings- arbeten & Vattenverket på Sandgrund enl. Stadsfullmäktiges beslut d. 17/11 1910	32,000: —		
b) för omläggning af äldre ledningar i och för ökande af trycket i kvarteren omkring kyr- kan	5,580: —		
c) för installation af elektromotorpump för vat- ten-uppfordring till klapphuset	600: —		
d) öfrig brist, att täckas på sätt Stadsfullmäk- tige besluta	32,403: 43	70,583: 48	
		<u>Kronor 146,543: 48</u>	

Utgifter.

1:o) Skulder, som förfalla till betalning år 1914:

Ränta och amorfering å 1888 års lån	6,316: 25	
» » » å 1907 » »	24,617: 45	
» » » å Stadskassans am.-lån	3,070: 97	
» » » å 1913 års lån	27,260: 43	61,265: 10

2:o) Redan beslutade utgifter från föregående år:

Räst & anslaget till vattenverkets utvidgning enligt Stadsfullmäk- tiges beslut d. 17/11 1910	32,000: —
--	-----------

3:o) Ordinarie utgifter:

a) Administrations och distributionskostnader:

Aföningar:

Andel i stadsingenjörens lön	2,300: —	
» kamrerarens lön	950: —	
» bokhållarens lön	500: —	
» sekreterarens lön	133: 33	
extra skrifbiträde	250: —	4,133: 33

Skatter och brandförsäkringar	1,000: —	
Tillsyn och repar. af inomhusledningar	500: —	
Kontorsomkostnader:		
Andel i kontorshyra	725: —	
Böcker och skrifmaterial	200: —	
Telefon, annonser och porton	450: —	1,375: —
		7,008: 33

b) *Vattenverkets driftkostnader:*

Förman och maskinister:

Rörnätsförmanen	2,400: —	
2 maskinister å 105 o. 100 pr mån.	2,460: —	
Extra maskinskötsel	360: —	5,220: —
Elektriska kraftafgifter		8,800: —
Bränsle: Ved, antracit och koks.....	250: —	
Vattentornens uppvärming	500: —	750: —
Olja, trassel, putsmedel och lyse		600: —
Fyrkol och elektr. kraft till klapphumpumpen		600: —

Filtreringskostnader:

Skumning och isborttagning	1,500: —	
Sandtvättning och sandpåfyllning	2,000: —	3,500: —

Bassängers rengöring:

Aflagringsbassängen, lågreservoarerna och renvattenbrunnarna	150: —	
Högreservoarerna	100: —	
Intagsbrunnen	200: —	450: —
Vattenundersökningar		700: —
Vinterväghållning		50: —
		20,670 —

c) *Afloppets driftkostnader:*

Maskinskötsel	720: —	
Kraftafgifter (elektr. o. gas)	2,500: —	
Pumpschaktets renhållning	400: —	
Olja, trassel, putsmedel, lyse och uppvärming	200: —	
Ersättning till hamnen för Tyggårdspumpens skötsel..	200: —	4,020: —

d) *Rabatter.* 1,500: —4:o) *Utgifter som ytterligare erfordras:*

Byggnaders underhåll	1,000: —
Vattenledningens underhåll	1,500: —
Vattenkastares underhåll	900: —
Afloppsledningarnes underhåll	1,400: —

Driftapparaters underhåll	800: —	
Inventariers underhåll	500: —	
Inköp af inventarier (mätare m. m.)	1,200: —	
Inköp af materialier	500: —	
Enskilda arbeten	2,000: —	
Servisledningar	2,000: —	
Olycksfalls- och sjukersättn.	100: —	11,900: —
5:o) Åskanden hvarom hos Stadsfullmäktige gjorts särskilda framställningar:		
a) Omläggning af äldre ledningar för ökande af trycket i kvarteren omkring kyrkan	5,580: —	
b) Installation af en elektromotorpump för vattenuppföring till klapphuset	600: —	6,180: —
6:o) Ett förslagsanslag för diverse och oförutsedda utgifter		2,000: —
		<u>Kronor 146,543: 4</u>

Karlstad den 30 Oktober 1913.

S. GULLSTRÖM.

Erik Björkman.

Thure Byttner.

Promemoria

rörande Karlstads Vattenledningsverks inkomster och utgifter år 1914.

Beträffande inkomsterna:

Å såväl afgifter för vatten förbrukadt genom mätare, som afgifter enligt rumsberäkning har med ledning af innevarande års resultat en mindre ökning kunnat beräknas.

Ersättningen för underhåll af och vatten till allmänna vattenkastare har ökat från 4,200:— till 6,250:— kronor med anledning de 9 st. nya vattenkastare som under 1912—13 uppsatts, nämligen 5 i Norrstrand, 2 på södra Herhagen och 2 i stadsdelen Kvarnberget (å Fernebogatan och vid nya vattentornet

Nya inkomstposter äro: afgift från fastighetsägare å Norrstrand enligt Stadsfullmäktiges beslut af $\frac{20}{100}$ 1912 samt hyra för nya vattentornets bostadslägenheter

Beträffande utgifterna:

De ordinarie utgiftsposterna äro beräknade med ledning af intill 1 oktober d. å. utgifna verkliga kostnader.

Hvad de särskilda utgiftsposterna beträffar må i öfrigt framhållas följande:

Af anslaget till vattenverkets utvidgning Kr. 200,000: —, som af Stadsfullmäktige beviljades ^{17/11} 1910, hade i afvaktan på resultatet af igångsatt utredning angående Klarälfsvattnets förorening från fabriksaffall o. d. från 1912 till 1913 balanserats Kr. 32,000: —. Då nämnda utredning ännu icke föreligger färdig, har samma summa Kr. 32,000: — balanserats till 1914.

Såsom beroende af Stadsfullmäktiges särskilda beslut äro upptagna:

Kr. 5,580: — till anläggning af ledningar vid kyrkan för erhållande af bättre vattenledningstryck därstädes -- samt Kr. 600: — till inköp af en elektromotor-pump för klapphuset.

Approximativ beräkning af
Karlstads Gasverks inkomster och utgifter
(Kassa)
för år 1913
jämförda med de i staten för samma år beräknade.

Inkomster.	Enligt stat.	Influtna till 1 oktober.		Beräknade inkomster för 4:e kv.		Inkomster			
						öfver		unde	
						stat.			
Kassabehållning från 1912	—	322	53	—	—	322	53	—	—
Gasförbrukning under 4:e kvart. 1912	23,000	24,099	45	—	—	1,099	45	—	—
Vid 1912 års slut utestående fordringar (för koks, tjära, ensk. arbeten m. m.)	3,000	7,526	34	182	73	4,709	07	—	—
Allmänna lyshållningen	20,310	15,232	50	5,077	50	—	—	—	—
Hamnbelysningen	1,250	1,250	—	—	—	—	—	—	—
Gasförbrukningen under tiden Jan.—Sept. incl. mätarehyror	45,400	30,054	48	18,500	—	3,154	48	—	—
Koks	40,000	19,465	30	19,534	70	—	—	—	1,000
Tjära	3,000	1,597	70	1,402	30	—	—	—	—
Enskilda arbeten	8,000	3,923	83	6,076	17	2,000	—	—	—
Till inköp af mätare enl. Stfm. besl. ²⁰ / ₁₂ 12 .	4,000	—	—	4,000	—	—	—	—	—
Extra anslag till:									
¹⁰ / _o Nya gatulyktor 2,120} att utgå af tillgäng-									
¹⁰ / _o Ny kylare . . . 2,800} liga medel.									
Utom stat och anslag:									
Materialier	—	136	09	—	—	136	09	—	—
Vattenafgifter (rabatt)	—	137	59	—	—	137	59	—	—
Olja, trassel o. putsmedel	—	39	26	—	—	39	26	—	—
Räntor	—	33	83	—	—	33	83	—	—
Rabatter	—	126	—	—	—	126	—	—	—
Nya gatulyktor	—	16	74	—	—	16	74	—	—
Kronor	147,960	103,961	64	54,773	40	11,775	04	1,000	—

Utgifter.	Enligt stat.		Utbetalningar till 1 oktober.		Beräknade utgifter för 4:e kv.		Utgifter			
							öfver		under	
							stat.			
Räntor och amorteringar	13,812	57	—	—	13,954	38	141	81	—	—
Allföningar	3,833	33	2,726	54	1,106	79	—	—	—	—
Tantiem till ingenjörerna	450	—	347	31	—	—	—	—	102	69
Afläsn., uppsätn. o. juster. af mätare	1,500	—	1,116	13	383	87	—	—	—	—
Tillsyn och reparation af inomhusledningar	500	—	1,323	09	200	—	723	09	—	—
Skatter och brandförsäkringar	3,000	—	1,359	88	700	—	—	—	940	12
Kontorsomkostnader	1,400	—	1,080	81	319	19	—	—	—	—
Gasmästare, eldare och maskinister	10,110	—	7,666	87	2,371	98	—	—	71	15
Extra eldning och maskinskötsel	200	—	22	83	—	—	—	—	177	17
Kol- och koksdragare	1,860	—	1,339	40	320	60	—	—	200	—
Tjära: tappning, transport och tomfat	900	—	1,036	47	63	53	200	—	—	—
Gaskol	49,060	—	29,544	36	20,000	—	484	36	—	—
Myrmlu	380	—	84	25	—	—	—	—	295	75
Vattenafgifter	1,300	—	854	24	—	—	—	—	445	76
Gasens rening	1,600	—	1,020	71	179	29	—	—	400	—
Olja och putsmedel	300	—	292	62	57	38	50	—	—	—
Elektrisk kraft för exhaustern o. belysn. m. m.	1,350	—	934	39	215	61	—	—	200	—
Renhållning	300	—	396	46	3	54	100	—	—	—
Lyktskötare	2,200	—	1,759	80	440	20	—	—	—	—
Fjärrtändares underhåll	300	—	81	45	118	55	—	—	100	—
Fotogen m. m.	300	—	185	50	14	50	—	—	100	—
Belysningsmateriel	1,000	—	413	96	86	04	—	—	500	—
Gatulyktors underhåll	600	—	472	63	—	—	—	—	127	37
Byggnaders »	300	—	530	38	—	—	230	38	—	—
Driftapparaters »	500	—	727	65	—	—	227	65	—	—
Retortugnars »	7,500	—	3,164	76	591	64	—	—	3,743	60
Rörnätets »	2,000	—	2,163	17	—	—	163	17	—	—
Inventariers »	500	—	504	52	—	—	4	52	—	—
Gasmätare	4,000	—	1,395	03	—	—	—	—	2,604	97
Inventarier	1,200	—	1,225	36	—	—	25	36	—	—
Materialier	5,500	—	4,965	60	534	40	—	—	—	—
Servisledningar	700	—	992	66	107	34	400	—	—	—
Apparatutställning	500	—	—	—	500	—	—	—	—	—
Enskilda arbeten	1,000	—	2,484	61	515	39	2,000	—	—	—
Olycksfall- och sjukersättningar	100	—	27	57	—	—	—	—	72	43
Pension	400	—	300	—	100	—	—	—	—	—
Rabatter	400	—	2,094	30	—	—	1,694	30	—	—
Diverse och oförutsedda utgifter	2,000	—	1,390	17	209	83	—	—	400	—
Öfverskott	24,804	10	5,800	—	11,019	24	—	—	7,984	86
Nya gatulyktor	—	—	1,854	99	265	01	2,120	—	—	—
Ny kylare	—	—	2,404	90	395	10	2,800	—	—	—
Utom stat och anslag:										
Från 1912 balanserade skulder	—	—	17,863	45	—	—	17,863	45	—	—
Kassabehållning den 30 sept. 1913	—	—	12	82	—	—	12	82	—	—
Summa Kronor	147,960	—	103,961	64	54,773	40	29,240	91	18,465	87

Enligt förestående tablå beräknas utgifterna för året komma att öfverskrida det i staten upptagna beloppet med Kronor 29,240: 91 beroende på följande, vid statens uppgörande ej förutsedda utgifter:

Anskaffning af nya gatulyktor enl Stadsfullmäktiges beslut den 19 juni 1913	2,120: —
Anskaffning af en ny rörkylare enl. Stadsfullmäktiges beslut den 13 Sept. 1913	2,800: —
Ökade utgifter för tillsyn och reparationer af inomhusledningar, på grund af under förliden lysperiod i gasledningarna förekommande naftalin	723: 09
Ökad omsättning & enskilda arbeten	2,000: —
Rabatter — hufvudsakligen & koks	1,694: 30
Mindre ökning & diverse anslag sammanlagt	2,027: 25

Betalning af skulder, som på grund af förändradt bokföringssätt blifvit balanserade från 1912 till 1913 och i 1912 års böcker äro uppförda på följande konton:

enskilda arbeten	580: 40	
materialier	3,208: 97	
retortugnars underhåll	4,280: 59	
gaskol	4,460: 17	
belysningsmateriel	225: 33	
myrmalm	395: 12	
driftapparaters underhåll	542: 85	
mätare	2,078: —	
Olja och putsmedel	129: 26	
inventarier	190: 10	
diverse utgifter	189: 80	
fjärrtändares underhåll	223: 15	
gatulyktors »	125: 60	
byggnaders »	82: 02	
inventariers »	18: 31	
rörnätets »	318: 85	
koks 3: 15, tjära 82: 50	85: 65	
afläsning, justering och uppsättning af mätare	53: 22	
Fotogén och sprit	115: 20	
Kontorsomkostnader	94: 94	
Vattenavgifter	515: 92	17,863: 45
Kassabehållning den 30/9 1913		12: 82
		29,240: 91

Inkomsterna för året anses komma att öfver-
stiga de i staten beräknade med följande
belopp:

kassabehållning från 1912	322: 53		
öfverskott å gasförbrukning, fordringar, en- skilda arbeten m. m.....	10,452: 51	10,775: 04	
Besparingar å div. utgiftstitlar beräknas därjämte till	10,481: 01		21,256: 05

Då alltså utgifterna öfver stat sammanlagt anses kom-
ma att uppgå till högre belopp än inkomsterna över
stat jämte besparingarna, förutses en minskning i
den beräknade leveransen till Stadskassan med
skillnaden Kronor 7,964: 86

Inkomsterna för 4:de kvartalet, oberäknadt upplånade medel Kr.
4,000: — beräknas till 50,773: 40

Utgifterna för 4:de kvartalet, oberäknadt afsedd leve-
rans 11,019: 24, beräknas till 43,754: 16
hvaraf räntor och amorteringar gå i afräkning med
Stadskassan 13,954: 38 29,799: 78
hvidan under kvartalet skulle kunna kontant levereras 20,973: 62
Kronor 50,773: 40

Gasverkets räkning med Stadskassan skulle då för året ställa sig sålunda.

Levererade medel	60,600: —			Ingående Balans:			
Beräknas ytterligare leverera	20,973: 62	81,573: 62		1907 års amorteringslån	147,077: 34		
Räntor å levererade medel		2,086: 77		Tillfälliga lån	100,775: 07	247,852: 41	
Utgående Balans:				Bekomna medel		54,800: —	
1907 års lån	145,272: 63			Räntor:			
Tillfälliga lån	87,955: 83	233,228: 46		å 1907 års lån	6,618: 48		
				å tillfälliga lån	5,542: 63		
				å bekomna medel	2,075: 33	14,236: 44	
		Kronor 316,888: 85				Kronor 316,888: 85	

I 1914 års statförslag skall då uppföras följande, Stadskassan vidkommande
poster, nämligen

Bland utgifterna:

Annuitet å 1907 års lån (155,000: — å 5,434315 %/o)		
hvaraf 4 $\frac{1}{2}$ %/o ränta	6,539: 97	
och amortering	1,883: 22	8,423: 19

Annuitet å 1913 års lån (87,955: 83 à 5,827816 %) hvar-		
af 5 % ränta	4,397: 79	
och amortering	<u>728: 11</u>	5,125: 9
Andel i hyra för kontorslokalerna		<u>725: -</u>
		eller tillsammans Kronor 14,274: 0

Bland inkomsterna:

Allmänna lyshållningen	Kronor 20,000: -
------------------------------	------------------

Förslag

till

inkomst- och utgiftsstat för Karlstads Gasverk för år 1914.

Inkomster:

1:o) Beräknad behållning från 1913:

4:e kvartalets 1913 gasförbrukning	25,000: -	
Vid 1913 års slut utestående fordringar (förslagsvis) ..	<u>3,000: -</u>	28,000: -

2:o) Öfriga inkomster som beräknas komma gasverket till godo:

Allmänna lyshållningen:

214 st. aftonlyktor à 40: -	8,560: -	
148 » nattlyktor à 75: -	11,100: -	
2 » starkljusnattlampor à 150: - ..	300: -	
1 » fotogénlykta à 40: -	<u>40: -</u>	20,000: -
Hamnbelysningen	<u>1,250: -</u>	21,250: -
Gasförbrukningen januari—september inberäknadt gasmätarehyror ..		49,000: -
Biprodukter: koks	40,000: -	
tjära	<u>3,500: -</u>	43,500: -
Enskilda arbeten		<u>8,000: -</u>
		Kronor 149,750: -

Utgifter:1:o) **Skulder som förfalla till betalning 1914:**

Ränta och amortering å 1907 års amorteringslån (155,000: —)	8,423: 19	
Ränta och amortering å 1913 års amorteringslån (87,955: 83)	5,125: 90	13,549: 09

2:o) **Ordinarie utgifter:**a) *Administrations- och distributionskostnader:**Aflöningar:*

Föreståndaren	1,500: --	
Biträdande ingenjören	500: —	
Andel i kamrerarens lön	950: —	
» » bokhållarens »	500: —	
» » extra skrifbiträdes lön	250: —	
» » sekretorarens lön	133: 33	3,833: 33
Tantiem till ingenjörerna	500: —	
Afläsning, uppsättning och justering af gasmätare	1,500: —	
Tillsyn och reparation af inomhusledning	1,200: —	
Skatter och brandförsäkringar	2,500: —	

Kontorsomkostnader:

Andel i kontorshyra	725: —	
Bücker och skrifmateriel	400: —	
Telefon, annonser och porton	800: —	1,925: —
		11,458: 33

b) *Driftkostnader:*

Gasmästare, eldare o. maskinister:

Gasmästaren, lön 2,400: -- tantiem 250: —	2,650: —	
Retorteldare, 3 st. å 110: — pr månad .	3,960: —	
3 st. å 105: -- pr månad.	3,780: —	10,390: —
Extra eldning o. maskinskötsel	200: —	

För koksen:

Kol- och koksdragare, 1 st. å 90 kr. pr månad under 4 mån.	360: —	
Kokskrossning, utmättn. m. m.	1,500: —	1,860: —

För tjäran:

Tomfat, tappning o. transport	1,000: —	
Gaskol: 200 tons å 22: —	4,400: —	
2,600 » » 20: 55	53,430: —	57,830: —
Myrmalm	400: —	

Vattenavgifter.....	400: —	
Reningskistornas och myrmalmens skötsel samt verkets rengöring 1 gång	1,600: —	
Olja, trassel o. putsmedel	350: —	
Elektrisk belysning	75: —	
» kraft för exhaustern	600: —	
» » » pumphotor	400: —	
» » » uppvärmning	975: —	2,050: —
Renhållning	300: —	76,380: —

3:o) Gatu- och hamnbelysningen:

lyktskötare: 2 st. à 90 kr. pr mån. i 10 mån.....	1,800: —	
1 st. à 40 kr. pr mån. i 10 mån... ..	400: —	2,200: —
Fjärrtändares tändning, släckning o. rep.....	400: —	
Brännare, glas o. glödnät	1,000: —	
Gatulyktors underhåll.....	1,000: —	4,600: —

4:o) Utgifter, som ytterligare erfordras:

Byggnaders underhåll	400: —	
Driftapparaters »	1,000: —	
Retortugnars »	3,000: —	
Rörsätets »	1,000: —	
Inventariers »	500: —	
Inköp af gasmätare	4,000: —	
» » inventarier	600: —	
» » materialier	5,500: —	
Servisledningar ..	1,000: —	
För apparatutställning	500: —	
Enskilda arbeten	1,000: —	
Olycksfalls- och sjukersättning	100: —	
Pension	400: —	
Rabatter till större förbrukare	1,000: —	20,000: —

5:o) Ett förslagsbelopp för diverse och oföruitsedda utgifter..... 2,000: —

6:o) Åskanden, hvarom hos stadsfullmäktige gjorts särskilda framställningar:

Inköp af ny exhauster med tillbehör 2,500: —

Framdragning af gasledning i Viken och Kvarnbergsgatorna	3,500: —	
Inköp af en Mono-apparat för kontroll af verksdriften	750: —	6,750: —

7:o) Öfverskott, hvarmed skulden till stadskassan minskas

	15,012: 58
	<u>Kronor 149,750: —</u>

Karlstad den 30 oktober 1913.

S. GULLSTRÖM.

Erik Björkman.

Thure Byltner.

Promemoria

rörande Karlstads Gasverks inkomster och utgifter för år 1914.

Beträffande inkomsterna.

Gasförbrukningen för koknings- och värmeändamål har under 1913 fortfarit att stiga, så att trots den alltjämt fortgående minskningen i lysgasförbrukning genom öfvergång till elektr. ljus totalinkomsten för gas för 1914 kunnat beräknas till större belopp än år 1913.

Beträffande utgifterna, får Styrelsen särskildt framhålla:

Kolinköpet är beräknadt till 2,600 tons för Kr. 57,830: —. Alltså en afsevärd ökning mot 1913, som upptog 2,200 ton för Kr. 49,060: —. Ökningen är beroende dels på den beräknade stegringen i gastillverkning, dels däri att Styrelsen ansett sig böra öka gasverkets reservförråd med 200 tons, hvilka äro inköpta att levereras i slutet av detta år men beräknas blifva likviderade i början af nästa år.

Rotorteldarnes löner äro upptagna till 110: — kr. per månad för 1:ste el dare och 105: — kr. för 2:dre eldare mot 100: — kr. i 1913 års stat — då Styrelsen efter inhämtade upplysningar angående motsvarande löner för med Karlstads gasverk jämnstora gasverk funnit skäl föreligga, att gå med på en ökning af nämnde löner.

Såsom på Stadsfullmäktiges pröfning beroende äro upptagna kostnaderna för

- 1) inköp af en ny exhauster Kr. 2,500: —
 - 2) gasledning i Kvarnbergsgatan » 3,500: —
 - 3) inköp af Monoapparat » 750: —
-

Approximativ beräkning af
Karlstads Elektricitetsverks inkomster och utgifter
(Kassa)
för år 1913
jämförda med de i staten för samma år beräknade.

Inkomster.	Beräknade enligt stat.	Influtna intill 1 okt.	Beräknas inflyta under 4:e kvartalet	Inkomster				
				öfver		under		
				stat.				
Kassabehållning från 1912	—	314	09	—	314	09	—	
Afgifter enligt mätare under 4:e kvart. 1912	28,000	32,457	36	—	4,457	36	—	
Karlstads Mek. Verkstad	7,800	1,487	37	—	—	—	6,312	
Norrmalms Elektr. A.-Bolag	1,875	1,219	—	—	—	—	156	
Utestående fordringar	2,000	8,876	83	100	6,976	83	—	
Afgifter enligt mätare för tre kvartal, ackords- afgifter för motorer och lampor för fyra kvar- tal samt mätarehyror	80,600	59,708	53	27,000	6,108	53	—	
Karlstads Mek. Verkstad för tre kvartal	17,825	22,500	—	9,000	13,675	—	—	
Norrmalms Elektr. A.-Bol. för tre kvartal	4,175	1,312	50	3,044	181	50	—	
F. Odén, Stadshotellet för fyra kvartal	5,000	3,750	—	1,250	—	—	—	
Grand Hotell för fyra kvartal	3,500	2,250	—	750	—	—	500	
Karlstads Glasbruk för fyra kvartal	4,000	3,000	—	1,000	—	—	—	
Lindgrens Läderfabrik för fyra kvartal	5,000	4,182	50	1,250	432	50	—	
Karlstads Spinn. o. Väfveri A.-B. för fyra kvart. Allmänna lyshållningen	10,300	7,900	—	2,400	—	—	—	
Inköp af mätare	7,000	7,315	25	1,828	75	—	—	
Utvidgning af ledn.-nätet	5,000	—	—	—	—	—	—	
Ny omformare	18,000	—	—	—	—	—	—	
Ny högspänningstransformator	5,300	24,600	—	125,700	—	—	—	
Transformator på Mek. Verkst. ¹³ / ₀ 4,000: —	—	—	—	—	—	—	—	
Nya Gatulampor ¹⁰ / ₀ 5,160: —	—	—	—	—	—	—	—	
Reservstationsanläggning ¹³ / ₀	115,000	—	—	—	—	—	—	
Utom stat och anslag:								
Skatter och försäkringar	—	10	—	—	10	—	—	
Driftapparaters underhåll	—	34	50	—	34	50	—	
Enskilda arbeten	—	4,321	32	4,000	8,321	32	—	
Ränta	—	54	04	—	54	04	—	
Kristina Skogström	—	900	—	600	1,500	—	—	
Aug. Larsson	—	200	—	299	499	13	—	
Summa Kronor	327,190	184,564	29	178,221	88	42,564	80	6,968

Utgifter.	Enligt stat.	Utbetalningar till den 1 okt.	Beräknade utgifter för 4:e kvartalet	Utgifter			
				över		under	
				stat.			
Räntor och amortering	21,375 32	—	21,125 14	—	—	250 18	—
Aflöningar o. tantiem	5,458 34	4,042 49	1,415 85	—	—	—	—
Skatter och försäkringar	2,300 —	1,332 19	135 24	—	—	832 57	—
Kontorsomkostnader	1,000 —	1,409 27	500 —	909 27	—	—	—
Maskinister och montörer	7,980 —	5,985 —	1,995 —	—	—	—	—
Olja och trassel	100 —	6 75	93 25	—	—	—	—
Batteriets underhåll	2,800 —	2,269 28	—	—	—	530 72	—
Renhållning	200 —	94 85	105 15	—	—	—	—
Dejefors Kraftbolag	65,000 —	55,266 81	20,733 19	11,000 —	—	—	—
Gatubelysningen	800 —	645 43	154 57	—	—	—	—
Byggnaders underhåll	700 —	508 14	191 86	—	—	—	—
Driftapparaters underhåll	1,000 —	1,125 44	374 56	500 —	—	—	—
Kabelnätets »	300 —	504 66	—	204 66	—	—	—
Inventariers »	300 —	82 90	17 10	—	—	200 —	—
Mätarens »	700 —	1,496 62	503 38	1,300 —	—	—	—
Inventarier	1,000 —	2,444 05	—	1,444 05	—	—	—
Mätare	7,000 —	6,553 60	3,626 40	3,180 —	—	—	—
Olycksfallsersättning	100 —	—	100 —	—	—	—	—
Servisledning	2,500 —	2,546 71	453 29	500 —	—	—	—
Utvidgning af ledningsnätet	5,000 —	1,455 12	2,544 88	—	—	1,000 —	—
Installationsbidrag	4,000 —	997 52	2,002 48	—	—	1,000 —	—
Rabatter	1,600 —	3,222 99	—	1,622 99	—	—	—
Diverse och oförutsedda utgifter	2,000 —	1,405 73	594 27	—	—	—	—
Ny omformare	18,000 —	11,655 50	4,231 50	—	—	2,113 —	—
Ny transformator	5,300 —	15 40	384 60	—	—	4,900 —	—
Öfverskott	120,376: 34 135,300: —	55,676 34	—	27,714 22	—	27,962 12	—
Transformator på Mek. Verkstaden	—	—	4,000 —	4,000 —	—	—	—
Nya Gatulampor	—	2,627 66	1,372 34	4,000 —	—	—	—
Reservstationsanläggning	115,000 —	31,646 39	80,091 15	—	—	3,262 46	—
Utom stat och anslag:							
Byggnader	—	46 60	—	48 60	—	—	—
Driftapparater	—	2,506 98	—	2,506 98	—	—	—
Enskilda arbeten	—	10,540 03	500 —	11,040 03	—	—	—
Materialier	—	11,818 14	3,262 46	15,080 60	—	—	—
Strömförbrukningen	—	351 21	—	351 21	—	—	—
Från 1912 balanserade skulder	—	19,375 64	—	19,375 64	—	—	—
Kassabehållning d. 30/9 1913	—	583 19	—	583 19	—	—	—
Summa Kronor	327,190 —	184,564 29	178,221 88	77,647 22	42,051 05		

Enligt förestående tablå beräknas utgifterna för året komma att öfverskrida d i staten upptagna beloppet med Kronor 77,647: 22 beroende på följande vid state uppgörande ej förutsedda utgifter:

Anskaffning af en ny högspänningstransformator på Mek. Verkstaden enl. Stadsfullmäktiges beslut den 19/9 1913	4,000: —
Anskaffning af nya gatulampor enl. Stadsfullmäktiges beslut den 19/9 1913	4,000: —
Ökade afgifter till Dejefors Kraft- och Fabr.-A.-Bolag	11,000: —
Anskaffning af nya mätare och strömbegränsare på grund af ökad anslutning	3,180: —
Anskaffning af inventarier (2 st. 3-fasmotorer och 2 dammsugare)	1,444: 05
Anskaffning af driftapparater (i st. motorgenerator m. m.)	2,506: 98
Anskaffning af materialier — till stor del kablar — med anledning af stark prisstegring å koppar	15,080: 60
Enskilda arbetens utförande samt materiel därtill	11,040: 03
Ökning i kostnaderne för mätares underhåll	1,300: —
Strömrabatter	1,622: 99
Mindre ökning å diverse utgiftstitlar, sammanlagdt	2,513: 74

Betalning af skulder, som på grund af förändradt bokföringssätt blifvit balanserade från 1912 till 1913 och i 1912 års böcker äro uppförda på följande konton:

inventarier	75: 13
enskilda arbeten	2,915: 74
ny omformare	833: 57
materialier	910: 74
driftapparater	246: 99
servisledning	822: 81
Mätare	5,208: 13
Kontorsomkostnader	330: 15
Uppsättning och justering af mätare	6: 90
Renhållning	24: 16
Driftapparaters underhåll	473: 95
Diverse utgifter	24: 04
Mätares underhåll	32: 33
Rosenborgsledningen	342: 55
Ny transformator	6,366: —
Inventariers underhåll	103: 42
Byggnaders	75: 01
Kabelnätets	12: 21
Gatubelysningen	304: 39
Bränsle	3: 26

Strömförbrukningen	67: 20		
Utvidgningar	<u>196: 96</u>	19,375: 64	
kassabehållning den ³⁰ / ₉ 1913		<u>583: 19</u>	77,647: 22
Inkomsterna beräknas komma att öfverstiga de i staten beräknade med följande belopp:			
Kassabehållning från 1912	314: 09		
Öfverskott å fordringar, strömförbrukning m. m.	<u>35,282: 08</u>	35,596: 17	
Besparingar å diverse utgiftstitlar beräknas därjämte till		<u>14,088: 93</u>	49,685: 10
Då alltså utgifterna öfver stat sammanlagt anses komma att uppgå till högre belopp än inkomsterna öfver stat jämte besparingarna, minskas den beräknade leveransen till Stadskassan med skillnaden Kronor ..			27,962: 12

För enskilda arbeten utestå en del fordringar, efter hvilkas inflytande i verkligheten kommer att uppstå vinst å desamma, men de arbeten, för hvilka nämnda fordringar utestå kunna icke beräknas blifva slutförda så tidigt att likvid för desamma kan under innevarande år påräknas.

Utgifterna för 4:e kvartalet, oberäknadt afsedd leverans Kr. 27,714: 22, beräknas till	Kr. 150,507: 66
Inkomsterna oberäknadt upplåning, Kr. 125,700, beräknas till	52,521: 88
hvaraf räntor och amortering gå i afräkning med stadskassan	<u>21,125: 14</u> 31,396: 74
hvidan under kvartalet skulle erfordras kontant Kr. 119,110: 92	

Verkets räkning med Stadskassan skulle då för året ställa sig sålunda:

Levererade medel	88,600: —		
Ränta å levererade medel	3,070: 37		
Utgående Balans:			
1907 års obligationslån ..	265,708: 43		
Tillfälliga lån	<u>264,590: 49</u>	530,298: 92	
		<u>Kronor 621,969: 29</u>	
Ingående Balans:			
1907 års obligationslån ..	269,009: 29		
Tillfälliga lån	<u>99,754: 43</u>	368,763: 72	
Bekomna medel	113,200: —		
Anses ytterligare behöfvas	<u>119,110: 92</u>	232,310: 92	
Räntor:			
å 1907 års obligationslån ..	12,105: 42		
å tillfälliga lån	5,486: 49		
å bekomna medel	<u>3,302: 74</u>	20,894: 65	
		<u>Kronor 621,969: 29</u>	

I 1914 års stat skola alltså upptagas följande Stadskassan vidkommande poster

Bland utgifterna:

Annuitet å 1907 års obligationslån (283,500: —) ränta å 4 ¹ / ₂ %/o	11,956: 88	
och amortering 0,934315	3,449: 40	15,406: 28
Annuitet å 1913 års obligationslån (149,590: 49) ränta å 5 %/o	7,479: 52	
och amortering 0,827816 %/o	1,238: 34	8,717: 86
1 års ränta å tillfälliga lån (115,000) å 6 %/o		6,900: —
Andel i hyra för kontorslägenheterna		900: —
		<u>Kronor 31,924: 14</u>

Bland inkomsterna:

Allmänna lyshållningen	Kronor	9,965: —
------------------------------	--------	----------

Förslag

till

Inkomst- och Utgiftsstat för Karlstads Elektricitetsverk år 1914.

Inkomster.

1:o) Det löpande årets behållning:

4:de kvartalets förbrukningsavgifter:

Avgifter enligt mätare	35,000: —	
Norrmalms Elektriska A.-Bol.	<u>1,375: —</u>	36,375: —
Utestående fordringar		<u>4,700: —</u>
		41,075: —

2:o) Öfriga inkomster:

Afgifter enligt mätare för 3 kvartal, accordsavgifter för motorer och lampor 4 kvartal samt mätarehyror	88,700: —	
Karlstads Mekaniska Verkstad för 4 kvartal	33,000: —	
Norrmalms Elektriska A.-B. » 3 »	4,500: —	
Stadshotellet » 4 »	5,000: —	
Grand Hotell » 4 »	3,000: —	
Glasbruket » 4 »	4,000: —	
Lindgrens Läderfabrik » 4 »	5,000: —	
Karlstads Spinneri- och Väfveriaktiebolag för 4 kvartal..	10,300: —	
Värmlands Regemente » 4 » ..	4,000: —	
Gatubelysningen » 4 » ..	9,965: —	
Aug. Larsson	500: —	
Enskilda arbeten.....	5,000: —	172,965: —
		<u>Kronor 214,040: —</u>

Utgifter.

1:o) Skulder som förfalla till betalning 1914:

Ränta och amortering af 1907 års obligationslån.....	15,406: 28	
» » » » 1913 » » (149,590: 49)	8,717: 86	
1 års ränta å 6 % å Stadskassans fordran (115,000: —)	6,900: —	31,024: 14

2:o) Ordinarie utgifter:

a) Administrationskostnader:

Aflöningar:

Styrelsens sekreterare	133: 34	
Driftingeniören, lön.....	3,100: —	
» tant.	900: —	4,000: —
Kamreraren	1,100: —	
Bokhållaren	500: —	
Extra skrifbiträde	125: —	5,858: 34
Skatter och brandförsäkringar	2,300: —	
Kontorsomkostnader	2,400: —	10,558: 34

b) Driftkostnader:

Maskinister och montörer:

1:ste, 2:dre och 3:dje maskinisterna med resp. 160: —, 140: — och 110: — kr. pr månad; kabelmontören och mätaremontören med resp. 150: — och 115: — kr. pr månad	8,100: —	
Anslag till aflöning åt en öfvermontör	2,100: —	

Akkumulatorbatteriets försäkring och underhåll.....	1,500: —	
Renhållning.....	200: —	
Dejefors Kraft- och Fabriks A.-Bol.....	70,000: —	
Reservkraft från egen station.....	2,800: —	84,700: —
c) Gatubelysningen:		
Skötsel och underhåll.....	800: —	85,500: —
3:o) Underhållskostnader:		
Byggnaders underhåll.....	700: —	
Driftapparaters underhåll.....	1,500: —	
Kabelnätets underhåll.....	500: —	
Inventariers underhåll.....	200: —	
Mätarens underhåll.....	2,000: —	
Olycksfallsersättning.....	100: —	5,000: —
4:o) Utgifter som ytterligare erfordras:		
Inköp af inventarier.....	500: —	
" mätare.....	7,000: —	
Nya servisledningar.....	2,500: —	
Utvidgning af ledningsnätet.....	7,000: —	
Ombyte af metaller och strömbrytare å instrumenttaflan	900: —	
Materialier.....	2,000: —	
Enskilda arbeten.....	5,000: —	24,900: —
5:o) Installationsbidrag.....		7,000: —
6:o) Diverse och förutsedda utgifter.....		2,000: —
7:o) Åskanden, hvarom hos Stadsfullmäktige gjorts särskilda framställningar:		
Ny regulator för batteriet.....	4,800: —	
Registrerande maximalmätare med planimeter.....	1,000: —	
Oljeströmbrytare för reservstationen.....	5,500: —	
Transformator å 15 kw.....	700: —	12,000: —
8:o) Öfverskott, hvarmed skulden till Stadskassan minskas.....		36,057: 52
		<u>Kronor 214,040: —</u>

Karlstad den 30 Oktober 1913.

S. GULLSTRÖM.

J. Thalén.

Thure Byttner.

P. M.

angående Karlstads Elektricitetsverks Inkomst- och Utgiftsstat år 1914.

Beträffande inkomsterna:

Med ledning af 1913 års förbrukningsjournal kunna inkomsterna för år 1914 anslås till 214,040 kronor.

Beträffande utgifterna:

Administrationskostnaderna hafva ökats med 1,800: — kronor, däraf tantiem till belysningsingeniören med 400: — kr. och kontorsomkostnader med 1,200: — kronor, hvilken senare post till större delen utgör ökad lokalhyra.

Driftkostnaderna hafva ökats med 8,620: — kronor, däraf ordinarie lönetillägg åt 3:dje maskinisten med 120: — kr., anslag till en ordinarie öfvermontör med 2,100: — kr., kraftabonnetet hos Dejefors Kraft- och Fabriks A.-Bol. med 5,000: — kr., reservkraft äfvensom kraft för spetsbelastningens täckande från egen reservstation med 2,800: — kr. Batteriets underhåll minskas med 1,300: — kr. till följd af spetsbelastningens öfverflyttande å reservångturbinen.

Rörande öfriga utgifter må nämnas följande:

Anslag till utvidning af ledningsnätet har ökats med 1,000: — kronor eller till 6,000: — kronor.

För inköp af en större regulator till batteriet på grund af den ökade belastningen erfordras 4,800: — kr.;

för inköp af en större registrerande kilowattmätare 1,000: — kr.;

för inköp af oljeströmbrytare för reservstationen 5,500: — kr.;

samt för ombyte af diverse metaller och strömbrytare å instrumenttaflan 900: — kronor.

Installationsbidragen hafva till följd af ökad anslutning höjts med 3,000: — kr. eller till 7,000: — kronor.

Utdrag af protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 15 Oktober 1913.

§ 125.

Beslöt Hälsovårdsnämnden för sin del antaga och till Magistraten öfverlämna följande

Förslag till inkomst- och utgiftsstat för hälsovården här i staden under år 1914.

Inkomster:

För stadssjuksköterskornas användning	500: —
» smittrening	10: —
Legosängsavgifter på epidemisjukhuset af betalande patienter o. vårdare	500: —
Beräknad behållning från 1913	200: —
Brist att genom anslag fyllas	34,431: —
	<hr/>
	Kronor 35,641: —

Utgifter:

Löner och arvoden:	
Sekreteraren	500: —
Stadsveterinären	750: —
Förste sundhetstillsyningsmannen (1,800: — + 3 ålderstilllägg å 150: — + beklädnadsersättning 150: —)	2,400: —
Andre sundhetstillsyningsmannen (1,500: — + 2 ålderstilllägg å 150: — + beklädnadsersättning 150: —)	1,950: —
Stadssjuksköterskorna (2 å 800: —)	1,600: —
Stadsbarnmorskan W. Adamson (550: — + 2 ålderstilllägg å 100: —)	750: —
Stadsbarnmorskan M. Olsson (550: — + 2 ålderstilllägg å 100: —)	750: —
Extra stadssjuksköterskan Gerda Flach	300: —
Semesterpengar för stadsbarnmorskorna	60: —
Pensionsavgift för stadsbarnmorskan Adamson	45: —
» » » Olsson	15: —
För bostadstillsyn	600: —
För yrkesinspektion	300: —
	<hr/>
	10,020: —
Pensioner:	
Förra sjuksköterskan Emma Andersson	300: —
Förra stadsbarnmorskan M. K. Gunnarsson	300: —
	<hr/>
	600: —

Renhållningsentreprenören:

$\frac{1}{1}$ — $\frac{30}{9}$ efter 8,700:— pr år	6,525:—	
$\frac{1}{10}$ — $\frac{31}{12}$ efter 10,400:— pr år	2,600:—	9,125:—

Diverse utgifter:

Hyresbidrag för köttbesiktningsslokal	200:—	
» » sundhetstillsyningsmännens expediti- onslokaler (2 à 250:—)	500:—	
Sundhetstillsyningsmännens telefoner	106:—	
Bidrag till anskaffning af animal vaccin	100:—	
Smittrening m. m.	600:—	
Mjökprof, oskadliggörande af beslagtagna födoämnen m. m.	65:—	
Annonser, tryck, skrifmaterialier, porto m. m.	450:—	
Oförutsedda utgifter	700:—	2,721:—

Driftkostnader för epidemisjukhuset:

Aflöning åt sköterskan	500:—	
» sköterskebiträde	240:—	
Arvode för extra sköterskehjälp ...	300:—	
Aflöning åt kokerska	360:—	
Kosthåll för sjukhuspersonalen à 1:— kr pr dag	1,460:—	
Portvakt m. m. (jämte bostad lyse och värme)	800:—	
1,500 hektoliter gasverkskoks à 1:36 kr.	2,040:—	
Ångkol	75:—	
Ved	350:—	
Kokgas	120:—	
Elektrisk belysning.	200:—	
Vatten	200:—	
Tvätt, skurhjälp, såpa m. m.	600:—	
Medicin, serumrör och kemikalier	500:—	
Is och halm	20:—	
Telefoner	210:—	
Brandförsäkring	100:—	
Nyanskaffning och underhåll af inventarier	1,500:—	
Plantering och grusning af vägar	300:—	
Underhåll af byggnader	300:—	
Kosthåll för patienter (förslagsvis)	3,000:—	13,175:—
		Kronor 35,641:—

Med anledning af den i förslaget under rubriken »driftkostnader för epidemisjukhuset» förekommande utgiftsposten »kosthåll för patienter» ville Hälsovårdsnäm-

den meddela, att i föregående års stater icke såsom utgift upptagits kostnaderna för mathållning åt patienterna på epidemiska sjukhuset, enär dessa beräknats blifva täckta genom afgifterna för vård därstädes, men då Hälsovårdsnämnden nu föreslagit, att vården i allmän sal å sjukhuset skall vara afgiftsfri för personer med hemortsrätt i staden, har Nämnden ansett nödvändigt att i statförslaget för nästa år upptaga såväl utgifterna för berörda mathållning som inkomster af legosängsavgifter för betalande patienter d. v. s. sådana, som icke hafva hemortsrätt i staden eller begagna enskilda rum, äfvensom afgifter för vårdare.

Denna § justerades genast.

Som ofvan.

In fidem:
OTTO ÅGREN.

Utdrag af protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 15 Oktober 1913.

§ 126.

Föredrogs Dispensärstyrelsens förslag till inkomst- och utgiftsstat för år 1914, slutande på ett belopp af Kr. 7,000:—, och skulle förslaget öfverlämnas till Magistraten.

Denna § justerades genast.
Som ofvan.

In fidem:
OTTO ÅGREN.

Utdrag ur protokoll, fördt vid sammanträde med Dispensärstyrelsen torsdagen den 11 Sept. 1913.

§ 5.

Staten för 1914 uppgjordes enl. nedanstående tablå:

Inkomster.

Erforderligt anslag af staden Kronor 7,000:—

Utgifter:

Till understöd	Kr. 3,100:—
» bad	» 300:—
» aflöningar	» 2,100:—
» diverse förbandsartiklar, medicin m. m.	» 500:—
Beräknad brist för 1913	» 300:—
1 sköterska för arbete ute i staden	» 700:—
	<hr/>
	Kronor 7,000:—

Det ökade anslagskrafvet torde behöfva motiveras i tvenne punkter:

1) Anslagets för sjukvårdsartiklar m. m. ökning från 100 till 500 afser att kunna utrusta de tuberkulösa hem i större utsträckning än hittills med tand- och nagelborstar, tvättpåsar, tvättbara golfmattor, sängutrustning o. d.

2) Den nya sköterskan för arbete ute i staden är oundgängligen nödvändig för att dispensiärens välsignelsebringande verksamhet skall kunna mera effektivt utföras. Denna paragraf justerades genast.

Karlstad den 12 September 1913.

In fidem
A. O. ALSTERMARK.

Rätt afskrifvet intyga:

ELSA WISTRAND. VALBORG SJÖBERG.

Protokoll, hållet vid Karlstads Trädgårdsstyrelses sammanträde den 31 Okt. 1913.

Närvarande: Hrr Forssell, Adde och Fristedt.

§ 1.

Uppgjordes utgift- och inkomststat för år 1914, utvisande en brist på kronor 3,240 att fylla.

In fidem.

CONRAD FRISTEDT.

Förslag

till

Inkomst- och utgiftsstat för Karlstads Trädgårdsstyrelse
för år 1914.

Inkomster.

Behållning från 1913.....		500: —
Anslag och inkomster, som under flere år kommit Styrelsen till godo:		
Hundekatt	2,400: —	
Platshyra för restaurangen och läskedryckspaviljongen i Stads-trädgården	1,060: —	
Arrende för Stadsträdgårdens öppna jord	650: —	
Af Hamnstyrelsen, andel i skötsel af planteringar å Kani-kenäset.....	100: —	4,210: —
Hvad som ytterligare erfordras.....		3,240: —
		<u>Kronor 7,950: —</u>

Utgifter.

För vård och skötsel af planteringar och parker	4,800: —	
Ökning därå för omläggning af gräsplaner	400: —	
Inköp af matjord	100: —	
D:o af parkträd	100: —	5,400: —
D:o af grus	300: —	
D:o af trädskyddare	200: —	
Reparation och målning af trädgårdsoffor och inventarier .	300: —	800: —
Vatten till fontän i Stadsträdgården	400: —	
Skatter, brandförsäkringar och vattenafgifter	550: —	
Reparation och underhåll af byggnader och stängsel	600: —	
Diverse utgifter	200: —	1,750: —
		<u>Kronor 7,950: —</u>

Karlstad den 31 Oktober 1913.

A. W. ADDE.

Förslag

till

Inkomst- och Utgiftsstat för Karlstads högre Elementarläroverk
för flickor år 1914.

Utgifter:

Aföningar: fasta	28,554: —		
D:o tillfälliga	800: —		
Läkare	60: —		
Studierektor	500: —		
Betjäning: vaktmästare och städerskor:			
Vaktmästare med skyldighet att tjänstgöra så- som eldare och gårdskarl å 1,000: — pr år	416: 66		
Städning	1,300: —	1,716: 66	31,630: 66
Afgifter till pensionskassor:			
Af stadens medel	720: —		
Af skolans medel	480: —	1,200: —	
Afgifter till vikariatskostnad		350: —	
Pension till H. Tengberg		322: 50	1,872: 50
Hyra för skolhuset	5,200: —		
Hyra för extra skollokaler och före- ständerinnans bostad under $\frac{3}{4}$ år	1,687: 50		
bostadshyra $\frac{1}{4}$ år	200: —		7,087: 50
Bränsle, lyse, vatten		2,400: —	
Bränsle, lyse, vatten för föreständerinnans bostad		200: —	2,600: —
Diverse omkostnader:			
Brandförsäkring af lösöre		18: —	
Trycksaker m. m.		360: —	
Skrifmateriel		75: —	
Telefonafgifter:			
Expeditionen	50: —		
Anknytning till vaktmäst.	20: —		
Föreständerinnans bostad	50: —	120: —	573: —

Skolköket: driftkostnad	300: —
Undervisningsmateriel och böcker.....	800: —
Oförutsedda behof	436: 34
	<u>Kronor 45,300: —</u>

Inkomster:

Anslag af staten	5,200: —	
D:o till huslig ekonomi	400: —	
D:o af staten till löne- och ålderstillägg.....	3,966: 66	
Anslag af staden motsvarande statsanslaget	5,200: —	14,766: 66
Terminsafgifter	30,800: —	
Häriifrån afgår nedsättningar och friplatser.....	3,466: 66	27,333: 34
Brist 3,200: —, som föreslås att fyllas		
<i>dels</i> genom höjning af terminsafgifterna från och med 3:e förberedande		
klassen med 5 kr. per termin, hvarigenom beräknas ingå under 1914		
eller för $\frac{1}{2}$ år		1,450: —
<i>dels</i> genom extra anslag af stadsfullmäktige, däraf 1,153: 34 utgöra sta-		
dens andel i lönetillägg		1,750: —
	<u>Kronor 45,300: —</u>	

Anmärkning. För höstterminen 1914 har beräknats samma höjning af elevantalet som ägt rum höstterminen 1913 med delning af de klasser, där antalet elever beräknas öfverstiga 30 samt partiell delning af klasser med elevantal öfver 24. Häraf betingas ökning i antal lärarekrafter, hvarjämte tillkommer lärarinna för skolköket.

I öfrigt äro utgifterna beräknade med hänsyn därtill att nya skollokalen tages i bruk från och med höstterminen 1914.

Karlstad den 30. oktober 1913.

Å Styrelsens vägnar:
MAURITZ TISELL.
Ordförande.

Till Magistraten i Karlstad.

Styrelsen för Tekniska Afton- och Söndagsskolan i Karlstad har härmed äran öfverlemla förslag till nämnda skolas inkomst- och utgiftsstat för år 1914.

Å Styrelsens för Karlstads Tekniska Afton- och Söndagsskola vägnar:

BROR A. LARSON.

Ordf.

Förslag till Inkomst- och Utgiftsstat för Tekniska Afton- och Söndagsskolan i Karlstad för år 1914.

Inkomster:

Af staden beviljad anslag enl. Stadsfullmäktiges protokoll af den 17 september	3,500: —	
Terminsafgifter	350: —	
Domkapitlet	120: —	
Räntor	245: —	4,215: —
Brist: Åskadt anslag af Kungl. Maj:t		2,000: —
		<u>S:ma kronor 6,215: —</u>

Utgifter:

Aflöning till föreståndaren	200: —	
» hufvudläraren (N. Cæsar)	2,000: —	
För undervisning i Byggnads- o. Maskinritning	300: —	
» i Bokföring	400: —	
» i Räkning och svenska språket	300: —	
» i Möbel- och Mönsterritning	300: —	
» i Dekorationsmålning	200: —	3,700: —

Hyran för lokalen	1,000: —
Gas, ved och koks	260: —
Städning	175: —
Brandförsäkring	15: —
Materialiers förbrukning	500: —
Annonser och tryck	115: —
Nya inventarier.. ..	75: —
Inventariers underhåll	45: —
Premier och stipendier	270: —
Diverse omkostnader	40: —
Oförutsedda utgifter	20: —
	<hr/>
	S:ma Kronor 6,215: —

Förslag

till

Inkomst- och Utgiftsstat för Karlstads Varmbadhus

år 1914.

Inkomster:

Hyra af gymnastiklokalen	200: —
Beräknad inkomst af badafgifter m. m.	22,000: —
Brist att täcka genom anslag	2,500: —
	Summa Kronor 24,700: —

Utgifter:

Utgifter för vatten (24,000 m ³ à 16 öre)	3,840: —
Tvål, såpa och badingredienser	1,800: —
Kol (4,000 hektoliter à 1:69)	6,760: —
Kokgas och ved	200: —
Belysning och elektriska ljusbad	750: —
Renhållning	100: —
Telefon	110: —
Inventarier och reparationer	800: —
Skrifmaterialier, annonser och tryck	300: —
Skatter	1,250: —

Aflöningar:

Kassörskan	1,200: —
Hennes biträde	180: —
1:ste badmästaren med hustru (elektriskt ljus 36: —)	1,236: —
2:dre badmästaren	1,200: —
Två baderskor (Maj—Aug. 45: — i mån. eljest 40: —) ...	1,000: —
Två baderskor (Maj—Aug. 35: — i mån, eljest 30: —) ...	760: —
Maskinisten (elektriskt ljus 36: —)	1,236: —
Dennes biträde	660: —

Tvätterskan	720: —	8,192: --
Diverse utgifter.....		598: —
		<hr/>
		Summa kronor 24,700: —

Karlstad den 3 November 1913.

På Badhusstyrelsens vägnar:

AXEL DAHLMAN.

Erik Lundblad.

*Utdrag ur protokoll, hållet vid sammanträäd
med Karlstads Saluhallsstyrelse den 31 Oktober 1913*

§ 18.

Förslag till inkomster och utgifter för år 1914 uppgjordes sålunda:

Inkomster:

Hyror.....	10,000: -
Vågafigter	150: -
	<u>Summa Kr. 10,150: -</u>

Utgifter:

Hallmästarens lön	1,500: -
Skatter och brandförsäkring	1,020: -
Elektriskt ljus.....	900: -
Elektrisk värme	700: -
Vatten..	450: -
Renhållning	650: -
Telefon.....	60: -
Reparationer	300: -
Oförutsedda utgifter	120: -
Öfverskott	4,450: -
	<u>Summa Kr. 10,150: -</u>

In fidem:
HUGO BERG.

*Utdrag av protokoll vid sammanträde hos
Karlstads Folkskolestyrelse den 11 Oktober 1913.*

§ 4.

Sedan, enligt vad av protokollet från skolstyrelsens sammanträde den 9 September detta år framgår, nya ångpannor måst under förliden sommar insättas i Herrhagsskolan, hade skolkassan för härför havda kostnader åsamkats en oberäknad utgift av 8,270 kronor. Denna utgift hade bestritts dels genom i 1913 års stat upptagna anslag för oförutsedda ändamål dels af medel, som blivit tillgängliga genom inbesparingar å andra i samma års stat upptagna anslag, varför några nya utgifter för denna sak icke komma att betunga 1914 års stat. Styrelsen förutsätter härvid, att den del av statsbidraget, som beräknats i 1913 års stat, men icke från statsverket utbetalas förr än i början av 1914, under år 1913 förskötteras av Drätselkammaren att avräknas å de för skolans behov år 1914 uttaxerade medel.

Styrelsen beslöt med anledning härav hemställa om Stadsfullmäktiges godkännande av styrelsens åtgärder i saken.

In fidem:
BROR A. LARSON.

**Beräkning över Karlstads Folkskolestyrelsens inkomster och utgifter
år 1913.**

Behållning från 1912:

Kassa	770: 95	
Giro i Wermlands Enskilda Bank	34: 77	
Ej lyftade uttaxerade medel	5,393: 81	6,199: 53

Inkomster:

Genom uttaxering	117,739: 88	
Statsverkets bidrag	42,774: 47	160,514: 35
Balanserat statsbidrag		5,638: 50
		<u>Kronor 172,352: 38</u>

Utgifter:

Aflöningar	120,900: —	
Hyror	62: 50	
Byggnader och gårdsplaner	9,900: —	
Inventariers inköp och underhåll ...	725: —	
Undervisningsmateriel	2,225: —	
Pensionsavgifter	4,161: 75	
Pensioner	1,530: —	
Skolvaktmästare, städning m. m.	7,150: —	
Vatten	288: 28	
Bränsle	9,525: —	
Lyse	1,525: —	
Skatter och brandpremier	1,400: —	
Slöjdmateriel	1,375: —	
Läkarevård och medicin	1,150: —	
Skolkök	2,225: —	
Skolbad	760: —	
Skolan	1,200: —	
Bibliotek	1,100: —	
Kassaförvaltare	800: —	
Skolstyrelsens ärenden	150: —	
Tryck, bokförings- och skrifmateriel	1,100: —	
Annonser	400: —	
Telefon och porto	450: —	
Fria böcker till fattiga barn	600: —	
Diverse och oförutsedda utgifter	1,649: 85	172,352: 3
		<u>Kronor 172,352: 3</u>

Karlstad den 7 November 1913.

J. MÆCHEL.

Rätt avskrivet intygar:

BROR A. LARSON.

Förslag
till
Folkskolestyrelsens Utgifts- och Inkomststat
för år 1914.

Utgifter:

I. Löner.

Folkskoleinspektören	4,500: —
9 ord. lärare (E. V. Gelin, Carlstedt, Lindgren, Lindh, Lingren, Gren, D. Karlström, Strandman, Brander) à 2,700	24,300: —
4 ord. lärare (A. R. Gustafson, G. A. Gustafson, G. Karlström, D. Gelin) à 2,000	8,000: —
2 ord. lärare (Enholm, Henrikz) à 1,800	3,600: —
1 e. o. lärare (Starck) à 1,500	1,500: —
6 ord. lärarinnor (Borgman, Tubbin, Karlström, Setter- blad, Bore, Ljungkvist) à 1,900	11,400: —
1 ord. lärarinna (Lindberg) à 1,750	1,750: —
5 ord. lärarinnor (Svensson, Nyman, Virén, Jahrl, Dyhlén) à 1,600	8,000: —
5 ord. lärarinnor (Söderqvist, Westberg, Samuelsson, Andersson, Alnström) à 1,500	7,500: —
1 e. o. lärarinna (Olsson) à 1,200	1,200: —
9 småskollärarinnor (K. Nilsson, Johansson, Olsson, Hallgren, Petterson, Daahlmé, Th. Freding, E. Öd- qvist, Strandman) à 1,400	12,600: —
3 småskollärarinnor (I. Ödqvist, I. Freding, H. Eklund) à 1,250	3,750: —
12 småskollärarinnor (A. Svensson, Bergström, A. Ek- lund, Roth, S. Svensson, Skeppstedt, Danielsson, Forsman, Andersson, Brynteson, Svensson, H. Nils- son) à 1,100	13,200: —
1 småskollärarinna (Mide) à 1,000	1,000: —
Vikariatsarvoden vid sjukdomsfall	1,000: —
Extra timläsning	1,500: —
Extra ersättning för undervisning i särklass	100: —

5 fortsättningsskolor à 315	1,575: --	
3 ersättningsskolor à 315	945: --	
1 slöjdföreståndarinna (Lundgren) à 1,400	1,400: —	
2 slöjdlärarynnor (Persson, Roth) à 1,300	2,600: —	
1 slöjdlärarynna (Norberg) à 1,200	1,200: —	
1 slöjdlärarynna (Andersson) à 1,100	1,100: —	
Extra timundervisning i kvinnlig slöjd	1,000: —	
2 slöjdföreståndare (Carlstedt, Strandman) à 75	150: --	
24 manliga slöjdgrupper à 150	3,600: —	
1 översånglärare à 600	600: —	
2 gymnastiklärare à 500	1,000: —	
1 skolkökslärarinna (Rinman) à 1,400	1,400: —	
2 skolkökslärarinnor (Melin, Lundgren) à 1,200	2,400: —	
3 tillsyningslärare: vid Herrhagen 250, vid Tjädern 150 vid Gamla skolan 100	500: —	
2 tillsyningsmän för skolgången à 150 ..	300: --	
		<u>124,670: —</u>

II. Byggnader, skolplatser och inventarier:

Hyra för folkskoleexpeditionen	500: —	
Byggnaders och skolplaners underhåll	2,500: —	
Inventariers reparationer och inköp	1,500: —	<u>4,500: —</u>

III. Undervisningsmateriel.

Böcker, kartor, planscher, apparater m. m	2,400: —	<u>2,400: —</u>
---	----------	-----------------

IV. Pensionsavgifter.

Pensionsavgifter samt avgifter till änke- och pupillkas- san för 15 ord. folkskollärare à 146: 25	2,193: 75	
Pensionsavgifter för 17 ord. folkskollärarinnor à 90: —	1,530: —	
Pensionsavgifter till småskollärarnes ålderdomsunder- stödsanstalt för 27 lärare och lärarinnor à 18: — ..	486: —	
Oförutsedda pensionsavgifter	100: —	<u>4,309: 7</u>

V. Pensioner.

Charlotta Hultman	300: —	
Anna Lena Olsson	360: —	
E. G. Ferm	250: —	
Maria Brynteson	300: —	
Helena Hamnqvist	240: —	<u>1,450: —</u>

VI. Skolvaktmästare, eldning och renhållning.

Vaktmästaren vid Herrhagsskolan	3,400: —	
---------------------------------------	----------	--

Vaktmästaren vid Tjäderskolan	1,650: —	
Skurning, städning och eldning vid Gamla skolan	1,200: —	
Skurning, städning och eldning vid Folkskoleexpeditionen	150: —	
Renhållning av gård och gata vid Gamla skolan	200: —	
D:o » » » » » Herrhagsskolan	300: —	6,900: —

VII. Vatten, bränsle och lyse.

Vatten	350: —	
Ved, kol, koks, vedhuggning och körning	9,500: —	
Lyse	2,000: —	11,850: —

VIII. Skatter och brandpremier	1,400: —	1,400: —
--	----------	----------

IX. Slöjdmaterialier.

Träslöjden	725: —	
Metallslöjden	150: —	
Flickslöjden	725: —	1,600: —

X. Skolköket.

Köksutensilier	150: —	
Matvaror	2,150: —	2,300: —

XI. Läkarevård.

Skolläkarens lön	500: —	
Läkarevård åt fattiga skolbarn	500: —	
Medicin m. m. åt fattiga skolbarn	150: —	1,150: —

XII. Skolbad.

Baderskans lön	660: —	
Badutensilier	100: —	760: —

XIII. Skolånefonden.

Inköp och lagning av skor	1,200: —	1,200: —
-------------------------------------	----------	----------

XIV. Biblioteket.

Bibliotekets underhåll och skötsel	600: —	600: —
--	--------	--------

XV. Böcker till fattiga skolbarn	700: —	700: —
--	--------	--------

XVI. Diverse.

Kassaförvaltaren	800: —	
Skrivbiträde å folkskoleexpeditionen.....	600: —	
Folkskoleinspektörens renskrivningshjälp	250: —	
Skolstyrelsekallelser	150: —	
Skoltryck och materiell för skolbokförlingen.....	1,100: —	
Annonser.....	400: —	
Körslor och frakter m. m.	400: —	
Porto och telefonavgifter	400: —	
Skolresor.....	150: —	
Oförutsedda utgifter	2,000: —	6,250: —
		<u>Summa utgifter 172,039: 7</u>

Inkomster:

I. Statsbidrag.

9 ord. lärare å 950: —	8,550: —	
4 ord. lärare å 716: 67	2,866: 68	
2 ord. lärare å 600: —	1,200: —	
2 e. o. lärare å 600: —.....	1,200: —	
6 ordinarie folkskollärarinnor å 800: —.....	4,800: —	
1 ord. folkskollärarinna å 733: 33	733: 33	
5 ord. folkskollärarinnor å 666: 67	3,333: 35	
5 ord. folkskollärarinnor å 600: —	3,000: —	
1 e. o. folkskollärarinna å 600: —.....	600: —	
9 småskollärarinnor å 453: 33.	4,079: 97	
3 småskollärarinnor å 413: 33	1,239: 99	
12 småskollärarinnor å 373: 33	4,479: 96	
1 småskollärarinna å 333: 33	333: 33	
5 fortsättningsskolor å 75: —	375: —	
24 manliga slöjdgrupper å 81: —	1,944: —	
37 kvinnliga slöjdgrupper å 40: 50	1,498: 50	
2 d:o d:o å 15: —	30: —	
15 skolköksgrupper å 100: —.....	1,500: —	41,764: 1
II. Uttaxering		<u>130,275: 6</u>
		<u>Summa inkomster 172,039: 7</u>

Karlstad den 11 November 1913.

På Folkskolestyrelsens vägnar:

ERIK LUNDBLAD.

Bror Larson.

Förslag
till
Utgifts- och Inkomststat för Barnavårdsnämnden
år 1914.

Utgifter:

Utackorderingsavgifter för 11 gossar å Älfåsen å 150 kr.	1,650:—	
» » 2 » å Hall å 150 » ..	300:—	
» » 4 barn i Kumla barnhem å 150 kr.	600:—	
» » 1 » i enskildt hem å 240 »	240:—	
» » 1 » i » » å 180 »	180:—	
» » 5 » i » » å 144 »	720:—	
» » 3 » i » » å 132 »	396:—	
» » 2 » i » » å 130 »	260:—	
» » 18 » i » » å 125 »	2,250:—	
» » 20 » i » » å 120 »	2,400:—	
» » 1 » i » » å 110 »	110:—	
» » 6 » i » » å 100 »	600:—	
» » 1 » i » » å 60 »	60:—	9,766:—
» » barn, som under året tillkomma .	1,200:—	
Resekostnader och kläder m. m.	1,000:—	
Arvode till kassaförvaltaren och sekreteraren	450:—	2,650:—
		Summa Kronor 12,416:—

Inkomster:

Statsbidrag för 4 barn å 40 kr.	160:—	
» » 2 » å 25 »	50:—	
» » 5 » å 22 »	110:—	
» » 3 » å 16 »	48:—	
» » 2 » å 15 »	30:—	
1 » 18 » å 12: 50 kr.	225:—	
» » 20 » å 10:— »	200:—	
» » 1 » å 5:— »	5:—	828:—

Bidrag från Fattigvården	7,460: —	
D:o för barn, som under året tillkomma ..	<u>1,000: —</u>	8,460: —
Uttaxering.....		<u>3,128: —</u>
		Summa Kronor 12,416: —

Karlstad den 11 November 1913.

På Folkskolestyrelsens vägnar:

ERIK LUNDBLAD.

Bror A. Larson.

Approximativ beräkning af
Karlstads Drätselverks inkomster och utgifter
(Kassa)
för år 1913
jämförda med de i staten för samma år beräknade.

	Enligt staten.	Influtna intill 1 Okt.	Beräknas ingå 4:de kvartalet	Inkomster	
				öfver	unde
				stat	
Kassabehållning den 1 januari	—	791 74	—	791 74	—
Tolagsmedel	33,200	28,623 44	3,359 77	—	1,21
Bidrag af vatten- och belysningsverken samt hamnen till annuiteter och räntor	139,284 05	—	139,701 10	417 05	—
Gasverkets vinst	24,804 10	5,800 —	11,019 24	—	7,98
Elektricitetsverkets vinst	55,676 34	—	27,714 22	—	27,96
Saluhallens öfverskott	4,390 —	19 14	1,900 —	—	2,47
Uttaxering	599,438 93	550,618 26	38,820 67	—	10,00
D:o för kyrkliga behof	29,092 95	29,092 95	—	—	—
Lån	410,918 84	2,692,500 —	*)156,086 15	2,437,667 31	—
Ränta på obligationslånet från $\frac{16}{10}$ till resp. lyft- ningsdagar $\frac{4}{7}$, $\frac{4}{8}$, $\frac{4}{9}$	—	18,323 95	—	18,323 95	—
Prestaförlohningsmedel	—	5,500 —	1,600 —	7,100 —	—
Statsbidrag till folkskolan	—	35,643 63	—	35,643 63	—
Räntor	—	8,594 50	24,697 78	33,292 28	—
Förskott	—	4,714 59	1,680 —	6,394 59	—
Återburna medel ur Lagerlöfska fonden	—	2,000 —	—	2,000 —	—
Influten fordran på giroräkning	—	17,233 47	—	17,233 47	—
Uttag från bankräkningar	—	—	128,081 72	128,081 72	—
Kronor	1,296,805 21	3,399,455 67	534,660 65	2,686,945 74	49,6

*) Reservstation 115,000:—
 Elek(r. mätare och utvidgn. 12,000:—
 Gasmätare 4,000:—
 Brist i hamnens stat 18,586: 15
 (utom ej upplånade 3,347; 63)
 Fastighetsköp för reglering 6,500:—

Kronor 156,086: 15

	Enligt staten	Utgifna intill 1:a Okt.	Beräknas utgå 4:e kvart.	Utgifter						
				öfver		under				
				stat						
Annuiteter å fonderade lån	252,229	95	186,986	94	67,701	15	2,458	14	—	—
Ränta å tillfälliga lån	111,098	38	51,229	17	67,912	50	7,443	29	—	—
Drätselkammaren, att uttaxera	82,926	11	45,918	35	46,562	75	9,554	99	—	—
» upplåna	254,933	92	131,766	69	15,299	—	—	—	107,868	23
Hannstyrelsen » »	47,084	92	5,400	—	46,337	29	4,652	37	—	—
Fattigvårdsstyrelsen att uttaxera	167,420	—	130,000	—	37,420	—	—	—	—	—
Brandstyrelsen » »	31,000	—	20,000	—	11,000	—	—	—	—	—
Vattenverket » »	31,175	82	—	—	32,895	82	1,720	—	—	—
» upplåna	69,600	—	24,000	—	13,600	—	—	—	32,000	—
Gasverket » »	4,000	—	—	—	4,000	—	—	—	—	—
Elektricitetsverket » »	35,300	—	24,600	—	10,700	—	—	—	—	—
Hälsovårdsnämnden » uttaxera	31,587	67	26,250	—	5,337	67	—	—	—	—
Dispensärstyrelsen » »	5,700	—	4,250	—	1,450	—	—	—	—	—
Trädgårdsstyrelsen » »	2,820	—	2,820	—	—	—	—	—	—	—
Tekniska aftonskolan » »	3,500	—	3,500	—	—	—	—	—	—	—
Varmbadhuset » »	3,000	—	3,000	—	—	—	—	—	—	—
Folkskolestyrelsen » »	117,739	88	127,145	07	26,238	44	35,643	63	—	—
Barnvårdsnämnden » »	2,391	50	2,000	—	391	50	—	—	—	—
Magistraten » »	300	—	200	—	100	—	—	—	—	—
Oförutsedda utgifter » »	13,904	11	7,374	11	6,530	—	—	—	—	—
Kyrkorådet	29,092	95	21,000	—	8,092	95	—	—	—	—
Elektricitetsverket	—	—	—	—	115,000	—	115,000	—	—	—
Lagerlöfska medlen	—	—	—	—	2,000	—	2,000	—	—	—
Tillfälliga lån	—	—	1,450,000	—	—	—	1,450,000	—	—	—
Omkostnader för fasta lånet	—	—	40,387	50	9,077	50	49,465	—	—	—
Iuköp af fastigheter	—	—	9,991	41	—	—	9,991	41	—	—
Prestaflöning	—	—	4,451	17	1,600	—	6,051	17	—	—
Förskott	—	—	6,394	59	—	—	6,394	59	—	—
Egnahemslån	—	—	14,600	—	—	—	14,600	—	—	—
Fondräntor	—	—	2,900	15	6,014	08	8,914	23	—	—
Insättning å bankräkning	—	—	1,052,400	—	—	—	1,052,400	—	—	—
Behållning i kassan den 1/10	—	—	890	52	—	—	890	52	—	—
Kronor	1,296,805	21	3,399,455	67	534,660	65	2,777,179	34	139,868	23

*) 2:ne uppsagda hyp.-lån slutbetalda.

Ställningen vid årets slut beräknas sålunda:

Stadens skuld till fonderna enl. särskild redovisning		364,782: 76
Icke använda lånemedel, disponerade för nedan angifna ändamål:		
för gatuarbeten	650,818: —	
» flickskolebyggnaden.....	105,813: 25	
» jordlösen	79: 98	
» muddringsarbeten	33,000: —	
» vattenverkets utvidgning	32,000: —	821,711: 23
		<u>1,186,493: 99</u>

Dessa fonder och lånemedel redovisas sålunda:

Den 1 oktober i bank insatta och utlånade	1,287,275: —	
Enligt förestående tablå åtgå häraf till bestridande af utgifter öfver inkomster under 4:e kvartalet	128,081: 72	
hvarigenom vid årets slut återstå	<u>1,159,193: 28</u>	1,159,193: 28
Brist alltså som bör uttaxeras 1914		27,300: 71

Från 1912 fanns en behållning som dock har åtgått under 1913. Anledningen till bristen är att söka hufvudsakligen i underskott å gas- och elektricitetsverken under det kalkylerade resultatet tillhoppa 35,946: 98 och däri att omkostnaderna för fasta lånet öfverstiga de beräknade med 20,080: 43

Karlstad i stadskamrerarekontoret den 6 november 1913.

G. ENANDER.

Tolagsersättningen.

1913.			Influtna tolagsmedel:	
Brandförsäkringsavgifter . . .	34: 38		Under 1:a kvartalet . . .	10,924: 67
Magasinshyror	1,525: —		» 2:a »	10 444: 17
Hyra för tullhusbyggnaden . .	2,650: —		» 3:e »	9,426: 07
Utskylder	178: —		» 4:e »	11,646: 09
Hannafgifter för tobak . . .	827: 16			<u>42,441: —</u>
Förändring i tullhuset och möbler	5,214: —			
Diverse utgifter	29: 25	10,457: 79		
Annuiteter å fonderade lån		31,983: 21		
		<u>Kronor 42,441: —</u>		<u>Kronor 42,441: —</u>
1914.			Tolagsmedel,	
Brandförsäkringsavgifter . . .	500: —		förlagsvis	42,000: —
Magasinshyror	1,525: —			
Hyra för tullhusbyggnaden . .	2,650: —			
Utskylder	178: —			
Hannafgifter	800: —			
Reparationer	100: —			
Diverse utgifter	47: —	5,800: —		
Antaglig behållning ^{01/12} 1914		36,200: —		
		<u>Kronor 42,000: —</u>		<u>Kronor 42,000: —</u>

Karlstads Stadskamrerarekontor den 6 november 1913.

G. ENANDER.

Uppgift å låneafbetalningar och räntor som förfalla 1914

1888 års 4 % obligationslån å Kr. 125,000 hvarå återstå Kr. 70,000: --:			
amortering	3,500: —		
ränta	2,816: 25	6,316: 2	
1896 års 3,75 % reverslån å Kr. 526,000 hvarå återstå Kr. 222,747: 11:			
amortering	24,407: 80		
ränta	8,308: 47	32,716: 2	
1902 års 4,25 % reverslån å Kr. 1,150,000 hvarå återstå Kr. 994,164: 19:			
amortering	18,029: 17		
ränta	42,251: 98	60,281: 1	
1907 års 4,5 % obligationslån å Kr. 2,650,000 hvarå återstå Kr. 2,484,000: —:			
amortering	33,000: —		
ränta	111,780: —	144,780: -	
1913 års 5 % obligationslån å Kr. 2,692,500: —:			
amortering	22,500: —		
ränta	134,062: 50	156,562: 5	
Lån i Karlstads Sparbank (för skolan) å 50,000: — hvarå återstå Kr. 22,500: —:			
amortering	1,250: —		
ränta	900: —	2,150: -	
Lån i Wermlands Enskilda Bank (för skolan) å 15,000: —			
slutbetalas med	5,000: —		
ränta under 1/2 år	150: —	5,150: -	
Vermlands stadshypoteksförening för lån, som öfvertagits vid reglering, hvarå återstå Kr. 6,362: 11:			
amortering och ränta		527: 6	
		Kronor 408,483: 8	
1 års ränta å tillfälliga lån Kr. 156,086: 15 å 5,5 % ..		8,584: 7	
		Summa Kronor 417,068: 5	

Karlstads Stadskamrerarekontor den 6 november 1913.

G. ENANDER.

**Uppgift å annuiteter och räntor, som under 1914 ingå till Drätselverket
från nedan nämnde delegationer:**

Gasverket annuitet å 1907 års lån.....	8,423: 19	
» å 1913 »	5,125: 90	13,549: 09
Elektricitetsverket annuitet å 1907 års lån..	15,406: 28	
» å 1913 » ..	8,717: 86	24,124: 14
Vattenverket annuitet å äldre förskott.....	3,070: 97	
» å 1888 års lån ..: ..	6,316: 25	
» å 1907 »	24,617: 45	
» å 1913 »	27,260: 43	61,265: 10
Hamnstyrelsen » å 1907 »	37,496: 77	
» å 1913 »	12,450: 15	49,946: 92
Elektricitetsverket 1 års ränta å Kr. 115,000.....	6,900: —	155,785: 25
Ränta å i bank insatta medel m. m. efter afdrag af ränta å fonder ..	27,744: —	
		<u>Kronor 183,529: 25</u>

Karlstads Stadskamrerarekontor den 6 november 1913.

G. ENANDER.

Under Drätselkammarens vård stående fonder den 31 december 1914

	Fondens belopp den 31 de- cember 1914.		Innestående hos Drätsel- kammaren		Utlånade eller på annat sätt placerade.		
Flitpremierfonden.....	2,414	53	2,414	53			
C. A. Fahlgrens stipendiefond ...	5,996	38			5,996	38	Oblig. och i S: I Sparbanken.
Amicitiafonden	1,314	38			1,314	38	
Mellqvistska fonden för studier ..	10,450	02	10,450	02			
» » » slöjd ...	11,381	67	11,381	67			
Setterbergska fonden	10,000	—	10,000	—			
C. A. Fahlgrens donationsfond ..	25,775	—	25,775	—			
Hj. Lagerlöfs donationsfond	104,399	42	41,417	63	62,981	79	Egnahemslån.
Eneströmska fonden.....	174,065	23	174,065	23			
C. F. Göthbergs skolpremierfond..	30,000	—			30,000	—	Obligation.
Clarholmska fonden	10,000	—	10,000	—			
Rudolph Palmgrens fond.....	24,739	85	24,739	85			
Mæchels gåfva	2,000	—	2,000	—			
Bergerska fonden.....	3,135	—	3,135	—			
Wenströmska fonden	18,810	—	18,810	—			
Flickskolans nyb. och rep.-fond ..	8,227	11	8,227	11			
Hamnens och kanalens rep.-fond .	72,509	46			72,509	46	Hamnens lån D:o d:o
» förskottsmedel	23,229	44			23,229	44	
Brandkårens kassa	1,944	80	1,944	80			
Pastorsboställets tiondelada	313	37	313	37			
Konstutställningsfonden	1,436	61	1,436	61			
Fonden för Östra bron	2,949	33	2,949	33			
Lagerlöfska fonden för sjuksköter- skehjälp.....	3,086	25	3,086	25			
Kronor	548,177	85	352,146	40	196,031	45	
Karlstads Telefonförening	196	23					
Byggnadsnämndens anslag	1,513	22					
Till jordförvärf afsatta medel ...	5,210	97					
Nykterhetssakens främjande	5,715	94	12,636	36			
Summa Kronor	560,814	21	364,782	76	196,031	45	

Karlstads Stadskamrerarekontor den 6 november 1913.

G. ENANDER.

Uppgift för år 1914 å mantalsspenningar och grundskatt.

a) Afgift af mantalsskrifna personer, hvilka innevarande år debiterats med	19,400: —
b) Grundskatt af bevillningsfri fast egendom, ej tillhörig staten och med undantag af lasaretsfastigheten, med ett taxeringsvärde af Kr. 2,871,000 å 2 Kr. per 1,000 Kr:s taxeringsvärde.....	5,742: —
c) Grundskatt af bevillningspliktig jordbruksfastighet med taxeringsvärde af Kr. 965,100 å 4,50 Kr. per 1,000 kr:s taxeringsvärde	4,342: 95
d) Grundskatt för annan bevillningspliktig fastighet med taxeringsvärde af Kr. 34,245,500 å 2,25 Kr. per 1,000 kr:s taxeringsvärde	<u>77,052: 38</u>
	Kronor 106,537: 33

Karlstads Stadskamrerarekontor den 6 november 1913.

G. ENANDER.

Sammandrag

af

taxeringslängderna i Karlstads stad af Värmlands län för år 1913.

Enligt bevillningsförordningen.

*Af taxeringsnämnden uppskattade värden å fast egendom,
för hvilken bevillning erlägges:*

Jordbruksfastighet.....	965,100: —	
Annan fastighet.....	34,245,500: —	35,210,600: —

för hvilken bevillning icke erlägges:

såsom tillhörig staten:

Annan fastighet.....	894,400: —	
såsom tillhörig kommuner, menigheter m. fl.	3,697,000: —	4,591,400: —

Summa värde å all fast egendom 39,802,000: —

Af taxeringsnämnden taxerad inkomst:

Af kapital.....	238,179: —	
Af arbetsanställning, tjänst eller pension.....	5,582,065: —	
Af rörelse, yrke eller eljest.....	3,778,975: —	9,599,219: —
Medgifvet afdrag enligt 12 §.....		1,607,450: —

Beskattningsbar inkomst 7,991,769: —

Uträknad bevillning:

För jordbruksfastighet.....		57: 8!
› annan fastighet.....		1,710: 6!
› inkomst af kapital och arbete.....		7,980: 0!

Summa 9,748: 6!

Transumt av protokoll vid Karlstads stadsförsamlings andra ordinarie kyrkostämma den 22 okt. 1913.

§ 2.

Kyrkostämman beslöt antaga kyrkorådets förslag till utgifts- och inkomststat för nästa år.

Utgifter.

Summa Kr. 10,100: —

Inkomster.

Uttaxeras av församlingen 10,100: —
Summa Kr. 10,100: —

Rätteligen transummerat intygar:

G. JAKOBSSON,

p. l.

*Transumt av protokoll vid Karlstads pastorats
andra ordinarie kyrkostämman den 27 okt. 1913.*

§ 4.

Kyrkostämman beslöt antaga kyrkorådets förslag till utgifts- och inkomststat för nästa år med det tillägg att 150 kr. skulle insättas till arvode åt ringåldersförman Zetterström för mistade löneinkomster.

Utgifter.

Summa Kr. 27,805: —

Inkomster.

Uttaxering av båda församlingarna tillsammans som fördelas efter givna
grunder 26,605: —

Summa Kr. 27,805: —

varav faller på stadsförsamlingen 96,9 % 25,780: 25

och på landsförsamlingen 3,1 % 824: 75 26,605: —

Rätteligen transummerat intygar:

G. JAKOBSSON,

p. l.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 20 december 1913.

§ 158.

Sedan Magistraten uppgjort och till Stadsfullmäktige överlämnat generalförslag till utgifter och inkomster för staden nästa år, så hade nu Beredningsutskottet uppå remiss att häröver avgiva yttrande; Och beslöt Utskottet efter att hava tagit del av såväl generalförslaget som specialförelagen att i ärendet anföra följande.

Drättselkammarens stat.

Bland utgifterna å denna stat tillkomme 500 kronor, utgörande av Stadsfullmäktige vid sammanträde den 18 i denna månad beviljat anslag till Karlstads barnhem för år 1914, vadan bristen i Kammarrens stat ökades med nämnda belopp.

Med instämmande uti vad Drättselkammaren vid statens överlämnande anført och föreslagit rörande inkomsten av tomtförsäljningar samt i fråga om pensionärens upptagande å delegationernas stater ville Utskottet hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte besluta att, för den händelse inkomsten av tomtförsäljningar något år skulle överstiga den i staten beräknade inkomsten för det året, överskottet avsattes till fonden för framtida jordförvärv, samt

att Stadsfullmäktige tillika måtte besluta, att för framtiden vederbörande delegationer skola var på sin stat upptaga de till delegationen hörande pensionärer.

Hamnstyrelsens stat.

Denna stat slutade med en brist av 64,547 kronor 42 öre, i vilket belopp inginge 33,000 kronor för muddringsarbeten, varför upplåning skett genom 1913 års fasta lån.

I överensstämmelse med vad Magistraten föreslagit ville Utskottet hemställa,

att återstående bristbeloppet i Hamnstyrelsens stat, utgörande 31,547 kronor 42 öre skulle av Drättselkammaren upplånas och förskjutas hamnen till framtida återbetalning.

Fattigvårdsstyrelsens stat.

Magistraten hade, med upptagande å inkomstsidan av ersättning från andra kommuner och statsverket till ett beräknat belopp av 8,400 kronor, upptagit bristen i staten till 142,180 kronor.

Beredningsutskottet instämde för sin del uti vad Magistraten i berörda hänsende föreslagit och hemställde fördenskull,

att bland inkomsterna i Fattigvårdsstyrelsens stat för nästa år upptages ersättning från andra kommuner och statsverket med ett belopp af 8,400 kronor.

Brandstyrelsens stat.

Denna stat hade uppgjorts under förutsättning av bifall till en av Brandstyrelsen gjord framställning om ökning av brandmanskapets löneförmåner.

Då emellertid Beredningsutskottet i förut denna dag avgivet utlåtande avstyrkt bifall till Brandstyrelsens berörda framställning ville Utskottet anmärka, att däremot Utskottets hemställan i denna fråga av Stadsfullmäktige bifölles, den i Brandstyrelsens stat upptagna bristen, 29,750 kronor, komme att minskas med ett belopp af 1,560 kronor.

Gasverkets stat.

Den för nästa år beräknade vinsten av 15,012 kronor 58 öre hade av Magistraten ökat med 10,750 kronor, under förutsättning, att upplåning skedde för följande i staten upptagna utgifter:

Inköp av gasmätare	4,000: —
Inköp av exhauster och monoapparat	3,250: —
Gasledning i Viken- och Kvarnbergsgatorna	3,500: —
	<hr/>
	Kronor 10,750: —

Uti förut denna dag avgivna utlåtanden över hos Stadsfullmäktige gjorda, så skilda framställningar om anslag för inköp av exhauster och monoapparat för gasverkets behov samt för framdragande av gasledningar i Viken- och Kvarnbergsgatorn hade Beredningsutskottet föreslagit, att härför erforderliga utgiftsbelopp skulle täckas genom upplåning.

Då utgiften för mätareinköp jämväl vore av beskaffenhet, att upplåning därför borde ske, ville Utskottet hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte bestämma, att det i Gasverkets utgiftsstat upptagna anslagsbelopp av 4,000 kronor för inköp av gasmätare skulle anskaffas genom upplåning.

Elektricitetsverkets stat.

För täckande av följande i staten upptagna utgifter hade Magistraten föreslagit upplåning:

Inköp av mätare	7,000: —
» ny regulator för batteriet	4,800: —

Inköp av registrerande maximalmätare med plani-	
meter	1,000: —
Oljeströmbrytare för reservstationen	5,500. —
Transformator	700: —
Utvidgning av ledningsnätet	7,000: —
	<hr/>
	Kronor 26,000: —

Under förutsättning av upplåning för berörda utgifter hade den i staten upptagna vinsten av 36,057 kronor 52 öre av Magistraten ökats med ovannämnda belopp 26,000 kronor.

Då Beredningsutskottet uti särskilda, förut denna dag avgivna yttranden hemställt, att ovannämnda, för anskaffande av ny regulator för batteriet, registrerande maximalmätare, oljeströmbrytare och transformator upptagna utgiftsbelopp skulle täckas genom upplåning ville Utskottet, som i likhet med Magistraten ansåge, att erforderliga medel jämväl för de övriga av Magistraten omförmälda utgifterna borde på enahanda sätt anskaffas, i sådant hänseende hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte bestämma, att de i Elektricitetsverkets utgiftsstat upptagna anslagsbelopp av dels 7,000 kronor för inköp av mätare och dels 7,000 kronor för utvidgning av ledningsnätet skulle anskaffas genom upplåning.

Elementarläroverkets för flickor stat.

Magistraten hade i fråga om denna stat anmärkt, att däri som hyra för skolhuset upptagits 5,200 kronor och stadens anslag till samma belopp, under det Drätselkammaren i sin stat upptagit motsvarande till 7,650 kronor, vilket givetvis borde föranleda ändring i läroverkets stat.

Beredningsutskottet instämde uti Magistratens härom gjorda uttalande, men ansåge den anmärkta omständigheten ej kräva något särskilt beslut av Stadsfullmäktige, då resultatet av läroverkets stat ej därigenom förändrades.

Drätselverket.

I fråga om tolagsersättningsmedlen, som av Stadskamreraren beräknats till 36,200 kronor, hade Magistraten i likhet med förfaringssättet under föregående år föreslagit, att dessa medel måtte, så långt de räckte, användas till betalning å stadens fonderade skuld, och hemställde Utskottet,

att Magistratens berörda förslag måtte av Stadsfullmäktige bifallas.

Enligt Magistratens generalförslag, skulle upplåning erfordras under nästa år till ett belopp av 74,477 kronor 42 öre.

Då Utskottet ej haft anledning föreslå någon ändring härutinnan, hemställd Utskottet,

att Drätselkammaren måtte bemyndigas att nästa år upptaga tillfälliga lån till berörda belopp av 74,477 kronor 42 öre.

Den brist i staten, som enligt generalförslaget skulle täckas genom uttaxering uppginge till 546,692 kronor 86 öre, och hade Magistraten till täckande av denna brist efter beräkning av avkortningar till ett belopp av 41,148 kronor 92 öre, förslagit en uttaxering i förhållande till den bevillningstaxerade inkomsten, beräknad till 9,748,620 kronor, av 6,03 procent av denna inkomst.

Utgifterna för kyrkliga ändamål för nästa år utgjorde 35,880 kronor 25 öre och krävde en uttaxering av 0,37 procent av den taxerade inkomsten, vadan hela uttaxeringen för nästa år skulle bli 6,40 procent av samma inkomst.

I enlighet med vad Utskottet ovan anfört skulle den av Magistraten upptagna bristen i Drätselkammarens stat ökas med 500 kronor samt bristen i Brandstyrelsenstat minskas med 1,560 kronor, det senare under förutsättning av bifall till Beredningsutskottets hemställan i fråga om brandmanskapets löneförmåner. Då emellertid berörda ändringar, som innebure en totalminskning i statens bristbelopp av endast 1,060 kronor, ej lämpligen kunde föranleda någon nedsättning i den av Magistraten föreslagna uttaxeringen, ville Utskottet hemställa,

att det å generalförslagets utgiftssida upptagna Stadsfullmäktiges förslagsanslag till diverse oförutsedda utgifter och behov måtte höjas med ovannämnda 1,060 kronor till 17,022 kronor 3 öre.

I anslutning till vad Beredningsutskottet sålunda anfört beslöt Utskottet hemställa

att Stadsfullmäktige måtte godkänna Magistratens generalförslag till utgifter och inkomster för staden för år 1914 med de av Utskottet hemställda ovan föreslagna ändringar samt bestämma uttaxeringen i förhållande till den bevillningstaxerade inkomsten till 6,40 procent av denna inkomst. därmed 6,03 procent för kommunala behov och 0,37 procent för kyrkliga behov, samt

att Stadsfullmäktige måtte bifalla vad Magistraten i sammanhang med generalförslaget hemställt.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

120. Beredningsutskottets förslag till val av en suppleant för stadens ledamot i Styrelsen för Karlstads spritförsäljningsbolag.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 20 december 1913.

§ 136.

Beredningsutskottet, som hade att avgiva förslag till val av en suppleant för stadens ledamot i Styrelsen för Karlstads spritförsäljningsbolag, beslöt att till suppleant i nämnda styrelse föreslå

Herr Läroverksadjunkten A. Zachrison.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

121. Magistratens framställning om anslag till avlönande av biträde å kronouppbördskontoret härstädes.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Då det visat sig, ett behovet af biträde å kronouppbördskontoret fortfarande kvarstår, får Magistraten äran hemställa, att Stadsfullmäktige ville äfven för år 1914 anvisa till aflöning af sådant biträde 1,200 kronor utöfver det belopp, som särskildt utgår för upprättande af mantalslängd och röstlängd för riksdagsmannaval.

Karlstads rådhus den 21 oktober 1913.

På Magistratens vägnar:
K. J. LINDHOLM.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 24 november 1913.

§ 3.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig över magistratens hos

stadsfullmäktige gjorda framställning om ett anslag för nästa år av 1,200 kronor till avlöande av biträde å kronouppbördskontoret härstädes, beslöt tillstyrka det begärda anslaget beviljande.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 20 december 1913*

§ 137.

Hos Stadsfullmäktige hade Magistraten hemställt, att Fullmäktige ville äver för år 1914 anvisa, till avlöning av biträde å kronouppbördskontoret, 1,200 kronor utöver det belopp, som särskilt utginge för upprättande av mantalslängd och röstlängd för riksdagsmannaval, till vilken framställning Drättselkammaren uti infortrat yttrande tillstyrkt bifall,

Beredningsutskottet, som nu hade att yttra sig i ärendet, beslöt att i likhet med Drättselkammaren förorda bifall till vad Magistraten föreslagit, vadan Utskotte hemställde,

att Stadsfullmäktige måtte för år 1914 bevilja ett belopp av 1,200 kronor till avlöande av biträde å kronouppbördskontoret härstädes ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

122. Drättselkammarens framställning om avkortning av restutskylden från åren 1905, 1906, 1907 och 1908.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drättselkammaren i Karlstad den 8 dec. 1913.

§ 5.

Sedan av drättselkammaren utsedda delegerade med biträde av stadskamrerare genomgått och granskat i kammarens räkenskaper balanserade resterande utskylden

så hade uppgjorts och till kammaren ingivits förslag om avkortning av restutskylder från år 1905 till ett belopp av 948 kronor 35 öre, från år 1906 till ett belopp av 635 kronor 84 öre, från år 1907 till ett belopp av 627 kronor 29 öre och från år 1908 till ett belopp av 21,298 kronor 72 öre eller tillhopa 23,510 kronor 20 öre; och som kammaren vid granskning ej fann något att erinra mot förslaget, beslöt kammaren ingå till stadsfullmäktige med framställning om de föreslagna avkortningarnas beviljande.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 20 december 1913.*

§ 138,

Hos Stadsfullmäktige hade Drätselkammaren hemställt om avkortning av restutskylder från år 1905 till ett belopp av 948 kronor 35 öre, från år 1906 till ett belopp av 635 kronor 84 öre, från år 1907 till ett belopp av 627 kronor 29 öre och från år 1908 till ett belopp av 21,298 kronor 72 öre eller tillhopa 23,510 kronor 20 öre.

Beredningsutskottet, som uppå remiss hade att häröver avgiva yttrande, beslöt tillstyrka bifall till den sålunda gjorda framställningen.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

**123. Drätselkammarens framställning om avkortning av restutskylder
från 1912 års uppbördsstämmor.**

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 8 december 1913.*

§ 6.

Sedan av drätselkammaren utsedda delegerade med biträde av stadskamreraren

genomgått och granskat av stadsfogden till avkortning föreslagna restutskylder för 1912 års uppbördsstämmor, så hade dessa delegerade föreslagit, att restutskylder från sagda stämmor måtte få avkortas till belopp av 16,175 kronor 61 öre; och som kammaren vid verkställd granskning icke fann anledning till anmärkning mot förslaget, beslöt kammaren ingå till stadsfullmäktige med framställning om de föreslagna avkortningarnas beviljande.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 20 december 1913.*

§ 139.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att yttra sig över Drätselkammarens hos Stadsfullmäktige gjorda framställning om avkortning av restutskylder från 1912 års uppbördsstämmor, i enlighet med uppgjort förslag, till ett belopp av 16,175 kronor 61 öre; Och beslöt Utskottet tillstyrka bifall till framställningen i fråga.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

124. Fattigvårdsstyrelsens förslag rörande fördelning av räntan för år 1913 av Bergerska fonden.

*Utdrag af Fattigvårdsstyrelsens i Karlstad proto-
koll den 2 December 1913.*

§ 110.

Föredrogs och godkändes upprättadt förslag till utdelning af räntan för år 1913 af Bergerska fonden;

Och skulle förslaget till Stadsfullmäktige öfverlämnas med förordande af bifall till detsamma.

Som ofvan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Förslag

till utdelning af räntan å Bergerska fonden för år 1914.

Skomakaren J. A. Björk, Herrhagen 133.

„ K. J. Fröding, „ 217.

Enkan Mathilda Brannzell, Rosenbad 16.

Enkefru Karolina Svenson, Herrhagen 224.

Enkan Anna Friman, V:a Haga 12, C.

„ Anna Sundström, Staden 109.

Karlstad den 2 Dec. 1913.

för Karlstads Fattigvårdsstyrelse:

JOS. LÖFBERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 20 december 1913.*

§ 140.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att avgiva yttrande över Fattigvårdsstyrelsens förslag till fördelning av räntan för år 1913 å Bergerska fonden, därvid Utskottet, som inhämtat, att den för utdelning tillgängliga räntan för innevarande år å ifrågavarande fond uppginge till 135 kronor beslöt hemställa, att berörda summa måtte, med lika stort belopp till dem var, fördelas mellan de i Fattigvårdsstyrelsens förslag upptagna personer.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

125. Hälsovårdsnämndens framställning angående avgifterna för sjukvård å epidemisjukhuset här i staden.

Utdrag af protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 15 Oktober 1913.

§ 124.

Sedan förste och andre stadsläkarne på Hälsovårdsnämndens uppdrag verlt ställt utredning angående afgifterna för sjukvård å epidemiska sjukhuset, ha desse till Nämnden inkommit med följande utlåtande i saken:

*Till Hälsovårdsnämnden i Karlstad.

Undertecknade, som av Nämnden fått i uppdrag att avge förslag till patientavgifter å härvarande Epidemisjukhus, hava tagit del av en detaljerad framställning i denna fråga, som på vår anmodan benäget utarbetats genom Svensk stadsförbundet; och få vi härmed anföra följande:

De synpunkter, som vid dagavgiftens bestämmande göra sig gällande äro:

- 1) huruvida patienten tillhör kommunens egna invånare eller icke;
- 2) huruvida plats upptages å allmän sal eller enskilt rum;
- 3) huruvida avgiften hänför sig till sjuk person eller till medföljande anhör eller vårdare.

Epidemiskt sjuka bland kommunens invånare vårdas å Epidemisjukhusen allmänna salar kostnadsfritt i det övervägande antalet städer och köpingar i vårt land (65 st.) I de samhällen, som göra undantag från denna regel, växlar ifrå gavarande afgift från kr. 0:50 (Karlshamn, Söderhamn, Uppsala) till kr. 2:50 ("med event. nedsättning", Ystad *).

Ehuru väl det givetvis i en mängd fall är för den epidemiskt sjuke själf den största betydelse att erhålla en rationell sjukhusvård och denna således utgör en förmån väl värd att betalas, så måste å andra sidan erkännas, att många epidemiskt sjukas isolering å sjukhuset har större värde och är mera oundgängligt nödvändigt för omgivningen, till förhindrande av smittans spridande, varför det sådana fall är lätt att förstå att vederbörande endast motvilligt utsätta sig för de därmed förenade kostnaderna. Det är helt visst från denna synpunkt, att epidemisjukvården har så stort värde för kommunens egen hygien, som densamma så stor utsträckning lämnas kostnadsfri och såsom t. ex. fallet är i Kristinehamn Stockholm och Vimmerby man ansett lämpligt utsträcka denna kostnadsfria vård till alla som insjukna inom stadens område.

Å de sjukhus, där enskilda, resp. halvenskilda rum stå till buds, växlar dagavgiften å dessa från 1 kr. (Falun) till 5 kr. (Halmstad *).

För medföljande anhörig eller vårdarinna växla likaledes avgifterna på de skilda orterna: å allmän sal finns dagavgift för denna kategori angiven endast från Norrtälje, Nyköping, Sala, Skara, Stockholm och Uddevalla och varierar mellan 1 kr. (Skara) och kr. 2: 50 (Stockholm, Nyköping); å de enskilda rummen utgå motsvarande avgifter med belopp från 1 kr. (Falun) till kr. 2: 50 (Nyköping och Stockholm. I Falun och Västervik ligger medföljande vårdarinna fritt, om det gäller en patient under 2 år; i Uddevalla får hon likaledes medfölja kostnadsfritt, "om hon är behöflig för den sjukes vård".

Patienter från främmande kommun måste helt naturligt överallt betala för sin sjukhusvård och växlar denna avgift från kr. 0: 75 (Luleå) till kr. 3: 75 (Norrtälje *).

Emellertid ha ett flertal epidemisjukhus mer eller mindre detaljerade bestämmelser, när det gäller sjuka av denna kategori; allt efter de synpunkter, som härvid gjort sig gällande kunna orterna grupperas som följer:

1) I Falun, Söderhamn och Ystad skiljer man mellan sådana som insjuknat inom staden och sådana som införts sjuka till staden. De förra betala i allmän sal kr. 0: 75—2: 50, de senare kr. 2: 00—4: 00, i enskilt rum kr. 1: 00—3: 00 och kr. 3: 00—4: 00.

2) I några städer skiljer man studerande och kasererade trupper å ena sidan från öfriga främlingar å den andra. Den förra gruppen vårdas fritt i Askersund, men betalar kr. 1: 00 i Hälsingborg, Malmö, Skara, Sollefteå och Uppsala, kr. 2: 00 i Kristianstad (med event. tillägg av kr. 1: 50 om inga icke garnisoneerade samtidigt vårdas å sjukhuset); den senare gruppen erlägger en afgift av kr. 1: 50 i Hälsingborg, kr. 2: 00 i Askersund — allt räknat å allmän sal. Där enskilda rum finnas är avgiften kr. 4: 00, 4: 50, 5: 00 (Malmö, Uppsala, Skara resp.)

3) Några städer hava avtal uppgjorda med en eller flera kringliggande kommuner.

Alingsås: ett par landskommuner erlägga fast, årlig avgift av 100 kr., dessutom betalas pr patient kr. 2: 00—2: 75 i vårdavgift.

Laholm: Landsförsamlingen och en annan kommun erlägga en årlig avgift av 50 kr. samt kr. 1: 50 pr patient och dag.

Sollefteå: landsförsamlingen kr. 1: 00 pr dag.

Åmål: landsförsamlingen erlägger en årlig avgift av 100 kr. och en dagavgift av kr. 1: 00.

*) Se närmare här nedan.

4) Några städer hava överenskommelse träffad med resp. landsting.

Enköping: landstinget betalar kr. 3: 50 pr dag.

Köping och Nyköping: patienter från landskommunerna ingen avgift i allmän sal, på enskilt rum resp. kr. 3: 75 och 2: 00.

Uppsala: landstinget erlägger 5,000 kr. årligen för rättigheten att disponera intill 25 platser; dessutom betalas en dagavgift, som bestämmes för 5-årsperiod och som f. n. är kr. 2: 80.

Västerås: landstinget betalar i fast årsavgift kr. 2,775, ersätter dagskostnaden efter uträkning varje år samt dessutom kr. 0: 75 pr dag och patient, och patientantalet från landsbygden är 15—30.

5) Några städer (Årboga, Arvika, Hedemora, Laholm, Lysekil, Sundsvall, Uddevalla, Vänersborg, Örnsköldsvik) debitera medicin (serum!) särskilt och till försäkra sjukhusläkaren rätt till arvode av dessa främmande patienter, vilkas skötsel ju svårigen kan sägas höra till hans åliggande som stadens tjänsteman.

Enligt uppgifter från härvarande Fattigvårdsstyrelse belöpte sig fattigvårdens kostnader för å Epidemisjukhuset vårdade stadsbor till

1909	Kr. 2,777: —
1910	» 680: —
1911	» 1,697: —
1912	» 1,880: —

Under samma år utgjorde avgifterna för samtliga vårdade stadsbor respektive 1,582, 1,583, 1,811, 3,139 kr.

Häraf framgår att stadskassan, om vården å allmän sal varit kostnadsfri dessa år visserligen skulle undandragits en inkomst av 1,805, 903, 114, 1,259 kr resp. en summa som givetvis med den nuvarande tendensen till livligare beläggning kan väntas bli allt större. Detta oaktadt tveka vi icke, av skäl som ovan framhållits, föreslå,

att personer med hemortsrätt i staden, som insjuknat i epidemiska sjukdomar, erhålla kostnadsfri vård i allmän sal å stadens epidemiska sjukhus, och

att avgift för sjukhusvård därstädes för öfrigt liksom hittills bestämmas af Hälsovårdsnämnden och utgår enligt en af denna fastställda taxa.

Karlstad 15 okt. 1913.

HENR. SÖDERBAUM.

1:ste stadsläkare.

HUGO SEVERIN.

2:dre stadsläkare.

Dagavgifter å allmän sal för kommunens egna invånare.

Kr. 0: 50	Karlskrona, Söderhamn, Uppsala.
» 0: 75	Strömstad, Tranås.
» 0: 85	Örnsköldsvik, Östersund.
» 1: —	Karlstad, Sollefteå.
» 0: 50—1: —	Karlskrona, Norrtälje.
» 2: 50	Ystad (med event. nedsättning.)
		I Arboga ersättes endast läkarevården.
		I Avesta, Borlänge, Simrishamn betalas endast för kosten.

Dagavgift å enskilt, resp. halvenskilt rum för kommunens egna invånare.**Enskilt rum:**

Kr. 1: —	Falun.
» 1: 50	Gävle.
» 2: —	Lund, Nyköping, Skara, Östersund.
» 2: 50	Karlskrona, Söderhamn, Uppsala, Ystad.
» 3: —	Jönköping, Karlskrona, Malmö, Norrköping, Sundsvall.
» 3: 25	Sala.
» 3: 50	Örebro.
» 3: 75	Köping.
» 4: —	Göteborg, Stockholm.
» 5: —	Halmstad.

Halvenskilt rum:

» 1: 50	Västerås.
» 1: 75	Söderhamn, Uppsala.
» 2: —	Norrköping, Sundsvall, Örebro.
» 2: 50	Halmstad, Köping, Stockholm.
» 2: 75	Sala.
» 3: —	Göteborg.

Dagavgifter för patienter från främmande kommuner.**Allm. sal Ensk. rum**

Kr. 0: 75	Luleå.	
» 1: —	Eslöf, Münsterås.	
» 1: 50	Borås, Huskvarna, Strömstad, Oskars- hamn.	
» 1: 50—2: 00	3: —	Jönköping.
» 1: 50	4: —	Norrköping.

Kr. 1: 75	Lindesberg.
» 2: —	Borgholm, Falkenberg, Lidköping, Lund, Skövde, Visby, Östersund.
» 2: —	5: —	Göteborg, Örebro.
» 2: 25	6: —	Stockholm.
» 2: 50	Eskilstuna, Södertelje, Djursholm.
» 3: —	Falköping, Karlskrona.
» 3: 75	Norrköping.

Efter föredragning häraf beslöt Hälsovårdsnämnden med instämmande i hvad stadsläkarna sålunda anført för sin del hemställa, att Stadsfullmäktige ville besluta i enlighet med förste och andre stadsläkarnes här ofvan framställda förslag.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:
OTTO ÅGREN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 24 november 1913.*

§ 13.

Hälsovårdsnämnden hade hos stadsfullmäktige hemställt, att fullmäktige måtte besluta, att personer med hemortsrätt i staden, som insjuknat i epidemiska sjukdomar, skola erhålla kostnadsfri vård i allmän sal å stadens epidemisjukhus samt att avgift för sjukhusvård därstädes för övrigt liksom hittills bestämmas av hälsovårdsnämnden och utgår enligt av denna fastställd taxa.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, beslöt tillstyrka bifall till framställningen.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktige
i Karlstad Beredningsutskottet den 20 december 1913.*

§ 141.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att avgiva utlåtande över Hälsovårdsnämndens framställning angående avgifterna för sjukvård å epidemisjukhuset här

i staden, till vilken framställning Drätselkammaren uti infortrat yttrande tillstyrkt bifall.

Efter överläggning beslöt Utskottet att i likhet med Drätselkammaren förorda bifall till vad Hälsovårdsnämnden föreslagit, vadan Utskottet hemställde, att Stadsfullmäktige måtte besluta,

att personer med hemortsrätt i staden, som insjuknat i epidemiska sjukdomar, erhålla kostnadsfri vård i allmän sal å stadens epidemisjukhus, och

att avgift för sjukhusvård därstädes för övrigt liksom hittills bestämmes av Hälsovårdsnämnden och utgår enligt av Nämnden fastställd taxa.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

126. Hamnstyrelsens framställning om anslag för ordnande av upplagsplats för mudder.

Till Hamnstyrelsen i Karlstad.

Sedan Stadsfullmäktige den 13 sept. d. å. för uppmuddring af yttre hamnen till 4,5 meter under l. v. y. utanordnat, utöfver i staten upptagna 25,000: — kr., ytterligare Kr. 8,000: — att användas för innevarande år, kan beräknas, att ifrågavarande muddringsarbeten därigenom i år blifva *till hälften* fullbordade.

Om under nästa år icke några andra muddringar än för nämnda ändamål komma att verkställas, torde dessa muddringsarbeten i sin helhet — om oförutsedda omständigheter icke tillstöta — kunna göras färdiga nästa år. Härför erfordras då ordnandet af upplagsplats för c:a 50,000 m³ mudder.

Såsom lämplig plats härför föreslår jag den udde, som från Herrhagssidan skjuter ut vid inloppet till Lambergstjärn, hvarest Hamnstyrelsen genom utfyllning afsedt ordna fabriksomter. För att kunna upplägga muddret därstädes erfordras emellertid dels en enklare strandkoning rundt det område, som skall utfyllas, *dels* uppmuddring af en ränna fram till närheten af platsen, för att i densamma kunna transportera elevatorn och mudderpråmarna. Till en början inhägnas det å bifogade plankarta med rödt streckade området, motsvarande en areal af c:a 30,000 kvadratmeter. Detta område blir med förestående mudder-

massa af 50,000 m³ uppfyllt till något öfver Vänerns högsta vattenstånd. Rännans läge väljes lämpligen så, att den sammanfaller med sträckningen för föreslagna kanal till Lambergstjärn.

Kostnaderna för anordnande af strandskoningen och rännan kunna beräknas blifva:

400 lm. strandskoning bestående af 2 rader pålar med fashiner mellan	
samt vederbörlig snedsträfnig	à 8: — 3,200: —
Uppmuddring af ränna för elevatorn och pråmarna 3,000 m ³ sand à 0: 50	1,500: —
	<hr/>
	S:ma Kronor 4,700: —

Jag tillåter mig därför vördsamt föreslå att Hamnstyrelsen i nästa års stafförslag upptager Kronor 4,700: — för ordnande af upplagsplats för mudder enligt ofvan.

Karlstad den 30 september 1913.

ERIK BJÖRKMAN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos hamnstyrelsen i
Karlstad den 30 Oktober 1913.*

§ 112.

I fråga om beredande av plats för uppläggning av mudder under kommande års muddringsarbeten hade stadsingeniören inkommit med en så lydande framställning:

Efter överläggning beslöt styrelsen för sin del tillstyrka förslaget och att hos stadsfullmäktige hemställa om ett anslag av 4,700: — kronor för ändamålet.

In fidem:
IWAR OLSSON.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 24 november 1913.*

§ 14.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren allt avgiva yttrande öfver hamnstyrelsens framställning om ett anslag av 4,700 kronor för ordnande

av en upplagsplats för mudder å den udde, som från Herrhagssidan skjuter ut vid inloppet till Lambergstjärn; och beslöt kammaren tillstyrka bifall till framställningen.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 20 december 1913.*

§ 142.

Hos Stadsfullmäktige hade Hamnstyrelsen hemställt om ett anslag av 4,700 kronor för ordnande av upplagsplats för mudder enligt av Stadsingeniören uppgjord kostnadsberäkning, och hade Beredningsutskottet att häröver avgiva utlåtande.

I likhet med Drätselkammaren, som jämväl yttrat sig i ärendet, beslöt Utskottet tillstyrka bifall till framställningen, vadan Utskottet hemställde,

att Stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag av 4,700 kronor för ordnande av en upplagsplats för mudder i enlighet med av Stadsingeniören uppgjord kostnadsberäkning ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp skulle utgå av hamnens medel samt anskaffas medelst upplåning,

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

127. Hamnstyrelsens framställning om ökning av hamnförmannens löneförmåner.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Hamnstyrelsen
i Karlstad den 30 Oktober 1913.*

§ 114.

Företogs åter till behandling bordlagda ärendet angående löneförbättring åt hamnförmannen.

Härvid antecknades, att hamnförmannen haft fri bostad, värderad till 100 kronor samt kontant lön 1,400 kr., varav 200 kr. för tillsyn av Tyggårdspum-

pen. Med slipanläggningens fullbordande hade hans arbete och ansvar ökats, enär han numera hade att tjänstgöra även som slipmästare. Vid jämförelse med andra stadens förmäns avlöningsförmåner vore hamnförmännens låg och då stadsingenjören vitsordade hans duglighet, så ville styrelsen för sin del tillstyrka en löneförbättring med 250 kr. Den kontanta lönen skulle då komma att utgå med 1,650 kr., bostället skulle anses värt 150 kr. och lönen i sin helhet sålunda bliva 1,800 kr.

Styrelsen beslöt härefter att uppföra beloppet i nästa års stat och att hos stadsfullmäktige hemställa,

att hamnförmännens kontanta lön måtte från och med år 1914 höjas med 250 kr.

In fidem:
IWAR OLSSON.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 24 november 1913.

§ 15.

Hos stadsfullmäktige hade hamnstyrelsen hemställt, att hamnförmännens kontanta lön måtte från och med år 1914 höjas med 250 kronor; och beslöt drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, att tillstyrka bifall till framställningen.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad Beredningsutskott den 20 december 1913

§ 143.

Beredningsutskottet, som uppå remiss hade att yttra sig över Hamnstyrelsen framställning om ökning av hamnförmännens kontanta lön med 250 kronor beslöt att i likhet med Drätselkammaren, som jämnväl utlätit sig i frågan, tillstyrka bifall till framställningen, vadan Utskottet hemställde,

att Stadsfullmäktige måtte besluta, att hamnförmännens kontant avlöning skulle från och med år 1914 höjas med 250 kronor, även som bestämma att härför erforderligt belopp skulle utgå av hamnen medel.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

128. Brandstyrelsens framställning angående ökade löneförmåner för korporaler och manskap vid brandkåren härstädes.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Manskapet vid härvarande fasta brandkår få härmed till Herrar Stadsfullmäktige göra en ödmjuk hemställan om något förbättrade löneförmåner: att begynnelselönen som nu utgör för korporalen 85 kronor i månaden, för vice korporalen 80 kronor och för manskapet 75 kronor måtte ökas med 10 kronor i månaden eller 120 kronor pr år samt att förutom de två ålderstilläggen å 120 kronor pr år efter 2—4 års tjänst som nu äro beviljade, ytterligare två lönetillägg i likhet med föregående måtte utgå efter respektive 6—8 års tjänst.

Som stöd för denna vår anhållan få vi framhålla: de alljämt stigande lifsmedelspriserna samt de höga skatterna, hvarför en begynnelselön af 75 kronor pr månad till alla utgifters bestridande för gift person har visat sig svårt för att ej säga omöjligt att drägligt kunna framdraga sig och familjen utan skuldsättning och därmed åtföljande obestånd.

I städer jämförliga och mindre än Karlstad har förbättrade löneförmåner för brandmanskapet beviljats i form af ålderstillägg, oaktadt såväl lifsmedelspriser som skatter i flertalet af dessa är lägre än här, äfvensom att en stor del af härvarande löntagare ha erhållit betydligt förbättrade löneförmåner. Härtill kommer att vi på grund af brandtjänsten och körarbete för staden ständigt äro upptagna af tjänsten och således ej kan skaffa oss några som helst biförtjänster.

Och få vi vördsamt anhålla att denna vår framställning måtte träda i kraft från och med den 1 januari 1914.

Karlstad den 11 Oktober 1913.

För manskapet vid Karlstads fasta brandkår
enligt uppdrag

AXEL CARLSSON,
brandkorporal.

AXEL KÄLLMER,
v. brandkorporal.

AUG. A. STRÖMVALL,
Brandsold.

*Utdrag af protokoll, hållet hos Brandstyrelsen
i Karlstad den 24 oktober 1913.*

§ 3.

Från korporaler och manskap vid brandkåren hade inkommit en till Stadsfullmäktige ställd skrivelse med begäran om förbättrade löneförmåner på så sätt,

att begynnelselönen höjdes med 120 kronor för år samt att ytterligare två löne-tillägg, hvartdera å 120 kronor beviljades efter sex och åtta års tjänstgöring. Vid skrivelsen var fogad uppgift öfver aflöningsförhållanden m. m. vid en del av rikets brandkårer.

Efter föredragning häraf beslöt Styrelsen, ehuru väl vid jämförelse med före-nämnda uppgift det syntes framgå, att brandmanskapet härstädes icke vore sämre aflönadt än manskapet vid de flesta andra brandkårer, i betraktande af att nu-varande begynnelselönen, hvaraf afginge 60 kronor, som insattes å sparbanken, måste anses vara mycket knapp för att en familj däraf skall kunna hafva sin nödtorftiga bergning, så mycket mera, som lefnadsomkostnaderna här i staden torde ställa sig högre än å många andra orter, att på det sätt förorda bifall till ansökningen, att begynnelselönen för korpraler och manskap vid brandkåren från och med 1914 ökas med 120 kronor per år.

Som ofvan.

In fidem:
ALBERT NELSON.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkamma-ren i Karlstad den 24 november 1913.

§ 12.

Stadsfullmäktige hade till drätselkammaren för yttrandes avgivande remitterat en av brandstyrelsen till fullmäktige överlämnad framställning från korpraler och manskap vid stadens brandkår om ökade löneförmåner.

Brandmanskapet hade uti sin förevarande framställning hemställt, att från och med den 1 januari 1914 begynnelselönen, som nu utgjorde för korpralen 85 kronor i månaden, för vice korpralen 80 kronor och för manskapet 75 kronor, måtte ökas med 10 kronor i månaden eller 120 kronor för år samt att förutom de nu utgående två ålderstilläggen å 120 kronor efter två och fyra års tjänstgöring ytterligare två ålderstillägg, vartdera å 120 kronor, måtte beviljas att utgå efter sex och åtta års tjänstgöring.

Brandstyrelsen hade på så sätt förordat bifall till ansökningen, att begyn-nelselönen för korpraler och manskap vid brandkåren måtte från och med 1914 ökas med 120 kronor per år.

Drätselkammaren tog nu ärendet i överbägande; och då brandmanskapet så nyligen som år 1910 erhållit ökade löneförmåner, ansåg sig kammaren böra av-styrka bifall till framställningen.

Mot detta beslut reserverade sig herr Falk.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRÄUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 20 december 1913.*

§ 144.

Till Stadsfullmäktige hade Brandstyrelsen överlämnat en från korpraler och manskap vid brandkåren härstädes gjord framställning angående ökade löneförmåner för nämnde befattningshavare, därvid Brandstyrelsen för sin del på det sätt tillstyrkt framställningen, att Styrelsen förordat en ökning av begynnelselönen för korpraler och manskap med 120 kronor för år från och med år 1914.

Uti häröver avgivet utlåtande hade Drättselkammaren, då brandmanskapet så nyligen som år 1910 erhållit ökade löneförmåner, avstyrkt bifall till framställningen i fråga.

Efter överläggning beslöt Beredningsutskottet för sin del instämma uti vad Drättselkammaren i ärendet anfört och föreslagit, vadan Utskottet hemställde,

att Brandstyrelsens förevarande framställning ej måtte till någon Stadsfullmäktiges åtgärd föranleda.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

129. Folkskolestyrelsens framställning angående täckande av kostnaderna för insättning av nya ångpannor för värmeledningen i Herrhagsskolan.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Härmed överlämnas Folkskolestyrelsens hemställan om godkännande av Styrelsens åtgärder beträffande insättande av nya ångpannor i Herrhagsskolan.

Karlstad den 20 november 1913.

På Folkskolestyrelsens vägnar:

ERIK LUNDBLAD.

Bror A. Larson.

*Utdrag av protokoll vid sammanträde hos
Karlstads Folkskolestyrelse den 9 september 1913.*

§ 5.

Sedan Folkskolestyrelsen på sammanträde den 11 juni 1913 uppdragit åt

Herr Ordföranden och Herr Ankers att konsultera ingenjör V. Dahlgren i Stockholm för att utröna, om den under förra vintern verkställda reparationen av Herrhagsskolans värmeledning vore av den beskaffenhet, att de reparerade pannorna kunde fungera även under kommande vinter, samt lämnat i uppdrag åt byggnads- och ekonominämnden att, om svaret på nämnda förfrågan bleve nekande, med Styrelsens rätt låta inmontera nya pannor, hade först följande utlåtande införskaffats från ingenjör Dahlgren:

»Utlåtande rörande ångpannor m. m. för Herrhagsskolan i Karlstad.

På kallelse av hr rådman Erik Lundblad besiktigade jag den 21 Juni ångpanneanläggningen vid Herrhagsskolan i Karlstad och tog kännedom om värmeledningens konstruktion i allmänhet, vilken jag sedermera ytterligare studerat med tillhjälp av erhållna värmeledningsritningar.

Ändamålet med besiktningen var att jag skulle avgiva ett utlåtande, huruvida de genom torrkokning mycket skadade ångpannorna skulle kunna repareras, eller om helt nya pannor krävdes, samt att pröva tvänne inkomna anbud å insättning av nya pannor.

Rörande sannolika orsaken till torrkokningen hade jag ej direkt att yttra mig, då detta ärende förut förevarit. Men av särskild vikt var att utröna, om sådana anordningar möjligen förekomme i systemet, att risk för torrkokning kunde inträda vid normal drift.

Denna fråga bör jag måhända först besvara. Vaktmästaren, som sköter eldningen, uppgav, att vid påeldning vattnet i pannorna sjunker, så att nytt vatten måste påfyllas alltefter som trycket stiger. Omvänt, när trycket får gå ned, fyllas pannorna helt och hållet med vatten. Undersökningen har visat, att denna uppgift är riktig. Vattnet går från pannorna in i 16 st. radiatorer i jordvåningen och fyller dessa mer eller mindre. Vidare uppgav vaktmästaren att under badningen 2 m. ångtryck måste användas — samma tryck, vid vilket säkerhetsrören blåsa — under det att det normala trycket är 1 m. vattenpelare. Detta högre tryck har en ytterligare sänkning av pannornas vattenyta till följd. Vidare uppgavs, att kondensvattnet från badstun avledes till kloaken i st. f. åter till pannorna. Med stort skäl uppgav därför vaktmästaren *att han under badningen alls icke kunde lämna pannorna*. Alla nu nämnda förhållanden äro att beteckna som riskabla och lätt medförande torrkokning. Torrkokningen lär enligt uppgift ha skett vid avtappning av de vattenfyllda pannorna under en påeldning, varvid avstängningsventilen lär fastnat och ej kunnat slängas. Härmed må vara, huru som helst, så har *pannornas skiftande vattenstånd varit en indirekt orsak till torrkokningen*.

När pann-anläggningen nu skall återställas, måste därför de nämnda riskerna för torrkokning fullständigt avlägsnas. För detta ändamål bör:

1:o) Pannorna höjas så mycket, att deras vattenyta kommer något högre än det runt byggnadens yttervägg löpande kondensvattenröret. Höjningen blir med de föreslagna pannorna omkr. 0,4 m., varigenom gropen i pannrumsgolvet bortgår.

2) De 16 radiatorerna i bottenvåningen omkopplas med friloppsventil för ånga och vatten gemensamt nedtill; ångröret inkopplas på det liggande kondensvattenröret. Radiatorn avkopplas från nuvarande förbindelse med det vertikala kondensvattenröret. Radiatorn förses med handluftskruv upptill.

3) Rören i badstun höjas så mycket, att de komma minst 0,3 m. över pannornas vattenyta. Kondensvattnet återledes till pannorna. Detta är visserligen mindre fördelaktigt för badstuns uppvärmning nedtill, men är nödvändigt att utföra.

4) Högre tryck för badningen än det normala arbetstrycket bör ej få förekomma. Det leder till ångförlust (= bränsleförlust) och risk för överkokning. Detta kan undvikas genom att i stället för den befintliga förvärmaren för duschen uppsätta en varmvattencistern av koppar, rymmande omkring 1,000 liter. Denna kan erhålla plats i pannrummet och bör placeras nära taket.

5) Arbetstrycket bör nu vara som förut 1 m. men bör icke få höjas, ut blåsningstrycket bör vara 2,5 m., och säkerhetsspjäll som bör anskaffas, bör öppna vid 1,5 m.

Genom dessa anordningar, som visserligen föranleda avsevärda kostnader, kan man påräkna en lugn och säker drift, vilket är omöjligt under det närvarande tillståndet, som lätt omigen skulle kunna framkalla en liknande katastrof, som den som skett.

Huvudkostnaden blir dock återställandet eller ersättandet av ångpannorna. Dessa äro synnerligen illa medfarna genom torrkokningen. Redan före torrkokningen lärer ett bakstycke i en eldstad spruckit, likaledes en av ångsamlarne, båda enligt uppgift utan synlig orsak. Kopplingarna mellan pannorna och ångsamlarne hava även varit svåra att hålla täta och ha, troligen efter torrkokningen, genom sektionernas starka expansion blivit snedvridna och lära icke varaktigt kunna tätas. Vid torrkokningen sprucko ej mindre än 9 sektioner, och sedan dess ytterligare 2 sektioner. De före och efter torrkokningen uppkomna sprickorna tyda på dåligt materiel i pannorna. Ett återställande av pannorna vore av detta skäl mindre önskvärt men lärer dessutom vara alldeles ur räkningen, då enligt uppgift av Nordiska Värmebolaget dessa pannor ej mer tillverkas. Självt känner jag ej till dessa pannor; firmaplåten är borttagen och ersatt med Munktells i Eskilstuna namn. Säkert är, att de pannor, å vilka anbud avgivits av Celcius och

Nordiska Värmebolaget, äro välkända och mycket bättre än de befintliga pannorna.

Av det sagda framgår, att det blir nödvändigt att skaffa helt nya pannor.

Celsius har erbjudit 4 st. Ideal ser. 3 F om tillsammans 54 m² eldyta eller också *Strebel* ser. E om 56 m² eldyta till ett pris av kr. 5,200, inbegripet av bolaget såsom behövlige angivna arbeten.

Nordiska Värmebolaget har erbjudit 4 st. Ideal eller *Strebel* om sammanlagt 84 m² eldyta till ett pris av kr. 6,990, inbegripet av bolaget angivna arbeten.

Då den sistnämnda entreprenören anger behovet av eldyta 50 % större än den förstnämnde, så gäller det att undersöka, vem som kan anses hava riktigast bedömt värmebehovet. För att avgöra detta har jag med ritningarnas tillhjälp gjort en beräkning av värmebehovet och kommit till det resultat, att *Celsius* beräkning är något knapp men *Nordiska Värmebolagets* onödigt liberal. (Hur stor nu befintliga eldytan är har man icke kunnat utröna.)

Vid detta förhållande, och då jag såsom nämt anser vissa förändringar av rörsystemet samt anskaffande av en varmvattencistern behövlige på samma gång som pannanläggningen förnyas, så anser jag nödigt begära nya anbud av de båda anbudsgivarna. Detta nya anbud bör avgivas av dem båda efter samma program, och bilägger jag ett dylikt uti trenne exemplar.

Enligt anmodan får jag samtidigt besvara några i samband med besiktningen till mig framställda frågor.

1) De rum, som äro belägna ovanför varmkamrarna, hava visat sig bliva för varma. Enl. uppgift av vaktmästaren håller denne i varmkammaren i allmänhet 40 à 50°. Detta bör i vanliga fall vara mycket för hög temperatur. Rummen skola taga sin mesta värme från radiatorerna i rummen, icke från varmkammaren. Om så sker kan varmkammaren hållas betydligt svalare och ovanför liggande rum lida mindre av värmen. Värst ansatt är det rum i bottenvåningen, som utom varmkammarvärmen fått även ångpanneskorstenen inom sina väggar. Skorstenens tvenne mot rummet belägna väggar böra därför isoleras med en mantel av rabitz med ett luftmellanrum av minst 5 cm.

2) Vanlig gasverkskoks är lika tjänligt bränsle som westfalisk koks, vad beträffar pannornas påfrestning.

3) Eldaren bör hava att svara för riklig temperatur i alla lokaler, då lektionerna börja på morgonen. Reglering som behöves under dagens lopp bör ske genom lärare i klassrummen. I korridorer och dylikt bör eldaren alltid sköta regleringen.

4) Då hörnsalarne i tredje våningen ej bli nog varma, beror nog detta därpå, att betongbjälklaget genomsläpper mycket värme till ovanpå liggande vindsrum,

vilka icke blifvit inredda och värmda. Radiatorerna behöva alltså förstoras, såvida icke nämnda vindsrum skulle komma till användning.

Stockholm den 7 Juli 1913.

WILHELM DAHLGREN.“

Anbud hade därefter infordrats från Nordiska Värme- och ventilationsaktiebolaget samt Värmeledningsaktiebolaget Celsius, vilket sistnämnda bolags anbud var lägst.

I anledning härav hade därefter följande avtal träffats med Värmeledningsaktiebolaget Celsius i Göteborg om utbyte av de gamla pannorna mot nya sådana samt om i samband därmed stående förändringar av värmeledningen:

“Kontrakt.

Emellan Folkskolestyrelsen i Karlstad såsom Beställare, och Värmeledningsaktiebolaget Celsius i Göteborg såsom Entreprenör är denna dag följande avtal träffat.

§ 1.

Entreprenören åtager och förbinder sig härmed att i enlighet med detta kontrakt, bifogade “Allmänna leveransbestämmelser” samt program av 7 juli 1913, upprättat av Ing. Wilh. Dahlgren i Stockholm, uti Herrhagens folkskola i Karlstad utbyta ångpannor samt utföra förändringar av värmeledningen behövliga i sammanhang därmed.

§ 2.

Arbetet skall taga sin början senast 3 veckor efter kontraktets underskrift samt skall så bedrivas, att värme skall kunna erhållas den 6 sept. 1913. Arbetet i sin helhet skall vara färdigt den 7 oktober 1913.

§ 3.

För vad Entreprenören enligt detta kontrakt åtager sig, betalar Beställaren en summa av Kr. 7,600:—, som utbetalas på följande sätt:

- 1) Då pannor och huvudsakliga materialet levererats på arbetsplatsen samt arbetet påbörjats Kr. 5,000:—.
- 2) Då värme kan pådragas Kr. 2,000.
- 3) Då anläggningen blivit besiktigad och godkänd Kr. 600:—.

§ 4.

Detta kontrakt får icke utan Beställarens medgivande överlåtas å annan person eller firma.

§ 5.

Av detta kontrakt, med vilket vi å ömse sidor förklara oss nöjda, äro tvänne lika lydande exemplar upprättade, underskrivna och utväxlade.

Karlstad den 30 juli 1913.

Göteborg den 20 juli 1913.

På Folkskolestyrelsens vägnar:
ERIK LUNDBLAD
Ordförande."

Värmeledningsaktiebolaget
Celsius
G. K. TELLANDER.

Dessutom hade byggnads- och ekonominämnden antagit följande erbjudande från värmeledningsaktiebolaget Celsius om utökning av 4 st. radiatorer i Herrhagsskolan:

"Folkskolestyrelsen i Karlstad.

Härmed erbjuda vi oss att i Herrhagens folkskola utöka 4 st. radiatorer 1,150 mm. höga med vardera 7 sektioner för ett sammanlagt pris av Kronor Tvåhundrafyrtio (240: —).

Göteborg den 5 aug. 1913.

Värmeledningsaktiebolaget CELSIUS
INGENIÖRSBYRÅN Göteborg.
Gerhard Olson."

Slulligen hade nämnden godtagit följande kostnadsberäkning från byggnadsfirman Jonson & Pettersson i Karlstad för diverse byggnadsarbeten i pannrummet.

"Karlstad den 6 Aug. 1913.

Värmeledningsaktiebolaget Celsius, Göteborg.

Till svar å Eder skrifvelse af d. $\frac{4}{8}$ få vi härmed meddela att kostnaden för div. byggnadsarbeten i pannrummet i Herrhagens folkskola härstädes belöper sig till kr. 430: —.

Högaktningsfullt
JONSON & PETERSON."

Enligt skrivelse från Värmeledningsaktiebolaget Celsius torde den sistnämnda kostnaden komma att något ökas.

"Göteborg 9 aug. 1913.

Herr Rådman E. Lundblad, Karlstad.

Härmed översända vi anbud å utökning av radiatorer samt bilägga vi skri-

velse från Byggmästarefirman Johnsson & Pettersson, Karlstad, å kostnaden för div. arbeten, som erfordras i samband med värmeledningsanläggningen. Uppgivna summa torde dock ökas med c:a 100 kr. då en del smärre arbeten ej upplagits av oss i den till nämnda firma översända promemorian.

Högaktningsfullt
Värmeledningsaktiebolaget CELSIUS
Ingeniörshyrån Göteborg
Gerhard Olson.“

Från Värmeledningsaktiebolaget Celsius hade nu till Folkskolestyrelsen inkommit räkning på en enligt kontraktets § 3 mom. 1 förfallen summa av 5,000 kronor, och hade byggnads- och ekonominämnden föreslagit, att nämnda summa skulle ur skolkassan betalas, sedan vid företagen besiktning visat sig, att pannornas materialier vore utan synlig brist.

Styrelsen beslöt i enlighet med nämndens förslag samt att i övrigt godkänna alla byggnads- och ekonominämndens åtgärder i ifrågavarande ärende.

In fidem:

BROR A. LARSON.

Utdrag av protokoll vid sammanträde hos Karlstads Folkskolestyrelse den 11 oktober 1913.

§ 4.

Sedan, enligt vad av protokollet från skolstyrelsens sammanträde den 9 September detta år framgår, nya ångpannor måst under förliden sommar insättas i Herrhagsskolan, hade skolkassan för härför havda kostnader åsamkats en oberäknad utgift av 8,270 kronor. Denna utgift hade bestritts dels genom i 1913 års stat upptagna anslag för oförutsedda ändamål dels av medel, som blivit tillgängliga genom inbesparingar å andra i samma års stat upptagna anslag, varför några nya utgifter för denna sak icke komma att belunga 1914 års stat. Styrelsen förutsatte härvid, att den del av statsbidraget, som beräknats i 1913 års stat, men icke från statsverket utbetalas förrän i början av år 1914, under år 1913 förskottas av Drätselkammaren att avräknas å de för skolans behov år 1914 uttaxerade medel.

Styrelsen beslöt med anledning härav hemställa om Stadsfullmäktiges godkännande av styrelsens åtgärder i saken.

In fidem:

BROR A. LARSON.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 24 november 1913.

§ 16.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över folkskolestyrelsens framställning angående täckande av kostnaderna för inrättning av nya ångpannor för värmeledningen i Herrhagsskolan.

Styrelsen hade uti sin förevarande framställning anfört, att, sedan nya ångpannor måst under förliden sommar insättas i Herrhagsskolan, hade skolkassa för därför havda kostnader åsamkats en oberäknad utgift av 8,270 kronor. Denna utgift hade bestritts dels genom i 1913 års stat upptagna anslag för oförutsedd ändamål och dels av medel, som blivit tillgängliga genom inbesparingar å andra i samma års stat upptagna anslag, varför några nya utgifter för denna sak icke komma att betunga 1914 års stat. Styrelsen förutsatte därvid, att den del af statsbidraget, som beräknats i 1913 års stat, men icke från statsverket utbetalat förrän i början av år 1914, under år 1913 förskötteras av drätselkammaren och avräknas å de för skolans behov år 1914 uttaxerade medel. Styrelsen hemställd slutligen om stadsfullmäktiges godkännande av styrelsens åtgärder i saken.

Efter handlingarnas föredragning beslöt drätselkammaren tillstyrka bifall till framställningen.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad Beredningsutskott den 20 december 1913.

§ 145.

Med förmålan, att nya ångpannor måst under nästlidne sommar insättas i Herrhagsskolan samt att skolkassan härför åsamkats en utgift av 8,270 kronor vilken utgift bestritts dels genom i 1913 års stat upptagna anslag för oförutsedd ändamål och dels av medel, som blivit tillgängliga genom besparingar å andra i samma års stat upptagna anslag, hade folkskolestyrelsen uti hos Stadsfullmäktige gjord framställning hemställt, att Stadsfullmäktige måtte godkänna och styrelsen i denna sak vidtagna åtgärder.

Till denna framställning hade Drätselkammaren uti avgivet yttrande tillstyrkt bifall.

Beredningsutskottet, som uppå remiss nu hade att häröver avgiva utlåtande, beslöt efter överläggning hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte, för täckande av kostnaderna för insättning av nya ångpannor i Herrhagsskolan härstädes, anvisa härför erforderligt belopp av 8,270 kronor ävensom bestämma, att berörda belopp skall utgå av tillgängliga medel.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

130. Styrelsens för Vattenlednings- och Belysningsverken framställning om anslag för utbyte av vattenledningsrör i kvarteren öster om kyrkan.

Utdrag av protokoll hållet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 23 oktober 1913.

§ 6.

Stadsingeniören anmälde att under senare åren vid flere tillfällen visat sig att vattenledningsstrycket i kvarteren öster om kyrkan vore mindre tillfredsställande, beroende på att gatuledningarna därstädes äro för små. Med anledning härav ansåg Stadsingeniören det bliva nödvändigt att så småningom utbyta samtliga i denna del av staden befintliga äldre 4" ledningar mot 6" ledningar, därvid till en början vore lämpligast utbyta 4"-ledningarna i Västra Kanalgatan från Strandgatan till Herrgårdsgatan samt i Herrgårdsgatan och gatan öster om kyrkan vid kvarteret Gruvan fram till Kungsgatan samt inkoppla den i södra ändan av Västra Kanalgatan befintliga 6"-ledningen i ledningen i Östra Kanalgatan, varigenom en ny tillförselledning till Kungsgatans östra del erhöles.

Kostnaderna för dessa ledningsarbeten hade av Stadsingeniören beräknats till 5,580: —, och beslöt Styrelsen ingå till Stadsfullmäktige med begäran om anslag härtill.

Ur protokollet

JOHN RUNDGREN.

Kostnadsberäkning

för påbörjande af utvidgning af vattenledningsnätet i kvarteren omkring kyrkan.
(Se bil. plankarta.)

4"-ledningen i Västra Kanalgatan mellan Strandgatan och Herrgårdsgatan,

4"-ledningen i Herrgårdsgatan vid kv. Grufvan samt 4"-ledningen i gatan öster om kyrkan framtill Kungsgatan utbytes mot 6"-ledningar. 9"-ledningen i Stagnellsgatan inkopplas i hufvudledningen från gamla vattentornet, 6"-ledningen i Västra Kanalgatan vid s. k. Kanallorget sammankopplas med ledningen i Östra Kanalgatan, hvarigenom en ny förbindelseledning från gamla tornet till Kungsgatans östra del erhålles.

Kostnaderna för ofvanstående beräknas blifva :

Västra Kanalgatan, Herrgårdsgatan, Norra Kyrkogatan till Kungsgatan, 340 m. 6" ledning inkl. materiel, läggning och gatureparation å 12: —	4,080: —
Inkoppling af ledningen i Stagnellsgatan i hufvudledningen från tornet samt i samband därmed inkoppling af afloppsledningen från vatten- tornet i afloppsledningen i Stagnellsgatan	650: —
Inkoppling af ledningen i Vestra Kanalgatan med ledningen i Östra Ka- nalgatan vid järnvägsbron	850: —
	Kronor 5,580: —

Karlstad den 20 oktober 1913.

ERIK BJÖRKMAN.

*Utdrag af protokoll, hållet hos drätselkamma-
ren i Karlstad den 24 november 1913.*

§ 4.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om ett anslag av 5,580 kronor för utbyte av vattenledningar i kvarteren öster om kyrkan; och beslöt drätselkammaren tillstyrka bifall till framställningen.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges-
i Karlstad Beredningsutskott den 20 december 1913.*

§ 146.

Uti hos Stadsfullmäktige gjord framställning hade Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken, under anförande, att erfarenheten under senare åren vid flere tillfällen visat, att vattenledningstrycket i kvarteren öster om kyrkan vore mindre tillfredsställande, beroende därpå, att gatuledningarna därstädes vore

för små, hemställt, att Stadsfullmäktige måtte för utbyte av samtliga i denna del av staden befintliga äldre ledningar, bevilja ett anslag av 5,580 kronor enligt av Stadsingeniören härför uppgjord kostnadsberäkning.

Häröver hade Drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtande, och hade nu Beredningsutskottet uppå remiss att yttra sig i ärendet.

Efter överläggning beslöt Utskottet hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte, för omläggning av äldre ledningar för ökande av vattenledningstrycket i kvarteren omkring kyrkan i enlighet med av Stadsingeniören uppgjord kostnadsberäkning, bevilja ett anslag av 5,580 kronor ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp skall anskaffas medelst upplåning.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

131. Styrelsens för Vattenlednings- och Belysningsverken framställning om anslag för inköp av en elektromotorpump för klapphuset.

Utdrag af protokoll hållet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 23 oktober 1913.

§ 7.

Sedan elektricitetsverkets reservmaskineri blivit färdigt skulle, enligt Stadsingeniörens uppgift, de å vattenverket befintliga ångpannorna, vilka tjänstgöra såsom reserv i händelse av mankemang å den elektriska kraften, icke behöva vara påeldade annat än vid enstaka tillfällen. Till undvikande av pannornas påeldning enbart för den s. k. klapphuspumpen -- som uppfordrar vatten från älven till klapphuset -- framställde därför Stadsingeniören förslag om inköp av en elektromotorpump för nämnda ändamål, avsedd att ombesörja den ordinarie pumpningen till klapphuset. Detta förslag biträdades av Styrelsen.

Kostnaderna härför Kr. 600: -- skulle hos Stadsfullmäktige begäras.

Ur protokollet

JOHN RUNDGREN

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 24 november 1913.*

§ 10.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att yttra sig över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om ett anslag av 600 kronor för inköp av en elektromotorpump för klapphuset; och beslöt drätselkammaren tillstyrka bifall till framställningen.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 20 december 1913.*

§ 147.

För inköp av en elektromotorpump för klapphuset hade Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken hos Stadsfullmäktige begärt ett anslag av 600 kronor, till vilken framställning Drätselkammaren uti avgivet yttrande tillstyrkt bifall.

Beredningsutskottet, som nu hade att yttra sig i ärendet, beslöt jämväl förorda anslagets beviljande, vadan Utskottet hemställde,

att Stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag av 600 kronor för inköp av en elektromotorpump för klapphuset ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp skall anskaffas medelst upplåning.

In fidem :
IVAN FR. REGNER.

192. Styrelsens för Vattenlednings- och Belysningsverken framställning om anslag för framdragande av gasledningar i Viken- och Kvarnbergsgatorna.

Utdrag av protokoll hållet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 23 oktober 1913.

§ 4.

Stadsingenjören anmälde att Drätselkammaren å nästa års stat för gatuarbeten beslutat föreslå Kvarnbergsgatans makadamisering från järnvägsövergången till

Fryksdalsgatan samt framhöll med anledning härav önskvärdheten av att gasledning — i likhet med vad som sker med vatten- och avloppsledningar — måtte utläggas innan makadamiseringen verkställes.

Kostnaderna för gasledning i Kvarnbergsgatan från befintlig ledning vid öppna platsen å Vikengatan hade Stadsingeniören beräknat till Kr. 3,500: —.

Då med all säkerhet folkskoleseminariet kommer att bliva förlagt å s. k. Mariebergsägorna och staden förbundit sig att i sådant fall dit utleda jämväl gasledning, beslöt Styrelsen tillstyrka gaslednings utsträckande i Vikengatan och Kvarnbergsgatan under nästa år enligt ovan nämnda kostnadsförslag samt att ingå till Stadsfullmäktige med begäran om anslag härtill.

Ur protokollet

JOHN RUNDGREN.

Kostnadsberäkning för utsträckande af gasledningar i Viken- och Kvarnbergsgatorna.

Den befintliga 4" gasledningen i hörnet af Gref- och Vikengatorna utsträcker västerut i Vikengatan till Kvarnbergsgatan, 4" ledning lägges i Kvarnbergsgatan från järnvägsöfvergången vid Klaraborg till Fryksdalsgatan. Kostnaderna härför blifva:

Vikengatan, 170 meter ledning à 6: —	1,020: —
Kvarnbergsgatan 375 m. „ „ 6: —	2,250: —
Diverse & oförutsedda	230: —
	<u>3,500: —</u>

Karlstad den 20 okt. 1913.

ERIK BJÖRKMAN.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 24 november 1913.

§ 7.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om ett anslag av 3,500 kronor för framdragande av gasledning i Viken- och Kvarnbergsgatorna; och beslöt kammaren tillstyrka bifall till framställningen.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktige
i Karlstad Beredningsutskott den 20 december 1912*

§ 148.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att avgiva utlåtande över Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken framställning om anslag för framdragand av gasledningar i Viken- och Kvarnbergsgatorna här i staden i enlighet med a Stadsingeniören härför upprättat kostnadsförslag.

I likhet med Drätselkammaren, som uti avgivet utlåtande tillstyrkt anslaget beviljande, beslöt nu Utskottet hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte, för framdragande av gasledningar Viken- och Kvarnbergsgatorna här i staden i enlighet med av Stadsingeniören upprättat kostnadsförslag, bevilja ett anslag av 3,500 kronor ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp skall anskaffas medelst upplåning.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

183. Styrelsens för Vattenlednings- och Belysningsverken framställning om anslag för inköp av en ny exhauster för gasverkets behov.

Utdrag av protokoll, hållet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 23 oktober 1912

§ 2.

Då den å gasverket befintliga exhaustern för gasens pumpning från retorterna dels börjar blifva för liten dels för närvarande på grund av långvarig slitning ick fungerar fullt tillfredsställande, beslöt Styrelsen i enlighet med ett av Stadsingeniören uppgjort kostnadsförslag inköpa en ny exhauster från firman Julius Pintsch i Berlin för ett pris av 2,500 kronor, samt att behålla den gamla exhaustern såsom reserv.

Anslag till inköpet skulle begäras hos Stadsfullmäktige.

Ur protokollet
JOHN RUNDGREN.

Kostnadsberäkning för ny exhauster å Gasverket.

Exhauster af Julius Pintchs, Berlin, tillverkning för 4,000 kbm. pr dygn, inkl. fundamentplatta, omloppsregulator, remskilva och förbindelserör enl. anbud	1,860:—
Montering af förestående	150:—
Fundament, byggnadsarbeten, diverse & oförutsedda	490:—
	<hr/>
	Kronor 2,500:—

Karlstad den 21 okt. 1913.

ERIK BJÖRKMAN.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 24 november 1913.*

§ 5.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om ett anslag av 2,500 kronor för inköp av en ny exhauster för gasverkets behov; och beslöt kammarerna tillstyrka bifall till framställningen.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet vid Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningutskott den 20 december 1913.*

§ 149.

Beredningsutskottet, som uppå remiss hade att avgiva yttrande över Styrelsens för Vattenlednings- och Belysningsverken framställning om anslag av 2,500 kronor för inköp av en ny exhauster för gasverkets behov, beslöt att i likhet med Drätselkammaren, som jämväl yttrat sig i frågan, tillstyrka anslaget beviljande, vadan Utskottet hemställde,

att Stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag av 2,500 kronor för inköp av en ny exhauster för gasverkets behov ävensom bestämma, att sålunda beviljat anslag skall anskaffas genom upplåning.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

**184. Styrelsens för Vattenlednings- och Belysningsverken framställning o
anslag för inköp av en monoapparat för gasverkets behov.**

*Utdrag av protokoll hållet hos Karlstads Vatte
lednings- och Belysningsstyrelse den 23 okt. 1913.*

§ 5.

För inköp av en s. k. Monoapparat för bättre kontroll av ekonomisk el
ning i retortugnarna å gasverket beslöt Styrelsen ingå till Stadsfullmäktige m
ett anslagsäskande å Kr. 750: —.

Ur protokollet
JOHN RUNDGREN.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 24 november 1913.*

§ 6.

Drätselkammaren, som uppå remiss från stadsfullmäktige hade att yttra s
över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om ett anslag av 7
kronor för inköp av en s. k. monoapparat för gasverkets behov, beslöt tillstyr
det begärda anslagets beviljande.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktig
i Karlstad Beredningsutskottet den 20 december 1913.*

§ 150.

I enlighet med vad Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken
hos Stadsfullmäktige gjord framställning hemställt samt Drätselkammaren uti
givet yttrande tillstyrkt beslöt nu Beredningsutskottet, som hade att yttra sig
frågan, hemställa

att Stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag av 750 kronor
inköp av en s. k. monoapparat för gasverkets behov ävensom bestämn
att sålunda beviljat belopp skall anskaffas medelst upplåning.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

185. Styrelsens för Vattenlednings- och Belysningsverken framställning om anslag för anställande av en övermontör vid elektricitetsverket.

Utdrag av protokoll hållet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 23 oktober 1913.

§ 8.

Som montörspersonalen vid elektricitetsverket på grund av den ökade anslutningen ej längre motsvarar det härmed förenade arbetet beslöt Styrelsen i enlighet med därom av Belysningsingenjören framställt förslag anställa en öfvermontör med en begynnelse-lön av 175 kronor för månad; Och skulle anslag härtill begäras hos Stadsfullmäktige.

Ur protokollet
JOHN RUNDGREN.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 24 november 1913.

§ 11.

Hos stadsfullmäktige hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen gjort framställning om anslag för anställande av en övermontör vid elektricitetsverket med en begynnelse-lön av 175 kronor i månaden; och beslöt drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, tillstyrka bifall till framställningen.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 20 december 1913.

§ 151.

Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken hade uti hos Stadsfullmäktige gjort framställning hemställt, att som montörspersonalen vid elektricitetsverket på grund av den ökade anslutningen ej längre motsvarade det härmed förenade arbetet, Fullmäktige måtte bevilja anslag för anställande av en övermontör vid verket med en begynnelse-lön av 175 kronor för månad.

Uti avgivet yttrande hade Drätselkammaren tillstyrkt bifall till framställningen, Och beslöt Beredningsutskottet, som jämväl hade att yttra sig i frågan, att i överensstämmelse härmed hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte, för anställande av en övermontör vid elektricitetsverket här i staden med en avlöning av 175 kronor för månad, bevilja härför erforderligt anslag ävensom bestämma, att berörda anslag skall utgå av tillgängliga medel.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

136. Styrelsens för Vattenlednings- och Belysningsverken framställning om anslag för anskaffande av apparater till omformarestationens instrumenttavla.

Utdrag av protokoll, hållet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 23 oktober 1913.

§ 9.

Sedan Belysningsingenjören meddelat, att en del apparater å omformarestationens instrumenttavla böra ersättas med större sådana, beslöt Styrelsen att hos Stadsfullmäktige begära anslag till anskaffande av följande apparater:

- 1) regulator för batteriet, för en kostnad av 4,800 kronor
- 2) registrerande maximalmätare med planimeter 1,000 „
- 3) diverse metaller och strömbrytare 900 kronor.

Ur protokollet
JOHN RUNDGREN.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 24 november 1913.

§ 9.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om anslag å tillhoppa 6,700 kronor för anskaffande av en del apparater å omformarestationens instrumenttavla; och beslöt kammaren tillstyrka bifall till framställningen.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet vid Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 20 december 1913.*

§ 152.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att avgiva utlåtande över Styrelsens för Vattenlednings- och Belysningsverken framställning om anslag för anskaffande av apparater till omformarestationens instrumenttavla, över vilken framställning Drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtande.

Efter överläggning beslöt Beredningsutskottet hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte, för inköp av följande apparater till omformarestationens instrumenttavla bevilja nedannämnda anslagsbelopp, nämligen för inköp av en regulator för batteriet 4,800 kronor, för inköp av en registrerande maximalmätare med planimeter 1,000 kronor samt för inköp av diverse metaller och strömbrytare 900 kronor eller tillhopa 6,700 kronor, samt

att Stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att sålunda beviljade anslagsbelopp för inköp av en regulator samt av en registrerande maximalmätare, tillhopa 5,800 kronor, skola anskaffas medelst upplåning samt att anslaget för inköp av diverse metaller och strömbrytare, 900 kronor, skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas genom uttaxering.

Iu fidem:

IVAN FR. REGNER.

137. Styrelsens för Vattenlednings- och Belysningsverken framställning om anslag för anskaffande av oljeströmbrytare samt inköp av en transformator.

Utdrag av protokollet hållet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 23 oktober 1913.

§ 10.

För anskaffandet av diverse oljeströmbrytare till reservstationen beslöt Styrelsen hos Stadsfullmäktige anhålla om ett belopp av 5,500:— kronor samt för

inköp av en transformator à 15 k.v.a. till reservstationens vattenpumpar ett belopp av 700 kronor.

Ur protokollet
JOHN RUNDGREN.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 24 november 1913.*

§ 8.

Hos stadsfullmäktige hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen anhållit om anslag dels å 5,500 kronor för anskaffande av diverse oljeströmbrytare till reservstationen och dels å 700 kronor för inköp av en transformator till reservstationens vattenpumpar.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, beslöt tillstyrka de begärda anslagens beviljande.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 20 december 1913.*

§ 153.

Beredningsutskottet, som uppå remiss hade att avgiva yttrande över Styrelsens för Vattenlednings- och Belysningsverken framställning om anslag för anskaffande av oljeströmbrytare till reservstationen samt inköp av en transformator till reservstationens vattenpumpar, beslöt att i likhet med Drätselkammaren, som jämväl yttrat sig i ärendet, tillstyrka de begärda anslagens beviljande, vadan Utskottet hemställde,

att Stadsfullmäktige måtte bevilja dels för anskaffande av oljeströmbrytare till reservstationen ett belopp av 5,500 kronor och dels för inköp av en transformator till reservstationens vattenpumpar ett belopp av 700 kronor, ävensom bestämma, att sålunda beviljade anslagsbelopp skola anskaffas medelst upplåning.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

138. Beredningsutskottets förslag i fråga om tjänstgöringsskyldighet för suppleanterna i stadens pensionsnämnder.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 20 december 1913.

§ 154.

Till Beredningsutskottet hade för yttrandes avgivande remitterats frågan rörande den ordning, i vilken suppleanterna i stadens pensionsnämnder skulle, vid förfall för ordinarie ledamot i nämnden, inträda i tjänstgöring; Och beslöt nu Utskottet, efter överläggning, i sådant hänseende föreslå,

att Stadsfullmäktige måtte uppdraga åt pensionsnämnderna att årligen var för sin del för varje ledamot av nämnden bestämma, vilken suppleant skall, vid förfall för ledamoten, i hans ställe i första hand in-kallas i tjänstgöring.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

139. Fröken Anna Ljungkvists motion angående ändrade bestämmelser i fråga om tiden för stadsfullmäktiges första sammanträde under året jämte vad därmed stode i samband.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

I Dec. 1901 fattade Stadsfullmäktige i Karlstad det beslutet att årets konstituerande stadsfullmäktigesammanträde skulle hållas på årets första helgfria dag alltså den 2 eller 3 Januari. På samma gång beslöts, att Stadsfullmäktiges ordförande skulle redan på gamla året kalla till det nya årets första fullmäktigesammanträde.

Rent formellt sett är ju denna anordning fullt tillfredsställande, då fullmäktigekåren härigenom endast 1 eller 2 dagar står utan sina lagstadgade funktionärer. Men i »Kungl. Maj:ts nådiga förordning om kommunalstyrelse i stad» finnes ingen direkt bestämmelse, som nödvändiggör ett sådant beslut, som dock rent praktiskt sett för flera inom fullmäktigekåren kan kännas rätt så besvärande.

Åtskilliga medlemmar inom Stadsfullmäktigekåren kanhända över jul- och nyårshelgen lämna staden, men känna det som sin oavvisliga plikt att närvara även på det nya årets första sammanträde och sålunda för att i det längsta få vara

borta ha att själva nyårsdagen återvända hit hem, en olägenhet, som det synes mig icke vara en orimlighet att räkna med och söka få ändring på, helst som fullmäktigekåren både till person- och partisammansättning undergått så betydande förändringar sedan 1901 och helst som en förändring i fråga så lätt och omärkligt låter sig göra eftersom Karlstads stadsfullmäktige ännu icke har någon fastställd och antagen arbetsordning.

I en stor del av Sveriges städer hålles, som känt är, det konstituerande stadsfullmäktigesammanträdet ett stycke in i jan. månad och på flera ställen icke ens på en för alla år bestämd dag. Det i dessa städer vanliga tillvägagångssättet är ju att på årets sista sammanträde inom fullmäktige välja person, som har att sammankalla till det nya årets första sammanträde och där föra ordet. Denne av fullmäktige valde står ju då som fullmäktigekårens funktionär med en ordförandes rätt och skyldighet att såväl sammankalla som leda förhandlingar.

Och, då enligt »Kungl. Maj:ts nådiga förordning om kommunalstyrelse i stads» ordförande i Stadsfullmäktige i alla händelser icke har någon befogenhet att handla i Stadsfullmäktiges namn utan Stadsfullmäktiges beslut, kan det väl icke på minsta sätt vara någon risk för stadens angelägenheter, om det konstituerande sammanträdet i fullmäktige hålles några dagar senare än enligt beslutet från 1901 och Stadsfullmäktige dessa dagar står utan sin årsvalde ordförande, i all synnerhet som utomordentliga händelser utan vidare bryta bestämmelser utfärdade för normala förhållanden.

Undertecknad ber därför att få föreslå

att vid årets sista stadsfullmäktigesammanträde äldste ledamoten i Stadsfullmäktige väljes att till den 8 eller den 9 januari, om den 8 är söndag, nästföljande år kalla Stadsfullmäktige till konstituerande sammanträde samt att leda sammanträdet förhandlingar tills lagstadgade val av ordförande och vice ordförande äro verkställda.

Karlstad den 19 Dec. 1913.

ANNA LJUNGKVIST.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 20 december 1913.*

§ 155.

Uti hos Stadsfullmäktige väckt motion hade Fröken Anna Ljungkvist hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta, att vid årets sista stadsfullmäktigesammanträde äldste ledamoten i stadsfullmäktige väljes att till den 8 eller den 9, om

den 8 är söndag, januari nästföljande år kalla stadsfullmäktige till konstituerande sammanträde samt att leda sammanträdet förhandlingar tills lagstadgade val av ordförande och vice ordförande äro verkställda.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att häröver avgiva yttrande, och beslöt nu Utskottet därvid anföra följande.

Å sammanträde den 27 december 1901 beslöto Stadsfullmäktige, i enlighet med av Stadsfullmäktiges dåvarande Herr Ordförande, Häradshövdingen V. Ryman, väckt motion.

att tiden för Fullmäktiges första sammanträde under året skulle bestämmas till årets första helgfria dag kl. 2 e. m.,

att kallelse till detta sammanträde utfärdas under gamla året av dåvarande ordföranden, samt

att sammanträdet öppnas och val av Fullmäktiges ordförande hålles av Fullmäktiges därvid närvarande till tjänsteåren äldste ledamot.

Det uti Fröken Ljungkvists förevarande motion framställda förslag till ändring beträffande den år 1901 sålunda bestämda tid och ordning för Stadsfullmäktiges första sammanträde under året kunde Beredningsutskottet för sin del ej biträda.

Då Stadsfullmäktiges ordinarie januarisammanträde enligt Fullmäktiges beslut skulle hållas å tredje torsdagen i januari månad, vilken dag kunde inträffa redan den 15 januari, vore det uppenbart, att ett bifall till motionen kunde medföra, att Stadsfullmäktiges beredningsutskott ej skulle kunna bli konstituerat så tidigt på året, att Utskottet medhunnit beredandet av de ärenden, som skulle förekomma till behandling å nämnda sammanträde.

Givetvis måste det vara ett allmänt intresse att söka förekomma dylika rubbningar i ärendenas behöriga gång, och ingen torde väl vilja förneka, att detta allmänna intresse måste stå över de privatintressen hos enskilda stadsfullmäktige, som enligt motiveringen för ifrågavarande motion låge till grund för densamma.

Utskottet ville för övrigt framhålla, att åtskilliga i staden boende stadsfullmäktige plögade omedelbart på nyåret avresa på längre eller kortare tid från staden, vadan för dessa förefunnnes enahanda skäl *mot* ett framflyttande av tiden för första sammanträdet som av motionären anförts *för* en dylik åtgärd.

Vad däremot anginge den i 1901 års beslut förekommande föreskriften, att första sammanträdet skulle hållas *kl. 2 e. m.*, ansåge Utskottet för sin del lämpligt att denna föreskrift upphävdes och att det överlämnades åt ordföranden att bestämma den tid på dagen, då sammanträdet lämpligen kunde hållas.

I anslutning till det anförda beslöt Utskottet alltså hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte avslå Fröken Ljungkvists förevarande motion, samt

att Stadsfullmäktige måtte i sammanhang därmed besluta sådana ändring i den av Stadsfullmäktige den 27 december 1901 meddelade föreskrift rörande ordningen för Fullmäktiges första sammanträde under året, att tiden på dagen för nämnda sammanträdes hållande finge bestämmas av ordföranden.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

140. Magistratens skrivelse med inforbrande av Stadsfullmäktiges yttrande över ett av särskilda sakkunnige utarbetat förslag till polisreglemente för riket.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

I anledning af skrivelse den 21 innevarande november från Konungens Brevfallningshavande i länet får Magistraten härmed anmoda Eder att öfverinneliggande förslag till polisreglemente afgifva yttrande och därmed till Magistraten inkomma före innevarande års utgång.

Karlstads rådhus den 25 november 1913.

På Magistratens vägnar:

C. LIDBERG.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad Beredningsutskott den 20 december 1913.

§ 156.

Stadsfullmäktiges yttrande hade inforbrats över ett av särskilda sakkunnige utarbetat förslag till polisreglemente för riket, och hade Beredningsutskottet på remiss att i anledning härav avgiva utlåtande.

Efter överläggning beslöt Utskottet hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte såsom inforbrat yttrande över ifrå

varande, av särskilda sakkunniga utarbetade förslag till polisreglemente för riket förklara sig ej hava något att mot förslaget erinra.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

141. Fattigvårdsstyrelsens förslag rörande de personer, som böra befrias från mantalspenningars erläggande nästa år.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Karlstads Fattigvårdsstyrelse får härmed öfverlämna det af Fullmäktiges ombud vid innevarande års kyrkoskrifning uppgjorda förslag rörande de personer, som på grund af fattigdom eller sjuklighet böra befrias från mantalspenningars utgörande nästa år; Och får styrelsen förorda förslagets godkännande med följande ändringar:

ur förteckningen böra utgå:

Staden 12	Skräddaren Jan Edv. Haglund,	född 1870
	Hustrun	» 1873
Viken 69 A	Sågarbetaren Emil Ferd. Svensson	» 1872
	Hustrun	» 1869
V. Berget 22 D	Sågarbet. And. Gust. Sjöberg	» 1869
	Hustrun	» 1873

hvilka personer ej längre torde vara i behof af befrielse från mantalspenningars utgörande.

Befrielse torde däremot böra beviljas följande i förslaget ej upptagna personer:

Staden 60 A,	Ogifta Kajsa Nilsson,	född 1844,	fattig
» 145,	f. Tjänarinnan Kristina Öqvist,		d:o
Klarn 5,	Änkan Katarina Maria Larsson,	» 1866,	d:o
Ö. Berget 8,	Änkan Maria Hedberg,	» 1881,	d:o
Romstad, Arbet.	Otto Johansson Forsberg,	» 1863,	sjuk (lungrot)
»	Hustrun	» 1871,	fattig
Karlsholm 14,	f. Stenarbetaren And. Gust. Andersson,	» 1844,	d:o
	Hustrun	» 1843,	d:o
Våxnäs,	Änkan Kristina Nilsson,	» 1840,	d:o sjuklig
Berget 166,	Arbetaren Anders Gustaf Olsson,	» 1853,	d:o
	Hustrun	» 1845,	d:o

Karlstad den 20 December 1913.

Å Fattigvårdsstyrelsens vägnar:

JOS. LÖFBERG.

Gustaf E. Berg.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 20 december 1913.*

§ 157.

Till Stadsfullmäktige hade Fattigvårdsstyrelsen överlämnat det av Fullmäktiges ombud vid innevarande års kyrkoskrivning uppgjorda förslag rörande de personer, som på grund av fattigdom eller sjuklighet borde befrias från mantalspenningars erläggande nästa år, och hade Styrelsen därvid förordat förslaget godkännande med vissa av Styrelsen föreslagna ändringar och tillägg.

Beredningsutskottet, som uppå remiss hade att häröver avgiva yttrande, beslöt hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte godkänna förslaget med de ändringar i och tillägg till detsamma, som av Fattigvårdsstyrelsen föreslagits, samt översända förslaget till Magistraten för dess vidare åtgärd.

In fideu:

IVAN FR. REGNER.

100

100

100

